BIBLIOTECA NAZ. VITT. EMANUELE
13
25 C
32

13-17, B, 11

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SVMMA
BVLLARII
EARVMVE
SVMMORVM PONTIFICVM CONSTITVTIONVM,

QVÆ AD COMMVNEM ECCLESIÆ VSVM poſt volumina Iuris Canonici, vſque ad Sanctiſſimum D.N. D. PAVLVM Papam V. emanarunt.

AVTHORE STEPHANO QVARANTA I.V.D. Canonico, & Iudice Synodali Neap. Cum Adnotationibus, & Additionibus eiuſdem.

Et Additionibus PROSPERI de AVGVSTINO V. I. D. Presbyteri Neapolitani.

Cum duplici Indice verborum, & titulorum iuxta Seriem Decretalium.

Acceſſerunt etiam quatuor tractatus Canonici: Necnon extrauagantium communium Liber Sextus, & alia prout verſa pagina indicabit.

Hac vltima editione magis ordinata, & Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac additionibus locupletata.

CVM PRIVILEGIO.

Pertinet ad locum Sancti Francisci trans tiberim de Vrbe

VENETIIS, Apud Iuntas, M D C IX.

Digitized by Google

TRACTATVS.

De rebus Eccleſiæ non alienandis cum explicatione extrauagantis Pauli II. incip. Ambitioſæ. fol. 7.

De præſtantia, & authoritate Archiepiſcoporum in Suffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota Prouincia. fol. 42.

De Concilio Prouinciali. fol. 169.

De officio, & poteſtate Capituli Sede vacante. fol. 127.

Extrauagantium communium liber Sextus, in quinque diuiſus libros ſub titulorum Decretalium ſerie, quæ a diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librum extrauagantium communium emanarunt vſque ad Sanctiſſimum D. N. D. Paulum Papam V.

Canones, & Decreta Sacroſancti Oecumenici, & Generalis Concilij Tridentini, iuxta eundem ordinem Titulorum Decretalium, cum citationibus Conſtitutionum ſummorum Pontificum, editis ad declarationem quorundam Capitum eiuſdem Concilij, vt habetur in fine.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO
ET REVERENDISSIMO
D. OCTAVIO AQVAVIVAE
S. R. E CARDINALI
AMPLISSIMO.

CVM multi iam anni ſint (Cardinalis Ampliſſime) quibus mihi cum Stephano Quaranta, viro vitæ integritate, ac doctrina conſpicuo, non leuis interceſſit conſuetudo; Cumque is in cauſis eccleſiaſticis diiudicandis domi, foriſque, diu multumque verſatus eſſet, & ob id maximam Apoſtolicarum Conſtitutionum, tum veterum, tum nouiſſimarum, adeptus eſſet cognitionem, videretque quantam vtilitatem omnibus, & præcipuè Eccleſiaſticis allaturus eſſet, ſi eas in unum redactas, Summiſtarum more colligeret; atque ita eos ex immenſo penè Bullarij Oceano liberatos, paruula hac rate ad tutum, tranquillumque cognitionis portum perduceret, hiſce ipſe ſtimulis concitatus, nempe publicæ vtilitatis confecit hanc ſummulam ad totius Pontificij iuris, conſtitutionumq; nouiſſimarum ſcientiam illuſtrandam, accommodatam. Qua in re, me qui eo doctore vſus plurimum profeci, voluit ſtudiorum ſocium adhibere atque calcaria, ut ita dicam, addendo, effecit ut has Additiones perficerem; quas, qualeſcunque illæ ſint, tibi dicandas eſſe una cum opere deſtinaui, magnum inde fulgorem conſequuturus, ſi illuſtratæ tui nominis gloria ederentur. Hoc ipſum, ut facerem, author tui amantiſſimus, ac pariter obſeruantiſſimus maxime gratum ſe habere oſtendit. Vrgebat namque, & quaſi iure debitum exigebat, non niſi te vnum hac noſtra tempeſtate penè eſſe ſuperſtitem, qui clariſſima ex familia ortus, in Ampliſſimo iſto purpuratorum Senatu, heroicis uirtutibus, & conſilij magnitudine præſtans, rebus pro Eccleſia Dei præclare geſtis, Neapolitanam hanc noſtram Vrbem illuſtras, tibiq; iure optimo quæcunque debent, quę Neapolitana ingenia, & maxime de re eccleſiaſtica, literarum monumentis mandauerint. Accedit illud etiam, quod ex ea es familia,

a 2 quę

Digitized by Google

quæ ſemper literatos mirificè fouit, nam ut vetuſtiores tuos Maiores præteream, qui ipſi tamen hoc magnificentiſſimè præſtiterunt, dicam tantum eximia beneficia, quibus ſum ornatus ab Illuſtriſſimo Duce Atriæ tuo parente, qui me uoluit ſuo ſub præſidio ac tutela eſſe. Cuius beneficiorum in animo meo altiùs inſedit memoria, cumque ei nequeam his meis ingenij fructibus, licet tenuibus gratias, quas debeo, perſoluere, eas nunc tibi tanto Patre digniſſimo quas poſſum immortales ago, perſoluoque, oroque ut me in tuam tutelam, qua ſoles alios benignitate, ſuſcipias. Vale

Illuſtriſſimę, & Reuerendiſſimæ Dominationis tuæ

Humillimus ſeruus.

Proſper de Auguſtino.

Digitized by Google

Sub tuum præſidium confugimus Sancta Dei Genetrix, noſtras deprecationes ne deſpicias in neceſſitatibus, ſed a periculis cunctis libera nos ſemper Virgo glorioſa, & benedicta.

QVONIAM poſt editionem multarum Summarum ſuperuenerunt noua iura innouando, moderando, ampliando, limitando, & quandoque corrigendo iura anteriora, quod non debet reprehẽſibile iudicari, Ideo ego Stephanus Quaranta Eccleſiæ Neapolitanæ ſeruus inutilis, viſis omnibus ferè conſtitutionibus Apoſtolicis hucuſq. poſt volumina iuris Canonici promulgatis, cum annis ſuperioribus recollegiſſem communes iuxta ordinem titulorum Decretalium, fui deinde requiſitus à Reueren. Sacerdotibus, vt hanc recollectionem facerem, ſectando communẽ ſylum Summiſtarum, quid de nouo fuerit prouiſum recẽſendo, onus libenter ſuſcepi, eis obtemperando, nam Domini mei ſunt, quos præ cunctis reuereri Sanctus Franciſcus monuit. Interceſſione igitur ſemper Virginis Dei Genetricis MARIÆ, cuius precibus nos adiuuari mente, & ſpiritu deuotiſſime poſſimus, opus compleui, cum adnotationib. & additionibus omni qua potui breuitate. Salua correctione Sanctæ Matris Eccleſiæ, cui omnia ſubmittimus Habetis Sacerdores ſancti, quod mihi iniunxiſtis, tantum vos rogo, vt ad Altare Domini memineritis mei. Vni trinoq; Domino ſit ſempiterna gloria, qui vitam ſine termino nobis donet in Patria. Amen.

Animaduertenda ad Lectorem.

QVoties citantur cõſtitutiones exiſtẽtes in folijs Bullarij, intellige de Bullario Romæ impreſſ. anno 1586. ſub Pontificatu fel. rec. Sixti V.

Quoties non addetur in Bullario, intellige de folijs præſentis operis, in quo adſunt quàmplures Conſtitutiones, & inſuper Decreta Congreg. quæ non reperiuntur in Bullario, & aliquæ adhuc non ſunt redactæ in voluminibus, quæ tamen hic non deſiderantur.

Digitized by Google

INDEX VERBORVM.

A

ABbas fol. 1
Abbatiſſa. fol. 1
Abortus. 2
Agnus Dei. 6
Alienatio rerum Eccleſiæ. 7
Ambitio. 40
Apoſtata. 40
Apoſtolorum limina. 41
Archiepiſcoporum authoritas. 42
Archiuus. 87
Aſtrologia iudiciaria. 87

B

BAnnitorum fautores. 88
Beneficiorum parochialium collatio. 90
Beneficiorum poſſeſſio. 94
Beneficiorum reſignationes fol. 101
Beneficiorum reſignatorum publicatio. 111
Beneficiorum permutatio. 117
Beneficiorum priuatio. 119
Beneficiorum reſeruatio. 120
Blaſphemia. 123
Bona naufragantium. 124
Bona Eccleſiæ vſurpantes. fol. 125

C

CAmbia, vide in verbo vſura.
Campana. 126
Canonicus regularis. 127
Capitulum ſede vacante. 127
Caſus reſeruati. 153
Conceptio Beatæ Mariæ. 168
Concilium Prouinciale. 169
Concilium Tridentinum. 193
Confeſſor. 194
Confeſſio ſacramentalis. 200
Communio ſacra. 200
Confraternitates. 201
Contractus ad caput ſaluum. 204
Contractus cenſualis. 205

D

DAta, & promiſſa pro iuſtitia, vel gratia obtinenda. 210
Dies feſtus. 211
Diſtributiones quotidianæ. fol. 212
Diuinum officium. 214
Duellum. 215

E

ELectio. 420
Excommunicatio ad finem reuelationis. 230
Excommunicatorum vitatio 231
Excommunicatorum abſolutio 231
Excommunicationes in bulla die cenę domini. 233
Exemptio. 241

F

FAbricæ Sancti Petri de Vrbe officium. 245
Fidei profeſſionis forma a Latinis. 248.
Fidei profeſſionis forma a gręcis. 253
Forum competens. fol. 255

G

GRæcorum Ritus. 259

H

HAbitus clericalis. 272
Hęretici. 276
Horę canonicæ. 282

I

ILlegitimi. 283
Inuentarium actorum. 289
Indulgentiæ. 366
Iudex. 290
Iuramentum. 290

L

LIbri prohibiti. 291
Litaniæ. 293

M

MAgiſter. 294
Matrimonij impedimenta. 295
Matrimoniales diſpenſationes 298

Medicus

Digitized by Google

Medicus. 300
Miſſa. 362
Monaſteria,& cõuentus Regularium virorum. 304
Monaſteria monialium. 336
Montes pietatis. 360
Munerum largitio Regularib. vtriuſque ſexus interdicta. 361

N

NVllitas. 369

O

ORdo. 370

P

POenæ pecuniariæ. 395
Præcedentia. 396
Prædicator. 398
Priuilegia Regularium. 402

Q

QVarta Epiſcopalis. 417

R

REgulæ Cancellariæ Apoſtolicę. 418.
Reſidentia. 440
Reuerentia Diuinorum Officiorum, & Eccleſiarum 451

S

SEqueſtrum. 456
Seruitium Capellaniæ. 458
Simonia. 459
Sodomia. 476
Spolia clericorum. 479
Synodus Diœceſana. 487

T

TOrneamenta. 490

V

VEctigal 491
Vicarius perpetuus fol. 498
Vſura. 499

Prædictorum omnium recollectio iuxta ordinem titulorum Decretalium in fine operis.

Digitized by Google

COPIA

GLi Eccelentiſs. Signori Capi dell'Illuſtriſſimo Conſil. di X. Infraſcritti hauuta fede dalli Signori Riformatori del Studio di Padoua per relation delli doi a ciò deputati, cioè del Reuerendo Padre Inquiſitor, & del Circ. Secretario del Senato Zuanne Marauegia, con giuramento, che nel libro Intitulato, Summa Bullarij Earumue Summorum Pont. Conſtitutionum, Authore Stefano Quaranta V.I.D. Canonico, non ſi troua coſa contra le leggi & ſia degno di ſtampa; Concedono licentia che poſſi eſſer ſtampato in queſta Città. Data die 14. Aprilis 1606.

D. Lorenzo Loredan
D. Franceſco Moreſini } Capi dell'Illuſtriſſimo Conſil. di X.
D. Franceſco Treuiſan

Illuſtriſſi. Conſil. X. Sec.

Leonardus Otthobonus

1606. a 15. Aprilis.

Regiſtrato in libro a carte 150.

Antonius Lauredanus officij

Contra Blaſphe.

Digitized by Google

ABBAS.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod Abbas prouidere debet in monaſterio, vbi commodè fieri poteſt vt adſit lector Sacræ ſcripturæ ex Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 5. capit. 1. *Cõgruie titu. de magis.*

Abbates vſum mitræ, & bacuij habentes ex priuilegio Apoſtolico aſſiſtere poſſunt degradationi loco epiſcoporum. Conc. Trid. ſeſſ. 13. cap. 4 de refor. adde c. degredatio. de pęni. in 6.

Abbates priuari non poſſunt in criminibus etiam notorijs niſi copia, & facultas defenſionum permittatur Leonis 10. Conſtitutione canetur in Conc. Later. fol. 191. in Bullario.

Abbas nullius diœceſis eſt ordinarius, & poteſt facere omnia quæ poteſt epiſcopus in dięceſi ſua circa ea, quæ ſunt iuriſdictionis, vt ſunt etiam commendatarij. Nauar. conſ. 5. de ſponſal. in antiq.

De collatione ordinum ab Abbatibus, dicam infra in verbo, Ordo.

ABBATISSA.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt quòd Abbatiſſæ, & aliæ monaſteriorum monialium ad vitam præfectę, cum vacauerint, ſeu ceſſerint non vltra triennium per vniuerſam Italiam in futurum eligantur iuxta Decreta Sac. Conc. Trid. & regularia ſuorum ordinum inſtituta, quo tempore finito præeſſe deſinant, & abſtineant per triennium a die finitæ adminiſtrationis, quo elapſo ſeruata forma eiuſdem Concilij iterum & pluries eligi poſſint ex conſtitutione Greg. xiij. Romæ publicata die 4. Ianuarij 1583. incip. expoſcit debitum, & infra hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſtatuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus in omnibus & ſingulis monaſterijs monialium Sancti Benedicti Ciſtercien. Cartuſien. & aliorum quorumcunque ordinum in vniuerſa Italia & præſertim in utriuſq; Siciliæ Regnis Conſiſtentibus quæ nunc per Abbatiſſas, uel alias præfactas perpetuas reguntur & gubernantur, cum primum Abbatiſſæ, aut aliæ præfectæ huiuſmodi regimini & adminiſtrationi ipſorum monaſteriorũ ceſſerint, etiã apud ſedẽ Apoſtolicam, vel deceſſerint, earum Abbatiſſatus, ſeu præfecturas vacare contigerit, Abbatiſſæ, aut aliæ præfectæ non amplius perpetuæ ſeu ad uitam (quarum nomen ac titulum ex nunc prout ex tunc Apoſtolica authoritate ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine tenore præſentium perpetuo extinguimus, & abolemus) ſed triennalis tantum a conuentu vniuſcuiuſque monaſterij, & aliàs iuxta decreta ſancti Concilij Tridentini. & regularia ſuorum ordinum inſtituta eligantur, & præficiantur, quæ poſtmodum elapſo triennio ſuis officijs præfunctæ præeſſe deſinant omnique prorſus careant authoritate, ac à regimine, & adminiſtratione monaſterij per triennium a die finitæ adminiſtrationis in-

chcandum abſtineant, quo elapſo ſeruata eadem forma concilij Tridentini, iterum & plures elegi poſſint. Diſtinctius inhibentes omnibus & ſingulis dictorum monaſteriorum conuentibus, ſuperioribus, & perſonis aliquam Abbatiſſam aut aliam præfectam perpetuam, ſeu ad vitam, ſed triennalem tantum eligere & præficere vllo modo audeant, vel præſumant, quod ſi ſecus a quoquam quauis authoritate fuerit attentatum, electionem, & præfectionem huiuſmodi, ac omnia, & ſingula, quæ inde ſequentur irrita, nulla & inania, nulliuſque roboris & momenti fore: ſicque per quoſcunque iudicaſet c. electio autem quomodo facienda ſit habetur in c. indemnitatibus, de elect. in 6. & in d. Conc. Trid. ſeſ. 25. de regul. c. 6. & 7. Hæc autem conſtitutio declaratur per Nauar. conſ. 82. de regular. li. 3. in antiquis non includere eas, quæ verè non ſunt profeſſæ regulam a ſancta ſede Apoſtolica approbatam.

Abbatiſſa tenetur ante menſem certiorem facere epiſcopum de tempore profeſſionis notitiæ, alioquin quandiu epiſcopo videbitur, ab officio ſit ſuſpenſa ex Decreto dicti Conc. Trid. ſeſ. 25. c. 17. de poteſtate præfectæ monachum. Sot. in 4. ſent. diſt. 20. q. 1. ar. 4.

Abbatiſſa temporalis non eſt iure benedicenda, niſi ſacroſancta Sedes Apoſtolica aliud ſtatuat expreſsè uel ſeruet contrarium. Nauar. conſ. 4. de regul. li. 3. fol. 574. in antiquis.

ABORTVS

1 *Conſtitutionis Sixti V. Relatio.*
2 *Eiuſdem per Greg. xiiij. Moderatio & nu 4.*
3 *Pœna contra perſonas eccleſiaſticas procurantes abortum, quænam ſint.*
4 *Cui reſeruaretur abſolutio in foro conſcientiæ.*
5 *Fœtus animatus quando dicatur, & præſumatur.*
6 *Caſus in quibus perſona eccleſiaſtica tradi poteſt Curiæ ſeculari.*

Cōgnit ſtiu. de homici.

ABORTVS. Præter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quòd abortum procurantes, conſultantes & conſentientes quocunq; modo, incurrunt in pœnas contentas in Conſtitutione Sixti V. Romæ publicata die 16. Nouembris 1588. Neap. aliàs impreſſa incipiente Effrenatam, & infra.

Omnes, & quoſcunq; tam uiros, quàm mulieres cuiuſcunq; ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis etiam clericos ſeculares, vel cuiuſuis ordinis regulares, quauis dignitate, & præeminentia eccleſiaſtica, uel mundana fulgentes, qui de cætero per ſe, aut interpoſitas perſonas, abortus, ſeu fœtus immaturi, tam animati, quam etiam inanimati formati, vel informis eiectionem procurauerint percuſſionibus, venenis, medicamentis, potionibus, onerib. laboribuſq; mulieri prægnanti impoſitis, ac alijs etiam incognitis, vel maxime exquiſitis rationibus, inde, ut re ipſa abortus ſequutus fuerit, ac etiam prægnantes ipſas mulieres, quæ ſcienter præmiſſa fecerint pœnas tam diuino, quam humano iure, ac tam per canonicas ſanctiones, & Apoſtolicas Conſtitutiones quam ciuilia iura aduerſus ueros homicidas, qui homicidium uoluntarium actu, & re ipſa patrauerint, propoſitas, & inflictas (quorum omnium tenores his noſtris literis pro expreſſis, & ad uerbum inſertis habemus) eo ipſo incurrere hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ipſaſq; pœnas, leges, &

con-

conſtitutiones ad caſus præfatos extendimus. Eos vero qui clerici fuerint, omni priuilegio clericali, officijs, dignitatibus, & beneficijs eccleſiaſticis, quæ ſic vacatura, noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni perpetuo reſeruamus, ipſo facto priuamus, & in futurum inhabiles ad ea ſuſcipienda decernimus; adeo ut illi, qui hoc delictum commiſerint, non ſecus atque ij qui ſua voluntate homicidium perpetrauerint, iuxta Concilij Tridentini decreta etiam ſi crimen id nec ordine iudiciario probatum nec alia ratione publicum, ſed occultum fuerit, ad ſacros ordines promoueri, aut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare nullo modo poſſint, nec illi aliqua eccleſiaſtica beneficia, etiam ſi curam non habeant animarum, conferri liceat: ſed omni ordine, ac beneficio, & officio perpetuo careant: nec non, & illos, qui clerici non fuerint, & talia perpetrauerint, non ſolum pœnas incurrere ſupranarratas, ſed etiam inhabiles ad ordines, & alia prædicta decernimus, & declaramus. Volentes, quòd hi qui foro eccleſiaſtico ſubiecti, ut præfertur, deliquiſſe comperti fuerint per iudicem eccleſiaſticum depoſiti, & degradati, curiæ, & poteſtati ſæculari tradantur, quæ de eis illud capiat ſupplicium, quòd contra laicos vere homicidas per diuinas leges, ac ciuilia iura eſt diſpoſitum. Præterea eiſdem pœnis teneri omnino ſtatuimus eos, qui ſterilitatis potiones, ac venena mulieribus propinauerint, & quominus fœtum concipiant, impedimentum præſtiterint ac ea facienda & exequenda curauerint ſiue quocunque modo in his conſuluerint, ac mulieres ipſas, quæ eadem pocula ſponte, ac ſcienter ſumpſerint. Quò circa mandamus uniuerſis, & ſingulis iudicibus ordinarijs, & Delegatis, tam eccleſiaſticis, quam ſecularibus, quibus contra criminum reos, etiam quò ad cauſas huiuſmodi de iure, uel ratione delicti, aut perſonarum legitime competet iuriſdictio, ita tamen vt inter eos præuētioni locus ſit, vt in his delictis, quæ ut plurimum in occulto perpetrantur, contra quoſcunque non ſolum per accuſationem, & delationem, verum etiam per inquiſitionem, ac ſimplicem denuntiationem procedant, ac ad illa probanda teſtes alias de iure inhabiles, eorundem tamen iudicum arbitrio, habita ratione perſonarum, cauſarum & qualitatum illarum ac circumſtantiarum qurumcunque admittant, ac in eos, qui culpabiles fuerint, prout per nos ſancitum eſt, demum animaduertant. Inſuper ut immaniſſimi huius delicti grauitati non ſolum temporalibus, verum etiam ſpiritualibus pœnis proſpiciamus, ac prouideamus, omnes, & ſingulos cuiuſcunque ſtatus gradus, ordinis, uel conditionis exiſtentes tam laicos, quam clericos ſeculares, & cuiuſcunque ordinis regulares, nec non mulieres ſeculares, vel quemcunque ordinem profeſſas qui uel quæ, uel uti principales, uel ut ſociæ, conſciæ ad tale facinus committendum, opem, conſilium, fauorem potionem, uel alia cuiuſcunque generis medicamenta ſcienter dederint, ac etiam ſcribendo litteras priuatas uel apochas uel alias uerbis, aut ſignis iuuerint, aut conſuluerit (vltra ſupradictas pœnas) ipſo facto, nunc prout ex tunc excommunicamus, & pro excommunicatis declaramus Decernentes, ac declarantes, quod per quæcunque Iubilea, & Indulgentias per nos, & ſucceſſores noſtros etiam anno Iubilei aut alio quouis tempore, etiam Cruciata ſancta, Iubilei, uel quouis alio titulo conceſſas, & concedendas, nec non per quaſcunque literas Apoſtolicas quibuſuis Principibus, ſeu ad eorum inſtantiam per nos & ſucceſſores noſtros pariter conceſſas, & concedendas, ac etiam uigore priuilegiorum Mare magnum uel alias quomodolibet nuncupatorum quibuſuis congregationibus Regularium aut epiſcopis uigore Concilij Tridentini, uel alias per nos, & prædeceſſores noſtros quomodocunque conceſſorum, uel in futurum concedendorum: nec perſonæ, ſic ut præfertur, delinquentes & excommunicatæ præterquam in mortis articulo abſolui valeant: nec cum ijs clericis, qui huiuſmodi delicta perpetrauerint, etiam ſi eorum crimen occultum fuerit, ſuper irregularitate præmiſſorum occaſione contracta, nec per locorum ordinarios, nec per alios quauis authoritate fungen-

 tes,

*tes quam per nos, & Romanos Pontifices noſtros ſucceſſores, & tunc non niſi vrgen-
tiſſimis de cauſis diſpenſari poſſit. Ac tam abſoluendi, quam diſpenſandi facultatem
huiuſmodi, etiam quò ad forum conſcientia in caſibus ſuperius expreſſis nobis, & ſuc*
2 *ceſſoribus noſtris duntaxat reſeruamus.* Hæc tamen cõſtitutio fuit moderata per
Greg. xiiij. prid. Kal. Iunij 1591. & Neap. alias impreſſa incip. Sedes Apoſtolica
pia mater & infra. *Habita ſuper hoc cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E.
Cardinalibus ſuper negotijs, & conſultationibus epiſcoporum deputatis matura deli
beratione, de eorum conſilio, conſtitutionem prædictam ſic duximus moderandam,
vt a peccato, & excommunicatione contra perſonas ibi expreſſas lata tam quo ad
eos qui hactenus deliquerunt, quam quo ad illos, qui poſt noſtram conſtitutionem in
eiſdem caſibus deliquerint, quilibet presbyter tam ſecularis, quam cuiuſuis ordinis
regularis ad Christi fidelium confeſſiones audiendas, & ad hos caſus ſpecialiter per
loci ordinarium deputatus plenam, & liberam, in foro conſcientia tantum, abſoluen-
di habeat facultatem eandem prorſus, quam idem Sixtus prædeceſſor ſibi, ac ſuis ſuc
ceſſoribus reſeruauit. Quò verò ad pœnas procurantium abortum fœtus inanimis,
aut exhibentium mulieribus, vel ſumentium venena ſterilitatis, aut quocunque mo-
do auxilium, vel conſilium eis dantium in prædicta conſtitutione contentas, conſtitu
tionem præfatam in ea parte, vbi de his agit, ad terminos iuris communis, ac ſacro-
rum Canonum, & Concilij Tridentini diſpoſitionem authoritate Apoſtolica tenore
præſentium, tam quoad præterita, quam quoad futura perpetuo reducimus, perinde
ac ſi eadem conſtitutio in huiuſmodi parte nunquam emanaſſet non obſtantibus ea-
dem Prædeceſſoris noſtri conſtitutione quam quoad reliqua omnia præter contenta
in hac noſtra conſtitutione in ſuo robore omnino permanere uolumus, cæteriſq; con-
trarijs quibuſcunque. &c.*

3 Nota per hanc moderationem remanere ſupradictas † pœnas impoſitas a
Sixto V. poſt animatum fœtum, priuationis, inhabilitatis, degradationis, tra-
ditionis Curiæ ſeculari, & præuentionis ut ſupra: ſed ſolùm fit moderatio in
4 partem quoad † abſolutionem a peccato, & excommunicationem reſeruatã
ordinario in foro conſcientiæ tantum, quando verò non eſt fœtus animatus,
in totum tollitur Conſtitutio Sixti V. & reducitur ad diſpoſitionem iuris cõ-
munis vt in c. ſicut el 2. cap. ſi aliquis, de homicid. vbi glo. Abb. Felin. & Do-
ctor. tex. in cap. quod verò, cum ſeq. 32. q. 2. Couar. in clem. ſi furioſus in 2.
5 par. §. 3. de homicid. & non facit Irregularem: Dicitur † autem fœtus *a* ani-
a matus in maſculo poſt quadraginta dies, in fœmina poſt octuaginta, & ſi du-
bitatur, an maſculus ſit vel fœmina, præſumendum eſt eſſe animatum poſt
b quadraginta dies Nauar. in Man. confeſſ. cap. 15. nu. 14. quia in dubio *b* tu-
tior pars eſt eligenda, & eſt communis opinio, quam ſequitur Sacra Pœniten
tiaria ut teſtatur Nauar. in conſ. 22. de homic. in antiq & in conſ 26. in nou.
non tamen eſt Irregularis conſulens abortum ei, quæ dubitat eſſe prægnan-
tem, ſi non apparet de abortu, vt per eundem in conſ. ſeq. d. tit.

Pœnam à iure diuino impoſitam habes Exodi c. 21. & c. Moyſes 32. q. 2. Pœ-
nam verò à iure ciuili impoſitam habes in l. ſi aliquid §. abortionis, & in l.
Cicero. ff. de pœn. in l. ſi mulierẽ, & in l. 3. §. ex Senatuſcõſulto ff. ad l. cornel.
de ſicar. Afflict. in conſti. reg. terminum vitæ nu. 29. & in conſt. mala. §. a ma
toria pocula num. 5. Grillan. de ſortileg. q. 13. Boſſ. in tit. de homic. Foller. in
pract. crim. par. 4. in princ. in verbo pœnis debitis feriantur ſub nu. 63. Iul.

Clar.

Clar.in §.fi. pract.crim.q.68.

6 Nota ex prædictis † caſum,in quo eccleſiaſtica perſona poteſt tradi *c* Cu-
c riæ ſeculari ob abortum animatum, Id etiam conſiderauit Chapeauilla in tract.de caſ.reſeruat.par.2.cap.9.q.1.fol.259. Alium caſum habes in perſona eccleſiaſtica exercente Sodomiam per Bullam Pij V.incip.Horrendum. relatam per Nauar.in c.27.nu.249.in Man.confeſſ. & per Moder. in addit. ad Diaz.c.86.fol.341.& infra in verbo Sodomia. Alios etiam caſus traditionis Curiæ ſæculari eſt contra eos,qui cum ad ſacrum Presbiteratus ordinem minimè promotti ſint,ſacerdotis tamen authoritatem temere ſibi aſſumentes miſſarũ celebrationẽ vſurpare,& ſacramẽtum penitentiæ Chriſti fidelib.miniſtrare præſumunt,ut patet ex nouiſſima Conſtitutione Sanctiſſimi D. N. Clementis viij.relata infra in uerbo Ordo,quam ad tit.de cler. non ordi.mi-
d niſtra. *d* Reliquos vero caſus refert Iul.Clar.in pract.crim.q.36.& tunc an teneatur iudex ſecularis exequi ſententiam iudicis eccleſiaſtici habetur per eundem Iul.Cla.q.96.nu.7.poſt Iſer.& Affl.in Conſt.regni,Luc.de Pen.latè in l.1.C.de priuileg.ſcolar.lib.12.& in l. nemo C. de digni. eo.lib. Diaz. in pract.crim.Canon.c.144.in uerbo curiæ ſeculari & ibi addentes.

a ADDITIO. Ex quo infertur quod poſtquam fœtus eſt viuificatus per animæ infuſionem quæ cenſetur infuſa ſiue in mare,ſiue in fæmina ſi lineamenta omnium membrorũ habebit ut per Burgaſ.in tract.de irregular.par.6.tit.de veneficis ſub nu. 14. licet adhuc vere non ſit in rerum natura,& multa poſſent impedire ne naſcatur, l. 1.§.ſed & ſi quis ventrem.ff de ventr.in poſſ.mitt. tamen illum occidens uere homicidium,committere dicitur c.quod uero,& c.Moyſes 32.q.2. c.conſuluiſti in fine, & ibi gloſ.2.q.5

Prædicta autem pœna an vendicent ſibi locum etiam in eo qui procurauerit abortum fœtus animati ad præſeruandam ipſam prægnantem quam medici dicunt non aliter poſſe euadere mortem niſi exiſtens in utero occidatur uide Sylu.in v.Medicus § 4. Burgaſ.notab.in d.tract.p.6.tit.de Phyſicis.& Chirurgis fol 269 Amplia ut quoad euitandam irregularitatis pœnam nihil ſuffragetur,alleganti ſe non habuiſſe intentionem,& propoſitum occidendi fœtum quoties operatur actum illicitum, & de ſui natura aliquo modo ordinatum ad abortum cauſandum c.ſicut el 2. de homic. Nau. conſ. 24. de homic. in antiq. Couar. in relect.clem.ſi furioſus de homic.§.4 p.2.licet non incurrat irregularitatem in diſpenſabilem ex dictis per eundem Nau.in man. confeſſ.c.27 ſub nu.240.

Limita,& primo in eo qui non fuit in dolo & ſic in ignorante mulierem eſſe prægnantem,vt clare habetur per Auguſt. Ariminen. in apoſtil. ad Ang. in tract. maleſ. in uer.& ex internallo per Campanum in c.regni ad peruerſorum ſub num. 50.& colligitur ex dictis per Affict.in rub.conſt.Terminum uitæ nu.2.Couar.in præalleg. §. 4 ſub nu. 10.dicens contrarium ſibi non videri iuri conſonum, & eo maxime ſi ignorantia eſſet inconuincibilis,& hoc quoad pœnas non autem quoad irregularitatem quam euitare non poteſt.

Secundo limita in eo qui a contrario ſenſu dederit poculum mulieri ad eam ingrauidandam,& illa eo ſumpto mortua fuerit,nam tunc debet tantum puniri pœna relegationis l.3.§.ſed ex ſenatuſconſulto ff.ad l.Corn.de ſicar.Afflict in conſt.Mala noxia.§.amatoria pecula nu.6.& ratio eſſe poteſt ut excuſetur a dictis pœnis quia finalis intentio tradentis huiuſmodi poculum ad concipiendum tendit in bonum.ſ.ad ſu-

ſcipiendam prolem quod eſt fauorabile, licet iſtud factum non debeat ex toto tranſire impunitum propter malum exemplum conſiſtens in eo, videlicet in quærendo violentare naturam, volendo imponere fæcunditatem in utero in quo Deus, & natura impoſuerunt ſterilitatem, quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul. Grill. in tract. de ſortileg q 12. nu. 19. non tamen euadet Irregul.

A*dde glo. celebrem in c. unico, de ſcrutin. in ord fac in ſi & Felin. in c. auditis, de præſcript. ſub nu. 32. limita tamen in foro contentioſo quoad pœnam, quia in dubio iudicis partes debent eſſe in abſoluendo iuxta tex. in c. eum ſint iura partium obſcura, de reg. iur. in 6. cum interpretatio debeat fieri in mitiorem partem l. ſi de interpretatione. ff. de pænis, & hanc eſſe communem doctorum reſolutionem in c. ad audientiam, vbi præcipuè* Abb. *nu. 3 de homici teſtatur Nauar. in ſupra alleg conſ. nu. 22. in antiq. licet* Couar. *in clem ſi furioſus, num. 3. de homic. par. 1. in princ. videatur tenere contrarium.*

b I*ſta traditio operatur ut eccleſia non teneatur eum amplius defendere gloſſ. in c. ſi quis ſacerdotũ 11. q. 1. & qualiter fieri dẽat, habetur in c. nouimus de uerb. ſig & in caſib. in quib. clericus traditur curiæ ſeculari puniendus, communis opinio eſt quod non tenetur iudex ſecularis ſtare proceſſui facto coram iudice eccleſiaſtico, ſed poteſt de nouo formare proceſſum & ratio eſt quia per huiuſmodi degradationem, & traditionem reputatur tanquam laicus de quo tanquam ſibi ſubdito iudex ſæcularis cognoſcere poteſt* Iul. *Clar. in §. fin. pract crim q 96 nu. 7. quod intelligatur non procedere in crimine mere eccleſiaſtico de quo iudex ſecularis non potuiſſet cognoſcere etiam ſi reus fuiſſet laicus ut in crimine hæreſis c. ut inquiſitioni §. prohibemus, de hæret. in 6. quo caſu ut refert Boſſ. in tit. de hæret. num. 35. ſeruatur ut ſola ſententia tranſmittatur, imo ſolus effectus ſententiæ.*

Et audiens ſerio confeſſionem ſacram, & abſoluendo ſimulando ſe presbyterum, eſt irregularis. Nauar. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu. 242. fol. 526.

AGNVS DEI.

AGNVS DEI benedicti ne minio inficiantur, nec venales proponantur, Gregorij xiij. Conſtitutione cauetur Romæ publicata die 11. Iunij 1572. incipiente Omni certe ſtudio & infra. f. 1199. in bullario.

Statuimus, et ordinamus, ac ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, prohibemus, & interdicimus, ne quiſquam ſiue vir. ſiue mulier ſæcularis, aut eccleſiaſticus etiamſi Regularis ordinis ille ſit, et quocunque gradu, conditione, ſtatu, nomine, dignitate, et honore præcellat, poſthac in perpetuum Agnus Dei per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem benedictos depingere, inficere, minio notare, vel aurum, aut colorem illis imponere, aut quicquam aliud ſuper inducere, neque depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, ſeu tenere quouis prætextu, qualibet ve de cauſa audeat. Verum eos albos, & mundos Agnum illum parum, & innocentem repræſentantes, qui occiſus precioſiſſimo ſanguine ſuo nos redemit, decenter, ac reuerenter à cunctis haberi, deferri, et cuſtodiri præcipimus.

De ſignificatu, & eorum benedictione habetur in libro Cæremoniali vbi in fine ſunt infraſcripti verſus.

Legimus Vrbanum V. Pont. Max. miſiſſe ad Imperatorem Gregorium tres Agnus Dei cum verſibus infraſcriptis.

Balſamus

Balſamus,& munda cera cum criſmatis vnda
Conficiunt Agnum,quod munus do tibi magnum
Fonte velut natum,per myſtica ſanctificatum
Fulgura deſurſum depellit, & omne malignum
Peccatum frangit,vt Chriſti ſanguis,& angit
Pregnans ſeruatur,ſimul & partus liberatur;
Munera defert dignis virtutem deſtruit ignis
Portatus munde de fluctibus eripit unda,
Morte repentina ſeruat;Satanaq; ruina
Si quis honoret eum,retine ſuper hoſtes trophaeum
Parſq; minor tantum tota valet integra quantum
Agnus Dei miſerere mei
Qui crimina tollis miſerere nobis.

ALIENATIO RERVM ECCLESIAE,

1 *Quænam iura obſeruanda ſint in alienatione rerum Eccleſiæ.*
2 *Regula traditur pro validitate alienationis rei eccleſiæ: Ampliatur a num.15.& limitatur a nu.28.*
3 *Cauſa alienationis,& caſus a iure permiſſi ſunt idem, & requirunt ſolemnitates, & quænam illa ſint.*
4 *Conſenſus patroni an requiratur.*
5 *Diſpoſitio huius Paulinæ quæ ſit,eius intelligentia,& praxis.*
6 *Prælati iurant non alienare,& quid operatur.*
7 *Aſſenſus Apoſtolicus,quid importet.*
8 *Aſſenſus debet præcedere contractum,& quando ſubſequi nu.11.*
9 *Traditio poſſeſſionis ante aſſenſum quid operetur.*
10 *Cautela pro contrahentibus ne incurrant in pœnas huius Paulinæ.*
11 *Aſſenſus quando ſubſequitur.*
12 *Euidens vtilitas quando attenditur,quæ dicatur, & quid ſi poſt aſſenſum reperiatur læſio.*
13 *Pœna commiſſariorum male indicantium,procurantium, ac talia decreta extorquentium.*
14 *Gerardina conſtitutio quæ ſit.*

ALIENATIO rerum Eccleſiæ.Præter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt Paulum IV.aliqua conſtituiſse circa alienationem rerum Eccleſiaſticarum,quæ Pius IV.reduxit ad viam iuris communis, ut in eius Conſtitutione publicata Romæ die 24.Septembris 1560.Incip.Prouida fol. 681. in Bullario,adeo quod hodie attenditur diſpoſitio Sacrorum Canonum,præſertim Pauli II. fol. 91. quæ eſt inter Extrauag. com.ſub tit.de reb. Eccleſ.non alienan.tenoris ſequentis.

Ambitioſæ cupiditati illorum præcipue,qui diuinis, & humanis affectati damnatione poſtpoſita, immobilia,& pretioſa mobilia Deo dicata,ex quibus eccleſiæ, Monaſteria, & pia loca reguntur illuſtranturque,& eorum miniſtri ſibi alimoniam vendicant profanis vſibus applicare, aut cum maximo illorum,ac diuini cultus detrimento exquiſitis medijs vſurpare præſumunt,occurrere cupientes.

Digitized by Google

Omnium rerum, & bonorum eccleſiaſticorum alienationem omneque pactum, per quod ipſorum dominium transfertur, conceſſionem, hypothecam, locationem, & cõductionem vltra triennium, nec non infeudationem, vel contractum, emphiteuticum, præter quam in caſibus a iure permiſſis, ac de rebus & bonis in emphiteuſim ab antiquo concedi ſolitis, & tunc in eccleſiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus & bonis, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt pro iſtantis temporis exigentia, hac perpetuo valitura Conſtitutione præſenti fieri prohibemus.

Prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus, prohibitionibus, & decretis alijs ſuper hoc editis quæ tenore præſentium innouamus, in ſuo nihilominus robore permanſuris. Si quis autem contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis, & rebus eiſdem quicquam alienare præſumpſerit, alienatio, hypotheca, cõceſſio, locatio conductio, & infeudatio huiuſmodi nullius omnino ſint roboris vel momenti, & tam qui alienat, quã is, qui alienatas res, et bona prædicta receperit, ſententiã excommunicationis incurrat.

Alienanti verò bona eccleſiarum monaſteriorum, locorumque piorum quorumlibet inconſulto Romano Pontifice, aut contra præſentis conſtitutionis tenorem ſi Pontificali vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingreſſus eccleſiæ ſit penitus interdictus, & ſi per ſex menſes immediate ſequentes ſub interdicto huiuſmodi animo (quod abſit) perſeuerauerit indurato lapſis menſibus eiſdem a regimine, & adminiſtratione ſuæ eccleſiæ, uel monaſterij cui præſidet, in ſpiritualib. & temporalib ſit eo ipſo ſuſpenſus. Inferiores verò prælati, commendatarij & aliarũ eccleſiarũ Rectores beneficia uel adminiſtrationem quomodolibet obtinentes prioratibus. præpoſituris, præpoſitatibus dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officijs, canonicatibus, præbendis, alijſque eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura ſæcularibus & regularibus beneficijs, quorum res & bona alienarunt dumtaxat ipſo facto priuati exiſtant, illaque abſque declaratione aliqua uacare cenſeãtur, poſſintque per locorum ordinarios, vel alios, ad quos eorum collatio pertinet perſonis idoneis (illis exceptis quæ propterea priuatæ fuerint) libere de iure cõferri niſi alias diſpoſitioni Apoſtolicæ Sedis ſint ſpecialiter aut generaliter reſeruata, nihilominus alienatæ res & bona huiuſmodi ad eccleſias, monaſteria & loca pia, ad quæ ante alienationem huiuſmodi pertinebant, liberè reuertantur. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Dominicæ Incarnationis 1468. Kal. Martij Pontificatus noſtri anno quarto.

Ad euidentiam præmitto quod de Alienatione rerum eccleſiaſticarum, piorumuè locorum habetur in iure ciuili in l. iubemus la 2. & in Auth. hoc ius porrectum, cum multis Auth. ſeq. C. de ſacroſa. eccleſ. & in lib. Authe. in tit. de aliena. & emphit. & in alio tit. clariori de non alien. nec permuta. rebus eccleſ. In iure vero Canonico habetur in lib. Decreti 12. q. 2. per totam, præſertim in c. ſine exceptione, ac in lib. Decretalium in tit: de reb. eccleſ. alie. vel non, præcipuè in cap. nulli; Habetur in lib. Sexti, in Clem. ac in hac extrauag communi eo. tit. & in Conc. Trid. ſeſ. 25. de Reform. c. 11. incip. Magnam.

1 Standum eſt hodie † Diſpoſitioni iuris Canonicis gloſſ. in capi. 1. in verbo tractatus, de reb. eccleſ. nõ alien. in 6. Abb. in c. in præſentia, ſub n. 28. de probat. & in c. inter alia nu. 16. de immu. eccleſ. & in d. c. nulli. nu. 6. de reb. eccl. alien. vel non & in conſ. 41. ſub. num. 3. par. 1. Quò dilucidius intelligi poſſit hæc materia, quæ longa & obſcura eſt, viſis omnibus penè ſcriptoribus, conſideratiſque eorum dictis, ac perpenſis facio Regulam, quod.

2 Ad validitatem alienationis Rei eccleſiaſticæ † Duo copulatiuè requiruntur,

Digitized by Google

tur,cauſa iuſta in caſu licito,& forma.i. ſolemnitas legitima.c.1. de reb. ec-
cleſ.non.alien.in 6.d.clem.1.eod.tit.d.c.ſine exceptione,glo. in ſumma.12.
q.2.Abb.in c.2.nu.8. de his quæ vi met.cau.in c.1.nu.17. de reſtit.in integ.
& in c.nulli,nu.7.de reb.eccleſ.alien.& in c.ad noſtram,eod.tit.in c.tua,nu.
8.de his,quæ fiunt à prælat.ſine cõſenſu cap.Soc.in ſuis fallent. reg. 110. in
verbo,eccleſ.Dec.in Auth. qui rem num.21.C.de ſacroſ.eccleſ.& in conſi.
142.nu.4.Couar.lib.2.var.reſol.c.17.nu.2. qui dicunt communem eſſe opi
nionem,Redoa.in trac.de reb.eccleſ.alien.q.51.cap.7.nu.21.& q.36.num.
17.& q.46.Maſcar.de proba.concluſio.75. Molina de contract.diſput.478.
Et hac forma omiſſa regulariter non valet alienatio. Afflict. in deciſ.107.
& dec.85.Vinc.de Franch.dec.35.late per Franc.Sarment. Rotæ Romanæ
Auditorem in tract.de reddit.eccleſ.par.1.cap.2.vbi doctiſſime præter alios.

3 Cauſæ iuſtæ ſunt quatuor † neceſſitatis, vtilitatis,incommoditatis,& pie-
tatis.gl.in ſumma 12.quæſt.2.Abb.in d.c.nulli,de reb.eccleſ.alien.Silu.ver.
Alienatio,nu.2.explicat Rebuff.in commen.de aliena.rer.eccl.n.9.latiſſime
Redoa.in d.tracta.quæſt.19.20.21.& 22.& q.51.c.22.aliqua per Couar.d.
lib.2.var.reſol.c.16.nu.8.& 9. & c.17. Moli.in d.tra.diſpu.465. Nauar. in
comment. de alien.rer. eccleſ. Neceſſitas & vtilitas æquiparantur in iure,c.
1.de reb.eccleſ.non alien.in 6.& clem.1.eo.tit.Abb.in c.vt ſuper de reb.ec-
cleſ.alien.& in c.fin.de eccleſ.ædifi. Et iuſtæ cauſæ dicuntur caſus à iure per
miſſi,vbi reducuntur omnes, qui in iure reperiuntur expreſſi d.glo. in Sum.
13.quæſt.2.& in cap.2.in verbo caſibus.de reb. eccleſ.non alien.in 6.& re-
gulariter requirunt ſolemnitates in alienatione,exceptis aliquibus,quos ponã
infra in limitationibus.

Adde quod inter alienationem ex cauſa neceſſitatis , & illam quæ fit ex
cauſa vtilitatis communiter diſtinguunt DD. & ſic vt in primo caſu ſeruatis
ſeruãdis ſufficiat illam vtiliter eſſe cæptam,ita quod Eccleſia non ſit in dam-
no,illique ſtetur qualemcunque exitum habeat:in ſecundo vero non ſufficit
illam vtiliter eſſe cæptam niſi effectus ſequatur , & contrarium non euene-
rit , ſcilicet quod Eccleſia effecta ſit locupletior , quam differentiam præter
alios tangit Federic. de Sen. in conſi.249.ſub num.2. Rebuf.in commend.
alienat.num.73.approbat Rota Rom.in deciſ.65.diuerſ.num.4.& 23.vol.2.
ſequitur Ioan. Anton. Lanar.in conſi.50.num. 6.& 7.& Fabius de Anna in
conſi 38.num.36.vol.1.

Alienatio rerũ eccleſiæ. Diff. inter alienat. ex cauſa neceſſitatis et ex cauſa vtilitatis.

Solemnitas legitima continet quatuor de iure antiquo , vt authoritas præ-
lati,tractatus, conſenſus capituli,& ſubſcriptio ſingulorum ſaltem per nota-
rium,de quib.per Abb.in c.1.& c.tua de his, quæ fiunt à prælat. Silu.& Sũ-
miſtæ in verbo Alienatio,Rebuff.in d. commen.à num.9.vſq; 14.& à num.
4 74.vſque 99.& nu.118.latiſſime per Redoa.à q.24.vſq; ad q.48.† Conſen-
ſus patroni ſi eccleſia ſit patronata,non eſt de neceſſitate. Abb.in c.vnico. vt
benef.eccl.ſine dim.confer. Dec.conſ.174. Redoa. in d.tra.q.31.licet con-
trarium teneat Rebuf.nu.90.

Hodie verò regulariter prohibetur omnis modus alienandi etiam in caſu
licito , & ſeruatis ſolemnitatibus prædictis inconſulto Romano Pontifice

per

Digitized by Google

5 per hanc extrauag. † quæ diuiditur in duas partes, in prima ponit cauſam motiuam; in ſecunda ibi omnium rerum, prohibitionem facit, & tres tantum caſus concedit alienandi inconſulto Romano Pontif. Primus eſt locationis, & conductionis infra triennium; Secundus eſt emphiteuſis habentis tres cõditiones, ſcilicet in caſibus à iure permiſſis, & de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim, & cum euidenti eccleſiæ vtilitate. Tertius eſt alienationis fructuum, qui ſeruando ſeruari non poſſunt, ſecundum tutiorem ſenſum Caieta. in verbo excommunicatio cap. 75. Pro cuius prohibitionis obſeruantia ibi, Prædeceſſorum innouat, & confirmat antiquos Canones. præſertim cap. ſine exceptione 12. quæſt. 2. cap. 1. & cap. nulli, de reb. eccle. alien. cap. 1. & 2. eod. tit. in 6. clem. 1. eod. tit. quibus duo hæc extrauag. addit primum vt non poſſit fieri locatio vltra triennium, declarãdo verba ad modicũ tempus in d. cle. 1. in fine. nam antea poterat ad decennium vt ibi per glo. & Doct. Secundum vt quælibet alienationis ſpecies non fiat inconſulto Rom. Pont. & ſic additur alia ſolennitas, quæ non requiritur in prædictis tribus caſibus hic exceptis. Item pro maiori obſeruatione huius prohibitionis annullat contractus, & imponit pœnas, ibi ſi quis autem, h. d. in ſumma. Quælibet ſpecies alienationis eccleſiaſticæ etiam locationis vltra triennium regulariter non poteſt fieri inconſulto Rom. Pont. excipit, innouat, at cõfirmat iura antiqua, annullat contractus, & imponit pœnas. Vltra Caieta. faciunt relata per Redoa. quæſt. 35. qui in quæſt. 36. & 42. aliter intelligit hanc Paulinam, vt quãdo ſunt ſeruatæ cauſæ, & ſolemnitates, non requiratur aſſenſus Apoſtolicus de neceſſitate, nam per eam permittitur alienatio in caſibus à iure permiſſis, videlicet iuſta de cauſa, & ſeruata forma iuris Canonici, notat etiam Nauar. in d. comment. de alien. rer. eccle. ſub num. 2. ac in manua. confeſſ. cap. 37. nu. 156. & videtur tenere Rebuff. in d. commen. Sed prima intelligentia eſt de obſeruantia, ſtilo & praxi Rom. Curiæ, congruit literæ, & ſenſui, ac tu-
a tior, a miror de Redoa. & Nauar. qui de iſto Caieta. ſenſu mentionem non faciunt. Animaduertendum tamen eſt, quòd etiam ſi hæc Conſtitutio non
6 fuiſſet edita, † Prælati & Abbates non poſſent regulariter alienare in caſu etiã licito, & ſeruatis ſolemnitatibus inconſulto Rom. Pont. ob iuramentũ, quod ita præſtant. Abb. in cap. vt ſuper, de reb. eccleſ. alien. in cap. fin. de eccleſ. ædific. & in cap. ad noſtram, eod. tit. de reb. eccleſ. & in cap. 2. de feud. num. 13. Redoa. quæſt. 55. Nau. in d. comment. à num. 11. vſque 15. quantò magis hodie per hanc extrauag. cuius pœnis ſe ſubijciunt in iuramento, vt habetur in Pontificali fol. 81. & 120. His verbis, Poſſeſſiones verò ad menſam meã pertinentes non vendam, neque donabo, neque impignorabo, nec de nouo infeudabo vel aliquo modo alienabo, etiam cũ conſenſu capituli eccleſiæ meæ inconſulto Ro. Pont. & ſi ad aliquam alienationem deuenero, pœnas in quadã ſuper hoc edita conſtitutione contentas, eò ipſo incurrere volo. Idem iurant Abbates vt in d. Pontificali fol. 134. mutato nomine (ad menſam) dicendo ad monaſterium, (& Capituli) dicendo conuentus monaſterij mei. In cæteris verò perſonis, quæ non ita iurant, valebit alienatio in caſu licito ſeruatis ſo-
7 lemnitatibus ante hanc extrauag. Abb. in d. c. vt ſuper: † Quia aſſenſus Apo-

ſtolicus

ſtolicus ſupplet tractatum & conſenſum prælati ſuperioris, Abb. in conſ. 51. par. 1. Dec. conſ. 142. Rebuff. in d. commen. ſub nu. 15. Capyc. deciſ. 16. Pariſ. conſ. 24. lib. 2. Redoa. q. 43. & 36. Non tamen ſupplet conſenſum capituli ſeu maioris partis, & in quibus conſiſtat, & dicatur maior pars, Abb. in c. 1. de his quæ fiunt a maio. par. capi. Rebuff. nu. 76. Redoa. q. 38. & debet cõuocari per eum ad quem ſpectat. Abb. in c. 1. de maio. & obedient. Authoritas Epiſcopi, ſeu prælati non eſt de neceſſitate, ſi eccleſia non habet collegium ſeu capitulum, ſed ſufficit conſenſus Rectoris ſeu beneficiati, cauſa iuſta, & aſſenſus Apoſtolicus. Abb. in c. potuit, nu. 14 de loca. Fran. in c. 1. de reb. eccleſ. alien. in 6. Rebuf. nu. 88. & 90. & Dec. & Pariſ. in præall. conſ. Rolan. conſ. 15. vol. 1. Molina de contract. diſput 468. nu. 13.

Quid operetur in alienatione Papa authoritas cum declarationes.

Inde elicitur concluſio illa Doctorũ quod licentia obtenta à Summo Pontifice alienandi res eccleſiæ operatur, ut non requirantur aliæ ſolemnitates. Cuius ſententiæ ratio eſt, quia Papa dicitur eſſe dominus & diſpenſator bonorum eccleſiæ, & õb id ad libitum poteſt de eis diſponere Menoch. in addit. nouiſſime impreſſis ad lib. 2. de arbit. iud. caſu 171. nu. 37. in fine. Quam concluſionẽ intellige primo, quando Papæ authoritas legitime, & valide interponitur, at ſecus ſi fuerit ſurreptitia, & conſequenter nulla vt declarat Decius in conſ. 141. ſub n. 5. & Ruin. conſ. 157. nu. 4. & 11. eſſet enim talis, quando aliquid narratum non fuiſſet, quod ſi Papa ſciuiſſet, veriſimiliter licentiam non conceſſiſſet, vel ad concedendum difficilior redditus fuiſſet, Menoch. in præf. tract. cent. 3. caſu. 201. num. 24. Rota diuerſ. in proprijs terminis. deciſ. 65. num. 2. & 3. vol. 2. egregie & ad rem explicat ampliando, vt ibi per eum de Anna. in præcit. conſ. 38. nu. 43. & infra. Secundo intellige quãdo d. authoritas ſimpliciter, & abſolute obtinetur, & conſtet confirmationem factam fuiſſe de certa eius ſcientia, ſcilicet quod Papa habuerit notitiam tenoris rei confirmatæ. ita Ioan. Bapt. Ferret. in conſ. 249. num. 11. vol. 2. ſecus vero in eius mandato dato ad confirmandum, cum clauſula quatenus per diligentem informationem, &c. conditionaliter reſcribendo ſi ita eſt, referẽdo ſe ad ſupplicata. Anton. Maria de Canibus in quodam conſilio edito poſt deciſ. 46. Borgn. Caualc. par. 1. nu. 399. Tertio intellige, quod & ſi Papæ authoritas interueniens ſolemnitates ſuppleat, non tamen ſupplet defectum cauſæ Redoan. in ſuo tract. de reb. eccl. non alien. quæſt. 21. nu. 75. Rota diuerſ. deciſ. 178. nu. 2. volum. 2. Quarto intellige vt procedat concluſio, ſcilicet, ut valeat alienatio ſine ſolemnitatibus facta etiam per Papæ Commiſſarium, ſeruata tamen forma ſuæ commiſſionis, cuius eſt executor, vt innuũt Doctores allegati in d. nu. 7. quibus adde Ferret. in conſ. 248. nu. 2. vol. 2. Menoch. vbi ſupra numero. 39. & Amæd. a Ponte in commentar. ad tit qui feud. dare poſ. ſub num. 149.

Iſta Breuia Apoſtolica, quę paſſim expediuntur in forma, ſi in euidentem, vt plurimum loquuntur de aſſenſu præſtando per Commiſſarios alienationi
8 faciendæ, & tunc† aſſenſus debet præcedere contractum. Abb. in c. vt ſuper, nu. 17. de reb. eccleſ. alien. in c. fi. nu. 7. de eccle. ædific. ac in c. eum vos, ſub num. 5. de his quæ fiunt ſine conſen. capit. quia quando aliquid eſt de forma in

in actu,ſemper illa forma debet præcedere. Abb.in c.nulli,nu.7.de reb. eccl. alien. Rebuff.in d.comen. alien. nu. 15.& ſub numer.52. Afflict.deciſ. 355. Camer. in c.Imperialem. de prohib. feud.alien.per Frider. fol. 54. Fel.in c. ſicut tuis,nu.8.de ſimo.Iaſ.in l.licet,verſiculo.Quinto limito C. de procura. Hodie in curia Archiepiſcopali Neap. practicatur fieri de nouo contractum alienationis cum inſerto tenore Decreti Commiſſariorum.

9 Caueant contrahentes præſumere tradere poſſeſſionem(etiam ſi dixerint ſaluo aſſenſu) ante impetrationē,nam incurrerent in pœnas huius extrauag. cum ſit proteſtatio cōtraria facto. Nau.in conſ.1.de reb.eccl.alie.in nouis, faciunt dicta per Dec.conſil.160.Iul.Clar.in §.feudum q.31.& in §.emphiteuſis q.13.Gram.deciſ.49. Vincent.de Franch.deciſio.267.poſt Abb.in cap.2. de feud. Iaſ.in l.fin.num.142 C.de iur.emphit. Fel.in cap.quæ in eccleſiarū, ſub numer.84.de conſtit.Curt.de feud.par.4.q. 20.num.112. Capyc. in inueſt.in verbo,feudorum alienationes,amplia.17.& limita.12. Frec. de ſubfeud.lib.2.auth.1.ſub.nu.24 *b* Sed bona fides excuſaret,quia dicitur in hac

b extrauag. Præſumentes,Nauar.in d.commenta.alie.rer. eccl.num.16.lex poſita contra præſumentes aliquid facere,non comprehendit eum qui abſque dolo vel contemptu,bona fide vel ſimplicitate facit Card. Zabar.in cle.1.nu.22. de priuileg. Nau.in c.accepta.oppo.8.de reſtitu. ſpoliato.& in manuali conf.c.27.nu.74.ſunt etiam aliæ cauſæ,quæ excuſant à pœnis huius Paulinę, quas dicam infra limit.21.

10 Cautius agendo conſului,vt Beneficiatus,qui terram ſui beneficij uolebat concedere in emphiteuſim, illam locaret per triennium,& eo elapſo in emphiteuſim concederet cum pactis emphiteuticis in forma,ſaluo tamen & reſeruato aſſenſu Apoſtolico infra dictum triennium impetrando, ita quod eo elapſo non ſit tranſlata poſſeſſio,nec vtile Dominium, niſi impetrato & exequuto aſſenſu Apoſtolico, & non aliter nec alio modo, alias eo non obtempto,habeatur pro non facta dicta conceſſio,niſi locatio pro dicto triennio tantum. Sint cauti Contrahentes vt in breui Apoſtolico fiat mentio de alienatione iam facta per traditionem poſſeſſionis, ſi fuerit tradita, quia tunc aſſenſus præſtandus traheretur ad præterita. Ita procedit quod dicunt.

11 Doctores † ſufficere aſſenſum ſubſequi alienationem Rebuff. in d. commen. alien. verſiculo, nonus caſus, Redoa. q. 42. ſub numer. 6. Vinc. de Franch. deciſio.163. licet ſit diſputabilis articulus, an requiratur nonus contractus. Capy.in inueſt. verbo defectus fol. 83. Iacobi. inueſti. in uerbo, & cum pacto de non alienando numer.19. Ad maiorem cautelam conſulerem celebrari contractum de nouo, ſi in aſſenſu non ſit mentio. de alienatione iam facta,& valebit vt nunc tempore aſſenſus Rebuff.in d.commen.alen. num.93. & 95. tum quia aſſenſus debet præcedere contractum cum in hac Paulina dicatur Inconſulto ſummo Pontifice, quæ uerba denotant actum nullum,niſi præcedat aſſenſus. Abb.in d.c. vt ſuper,de reb. eccl. alien. Fun-

12 datur talis aſſenſus ſuper euidenti vtilitate, † quæ conſideratur tempore alienationis. Pariſ.conſ.24.lib.4.Rebuff.ſub num.73.Redoa.q.20.num.141. Euidens vtilitas dicitur, quando nullum dubium eſt, quin alienatio ſit

magis

magis profutura eccleſiæ, c. ſine exceptione. 12. q. 2. vbi Rebu. nu. 97. & 98. c. tua nuper, de his quæ fiunt à præl. ſin. conſen. capi. Red. d. q. 20. ſub. nu. 81.

Ad pleniorem intelligentiam adde Rebuf. conſ. 111. n. 8. & conſ. 112. nu. 13. & ſcripta per Menoch. in præalleg. addit. ad caſ. 172. num. 22. & infra late, & notab. Borgnin. Caualcan. deciſ. 45. num. 34. & ſeq. part. 1. Anton. Mar. de Canib. loco cit. num. 121. & infra, ex cuius dictis, num. 160. cum plurib. ſeq. perbelle colligitur, quæ regula ſit obſeruanda, quoties ex aliorum atteſtationibus adeſſet variatio circa uerum rei eccleſiæ ualorem liquidandum, & poſtremo præ cæteris diligenter examinat Dom. de Anna in præfa. conſilio 38. numer. 5. & infra. Item quando in utilitatẽ eccleſiæ dicendæ ſint fieri alienationes, tradit Eman. Roderic. tom. 1. quæſt. regular. quæſt. 27. artic. 8. Id vero, quod in hac materia a Doctoribus reſpondetur, nempe, quod vt de euidenti eccleſiæ utilitate cognoſci poſſit, ſpectari debeat tempus ipſius alienationis, declarationem recipit in re aliqua eccleſiæ, quæ diſtraheretur tempore belli, peſtis, & alterius ſimilis calamitatis, ut ſi propter dictos caſus inſolitos, & raro contingentes res diſtrahenda effecta ſit deterior, veluti ſi ager qui alienatur per ceſſationem culturæ ſterilis, & infructuoſus redditus eſſet, ſeu ſyluoſus effectus, vel quia ab eo arbores ſuccisæ eſſent, ut tunc attendatur ualor ſeu æſtimatio temporis cõtractus: ſi vero nullum paſſa ſit damnum, ſed in eodem ſtatu permanſerit, tunc æſtimari debet ſecundum iuſtum, & uerum valorem, prout erit in futurum ceſſante bello, peſte, & ſimilibus. ita ſane colligitur ex deductis per Dominos de Rota in deciſ. 65. diuerſ. annotat Menoch. loco cit. & adducitur ratio, quia illud tempus tanquam non ſucceſſiuum, & perpetuam cauſam habens, ſed momentaneum, & breui duraturum, non attenditur. Caualcan. deciſ. 45. num. 53. & dec 46. num. 26. part. 1. Secundo declaratur ampliando idem procedere, ſcilicet, ut debeat etiam attendi tempus contractus in dignoſcenda læſione eccleſiæ, non autem tempus anterius, vel poſterius, Calderin. conſ. 5. ſub tit. de rer. permut. Ruin. conſi. 35. ſub num. 35. lib. 1. Iaſ. in conſ. 54. num. 20. vol. 1. ſequitur Rota diuerſ. deciſ. 18. numer. 4. vol. 2. quæ eccleſiæ læſio iuxta eãdem Rotam in alia deciſ. 677. part. 3. lib. 3. erit probanda ex communi æſtimatione, non vnius tantum terrulæ, ſed aliorum prædiorum, quæ circumuicina ſunt. Tertio declaratur communis concluſio, quæ ſe habet, ſcilicet valorem rei inſpiciendum eſſe tempore contractus, ut tamen in articulando probatio valoris ipſius rei tempore contractus conſiderati, non reſtringatur ſolum ad tempus breue celebrati contractus, ſed debet fieri attendendo etiam tempus anterius, & poſterius per multos annos. Afflict. deciſ. 316. numer. 6. Rota in præalleg. deciſ. 65. numer. 13. & 20. part. 2. ſequendo theoricam Bartoli, & aliorum in leg. pretia rerum, ff. ad l. Falcid. Sed quid ſi in emptione alicuius rei eccleſiaſticæ concurrant duo inuicem æmuli, quorum alter obtulit iuſtum pretium, alter vero deinde obtulit ſatis plus iuſto pretio, quis iſtorum ſit præferendus? Reſp. quod cum hic caſus contingiſſet Vincent. Caroc. in ſuis dec. & proprie in deciſ. 99. refert aliquos iudices ardenter inclinaſſe ad fauorem eius, qui plus iuſto pretio obtulit tanquam magis vtile eccleſiæ, ipſe vero ex

Quo tempore attẽdendus ſit i alienatione ualor rei eccleſ. cũ declaratione.

to ex multis cumulatis circa, id qd eccleſia eſt cultrix iuſtitiæ cõtrariũ ſenſit.

Et licet Decreti interpoſitio faciat præſumptionem pro vtilitate eccleſiæ, Abb. in conſ. 41. part. 1. Dec. conſ. 341. Redoa. ibid. nu. 75. Maſcar. de proba. conclu. 488. Tamen ſolemnitatibus adhibitis non obſtantibus eccleſia reſtituitur, ſi fuerit læſa. c. ad noſtram, de reb. eccle. alien. vbi Abb. & in c. 1. de reſt. in integ. ac in d. c. tua nuper, Couar. lib. 2. var. reſol. c. 17. ſub numer. 2. Dec. conſ. 141. Cram. deciſ. 76. Redoa. q. 78. cap. 4.

Quando pro decreto non præſumatur.

Declara primo quod licet in dubio pro decreto Commiſſariorum præſumatur, ſecus tamen ſit quando non apparet, quod præceſſerit cauſæ cognitio per ipſos adhibita, eoque magis, vbi in commiſſionibus breuis Apoſtolici adeſſent clauſulæ conditionales iuxta tenorem, & formam a Caluacano deſcriptam in deciſ. 45. ſub num. 77. part. 1. quia tunc de iſta diligenti perquiſitione, & cauſæ cognitione non perfunctorie, & per ſolam ipſorum Commiſſariorum relationem, ſed expreſſe, clare, ac liquido de ipſarum verificatione apparere debet, quia ita mandat Papa, vt per eundem ibidem num. 81. concluditur, & in deci. 46. num. 28. eadem part. 1. quem ſequitur Maſcard. de probat. concluſ. 13. 17. num. 37. Anton. Mar. Canis cum alijs ab eo allegatis in præd. conſ. nume. 281. & 374. cum ſequ. non enim Commiſſarij poſſunt aſſumere poteſtatem confirmandi alienationes, niſi purificatis prius conditionibus, & clauſulis in breui Apoſtolico contentis, quæ ſunt ſuæ poteſtatis fundamentum. late Ruin. conſil. 68. numer. 5. lib. 1. In quo animaduertendum, quod vbi Papa committeret alicui; vt diligenter ſe informet ſeruata forma Paulinæ requirentis receptionem teſtium, & probationum ſuper veritate narratorum, tunc hæc informatio aliunde conſtare, & probari debet, quam ex aſſertione Commiſſarij; Vbi vero Papa ſimpliciter committeret, vt ſe informet, & ſi apparuerit illam cedere in euidentem vtilitatem, eam confirmet alias non, derogando Paulinæ, in hoc caſu ſtabitur aſſertioni Commiſſarij. & ſufficit extraiudicialis informatio, ita in hac materia diſtinguunt Domini de Rota in deciſ. 716. diuerſ. num. 4. volum. 1. in cuius finalibus verbis habetur, quod ideo hodie ſaluantur ſimiles proceſſus, & in deciſ. 160. num. 7. & 8. volum. 2. Secundo declara, vbi de cauſa non fuiſſet mature cognitum; ſeu indagatum, ſed per nimiam accelerationem, nimiſque propere, & feſtinanter ad decreti interpoſitionem proceſſum fuiſſet, nam propter temporis breuitatem reſultaret præſumptio ipſos Commiſſarios minus diligenter, nec rite ſeu recte ſuum officium fuiſſe exequutos, circa loci viſitationem, & inueſtigationem expoſitorum in ſupplicatione vt per Octau. Simócel. in tract. de decretis lib. 3. titu. 7. inſpect. 3. nume. 47. Præfatus de Canib. in eod. conſi. numer. 162. & 283. alijque cumulati per Menoch. in tracta. de præſumpt. libr. 2. præſ. 75. numer. 15. quo loco agit an & quando decretum in alienationibus bonorum Eccleſiæ recte, & rite interpoſitum præſumatur. Tertio declara vt admittatur probatio in contrarium, ſcilicet, quod non ſuberit neque neceſſitas, neque euidens vtilitas, imò defectus cauſæ reddit nullam interpoſitionem decreti ſuper alienatione, Gemin. conſ. 48. num. 9. quia tunc [illegible] conditio ſub qua Papa reſcripſit, nempe ſi cedebat in euidentem

tem vtilitatem, vel neceſſitatem eccleſiæ Rota diuerſ. deciſ. 178. numer. 3. uol. 2. & præſertim quando iſtud contrarium oſtenderetur ex actorum inſpectione. Alciat. in tract. de præſumpt. reg. 3. præſ. 10. limit. 4. & late per Hyp. Rim. in conſ. 5. nu. 162. & infra, volens vero probare contrarium, oneratur grauiori probatione, ita vt requiratur probatio valde clara per teſtes ualde graues. Alex de Neuo in conſ. 30. nu. 3.

Sciant autem Commiſſarij quod idem Paul. 2. conſtituit vt in cauſis alienationum examinandis, quæ à Sede Apoſtolica in forma ſi in euidentem vtilitatē cedant, committuntur.

Si Delegatus conſcientiæ ſuæ prodigus in grauamen uel detrimentum eccleſiæ, per gratiā aut timorem vel ſordes alienationi conſenſerit, aut Decretum uel authoritatem interpoſuerit † inferior quidem epiſcopo ſententiam excōmunicationis incurrat, epiſcopus vero aut ſuperior ab exequutione officij per annum nouerit ſe ſuſpenſum; ad extimationem detrimenti eccleſiæ illati, nihilominus cōdemnandus ſciturus quod ſi ſuſpenſione durante damnabiliter ingeſſerit ſe Diuinis, Irregularitatis laqueo ſe inuoluet, a quo non niſi per Rom. Pont. poterit liberari: is vero, qui dolo, vel fraude vel ſcienter in detrimentum eccleſiæ alienationem fieri procurauerit, aut per ſordes, aut impreſſionem alienationis Decretum extorſerit ſimilem ſententiam excommunicationis incurrat, à qua niſi per Rom. Pont. poterit abſolui, ad reſtitutionem nihilominus rerum alienatarum cum fructibus quos de præmiſſis percipiſſe conſtiterit, condemnandus. Vt patet ex Conſtitutione d. Paul. 2. de Anno 1465. incip. Cum in omnibus fo. 88. in Bullario.

c Vltra prædictas ſolemnitates aderat ante hanc Paulinam in hoc Regno Neapolitano Conſtitutio Gerardina conſtituens quod † alienationes bonorum eccleſiarum inferiorum, quæ fiunt cum Decreto Prælati, non aliter valeant niſi præcedentibus ſubhaſtationibus, & hoc per Conſtitutionem Gerardi Cardinalis Epiſcopi Sabinenſis, de qua meminit Affiict. in conſtit. Inſtrumentorum robur ſub nu. 19. & Gram. deciſ. 79. tamen non vidi ſeruari, ſed paſſim conceſſiones fieri abſque ſubhaſtationibus.

[margin: 13 beside "tem interpoſuerit"; 14 beside "Neapolitano"]

a *ADDITIO V.I.D. PROSPERI DE AVGVSTINO. Congruit etiam Rubrica quæ eſt ſub verbis negatiuis de reb eccl. non alienan. & a rubro infertur ad nigrum & rub ſæpe, facit regula iuris communis, nam quando eſt negatiua omnes caſus generaliter prohibentur niſi contrarium probetur expreſſim, ita & è contra quando eſt affirmatiua, Hoſtien. in Sum. in tit de teſti. in decretali vero Rub eſt ambigua de rebi eccle alien. vel non.*

b *Niſi fiat proteſtatio reſeruando aſſenſum directi domini etiam in actu traditionis Minado. deciſ 24*

c *Commiſſiones huiuſmodi fiunt à Sum. Pont ordinario loci, & alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtituta, coniunctim, & ſi de ipſius ordinarij intereſſe & præiudicio agatur, tunc loco ipſius cōmittuntur Metropolitano, & ſi res ad ipſum Metropolitanum pertineat, ordinario uiciniori. Concedebantur antea iſta commiſſiones etiam per ſacram Pœnitentiariam Romanam cuius facultates Pius 4. reſtrinxit die 15. Maij 1562. incip. In ſublimi fol 744 & deinde Pius 5. in totum has facultates in futurum reuocauit Kal. Maij 1569 incip. Tempus & neceſſitas fol. 1047. in bullario ita ut nec quicquam etiam incertum habeant expedire.*

14 *Inter eccleſias permutantes adinuicem etiam requiritur ſolemnitas.*

16 Con-

16 *Contractus per quos transfertur dominium vtile qui nam ſint, & in dubio quis contractus præſumatur.*
17 *Hypotheca generalis bonorum eccleſiæ etiam prohibetur.*
18 *Quando res eccleſiæ poteſt locari vltra triennium.*
19 *Succeſſor in beneficio an teneatur ſtare contractui.*
20 *Quando tranſactio & compromiſſum poſſit fieri abſque ſolemnitatibus.*
21 *Seruitutis impoſitio requirit ſolemnitates.*
22 *Ceſſio iurium actionum, litis, & cauſæ alienatio eſt.*
23 *An in acquirendis poſſit fieri remiſſio abſq; ſolemnitatibus.*
24 *Inter mobilia precioſa quænam connumerentur.*
25 *Pecunia eccleſiæ quando prohibetur alienari.*
26 *Iura actiones & nomina debitorum computantur inter immobilia.*
27 *Mobilia eccleſiæ quæ & quando poſſint pignorari.*
28 *Quorum locorum piorum bona non poſſunt alienari, & quænam ſint loca pia.*
29 *Locus eccleſiæ, ſeu pij loci etiam diruti non poteſt alienari.*
30 *Quando conſuetudo poſſit remittere ſolemnitates.*
31 *Solennitas in alienatione rei eccleſiæ incorporatæ requiritur etiamſi a donante fuerit remiſſa.*
32 *Relicta eccleſiæ in capaci poſſunt alienari non obſtante quauis diſpoſitione in contrarium.*
33 *Inciſio arborum, an dicatur alienatio.*
34 *Quando contractus eſt vtilis eccleſiæ an requirantur ſolemnitates.*
35 *Vnio eccleſiarum dicitur alienatio.*
36 *Quando res eſt obligata creditoribus, & peruenit ad eccleſiam an poſſit alienari abſque ſolemnitate.*
37 *Quænam debeant concurrere in alienatione rei ſterilis.*

HAnc Regulam ſic firmatam, & declaratam quòd in alienatione rei eccleſiaſticæ requirantur copulatiuè cauſa, & ſolemnitas, Amplia, & limita.

Primò amplia procedere in omni contractu, per quem transfertur dominium directum, & utile etiam in permutatione.c.nulli, de reb.eccle. alien. c. 2.vbi Abb.de re.permu.c.ſine exceptione. 12.q.2. ubi Rebuff. nu. 66. tenet
15 procedere † etiam quando eccleſiæ inuicem permutant. Redoa.q.2.ca.20. & q.12. num. 28. permutatio enim alienatio eſt Iaſ.l.fin. num. 101. C.de iur. emphi. Redoa.q.2.c.4. ita vidi practicari, & expediri Breuia Apoſtolica etiam inter eccleſias permutantes, ſi in euidentem vtilitatem vtriuſque partis ceſſe rint, quamuis ante hanc extrauagantem ſufficiebat conſenſus Epiſcopi in eccleſijs ſibi ſubiectis.c.1.& c.vt ſuper §.fin.de reb.eccl.alie. iſte eſt vnus de caſibus a iure permiſſis nempè. Permutatio, requirens ſolemnitates, etiam ſi fiat permutatio cum Principe ſecundum Inno.& Abb.in c.1.de rer.permut.

Secundo, amplia in omni contractu, vbi transfertur Dominium vtile retento directo, probatur in hac extrauag.& in loc.præalleg. Rebuff. in d. comen.
16 numer.3.& 6. Redoa.q.2 capit. 24 cum ſeq. † Et ſunt ſex vt ſuperficarius, locatio ad longum tempus, emphiteoticus, libellarius, feudalis, & præcariæ in genere fœmineo, Declarant Aluarot.in proe.feud. Redoa. loc.præalleg. & Bened.Canophi.in repet. huius extrauag. ſub num. 10. vſque ad 34.& in dubio præſumitur emphiteoticus potiùs quam cenſualis. Iul.Clar.in §.emphiteuſis q. 1.

Digitized by Google

ſis.q.1.nu.3.Maſcar.de probatio.conclu.281.poſt Aſſl.deciſi.128.ſub nu 4.

Et quia valde intereſt,an iudicetur cenſus,vel emphyteuſis,adde quod magis recepta opinio eſt in contrarium, de qua atteſtatur Menoch. doctores in hoc conuenientes,lóga ſerie recenſendo,in tract.de præſump.lib.3.præſ.106. nu.3.quam opinionem vltra allegatos per eum ſectatur Creſcent. dec.1. ſub tit.de cēſibus,in eam etiam deſcendit Nauar.tam quoad forum interius, quā exterius in commentar.de vſur.nu.109.eamque amplectitur Molina de contract.diſput.38.nu.6.nec caret ratione de qua ibi per eos,& vendicat ſibi locū ēt ſi ageretur de re eccleſiæ, Corbulus in tract.de iure emphy.tit.de cauſa priuat.ob non ſolutū canonem,limi.34.nu.3.Couar.li.3.var.reſol.c.7.ſub n.1.Molina loco cit.declaratur non procedere, quando in ipſa regione magis frequens eſſet vſus concedendi in emphyteuſim,Iaſ.in l.2.nu.165.C. de iure emphy.Aluar. Valaſc.in tract.de iure emphy.quæſt.32.nume.35.Maſcard. de probat.concluſ.481.nu.7. Et ut clare diſcerni poſſit,an ſit iudicandus contractus cenſualis vel emphyteuticus, quatuor caſus diſtinguendo proſequitur Borgn.Caualcan.deciſ.30.nu.103.& infra par.2.vide per eum.

Tertio,amplia in hypothecatione, ſeu obligatione vt expreſsè in hac extrauag.dicitur,& in c.nulli,de reb.eccl.alie.vbi Abb.& in c.2.nu.3.de præca. in c.1.nume.4.de pignor.Couar.lib.2.variar.reſol.ca 16.nu.7 Redoa.q.2. c.6.& q.51.c.29.Ludoui.Molina in tract.de contract.diſputa.466.nume.2. Redoa.q.2.c.6.& q.51.c.29.qui dicunt procedere in hypotheca tantum ſpeciali,non in generali,quia in d.c.nulli dicitur neq; ſpecialis hypothecę titu-
17 lo obligare, ſed attenta diſpoſitione huius extrauag.† etiam generalis hypotheca eſt prohibita,quia ſimpliciter loquitur de hypotheca, facit l. vlt. C.de reb.alien non alien.vbi prohibita alienatione ſimpliciter videtur prohibitus omnis actus,per quem alteri quæritur ius aliquod in re, & probatur in hac extrauag.vt per Nauarr.in d. comment. de alie.rer.eccle. ſub.num.1.amplia etiam in ſubmiſſione.c.2.de reb.eccle.alien.in 6.

Quarto,amplia in locatione,& conductione vltra triennium; nam per hāc extrauag.prohibetur locatio non ſolum ad longum tempus, quod eſt ad decem annos iuxta gloſſ.ſingul.in clemen.1.de rebus eccleſ.alienan. ſed etiam
18 ad minus tempus vltra triennium: † intelligitur tamen iſta extrauag. de rebus eccleſiæ, quæ quotannis coluntur, & ex eis fructus quolibet anno colliguntur,alioquin ſi res eccleſiæ eius ſit conditionis, ut ex eis quolibet triennio unicus tantum fructus percipiatur, poterit in nouem annos locari, quia primum triennium æquiualet vnico anno,ita ſecundum & tertiū, & ſi alternatim fructificant,poterunt per ſex annos locari.Couar.libr.2.var. reſol. capit.16.num.6.Nauar.in commen.de alien.rer.eccle.nume.21. Qui ampliat etiam in emphiteuta rei, quæ non fructificat niſi tertio quoq; anno, ut non deuoluatur eccleſiæ,ſi non ſoluerit per quinquennium, neq; per octo annos ſi non ſoluerit laico, iuxta terminos cap. potuit, de loca. & l.2.C.de iur.emphit.Idem Couar. loc. citat. numer. 4. concludit non poſſe fieri locationem ad ſex,uel nouem annos cum hac clauſula,vt tot ſint locationes, quot triennia,& ut finito primo triennio,tunc facta ſit noua,locatio, quia eſt in frau-

dem huius Cõſtitutionis, ſed valida erit in tempore permiſſo primi triennij. Molina de iuſti.& iur.diſput. 467. Erit tamen in totum nulla, quando fuit facta ſimpliciter vltra triennium etiam quoad caſum permiſſum, vt expreſsè in hac extrauag.dicitur, Couar.ibid.ſub num.5.Redo.q.58. Afflict. dec.107. Molina de contract.diſputa.466.& 467.

Quando locatio rei eccleſiæ ultra trienniũ in totũ vitietur

Hunc articulum An ſcilicet alienatio per conceſſionem in emphyteuſim rerũ eccleſiæ vltra tempus permiſſum facta, in aliquo teneat, late tractat Ioa. Gutier.lib.2.canon.quæſt.c.13. Et quid in locatione rei eccleſiæ vltra triennium, an in totum reſcindatur, & uitietur, an ſaltim ſuſtineatur, & valeat infra triennium, vide Doctores citatos per Annam.in ſingul. 327.& diſputat ad vtramque partem Lap.allegat.80. magis tamen communis opinio eſt, ut valeat, & reſtringatur quoad triennium permiſſum, de qua teſtatur Vicent. Caroc.in tract.loc.& cond. par.3.concluſ.9.ampliat.4.quamuis ſuperius cõcluſ.6.num.20.& ſeq.contrarium aſſeueret, Verum vt perpendi vtraque opinio eſt ſuſtentabilis, & priorem ſequendo declara, ut per eundem Caroc.in præd.concluſ.9.nu.97.niſi ex probabilibus coniecturis appareat non minori tempore rem illam locatorem, vel conductorem locaturum, vel conducturum fuiſſe, aut ſit conuentum ut unica tantum penſio ſoluatur pro toto tẽpore, quo caſu in totum locatio vitiatur & tradit etiam Tiraquel.de retract.lignag.§.23.glo.1.nu.12.

Secundo declaratur iſta extrauag.non procedere in locatione vltra triennium rerum exigui valoris, per can.terrulas.12 q.2.ut non requiratur ſolemnitas ſupradictæ regulæ.

Tertio. Declaratur diſpoſitio huius extrauag. procedere, quando conſtituitur ius in re vltra triennium, vt ſi concedatur vſufructus rei eccleſiaſticæ durante vita beneficiati; quæ conceſſio ſpecies eſt alienationis, quia vſusfructus conſtitutio alienatio eſt Rebuff.in d.commen.ſub.nu.4. Secus autem quando quis obligat ſe actione perſonali ad dandam commoditatem, & utilitatem percipiendi fructus vita ſua durante, vel tanto tẽpore vltra trienniũ, qa tũc nõ transfertur aliquod ius in re, ſed tenetur duntaxat exhibere conductori cõmoditatem percipiendi fructus, & hæc eſt cautela ut valeat talis contractus vltra triennium Rebuff.in d.comme.nu.26.verſ.6.& Molina d.diſp.366.nume.5.

Quarto. Declaratur, vt non poſſint duo beneficiarij in eadem eccleſia alter alteri locare uita durante portionem obuentionum & fructuum ſuorum, quia ſpecies eſt alienationis Nau.in conſ.10.in nouis, de reb. eccle. non alie.

Quinto. Declaratur non procedere quando adeſset conſuetudo locandi vltra triennium, quia valet Pariſ.conſ.98.lib.4.

19 Animaduertendum eſt, quod † locationi factæ infra triennium ſucceſsor in beneficio non tenetur ſtare, Abb.in c.fin.ne prælat.vic.ſuas cũ diſtinctione ut ibi per eũ. Etiam ſi ſit facta repræſentata pecunia abſq; aſsenſu Apoſtolico, qui non conceditur ex Conc.Trid.ſeſſ.25.c.11.magnam. Redoa q.57. Et quando à Summo Pontifice confirmantur locationes vltra triennium, apponitur clauſula, dummodo locatio huiuſmodi iuſto pretio, & citra anticipatam ſolutionem facta fuerit: & quod finito nouennio omnia, & ſingula

bona

Digitized by Google

bona ſub locatione huiuſmodi comprehenſa cum iuribus,& pertinentijs ſuis vniuerſis,nec non quibuſuis melioramentis deſuper pro tempore quomodo libet factis,ad eccleſiam pleno iure,& omnino reuertantur, illique libere cedant,abſq; eo quod ipſe conductor,eiuſq; filij hæredes & ſucceſſores conſanguinei vel affines, aut alij quicunque ius renouationis dictæ locationis quouis prætextu,& ex quacunque cauſa petere vel prætēdere poſſint. Igitur vt locationi teneatur ſtare ſucceſſor, requiritur aſſenſus Apoſtolicus, & ſi adeſt & fuerit facta ſolutio anticipata prædeceſſori, ipſi ſucceſſori non nocet, niſi in aſſenſu fuerit facta expreſſa mentio,vt poſſit fieri anticipata ſolutio.

Amplia idem iuris eſſe,vbi rector eccleſiæ, qui locauit, beneficio renunciauerit ante finitam locationem, vt eius ſucceſſor non teneatur ſtare locationi,ex communi opinione. Couar.lib.2.var.reſolut. cap.15.ſub num.6. & ita in Rota reſolutum fuiſſe refert Pariſ. lib. de reſignat. benef. quæſt.16. num.47. Secundo amplia,quod ſicut ſucceſſor in beneficio non cogitur ſtare locationi factæ per Rectorem iam mortuum, pariter non cogitur conductor perſeuerare in d. conductione,ſi noluerit, vt ſeruetur æqualitas Caroc. cum alijs ab eo adductis d. par.3. concluſ. 20. num.78. Limita in Prælato adminiſtrationem habente, qui non nomine proprio, ſed nomine eccleſiæ debita iuris ſolemnitate ſeruata contraxiſſet. Soc.regula 388.dummodo contractus tendat in commodum,ſeu vtilitatem eccleſiæ. Rota deciſ.332. incip. ſi Prælatus,in nonis,ſub tit.de locat.& cond.poſt Calder.conſ.279. ſub ead. rub. Vincent.de Franch deciſ.163.num.14. & ſeq. Rota diuerſ.deciſ.805. nu.4.vol.1.Borgn. Caualc.deciſ.44.num.31.par.1.faciunt dicta per Syluestr. in verbo, locatio, ſub quæſt.11. & eſt communis opinio referente Caroc. in d. par.3. concluſ.2. in cuius fine inquit, quod ſi quis locat uti rector dicitur facere nomine eccleſiæ,quam limitationem intellige, vt procedat,dummodo locatio ſit facta ad tempus à iure permiſſum ipſiuſque rei locatæ reditus ad eccleſiam, & non ad Prælatum pertineant, ita eruditiſſimus,& ſummo iudicio præditus Didac. Couar. loco.prox.cit.& iuxta ipſius mētem prędictis concurrentibus haberet locum præſens limitatio etiam ſi cōtractus eccleſiæ inutilis eſſet licet ob ipſius læſionem poſſit in integrum reſtitutio peti. An autem ſucceſſor Prælati, vel alterius beneficiati teneatur ſtare locationi prædeceſſoris proprio nomine, & in ſui vtilitatem factæ, late tradit Ioan. Gutier.lib.1.can. quæſt.cap.36. & an ſucceſſor ſingularis eccleſiæ teneatur ſtare colono,vel inquilino, remittimus lectorem ad Hierony. Grat.conſ.96. nu.23, Petr. Duen.reg.240.nu.9. Aluar. Valaſc.deciſ.40.Luſitan. tom.1. & Gutier.lib.2. can.quæſt.cap.8.nu.66.& ſeq. Inter alios enim caſus in quibus ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono,quos proſequitur Caroc. in præd. tract. par.3.concluſ.11.quatuor ſeq.enumerantur videlicet. Quando S. Pontifex licentiam concederet locandi ad tot annos,& vt d.tempore durante Cōductor à nemine, nec à ſucceſſoribus in beneficio moleſtari poſſit Mandoſ. de ſignat.grat.tit. Indultum locandi.verſ Supponamus igitur &c. Item quando inchoatus eſſet annus, vel laboretium, & res non eſſet amplius integra, & ſic vt pro anno incæpto ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono, Frāc. Marc.

Caſus in quib. ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono.

Digitized by Google

Marc.deciſ.delphi.196.colum.fi.par.2. Borg. Caualc.d.deciſ.44.nu.32. quę Doctores hanc opinionem tanquam æquiſſimam, & in cõſcientia fundatam valde commendant,& faciunt dicta per Octau. Cacheran.deciſ.pedem.182. ſub.nu.10.& hic caſus extenditur etiam ad ipſum conductoré,ſcilicet,vt pro anno cæpto non poſſit recedere à locatione, vt quia forte videret parum vtilitatis eſſe conſequuturum. Franc. Marc. deciſ.102. in fine par.1. Caualc. ibidem nu.24. item vt ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono,ſi conſuetudo loci ita obſeruet,quæ in hoc attendenda eſt, Franc. Marc.deciſ.144.p.1. Caroc.loco cit.concluſ.14.per quem etiam in concluſ.20.nu 75. declaratur diſpoſitio Sacri Concilij Trid. Seſſ.25.de ref.cap.11.vt locatio anticipatis ſolutionibus,licet non præiudicet ſucceſſoribus, afficiat tamen locatorem, quare ſi beneficium vacaret per reſignationem, tenetur locator refundere id,quod accepit, ſi vacaret per mortem tenebitur hæres,ne locupletetur cum aliena iactura, & ſic ſolum datur actio ad repetendum contra recipientem, & eius hæredem. Caualcan.loco præcit. num.9.ſed an ſucceſſor in beneficio recipiens canonem cenſeatur contractum prædeceſſoris ratum habere, vide Gutier.lib.1.cano.quæſt.cap.36.vbi etiam habetur quando hęres prædeceſſoris reſoluta locatione teneatur ad intereſſe locatori.

20 Quinto amplia etiam † in tranſactione, & in compromiſſo Rebuff. in d. compen.nu.2.& 66.Redoa.q.2.c.1.& c.36.& quæſt.51.c.17.Feder.de Sen. optimè conſi.94. caſus talis eſt, Barbat.in rub.de reb.eccleſ.non alien.col.4. Quod intellige de rebus eccleſiæ incorporatis. Franc.in c.1.in fin.de reb.eccleſ.non alien.in 6.latè per Rolan.conſi.15.vol.1. Dicam in limit.12.prohibita alienatione cenſetur prohibita tranſactio, per quam transfertur poſſeſſio in aliũ. Crauett.conſ.197.nu.7. Et tranſactio non poteſt fieri ſuper decimis futuris,ſed de præteritis ſic. Abb.in c.vt ſuper,nu.6.de reb. eccleſ.alien.

Hinc eſt, quod cum tranſactio ſit quodammodo alienatio ipſa, ſuper re immobili eccleſiæ facta, ſeu ceſſio iuris,litis, & cauſæ, quando actio ad rem immobilem eccleſiæ competebat,ſit inualida,niſi interueniſſet debita ſolemnitas. Panor.in c.1.ſub num.8. de depoſito,Caputaq.deciſ.106 par.1. Hinc etiam fit,quod cũ cõpromiſſum ſit ſpeties alienationis,vt per Pariſ.conſ.134. nu.11.lib.4.& Caualcan.cũ alijs ab eo relatis deciſ.45,nu.34.par.1. Cõpromiſſum factũ per beneficiatos abſque conſenſu Epiſcopi,& Papæ,& laudum illius vigore ſubſequutũ, non præiudicat Epiſcopo, & beneficiatis ſucceſſoribus prout reſolutũ fuit per Rot.Rom.teſte eodẽ Caputaq; deciſ.165.par.1.

21 Sexto, amplia † in impoſitione ſeruitutis,l. fin.C.de reb.alien.non alien. Rebuff.in d.compen nu.4.& 6.in fin.Redoa.q.2.c.16.& c.44.& quæſt.14. num.22.quia computatur inter immobilia Abb.in cap.nulli,num.10.de rebus eccleſiæ alien.

22 Septimo amplia † vt non poſsit fieri ceſsio iurium,actionum, litis & cauſæ,quia eſt ſpecies alienationis, Abb. in c.1.nu.8. de depo. in c.cum pridem nu.4.de pact.& in d.c.nulli,nu.9.de reb.eccle.alien. Armilla in verbo. Alienatio,num.16.facit l.bonorum,la prima ff.de verb. & rer. ſign.& dicam infra amplia.10.12.& 13.

23 Octauo

23 Octauo amplia non ſolum in acquiſitis,† ſed etiam in acquirendis, quæ trã ſeunt in eccleſiam ipſo iure,iuxta l.fin.C.de ſacroſ. eccleſ.vt non poſſint a ſo lo Prælato abſque ſolemnitate remitti Anchar.in cap.vt ſupra,de reb.eccleſ. alien.& in cap.1.eo.titu.in 6.Alex.in l.legatum,ff.de leg. 1. Lamber. de iur. par.lib.3.art.9.q 2.princ.Ripa.in l.ſi vnquam,q.11.C.de reuoca.donat.Mo lina de iuſti.& iur.diſput.465.Contrarium tenet Feder.de Senis conſ.9.Lapus alleg.25.Abb.in c.tua,num.9.de his quæ fiunt à prælat. ſine conſen.cap. in c.1.nu.21.de dolo & contu.in c.potuit nu.15.de loca. & in c.quoniam, de decim.Gem.& Franc.in c.1.de reb.eccleſ.non alien.in 6.Soc.in reg.110.nu. 6.& in d.l.legatum,de leg.1.Afflict.in cap.vnico.§. & iterum, nu.6. de cap. Corrad.Rebuff.in d.commen.alien.ſub nu.29.Sil.in uer. Alienatio, nu. 18. & Armilla nu.17.Et hanc eſſe magis communem opinionem dicunt Iaſ. & Ripa in d.l.legatum,Fel.in c.præſentia,ſub nu.57. verſ.10.de probat. Rola. conſ.15. num.23.Vincen. de Franc.deciſ.14.ſub nu.16.

Sed uerior,& tutior,eſt prima opinio,quam dicit Alex.in d.l.legatum,eſſe magis communem,eamque tenuit Molina de contract.diſput.468.nu.11.ac Præceptor meus Doctor Marius Andria vita, & doctrina celeberrimus in relectione huius extrauag. Non tamen repudiando,vel remittendo incurrit in pœnas huius Paulinæ,vt dicam infra in limit.9.

Nono,ampliatur regula procedere etiam in precioſis mobilibus,nam æqui parantur immobilibus per hanc Paulinam,& pari paſſu ambulant in hac materia.l.ſancimus.C.de ſacroſ.eccleſ.l.lex quæ tutores.C.da admi.tuto.Abb.in c.nulli,de reb.eccleſ.& ſine cauſa & ſolemnitate alienari,tranſigi aut amica-

24 bilis compoſitio fieri non poteſt. Redoa.q.8.inter quas † etiam connumerat theſaurum,& decimas,& ideo res mobilis precioſa eccleſiæ non uſucapitur triennio.Nomine verò bonorum mobilium precioſorum,quæ ſeruando ſeruari poſſunt,intelliguntur vaſa aurea,argentea,veſtes preciosæ, quæ longe ab interitu diſtant,& commodè ſeruari poſſunt,gemmæ & his ſimilia. Grex etiã ouium aut caprarum,de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere conſueuit monaſterium aut eccleſia,licet poſſit vendere arietes, agnos, hircos,& hædos: non tamen licet alienare totum gregem niſi concurrentibus cauſis,& ſeruata forma. Ludoui.Molina de contract.diſput.465.num.4. dicam in amplia.ſeq.

Decimo Amplia in bonis,quæ ſeruando ſeruari poſſunt,vt ſine cauſis, & ſolemnitatibus alienari non poſſint Abb. in c. tua, nu. 7.de his quæ fiunt à prælat.in c.nulli ſub num 8.de reb. eccleſ. alienan. Nauar.in cap.ſine exceptione,nume.5.& probatur in Paulina.ex quo infertur,gregem pecudum ſer

25 uando ſeruari poſſe §.ſed ſi gregis,inſtitutio.de rer.† diuiſ. De pecunia uerò cuius proprietas eſt Eccleſię,quæ eſt deſtinata ad emptionem ſtabilium,cenſuum,uel mobilium pretioſorum, conſiderando pecuniam quoad fructuoſam conſeruationem,non poteſt alienari ſine ſolemnitate,& cauſa.nam tunc connumeratur inter immobilia,ſeu mobilia precioſa.Alexand.Iaſ.& Ripa in l.1.§.quæſitum ff.ad trebell.Tiraquell.de utroque retract.gloſſ.7.num. 105. Boer.deciſ.209.Redoa.q.16.& 6.facit tex.in §.conſtituitur,inſtitu.de vſufr.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

authoritate ædificatum poſt Ioan.de Sylua. in tract.de benefic. par. 1. quæſt. 6 num. 17.late agit Maſcard. de probat. concluſ. 869.& adeſt egregia Rotæ Rom.deciſio in dec.725.diuerſ. par. 1.& ſi neſciretur,an authoritate Epiſcopi fuerit locus ille ad talem vſum deputatus,in dubio ſtandum eſſe poſſeſſioni & rei,quæ prima facie apparet,docet Peder.de Senisin conſ. 130. ſub.nu. 2.& uide Anton.Gabriel.li.1.com.opinio.de cauſa pia,concluſ.2.per totum. & Ioſeph.Ludouicum deciſ.93.

Decimo quarto,amplia procedere non ſolum in bonis eccleſiæ, & pij lo-
29 ci,† verum etiam in ipſa eccleſia, ſeu oratorio pij loci authoritate epiſcopi fundato ad perpetuum eccleſiaſticum vſum,ſeu in ipſo pio loco,vt non poſſit alienari concedi ſeu ſeruitus imponi ex prædictis auth.multò magis.C. de ſacroſ. eccleſ. capit.ad hæc, de religio.domi.facit regula ſemel.de reg.iur in 6. Non tamen comprehēduntur oratoria in priuatis domibus, de quib. loquitur Abb.in ca.inter dilectos,de donat.quamuis in eis non poſſit celebrari miſſa, abſq; licentia epiſcopi ex Decreto Conc. Trid.ſeſſ.22.c.quanta,quia nō ſunt ad perpetuum eccleſiaſticum vſum, neque comprehenduntur conceſſiones cappellarum cum ſepulturis,quæ paſſim fiunt,quia non dicitur alienatio, ſed conceſſio ad vſum deſtinatum. Si tamen eccleſia eſſet diruta,& nō poſſet reædificari, vel reparari propter nimiam egeſtatem,poteſt tunc epiſcopus transferre,& eccleſiam ad profanos vſus non ſordidos,erecta tamen ibi Cruce conuertere ex Decreto eiuſdem Concil. Trid.ſeſſ.21.cap.7.

Quando autem Eccleſiæ, & oratoria ſolemnitate, & Epiſcopi authoritate conſtructa præſumantur poſt Maſcard.de probat.conclu.583.habetur per Menoch.in tract.de præſump.libr.6.præſ.79.vbi numer.9.& infra agit.quæ dicantur Oratoria publica, & quæ priuata, de quibus ante eum ſcripſerunt, Lambettin. de iure patron.part.1.lib.1.quæſt.11.arti.12.& Remig.in tract. de immunit.eccleſ.part.1.ampliat.2. Item cui debeantur oblationes, & eleemoſinę factæ in huiuſmodi Oratorijs vide Dec.conſ.148.nu.2.& Caualcan. qui alios commemorat deciſ.17.num.71.part.2. Et circa id ſcilicet, An bona Confraternitatum,ſeu Congregationum Laicorum poſſint ſine ſolemnitate alienari ſatis mihi arridet diſtinctio Menochij in commenta.de recup.poſſeſſione remedio 15.numer.34.& infra,qui doctor propter varias interpretum opiniones difficilem huiuſmodi diſſolututionem eſſe ſentiens,tandem ſic determinat quod ſi oratorium,in quo iſti laici omnes vna conueniunt,eo animo ab eis ſit extructum,ac bona ea mente vna ſimul congeſta,ut Confraternitati deſeruiant,& poſſit ipſa Confraternitas ad libitum de illis diſponere & tractare,tunc illa bona ſeu reditus tanquam loci prophani ad libitum diſtrahi,& alienari poſſint. ſic intelligendo Bald.in Auth. Hoc ius porrectum colum. 2. verſic.quæro,C.de ſacroſ.eccle.& in l. Id quod pauperibus,quæſtio.21.C.de epiſ.& cler.Balb.in tract.de præſcrip.particula prima.5.part.princip.verſic. amplia.5.& Pariſ.in conſ.34.nume.19.lib.4. Si vero Oratorium illud ab eis ſit extructum,vt ſit ſacrum,& Deo opt.Max.dicatum,bonaque una ſimul eo animo congeſta, ut ad opera Oratorij neceſſaria,& ad pauperes ſubleuandos perpetuo ſint,& tunc bona illa veluti ad illud ſolum commodum tēden-

Bona cōfraternitatum laicorū an & quādo ſine ſolemnitate alienari poſſint.

tia,tanquam loci religioſi iudicanda ſunt,etiam ſi epiſcopi non acceſſerit conſenſus,& proinde non poſſint ad libitum diſtrahi,niſi accedente totius Confraternitatis conſenſu, & Epiſcopi authoritate, ac in illis caſibus, in quibus aliorum locorum religioſorum bona alienari conceditur,ſic intelligendo quę ſcribit Pet.Rebuf.in commentar.Regiarum conſtitut.tom 2.tract.de Confrat.numer.9. Zabarel.in conſ.13.in princip.Panorm. in conſil. 31. ſub nume. 1.verſic.Sed his non obſtantibus,lib.1.& Socin.ſen.in conſ. 82. ſub nu. 34.volum.4.

30 Decimoſexto amplia † etiam ſi conſuetudo eſſet in contrarium, nam ſolemnitas à canonibus requiſita in alienandis rebus eccleſiarum, non poteſt conſuetudine remitti,gloſſ.in c.cum cauſa,de re iud.Abb.in ca.nulli,ſub nu. 6.de reb.eccle.& in c.cæterum de donat. Rolan.conſ.15.num.14.& eſt communis opinio,& teſtatur Couar.lib.2.uar.reſol.c.17. num.4.Subdens id eſſe verum, quoad alienationẽ propriam,& perpetuam,ex qua vtile,& directum dominium transfertur,ſecus in datione in emphiteuſim,vel in feudum,quia conſueta dari poſſunt in emphiteuſim concedi ea ſolemnitate, qua dari conſueuerunt,& dicam infra limita.3.Quando autem conſuetudo poſſit augere vel diminuere has ſolemnitates,latè per Fel.in d.c.cum cauſa,de ſent.& re iudi.Rebuff.in d.compe. nu.20.32. & 35.Redoa.q.51.c.18.fol.196.

31 Decimo ſexto, amplia † procedere etiam vbi ita donatur vel legatur eccleſiæ,ut poſſit alienari ſine ſolemnitatibus, quia requiruntur non obſtante dicta voluntate,quæ tanquam illicita ſeruanda non eſt, c.tua,vbi Couar. nu. 6.de teſtam.facit tex.in l.nemo poteſt.ff.de leg.1.& habetur pro non appoſita,cum ſit improbata a iure. gloſſ.& Abb.in cap.verum.de condit.appo.nam cum dominium rei ſit quæſitum eccleſiæ,res eſt effecta eccleſiaſtica,ideo requiritur authoritas iudicis eccleſiaſtici Innoc.in capi.verum de foro compet. Non obſtat text.in l. 1. & 3. C. quando decr. opus non eſt, quia non militat eadem ratio de re minoris ad rem eccleſiæ, quia minor maior factus poteſt ratificare alienationem factam in minori ætate. tòto titu.C.ſi maior fact.rat. habue.quod ſecus eſt in eccleſia,quia per eccleſiæ ratificationem abſque ſolemnitatibus, non validatur contractus, cum de neceſſitate requirantur ſolemnitates, etiam quod appareat de euidenti vtilitate,vt dicam infra amplia. 18.ſecus eſt in alienatione rei minoris,in qua tunc non requiritur Decretum, Capyc.deci.113.faciunt not. per Redo q.78.c.2. nume. 13. tum etiam quia res minoris remanet laicalis, & in caſu noſtro res efficitur eccleſiaſtica, & mutata perſona, mutatur rei ſtatus. l. per procuratorem ff. de acqui. hæred.

32 Hoc intellige quando legatur eccleſiæ capaci,ſecus ſi incapaci,quæ non poteſt retinere in communi,quia tunc poteſt alienari ſine ſolemnitate. Rebuff. in d.comp.num.29.Rolan.conſ.15.vol.4.poſt Hyppol.ſingul. 132. in alienatione,Franc.in c.1.de reb.ecclеſ.non alie.in 6.verſ.12.limita. Idque amplia,etiã ſi in tali legato facto eccleſiæ incapaci dicatur quod non poſſit alienari quia adhuc poterit alienari,& inde pecunia conuerti in eccleſiæ vtilitatem gloſſ.in cap.1.de relig.domi.lib.6.in verb.Domum,Abb.Fel.& Dec.in cap.cum in præſentia,de probat.S.Anton.in 3.par.Summ.tit.12.c.5.in princ.

Armilla

Armilla in verb. Alienatio,numi. 19. Dicam in limit. 6.

Decimo ſeptimo amplia regulam prædictam procedere non ſolum in bo-
nis ſtabilibus eccleſiæ, ſed etiam in rebus ſolo cohærentibus, vt ſunt arbo-
res,quæ ſolo cedunt,ſi radices egerint,& iure ſoli iudicantur. l. adeo §. ſi alié
nam ff. de acqui.re.do.§ ſi titius, inſti.de re.diuiſ.ideo ſeruus ruſticus depu-
tatus predio computatur inter immobilia. Abb. in cap.nulli,num.2. de rebus
33 eccle.alien.† & poſſeſſionis appellatione continentur res poſſeſſæ,ut ſunt ar-
bores quæ ſolo inhærent. Nauar. in conſ. 6.nu.2.de reb.eccleſ.alien.quas re-
gulariter beneficiatus non poteſt incidere etiam non fructiferas, & contra-
ueniendo incideret in pœnas huius Paulinæ Nauar.in conſi. 7.eo.tit. Benefi-
ciatus enim æquiparatur vſufructuario.gloſ.in cap.præſenti,de off.ordi.in 6.
f & uſufructuarius f non poteſt incidere, l.æquiſſimum §.fructuarius ff. de vſu
fru.limita non procedere in ſilua cædua, nemore, arudineto,& alijs arbori-
bus cæduis,quæ per inciſionem ſunt in fructu, & renaſcuntur, quia per hu-
iuſmodi inciſionem non deterioratur fundus.l.diuortio, §. ſi fundum. cum
§.ſequ.vbi Barto. Iaſ.ff.ſol.matr.l.qui fundum §.cum fundum.ff. de contrah.
emp.l.ſilua cædua.ff.de verb.ſig.limita etiam ſi ex inciſione huiuſmodi arbo
rum fundus fieret fructuoſior, quam eſſet antea incidendo arbores opacas,
ſiue quæ vmbram ſummam efficiunt, ut quando nimia denſitas noceret ar
boribus, & fructui ab eis ferendo, & impedirent augmentum fructuum, &
vtilitatem aliarum arborum ſufficientium prædio. Nauar. in d.conſi. 6.eo.
tit.vel exciderentur arbores fructiferæ uetuſtæ ac corruptæ, vel non fructife
ræ,& in earum locum aliæ vtiles ſubſtituerentur.l.agri. ff.de vſufr. argu.§.in
pecudum,inſti de re.diui.Bart. & Iaſ.in d.§.ſi fundum. Tiraqu. de retract.
conuen.§.3.gloſſ. 1.a nu. 23.vſque ad 30.vbi etiã de creditore habente in pi-
gnus,emphiteuta,colono,& alijs habentibus ius in re, & & per Redo.de reb.
eccleſ.alien.q.79.c.7. Itaq; beneficiatus debet vti arborib. & fundo, vt nihil
agriculturæ,& arboribus noceat,& proprietas agri non deterioretur d.§.fru-
ctuarius,ac boni viri arbitratu frui,& rectè colere quaſi bonus paterfamilias.
g l.item ſi fundi.ff.de vſufruct. g
34 Decimo octauo amplia etiam † ſi contractus eſſent vtiles eccleſiæ, nam ſi
ſine ſolemnitate fiant, ſunt nulli, Franc. Sarment.de reddit.eccleſ.part.1.c.
2.3.& 4.Vince.de Franch.deciſi.35.& alij, quos refert Redoa. q. 46. & 24.
in d.tract.de rebus eccleſ.alienan.Contrarium tenent Dec. in cap.1.in 1.le-
ctu.numer.71.de conſtitu.& ibi Adden.in verb.contentioſo,& in cap.quæ in
eccleſiarum,num.28.eo. ti.Rebuff.in d.commen.nu.34.Redoa.q.20.& 51.
ca.7.Nauar.in comment.de alie.rer.eccl.ſub nu.17. alios cumulat Ant.Ga-
briel.lib.com.opin.in titu.de reb.eccl.alien.concl. 1. & nouiſſime Maſcard.
de probat.concl.75.qui refert hanc eſſe magis communem & veriorem opi-
nionem,faciunt dicta per Afflict.in conſt.Reg.conſtitutionem diuę memo-
riæ, num. 65. quod in augmentum feudi valet alienatio ſine aſſenſu directi
domini,eſt tamen in electione eccleſiæ,ſi vult ſtare contractui,& procurare
expeditionem ſolemnitatum etiam inuito contrahente.Sarm.d.c.2.num.21.
Redoa.d.q.20.nu193.

Digitized by Google

Ad cuius opinionis corroborationem ,ſcilicet,quod contractus initus in ec
cleſiæ utilitatem , non ſeruatis ſolemnitatibus ſuſtineatur,adde quod illam
etiam ſectatur Roderic.tom.1.quæſt.regular.q.27.art. 9.& ratio eſt,quia in
hoc caſu interuenit finis, ſeu effectus , ad quæm reſpiciunt iura ſolemnitates
requirentia in alienatione rei eccleſiæ cum ſint inuentæ ad euitandas dece-
ptiones. Rebuf.in conſ.109.num.13.& conſil.111.nume.9.& ſequ. poſt Al-
bert.Brun.in tract.de forma & ſolemnit.actus rubr.de cauſis formæ , & ſo-
lemnit. Declara quod ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, ſi
eccleſia in cuius fauorem ſolemnitates ſnnt introductæ,hoc volet, eique pla-
cebit,adeo,quod hæc nullitas non poſſit ab alio allegari, quam ab ipſa eccle-
ſia. Innocent.cuius dictum ſequuntur Hoſt.Zab.& alij in capi. 1.in princ.de
his quæ fiunt à præl.ſine conſ.cap.Pan.in cap.diuerſis fallacijs,nu.6.de cler.
coniug. Dec.in c.quę in eccleſiarum,num.31.in fine de conſtit.Rota Rom.
in deciſ.diuerſo.deciſ.133.num.11.& ſeq.uol.2.& deciſ.262.num.9.par. 3.
lib.3 .ita quod ipſa volente ſtare contractui non poteſt eius aduerſarius dice-
re contractum nullum . Menoch. qui alios congerit in addit. ad caſ.172.
nume.62.& infr. Intellige dummodo Eccleſia poſt initum contractum , illi
ſtare volens , parata & ſollicita ſit adhiberi facere legitimas ſolemnitates, ve
reque ac cum effectu eas adhiberi faciat,ſeu Papæ aſſenſum ſuper contractus
validitate obtineat,ne conductor, ſeu ceſsionarius perpetuo ſtet in ſuſpenſo ,
& eccleſia ſemper in tuto,iuxta terminos inſignis deciſionis Vinc.de Franch.
in deciſ.35.quem ſequitur Amæd. à Ponte in commentar. ad tit. qui feud.
dare poſſ.num.148.Secundo declara , quod licet defuerint ſolemnitates iuris
poſitiui , dummodo iuſta cauſa interuenerit tuta conſcientia poterit quis res
eccleſiæ detinere,donec contractus in foro exteriori caſſetur ob defectum ſo-
lemnitatum , vt præter Sarment.in d.tract.part.1.ca.2.nu.6.& 7.voluerunt
etiam Abb.in c.1.in fi.de reſt.in integr. Nauar.in comment.de ſpol.cleric.§.
2.ſub.num.6. Redoan.in præd.tract.quæſt.46.nume.4.& ſeq.& Roderic.in
præd.q.27.art.10.

35 Decimonono,amplia † in vnione eccleſiarum,quia vnio dicitur alienatio,
vt not. Abb.in c.tua,num.4.de his quæ fiunt a præla.tex.in clem.fi.de reb.ec
cleſ.non alien. Rebuſſ.in d. commen. num. 14.præterquam in caſibus a iure
permiſsis vigore etiam Decretorum Concil. Trid.ſeſ.21.de refor.c.5.& ſeſſ.
24.de refor.generali,c.13.& 15.& ſeſſ.23.c.18.

36 Vigeſimo amplia † etiam ſi res,quæ peruenit ad eccleſiam,erat antea obli
gata creditoribus , ut non poſſit alienari abſque ſolemnitatibus pro illis ſa-
tisfaciendo ſecundum unam opinionem , quam refert Lapus allega. 25. nu-
mer. 4. nam dominium ipſo iure tranſiuit ad eccleſiam vt ſupra amplia. 8.
& eſt effecta eccleſiaſtica vt dixi ſupra amplia. 16.quæ opinio mihi magis
placet , tamen ipſe Lapus in fine refert alteram opinionem contrariam ,
quam ſequitur Redoa. quæſtio. 51. capitu. 8.numer. 18. Ego uerò cenſeo
quod aut alienatio,ſeu venditio fit a iudice eccleſiaſtico ad inſtantiam credi-
b torum, ſicut poteſt fieri propter vrgens debitum legitimè b contractum ab
eccleſia,prout not.gloſ.in ſumma 12. q. 2.& Abb.in c. ad noſtram,de rebus
eccleſ.

Digitized by Google

eccleſ.alie.& tunc debet adhiberi cauſæ cognitio.ſ.vt exiſtat cauſa vrgens alienandi,2. quo debitum ex bonis mobilibus eccleſiæ non poſſit ſolui, idque liqueat iudici per diſcuſſionem bonorum, 3. quod vendatur res minus damnoſa,4.quod pro paruo debito non vendatur res magna,5.ut ipſius iudicis eccleſiaſtici interueniat authoritas, & quod omnia iſta præcedant Decretum iudicis,& ſubſequatur ſubhaſtatio,quæ ſi conſiderantur in venditione rei minoris,vt per Afflict.dec.249.multò magis in re eccleſiæ. prohibita alienatione non præſumitur prohibita alienatio ex cauſa neceſſaria, ut ea quæ ob æs alienum fit l.alienationes ff.fam. ercisc. & non ſufficit ſimpliciter æs alienũ ſubeſſe niſi etiam crediteres vrgeant Maſcard. de proba. conclu.1237. Aut ipſe prælatus eccleſiæ vult vẽdere ex ſe, & tunc non poteſt abſq.aſſenſu Apoſtolico,& ita vidi practicari,& expediri Breue Apoſtolicum commiſſum ordinario loci ad inſtantiam Conuentus IESVS Maria de Neap. ordinis Prædicatorum.

37 Vigeſimo primo, amplia † etiam in re ſterili ſeu domo, quæ plus incommodi quam utilitatis affert Rebuff in d.commen.nu.121. ſi modo non cõcurrunt tria,de quibus in limit.4.Capy.dec.105.Rodoa.q.51.c.20. num.2.& 3.

d *ADDITIO. De theſauro inuento ad quem pertineat vide. §. theſauros,inſtit. de rer.diuiſ.l.1.C.de theſaur.lib.10.Couar.in reg.peccatum,in fi.de reg.iur.in 6.Tiraq de retract.conuent.in fin.nu.96.*

Ad pleniorem illius explicationem poſt Afflict. in conſt. Regni Dohanæ ſecreti recentiores ſcribentes videlicet Menoch.in tract.de præſumpt. libr.5. præſ.30 nu.5.& infra. Petr.Nauar. in tracta.de reſtitu. lib.4. cap.2.numer.75.& ſeq. Ludoui. Lopez.in inſtructor.conſcientiæ.par.1.c.2.& latius Moli. de iuſt.& iure diſpu.56.& de Theuſauro in bonis eccleſiæ reperto, vide Borgn.Caualc.deciſ.62.par.2.

e *ADDITIO. Hoſpitale fundatum authoritate epiſcopi gaudet priuilegijs eccleſia Afflict deciſi.67*

f *Idem tenet Affl.in Conſti reg. Iuſtitiarijs nu.18 vbi etiam tenet quod inciſio arborum fructiferarum ſit iudicium criminale, & appellatione arborum fructiferarum contineri quercus: & de Beneficiato ſi æquiparetur vſufructuario vel uſuario, vide Abb.in c.cum eſſes nu.21.de teſta. Redoa.q 51 c.25.*

g *Sequitur ex prædictis, quod pretium arborum, quas beneficiatus non poterat incidere item marmorum & lapidum, quia non ſunt in fructu, tenetur conuertere in vtilitatem eccleſiæ, & non ſuam, & quando dicatur in eccleſia utilitatem conuerti declarat Rebuff.in d comme.nu 73.De fodinis auri.argenti,creta, & arena, eſt text. in d l.diuortio.§.ſi uir ff.ſol.matr. & quando poſſit inquirere, vel exercere ac inſtituere habetur in d §.fructuarius, & de lapidicinis eſt etiam tex. in l ſi ex lapidicinis ff de iur.dot.*

h *Tunc dicitur debitum legitime contractum ab eccleſia quando fuit cum aſſenſu Apoſtolico alioquin non poſſunt bona eccleſia obligari, vt fuit dictum ſupra ampliat. 3 niſi fuiſſet uerſum in vtilitatem eccleſiæ, quod tenetur probare creditor in tribus caſibus,ut in mutuo, in depoſito, & pro ſolutione debiti eccleſiæ legitime contracti, nec creditur aſſertioni prælati Rebuff.in d comm alien.nu 38.vſq 42 Couar.lib.2. var. reſol c.17. nu.3. Dec. conſ.36 poſt Abb in c.1 depo & in c quod quibuſdam,de fideiuſſo Bar.in l.ciuitas ff ſi cer. pet.*

Hoc

Hoc videlicet, quando creditor probare habeat pecuniam eſſe uerſam in eccleſiæ vtilitatem, & quando eccleſia ex mutuo ſuſcepto à Prælato, vel alio eius adminiſtratore teneatur, poſt Redoa. in præf. tract. quæſt. 56. cum duob. ſeq. capit. diligenter explanat Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. cent. 5. caſu 432. quo loco, & in tract. de præſumpt. lib. 3. præſ. 55. diſſerit etiam de coniecturis, ex quibus id probari poſſit, cuius dictis adde, quod Abbas, qui recipit pecuniã conuertendam in certam cauſam pro neceſſitatibus monaſterij, obligat monaſterium, licet non conuerterit in illam cauſam, ex com. opinione, de qua teſtatur Ioan. Vincent. de Anna ſingulari. 1. Et quod ibi ſubditur, ſcilicet, quod de hac verſione in utilitatem eccleſiæ non credatur aſſertioni Prælati, amplia vt nec ex eius aſſertione probetur tractatus requiſitus in alienatione rei eccleſiæ, ſed de eo fieri debere ſcripturam ſeparatam, docent ex multis Domini de Rota deciſ. 716. diuerſ. nu. 2. & 3. par. 1. Extende ut neque præd. tractatus probetur etiam ſi in inſtrumento alienationis diceretur, habito colloquio & tractatu, cum non ſit ad id ſpecialiter confectum, neque ſufficeret ſi in d. inſtrumento fieret de tractatu mentio per relationem ad aliud inſtrumentum, niſi producatur & exhibeatur. Hier. Magonius deciſ. 12. Rotæ Lucenſis. nu. 24. & 25. nota 6. Rolan. à Valle conſ. 15. num. 10. Qualiter autem debeat fieri, & præcedere tractatus circa alienationem bonorum Monaſterij, tradit Rodericus tom. 1. quæſt. regul. q. 27. art. 2. Formam vero, ſeu ſolemnitatem, quam Capitulum Cathedralis, ſeu inferioris eccleſiæ adhibere debet in alienatione alicuius prædij ipſius Capituli, deſcribit Menoch. in præalleg. addit. ad caſ. 182. nu. 28. & infra. Proſper de Auguſtino V. I. D.

Non creditur Prælati aſſertioni interueniſſe tractatum in alienat. rei eccl. cum extenſionibus.

38 *Quænam ſint res quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
39 *Conceſſio in emphiteuſim abſq; aſſenſu Apoſtolico quando valeat.*
40 *Quænam dicantur ſolita concedi.*
41 *Intelligentia tex. in c. terrulas 12. q. 2.*
42 *Quando imminet ſumma neceſſitas non ſeruantur ſolemnitates.*
43 *An diſpoſitio huius Paulinæ habeat locum in remiſſione legati, ac rei non incorporata.*
44 *In remiſſione caducitatis non requiritur ſolemnitas.*
45 *An in principe permutante cum eccleſia.*
46 *Præſumuntur ſolemnitates ex antiquitate temporis.*
47 *Præſcriptio legitima ſuccedit loco decreti.*
48 *An hac Paulina ſit ubiq; recepta.*
49 *Pœna contra male alienantes quæ, & an habeant locum ante condemnationem.*
50 *Quænam excuſant a pœnis huius Paulinæ.*

HAnc Regulam ſic ampliatam, limita Primo in locatione, & conductione per triennium, ut in hac Paulina, cum declaratione tamen de qua ſupra in 4. amplia.

37 Secundo limita in rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, vt in hac extrauag. glo. in ſumma 12. q. 2. Rebuff. in d. comm. alie. ter. eccl. nu. 25. Socci. in fallen. reg. 110. nu. 2. & ſunt quæ vltra triennium durare non poſſunt abſ-

que

Digitized by Google

que notabili deterioratione,arg.l.lex quæ tutores.C.de admin.tutor. cum ſi mil.alleg.per Redoa.q 6.num.29.vbi tenet quod etiam veſtes attritæ, & ani malia ſuperuacua poſſunt vendi abſque Decreto,& facit tex in l fi.C. quando Decre. opus non eſt. Sed debet pretium conuerti in vtilitatem eccleſiæ. Ac ea,quæ magis expedit diſtrahi quam ſeruari,non ſunt prohibita alienari, Redoa.q.51.c.1.num.4.Et quid bonorum mobilium appellatione, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt,comprehendantur,vltra Abb.in c.nulli,de reb.eccle.alien.& præallegatos,declarat etiam Molina de contract.diſput.465.nu. 3.Idem dicendum eſt de re mobili minus precioſa Rebuff.num.24.Redo.loco præalleg.dicam.inf.lim.8.

39 Tertio limitat† in conceſſione in emphiteuſim, habẽte tres conditiones ſcilicet in caſibus à iure permiſſis,de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim,& cum euidenti eccleſię vtilitate, ut in hac extrauag. ſecundum Caieta. in verbo,excommunicatio,ca.75.& dixi ſup.in reg. ſub num.5.Bona igitur, quę reuertuntur ad eccleſiam,vt ſunt ſolita concedi, ſi non ceſſet prima cauſa,poſſunt iterum concedi iuxta conſuetum modum ſine ſolemnitate Abb.& Doct.in cap.vt ſuper,de reb.eccleſ.alien.Rebuff.in d.compen.num.33.probatur etiam in ca.2.de feud.in tit.de his qui feud.dar. poſſ.& tit.epiſcop. vel Abba.in vſib.feud.vbi Iſer.Alua.Præpoſ.& Afflict.Ruin.conſ.41.num. 39. Franc.Curt.in tract.de feud.par.2.q.1.Couar.lib.2.var.reſolut.cap.17. Iul. Clàr.de feud.q.13.& in §.emphiteuſis q.6.Calderi.conſ.vlti.Paul.Caſt. in l. etiam ff.ſol.matr.Bero.conſ.86.vol.1 Redoa.q.51.c.6.& q. 60.& 61. Menoch.conſ.70.vol.1.Alex.Stiat.in repet.huius extrauag.num.34.43.& 44. Molina de contract.diſputat.466.& 468.num.20.poſt Afflict. in conſti.Baiulos ſub.nu.85.

40 Sed quando dicatur † res ſolita concedi,declarant etiam Dec.in conſ.144. num.4.& in Auth.qui rem,nu.20.C.de ſacroſ.eccleſ.Franc.Cur.ibi.nu.44. Capy.in inueſti.feud.in verbo, feudum dant,verſiculo Prælati eccleſiarum, fol.142.vſque.148.Iul.Clar.in d.§.feudum q.13 Redoa. q.65.ſed vltra eos lege aurea verba Afflict in Conſt.regni Conſtitutionem diuæ memoriæ ſub. nu.67.quem ſequitur Alex.Stiat.ſub nu.19.& 33. & Molina d. diſput. 468. nu.20.vide Ripam in l.filiusfam.§.Diui.num.65.ff.de leg.1.

Notandum tamen eſt communem eſſe opinionem quod tunc dicatur res ſolita concedi, quando reperiuntur duæ conceſſiones eodẽ modo factæ,ſimul cum curſu quadraginta annorum,ut refert Iul.Cla.in loco præallegato, dicẽs eſſe tenendam tamquam tutiorem.

Concluſionem hanc nempe, quod Prælatus bona concedi ſolita,ad eccleſiam reuerſa,poſſit iterum ſine aliqua ſolemnitate concedere ſeu infeudare, notabiliter ampliat & limitat Amædæus à Ponte in commentar.ad titu.qui feud.dare poſſ.à num.155.vſque ad finem,item amplia ut per Rolan.conſ.1. nu.83.vol.1.Item quando dicatur res ſolita concedi ſeu infeudari,præter Doctores citatos,videndi ſunt Paris de Puteo in tract.de feud.reintegrat. ſub rubr.Res ſolita concedi quando dicitur,num.11.& infra Præfatus a Ponte loco cit.num.151.& ſeq.& Anton.Maria de Canib.in quodam alio ſuo conſi. collocato

Digitized by Google

Res ſolita concedi qualiter probetur.

collocatio poſt 30.deciſ.Caualc.par.2.num.95.119.173.& 185.cum ſeq probatur autem iſtud ſolitum aut per duas locationes cum curſu 40. annorum aut per vnam ſolemniter factam prout ita fuiſſe alias tentum in Rota Rom. ac eſſe communem opinionem traditur in deciſ.160.diuerſ.num.5.vol.2.vbi vero in ſecunda locatione fuiſſet adiecta noua conuentio, ſeu noua qualitas tunc facit, vt non poſſit dici confirmatoria primæ locationis, ſed eſſet noua conceſſio diuerſa a prima, ut in eadem deciſ.num.9.habetur,& per Caualc. deciſ.30.nu.87.& ſeq.par.2.ac ex adductis per Cacheran. deciſ. pedem.23. num.22.& infra ſatis comprobatur. Idem etiam vbi excederetur modus conſuetus,ſeu forma conſueta alteratur,ut declarat Vrſil. in annot.ad deciſ. Afflicti 305.nu.8.& latius d. Amæd.ubi ſup.n.144. & eſt com. Doctorum ſententia referente Ripa,reſpon.2.nu.17.& 18.ſub tit. de iure emphyt. Caualc. deciſ.25.num.13.part.2.ideoque vti nouus contractus debitas requireret ſolemnitates. Intellige procedere, vbi alteratio ex nouis pactis adiectis eſſet, quoad ſubſtantialia ipſius actus, non autem ſi alteratio eſſet reſpectu aliquarum qualitatum,quæ tanquam accidentales nõ eſſent in conſideratione, Cal. in conſ.11.ſub.rubr.de feud.eſt communis concluſio referente Alex.in cõſ. 9.nu.2. lib.3. Hieron.Magonius deciſ.14.Rotæ Lucenſis, num.30.& 39.& ibi addentes lit. E,& quando alienatio dicatur in melius,exemplificat Rimin. conſ.340.nume.17.vol.2.vbi etiam aliqua tradit quot tempora requirantur vt res dicatur effecta de menſa. Inſuper ſupra firmata concluſio, videlicet, quod in bonis eccleſiæ concedi ſolitis remittatur ſollennitatis obſeruatio, inter cæteras,quas patitur exceptiones eſt, vt non procedat in bonis, quæ & ſi ſemel vel pluries fuerint conceſſa,ſunt tandem aliqua de cauſa ad ipſam eccleſiam reuerſa, eiuſque patrimonio incorporata, ac de illius menſa effecta, ſicque prima ſua natura amiſſa nouam aſſumpſerint, Creſcent.deciſ.1.num. 5.ſub tit.de reb.eccleſ.alien.vel non poſt Zabarel.in cap.2.quæſt.12.de feu. Menoch.lib.2.de arb.iud.cen.5.caſu.433.quo loco.& in tracta.de præſump. lib.6.præſ.87.exprimit coniecturas ex quibus id conijciatur poſt Redoan. in præd.tract.q.62.& Parid.de Puteo vbi ſupr.nume.6. & ſeq. Amæd.à Ponte loco cit.num.160.notab.Maſcard.de probat.concluſ.203. late præd. Anton. Mar.in prælleg.conſ.nu.194.& infra. Reliquas recenſere ommitto,cum ſatis abunde per Doctores ſcribentes ſuper cap.1.qui feud.dare poſſunt,& per Redoan.quæſt.62 de eis agatur; Vnum non pertranſeundum duxi ſcilicet, vt bona ad eccleſiam reuerſa,quotieſcunque ceſſaret cauſa primæ conceſſionis,& rebus non ſic ſtantibus non poſſint dari pro eodem canone, ſeu pretio quando plus fuerit oblatum,vel facta diligenti inquiſitione plus reperiri potuiſſet,propter veriſimilem ſpem maioris perceptionis iuxta terminos ſingulariter diſcuſſos per Dominos de Rota in deciſ.360.diuerſ. volum.1.& vide Paul.de Caſt.conſ.61.incip.videtur.& Rimi conſ. 100. numer.4.conſil. 567.volum.3.

Quando non procedat cõcluſio q in bonis eccleſia cõcedi ſolitis remittatur ſolennitatum obſeruatio.

41 Quarto, limita † in re immobili parua, ut poſſit alienari cum conſenſu epiſcopi abſque ſolemnitatibus.c.terrulas 12.q.2. & tunc tria copulatiuè requiruntur, vt res ſit exigua & modica, quod nõ ſit eccleſiæ vtilis & neceſſitas.

Rebuff.

Rebuff. in d.commen.nu.122.& 60. Redoa.q. 13.num.19. & q.51.cap.8.& 20.num.6. Res igitur ſterilis, ſeu inutilis prædictis non concurrentibus non poteſt alienari abſque ſollemnitate. Capy.deciſ.105. Bero.conſ. 83.85.89.& 91.vol.1. Guid Papa.deciſ.156. Rebuff. num. 121. & iuramentum prælati de non alienãdo non extenditur ad hanc rem exiguam. Abb.in c.fin. de eccl. ædific.in cap.vt ſuper,de reb.eccle.& c.2.de feud. Redoa.d.q.13. nume. 11. Capy.in inueſt.feud.in verbo feudum dant concluſ.20.fol. 147. Nota quod tex.in d.c.terrulas,per hanc extrauag.non eſt correctus,vt dicit Alex.Stiatic. hic,nu.3. Non obſtat tex.in c.ad aures, de reb. eccleſ. quia ibi ponitur vnus de caſibus à iure permiſſis,& procedebat ante hanc extrauag.per quam hodie non poteſt concedi in emphiteuſim niſi tribus concurrentibus ſcilicet, quod ſit in caſibus à iure permiſsis,de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim,& cum euidenti vtilitate,vt in præced.limita quibus tribus concurrentibus poteſt concedi inconſulto Romano Pontifice: Quænam dicatur res exigua & modica,vltra glo.in d.ca.terrulas.& Redoa.q.10.eſt arbitrio boni viri inſpecta conditione eccleſiæ,ſi eſt tenuis vel multum abundans,attenta qualitate temporum,locorum & rerum arg.l.1.de iur.delibe.& ca. de cauſis §.1. de off.delega. Abba.in cap.1.num.8.de reſtit.in integ. Canophi.in repet.huius Paulinæ,nu.46.

Adde quod hoc cenſuit Sacra Congregatio Concilij,ſcilicet neque conſtitutionem Pauli ſecundi,neque Conc. Trid. decretum derogaſſe diſpoſitioni cap.terrulas 12.q.2.

Quinto limita in bonis ſtaurritarum,fraternitatum, hoſpitalium, collegiorum,ſeu aliorum locorum non fundatorum authoritate epiſcopi in quibus non habet inſtitutionem neque deſtitutionem, Redoa.quæſt.49.nu 8.& per ea quæ dixi ſupra 13.amplia.

Sexto, limita in bonis relictis,& donatis eccleſiæ quæ eſt incapax retinendi etiam in communi vt ſunt fratres Sancti Franciſci de obſeruantia, & Capuccini,de quibus mentionem facit Con.Trid. ſeſſ. 25.de reg.c.3.vt poſsint alienari ſine ſolemnitatibus, & precium conuerti in eccleſiæ neceſsitatem. Socci.in Reg.110 num.3. Deci.in cap.præſentia,num.271.de proba. & dixi ſupra amplia.16.

42 Septimo limita † ſi immineret ſumma neceſsitas alienandi,& tantam celeritatem requireret, quod ſuperiorem conſuli non patiatur, tunc poteſt fieri alienatio ſine conſenſu Papæ,vel alterius ſuperioris,cui fuit iuramentum præſtitum de non alienando minimè requiſito, Abba.in cap.fin.nu.8. de eccleſ. edific. Card. Zabar.loquens de bonis hoſpitalium in clem.2.q.11. de religio. domi. Rebuff.in d.com. nu.35.loquens pro vtili communi in munienda Ciuitate,per Redoa.q.13.nu.13.cum ſeq. & q.9.num.51.& q.35.num.7.& 9. Canophil.in repet.huius extrauag.nu.85.item pro redemptione captiuorum, & alimonia pauperum quando periculum eſſet in mora lege aurea iura in c. aurum,& c.gloria epiſcopi 12.q.2.

Octauo limita in re mobili minus precioſa. Rebuff.in d.commen.numero 24. Redoa q.51.c.1.nu.4.

Digitized by Google

43 Nono,limitatur non habere locum diſpoſitionem huius Paulinæ in repudiatione,vel remiſsione legati,ſeu hæreditatis,ac rei eccleſiæ non incorporate, quia remiſsio non eſt alienatio.l. alienationis ff. de verb. ſigni. & prælatus ſeu beneficiatus poteſt præiudicare eccleſiæ, in acquirendis. Iaſ.in l.ſeruus, numer.2 C.de pac.& in l.legatum ff.de leg.1.dixi ſupra in amplia.8. tamen tenetur eccleſiæ reſarcite damnum.gl. in c.2. in verbo aut neglectum 12. q. 4.Abb.in c.ad præſentium,de pigno.Franc.in c.2.de reb.eccle.non alienan. in 6.Silu.in verbo,immunitas primo,nu.12.Rebuff.in d.com.alie nu.31.Redoa.in d.tract.q.2.c.7.nu.12.& q.3.nu.60.ac q.22.nu 52.q.76.nu.31. & q. 51.c.4.non tamen incurrit pœnas huius Paulinæ.arg.odia, de reg.iur.in 6. facit tex.in l.qui autem ff. quæ in frau. credi.de debitore qui poteſt renunciare legatum in fraudem creditorum.Couar.in c.Rainaldus.§.3. de teſt.Bald. in l.maximum vitium,num.11.C.de lib.præte.quem refert Ang.in ver.excommunicatio primo,num.20.Sed hæc procedunt in foro exteriori,non autem interiori, quia tenetur debitor facere id quod poteſt pro ſoluendis debitis iuſtis.Pet.Naua.li.3.de reſt.c.1.nu.13.ſi tamen prælatus ex iuſta cauſa ob ſcandalum vitandum omiſiſſet acquirere,nõ tenetur,quia eccleſia potius debet pati damnum temporale quam permittere ſcandalum animarum fidelium, S. Thom.& ibi Caieta.2.2.q.43.art.vlt.in reſp. ad 5. in fi. Quando vero eſſet res,ſeu actio communis prælato,& eccleſiæ,ſeu capitulo,non poteſt in præiudicium capituli renunciare. Rebuff.in d.com.numer.30.verſ. & iſta opinio. Iul.Clar.§.emphiteuſis q.11.

Prælatus poteſt præiudicare ecclſiæ in acquirendis, vide Riminal. conſil. 315.numer.15.vol.2.adde quod hanc opinionem ſequitur Aluar.Valaſc.deciſ.77. Luſitan.nu.2.to.1.amplexi ſunt etiam Domini de Rota vt liquet in deciſ.233.diuerſ.num.6.par.3.lib.3.iuncta deciſ.284.nume.6 eo.lib.ad obiectionem illam ſcilicet,quod quando Prælatus cedit iura ſibi competentia ratione hæreditatis eccleſiæ ſuæ relictæ,ad quam ſibi,& eccleſiæ actio eſt quæſita ex teſtamento,cedendo,& repudiando videtur acquirere, & adire hæreditatem tanquam neceſſarium antecedens ex Ripa conſil. 170. columm. 2. volum. 1. non enim poſſet cedere, niſi prius ſaltem ordine intellectus intelligatur adijſſe, & ita potius eſſemus in acquiſitis, quam in acquirendis, & per conſequens ceſsioni illi obſtaret Paulina tanquam abſque ſolemnitatibus per eam requiſitis factæ,ſiquidem per eoſdem Dominos in alia deciſ.30.par. 3.lib.2.iuncta deciſ.Putei 519.lib.2.reſpondetur,quod ex quo illa ceſsio non eſt ordinata ad acquirendum & adeundum principaliter, ſed potius ad repudiandum,quod illa acquiſitio momentanea,quæ fit, non eſt in conſideratione,licet verior & tutior ſit opinio cõtraria relata ſupra,ſub nume.23.ſcilicet, quod non tantum in acquiſitis, ſed etiam in acquirendis non poſſit fieri remiſsio à ſolo Prælato abſque ſolemnitate,quæ ultra ſupra allegatos corroboratur ex deciſ.Caputaq. 359.par.9.

Decimo limita in rebus quæ nondum ſunt incorporatæ menſæ epiſcopali, ſeu capitulari,clem.1.in ver.ad menſam,de exceſſ.præla.c.2.de feu. Abb.in c.vt ſuper,de reb.eccl.alien.vt poſſint concedi ſine ſolemnitatib. dummodo

durer

duret prima cauſa, vt dixi ſupra lim.3.quæ & quomodo res dicatur de mẽſa vltra Doc.in locis præallegatis,& in c.1.de his q feu.da.poſ.in vſi. feu.vide Redoa.quæſt.62.Aduerte quia tam per nonam, quam per hanc decimã limitationem euitantur pœnæ extrinſecæ huius Paulinæ,non tamen intrinſecæ nullitatis contractus, non.n.præcluditur via ecclesię aduerſus repudiationem,ſeu remiſſionem legati,ac rei non incorporationem factam in damnũ Eccleſiarum,quia rectores earum vtilia,non inutilia agere potuerunt; ideo que dato,ꝙ in quærendis videatur, quod factum Prælati poſſit præiudicare Eccleſiæ,& licet Eccleſia poſſit agere cõtra Prælatum, qui illi præiudicauit in non acquirendo,non tamen per hoc videtur ſublatum remedium reſtitutionis in integrũ ex allegatis per Riminal.in conſ.315. nu.15.& inf.vol.2.

Vndecimo limita, vt poſſit Prælatus ſine ſolemnitatibus reſtituere rem, quam iniuſtè detinet Rebuff. in d.comm.num.28. Canophi.in repet.huius Paulinæ. num.37.

Duodecimo,limita vt valeat tranſactio abſq; ſolemnitatibus quãdo poſſeſſio non eſt penes Eccleſiam, nam ſi per tranſactionem Eccleſia rem relaxaret in cuius poſſeſſione exiſtit, tunc requiruntur ſolemnitates. Rebuff.in d.comm.nu.21. Rolan. conſ.15. dixi ſupra amplia.5.intellige de re dubia, alioquin non dicitur tranſactio l.1.ff.de tranſact. & dummodo ſit in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, tutius tamen erit aſſenſum Apoſtolicum obtinere ſi in futurum Eccleſia nollet ſtare contractui ſic practicatur,& vidi expedita breuia.

44 Decimotertio limita, † vt poſſit ſolus prælatus, ſeu Rector remittere caducitatem emphyteutæ Eccleſiæ. Iaſ.in l.legatum,num.18.de leg.1.& in l. ſeruus nu.2.C.de pac.Cur.de feu. par.2.q.2.prin.nu.7. per ea quæ dixi ſupra limi.9.hoc enim dependet ex volũtate beneficiati. Afflict.deciſ.97.Iul. Clar.in §.emphyteuſis,quæſt.9.10.& 11.quæ pœna caducitatis an, & quãdo remiſſa præſumatur, notab. tradit Menoch. in tract. de præſump. lib.3. præſump.112.& an caducitas incurſa tempore prædeceſſoris,poſſit per ſucceſſorem intentari, & de canone decurſo tempore prædeceſſoris, & non ſoluto cui debeatur an hæredibus illius, vel ſucceſſori in Eccleſia de vtroque agit Hiero.Mangon.deciſ.70.Rotæ Florent.

Decimoquarto, limita quando contractus eſſet in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, vt non requirantur ſolemnitates ſecundum quoſdam doct.relatos ſupra amplia.18.ſed hodie per hanc Paulinam requiritur aſſenſus Apoſtolicus,vt dixi ſupra nu.5.

45 Decimoquinto,limita† in Principe permutante cum Eccleſia ſecundum Hoſt. in c.1. de rer.permut. licet contrarium teneat Innoc. vt prædixi amplia.1.& eſt magis tutum.

Decimoſexto limita quando eccleſia eſſet grauata per fideicommiſſum reſtituere,Rebuff.in d.commen.nu.29.& 30.Redoa.q.51.c.3.nu.22.

46 Decimo ſeptimo,limita † quando non apparet de ſolẽnitatibus,ſed præſumuntur propter diuturnitatem temporis mortuis cõtrahentibus. Rebuff. in d.comm.num.37.& in conſi.111.num.12. Affl.deciſ.107.num.5.& de-

ciſ.368.numer.7.Capi.deciſi.26.Gram.deciſi.79. Crauet. de antiq. temp. par.3.§.vidimus nume.24.cum ſeq. Redoa.in d. tract.q.39.& 48. Nauar. conſil.1.de rebus eccleſ.alienan.in antiquis,& 16.in nouis. Rol. conſil.15. num.12.volum.2.Alexan.Stiat.in repet.huius Paulinæ ſub num.20.de qua ſolemnitate præſumenda latè per Felin.in captiu.ſicut,de ſent.& re iud.Iaſ. in l.ſciendum,ff.de Rim.conſ.102.ſub numer. 87. verb.oblig. Rom. conſil.41.cumulat,& reaſſumit Maſcard.de probat.concluſ.75.& 154.& 482. ubi notabiliter limitat,& ſublimitat,& an curſu trigınta annorum,vltra Nauar.in d.conſil.& conſil.1.de præſcript.in nouiſ.vide Dec.conſ.36.ſub nu. 8.& conſ.341.nu.13.Socci.in regul.376.in ver.ſolemnitas extrinſeca,& an credatur inſtrumento in quo aſſeritur ſolemnitates fuiſſe adhibitas. Bartol. conſil.41.par.1.

Propter temporis diuturnitatem præſumitur ſolẽnitatem interueniſſe cũ declaratione.

Præſumuntur ſolemnitates propter diuturnitatem temporis, adde quod hanc concluſione multorum authoritate comprobat Nauar.in conſ.3.num. 7 de cenſib. in antiq.Declara primo,quod cum hæc præſumptio ſit fundata in taciturnitate partium ex Socci.iun.conſ.56.ſub nu.13.& 14. lib.1.ſecus eſſet dicendum ſi infra ſpacium 30. annorum ſuper ea per partes aliqua lis mota fuiſſet. Rota diuerſ.deciſ. 160.nu.6.vol.2. Secundo declara talem præſumptionem nunquam habere locum,vbi ex inſtrumento conſtaret ſolemnitatem fuiſſe defectiuam,& minus legitimam. Caſſador.deciſ.3.num.7. de procurat.Redoan.q.39.ſub nu.29.eſt magis cõis opinio, referente Caualc. q.alios concordes adducit dec.29.ſub n.24.par.2.amplia etiam,& declara, vt per Anto.de Gama.deciſ.48.regni Luſitani, & per Rimin.conſ.343.uol.2. & in conſ.461.vol.3.& conſ.571.eo.vol.Quid vero dicendum ſit in præſumptione aſſenſus Apoſtolici.

Traditur plena elucidatio illius articuli, Num.5. an ex tẽporis diuturnitate præſumatur aſſenſus Apoſtolicus.

Vt huius articuli,qui admodum frequens,neceſſarius,& difficilis eſt,veritas liqueat,amicorumq; votis morem geram,idcirco exactius illum examinando breuiter præſupponendo dicimus,quod de ſtylo,& obſeruantia Curiæ Romanæ conceſſio aſſenſus Apoſtolici ſuper Alienationibus rerum eccleſiæ non indulgetur,niſi præuia delegatione S.Pontificis in perſonam aliquorum in dignitate eccleſiaſtica conſtitutorum, qui uideant an conceſſiones cedant in euidentem eccleſiæ vtilitatem, et ſi ita apparuerit, illas confirment,alios non,de qua obſeruantia teſtatur Vincent.de Franch.in deciſi. 235.nu.1,quæ commiſsio ſolet expediri in forma breuis,ſeu per bullam, de quibus reſcriptis,eorumque clauſulis eſt videre apud Staphil. de reſcript. in forma breuium nu.20.& infra in 2.editione,Gomeſ.in tract.breuium, nu. 22.& ſeq. Mandoſ.de ſignat.Grat.tit.ſi in euidentem,& latius apud Redoa. in præd.tract,q.20.nu.89.& pluribus ſeq. Quæritur modo an præd. Aſſenſus Apoſtolicus,(cuius conceſsio paſsim fit per diploma ſeparatũ, vt prædixi,)ex temporis diuturnitate præſumatur. Reſpondeo, quod iſta difficultas fuit propoſita in Rota Rom.ut habetur in deciſ.179.diuerſ.volum,2.Cuius integrũ tenorẽ,ut cunctis innoteſcat,huc inſerere curauimus,prout ſequitur.

NEAPOLITAN. FVNDACI, LVNÆ, PRIMA IVNII M.D.LXXVIIII. *Difficultas fuit reſtricta, An ex lapſu 38.vel 39.annorum*

Digitized by Google

norum cum continua quaſi poſſeſſione, ſeu ſolutione canonis præſumatur beneplacitum Sedis Apoſtolicæ. Et an præſumatur conſenſus Confraternitatis in alienatione facta per Ioan. Antonium in ſorores de Caraciolis. Circa primam reſoluerunt ex lapſu 30. annorum cum poſſeſſione præſumi beneplacitum ex Put et Ang de reb. eccleſ non alien. & alijs plurib. in Roman. Sancti Laurentij in Damaſo, coram D. de Rubeis iſto anno allegatis Quoad ſecundam partem Domini dubitabant, cum ſimus in Vniuerſitat. euel collegio, in quo requiritur conſenſus Collegij ad remittendam caducitatem ut late cumulat Clar. in §. emphiteuſis q 19. Et quia moniales videntur potentiores, cum quibus eſt facta alienatio; ſed hoc tollitur ex facto, quia ab initio fuit in particulares. Solum igitur remanet difficultas de Collegio, ſeu Vniuerſitate ex adductis per Clar. d. q. 10. Hactenus deciſionis uerba. Verum quia hæc reſolutio non eſt vſquequaque ſufficiens, ad pleniorem dilucidationem firmo concluſionem, ſcilicet, quod quando intercedit ſolus lapſus annorum 30. vel 40. abſque alia coniectura non inducitur præd. præſumptio, Hugo, Celſ. in conſ. 111. num. 18. Ferret. notab. vbi huius rationem reddit, in conſ. 248. nu. 12. & ſeq. vol. 2. Limitatur primo quando cum præd. temporis decurſu probatur etiam, ſeu conſtaret Summum Pontificẽ habuiſſe ſciẽtiam, & tolerantiam illius contractus, ſeu alienationis, in qua eius licentia, & conſenſus erat neceſſarius, & de cuius præſumptione agitur ex Alexandr. in conſ. 9. nu. 8. lib. 3. quam Alexandri declarationem eam ſequendo commendat Felyn. dicens de ea nunquam obliuiſcendum in c. ſicut, ſub nu. 33. verſ. Bene fateor, de ſen. & re iud. Afflict. deciſ. 107. in fine, Crauet. in tract. de antiq. temp. par. 3. in princ. Ioan. Cephal. conſi. 528. nu. 80. vol. 5. Redoan. in præf. tract. quæſt. 48. num. 16. Maſcard de probat. concluſ. 416. nu. 2. com. opinio. de qua per Menoch. in tracta. de præſump. lib. 3. præſ. 132. num. 71. qui hanc ſcientiam præſumi inquit, vbi cõtractus fuiſſet celebratus in eo loco, in quo eſſet notorium, & conſequenter veriſimile, quod ipſe ſuperior, & ſic Papa ſciuerit ex dictis per Capyc. dec. 4. nu. 29. & 30. Secundo limitatur quando concurreret perſeuerantia partium in ipſo contractu cum affictorũ ſolutione prout Romæ iudicatum fuiſſe atteſtatur ex quibuſdam deciſionibus manuſcriptis Mohedani, & Fabij, quæ circumferebãtur, Hieron. Gabriel conſ. 88. nume. 18. & ſeq. volum. 1. quibus conformatur prænarrata à nobis deciſio, quæ eſt Robuſterij, & quod hæc ſit magis comm opinio. etiam abſque ſcientia & patientia ſuperioris Ferret. conſ. 249. num. 26. vol. 2. Declara ut hæc limitatio nõ procedat, quando, per partium conuentionem ſeu pactum, & ſic conditionaliter Papæ beneplacitum requireretur propter appoſitionem clauſulę uidelicet, (ſi & quatenus beneplacitum, & conſenſus S. Sedis Apoſtolicæ interueniat) per quam ſignificatur ipſarum partium volũtatem eſſe, vt eccleſiæ omnino ſit conſultum per Papæ aſſenſum, & notitiã, & per conſequens vt à d. futuro euentu ipſius contractus ualiditas pendeant & demonſtretur, quo caſu vere & non præſumptiue de dicto aſſenſu apparere debet, ad tradita per Ruin. in conſ. 68. nu. 17. & 18. lib. 1. & per Ioan. Cephal. in conſ. 447. nu. 88. & infra vol. 3. & eſt communis opinio, vt docet Berous con. 19. n. 14. & conſ. 90. num. 4. vol. 3 Ioſeph. Ludduic. deciſ. 52. Rotæ Lucan. num. 25. & ſeq. optime, & in ſpecie Caualcan. deciſ. 8. ſub num. 23.

Optime ad hanc 2. limitationẽ faciunt dicta p Rimi. cõs 109. col. 1.

Ad cuius opinionis corroborationem, ſcilicet, quod contractus initus in eccleſiæ utilitatem, non ſeruatis ſolemnitatibus ſuſtineatur, adde quod illam etiam ſectatur Roderic. tom. 1. quæſt. regular. q. 27. art. 9. & ratio eſt, quia in hoc caſu interuenit finis, ſeu effectus, ad quæm reſpiciunt iura ſolemnitates requirentia in alienatione rei eccleſiæ cum ſint inuentæ ad euirandas deceptiones. Rebuf. in conſ. 109. num. 13. & conſil. 111. nume. 9. & ſequ. poſt Albert. Brun. in tract. de forma & ſolemnit. actus rubr. de cauſis formæ, & ſolemnit. Declara quod ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, ſi eccleſia in cuius fauorem ſolemnitates ſunt introductæ, hoc volet, eique placebit, adeo, quod hæc nullitas non poſſit ab alio allegari, quam ab ipſa eccleſia. Innocent. cuius dictum ſequuntur Hoſt. Zab. & alij in capi. 1. in princ. de his quæ fiunt à præl. ſine conſ. cap. Pan. in cap. diuerſis fallacijs, nu. 6. de cler. coniug. Dec. in c. quę in eccleſiarum, num. 31. in fine de conſtit. Rota Rom. in deciſ. diuerſo. deciſ. 133. num. 11. & ſeq. uol. 2. & deciſ. 262. num. 9. par. 3. lib. 3. ita quod ipſa volente ſtare contractui non poteſt eius aduerſarius dicere contractum nullum. Menoch. qui alios congerit in addit. ad caſ. 172. nume. 62. & infr. Intellige dummodo Eccleſia poſt initum contractum, illi ſtare volens, parata & ſollicita ſit adhiberi facere legitimas ſolemnitates, vereque ac cum effectu eas adhiberi faciat, ſeu Papæ aſſenſum ſuper contractus validitate obtineat, ne conductor, ſeu ceſſionarius perpetuo ſtet in ſuſpenſo, & eccleſia ſemper in tuto, iuxta terminos inſignis deciſionis Vinc. de Franch. in deciſ. 35. quem ſequitur Amæd. à Ponte in commentar. ad tit. qui feud. dare poſſ. num. 148. Secundo declara, quod licet defuerint ſolemnitates iuris poſitiui, dummodo iuſta cauſa interuenerit tuta conſcientia poterit quis res eccleſiæ detinere, donec contractus in foro exteriori caſſetur ob defectum ſolemnitatum, vt præter Sarment. in d. tract. part. 1. ca. 2. nu. 6. & 7. voluerunt etiam Abb. in c. 1. in fi. de reſt. in integr. Nauar. in comment. de ſpol. cleric. §. 2. ſub. num. 6. Redoan. in præd. tract. quæſt. 46. nume. 4. & ſeq. & Roderic. in præd. q. 27. art. 10.

35 Decimonono, amplia † in vnione eccleſiarum, quia vnio dicitur alienatio, vt not. Abb. in c. tua, num. 4. de his quæ fiunt a præla. tex. in clem. fi. de reb. eccleſ. non alien. Rebuff. in d. commen. num. 14. præterquam in caſibus a iure permiſſis vigore etiam Decretorum Concil. Trid. ſeſ. 21. de refor. c. 5. & ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 13. & 15. & ſeſſ. 23. c. 18.

36 Vigeſimo amplia † etiam ſi res, quæ peruenit ad eccleſiam, erat antea obligata creditoribus, ut non poſſit alienari abſque ſolemnitatibus pro illis ſatisfaciendo ſecundum unam opinionem, quam refert Lapus allega. 25. numer. 4. nam dominium ipſo iure tranſiuit ad eccleſiam vt ſupra amplia. 8. & eſt effecta eccleſiaſtica vt dixi ſupra amplia. 16. quæ opinio mihi magis placet, tamen ipſe Lapus in fine refert alteram opinionem contrariam, quam ſequitur Redoa. quæſtio. 51. capitu. 8. numer. 18. Ego uerò cenſeo quod aut alienatio, ſeu venditio fit a iudice eccleſiaſtico ad inſtantiam credi-
b torum, ſicut poteſt fieri propter vrgens debitum legitimè *b* contractum ab eccleſia, prout not. gloſ. in ſumma 12. q. 2. & Abb. in c. ad noſtram, de rebus

eccleſ.

Digitized by Google

eccleſ.alie.& tunc debet adhiberi cauſæ cognitio.ſ.vt exiſtat cauſa vrgens alienandi,2. quo debitum ex bonis mobilibus eccleſiæ non poſſit ſolui, idque liqueat iudici per diſcuſſionem bonorum, 3. quod vendatur res minus damnoſa,4.quod pro paruo debito non vendatur res magna,5.ut ipſius iudicis eccleſiaſtici interueniat authoritas, & quod omnia iſta præcedant Decretum iudicis,& ſubſequatur ſubhaſtatio,quæ conſiderantur in venditione rei minoris,vt per Afflict.dec.249.multò magis in re eccleſiæ. prohibita alienatione non præſumitur prohibita alienatio ex cauſa neceſſaria, ut ea quæ ob æs alienum fit l.alienationes ff.fam. ereiſc. & non ſufficit ſimpliciter æs alienũ ſubeſſe niſi etiam creditores vrgeant Maſcard. de proba. conclu.1237. Aut ipſe prælatus eccleſiæ vult vẽdere ex ſe, & tunc non poteſt abſq.aſſẽſu Apoſtolico,& ita vidi practicari,& expediri Breue Apoſtolicum commiſſum ordinario loci ad inſtantiam Conuentus IESVS Maria de Neap. ordinis Prædicatorum.

37 Vigeſimo primo, amplia † etiam in re ſterili ſeu domo, quæ plus incommodi quam utilitatis affert Rebuff in d.commen.nu.121. ſi modo non cõcurrunt tria,de quibus in limit.4.Capy.dec.105.Rodoa.q.51.c.20. num.2.& 3.

d *ADDITIO. De theſauro inuento ad quem pertineat vide. §. theſauros,inſtit. de rer.diuiſ.l.1.C.de theſaur.lib.10.Couar.in reg.peccatum,in ſi.de reg.iur.in 6. Tiraq de retract.conuent.in fin.nu.96.*

Ad pleniorem illius explicationem poſt Afflict. in conſt. Regni Dohanæ ſecreti.recentiores ſcribentes videlicet Menoch.in tract.de præſumpt. libr.5. præſ.30 nu.5.& infra. Petr.Nauar. in tracta.de reſtitu. lib.4. cap.2.numer. 75.& ſeq.Ludoui.Lopez.in inſtructor.conſcientiæ.par.1.c.2.& latius Moli. de iuſt.& iure diſpu.56.& de Theuſauro in bonis eccleſiæ reperto, vide Borgn.Caualc.deciſ.62.par.2.

e *ADDITIO. Hoſpitale fundatum authoritate epiſcopi gaudet priuilegijs eccleſia Afflict deciſ.67.*

f *Idem tenet Affl.in Conſti reg. Iuſtitiarijs nu.18 vbi etiam tenet quod inciſio arborum fructiferarum ſit iudicium criminale, & appellatione arborum fructiferarum contineri quercus: & de Beneficiato ſi æquiparetur vſufructuario vel uſuario, vide Abb.in c.cum eſſes nu.21.de teſta. Redoa.q 51 c.25.*

g *Sequitur ex prædictis, quod pretium arborum,quas beneficiatus non poterat inciſdere item marmorum & lapidum,quia non ſunt in fructu,tenetur conuertere in vtilitatem eccleſiæ,& non ſuam, & quando dicatur in eccleſia utilitatem conuerti declarat Rebuff.in d comme.nu 73.De fodinis auri,argenti,cretæ, & arenæ, eſt tex. in d l.diuortio.§.ſi uir ff.ſol.matr. & quando poſſit inquirere, vel exercere ac inſtituere habetur in d §.fructuarius, & de lapidicinis eſt etiam tex. in l ſi ex lapidicinis ff de iur.dot.*

h *Tunc dicitur debitum legitime contractum ab eccleſia quando fuit cum aſſenſu Apoſtolico alioquin non poſſunt bona eccleſiæ obligari, vt fuit dictum ſupra ampliat. 3 niſi fuiſſet uerſum in vtilitatem eccleſiæ, quod tenetur probare creditor in tribus caſibus,ut in mutuo,in depoſito,& pro ſolutione debiti eccleſiæ legitime contracti.nec creditur aſſertioni prælati Rebuff.in d comm alien.nu 38.vſq 42 Couar.lib.2. var. reſol c.17. nu.3. Dec. conſ.36 poſt Abb.in c.1 depo & in c quod quibuſdam,de fideiuſſo Bar.in l.ciuitas ff ſi cer. pet.*

Hoc

Hoc videlicet, quando creditor probare habeat pecuniam eſſe uerſam in eccleſiæ vtilitatem, & quando eccleſia ex mutuo ſuſcepto à Prælato, vel alio eius adminiſtratore teneatur, poſt Redoa. in præf. tract. quæſt. 56. cum duob. ſeq. capit. diligenter explanat Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. cent. 5. caſu 432. quo loco, & in tract. de præſumpt. lib. 3. præſ. 55. diſſerit etiam de coniecturis, ex quibus id probari poſſit, cuius dictis adde, quod Abbas, qui recipit pecuniã conuertendam in certam cauſam pro neceſſitatibus monaſterij, obligat monaſterium, licet non conuerterit in illam cauſam, ex com. opinione de qua teſtatur Ioan. Vincent. de Anna ſingulari. 1. Et quod ibi ſubditur, ſcilicet, quod de hac verſione in utilitatem eccleſiæ non credatur aſſertioni Prælati, amplia vt nec ex eius aſſertione probetur tractatus requiſitus in alienatione rei eccleſiæ, ſed de eo fieri debere ſcripturam ſeparatam, docent ex multis Domini de Rota deciſ. 716. diuerſ. nu. 2. & 3. par. 1. Extende ut neque præd. tractatus probetur etiam ſi in inſtrumento alienationis diceretur, habito colloquio & tractatu, cum non ſit ad id ſpecialiter confectum, neque ſufficeret ſi in d. inſtrumento fieret de tractatu mentio per relationem ad aliud inſtrumentum, niſi producatur & exhibeatur. Hier. Magonius deciſi. 12. Rotæ Lucenſis. nu. 24. & 25. nota 6. Rolan. à Vallè conſ. 15. num. 10. Qualiter autem debeat fieri, & præcedere tractatus circa alienationem bonorum Monaſterij, tradit Rodericus tom. 1. quæſt. regul. q. 27. art. 2. Formam vero, ſeu ſolemnitatem, quam Capitulum Cathedralis, ſeu inferioris eccleſiæ adhibere debet in alienatione alicuius prædij ipſius Capituli, deſcribit Menoch. in præalleg. addit. ad caſ. 182. nu. 28. & infra. Proſper de Auguſtino V. I. D.

Non creditur Prælati aſſertioni interueniſſe tractatum in alienat. rei eccl. cum extenſionibus.

38 Quænam ſint res quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.
39 Conceſſio in emphiteuſim abſq; aſſenſu Apoſtolico quando valeat.
40 Quænam dicantur ſolita concedi.
41 Intelligentia tex. in c. terrulas 12. q. 2.
42 Quando imminet ſumma neceſſitas non ſeruantur ſolemnitates.
43 An diſpoſitio huius Paulinæ habeat locum in remiſſione legati, ac rei non incorporatæ.
44 In remiſſione caducitatis non requiritur ſolemnitas.
45 An in principe permutante cum eccleſia.
46 Præſumuntur ſolemnitates ex antiquitate temporis.
47 Præſcriptio legitima ſuccedit loco decreti.
48 An hæc Paulina ſit ubiq; recepta.
49 Pœna contra male alienantes quæ & an habeant locum ante condemnationem.
50 Quænam excuſant a pœnis huius Paulinæ.

HAnc Regulam ſic ampliatam, limita Primo in locatione, & conductione per triennium, ut in hac Paulina, cum declaratione tamen de qua ſupra in 4. amplia.

37 Secundo limita in rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, vt in hac extrauag. glo. in ſumma 12. q. 2. Rebuff. in d. comm. alie. rer. eccl. nu. 25. Socci. in fallen. reg. 110. nu. 2. & ſunt quæ vltra triennium durare non poſſunt abſque

que notabili deterioratione,arg.l.lex quæ tutores.C.de admin.tutor. cum ſi mil.alleg.per Redoa.q 6.num.29.vbi tenet quod etiam veſtes attritæ, & ani malia ſuperuacua poſſunt vendi abſque Decreto,& facit tex in l fi.C. quando Decre. opus non eſt . Sed debet pretium conuerti in vtilitatem eccleſiæ. Ac ea,quæ magis expedit diſtrahi quam ſeruari,non ſunt prohibita alienari, Redoa.q.51.c.1.num.4.Et quid bonorum mobilium appellatione, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt,comprehendantur,vltra Abb.in c.nulli,de reb.ec cle.alien.& prææallegatos,declarat etiam Molina de contract. diſput.465.nu. 3.Idem dicendum eſt de re mobili minus precioſa Rebuff.num.24.Redo.lo co præalleg.dicam.inf.lim.8.

39 Tertio limitat† in conceſſione in emphiteuſim, habẽte tres conditiones ſci licet in caſibus à iure permiſſis,de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim,& cum euidenti eccleſię vtilitate, ut in hac extrauag. ſecundum Caieta. in verbo,excommunicatio,ca.75.& dixi ſup.in reg. ſub num.5.Bona igitur, quę reuertuntur ad eccleſiam,vt ſunt ſolita concedi, ſi non ceſſet prima cauſa,poſſunt iterum concedi iuxta conſuetum modum ſine ſolemnitate Abb.& Doct.in cap.vt ſuper,de reb.eccleſ.alien.Rebuff.in d.compen.num.33.probatur etiam in ca.2.de feud.in tit.de his qui feud.dar. poſſ.& tit.epiſcop. vel Abba.in vſib.feud.vbi Iſer.Alua.Præpoſ.& Afflict.Ruin.conſ.41.num. 39. Franc.Curt.in tract.de feud.par.2.q.1.Couar.lib.2.var.reſolut.cap.17. Iul. Clar.de feud.q.13.& in §.emphiteuſis q.6.Calderi.conſ.vlti.Paul.Caſt. in l. etiam ff.ſol.matr.Bero.conſ.86.vol.1 Redoa.q.51.c.6.& q. 60.& 61. Menoch.conſ.70.vol.1.Alex.Stiat.in repet.huius extrauag.num.34.43.& 44. Molina de contract.diſputat.466.& 468.num.20.poſt Afflict. in conſti.Baiulos ſub.nu.85.

40 Sed quando dicatur † res ſolita concedi,declarant etiam Dec.in conſ.144. num.4.& in Auth.qui rem,nu.20.C.de ſacroſ.eccleſ.Franc.Cur.ibi.nu.44. Capy.in inueſti.feud.in verbo, feudum dant,verſiculo Prælati eccleſiarum, fol.142.vſque.148.Iul.Clar.in d.§.feudum q.13 Redoa. q.65.ſed vltra eos lege aurea verba Afflict in Conſt.regni Conſtitutionem diuæ memoriæ ſub. nu.67.quem ſequitur Alex.Stiat.ſub nu.19.& 33. & Molina d. diſput. 468. nu.20.vide Ripam in l.filiusfam.§.Diui.num.65.ff.de leg.1.

Notandum tamen eſt communem eſſe opinionem quod tunc dicatur res ſolita concedi, quando reperiuntur duæ conceſſiones eodẽ modo factæ,ſimul cum curſu quadraginta annorum,ut refert Iul.Cla.in loco præallegato, dicẽs eſſe tenendam tamquam tutiorem.

Concluſionem hanc nempe, quod Prælatus bona concedi ſolita,ad eccleſiam reuerſa,poſſit iterum ſine aliqua ſolemnitate concedere ſeu infeudare, notabiliter ampliat & limitat Amædæus à Ponte in commentar. ad titu.qui feud.dare poſſ.à num.155.vſque ad finem,item amplia ut per Rolan.conſ.1. nu.83.vol.1.Item quando dicatur res ſolita concedi ſeu infeudari,præter Doctores citatos,videndi ſunt Paris de Puteo in tract.de feud.reintegrat. ſub rubr.Res ſolita concedi quando dicitur,num.11.& infra Præfatus à Ponte loco cit.num.151.& ſeq.& Anton.Maria de Canib.in quodam alio ſuo conſi. collocato

Digitized by Google

colloçato poſt 30.deciſ.Caualc.par.2.num.95.119.173.& 185.cum ſeq probatur autem iſtud ſolitum aut per duas locationes cum curſu 40. annorum aut per vnam ſolemniter factam prout ita fuiſſe alias tentum in Rota Rom. ac eſſe communem opinionem traditur in deciſ.160.diuerſ. num.5.vol.2.vbi vero in ſecunda locatione fuiſſet adiecta noua conuentio, ſeu noua qualitas tunc facit, vt non poſſit dici confirmatoria primæ locationis, ſed eſſet noua conceſſio diuerſa a prima, ut in eadem deciſ.num 9.habetur,& per Caualc. deciſ.30.nu.87.& ſeq.par.2.ac ex adductis per Cacheran. deciſ. pedem.23. num.22.& infra ſatis comprobatur.Idem etiam vbi excederetur modus conſuetus,ſeu forma conſueta alteratur,ut declarat Vrſil. in annot.ad deciſ. Afflicti 305.nu.8.& latius d.Amæd.ubi ſup.n.144. & eſt com. Doctorum ſententia referente Ripa,reſpon.2.nu.17.& 18.ſub tit. de iure emphyt. Caualc. deciſ.25.num.13.part.2.ideoque vti nouus contractus debitas requireret ſolemnitates. Intelige procedere, vbi alteratio ex nouis pactis adiectis eſſet, quoad ſubſtantialia ipſius actus, non autem ſi alteratio eſſet reſpectu aliquarum qualitatum,quæ tanquam accidentales nõ eſſent in conſideratione,Cal. in conſ.11.ſub.rubr.de feud.eſt communis concluſio referente Alex.in cõſ. 9.nu.2. lib.3. Hieron.Magonius deciſ.14.Rotæ Lucenſis, num.30.& 39.& ibi addentes lit. E,& quando alienatio dicatur in melius,exemplificat Rimin. conſ.340.nume. 17.vol.2.vbi etiam aliqua tradit quot tempora requirantur vt res dicatur effecta de menſa. Inſuper ſupra firmata concluſio, videlicet, quod in bonis eccleſiæ concedi ſolitis remittatur ſollennitatis obſeruatio, inter cæteras,quas patitur exceptiones eſt, vt non procedat in bonis, quæ & ſi ſemel vel pluries fuerint conceſſa,ſunt tandem aliqua de cauſa ad ipſam eccleſiam reuerſa, eiuſque patrimonio incorporata, ac de illius menſa effecta, ſicque prima ſua natura amiſſa nouam aſſumpſerint, Creſcent.deciſ.1.num. 5.ſub tit.de reb.eccleſ.alien.vel non poſt Zabarel.in cap.2.quæſt.12.de feu. Menoch.lib.2.de arb.iud.cen.5.caſu.433.quo loco.& in tracta.de præſump. lib.6.præſ.87.exprimit coniecturas ex quibus id coniiciatur poſt Redoan. in præd.tract.q.62.& Parid.de Puteo vbi ſupr.nume.6. & ſeq. Amæd.à Ponte loco cit.num.160.notab.Maſcard.de probat.concluſ.203. late præd. Anton. Mar.in præalleg.conſ.nu.194.& infra.Reliquas recenſere ommitto,cum ſatis abunde per Doctores ſcribentes ſuper cap.1.qui feud.dare poſſunt,& per Redoan.quæſt.62 de eis agatur; Vnum non pertranſeundum duxi ſcilicet, vt bona ad eccleſiam reuerſa,quotieſcunque ceſſaret cauſa primæ conceſſionis,& rebus non ſic ſtantibus non poſſint dari pro eodem canone, ſeu pretio quando plus fuerit oblatum,vel facta diligenti inquiſitione plus reperiri potuiſſet,propter veriſimilem ſpem maioris perceptionis iuxta terminos ſingulariter diſcuſſos per Dominos de Rota in deciſ.360.diuerſ. volum.1.& vide Paul.de Caſt.conſ.61.incip.videtur.& Rimi conſ. 100. numer.4.conſil. 567.volum.3.

Res ſolita concedi qualiter probetur.

Quando non procedat cõcluſio q in bonis eccleſia cõcedi ſolitis remittatur ſolennitatum obſeruatio.

41 Quarto, limita † in re immobili parua, ut poſſit alienari cum conſenſu epiſcopi abſque ſolemnitatibus.c.terrulas 12.q.2. & tunc tria copulatiuè requiruntur,vt res ſit exigua & modica,quod nõ ſit eccleſiæ vtilis & neceſſitas.

Rebuff.

Rebuff.in d.commen.nu.122.& 60.Redoa.q. 13.num.19. & q.51. cap.8.& 20.num.6. Res igitur ſterilis, ſeu inutilis prædictis non concurrentibus non poteſt alienari abſque ſollemnitate. Capy.deciſ.105. Bero.conſ. 83.85.89.& 91.vol.1.Guid Papa.deciſ.156. Rebuff. num. 121. & iuramentum prælati de non alienãdo non extenditur ad hanc rem exiguam. Abb.in c.fin. de eccl. ædific.in cap.vt ſuper,de reb.eccle.& c.2.de feud. Redoa.d.q.13. nume. 11. Capy.in inueſt.feud.in verbo feudum dant concluſ.20.fol. 147. Nota quod tex.in d.c.terrulas,per hanc extrauag.non eſt correctus,vt dicit Alex.Stiatic. hic,nu.3.Non obſtat tex.in c.ad aures , de reb. eccleſ. quia ibi ponitur vnus de caſibus à iure permiſſis,& procedebat ante hanc extrauag.per quam hodie non poteſt concedi in emphiteuſim niſi tribus concurrentibus ſcilicet, q̃ ſit in caſibus à iure permiſſis,de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim,& cum euidenti vtilitate,vt in præced.limita.quibus tribus concurrentibus poteſt concedi inconſulto Romano Pontifice: Quænam dicatur res exigua & modica,vltra glo. in d.ca.terrulas.& Redoa.q.10.eſt arbitrio boni uiri inſpecta conditione eccleſiæ,ſi eſt tenuis vel multum abundans,attenta qualitate temporum,locorum & rerum arg.l.1.de iur.delibe.& ca. de cauſis §.1. de off.delega.Abba.in cap.1.num.8.de reſtit.in integ.Canophi.in repet.huius Paulinæ,nu.46.

Adde quod hoc cenſuit Sacra Congregatio Concilij,ſcilicet neque conſtitutionem Pauli ſecundi,neque Conc.Trid. decretum derogaſſe diſpoſitioni cap.terrulas 12.q.2.

Quinto limita in bonis ſtaurritatum,fraternitatum, hoſpitalium, collegiorum,ſeu aliorum locorum non fundatorum authoritate epiſcopi in quibus non habet inſtitutionem neque deſtitutionem,Redoa.quæſt.49.nu 8.& per ea quæ dixi ſupra 13.amplia.

Sexto, limita in bonis relictis,& donatis eccleſiæ quæ eſt incapax retinendi etiam in communi vt ſunt fratres Sancti Franciſci de obſeruantia , & Capuccini,de quibus mentionem facit Con.Trid. ſeſſ. 25.de reg.c.3.vt poſsint alienari ſine ſolemnitatibus , & precium conuerti in eccleſiæ neceſsitatem. Socci.in Reg.110 num.3. Deci.in cap.præſentia,num.271.de proba. & dixi ſupra amplia.16.

42 Septimo limita † ſi immineret ſumma neceſsitas alienandi,& tantam celeritatem requireret, quod ſuperiorem conſuli non patiatur , tunc poteſt fieri alienatio ſine conſenſu Papæ,vel alterius ſuperioris,cui fuit iuramentum præſtitum de non alienando minimè requiſito,Abba.in cap.fin.nu.8. de eccleſ. edific.Card.Zabar.loquens de bonis hoſpitalium in clem.2.q.11. de religio. domi.Rebuff.in d.com. nu.35.loquens pro vtili communi in munienda Ciuitate,per Redoa.q.13.nu.13.cum ſeq. & q.9.num.51.& q.35 num.7.& 9. Canophil.in repet.huius extrauag.nu.85.item pro redemptione captiuorum, & alimonia pauperum quando periculum eſſet in mora lege aurea iura in c. aurum,& c.gloria epiſcopi 12.q.2.

Octauo limita in re mobili minus precioſa. Rebuff.in d.commen. num. 24. Redoa q.51.c.1.nu.4.

Digitized by Google

43 Nono,limitatur non habere locum diſpoſitionem huius Paulinæ in repudiatione,vel remiſsione legati,ſeu hæreditatis,ac rei eccleſiæ non incorporate, quia remiſsio non eſt alienatio.l. alienationis ff. de verb. ſigni. & prælatus ſeu beneficiatus poteſt præiudicare eccleſiæ, in acquirendis. Iaſ.in l.ſeruus, numer.2 C.de pac.& in l.legatum ff.de leg.1.dixi ſupra in amplia.8. tamen tenetur eccleſiæ reſarcire damnum,gl. in c.2. in verbo aut neglectum 12.q. 4.Abb.in c.ad præſentium,de pigno.Franc.in c.2.de reb.eccle.non alienan. in 6.Silu.in verbo,immunitas primo,nu.12.Rebuff.in d.com.alie nu.31.Re doa.in d.tract.q.2.c.7.nu.12.& q.3.nu.60.ac q.22.nu 52.q.76.nu.11. & q. 51.c.4.non tamen incurrit pœnas huius Paulinæ.arg.odia, de reg.iur.in 6. facit tex.in l.qui autem ff. quæ in frau. credi.de debitore qui poteſt renunciare legatum in fraudem creditorum.Couar.in c.Rainaldus.§.3. de teſt.Bald. in l.maximum vitium,num.11.C.de lib.præte.quem refert Ang.in ver.excommunicatio primo,num.20.Sed hæc procedunt in foro exteriori,non autem interiori, quia tenetur debitor facere id quod poteſt pro ſoluendis debitis iuſtis.Pet.Naua.li.3.de reſt.c.1.nu.13.ſi tamen prælatus ex iuſta cauſa ob ſcandalum vitandum omiſiſſet acquirere,nõ tenetur,quia eccleſia potius debet pati damnum temporale quam permittere ſcandalum animarum fidelium, S. Thom.& ibi Caieta.2.2.q.43.art.vlt.in reſp. ad 5. in fi. Quando vero eſſet res,ſeu actio communis prælato,& eccleſiæ,ſeu capitulo,non poteſt in præiudicium capituli renunciare. Rebuff.in d.com.numer.30.verſ. & iſta opinio. Iul.Clar.§.emphiteuſis q.11.

Prælatus poteſt præiudicare ecclſiæ in acquirendis, vide Riminal. conſil. 315.numer.15.vol.2.adde quod hanc opinionem ſequitur Aluar.Valaſc.deciſ.77. Luſitan.nu.2.to.1.amplexi ſunt etiam Domini de Rota vt liquet in deciſ.233.diuerſ.num.6.par.3.lib.3.iuncta deciſ.284.nume.6 eo.lib.ad obiectionem illam ſcilicet,quod quando Prælatus cedit iura ſibi competentia ratione hæreditatis eccleſiæ ſuæ relictæ,ad quam ſibi,& eccleſiæ actio eſt quæſita ex teſtamento,cedendo,& repudiando videtur acquirete, & adire hæreditatem tanquam neceſſarium antecedens ex Ripa conſil. 170. column. 2. volum. 1. non enim poſſet cedere, niſi prius ſaltem ordine intellectus intelligatur adijſſe, & ita potius eſſemus in acquiſitis, quam in acquirendis, & per conſequens ceſsioni illi obſtaret Paulina tanquam abſque ſolemnitatibus per eam requiſitis factæ,ſiquidem per eoſdem Dominos in alia deciſ.30.par. 3.lib.2.iuncta deciſ.Putei 519.lib.2.reſpondetur,quod ex quo illa ceſsio non eſt ordinata ad acquirendum & adeundum principaliter, ſed potius ad repudiandum,quod illa acquiſitio momentanea,quæ fit, non eſt in conſideratione,licet verior & tutior ſit opinio cõtraria relata ſupra,ſub nume.23.ſcilicet, quod non tantum in acquiſitis, ſed etiam in acquirendis non poſſit fieri remiſsio à ſolo Prælato abſque ſolemnitate,quæ ultra ſupra allegatos corroboratur ex deciſ.Caputaq.359.par.9.

Decimo limita in rebus quæ nondum ſunt incorporatæ menſæ epiſcopali, ſeu capitulari,clem.1.in ver.ad menſam,de exceſſ.præla.c.2.de feu. Abb.in c.vt ſuper,de reb.eccl.alien.vt poſsint concedi ſine ſolemnitatib. dummodo

duret

duret prima cauſa, vt dixi ſupra lim.3.quæ & quomodo res dicatur de mēſa vltra Doc.in locis præallegatis,& in c.1.de his q feu.da.poſ.in vſi. feu.vide Redoa.quæſt.62.Aduerte quia tam per nonam, quam per hanc decimā limitationem euitantur pœnæ extrinſecæ huius Paulinæ,non tamen intrinſecæ nullitatis contractus, non.n.præcluditur via eccleſię aduerſus repudiatio nem,ſeu remiſſionem legati,ac rei non incorporationem factam in damnū Eccleſiarum,quia rectores earum vtilia,non inutilia agere potuerunt; ideo que dato,ꝙ in quærendis videatur, quod factum Prælati poſſit præiudicare Eccleſiæ,& licet Eccleſia poſſit agere cōtra Prælatum, qui illi præiudicauit in non acquirendo,non tamen per hoc videtur ſublatum remedium reſtitutionis in integrū ex allegatis per Riminal.in conſ.315. nu.15.& inf.vol.2.

Vndecimo limita, vt poſſit Prælatus ſine ſolemnitatibus reſtituere rem, quam iniuſtè detinet Rebuff. in d.comm.num.28. Canophi.in repet.huius Paulinæ. num.37.

Duodecimo,limita vt valeat tranſactio abſq; ſolemnitatibus quādo poſſeſſio non eſt penes Eccleſiam, nam ſi per tranſactionem Eccleſia rem relaxaret in cuius poſſeſſione exiſtit, tunc requiruntur ſolemnitates. Rebuff.in d.comm.nu.21. Rolan. conſ.15. dixi ſupra amplia.5.intellige de re dubia, alioquin non dicitur tranſactio l.1.ff.de tranſact. & dummodo ſit in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, tutius tamen erit aſſenſum Apoſtolicum obtinere ſi in futurum Eccleſia nollet ſtare contractui ſic practicatur,& vidi expedita breuia.

44 Decimotertio limita, † vt poſſit ſolus prælatus, ſeu Rector remittere caducitatem emphyteutæ Eccleſiæ. Iaſ.in l.legatum,num.18.de leg.1.& in l. ſeruus nu.2.C.de pac.Cur.de feu. par.2.q.2.prin.nu.7. per ea quæ dixi ſupra limi.9.hoc enim dependet ex volūtate beneficiati. Afflict.deciſ.97.Iul. Clar.in §.emphyteuſis,quæſt.9.10.& 11.quæ pœna caducitatis an, & quādo remiſſa præſumatur, notab. tradit Menoch. in tract. de præſump. lib.3. præſump.112.& an caducitas incurſa tempore prædeceſſoris,poſſit per ſucceſſorem intentari, & de canone decurſo tempore prædeceſſoris, & non ſoluto cui debeatur an hæredibus illius, vel ſucceſſori in Eccleſia de vtroque agit Hiero.Mangon.deciſ.70.Rotæ Florent.

Decimoquarto, limita quando contractus eſſet in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, vt non requirantur ſolemnitates ſecundum quoſdam doct.relatos ſupra amplia.18.ſed hodie per hanc Paulinam requiritur aſſenſus Apoſtolicus,vt dixi ſupra nu.5.

45 Decimoquinto,limita† in Principe permutante cum Eccleſia ſecundum Hoſt. in c.1. de rer.permut. licet contrarium teneat Innoc. vt prædixi amplia.1.& eſt magis tutum.

Decimoſexto limita quando eccleſia eſſet grauata per fideicommiſſum reſtituere,Rebuff.in d.commen.nu.29.& 30.Redoa.q.51.c.3.nu.22.

46 Decimo ſeptimo,limita † quando non apparet de ſolēnitatibus,ſed præſumuntur propter diuturnitatem temporis mortuis cōtrahentibus. Rebuff. in d.comm.num.37.& in conſi.111.num.12. Affl.deciſ.107.num.5.& de-

C ciſ.

norum cum continua quaſi poſſeſſione, ſeu ſolutione canonis præſumatur beneplacitum Sedis Apoſtolicæ. Et an præſumatur conſenſus Confraternitatis in alienatione facta per Ioan. Antonium in ſorores de Caraciolis. Circa primam reſoluerunt ex lapſu 30. annorum cum poſſeſſione præſumi beneplacitum ex Pet et Ang de reb. eccleſ non alien. & alijs plurib. in Roman. Sancti Laurentij in Damaſo, coram D. de Rubeis iſto anno allegatis Quoad ſecundam partem Domini dubitabant, cum ſimus in Vniuerſitat. enel collegio, in quo requiritur conſenſus Collegij ad remittendam caducitatem ut late cumulat Clar. in §. emphiteuſis q 19. Et quia moniales videntur potentiores, cum quibus eſt facta alienatio; ſed hoc tollitur ex facto, quia ab initio fuit in particulares. Solum igitur remanet difficultas de Collegio, ſeu Vniuerſitate ex adductis per Clar. d. q. 10. Hactenus deciſionis uerba. Verum quia hæc reſolutio non eſt vſquequaque ſufficiens, ad pleniorem dilucidationem firmo concluſionem, ſcilicet, quod quando intercedit ſolus lapſus annorum 30. vel 40. abſque alia coniectura non inducitur præd. præſumptio, Hugo, Celſ. in conſ. 111. num. 18. Ferret. notab. vbi huius rationem reddit, in conſ. 248. nu. 12. & ſeq. vol. 2. Limitatur primo quando cum præd. temporis decurſu probatur etiam, ſeu conſtaret Summum Pontificẽ habuiſſe ſciẽtiam, & tolerantiam illius contractus, ſeu alienationis, in qua eius licentia, & conſenſus erat neceſſarius, & de cuius præſumptione agitur ex Alexandr. in conſ. 9. nu. 8. lib. 3. quam Alexandri declarationem eam ſequendo commendat Felyn. dicens de ea nunquam obliuiſcendum in c. ſicut, ſub nu. 33. verſ. Bene fateor, de ſen. & re iud. Afflict. deciſ. 107. in fine, Crauet. in tract. de antiq. temp. par. 3. in princ. Ioan. Cephal. conſi. 528. nu. 80. vol. 5. Redoan. in præf. tract. quæſt. 48. num. 16. Maſcard de probat. concluſ. 416. nu. 2. com. opinio. de qua per Menoch. in tracta. de præſump. lib. 3. præſ. 132. num. 71. qui hanc ſcientiam præſumi inquit, vbi cõtractus fuiſſet celebratus in eo loco, in quo eſſet notorium, & conſequenter veriſimile, quod ipſe ſuperior, & ſic Papa ſciuerit ex dictis per Capyc. dec. 4. nu. 29. & 30. Secundo limitatur quando concurreret perſeuerantia partium in ipſo contractu cum affictorũ ſolutione prout Romæ iudicatum fuiſſe atteſtatur ex quibuſdam deciſionibus manuſcriptis Mohedani, & Fabij, quæ circumferebãtur, Hieron. Gabriel conſ. 88. nume. 18. & ſeq. volum. 1. quibus conformatur prænarrata à nobis deciſio, quæ eſt Robuſterij, & quod hæc ſit magis comm opinio. etiam abſque ſcientia & patientia ſuperioris Ferret. conſ. 249. num. 26. vol. 2. Declara ut hæc limitatio nõ procedat, quando, per partium conuentionem ſeu pactum, & ſic conditionaliter Papæ beneplacitum requireretur propter appoſitionem clauſulę uidelicet, (ſi & quatenus beneplacitum, & conſenſus S. Sedis Apoſtolicæ interueniat) per quam ſignificatur ipſarum partium volũtatem eſſe, vt eccleſiæ omnino ſit conſultum per Papæ aſſenſum, & notitiã, & per conſequens vt à d. futuro euentu ipſius contractus ualiditas pendeant & demonſtretur, quo caſu vere & non præſumptiue de dicto aſſenſu apparere debet, ad tradita per Ruin. in conſ. 68. nu. 17. & 18. lib. 1. & per Ioan. Cephal. in conſ. 447. nu. 88. & infra vol. 3. & eſt communis opinio, vt docet Berous con. 19. n. 14. & conſ. 90. num. 4. vol. 3 Ioſeph. Ludduic. de ciſ. 52. Rotæ Lucan. num. 25. & ſeq. optime, & in ſpecie Caualcan. deciſ. 8. ſub num. 23.

Optime ad hanc 2. limitationẽ faciunt dicta p Rimi. cõs 109. col. 1.

par.2.aſſerens hoc eſſe valde notandum,quia pauci ad hoc animaduertunt, ac ita per ipſum vti iudicem delegatum fuiſſe iudicatum, eiuſque ſentẽtiam Romæ confirmatam. Tertio limitatur, quoties cætera habilia ſupponerentur,ſcilicet,quod de iuſtitia tituli appareret,aliaque de iure requiſita concurriſſent,& ſic quod cauſa alienandi ſuberit, ac in euidentem eccleſiæ utilitatem ſit contractum &c.ex Ferretto in præalleg.conſ.248.numer.24. qui in terminis ita reſpondet ſi aliud canonicum non obſtet. Quarto limitatur ut præd.licentia,ſeu conſenſus præſumatur adhibitus, quando tranſactum eſſet tempus immemorabile. Crauet.loco præcit.num.19.quem ſequitur Menoch.vbi ſupra in eod.nu.71.in fine. Declara niſi conſtaret, vel alia coniectura colligi poſſet,quod partes arbitrabantur eo opus non eſſe, vel non intellexiſſe illum velle adhibere ex Ioa. Vincent.Hondedeo in conſ.21.num.36.cum ſequen.& conſi.89.nu.26.lib.2.

Hinc non immerito quæritur, An præd.tempus 30.aut 40.annorum intelligatur currere viuente illo Prælato,ſeu Rectore,qui fecit alienationem. Reſpondeo negatiue,imò neque poſt mortem illius,niſi data ſcientia, & patientia cuiuslibet Rectoris,ſeu Prælati ſucceſſoris,eoque maxime ubi plures intra d.tempus ſucceſſiſſent,quam probare habet is,qui ſe fundat in d. præſumptione,prout colligitur ex dictis per Caualcan.dec.46.ſub n. 29.par.1.

Quãdo non apparet de decreto Cõmiſſarij an ex temporis diuturnitate interueniſſe præſumatur.

Ex præcedentis articuli diſcuſſione alia emergit quæſtio dubitandi materiam præbens,& in quaiudices, apud quos in facti contingentia huiuſmodi proceſſus abſoluendi pendent,nimis perplexi eſſe uidentur; An ſcilicet ſi appareat de ſupplicatione,& petitione præd.aſſenſus,ac de commiſſione facta à S.Pontifice delegatis ad confirmandum ſi in euidentem & c. de ipſa confirmatione,ſeu Commiſſariorum decreto ſubſequuto non conſtet, num, ex temporis diuturnitate illud interueniſſe præſumendum ſit. Reſpõdeo, quod etſi præſens dubium à doctoribus formaliter,& in ſpecie tactum non reperi,compellor negatiue reſpondere,nempe,quod niſi appareat omnia contẽta,& mandata per S.Pontificem in huiuſmodi reſcriptis Apoſtolicis comiſſis iudicibus delegatis, per ipſos uere fuiſſe exequuta ad illa præſumenda temporis diuturnitas non ſufficiat, imò eſſet maxima præſumptio, quod Commiſſarij noluiſſent decretum interponere,eo quod non inueniſſent expoſita in ſupplicatione verificari,verum ubi cum temporis curriculo concurreret etiam iuſtitia contractus & euidens eccleſię utilitas,continuatio poſſeſſionis cum canonis ſolutione , ſcientia & patientia cuiuslibet Rectoris ſucceſſoris aliter reſpondendum eſſet.vide Riminal.conſ.430. vol.3. & conſil.74.volum.primo.

47 Decimooctauo,limita † vt poſſit res eccleſiæ alienata præſcribi bona fide poſt mortẽ illius qui male alienauit ſpatio quadraginta annorũ , Rebuff. in d.commen.nu.36.Redoa.in tract.de reb.eccl.quæſt.79.c.3.Maſcard. de probat.concl.125.nu.12.Molina de iuſtit.diſput.79.Alex. Stiat. ſuper hac Paulina ſub nu.56.Nau.conſ.1.2.& 3.de epiſc.in nouiſ.Io.And.& Doc.in c.1.de reb.eccleſ.alie.in 6.& in c.cura,& ibi gl.de iurepatr. & cum Paulus IV. contra res male alienatas exceptionem legitimæ præſcriptionis opponi non

non poſſe conſtituiſſet Pius IV. reuocauit,& ad viam iuris communis reduxit,vt in eius Bulla incipi. Prouida fol.68 t. in bullar. & tunc præſcriptio ex 40. annorũ curriculo habet vim decreti Redoa.q.2.c.3.nu.12. & aduerſus præſcriptionem datur nihilominus eccleſiæ reſtitutio Felin. in c.1.nu.8. de præſcrip. Affl.deciſ.329. Couar.in regula poſſeſſor par.3.§. fin. de reg.iur. in 6. Moli.de iuſtit.diſput.80. Item non incongrue dici poſſe videtur,quod cum in terminis noſtris præter ius commune antiquum alienationi rerum eccleſiæ reſiſtat hæc Paulina, per quam additur,vt etiam in caſu licito non poſſit fieri abſque aſſenſu Apoſtolico,quod hæc quadragenaria præſcriptio concurrente duplici prohibitione fortior redditur,& hodie non ſufficeret ex adductis in ſimili per Rui.in cõſ.41. nu.27.vol.1. & per Tiber.Decia. cõſ. 43.nu.19.vol.1.& prohibita præſcriptione noni ntelligitur centenaria, nec
K illa cuius initij K Fel. in rub.de præſcr.nu.18.& mala fides probatur,eo ipſo quod inſtrumentum iniuſti tituli reperitur penes poſſeſſorem. Nauar.in conſ.3.& 5.de præſc.in nouiſ.& de inſtruméto reperto poſt præſcriptionem vide eundem in conſ.1. de reb. eccleſ.alie.in antiq.& 16.in nouiſ.

Decimonono limita in locatione vltra triennium de bonis quæ non fructificant quolibet anno vt dixi ſupra amplia.4.

Vigeſimo limita in quibuſdam Religionibus,quę poſſunt alienare vſque ad certam ſummam ex priuilegio Apoſtolico,vt refert Compend. Mendic. in verbo Alienatio.quæ priuilegia erunt videnda,an ſint reuocata per illam clauſulam generalem in eorum confirmationem, dummodo ſint in vſum, ſacris canonibus,& decretis Concil. Triden.nõ aduerſentur,vt infra in verbo priuilegia Regularium.

48 Vigeſimo primo limitant † hanc Paulinam nõ procedere in locis in quibus non fuit vſu recepta in totum vel in partem Card.Caiet.in verbo Excõmunicatio c.75.quem ſequitur Nauar.in Man.confeſſ.c.27.ſub num.149. ſubdens quod in paucis locis eſt recepta quoad pœnas extrinſecas,quamuis in multis ſit recepta quo ad diſpoſitionem principalem, & pœnam intrinſecam nullitatis contractus. qui idem dicit in c.23. ſub nu.62.& in commen. alien.nu.21.& in conſ. 10.nu 2.de reb.eccl.alie.in nou.Tolet.in Sum.li.5. c.91.verſ.dico tertio de hac Paulina Felin.in c.de quarta,ſub.nu.3.de præſcr.vltra Naua.vide Boe.deciſ.224.Silue.in ver. Excommunicatio 7.num. 83.in fi.Sarmen.de redi.eccl.par.1.c.2.nu.20.Io.Gutier.lib.1. cano.q.9.c. 8.Molin.de contract.diſp.466.nu.8.Redoa.de reb.eccl.alie.q.36.nu.21.& q.58.nu.25.vbi de ea nu.21.vſq; 26.Quãdo autem dicatur lex non vſu recepta,vt nõ obliget tráſgreſſores, Abb.& profundius Fel.in c.1,de treug.& pac.Nauar.c.23.nu.41.Sil.in ver. Alienatio q.15.& in verbo lex,Couar.li. 2.var.reſol.c.16. ſub nu.6. Menoc.in tract.de præſump.lib.2. præſump.2. Eman.Roderic.tom.1.quæſt.reg.q.6.art.11.in fi.& in proprijs terminis huius Paulinæ Borg.Caualc. deciſ.43.nu.2.4.& 5. Vinc.Carocius in tract.locati,& conduc.par.3.tit.1. de reb. eccleſ. locan.cõcl.9.f.129. Verũ aſſertio
b illa.l.opus eſſe vt lex obliget,quod ſit vſu populi recepta c in iſtis,§.leges 4. diſt.l. de quib. vbi Doct.ff.de legib.non eſt ita amarè intelligenda vt à ſub-

Digitized by Google

ditorum volũtate pẽdeat obſeruatio,ſed ſatis eſt,vt lex ſit promulgata in Ciuitate Metropolitana ſicuti Romæ cõiter fit. Nauar. late in conſ.1.nu.19. de conſt.ſed quando per lapſum decennij,ex quo lex promulgata fuit ab initio à populo non fuerit vſu recepta,neq; moribus vtentium approbata,idq; legiſlator ſciens ſeu videns taceat, diſſimulet, & non obſeruantes impunes relinquat, tũ c eſt tacita reuocatio. Medin.in cap.de reſtit.q.36.Couat.loco præcit. Gemin.in d.§.leges. Doctores communiter in præalleg. c.1.de treg. & pace,ac Nauar.in eod.conſ.nu.23. Igitur cum iſta extrauag.ſit cum alijs in corpore iuris impreſſa,ac in iudiciali foro citetur, quotidieque Rom. Curia pro eius obſeruantia pronunciet, ac ita eius praxis ſe habeat in expediendis paſſim breuibus, ſi in euidentem &c. & ex ea emanent abſolutiones à cenſuris,diſpenſationes,& habilitationes in vtroq; foro quoad contraueniẽtes,ob id ſignificatur Summos Pontifices velle iam obſeruari quoad omnes partes ſuas, prout expreſſe dicitur in iuramento quod præſtant Prælati, & Abbates,vt dixi ſup.nu.6. ideoq; exiſtimo non poſſe dici, quod non ſit morib. vtentium recepta integraliter, licet præfatorum Doctorum præſertim Caiet. & Nau. magna ſit authoritas. † Malè tamen alienantes committunt

49 ſacrilegium Caiet.in d.c.75. Innoc.in c.verum,de for.comp. Pœnas contra eos impoſitas refert Rebuff.in dicto comp.à nu.132.vſq; ad 116. & Redoa. quæſt.76. Quatuor verò pœnæ expreſſe per hanc Paulinam imponuntur, Prima eſt nullitas contractus, Secunda quoad perſonas excommunicatio vniuerſalis tam contra alienantes quam recipientes. Tertia eſt interdictus ingreſſus eccleſiæ ipſo iure quoad Pontifices,& Abbates,& poſt ſex menſes ſuſpenſio eo ipſo à regimine & adminiſtratione. Quarta vltra excommunicationẽ quoad beneficiatos eſt priuatio ipſo facto illius beneficij, cuius bona alienauerint, & abſq; declaratione uacatio, & ſic ipſo iure priuati Nau. conſ.4.& 18.de reb.ecc.alie.in nouiſ. Sed abſolutio eſt epiſcopalis cum non ſit reſeruata c.nuper, de ſent.exc. cenſuræ autem ſtatim infliguntur in foro conſcientiæ, in pœna uerò priuationis requiritur ſententia etiam quod hic dicatur abſq; declaratione,quod intellige non opus eſſe ſententia condẽnatoria ad pœnam,ſed ſolum requiritur ſententia declaratoria criminis reum incurriſſe, & ſic requiritur declaratio facti, nam pœna ipſo iure inducta non habet locum in foro conſcientiæ ante condemnationem glo. notab.in cap.fraternitas 12.q.2.quam declarant Fel.in cap.1.ſub numer.41.uer ſic. tertius caſus,de conſt.ubi Dec.num.72.etiam ſi dicatur abſque declaratione Nau in Man.confeſſ.c.23.nu.66.& de dat. & promiſſ.num.41. Molina de iuſt.diſput.86.Caiet.in D.Th.2.2.q.62.art.2.Ant. Gabriel lib.7.cõmu. opi.concl.34. Couar.latè & no.in epitome 4.lib. Decret.in 2.par.de ſponſ. c.6.§.8.ſub nu.10.vbi quòd nec ante exequutionẽ,vnde iſti beneficiati non tenentur abſtinere ſe à beneficijs,dignitatib. & officijs,niſi præceſſerit ſententia declaratoria,ita tenuit Doctor P.Marius Andria.in relect huius Paulinę q.14.Henri.in ſum.lib.13.de excom.c.56.§.3.in tex. & gloſ.9.& uide infra in uerbo beneficiorum reſignatio,& in uerbo Sodomia in fine. Sed utcumque ſit, ego uidi breuia à Sacra Pœnitentiaria in foro conſcientiæ tantum

tum

tum obtenta ab'ijs,qui alienarunt ſaluo aſſenſu Apoſtolico, & tradiderunt poſſeſſionem eo non obtento vt poſſint abſolui à cenſuris, & diſpenſari ab irregularitate ac retinere,& obtinere beneficia ita vt curēt obtineri benepla citum Apoſtolicum,aut alienationes reſcindi, ac bona eccleſiaſtica reſtitui alia etiam breuia vidi expedita in foro exteriori per ſignaturam S. D.N.& ita conſulerem pro tutiori præſertim ad obuiandum moleſtationibus quę in futurum oriri poſſent.

50 Alienans autem bona eccleſiaſtica ſine ſolemnitatib.† excuſatur à pœnis prædictis,Primo ex bona fide quæ in foro conſcientiæ excuſat;dicitur enim in tex.præſumpſerit,quod verbum denotat dolum,& temeritatem,ut dixi ſu pra ſub nu.9.Nau.in conſ.19.de reb.eccl.in nouiſ. Secundo ignorantia facti probabilis excuſat,ac ignorantia iuris in perſonis non ita peritis. Nau.in d.c.23.nu.44.Tertio quando fuiſſet erratum in ſubtilitatib. iuris, non peccauit mortaliter,vel quando pro alienatione eſſent aliquæ Doctorū opiniones,vel eſſet ius non clarum vel dubitabile Fel.in c.1.n.15.de ſen.& re iudi.Nau.in conſ.8.de reb.eccleſ.alien.in antiq.& conſ.2.de præſc.in nouiſ. & in commen.de alien.rer.eccleſ.ſub nu.16.vbi dicit quod non peccat mor taliter,qui tranſgreditur legem humanam malè intellectam,ſed credens bo na fide ita eſſe intelligendam ſecundum Inno. receptū in c. per tuas il 2.de ſimo.Fel.in loc.præalleg.Quarto excuſat à pœnis huius Paulinæ reuocatio alienationis,& pœnitentia ante realem, & pacificam traditionem c.ſi quis presbyterorum,& ibi gl.in verbo celeriter,de reb.eccl.alien. Iaſ.in l. final. num.132.C.de iu.emphyt.Couar.lib.2.var.reſo.c.16.nu.7.nam reuocatio & reſtitutio poſt traditionem non excuſant à cenſura,& pœna Nau.in con. 3.nu.4.de reb.eccl.non alien.in antiq.& 18.in nouiſ.Quinto apparentia iuſtæ cauſæ excuſat alienantem à culpa mortali, licèt alienatio eſſet ipſo iure nulla,quia qui bona fide facit aliquid contra legem humanam putans ſe iuſtam cauſam habere id faciendi,non peccat mortaliter Nauar.in Man.cō feſſ.c.23.nu.43.& in d.commen.alien.nu.10.Sextò beneficiatus, qui alienat iuſta de cauſa rem eccleſiæ incōſulto Papa etiam cum conſiliū eius requiratur quoad forum exterius, bona fide faciens conditionem eccleſiæ meliorem,non peccat quoad Deum mortaliter,nec incidit in pœnas præfatæ Paulinæ,tum quia non frangit legem per præſumptionem, tum quia alienat in caſu permiſſo a iure,tum quia licet non ſeruet formam alienandi iuris humani,ſeruat tamen formam iure naturali,& diuino neceſſariā;quæ eſt magna conſolatio multorum,qui per ſimplicitatem vel ignorantiam alie nant res eccleſiæ inconſulto Papa,ita Nauar.in d.commē.ſub n.17. vbi tenet valere alienationem in foro conſcientiæ poſt Abb.in c.1.n.17.de reſti.

l in integ.Fel.in c.1.numer.39.de conſtit. *l* & hæc breuiter, clarè,vtiliter,& ordinate dixiſſe ſufficiat de hac materia alienationis rerum eccleſiæ.

Stephanus Quaranta V.I.D.

K **ADDITIO** *Præſcriptio immemorabilis etiam ſi omnibus præſcriptionibus & conſuetudini derogaretur ſub tali derogatione non comprehenditur. Maſcar. de probat.concl. 1415 nu. 55.*

Limita primo niſi ſpecialiter ipſa immemorabilis reijciatur Roder.tom. 1. qq. regular.q.9.ar.5.in fi. Secundo limita quando conſuetudo uti iniqua aufertur,& reprobatur,quia tunc ſimiliter,& immemorabilis ſublata,& reuocata cenſetur. Couar.cum alijs ab eo citatis lib. 3.var.reſolut.cap.13. ſub nu.5.vide Gonſalen.ad 8.reg.cancel.gloſ.33.fol.472.& Alex.monetam.in tract.de diſtribu.quotidia.par.2.q.12.nu.22.

1 *ADDITIO Aduertendum uero eſt, quod licet quidam Doctores tenuerint cõtrarium, ut refert Rebuff.in d.comm num.42.& Redoa.q. 46.tamen eſt intelligendum ut poſſit quis tuta conſcientia retiuere rem eccleſiæ abſq; ſolemnitatibus alienatam in euidentem eius utilitatem quouſque eccleſia reſtitutionem petierit. ita Sarmen.notabiliter conciliando Doctores in tract.de rediti.eccleſ.par.1.capitu.2. num. 6.& 7.*

AMBITIO.

PRAETER ſummiſtas ſciendum eſt Pium Quartum edidiſſe Conſtitutionem Romæ publicatam die 5.Octobris 1565.Incip.& ſi Rom.Pont.f. 849.in bullario.

Contra nuncios Apoſtolicos ne à principibus ad quos mittuntur,debeant mendicare fauores,aut literas commendatitias ad dignitates,& gradus obtinendos,aut fauores ad officia eccleſiaſtica conſequendum per Rom. Pont. conferenda ipſis,vel alijs conſanguineis,& neceſſarijs ſuis ,ne vè illis etiam vltro ſibi per Principes ſpontè oblatis uti ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis eccleſiarum,& beneficiorum pænis, & inhabilitatis ad illa , & ſufficiunt literæ vel præces oratorum Principum ad hoc legitimè probandum,& omninò conuincendum.

APOSTATA.

PRAETER Caietan. & Summiſtas in hoc verb. ſciendum eſt , conſtitutionem Pauli 4.contra Apoſtatas a religione Pium 4.reuocaſſe,& ad terminos iuris reduxiſſe,ut in Bullar.fol 654.incip. Sedis Apoſtolica, adeo quod hodie attenditur diſpoſitio iuris communis prout habetur in c.pen.& fi. de apoſt. in c. fi.de regular. & in c.1.ne cler.uel monac.in 6. De huiuſmodi Apoſt. item & de legitimè a religione expulſis,nouiſſime & copioſè ſcripſit Eman. Roder tom. 1.q. regu.qq 30. per totã,quibus quomodo ex Nauarri ſententia ſit conſulendum uide ipſum in conſ.75. de regular.in nou. An autem regularis,qui ob timorem iuſtitiæ propter aliquod crimen ab eo perpetratum,ne capiatur,& puniatur, a ſuo ſuperiore , deferens tamen habitum regularem ſed coopertũ,alio habitu publice ſuperinductus incedens ſit Apoſtata cenſendus? Reſpondeo,quod cum caſus Venetijs accidiſſet fuit pro tali diiudicatus,& punitus referente Thoma Triuiſano lib. 2.deciſ.19 tum quia deferre habitum regularem eſt de eſſentia religionis,& geſtare illum coopertum perinde eſt ac ſi non ferret cum non videatur,tum quia prædictus timor, cum ſit reſpectu pœnæ benemerita,non dicitur excuſabilis , & iuſtus , quinimo punibilis . Et an ex ſola habitus regularis dimiſſione, etiam, quod non aliter conſtaret de animo deſerendĩ religionem apoſtaſiæ crimen incurratur,videndus eſt Achil de Graſ. deciſ. unica, ſub tit.de apoſtatis.

APO-

Digitized by Google

APOSTOLORVM LIMINA.

TENENTVR epiſcopi viſitare limina Apoſtolorum ca.iuxta 93.diſt.c. ego de iureiur.habetur in Pont.Rom.de forma iuramenti electi in epiſcopum,& de Pallio.& ſtatuit Sanctus Greg. magnus ut legitur in Breuiario Rom.die 12.Martij.Sixtus V.conſtitutionem edidit de viſitandis liminibus Apoſtolorum publicatam Romæ die 20.Decembris 1585.incip.Romanus Pontifex,& infra fol.45.

Hac perpetua conſtitutione ſancimus,dècernimus, & mandamus vt omnes Patriarchæ,Primates,Archiepiſcopi,epiſcopi per vniuerſum orbem terrarũ conſtituti a nobis deinceps ordinandi,ſet ſi cardinalatus honore præfulgeãt,antequam munus conſecrationis ſuſcipiant ſeu eis conſecratis Palliũ de B.Petri corpore ſumptum tradatur,aut ſi ad aliam eccleſiam transferantur,antequam illius regimini, & adminiſtrationi ſe immiſceant,ſi quidem præſentes in curia fuerint,in manib.S.R.E.Diaconi Cardinalis ordine prioris,ſi uero abſentes in manib. Antiſtitis qui ad impẽdendum munus prædictum,aut ad tradendum Palium huiuſmodi a Sede Apoſtolica delegabitur,iurent iuxta formulam in libro Cãcellariæ Apoſtolicæ Quinterno Appellato,nuper deſcriptam ſe Beatiſſimorũ Apoſtolorum Petri, & Pauli limina ſtatutis in hac noſtra Conſtitutione temporibus perſonaliter,ac per ſe ipſos viſitaturos,ac nobis,& ſucceſſoribus noſtris pro tempore exiſtentib.Romanis Pontificibus rationem reddituros de toto eorum paſtorali officio, deque rebus omnibus ad ipſarum quibus præſunt eccleſiarum ſtatum,ad cleri & populi diſciplinam animarum denique quæ illorum fidei credita ſunt ſalutem quouis modo pertinentibus & viciſſim mandata Apoſtolica humiliter recepturos,& quam diligentiſſime exequuturos.

Quod ſi legitimo impedimento detenti fuerint,iurent ſe prædicta omnia adimpleturos per certum nuncium ad illa ſpeciale mandatum habentẽ de gremio ſuorum capitulorum aut alium in dignitate eccleſiaſtica conſtitutum,ſeu alias perſonatum habentem,aut ſi huiuſmodi hominem eccleſiaſtica dignitate,& perſonatu præditum nõ habeant per diœceſanum ſacerdotem,& ſi clero careant omnino per aliquem alium presbiterum ſecularem, vel regularem ſpectatæ probitatis, & religionis de ſupradictis omnibus plene inſtructum. De huiuſmodi autem impedimento docere debeãt per legitimas probationes ad dictum primum Diaconum Cardinalem per ſupradictum nuncium tranſmittendas.

Quin etiam principes temporales, ſi quid pro eorum pietate, & erga hanc Apoſtolicam Sedem obſeruantia Rom.Ponti. voluerint ſignificare, eoſdem ſiue epiſcopos, ſiue alios qui ab eis mitentur fidos habebunt nuncios, ac relatores, quorum opera ab eadem ſede pro illorum dominij Ditionibus, & rebus firmandis ac ſtabiliendis, & cum Dei & Sanctæ Religionis cauſa ſine qua tuto conſiſtere haud poſſint coniungendis opportuna ſinceræ charitatis officia, cãſilia,atque ſubſidia expectare certò poterunt.

Ad hoc autem debitum viſitationis officium commode explendũ ſupradicti omnes Patriarchæ Primates, Archiepiſc.& Epiſc.Itali videlicet vel ex Italicis inſulis, vnde in Italiam commodius traijci poteſt veluti Siculi Sardi, Corſi, & alij adiacentium Prouinciarum Italiæ ac etiam Dalmaciæ, & Græcarum, quæ è regione ipſis Italiæ & Siciliæ oris ſunt tertio anno. Germani vero Galli, Hiſpani,Belgæ,Bohemi, Vngari, Poloni, Angli, Scoti,Iberni.& cæteris omnes qui in Europa ſunt citra mare Germanicum,& Belticum,ac omnium Inſularum Maris Mediterranei quarto anno, & qui intra Europæ fines ſunt his prouincijs remotiores; ac etiam Africa-

ni lit-

ni littoribus noſtris aduerſi, ac inſularum Maris Oceani Septentrionalis, & Occidentalis Europæ & Africæ citra cõtinentem noui orbis tã qui nunc ſunt quam qui ad Chatolicam fidem per miſericordiam Dei aliquando redierint V. anno. Aſiatici vero & qui extra Aſiam, & in alijs nouis terris Orientalib. Meridionalib. Occidentalib. & ſeptentrionalib. tam in inſulis quam in continentib & deniq; in quibuſlibet Mundi partibus decimo anno iter ſuſcipiant, & Deo concedente perficiant, idemq; inſtitutum tertio quoq; quarto, quinto & decimo anno repetant & obſeruẽt. Hæc autem annorum ſpacia à tempore ſuſcepti muneris cõſecrationis, vel pallij traditionis, aut translationis ut præfertur incipiant Quæ ne longius differatur. Volumus quod tempus qualecunq; excurſum alicui ex ſupradictis præſulib. qui ſiue morte præuentus ſiue alia quacunque de cauſa ob non finitum tempus ei præſcriptum dicta limina non uiſitauerit, ita illius ſucceſſori effluxiſſe. & excurriſſe intell gatur vt termino ipſo iuxta prædeceſſoris ſui iuſiurandum completo, debitam tunc viſitationem quam primum conficere teneatur.

Hi uero ex ſupradictis Antiſtibus qui hactenus ab hac Sancta ſede ordinati ſunt aut dictum pallium ab ea ſuſceperunt, aut ad aliam eccleſiam tranſlati ſunt prout cuiq; diſtantia locorum, & temporum interualla præſcripta ſunt ad ſupradicta omnia obſeruanda a die publicationis præſentis Conſtitutionis omnino teneantur.

Iubemus igitur in uirtute ſanctæ obedientiæ ſupradictis omnibus Antiſtib. præſentib. & futuris, vt viſitationem prædictam ſibi ſuiſq; eccleſiis adeo vtilem, ac neceſſariam iuxta, præſcriptam formulam omnino conficiant. Si vero quod abſit, non egerint, eos ab ingreſſu eccleſiæ, ac etiam ab adminiſtratione tam ſpiritualium quã temporalium, nec non a perceptione fructuum ſuarum eccleſiarum; a capitulis eorũ omni exceptione, & mora ceſſante interim libere exigendorum, & in opus fabricæ, ſeu ornamentorum eccleſiæ emptionem prout maior exegerit neceſſitas inſumendorum ipſo facto tandiu ſuſpenſos, eſſe volumus donec a contumacia reſipiſcentes relaxationem ſuſpenſionis huiuſmodi a ſede prædicta meruerint obtinere. Non obſtantibus &c.

ARCHIEPISCOPI AVTHORITAS.

1 *Archiepiſcopus in quo differat ab Epiſcopo.*
2 *Iuriſdictio Archiepiſcopi uarijs nominibus in iure exprimitur.*
3 *Archiepiſcopi authoritas olim in electione, confirmatione, & conſecratione Epiſcoporum, & exactione iuramenti.*
4 *Ad conſecrationem Metropolitani, & ſuffraganei comprouinciales Epiſcopi accedere tenentur.*
5 *Suffraganeus non conſecratus a Metropolitano quid prima uice facere debeat.*
6 *Archiepiſcopus eſt pater & Epiſcopus animarũ ſuffraganeorum, & de dilectione, obedientia, & reuerentia erga eum.*
7 *Epiſcopus extra ſuam diœceſim quem poſſit ſibi eligere confeſſarium.*
8 *Archiepiſcopus poteſt proferre cenſuras contra Epiſcopum.*
9 *Epiſcopus coadiutor quæ nam poſſit exercere.*
10 *Archiepiſcopus an ſit iudex ordinarius ſuffraganeorum.*
11 *Vicarij ſuffraganeorum an ſubſint immediate Archiepiſcopo.*
12 *In caſibus tantum in iure expreſſis Archiepiſcopus habet iuriſdictionem.*

ARchiepiſcopi authoritas. Præter ſummiſtas in hoc verbo ſciendum eſt Greg. XIII. erexiſſe Eccleſiam Bononien. in Metropolim, & Archiepi-

ſcopatum

Digitized by Google

ſcopatum f.1320.in bullar.incip. Vniuerſi vbi enumerat aliquas Archiepi-
ſcopi authoritetes, & quoniam hodie Archiepiſcopi non poſſunt exercere
omnia,quæ eis competebant per anteriores canones,cum in quibuſdam eo-
rum iuriſdictio ſit limitata, vt Ego Stephanus Quarãta dixi in tractatu meo
impreſſo Neap.in anno 1586.de præſtantia Archiepiſcopi,& eius authori-
tate in ſuffraganeos,eorumque ſubditos,& in tota prouincia, qui cum non
facile reperiatur,hic inſerendum eſſe cenſui,recognoſcendo, & addendo, &
1 dicimus, quod † quamuis reſpectu ordinis in ſubſtantia, ideſt reſpectu cha-
racteris nihil plus habeat Archiepiſcopus quam Epiſcopus, tamen reſpectu
exequutionis & exercitij maiorem ſollicitudinem habet Archiepiſcopus.
Card.Zabar.in Clem. Archiepiſcopo nu.7.de priuil.(ad dicta per eum vide
notab.glo.in c.quia periculoſum in verbo de Epiſcopis de ſent. excomm. in
6.& in extrauag.Ioan. 22. ne Sede vac. in verbo coepiſcoporum, Sot.in 4.
ſent.diſt.24 q.2.art.4.ideo in uniuerſali diſpoſitione facta de Epiſcopo con
prehenditur Archiepiſcopus.Imo.in clem.ſi de beneficio nu.9.de præb.) &
præcellit cæteros Epiſcopos honore. Gemin.in c.per ſingulas el.2.9.q.3. &
eſt perſona magis priuilegiata c.ſeruatis,& c.igitur.25.q.2.cuius præſtantia
2 † aliquando appellatur authoritas Metropolitana c.ſollicitudinem, de app.
c.de his 12.diſt.c.fin.51.diſt.& authoritas accipitur hic pro iuriſdictione gl.
Io.Paul.Lancel.in proœ.inſtit.cano.in princ.in uerbo authoritate. Alibi di-
citur Metropoliticum ius c.cum à nobis, de arbitr.& in auth. de eccleſia.tit.
in prin.& Archiepiſcopalis dignitas c.ſi de purg.cano.hinc dicitur in extra-
uag.communi incip.Saluator,de præb.quod Metropolitana Eccleſia eſt grã
dioris honoris tit.ſuffraganea,quæ eſt ſub iuriſdictione,poteſtate, & ſubie-
ctione Archiepiſcopi, Capituli, & Eccleſiæ Matropolitanæ Pau.de offi.&
poteſt.cap.par.2.q.6 ſub num.6.facit tex. in c.ſuper eo, de cenſi.quod pro-
uincia eſt ad iuriſdictionem Metropolitanæ Eccleſiæ,& nota ex d.extrauag.
quod Metropolitanus,& Archiepiſcopus idem ſunt.c.paſtoralis in princ. de
offic.ord.Imola,Zab.& Vital.in d.clem. Archiepiſcopo, Lancel. Corrad.in
templo omni.iud.lib.2.c.4. ſunt tamen aliqui Archiepiſcopi, qui non ſunt
Metropolitani,inter alios eſt Roſſaneñ. & Lancianeñ. qui nullum habent
ſuffraganeum, Ad oſtendendum igitur quanta ſit authoritas Metropolitani
in ſuffraganeos,eorumque ſubditos,& in tota prouincia dicta ſacrorum Ca-
nonum,& Doctorum in hac materia ſparſim ſcribentium in unum redigere
curabo,referendo ſingulas authoritates,& in quibus hodie reperiatur limi-
tata,ac incipiendo à perſonis ſuffraganeorum.
3 Prima authoritas erat, electum in Epiſcopum Archiepiſcopus confir-
mabat.c.1.64.diſt.c.innotuit,& c.cum dilectus,de electio.c.inter corpora-
lia de tranſla.epiſ.c.qua fronte,de appell.

Secunda authoritas erat,quod electione non celebrata infra tres menſes
iuſto tamen impedimento ceſſante ab ijs qui eligere debuerant,eligendi po
teſtate ea uice carebant, & deuoluebatur ad Archiepiſcopum ſuperiorem
proximum c.ne pro defectu, de electio.c.quamquam,de electio.in 6.ſed an
tea deuoluebatur ad Papam ca.dilectus,de conceſſ.præb.vbi Inno.3. caſſa-
uit

Digitized by Google

uit quandam electionem factam ab Archiepiſcopo Sanctę Seuerinæ,ſed poſtea idem Innoc.in d.c.ne pro defectu aliter generaliter decreuit.

Tertia authoritas erat,quia quando duo contentiosè in ſuffraganeam eccleſiam eligebantur & hinc inde erant æqualia omnia,poterat Archiepiſcopus gratificari cui volebat c. fin.63.diſt.vide Hoſtien.in ſum.de offic.ordi. ſub nu.7.verſ. cuſtos,ſed hæc Archiepiſcopi exercebant,quando ſeruabatur Scrutinium Serotinum,quo Antiqui vtebantur antequam electus in epiſcopum conſecraretur,de quo in Pontificali Romano in fi.de quibus epiſcopus ordinandus à Metropolitano interrogabatur,habetur in c.omnes,38.diſt.& quoniam eccleſiarum Cathedralium, ſiue Metropolitanarum, ac Patriarchalium prouiſiones,ſeu electionum ad illas confirmationes ad Sedem Apoſtolicam hodie pleno iure pertinent,& ab eadem eccleſijs paſtore viduatis, vel de nouo prouidetur,vel electiones ab illis,quibus ex priuilegio licet canonicè celebratæ confirmantur vt legitur in d. Pontific.par.1.in rub. de conſecratione electi in epiſcopum fol.22.extant de hoc regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ in princ. vbi Summus Pontifex ſibi reſeruat generaliter omnes eccleſias Patriarchales,Primatiales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales. ſuperfluum eſt hodie de his diſputare dicit Vgonius in tract.de concilijs in prælu dijs c.7.in fi.adeo quod prouiſio facta à Papa habet vim electionis, & confirmationis Abb.in c.cum olim,de ca.poſ.& pro.poſt glo.in c. 1. de electi. in 6.Feli.in c.eam,de reſcript.Henri.Bot.de Syno.par.1.nu.33.de quorum examine habendo circa eorum qualitates vide Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor. gene.c.1.& ſeſſ.22.c.2.extat conſtitutio Greg.xiiij. de forma faciendi proceſſus & inquiſitiones ex præſcripto Conc.Trid.ſuper promouendis ad regimina eccleſiarum Cathedralium,& aliarum ſuperiorum,ſeu monaſteriorum,atque ad cæteras dignitates de quibus in cōſiſtorio prouidetur.Dat.Romæ Idib.Maij 1591.incip.Onus Apoſtolicæ ſeruitutis.Cōſecratio vero epiſcoporum ſi extra Romanā curiā fiat in eccleſia ad quam promoti fuerint, aut in prouincia ſi commodè fieri poterit celebretur ex decreto Conc. Trid. ſeſſ.24.de refor.gener.c.2.

Quarta authoritas erat, nam confirmato electo in epiſcopum Archiepiſcopus in conſecratione ſui ſuffraganei interuenire debebat vel eam committere,nec alij epiſcopi ſine eius mandato conſecrare debebant, ut habetur 64.& 65.diſt.per totum c.qui in aliquo 51.diſt.c.ſuffraganeis de elec.c. ſi Archiepiſcopus cum ſequ.de temp.ord.cap.inter corporalia de tranſ.epiſco.c.quod ſedem. de offic.ord.gl.in c. perlectis in verbo iurgia 25. diſt. Et cognoſcens epiſcopum conſecrandum eſſe dignum Metropolitano poterat denunciare capit.1. de Scrut.in ordi. facien. Hodie Metropolitani hac authoritate non vtuntur,quia prouiſio fit à Papa,& ceſſat iſta authoritas,quando quis eſt ordinatus à Papa,vel de eius mandato c.nunc verò 9.q.3.& epiſcopum à Papa promotum inferiores non conſecrant ſine licentia Summi Pōtificis,quæ datur in ipſis literis promotionis, vt à quocunq; catholico epiſcopo conſecretur Fely.in c.per tuas,ſub nu. 2. de maio. & obed. & tunc in mandato promotionis vidi apponi clauſulam abſque præiudicio Metropolitani

Digitized by Google

tani,& quando conſecratur extra Romanam Curiam,ſit etiam preuia ſcientia ordinarij loci arg.c.ex tuarum,de authu.& uſu pal.

Quinta authoritas erat,quia Metropolitanus a ſuffraganeo exigebat iuramentum,non tamen ultra formam ſtatutam a canone c. dilecti.de maio. & obedi.& ibi Abb.

4 Sexto † ad conſecrationem Metropolitani debent epiſcopi Comprouinciales venire c.qui in aliquo,in fin.51.diſt.& 66.diſt.& c.ſi Archiepiſcopus cum ſeq.de temp.ordin.

Septima authoritas eſt, nam vocati ab Archiepiſcopo pro conſecratione alterius ſuffraganei tenentur accedere c.non debet,cum ſeq. 63.diſt.d. ca.ſi Archiepiſcopus,Card. Alex.in c.ſi epiſcopus 18.diſt.& vbi vult Metropolitanus,ibi conſecrari debet d.c.qui in aliquo,expenſis tamen conſecrandi.

5 Octauum Metropoliticum ius eſt,†quòd epiſcopus,qui in Metropolitana Ciuitate non fuerit ordinatus infra duos,ſeu tres menſes proprij Metropolitani ſui præſentiam viſurus accedere tenetur vel impeditus ſcribere,vt ab eo monitis eccleſiaſticis inſtructus plenius quid obſeruare debeat, recognoſcat c.cum longe 63.diſt.& c.ſi quis 65.diſt.

6 Nonum Metropoliticum ius eſt,quia † Archiepiſcopus eſt pater, & epiſcopus animarum ſuffraganeorum, ita ſcripſit Innoc. iij.Arelaten.eccleſiæ ſuffraganeis, vt legitur in primo tomo Decretalium,& aliarum eius epiſtolarum Romæ impreſſo de anno 1543. fol. 228.quarum literarum tenor hic duximus inſerendum,videlicet. *Cum ſecundum doctrinam euangelicam quæcunq; vultis ut faciant vobis homines,& uos eis eadem facere debetis, eam reuerẽtiam uos conuenit præſtare prælatiſquam vobis vultis a ſubditis exhiberi,ſanè cum uenerabilis frater noſter N.Arelaten.Archiepiſcopus Metropolitanus ueſter illis ſtudijs,& meritis adiuuetur,ut commendationibus non indigeat aliorum fraternitati ueſtræ duximus authoritate præſentium iniungendum per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandantes quatenus ei tanquam patri,& epiſcopo animarum ueſtrarum deuote ſtudeatis,& humiliter obedire,ad uocationem ipſius niſi euidens neceſſitas contradicat,ſecundum traditionem canonicam ſine difficultate qualibet accedentes. Dat. Lateran.4.Decemb.*

Idem Innocen.ſcribens N.Lexouien.epiſcopo ſuffraganeo Rotohomangen. Archiepiſcopi fol. 108.inter alia ſcribit hæc verba,videlicet. *Ad hac ne propter hoc tu uidearis ab ipſius ſubiectione ſubtractus,nolumus, ut ſibi tanquam Metropolitano tuo debitam obedientiam ellhibeas cum honore,ipſe uero (ſicut ratio mutua charitatis expoſcit)tibi ut fratri, & coepiſcopo ſuo paternam benignitatem ac dilectionem impendat.*

Idem Innoc.ſcribens ſuffraganeis Acheruntinæ eccleſiæ fol.367. inter alia ſcribit hæc verba,videlicet.*Fraternitati veſtrę per Apoſtolica ſcripta mãdamus atq; præcipimus,quatenus ad eum ſicut patrem, & paſtorem ueſtrum pium geratis deuotionis reſpectum.*

Notatur ex modò relatis quòd Archiepiſcopus paſtoralem habet authoritatem ſuper epiſcopum ſuffraganeum c.1.34.diſt.Gemin.in c.2.de ſupplẽ, neg. prælat.in 6.col.4.in in fin. Ex proxime dictis infertur quod ſuffraganei ſuo Metropolitano obedientiam, & reuerentiam præſtare debent c. ad ſupplicatio-

plicationem,de renunc.gl.in c.antiqua in verbo,obedientię,de priuile.& in literis Apoſtolicis quæ diriguntur ſuffraganeis in alia hæc habentur videlicet.*Mandantes quatenus eiſdem Archiepiſcopo tanquam membrum capiti obſequentes exhibeatis ei obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas.*

Et ſuffraganei partem ſui Metropolitani fauere debent quoad ea quę ſpectant ad honorem ipſius.gl.in c.cum in iuuentute,in verbo,tunc purgarent, de purg.cano. debitum ergo honorem debent ſuffraganei exhibere Metropolitano,& eum diligere,& reuereri,ac meminiſſe ſe eſſe ſub Metropolitano.c.quia per ambitiones,vbi gloſſ.in verbo meminiſti 64.diſt.c.per ſingulas vbi gl.in verbo cognoſcere 9.q.3.Solicitudo namq; totius Prouincię Archiepiſcopo commiſſa eſt c.cleros 21.diſt.& d.c.per ſingulas,c.1.de auth.& vſu pal.& per ſingulas prouincias oprtet epiſcopos recognoſcere Metropolitanum ſuum,qui eis præeſt d.c.per ſingulas,il primo,& 2.c.1.de off.leg.& ei tanquam maiori obedire gl.in c.ſi epiſcopus in verb.perceptione 18.diſt. dummodo mandatum ſit ſecundum Canones ca.dilectus,de temp.ord.facit tex.in capit.dilecti filij,de maior.& obedien.gloſſ.in capitu.ad aures d.titulo de temp.ordin. & capitu. ne Dei eccleſiam, de ſimon. in capitu. ſanè de exceſſ.prælat.& in c.ex tenore,de ſent.ex.com. Item *qui ſcit ſe quibuſdam eſſe Præpoſitum,non moleſtè ferat aliquem ſibi eſſe prælatum,ſed obedientiam, quã exegerit,etiã ipſe dependat,& ſicut non vult grauis oneris ſarcinas ferre,ita non audeat aliis importabile pondus imponere;* verba ſunt hæc Leonis Papæ relata a Gratiano in c.qui ſcit 2.q.6.vbi gl.infert ad epiſcopos,qui non debent ægrè ferre appellationes ab eis interpoſitas,facit tex.in cap quorundam 74. diſt.d.c.dilecti filij,de maior.& obed.c.prohibemus,de cenſi.

Reuerentiæ cauſa fuit decretum,quod præſente ſeu adueniente ſuo Metropolitano ceſſet Epiſcopus à Benedictionibus priuatis,vt habetur in Ceremoniali epiſc.nuper edito.c.4.

Hinc deducitur ſecundum Hoſtien.in ſum.de pæni.& remi.nu. 18.in fi.
ſub num.20.quod ab Archiepiſcopo de anima epiſcopi ratio exigetur,& qđ
ei tenetur confiteri ſubdens,nec iſtud prohiberi per c.fin.de pœni.& remiſſ.
Abb.in c.cum inferior,de maio.& obe.idem tenet habere locum.d.c. fin.in
exemptis tantum,ſed contrarium tenet in d.c.fin.& Pe.de Palu.vt refert Syl
ue.in verbo confeſſor.1.q.8.nu.3.quod epiſcopus etiam non exemptus po-
7 teſt ſibi eligere confeſſarium,† & intellige non ſolum in ſua diœceſi,ſed etiã
extra,dummodo confeſſarius ſit approbatus ab ordinario per declarationem
a Concil.Trid.ſeſſ.24.cap.15.a

Decimum Metropoliticum ius eſt, quod Archiepiſcopus poteſt iniugere epiſcopis ſuis, vt per ſuas diœceſes ſeruetur, ꝙ ſeruatur per Metropolitanũ ipſum in ſua Diœceſi c. dilectus el ſecundo,de ſimon.dicam. inf.23.auth.

Vndecimum ius eſt. Nam abſentia epiſcopi probanda eſt a Metropolitano,à quo in ſcriptis approbanda eſt Conc.Trid.ſeſſ.6 de refor.cap.3. & ſeſ. 21.c.1.de refor.

Duodecimum ius eſt,quod abſque legitima cauſa eo nõ reſidente Archiepiſcopus poteſt applicare fructus fabricæ eccleſiæ, aut pauperibus loci, &

creſcentę

creſcente contumacia denuntiare Summo Rom. Pontifici iuxta prædicta decreta Conc. Trid. & Conſtitut. Pij iiij. de anno 1560. pridie non. Septemb. incip. De ſalute gregis.

8 Decima tertia authoritas eſt quod † Archiepiſcopus poteſt epiſcopum ſuſpendere, interdicere, & excommunicare c. 2. §. fin. de offi. ord. in 6. c. venerabili, vbi Abb. de ſent. exco. glo. in c. fi. 12. diſtin. Hoſtien. in c. graue, col. 3. de præb. & in c. 1. de offi. vica. in 6. Abb. in c. non poteſt nu. 8. de ſen. & re iu. & in c. poſtulatio nu. 11. de celeri. exco. miniſ. Gemi. in c. vt litigantes nu. 4. de off. ordi. in 6. & in c. 1. §. fin. de ſo. comp. in 6. Deci. in c. 1. de iudi. nu. 28. in 2. lect. Syno. Vgo. in præludijs ca. 9. fol. 10. col. 2. Lancel. Corrad. in templo omn. iudi. li. 2. c. 4. ſub nu. 18. Bocte de Syno. par. 1. nu. 45. 46. & 47. vbi tenet quod epiſcopus omittens congregare Synodum eſt ſuſpendendus ab executione officij, & poterit ſuſpendi per Archiepiſcopum, cui ſubeſt. Eo excommunicato iuriſdictio non deuoluitur ad Archiepiſcopum c. 1. de ſup. negli. præl. in 6. tunc ceſſat iuriſdictio Vicarij, & eius officialis, & ſi de facto audit cauſas, poteſt eum ſuſpendere, & excommunicare. Hoſtien. in c. 1. de off. vica. in procedendo tamen contra epiſcopos ſeruanda eſt diſpoſitio c. 2. de offic. deleg. in 6. & ſicut Epiſcopo excommunicato non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, ita nec etiam ſi propter morbum incurabilem paſtorale officium exercere non poſſit adeo quod coadiutorem dare non poſſit c. ex parte de cleri. egro. cum hoc ſpectet ad Papam c. vnico. eo. tit. in 6.

9 Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 7. de refor. generali † de facultate quam habent epiſcopi coadiutores cū futura ſucceſſione, & quænam exercere poſſint ultra doct. in locis præallegatis, & Oldrad. conſ. 44. ac Nau. in conſ. 2. de cleri. ægrot. ex

b tant declarationes ſacræ Congregationis ſuper ſacris ritibus. *b*

Decima quarta authoritas eſt. Quòd ſi epiſcopus eſt negligens in eo, quod facere debet, Archiepiſcopus poteſt ipſum compellere. Abb. in repetitione cap. ſiquis contra clericum, nu. 5. & nu. 40. de foro compet. & in c. paſtoralis in princ. de off. ord. in c. auaritiæ, de præben. in cap. cum Bertoldus, de re iudi. nu. 10. & poteſt in eum exagerare pęnas Felin in d. c. paſtoralis, num. 6. Si autem epiſcopus non vult facere, an ſupplebit Archiepiſcopus, dicam infra. Ideoque Archiepiſcopus cogere debet epiſcopum negligentem in erectione Seminarij, eiuſque conſeruatione, ſi ſuam portionem ſoluere detrectauerit ex decreto Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 18.

Decimaquinta authoritas eſt, nam Archiepiſcopus uocans epiſcopos ad concilium prouinciale, tenentur accedere, de quo infra uerbo, concilium prouinciale.

10 Decimaſexta authoritas eſt, † nam Archiepiſcopus eſt ordinarius iudex omnium epiſcoporum ſuæ prouinciæ. c. quia cognouimus 10. q. 3. c. paſtoralis in prin. vbi Abb. nu. 2 de off. ordi. c. ſollicitudinem, de appella. gl. in c. Metropolitanum 2. q. 7. & in c. ſicut unire, in verbo, attentare, de exceſ. prælat. & in authen clericus, in uerbo epiſcopalis C. de ſacroſ. eccle Abb. in c. excōmunicato ſub nu. 13. de reſcript. in c. ſuffraganeis, num. 1. de elect. in c. nō poteſt, ſub nu. 8. de re iudi. in c. nullus, nu. 2. de iure patro. in c. dilectis, nu. 7. de appel.

appella. in capit. poſtulatio,num. 11. de cleri. excommun. miniſtran. & in capit. antiqua, de priuileg. Gemi.in capit.uenerabilibus in princip.num.4. de ſenten.excommun.in 6.per illum tex.& in capit.cleros 21.diſt.ubi etiam dicit,quod epiſcopi immediatè ſunt ſubiecti Metropolitano. Card. Zaba.in clem.abuſionibus ſub num.8 de pęn.& remiſſ. Gemi.& Franc.in c. vt litigantes,de off.ord.in 6.Roma.conſ.121.num.3. Feli. in c.cum inferior, de maio & obedi.Bott.de ſyno.par.4.arti.2.num 28.& 29. eſt enim epiſcopus ſuus,& idem Metropolitana lege ſubiectus d.ca.paſtoralis.in prin. facit tex. in c.dilectus filius,el ſecondo,de ſimo.ibi epiſcopis tuis,& c.1.44. diſt. & eſt de clero Metropolitani c.maritus,& ibi glo.93. diſt. Bott.de ſyno.par. 3.ar. 2.ſub nu.27.qui eſt eorum ſuperior clem.1.& ibi gl.in verbo ſuperiores, de exceſ.præla.glo.in c.quia periculoſum,de ſent.excomm.in ſexto. & in cap. cum Apoſtolus in verbo rationabilis,de cenſi. & dicuntur ſuffragarrei a ſuffragando,quia ſuffragantur ſibi in officio epiſcopali Abb.in d. c. ſuffraganeis,& c.quod ſedem,de electio.Ex quibus infertur quod ſi epiſcopus manus iniecit in clericum,& eſt ſenex vel debilis vel impeditus, poterit abſolui per Metropolitanum qui eſt eius ordinarius,vel ſede Metropolitana vacante per capitulum ipſius Specul.in tit.de diuerſis ſenten. for.ver. quid ſi ipſe epiſcopus.Bertachi.tract.de epiſcopo in præludijs nu.14.& qualiter Archiepiſcopus poteſt indfferenter cognoſcere de cauſa ciuili, & poteſt conueniri etiam per eius ſubditum abſque petitione veniæ Abb.in c.legebatur,ſub n. 3.de maio.& obe.Alberi.Oliua ſuper ritu 11.cur.Archiep.Neap.& quid in criminibus vide Abb.in d.capitu.paſtoralis in princip.& in capit.2. de appella.& quid ſi de crimine agatur ciuiliter Abb.in d. cap. non poteſt nume. 8.& in cauſa ciuili non ſolum procedit ſi conueniretur actione perſonali, ſed etiam ſi reali,vel ratione rei ſitæ in eius dięceſi,vel prouincia Abb. in c. ſanè nu.5.de for. comp. cuius dictis adde Gemi.& Fran.in d.c.vt litigantes, & Lancel.Conrad.in d.templo omn.iudi.lib.2.c.4.num.17.18.& 19.& Iacob. Sbrozzius in tract.de off. Vica. lib. 2.q.58.in cauſis uero criminalibus vide decretum Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor.generali c.5.& ſeſſ.13.c.6.& 7. Non deſunt tamen aliqui Doc.dicentes ꝙ Archiepiſcopus in ipſis ſuffraganeis nullam habet poteſtatem, niſi quatenus expreſſum in iure reperitur gl. in clem.ſi vna,in uerbo menſe ſuæ,de reb.eccle.non alienan.Deci.in c.ſollicitudinem nu.11.de appellat.poſt Hoſtien.& Ioan.And.in cap.magnæ, de voto.idem dicit Io.And.in c.nullus,de iure patro.refert Feli.in d.c.paſtoralis in princ.& in c.cum ex officij num.7.de præſcript.qui dicit eſſe doctrinā ſolitariam,& quòd in hac materia epiſcoporum Metropolitanis eſt prohibitum quicquid expreſſe non repetitur conceſſum, colligitur euidenter in eo quod legitur,& notatur in c.inter corporalia.§.ſed neque uerſi.& quod non eſt,de transla.epiſco.ſecundum Hoſtien.in d.c.magnæ.facit etiam tex.in c. dilectus,de temp.ordi.c duo ſimul,de off.ordi.& gl.fin.in c.1.de ſup.negli. præla.in ſexto ubi dicit Hoſtien.per d.cap.2.de tranſ.epiſc.quod Archiepiſcopo reſponderi poteſt,quia ſufficit quòd caſus iſte non inueniatur expreſſe conceſſus.

Decima

11 Decima ſeptima authoritas eſt † quod nedum Archiepiſcopus eſt iudex
ſuffraganeorum d.ca.paſtoralis,in princ.ſed etiam uicariorum generalium
ipſorum ca.1.de offic.uica.in ſexto & hoc in ijs,in quibus uicarij delinquũt
in officio.d.c.1.& tunc officialis dicitur delinquere in exercitio officij,quan
do authoritas officij eſt in cauſa, ut delinquat,& ſic quoties prætextu, fauo-
re,contemplatione,& colore officij delinqueret.Paris de Puteo in tract. Syn
dica.in uerbo officialis offenſa,ſub nu,6.Carani.ſuper Ritu.49,mag. curiæ.
Vica.ſub nu.27.Rota Roma.in deciſ.diuerſo.754.nu.2.& 3.vol.1.poteſt er
go Archiepiſcopus eos punire Card.Zaba.in clem.abuſionibus,ſub num.8.
de pænit.& remiſſ.idem dicit in clem.Archiepiſcopo ver.ſimili.nu.2.de pri-
uileg.quod Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in epiſcopos ſuffraganeos,
& eorum officiales principales per d.c.paſtoralis,in prin.& c.Ro.de off.ord.
in ſexto,& quod qui habet quærelam contra epiſcopum,vel eius officialem,
poteſt adire Archiepiſcopum per ſimplicem quærelam ca. venerabilib. §.
ſed ſi excommunicatus,de ſent.excõ.in ſexto ſecundum Card.in d.clem.Ar
chiepiſcopo,Gemi,in d.ca.venerabilibus,nu.4.vbi etiam dicit quod quilibet
ſubditus ſuffraganeorum poteſt adire Archiepiſcopum per uiam quærelæ
contra ſuffraganeum,vel eius officialem,nec obſtat text.in c.1.§.nec etiam.
& §.fin.de foro compe. in ſexto,quia intelligitur quando extra officium ve
per Io.And.in d.§,fin.& ideo ſi in exercendo iuriſdictionem epiſcopalem de
linquãt officiales in aliquo in talibus immediatè ſubſunt Archiepiſcopis,vn
de a ſententijs eorundem ad Archiepiſcopum appellatur c.Romana,de ap-
pella.in ſexto,& poſſunt Archiepiſcopi animaduertere in eoſdem,verbi gra
tia ſi non ſeruant priuilegia Sedis Apoſtolicæ,ſententiam proferunt per gra
tiam,vel per ſordes,contra cap.1.de ſent.& re iudic.in ſexto, excommuni-
cant ſine ſcriptis,cap.1.de ſent.excom.in ſexto,vel uniuerſitatem,ſiue colle
gium,vel generaliter,ſine cauſæ rationabilis,& ueræ expreſſione cap.Roma
na §.pon.& fi.eod.tit.& multa alia exempla poteris colligere per te ipſum,
in alijs autem,quæ facit vel poſſidet officialis epiſcopi tanquam priuatus nõ
habet ſe intromittere Archiepiſcopus, pluſquam de alijs ſubditis ſuffraga-
nei ſui d.cap.Romana.§.nec etiam & §.fin.de foro comp. in ſexto, & Ar-
chiepiſcopus poteſt contra eundem procedere,quando de facto & contra iu
ra ſuum exercet officium.ita dicit Hoſt.in d.ca.1.de off vica.in ſexto in uer
bo officialem,& in uerbo non arctatur,idem etiam dicit in d.cap.1. de foro
comp.in ſexto in verbo.officiales,inquiens quod cum conſiſtorium epiſco-
pi,& officialis vnum,& idem ſit d.c.Romana,de appell. in ſexto videbatur
quòd uterq; eadem perſona cẽſeretur,& ideo poſſet Archiepiſcopus diſtrin
gere officialem ſicut,& epiſcopum prout in d.c.paſtoralis in princ. Sed non
ita eſt niſi in ijs in quibus officialis delinqueret cum dictum conſiſtorium,
ſiue officium dicti conſiſtorij,ut patet in d.capit. 1. §. fin. de foro comp.
in ſexto,vbi idẽ tenet Ioan.And.Gemi.& Franc.in ijs ergo quæ ſunt extra
24 officialatum,nõ ſe intromittit† Archiepiſcopus pluſquã de alijs ſubditis ſuf
fraganeorũ Iacob.Sbrozzius in tract.de off.Vica.lib.2.q.59.& lib.3.q.57.
in quos regulariter nullam habet poteſtatẽ,niſi in caſibus expreſſis in iure c.

Digitized by Google

Romana,& c.venerabilibus,de ſent.excom.in ſexto.d.c.paſtoralis vbi præter alios Bellam.nu.1.& 10.& Feli.nu.5.& eſt tex.in d.cap.1.de ſup.negli. præla.in ſexto.c.1.de fo.comp.cap.ſicut venire,de exceſſ.præla.Abb.in c.ſi quis contra clericum,ſub nu.40.de foro comp.& in c.ex parte nu.5.de conceſſ.præben.Card.Zabar.in d.clem.Archiepiſcopo,& ibi etiam Imo.num. 12.Feli.in ca.cum ex officij nu.7.de præſcrip. Dec.in c.ſolicitudinem nu. 10.de appell.in tantum quod Archiepiſcopus excommunicans ſubditũ epiſcopi,vel abſoluens in caſu non ſuo extra caſus exceptos, non tenet excommunicatio vel abſolutio.Inno.in d.ca.paſtoralis,de off.or.& ibidẽ Bellame. nu.12.& Abb.ſub num.10.qui dicit quod communiter tenetur,& vide eundem in ca.quanto,de off.ordin.poſt gloſ.in cap.per ſingulas,el ſecondo,9.q. 3.& gloſſ.in Summa,16.q.6.in verbo Metropolitanum.vnde Archiepiſcopus ſubditos ſui ſuffraganei non poteſt compellere cauſas delegatas ab eo ſuſcipere,ſuas ſententias exequi, vel teſtimonium in cauſis, ad eum deuolutis proferre,niſi conſuetudo aliud diſponat.ca.1.§.neq; de foro comp.in ſexto vbi Gemi.num.3.notat quod iudex non poteſt compellere teſtem ad teſtificandum in cauſa coram eo vertente,niſi ſit ſuæ iuriſdictioni ſubiectus. Itẽ Archiepiſcopus nec contra officiales,vel prælatos ſuffraganeorum conſuetudine aliud non diſponente,nec contra ſubditos eorum ſuper ſalarijs aduocatorum,& procuratorum cauſarum fori Archiepiſcopi iudex competens eſt d.ca.1.§.nec etiam.Item Archiepiſcopus non compellit inuitos contrahentes aliarũ diœceſum in ſua propria coram ſe reſpondere,niſi ibi inueniantur, ſed ſi citati nolunt comparere,vel malitioſè ſe occultant ne citentur,in bonis ipſorum in ſua diœceſi poteſt miſſionem facere,vel in alia decernere per ordinarios faciendam d.cap.1.§.contrahentes ubi no.doc.& Gemi.quod ratione contractus non poteſt quis conueniri in loco contractus niſi reperiatur ibi, & ſic patet quod in contractibus non fit remiſſio ad locum contractus ſicut fit in delictis:quid ſi diœceſanus non vult illam facere?non poteſt compelli à iudice contractus niſi alias ſit ſuus,ſecundum Ioan.Mona. Archi.& Gemi.in d.§.contrahentes,& nota quod iudex non poterit excommunicare exiſtentem extra territorium ratione contractus initi in territorio,ſi ibi non inueniatur,quod limita niſi iudex prius præueniſſet illum per citationem antequam exiret eius territorium, quia tunc teneret excommunicatio contra exiſtentem extra territorium ratione contumaciæ commiſſæ in territorio,tenet Inno.& Ioan.And.in cap.præterea,de dilatio.& Franc.in d.§.contrahẽtes,& nota quod diſpoſita in d.§. contrahentes, habent locum in quolibet alio iudice contractus,licet non ſit Archiepiſcopus Io.And.& Gemi.ibi ſub num.15.& probantur omnia ibi diſpoſita in l.hęres abſens, & l.omnem,& l.interdum.§.fina.de iudi.cum ſimilibus allegatis per Hoſtie. ibidem in verbo ſuper contractibus.Item non poteſt Archiepiſcopus ſuos clericos mittere in Diœceſim ſuffraganeorum ut coram ipſis fiant contractus, vel iam facti approbentur,nec ſi facti,vel approbati ſunt coram illis poſſunt ſuffraganeorum ſubditos cogere coram ſe litigare ſuper illis,nec excommunicare ſuffraganeorum officiales, vel ſubditos ſi nolunt litigare coram ipſo d.c.1. §.fin.

§. fi. de foro comp. in ſexto. vbi Ioan. Andr. ampliat etiam ſi contractus fierent coram ipſo Archiepiſcopo extra ſuam diœceſim, non ſortirentur contrahentes ipſius forum. Infertur etiam ex regula prædicta quod ſi Archiepiſcopus citat ſubditum ſuffraganei, & in citatione exprimit caſum per quem concludatur ſua iuriſdictio, tenetur citatus comparere: aut non exprimit talem caſum, & non tenetur comparere ſecundum Hoſtien. Ioan. Mon. Ioan. And. Gem. in d. §. fin. num. 3. etiam notat quod citatus à non ſuo iudice, licet non compareat, tamen excommunicari non poteſt, & ratio eſt quia iſte nõ poteſt dici contumax, & Franc. in d. §. fin. vnum caſum colligit, in quo excõmunicatio eſt ipſo iure nulla, quando ſcilicet quis citatur à non ſuo iudice, quia tunc non tenetur comparere, nec poteſt excommunicari, ſi non comparet, eſto quod aliquo caſu poſſet eſſe ſuus iudex, caſus, in quibus excommunicatio eſt nulla, ponit glo. in c. præſenti, de ſent. excom. Item Archiepiſcopus non poteſt conſentire vnioni eccleſiarum, quæ ſunt in diœceſi ſui ſuffraganei cap. ſicut vnire, de exceſſ. prælat. alios caſus negatiuos poterit quis colligere per ſeipſum inter principales ergo caſus exceptos, in quib. Archiepiſcopus habet iuriſdictionem, eſt qui ſequitur.

a *ADDITIO. Verba declaratoria decreti Conc. Trid ſeſſ. 23. c. 15. ſunt videlicet S. D. N. audita relatione Congregationis declarauit epiſcopos vigore priuilegij de quo in c. fi. de pœnit. & remiſſ. non poſſe ſibi eligere ſacerdotem non ſubditum qui a proprio ordinario non fuerit adhuc ad formam huius decreti concilij admiſſus & approbatus ad audiendas confeſſiones.*

Communis intelligentia d. c. fin. eſt ut habeat locum etiam in epiſcopo ſuffraganeo vt poſſit ſibi eligere confeſſorem contra Hoſtien. qui confeſſor electus etiam Archiepiſcopo inuito poteſt omnia in eum de quibus non eſt ſedes Apoſtolica conſulenda, quia hanc poteſtatem non habet ab epiſcopo eligente ſed a iure comittente S. Anto. in 3. par. ſum. tit. 17. cap. 2. §. 2. Syluеſ. in ver. Confeſſor. 1. q. 9. & dum legitur ibi epiſcopo inuito dic. Archiepiſcopo inuito. ſic enim dicit. S. Anton. in loco preallegato.

b *De coadiutore epiſcoporum fecit tractatum Thomas Campegius, habetur etiam per Tarſium in tract. de reſigna. benefi. lib. 8. q 20. & extant declarationes tenoris ſequentis videlicet Die Iouis 31. Ian. 1591. Congregatio Illuſtriſs. Dominorum Cardinalium ſuper ſacris ritibus ad dubia nomine Illuſtris. Dominorum Card. Paleotti & Veronen. propoſita ſic reſpondendum cenſuit.*

Ad primum dubium cenſuit coadiutori cum futura ſucceſſione non licere ingredi ciuitatem pontificaliter, quia licet ſit coadiutor cum futura ſucceſſione, ex quo tamen non habet ius in re ſed ad rem, nõ debet recognoſci tanquam ſuperior, & caput, ſed uti coadiutor, & eo magis quia contingere poteſt ut non ſuccedat in epiſcopatu, ſed prior moriatur.

Ad ſecundum reſpondit ipſum non debere vti cruce in diuinis nec in functionibus pontificijs, nec dum incedit per urbem cum crux ſit ſignum & ornamentum dignitatis, & iuriſdictionis & coadiutor vtraque careat.

Ad tertium cenſuit coauditorem pontificalia in eccleſia exercentem abſente Archiepiſcopo uti poſſe cappa, cum ea ſit tantum ornamentum dignitatis epiſcopalis, præſente autem Archiepiſcopo uti debet mantelletto, & rochetto. neque licere unquam coauditori uti mozzetta, & rochetto, etiam abſente Archiepiſcopo, cum hoc

proprium ſit eius penes quem eſt dignitas, & iuriſdictio.

Ad quartum reſpondit negatiue cum una ſedes, non capiat duas.

Ad quintum cenſuit canonicos eſſe compellendos ut coadiutori epiſcopo ſollemnē ret celebranti, & pontificalia exercenti ſemper aſſiſtant, alioquin indecorum uideretur ſi epiſcopus ſine canonicorum aſſiſtentia celebraret, nec non uideretur eſſe contra decretum Conc. Trid. *quod extenſiue huic etiam caſui accommodari poteſt.*

Quoad circulos reſpondit canonicos nō debere accedere ad circulos cum ipſi circuli denotent membrorum unionem ad ipſum caput, & ex ſuperius deductis conſtat coadiutorem non debere eſſe caput.

Quo uero ad confeſſionem faciendam cum celebrante ſollemniter, reſpondit decere vt coauditor epiſcopus confeſſionem faciat cum ſacerdote canonico celebrante, & ut idē quoq; benedicat in fine miſſæ, ne populus præſens diuinis, benedictione epiſcopali defraudetur, & iam eſt uſu receptum, vt epiſcopus benedicturus in fine miſſæ faciat etiam confeſſionem cum celebrante.

Ad ſextum cenſuit licere coadiutori de licentia tamen Archiepiſcopi benedicere populo dum per ciuitatem incedit.

Ad ſeptimum reſpondit maxime decere ut canonici prodeant obuiam coadiutori epiſcopo ad eccleſiam pontificialiter accedenti ad oſtium eccleſiæ, eumq; diſcedentem ad idem oſtium deducere, immo eſſet valde commendandum ſi nonnulli canonici officij, & urbanitatis gratia ad ipſius coadiutoris ædes accederent.

Ad Octauum reſpondit coadiutorem non habere facultatem largiendi indulgētias, & ſic eas Archiepiſcopi nomine ſi quas Archiepiſcopus concedere voluerit, eſſe publicandas.

Quarum declarationem exemplar habui ab admodum Illuſt. & Reuerendiſs. Domino Alphonſo Piſano Archiepiſcopo S. Seuerinæ, & inſuper vidi Bullas Apoſtolicas in perſona Domini electi epiſcopi Caliponen. coadiutoris Domini epiſcopi Inſulanen. cum futura ſucceſſione ubi inter alia ſunt appoſita hæc verba uidelicet, ac prædicto Annibali epiſcopo quamdiu idem Annibal. epiſcopus idem eccleſiæ Inſulanen. præfuerit coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem in regimine, & adminiſtratione eccleſiæ Inſulanen. huiuſmodi in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus cum plena facultate omnia, & ſingula quæ ad huiuſmodi coadiutoris officium de iure, vel de conſuetudine quomodolibet pertinerent, &c. hæc recenſui quia in bullis coadiutorum non ſolet exprimi aliqua facultas ſpecialis, ſed abſolute prædicta generalis clauſula. Proſp. de Aug. I. V. D.

13 *Quam iuriſdictionē habeat Archiepiſcopus per appellationem, & de eius effectu.*
14 *Abſolutio ad cautelam quæ ſit, quando habeat locum, & dari poſſit.*
15 *In quo loco Archiepiſcopus poteſt cognoſcere cauſas appellationum.*
16 *Archiepiſcopus in diœceſibus ſuffraganeorum eis inuitis nihil poteſt regulariter agere niſi in caſibus ſibi a iure conceſſis.*
17 *An de conſenſu partium.*
18 *Quæ ſunt conſideranda ante inhibitionem.*
19 *An per ſuſpiciònem ſuffraganei deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*
20 *A quibus decretis hodie admittenda ſit apppellatio.*

13 DEcima octaua authoritas eſt, † nam Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganei per appellationem in appellātē, & appellatum, illoſq; qui ſe ſpontè offerunt liti ſuper illa re de qua eſt quæſtio c. Romana.

mana.§.in alium, & ibi Gemi. & Franc.de appellat.in ſexto, & appellatio principaliter operatur duos effectus, vnum ſententiæ ſuſpenſiuum, alium vero iuriſdictionis deuolutiuum. Abb. in rub.& in c. per tuas, nu. 2.de ſent. excommu. Franc.in c.ex parte,de appella.a ſubditis enim epiſcopi ſuffraganei ad Archiepiſcopum appellatur c. per ſingulas, el ſecondo c. conqueſtu. 9.q.3.c.1.de offi.lega.c.duo,& c.paſtoralis,de offic.ordi.c.dilectis,c.cũ cauſam,c.ſolicitudinem,de appella.c.per tuas,de ſent.excom.c.1.de foro comp. in ſexto.d.c. Romana,de appella.in ſexto,c.1.& c.vt litigantes,de offi.ord.in ſexto,c.venerabilibus,de ſent.excom.in ſexto cum ſimilibus, & non ad Patriarcham ſi Archiepiſcopus illum habet in ſuperiorem,quia omittitur medium,l. Archiepiſcopus. Feli.in cum te conſulente,de off.deleg. ualet autem conſuetudo appellandi eo omiſſo qua ceſſante valet appellatio,ſi non fuit obiectum. Abb.in rub.de appell.ad Papam autem appellatur omiſſo medio. c. ad Romanam,2.q.6.c.antiqua,de priuileg.glo.in d.cap.Romana,in princ. Feli.in d.c.cum te, quia ipſe eſt omnium iudex ordinarius glo.in d.c.ſi duobus, de appella.de qua appellatione debet Archiepiſcopus certificari,vt non poſſit ſe intromittere. Hoſtien.in cap.1.de ſup.negli. præla. in ſexto.de qua ſcientia uide glo.in reg eum qui ſcit,de reg.iur.in ſexto,nam ſi appellatum ſit ad Papam ab uno,& ab alio ad Archiepiſcopum qui ignorans appellatum fuiſſe ad Papam ratione contumaciæ excommunicauit,tenet excommunicatio c.ſi duobus de appell.& ſic nota Archiepiſcopum eſſe legitimum iudicem ſubditorum ſuffraganeorum in cauſa appellationis, & appellatio interiecta ad Papam,quam ignorabat Archiepiſcopus,non habet impedire iuriſdictionem ipſius,cui renunciare poterat appellans. Gemin.in d.c.Romana.§.cũ autem,de appella.in ſexto,quod extẽdit in quolibet ordinario ignorante fuiſſe appellatum ad ſuperiorem vt non ſuſpendatur eius iuriſdictio. Pet. Duena.reg.24.limit.4 per d.c.ſi duobus,& ſciens de appellatione ad Papam,non poteſt Archiepiſcopus tunc ſe intromittere etiam in concernentibus appellationem,niſi appellans appellationi renũciauerit verbo vel facto, vel niſi notorium ſit actum illum eſſe iniuſtum. d. c. ſollicitudinem, de appella.& vide glo.in c. per tuas,in verbo remitti,de ſent. excommu.& per d. c.ſollicitudinem,dicit ibi Car. Alex.nu.4.quod licet regulare ſit Archiepiſcopum in criminibus notorijs habere poteſtatem ſupra ſubditos ſuffraganeorum c. Romana §.notoria,de cenſi.in ſexto,tamen ampliat etiam poſt interpoſitam appellationem ad Papam,& hoc per elegantem deciſionem prædictæ decretalis,de qua per Hoſtien.in c.ex conſcientia,de crim.fal. Antonius Gabriel.lib.2.com.opin.in tit.de appella.conclu.2.

Ampliatur tamen præcedens concluſio,quod nedum in ſpiritualibus,ſed etiam in temporalibus ab epiſcopo ad Archiepiſcopum appellari poſſit Hoſtien.in d.c.Romana.in princ.& in §.debet,& nedum in ciuilibus,ſed etiam in criminalibus; & nõ ſolum cum proceditur per uiam accuſationis,ſed etiã per uiam inquiſitionis Abb.in c.licet nu.3.de offi. ordi. an autem in cauſis fidei ab ordinario ad Metropolitanum appellari poſſit uide Fran. Pegna.in c.3.par.direc.inquiſi.in ſcholia ſeu adnotatione 42.fol.153.c

D 3 Declaratur

Declaratur prædicta concluſio, vt per appellationem ſolum deuoluatur
iuriſdictio ad Archiepiſcopũ quoad partes,nõ quoad alios ſubditos, & ideo
in compulſione aliorum ſubditorum recurrendum eſt ad epiſcopum.glo.&
Abb.in capit.paſtoralis,in princip.num.12.de offic.ordin. vnde non poteſt
Archiepiſcopus compellere ſubditos epiſcopi ad perhibendum teſtimoniũ,
niſi aliud de conſuetudine obtineat cap.1.§.neque,ubi gloſſ.in verbo,ſuſci
pere,de foro comp.in ſexto,& Hoſtien.in verbo,teſtimonium,dicit neceſſe
eſſe quod ordo ſeruetur,vt ſcilicet is qui ordinarius eſt perſonarum primitus
requiratur,qui ſi non obedierit puniri poterit,& ſi infra tempus per Metro
politanum congruum aſſignatum hoc non fecerit,eo elapſo ipſe Archiepi-
ſcopus faciet no.in cap.Romana.de ſup.neg.præl.in ſexto,ſed iſtud non pla
cet Archidia.qui dicit quod licet tunc poſſit compellere ſuffraganeum,non
tamen ſubditum ipſius: & ita Ioan.And.reſidet.Imo.tamen in d.§ neq; di
cit quod forte poſſet dici illud procedere quando, eſt negligens in termino
a iure ſtatuto,ſecus in termino per Archiepiſcopum ſtatuto,ne alias aperia-
tur via malitijs c.quanto,in fi.de diuor.ſecundum eum;deciſio autem huius
articuli dependet a notatis in d.c.Romana,quia ſi teneatur opinio,quod ne-
gligentia epiſcopi deuoluat iuriſdictionem ad Archiepiſcopum,procedit opi
nio Hoſtien.Si vero teneatur opinio contraria,procedit opinio Archi.& ita
nihil affirmando tranſeunt Gemin. & Franc. in d. §. neque,de qua quæ-
ſtione dicam infra.

Id autem quod diximus de effectu appellationis,limita,ut per appellatio-
nem non ſuſpendatur exequutio, ſi appelletur ab excommunicatione, vel
ab alia ſententia cenſuræ eccleſiaſticæ, nam tunc cauſa tantum transfertur
ad ſuperiorem c.paſtoralis §.verũ,ubi Abb. aſſignat duodecim rationes. de
appell.c.ad reprimendam,& ibi glo.in verbo conqueſtus,de offi.ordi.cap.is
cui,de ſen.excommu.in ſexto(ſecus eſt in appellatione a declaratione excõ-
municationis,ut dicam infra ſub num.20.)& poteſt Archiepiſcopus aliquã-
do abſoluere ad cautelam c. per tuas,de ſen.excom.cap.ſolet,& ca. venera-
bilibus,eo.tit. in ſexto,& de abſolutione ad cautelam etiam habetur in c. ad
præſentiam,de appell.in c.veniens,el 2.in fi.de teſti.in c.Apoſtolicæ,de ex-
cep.c.cum deſideres §.1.& c.venerabilibus,de ſent.excom.& in c.præſenti
14 eo.tit.in ſexto,† eſt autem abſolutio ad cautelam vera,ſeu putatiua ab eccle
ſiaſtica cenſura liberatio Io.And.in d.c.ſolet,nu.12 qui poſt Inno.Hoſt.&
Io.Mon.ibi longe diffuſius tractat hanc materiam abſolutionis ad cautelam
per modum ſummæ,ex cuius,& aliorum dictis ad intelligẽtiam terminorũ
has breues concluſiones delegimus.Abſolutionem.ſ. ad cautelam nõ habe-
re locum niſi in ſent.excom.lata ab homine,& a cenſuris latis in homines,
quia illæ poſſunt eſſe nullę,& iniuſtæ,in ſententijs vero latis a canone, & a
iure,de quibus nõ dubitatur, quòd ſint iniuſtæ,iſta abſolutio locum nõ ha-
bet,& hoc niſi occurrat dubium facti,uel probabile dubium iuris, ſecundũ
Io.And.quem ſequuntur cæteri doc.quorum dicta reaſſumit Franc.in d.ca.
ſolet in 1.nota.& col.3.& ſequitur Felin.in d.c.Apoſtolicæ num.20.de ex-
cep.Bott.de ſyno.par.2.art.1. concl. 13.nu.112. vbi etiam tenet,quod ſicut
abſolutio

abſolutio ad cautelam non habet locum in cenſuris latis per canones,ita nec in cenſuris ſtatutorum ſynodalium, idque colligitur etiam ex præallegatis iurib.loquentibus de abſolutione ad cautelam,quę loquuntur in cenſuris latis ab homine , & excommunicatio nunquam fertur ab homine, niſi propter contumaciam. Abb.in c.qua fronte,n.11.de appellatio.in sub. ſe ſen. exc.& in c.2.de rap.

Secunda concluſio eſt,quod quando ex quacunque cauſa allegatur nullitas ſententię,habet locum iſta abſolutio ad cautelã, & hãc opinionẽ eſſe cõmuniorẽ,& veriorẽ,& communiter teneri dicit Abb.in d.c. Apoſtolicæ, ſub nu. 10.de exceptio.& ideo ſi ſententia cenſuræ dicatur iniuſta, tunc non debet peti abſolutio ad cautelam,ſed ſimpliciter ex quo eſt ligatus,cum ſiue iuſta,vel iniuſta ligat.idem quando ſententia eſſet æqua,& iuſta,ita ex dictis doctorum concludit Franc.in d.cap.ſolet col.4.ver.5,quærit, habet ergo locũ in omni caſu,quo dubitatur de nullitate. Franc.in d.c.ſolet in 3.no. Sed ſi conſtat eam eſſe nullam,tunc debet ſtatim pronunciari nulla,nec fiet iſta abſolutio ad cautelam. Card. Alex.in c. quoties.2.q.6.à ſententia itaque iniuſta nõ datur abſolutio ad cautelam,quia fatetur ſe ligatum, ideo habet neceſſe perere directe abſolutionem, & non ad cautelam. Gemi.in d.c.ſolet. nu.7.caſus in quibus excommunicatio eſt nulla,enumerat glo.in c.in præſenti,de ſent.excom.in ſexto,& quæ dicatur iniuſta,& nulla, vide glo.in c. ſacro,eo.tit.in antiquis. Abb. in c.ab excommunicato, de reſcrip. Nau. in Man.confeſſ.c.27.ſub nu.2.

Tertia concluſio eſt,quod qui non poteſt directam abſolutionem impendere,non poteſt nec illam,quæ fit ad cautelam. Franc.in d c.ſolet.col.1.

Quarta concluſio eſt,quod abſolutio ad cautelam eſt ex gratia, nam de iure eſſet,ut primo conſtaret de veritate cauſæ,quam fieret abſolutio,ideo eſt in arbitrio ſuperioris,qui poterit eam concedere , & denegare ſecundum coniecturas occurrentes,& concludunt Inno.Hoſtien.& Io.And in d.c.ſolet vbi Franc.in 2.nota.

Quinta concluſio eſt,quod quando fit hæc abſolutio ad cautelam,requiritur citatio illius,cuius intereſt, niſi periculum eſſet in mora : & debet fieri abſolutio cum cautione de parendo mandatis, ſi apparebit eum iuſte excõmunicatum,cum enim hæc abſolutio fiat ſolum in dubio, tale dubium poſtea per probationes certificabitur,per quas patebit an abſolutio habeatur pro putatiua,& imaginaria,quod erit cum patebit nõ fuiſſe ligatum,an pro vera,ſi apparebit illum iuſte ligatum,unde non bene eſſet in hunc caſum prouiſum aduerſario,ſi non cauiſſet,debet etiam præſtari iuramentum ſecundum Io.And.cuius dicta reaſſumit Franc.in d.c.ſolet,col.4.ver.6.quærit,& notat unam regulã,quod vbicunq; pars poteſt impedire,ne actus fiat, ſemper requiritur citatio.facit,quod notatur.3.q.9.c.omnia,quare autẽ iſta abſolutio dicatur,& fiat ad cautelam,uide Abb.in d.c. Apoſtolicę,nu.10. de except.referẽtem Hoſtien.& Io.And.in d.c.ſolet ubi gl.in uerbo opponat, dicit,quod propter peccatum,& propter excommunicationem facilius quis moritur gl.in ca.epiſcopi 11.q 3. Silua nup.lib.6.ſub nu.58. Oliua ſuper ri

Digitized by Google

nu. 18. cur. Archiep. Neap. & proprie dicitur abſolutio quando fit à cenſura iuſta vel ad cautelam, ſed vbi eſt cenſura iniuſta, uocatur proprie relaxatio, licet reſpectu ſuſpenſionis iura vtantur verbo relaxationis. Felin. in d. capi. Apoſtolicæ, in princ. qui a nu. 17. vſque ad finem dictis per Io. And. in d. ca. ſolet, circa abſolutionem ad cautelam multa ſatis notabilia addidit.

Sexta concluſio eſt, quod abſolutio ad cautelam poteſt fieri etiam antequam iudex de veritate cauſæ cognoſcere incipiat cap. venerabilibus §. ſed ſi ex cauſa, & ibi Franc. de ſent. exco. in ſexto, plus ergo poteſtatis habent Archiepiſcopi in hac abſolutione ad cautelam quã in inhibitione quã facere non poſſunt, niſi prius incipiant cognoſcere de veritate cauſæ appellationis ante diffinitiuam. glo. fi. in d. c. venerabilibus.

Septima concluſio eſt ſecundum Card. Alex. in cap. ſolitudinem, nu. 4. de appella. qui ex eo tex. notat quod in omni caſu in quo nulla cauſæ cognitio requireretur, tunc inferior pendente appellatione coram ſuperiore poteſt adiri, & infert ſatis notabiliter quod cum abſolutio ad cautelam poſſit impendi præſtita cautione abſque cauſæ cognitione, pendente appellatione coram Papa a facto epiſcopi, poterit excommunicatus ab epiſcopo petere ab Archiepiſcopo ad cautelam abſolui ab excommunicatione non obſtante quod interpoſuerit appellationem ad Papam.

Octaua concluſio eſt, quod non ſolum fit abſolutio ad cautelam quando quis principaliter appellat ut ſupra dixi, ſed etiam quando contra aliquem teſtem poſſet opponi exceptio excommunicationis ut repellatur a teſtimonio, tunc iudex poteſt abſoluere ad cautelam teſtes, quando tamen aliter veritas haberi non poteſt, niſi ſit tale genus excommunicationis cuius abſolutio reſeruaretur Papæ, & durabit durante eius depoſitione c. veniẽs e l. 2. in fi. & ibi gl. Io. And. & Doc. de teſti. ſicut, & abſolutio eligere debentis d. ca. Apoſtolicæ, de excep. & poteſt fieri tunc a quocunq; iudice cauſæ Fel. in c. paſtoralis, num. 13. de off. ord. tales enim abſolutiones prouident negotijs quibus functis reuiuiſcit ſententia, & procedit quando excipitur de excommunicatione in uim dilatoriæ, ſecus in uim peremptoriæ, nã tũc non fieret abſolutio ad cautelam, Franc. in d. c. ſolet, colum. 2. & ver. 8. quærit, qui ita dicit. poſt Archi. & Io. And. in cap. 1. nu. 2. & Gemi. nu. 10. de excep. in ſex-
d to, quę omnia notabilia ſunt, quia multi errant in iſta abſolutione ad cautelã dicit Card. Ale. in c. quoties, 2. q. 6. fit etiam abſolutio ad cautelam extra caſum excommunicationis propter ambiguum duplicitatis, gl. in cap. fi. de his qui fi. occid. & in verbo bonum, & in c. ſignificaſti, in uerbo ad cautelã, de hom. de pœnitentia ad cautelam legitur in c. ſignificaſti, el. 2. de homi. gloſſ. in c. perpendimus, de ſent. exco. de uenia ad cautelam in c. exhibita, co. ti. c. 2. & 3. & ibi glo. fin. de cleri. percuſ. & quicunq; abſoluitur ſaltim ad cautelam ſemper obtineat literas abſolutionis. gl. in ca. propoſuit in verbo de abſolutione, de cleri. exc. min. & de iuramento ad cautelam gloſ. in cap. ſuper eo, de ſent. excom. Sed redeundo ad appellationis materiã quatenus ad Metropolitanum attinet, quæro de loco iudicij in cauſis appellationum tractã-
15 dis. Reſp. conſtitutione Bonifacij octaui eſſe cautum † ne Archiepiſcopus

cauſas

Digitized by Google

cauſas quę per appellationem, vel alias iure Metropolitico deferuntur ad ipſum albi quam in ſua propria ciuitate, vel diœceſi, aut in eis in quibus appellatum extitit, vel cauſæ ipſæ conſiſtere dignoſcuntur audiat, vel etiam audiẽdas committat niſi ſibi aliud de conſuetudine competat in hac parte c. vt litigantes, de offic. ordi. in ſexto, ex quo text. notat ibi Gemin. caſum in quo Archiepiſcopus poteſt locare ſedem, & de cauſa cognoſcere in diœceſibus ſuffraganeorum ſuorum, nam Metropolitanis ne ſuorum ſuffraganeorum ingrediãtur diœceſes, ut in eis authoritate propria iudicent, diſponãt aliquid ve aliud agant, canonica prohibent inſtituta, dicitur in cap. 1. de off. ordi. in
16 ſexto. ſuper quo tex. exorditur Hoſtien.† quod Archiepiſcopus in diœceſib. ſuffraganeorum ſuorum nihil poteſt inuitis ſuffraganeis regulariter agere, eſt tex. in c. ſicut vnire, de exceſ. præl. facit etiam tex. in c. paſtoralis, in prin. de offi. ordi. & c. duo eo. tit. & c. 1. de ſupplen. negl. præla. in ſexto, ubi etiam Hoſtien. dicit quod prohibitum eſt Archiepiſcopis, ut in diœceſibus ſuorum ſuffraganeorum aliquid exerceant, ſed ſuis terminis ſint contenti, c. nullus primas. 9. q. 2. & ideo in nullo debent ſe intromittere, niſi in caſibus a iure conceſſis, & Hoſtien. in d. c. 1. de ſup. negl. præla. in ſexto, refert decem & octo caſus, alias debet regulariter Metropolitanus abſtinere per d. ca. paſtoralis, & capit. ſicut, & eoſdem etiam caſus refert in ſumma de offic. ord. ſub num. 7. Archiepiſcopus inſuper non poteſt in diœceſi ſuffraganei conſtituere officiales, qui de cauſis ad eum per appellationem deuoluẽdis, cognoſcãt niſi de conſuetudine habeat, licèt poſſit delegare cauſas in diœceſi epiſcopi ſibi per appellationem deuolutas d. c. 1. de off. ordi. in ſexto, & Metropolitani geſta in diœceſi ſuffraganei in caſibus qui non ſunt in iure expreſſi, ſunt nulla. glo. in ca. per ſingulas el. 2. 9. q. 3. Card. Alex. in d. c. nullus Primas, & facit regula ea quæ, de reg. iur in ſexto, & ibi gloſ. Item quæro pro declara-
17 tione proximè dictorũ quid ſi adeſſet conſenſus partium. Reſp.† quod Archiepiſcopus uel eius officialis de cauſis clericorum tanquam iudices, abſq; diœceſanorum ſuorum uoluntate non cognoſcunt, quando tamen non fuit appellatum, & ſi in ipſos iidem clerici de facto conſentiant d. c. 1. in prin. de foro comp. in ſexto ubi Gemi. notat quod Archiepiſcopus non poteſt adiri per viam querelæ per ſubditos ſuffraganei ſui niſi ipſe conſentiat, & ſic patet quod de iure canonico clerici non poſſunt prorogare iuriſdictionem nõ ſui iudicis etiam eccleſiaſtici ſuo iudice non conſentiente ca. ſignificaſti, de fo. cõp. & conſenſus debet eſſe epiſcopi. & non eius officialis generalis Gemi. in d. ca. 1. nu. 2. & nouem concurrere debent, vt conſenſus clerici teneat Hoſtien. in d. c. 1. in verbo de facto, de fo. comp. in ſexto. Inter ſubditos ergo epiſcopi citra remedium appellationis non poteſt Archiepiſcopus regulariter aliquid diffinire. Abb. in c. ſollicitudinem, nu. 5. de appell. & ſi Vicarius epiſcopi detulit appellationi non deferendæ, non præiudicatur iuriſdictioni epiſcopi. Iacob. Sbroz. in tract. de off. Vic. lib. 2. q. 204. Vlterius quæro, quæ
18 nam cauſę cognitio requiratur antequam inhibeatur. Reſp. quod † Archiepiſcopus antequam ſuffraganeo inhibeat plura conſiderare debet, & primo an cognitio cauſæ appellationis ad ipſum pertineat, nã ab inferioribus prælatis

latis

Digitized by Google

latis epiſcopo ſubiectis non facientibus idem conſiſtorium cum eo non appellabitur ad Archiepiſcopum, ſed ad epiſcopum, niſi aliud de conſuetudine eſſet c. Romana §. ab Archidiaconis. de appella. in ſexto, vbi Franc. poſt Andr. & Gemi. limitat duodecim modis, inter quos ſi non opponeretur exceptio, quia tunc valet appellatio omiſſo medio, Rebuf. in tract. concordatorum in rub. de friuolis appell. vbi de prędictis limitationibus. Item in cauſis, in quibus epiſcopus iuriſdictionem temporalem habet appellatur ad Archiepiſcopum niſi ex conſuetudine, aut priuilegio, aut alio iure ſpeciali ſit appellandum ad alium d. c. Romana §. debet, de appell. in ſexto Capi. deci. 137. nu. 12. & dictis ibi per Gemi. & Franc. adde Mari. Frec. in tract. de ſub feud. lib. 1. ſub titu. de orig. Baro. q. 11. & lib. 2. titu. de differẽ. feud. quater. ſub nu. 34. fol. 142.

Similiter reſpectu appellationis interponendę eſt differentia an epiſcopus habeat delegatam, vel ordinariam iuriſdictionem, nam ſi habet ordinariam, appellabitur ad Archiepiſcopum d. c. Romana, ſed ſi delegatam, ad delegantem, & epiſcopus tanquam delegatus Papæ maior eſt Archiepiſcopo quoad illum articulum, ut in c. ſane de off. deleg. c. paſtoralis §. præterea, de offic. ordi. ergo non debet appellari ad minorem. Abb. in cap. ad abolendã, ſub num. 15. de hæreti.

Item ſi Papa mandat epiſcopo id, quod poteſtate ordinaria poteſt facere,
e non derogatur, quin ab epiſcopo ad ſedem Metropolitanam appellari poſſit c. licet, de offic. ordi. quia tunc dicitur potius excitata iuriſdictio ordinaria ſecundum Doct. ibi & præcipuè Feli. qui declarant, & ponunt caſus, quomodo poſſit cognoſci, quando videatur dari delegata iuriſdictio, vel excitari, & vide eundẽ Feli. in rub. de offic. deleg. Iaſ. & Dec. in l. & ſi prætor. ff. de offi. eius, & ab habente utramq, poteſtatem ordinariam, & delegatam, ad quem
f appellabitur uide Felin. poſt Abb. & alios in ca. cum ex officij de præſcript. Item appellari poteſt a iudice in commiſſis arbitrio ſuo ſi partem ledit, aut grauat glo. in c. ſuper his de accuſa. & in c. Romana. §. quod ſi obijciatur in verbo minus legitima, de appell. in ſexto, glo. & Bar. l. ſi qua pœna ff. de verbo ſigni. & vide Card. Alex. qui refert opiniones contrarias, & concordiam in rubr. de appell. & Feli. in c. cum ſpeciali, & in c. ex ratione eo. tit. amplia iſtam concluſionem, & limita ut per Feli. notabiliter in d. ca. ſuper his, à n. 7. vſq; ad 14. de accuſa.

Secundo principaliter Archiepiſcopus antequam ſuffraganeo inhibeat, conſiderare debet an per appellationem ſit deuolutum negotium, & cauſa, & an appellatio ſit legitime interpoſita, nam aut appellatur ante ſententiã diffinitiuam, & tunc vt poſſit inhiberi, debet appellans exprimere probabilem, ſeu legitimam cauſam grauaminis, & quod fuerit appellatum infra decem dies, & antequam fieret fides, iudex ad quem nõ poteſt procedere, nec inhibere. unde cauti appellantes portant ſententiam diffinitiuam, uel interloquutoriam, & ipſam appellationem ut per iſta ſimul appareat eſse appellatum infra decem dies, infra quem terminũ in dubio nõ præſumitur appellatum niſi probetur, & ſic ante non eſt fundata iuriſdictio iudicis ad quem.

Item

Item debet citari appellatus cum termino ad opponendum contra appellationem,& ſi opponitur;quod cauſa in eo expreſſa non ſit legitima,vel vera; tunc ſi conſtat iudici ad quem,quod per appellationem ſit ad eum deuoluta cauſa,vt quia conſtat eſſe appellatum infra legitima tempora,& quod cauſa ſit legitima,debet tunc admittere appellationem ex cauſa legitima interpoſitam,& deinde debet incipere cognoſcere de veritate cauſæ, & his præcedentibus ſtatim poteſt inhibere, & non antea, vt hæc omnia colliguntur ex tex.in d.c.Romana §.cum autem §.ſi verò & §.quod ſi obijciatur,& ibi Io.An.Gemi.& Franc.ex quib. iuribus dicit Franc.in d.§.quod ſi obijciat. quod habetur practica, quę dẽt ſeruari in appellatione ab inter locutoria p ipſum iudicem, antequã inhibeat. Car.Alex.ſeu Præpo.in c. vt debitus honor.de appell.dicit decẽ eſſe neceſſaria in appellatione ab interloquutoria, quæ etiam refert Rebuff.in tract.concordatorum in rub.de friuolis appell. Si verò appellatur à diffinitiua, tunc debet primo conſtare eſſe appellatum infra decem dies, & ſtatim poterit inhibere etiam ſi cauſa non ſit expreſſa vt not. Fran.poſt Gemi.& cęteros Doc.in d.§.quod ſi obijciatur,tamen hoc fallit,ſi dicatur eſſe appellatum in caſu à iure prohibito,quia tunc debet cognoſci de legitimitate ipſius appellationis ſeparatim ab articulo cauſæ principalis d.c.Romana §.ſi autem.vbi Franc. etiã notat,quòd licet in appellatione ab interloquutoria iudex ad quẽ non poſſit inhibere antequam appellationẽ,vt legitimã admiſerit, & incęperit cognoſcere de veritate cauſæ in appellatione expreſſæ,vt in d.§.quod ſi. tamẽ ſi appellatur in caſibus,in quibus allegatur appellari non poſſe, poterit inhibere ſtatim ad cognoſcendũ, an appellatio ſit recipienda,vel nõ, & ſic antequã appellatio ſit admiſſa per d.§.ſi autẽ.& hæc quando allegatur,quod appellatio ſit interpoſita in caſu à iure prohibito,& tamen de hoc nõ conſtat,quia ſi de hoc cõſtaret, tunc iudex à quo & ad quem ipſam recipere non debet. Sed illud nota,quod antequam procedatur in iudicio ſuper appellatione,ſemper ſunt citandæ partes, etiam ſi agatur de appellatione à diffinitiua, vnde ſequitur,quòd per iudicẽ ad quem debet aſſignari terminus ad opponendum contra appellationem antequam procedatur vlterius,etiam ſi ſit appellatum à diffinitiua. notat Fran.ex d.cap.Romana § ſi vero,& ex dictis iuribus etiam colligitur,atque notatur,quod ipſe iudex ad quẽ cognoſcit,an ſua ſit iuriſdictio,& an appellatio ſit admittenda,vel non,& ideo quantũcunq; iudex à quo nõ admiſerit appellationem, tamen vtrum appellatio ſit admittenda,vel non,ſpectat ad iudicem ad quem Franc.in d.§. ſi autem,quis vero exequatur ſententiam à qua eſt appellatum,latiſſime proſequitur idem Fran.in d.§.cum autẽ.appellãs ergo ante diffinitiuam debet exprimere cauſas grauaminis nominatim, & illas,& nõ alias proſequi,& iuſtificare ex eiſdem actis.c.vt debitus,& ibi Abb.nu.2.de appella.clem.appellanti ad appell.& non exprimens cauſam reputabitur non appellans Hoſtien.in d.c.Romana.§. cum autem per tex. in c.cordi nobis,de appell. in ſexto,ita etiam appellans ab excommunicatione tenetur exprimere cauſam Abb.in c.ſacto num.5.de ſent.excõmu.& ex quo Archiepiſcopus pronũciauerit,& legitimè cognouerit,ſtatim debet cau

ſam

ſam ad ſuffraganeum remittere d.c. Romana.§.fin.& ibi Franc. non tamen debet Archiepiſcopus cauſam ad ſuffraganeum remittere appellatione adhuc non iuſtificata,niſi de conſenſu partium c.accepta,de appell.& ſi per iudicem à quo grauaretur in alio,poteſt iterum pars adire Archiepiſcopū, & appellare.c. dilectæ nobis,de appell. Si tamen iudex à quo appellationē friuolam admiſit appellationi deferens, tunc totius cauſæ deciſio deuoluta eſt ad ſuperiorem.c.cum appellationibus,eo.tit.in ſexto, & per appellationem ante diffinitiuam ante inhibitionem non ſunt ligatę manus iudicis,ſecus per appellationem a diffinitiua c.non ſolum,de appell.in ſexto.

Archiepiſcopus etiam non prius ante diffinitiuam appellationem admittere debet quam ei conſtiterit eam interpoſitam fuiſſe vel a grauamine,vel
19 iniuſta condemnatione c.cum in eccleſia,de appella. † ideoq; ſi appellatur propter ſuſpitionem epiſcopi ſuffraganei, non debet appellans audiri, niſi prius Archiepiſcopo conſtet coram ſuffraganeo fuiſſe propoſitam recuſationem cap.cum ſpeciali ca.ſecundo requiris §.fin.eod.tit.eaq; eſt ratio quare ſuſpicio non ſufficit, quia ſuſpicio habet a iure ſuum remedium recuſationis vt in dictis iuribus,nam licet cauſa ſuſpicionis ſit contra eum,non tamen ſequitur quod grauet,iudex enim ſuſpectus bene poſſet procedere in cauſa, ita quod nullam partem grauaret,& appellatio non habet locum niſi a grauamine d.c.vt debitus, ac ſtulte faceret recuſans proſequendo appellationē quando poſt recuſationem non proceſſit:volens ergo recedere à iudice ordinario,vel delegato ſuſpecto,oportet quod proponat recuſationem,nam quātumcumq; ſuſpectus niſi recuſetur,eſt iudex,& poteſt procedere. Car. Alex. in c.poſtremo numer.5.de appe.& tunc ſi iudex recuſatus cauſas recuſationis non admittit,patens eſt quod in hoc grauat,& ab hoc grauamine poteſt appellari.cap. ſuper quibuſdam. §.fin.de offic.deleg.& hoc verum niſi cauſa recuſationis eſſet euidenter fruſtratoria,vel notorie falſa. ita concludunt in d.cap.cum ſpeciali in pinc. Inno.ſub.num.1.& 6. Ioā.And.col.1.Ant.de But.num.8.Ancha.num.1.Bellame.nu.3.Abb.nu.6.Franc.& Card. Alex. num.11.Idem Car. melius quam alij in c.quoties epiſcopi.2.q.6.& quod recuſatione propoſita non poſſit a iudice recedi donec admiſerit vel non cauſam recuſationis niſi per uiam appellationis. Bellam. in d.c.cum ſpeciali n.16.vera ratio prædictorum ea eſt quia per ſuſpicionem ordinarius iuriſdictionem non amittit,& remanet iudex etiam poſt pronunciationem factam ſuper ſuſpicione Franc.in c.iudex in 3.nota.de off.delega.in ſexto. recuſatio enim ob ſuſpitionem perſonam concernit non iuriſdictionem recuſati: idem Franc.poſt Pet.de Ancha.in c.ſi contra vnum,eod.tit.in ſexto. ſuſpitio nanq; perſonam ſugillat,iuriſdictionem autem non tollit. Mari. Frec. in tract.de ſubfeu.lib.2.in tit.de differen.feud.quater.nu.37.fol.143.ratio rationis eſt,quia ordinarius habet iuriſdictionem generalem, & licet propter ſuſpitionem non habeat exercitium illius cauſæ,tamen iuriſdictionem habet,& poterit delegare reſpectu ordinariæ,& generalis poteſtatis quam habet in committendo neutri parti ſuſpecto maximè de partium conſenſu nulla contra eum poterit oriri ſuſpitio, ſecus autem eſt in delegato qui nihil habet

Digitized by Google

bet iure proprio,ſed iure delegantis,& iuriſdictionem non efficaciter, ſed eligibilem,cui Papa non intendebat cauſam committere,ſi ſciuiſſet ſuſpitionem,& hæc eſt ratio,quare poſtquam eſt pronunciatum ſuper recuſatione, deſinit eſſe iudex,vt nec etiam de conſenſu partium poſſit exercere d. ca. iudex de off. de leg. in ſexto. vnde in articulo,in quo ceſſat ſuſpitio, ordinarius vtitur iuſdictione delegando non ſuſpecto, & exequendo ſententiam delegati ab eo,cum tantum ſit excluſus reſpectu cognoſcendi Abb. in cap. ſi quis contra clericum nu. 1.6.7.11.16.18.26. vſq; ad 28. de foro cōp. Capi. deciſ. 137. num. 10. Quæro an poſſit recedi a iudice per appellationem ſine ſuſpitionis propoſitione coram eo. Reſp. quod non, etiam ſi ſuſpitio eſſet notoria,quia licet notorium excuſet a probatione,non tamen excuſat a propoſitione ſuſpitionis coram eo,niſi ſuſpitio non concerneret perſonam iudicis, ſed locum,vt quia citatur ad locum notoriè non tutum, & tunc poteſt recedi a iudice appellando etiam ſine grauaminis propoſitione Cardi. Alexand. in d. c. quoties epiſcopi 2. q. 6. vbi Gemi. & uide Franc. in ca. ex parte, de appel. nam & ſi notorietas alicuius iuris mihi competentis releuet me ab onere probandi,non tamem releuat ab onere allegandi,& non allegando nihil prodeſt notorietas gloſ. in clem. appellanti, in uerbo alias, de appellat. Item quæro, ſi recuſatus ſuſpectus ex cauſa rationabili, procedat poſt recuſationem ad vlteriora in cauſa non obſeruata forma d. c. cum ſpeciali,& appellator an recuſans teneatur probare cauſas ſuſpitionis. Reſpondet Inno. in d. c. cum ſpeciali nu. 6. quod ab ordinario legitimè appellatur,ſi arbitros non elegerit,etiam ſi cauſæ ſuſpitionis non probarentur: finita autem cauſa appellationis, quæ eſt vt caſſetur quicquid factū eſt contra eam,non oportet proſequi cauſam recuſationis, quia ſola appellatio ad hoc ſufficit c. interpoſita de appell. Io. And. ibidem ſequendo Inno. dicit,quod aut recuſans vult proſequi cauſas recuſationis,& tunc oportet eas probare,ſi uero cauſam appellationis, & tunc nihil habet neceſſe probare de veritate cauſarum recuſationis Ant. de But. ſimiliter dicit ſub nu. 5. & Imo. eo enim ipſo quod iudex procedit poſt appellationem,& recuſationem grauat partem, ita quod ſatis ex hoc dicatur iuſtificata,& probata veritas cauſarum grauaminis,& appellationis licet recuſans non obtulerit coram eo incontinēti ſe probare,cum coram iudice recuſato non debeat fieri probatio,ſed coram arbitris d. c. cum ſpeciali in princ. vbi per Franc. contra Butr. Præterea quæro quid ſi reprobaretur appellatio an poſſit proſequi cauſas recuſationis. Reſp. quòd ſic, vt dicunt Inno. & Ioan. And. in d. c. cum ſpeciali. Quæro quis compellit arbitros. Reſp. ꝙ iudex recuſatus cōpellit arbitros ad finiendam cām recuſationis c. ſuſpitionis, de off. deleg. & ipſe aſſignat terminū arbitris d. c. cum ſpeciali, & c. legitima, de appellat. in ſexto. Item quæro a delegato recuſati ad quem appellabitur. Reſp. quod a delegato iudicis ordinarij recuſati appellatur ad ipſum ordinarium recuſatum non ut cām diſcutiat,ſed vt alteri diſcutiendā & finiendam committat ita concludit Abb. in c. ſi quis contra clericum ſub n. 31. de foro comp. contra Hoſtien. Specul. Io. Andr. & alios tenentes ad Archiepiſcopum eſſe appellandum quorum opinionem communem eſſe dicit

Carau.

Digitized by Google

Carau.ſuper ritibus Magnæ Cur.Vic.in ritu.265.nume.37. Vlterius quæro an ſuſpicio epiſcopi tangat Vicarium. Reſp.quod epiſcopo certa ratione ſuſpecto,recuſari poteſt eius Vicarius,quamuis contra Vicarium nulla adſi ſuſpitio c.inſinuante,vbi Abb.nu.3.de offic.deleg.Cap.deci.137.nu.9.nō ſic è contra,nam ſuſpecto Vicario epiſcopi,vel delegato ab epiſcopo non cenſetur ſuſpectus ipſe epiſcopus,corā quo cauſa ſuſpitionis cognoſci debet c.
g ſi contra vnum,de offic.dele.in ſexto.quando tamen principaliter,& ex certa cauſa recuſatur,ſecus autem ſi cauſa ſuſpitionis concernat epiſcopum pariter & vicarium,vel delegatum,quia tunc coram arbitris talis cauſa tractabitur Franc.in d.c.ſi contra vnum. Deci.in c.1.n.70.de iud.in 2.lect.& quid ſi in cauſa commiſſa vicario epiſcopus nullam habeat poteſtatem,quia delegatus,& tali caſu ſeparatum eſt auditorium epiſcopi,& uicarij Dec. in capi. quoniam Abbas nu.62.de off. delega.an tunc ſuſpecto epiſcopo cenſeatur ſuſpectus vicarius.Reſp.quod ex ſequenti patet ſolutio.Quæro An Archiepiſcopo ſuſpecto cenſeatur etiā ſuſpectus eius ſuffraganeus. Reſp.quòd ſic per c.accedens,vt lite non conteſt. & rationem aſſignat gloſ.in c.cum inuiuentute,de purg.cano. Deinde quæro an epiſcopus recuſatus poſſit remittere cauſam ad Archiepiſcopum.Reſp.quod epiſcopus recuſatus poteſt remittere cauſam ad Archiepiſcopum,& ſic aliter quam per appellationē Archiepiſcopus,qui non poteſt adiri per quærelam,poteſt tamen in cauſa ſubditorum ſui ſuffraganei cognoſcere,ſcilicet in caſu recuſationis inferiore remittente d.cap.cum ſpeciali,de appellat.in quo tex.hoc expreſſe notat Abb.numer.5.Franc.in vlti.no.& Car.Alexand.nu.10.& ſic epiſcopo recuſato Archiepiſcopus in iuriſdictione non ſuccedit Abb.in c.ſi quis contra clericum nūm.7.de fo.comp.ita vt nec etiam de cauſis recuſationis poſſit cognoſcere cum appellandi cauſa nō ſit legitima non ſubſiſtente grauamine,ſicq; inhibitioni locus non erit,ſi tamen epiſcopus non vult remittere,procedendum erit iuxta formam d.c.cū ſpeciali.Signatura autem Sanctiſſimi D.N.Papæ iuſta ſeu legitima cauſa ſubſiſtente tam iudicibus Romā.Curiæ,quam extra eam conſueuit dare adiunctum vt nouiſſime poſt alios refert Mandoſius in praxi commiſſionum ſuper commiſſione deputationis adiuncti,in verbo adiunctum, fol.60.de qua adiuncti deputatione vide Abb.in d.c.ſi quis cōtra clericum,& in c.licet ex ſuſcepto num.16.de foro comp. & auth. ſi vero C. de iudi.Cap.deciſ.137.

Denique in admittendis appellationib. & concedendis inhibitionib. ſeruanda eſt forma,& tenor ſacrarum Conſtitutionum præſertim Inn.4.in d.c.Romana,de eppell.in ſexto,quacunque conſuetudine etiam immemorabili,aut ſtilo,vel priuilegio in contrarium non obſtantibus,aliter inhibitiones & proceſſus,& inde ſequuta ſunt ipſo iure nulla ex dec.Cōc.Trid.ſeſ.22.c.7.in qua decretali diffinit Papa in quantum iuriſdictio Archiepiſcopalis ſe extendat quòad ſubditos ſuffraganeorum ut inquit Hoſt.in c.1.de ſupp.neglig præl.in 6.quam decretalem ſi iudices appellationum præ oculis haberent,non ſic paſſim inhibitoriales concederent,nā ſua vnicuiq; epiſcopo iuriſdictio ſeruari debet c.peruenit.11.q.1.c.2.de religio.domi.gl.ſi.in c.ſi-

cut

cut olim,de accuſat.in cap.dilecti filij,de priuileg.& in c.fin.de confir.vtil. vel inutil.epiſcopus enim in ſolidum eſt iudex in ſua diœceſi,& cuncta debent deferri prius ad ipſum cap.vlt.de offic. Archi.& ipſe omnem cauſam ſibi competentem debet audire in ſua diœceſi c.de perſona vbi Card.Alexa. 11.q.1. habet iuriſdictionem vniuerſalem in tota diœceſi.|cap. conquerente,de off.ord.Gemi.in d.c.C.Romana,§.Archidiaconis,facit text. in cap.1. de iudi.loquitur d.inſignis decretalis de Archiepiſcopo Rhemenſi, facit ſus quoad omnes,qui dedit cauſam determinandi multas lites cum ſuffraganeis vt patet ex decretalibus ſexti in c.1.de ſuppl.negl.prælat.in c.1,de offi.ordi.c.1.de foro comp.d.c.Romana,de appell.cap.1.de pœnis,c.Romana,de ſent.exc.c.1.de pœn.& remiſ.& quid ei ſcripſit Nicolaus Papa quando carcerauit epiſcopum habes in c.arguta,2.q.6.

Poſt Conc.Lateran.ſub Leone 10.& Bullam Pij 4.fol.678.in bullario & infra in verbo Reſidentia incip.de ſalute,ſuperuenit Conc.Trid.ſeſſ.24. 20 cap.20 de refor.generali,& ſeſſ.13.c.1.de refor.ex quib.patet† appellationem eſſe admittendam,& inhibendum in infraſcriptis caſibus.

Primo a diffinitiua d.c.20.

Secundo ab habente vim diffinitiuæ.d.c.20.

Tertio à grauamine quod per appellationem à diffinitiua reparari non poteſt d.c.1.& d.c.20.

Quarto quando ab ipſa diffinitiua appellari non poteſt d.c.1.

Declarat hos terminos Oldrad.conſil.20.Abb.& Felin.in rub.de ſent. & re iudic.Alexan.Iaſ.& Doct.in rub.& in l.quod iuſſit,ff.eod. Maranta in vlt.par.ſpecu.ubi poſt Specul.in tit.de appell.refert 45.caſus in quib. non poteſt appellari à diffinitiua, & tamen poteſt ante diffinitiuam ab interloquutorijs appellari.quia grauamen non ſperatur poſſe reparari per appellationem a diffinitiua,& ſi interloquutoria nó habeat uim diffinitiuæ,& tunc quando fuit appellatum à diffinitiua poteſt inhiberi iudici à quo,ne ſententia mandetur exequutioni, antequam iudex ad quem cognoſcere cæperit vtrum ſit recipiéda appellatio? d.c. Romana.§.ſi autem de app.in 6.exépla de interloquutorijs continentibus grauamen irreparabile ponit Bar.in l.2. ff.de appel.recip.vbi excellen.Marinus Quarania pater meus Iureconſultus, & aduocatus Neapo. nemini ſecundus uita,& doctrina conſpicuus in eius Apoſtillis dictis per Bart.multa addidit,& examinat per omnes partes iudicij incipiendo à citatione,inter quas cauſas connumeratur, quod ſi epiſcopus habet amplam diœceſim,& vellet cauſam cognoſcere in loco multú remoto à partibus,poſſunt partes petere cauſam cómitti in loco propinquo,& ſi hoc denegaret,poteſt appellari,& ſic limitatur c.cum epiſcopus, de offici. ordi.in ſexto,per Decium in c.cum te nu.12.de off.deleg.Rebuff.in tracta. concordatorum in rub.de friuolis appell.Nauar.conſ.3.de offic.ordin.nam illud magnú incommodú partiú dicitur continere grauamen irreparabile.

Opinionem iſtam Doctorum aſſerentium, quod vbi diœceſis eſt ampla, Epiſcopus nó poteſt cogere ad litigandum in loco longinquo,ſed debet vel ipſe accedere,vbi vertitur litigium,vel delegare,non amplectitur Rota Ro. *Epiſcopus in qualibet ſua*

vt

diæceſis parte poteſt i ſub ditos iuriſdictionē exercere eū declaratione.

vt patet in deciſ.297.diuerſ.nu.7.par.2.ſed ut in omnem euentum procedat,quando cauſa eſſet modica,& locus valde diſtaret ex Felyno qui optime hoc diſcutit in c.nonnulli col.1.de reſcript. Amplia ut etiam ſi Epiſcopus aliquando retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco ſuæ diœceſis,non poſſit communitas,ſeu uniuerſitas d.loci contra Epiſcopum intentare petendo ſe manuteneri in illa poſſeſſione Caputaque n. deciſ.306.par.1.

A carceratione datur appellatio Duen.in reg. 52. & extat declaratio Sacræ congregationis.*b*

b Si à carceratione quanto magis a decreto torturæ, eiuſque comminatione datur appellatio,quotieſcunque enim iudex comminando,vel interloquendo protulerit decretum,quo exequutioni mandato grauaretur pars irreparabiliter,poteſt appellari.ita hodie procedit tex.in c.cum ceſſante,de appellat. & à tali futuro grauamine appellari poſſe tenet Bart.in d.l.1.ff.de appel. recip.& ius ciuile concordat cum hac diſpoſitione conciliari Nauar. conſ. 2. de appella.*K*

K Cenſura eccleſiaſtica,ut eſt excommunicatio,ſuſpēſio,& interdictum c. quærenti,de uerb.ſign.dicitur grauamen irreparabile Rebuff in tract.concorda.in rub.de friuo.appellat. Duen.reg.52.& ſi appellatur non ſuſpenditur cap.paſtoralis,§.uerum,de appell.c.ad reprimendam,de off.ord.c.is cui de ſent.excom.quę cenſura quando profertur ab homine ſemper eſt ratione contumaciæ Abb.in cap. qua fronte de appel.& eſt interloquutoria, ut per Doct.in d.rub.de re iudi.& de ſente.excom.& Maran.par.6.nu.40.in uer. & demum fertur,& ideo ſi fuit appellatum a futuro grauamine,& ſic a cenſura futura, excommunicatio poſtea lata eſt ipſo iure nulla.c.dilecti filij de appel. Duen. reg.42.licet à futuro grauamine appellari non poſſit Abb.in cap.dilecto,de appella. Felin.in c.ſignificauerunt num.9.de teſtib. Maran. in d.ult.part.num.273.fol.167.niſi ab illato,uel comminato irreparabili ut ſupra,& tunc ſi a decreto torturæ, vel eius comminatione etiam excommunicationis comminatione fuerit appellatum coram ſuffraganeo,& per eum admiſſa,poteſt ſtatim inhiberi,aut non fuit admiſſa,& tunc Metropolitanus ad quem fuit appellatum,antequam inhibeat poteſt mandare pro tranſmiſſione copię actorum,ut illis uiſis prouideri poſſit ſi adeſt grauamen,& quod interim nihil innouetur,& hoc eſt de iure,quia per appellationem a grauamine irreparabili,uel comminato ſtatim ſunt ligatæ manus iudicis antequā per iudicem ad quem inhibeatur,ſicuti per appellationem a diffinitiua ita limitatur tex.in c.non ſolum,de appel.in ſexto. Maran.d.par. 6. in uerbo, & quandoq; appellatur nu.212.quibus actis uiſis per Metropolitanum,& conſtito de grauamine poteſt inhibere ſufraganeo,ut non procedat ad torturā, uel excommunicationem comminatam, & remittere cauſam ut in ea procedat ad ulteriora citra torturam,uel excommunicationem:ſi uero non conſtat de grauamine debet remittere cauſam appellatione non obſtante ita conſului in Curia Archiepiſc. Neap.

Quando uero excommunicatio eſt pęna delicti impoſita à iure ut per Abb.in rub.de ſent.excom.dicitur declaratio, & per appellationem ſuſpenditur

ditur ſententia declaratoria, nec habet exequutionem Feli. in c. cum ab homine nu. 12. de iudi. & in c. Rodulphus nu. 43. de reſcript. Duen. in d. reg. 42. Naua. conſ. 12. & 20. nu. 5. & in conſ. 35. & 65 de ſent. excommu. vbi etiam dicit in alio differre, quia declaratoria abſq; citatione eſt ipſo iure nulla, non ſic excommunicatio, ſeu cenſura ab homine, idem in conſ. 6. eod. tit. in antiquis: ſi tamen crimen eſt publicum ſeu manifeſtum, & notorium, poteſt denuntiari non obſtante appellatione cap. peruenit, el primo cum ſeq. de appella. Couar. in c. alma mater §. 2. nu. 9. de ſent. excom. in 6.

Id quod diximus de appellatione non impedire exequutionem excommunicationis ab homine, limita non procedere in eo qui appellauit poſt excommunicationem, quando excommunicatio poſt denunciationem fortior redderetur, cuius abſolutio poſt denunciationem reſeruaretur Papæ, ut in c. tua de ſent. excom. nam tunc per appellationem ſuſpenditur Nauar. in ca. cum contingat. de reſcript. remed. 6. nu. 7. poſt. Francum in d. c. paſtoralis §. verum, de appell.

Primo, quæro an extra prædictos caſus poſſit appellari, Reſpondeo non poſſe neq; tenetur iudex deferre appellationi ex decretis d. Conc. Trid. quãuis ante Conc. poterat appellari ab interloquutoria in ſcriptis, & expreſſa cauſa iuſta, licet non cõtineret grauamen irreparabile, uel non haberet vim
1 diffinitiuæ l e. ut debitus honor, de appel. Nauar. conſ. 2. de appell. Imo Metropolitanum non poſſe cognoſcere de grauamine etiam citra præiudicium curſus cauſæ coram epiſcopo neque ad eum effectum, etiam abſq; vlla inhibitione poſſe ſimpliciter mandare, vt ſibi tranſmittatur copia proceſſus expẽſis appellantis extra caſus à prædicto Conc. conceſſos appellandi vt extat declaratio Sacr. Congregationis Conc.

Secundo quæro an dicti caſus appellandi ſeruari debeant, quando is à quo appellatur, non eſt epiſcopus habens iuriſdictionem ordinariam, Reſpondeo ſeruandos eſſe, & locum habere ut patet ex verbis dectetorum dicti Conc. præſertim in d. cap. 20. ſeſſ. 24. & extat declaratio Sacræ Congregationis.

Tertio quæro quid ſi dicti termini à Conc. præſcripti in inhibendo non ſint ſeruati? Reſpondeo iudicem à quo non teneri obedire, ſed inhibitione non obſtante poſſe ad vlteriora procedere ex relatis decretis Con. Trid.

Quarto quæro an Archiepiſcopus poſſit de nullitate principaliter abſq; appellatione cognoſcere. Reſp. quod Abb. in c. in literis, in fi. de off. deleg. tenet quod ſic, ſed contrarium tenent ibi Feli. ſub nu. 5. Deci. nu. 47. Franc. in cap. dilecto, de appell. & ratio eſt, quia Archiepiſcopus non poteſt adiri per viam querelæ capit. 1. de offic. lega. ergo nec per uiam nullitatis, quia paria ſunt vt ibidem per Dec. & querela proprie dicitur quoties cauſa defertur ad iudicem abſque appellatione gloſſ. & Abb. in capit. querelam, de procura. quam opinionem veram eſſe cenſet, & tenet Couar. pract. quæſtio. cap. 9. ſub num. 2. dicens opinionem Abb. eſſe ueram in ſuperiore, qui poteſt adiri abſque appellatione, non autem in eo qui tantum eſt iudex ex appellationis cauſa, ut Archiepiſcopus qui regulariter niſi per appellationem eſt iudex in

Digitized by Google

ſubditos epiſcopi, Abb. in c. ad reprimendam, ſub nu. 6. de off. ord. & nullitas impedit exequutionem ſententiæ, gl. fi. in clem. vni. de ſeq. poſſ. & fru. Bart. in l. 4. §. condemnatum vbi Iaſ. nu. 20. ff. de re iud. & in l. ſi expreſſim ff. de appel. Vanti. de nullit. tit. 9. Ant. Gab. lib. 6. com. opin. conclu. 2. ſub rub. de ſtatu. Troiſius in Prag. Regni Neap. poteſt autem excommunicatus Archiepiſcopum adire per viam querelæ, prout in caſu d. c. ad reprimendam, & ca. venerabilibus, de ſenten. exco. in 6. quæ iura iuncto c. per tuas, de ſent. exco. ſunt notabilia in hac materia abſolutionis, & Archiepiſcopi eorumq; uicarij antequam abſoluant; debent habere præ oculis, quia dant regulam, & formam quomodo ſit procedendum.

Quinto quæro quid in caſibus, in quibus expreſſe Conc. ſubſtulit appellationem? Reſpondeo extare declarationem eiuſdem Sacræ Congregationis Concilij, appellationem, ſcilicet ſublatam intelligi quo ad effectum deuolutiuum, non autem ſuſpenſiuum, & ex Decretis eiuſdem Conc. habes quod appellatio non ſuſpendit exequutionem Decretorum in cauſa reſidentiæ ſeſſ. 23. de refor. c. 1. Item ſi de viſitatione, aut morum correctione agatur, exequutio non impeditur, aut ſuſpenditur per appellationem ſeſſ. 14. de refor. generali cap 10. & ſeſſ. 13. de refor. c. 1. §. in cauſis, niſi de grauamine irreparabili agatur, tūc enim appellationi locus erit etiam quo ad effectum ſuſpenſiuum vt extat declaratio. Item examinatorum relationem circa examinatos per concurſum quo minus exequutionem habeat, nulla deuolutio aut appellatio impedit, aut ſuſpendit ſeſſ. 24. de refor. generali c. 18. & quòd appellari poſſit de mala electione in beneficijs per concurſum vide Bullam Pij V. incip. In conferendis, quam habes infra in verbo Beneficiorum parochialium collatio. Item epiſcopus controuerſias omnes de præcedentia in proceſſionibus publicis tum in his, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs ſimilibus amota omni appellatione, & non obſtantibus quibuſcunq; componat ut in ſeſſ. 15. de refor. cap. 13. Item exequutionem Decreti eiuſdem Conc. ſeſſ. 25. de refor. ca. 14. contra concubinarios clericos appellatio aut exemptio non impedit, aut ſuſpendit, & per iudicem appellationis erit videndum ſi fuit exceſſus modus in corrigendo, quia tunc a correctione legitimè appellatur c. ad noſtram ca. repræhenſibili in fi. & cap. quia nos, c. inquiſitioni de appella. c. licet de off. ord. vbi de clauſula apellatione remota.

Declaratur concluſio, ſ. non poſſe Religioſos appellare à correctione. Vide decretum pro fratrib. S.

Concluſionem, quæ ſe habet, ſcilicet Religioſos appellare nō poſſe a correctione in eos facta per ipſorum ſuperiores, declara primo, vt intelligatur denegata eis appellatio a correctione, quæ fit ſecundum ſtatuta ordinis, non autem ab ea quæ contra ſtatuta fieret ex deductos per Pariſ. in conſil. 28. nu. 15. & infra vol. 4. Secundo declara ut ſit permiſſa ipſis Religioſis appellatio, quando correctionis modus excederetur veluti, quia ob aliquod leue peccatum ſupra modum grauarentur, vt præter Doctores per eundem Pariſ. ibidem nu. 21. allegatos comprobat Nauar. in conſ. 4. ſub nu. 3. de appellat. in nou. & apud religioſos adire ſuperiorem ob iuſtum grauamen ad conquerendum de illo, habet uim appellationis, neque id uetare Concilium

Trid.

Trid.ſeſſ.25.de regular.cap.4.docet idem Nauar.in comment.ſuper c.non dicatis 12.q.1.num.61.etiam ſi præd.acceſſus ob hanc cauſam ad ſuperiorem fieret ſine licentia,& conſenſu ſui ſuperioris ratione de qua ibi per eũ, & concinit Roderic.tom.1.queſt.regu.q.30.ar.3.aſſerens opinionem Dom. Bagnes ad D.Thom.2.2.q.12.art.1.procedere poſſe caſu,quo non conſtaret de iniuſtitia grauaminis,& hoc ratione ſcandali,qui Roderic.in q.29.ar. 2.eiuſdem tomi refert per ſacram congregationem Illuſtriſſimorum Cardinalium eſſe interpoſitum decretũ anno 1587.ut appellatio hoc ordine proſequatur,à Guardiano ad Prouincialem,a Prouinciali ad Generalem,a Generali ad Protectorem, a Protectore ad Sacram Congregationem, & vide hoc decretum relatum in verbo monaſteria & conuentus regularium virorum incip.quoniam.

Frãc.de obſeruãtia relatum in uero Monaſteria & conuẽtus regularium uirorũ.

Sexto quæro an ſint alij caſus, in quibus appellatio nõ retardet exequutionem,Reſp.quod ſic vt ſunt decreta affimatiua quæ enumerat Affli.deci. 152.& 271.ſed primi duo per eum relati habent locum in foro laicali huius Regni, cum de iure communi ciuili,& canonico appellationi ſit deferendum etiam pro cauſa minima, cap. de appellationibus,de appel. l. & in maioribus C.de appell.Tiraq.de iudi.in reb.exig.feren.fol.82.item appellatio non ſuſpendit exequutionem in cauſa inſtitutionis qua pendente inſtitutus poteſt capere poſſeſſionem beneficij.Lamb.de iure patro.5.art.11.q. princ.2.par.2.lib.num.2.verſi.bene verum fol.337.ſed in contrarium eſt veritas,quia talis poſſeſſio dicitur attentata,& non poſſe inſtitutũ poſſeſſionem capere pendente appellatione,pluries fuiſſe deciſum in Rota Roma. refert Lancel.de attenta.part.2.cap.13.limita.49.fol.298.

Septimo,Quæro an elapſo biennio dato per Conc.Trid.pro expeditione cauſarum poſſint partes adire iudices ſuperiores, quando non ſtetit per iudices.Reſp.non poſſe,faciunt dicta per Abb.in c.venerabilis nu.10.de iud. extat declaratio Sacræ Congregationis Concilij.

Octauo quæro an acta originalia ſint tranſmittenda. Reſp.extare declarationem Sacræ congregationis Concilij cauſis epiſcoporum præpoſitæ, quod acta originalia proceſſuum primæ iſtantiç ad iudicem appellationis notarius mittere non cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa & ſuſpicio incidat,quæ iudicialiter obijciatur,& tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad ordinarium,ut in ſuo archiuio conſeruentur.

Vltimo erit animaduertendum quòd ſi appellatio non ſuſpendit pronunciatum vt in cauſis ſupra relatis,& admittitur appellatio ad effectum deuolutiuum tantum, literæ inhibitoriales erunt pro tranſmiſſione copiæ actorum tantum,ita etiam quando appellatur ab indebita carceratione,non apponitur clauſula quòd interim nihil innouetur,quia per appellationem nõ impeditur impugnatio informationis,ſi vero appellatio admittitur,de iure, etiam quoad effectum ſuſpenſiuum,tunc in literis inhibitorialib. apponitur clauſula quòd appellatione pendente nihil innouetur,& innouata & attentata reducantur in priſtinũ,& ſi coram Metropolitano appellans produxerit copiam ſententiæ vel decreti ſuffraganei à quo fuit legitimè appellatum,

E 2 erit

Digitized by Google

erit inferenda in literis inhibitorialibus, quando uero appellans non producit, ſed in eius comparitione coram Metropolitano exprimit caſum à Conc. Trid. permiſſum appellandi, tunc vidi practicari in literis inhibitorialibus inſeri comparitionem appellãtis cum clauſula quod veris exiſtentibus prænarratis, & ſi infra legitima tempora fuerit appellatum, tunc tranſmittere habet copiam actorum inhibendo in forma iudici à quo, cum admonendo, vt ſi quid ei pro cauſæ inſtructione uidebitur, poſſit ipſi iudici appellationis ſignificare: ſed modus inhibẽdi cũ inſertione ſentẽtiæ, ſeu decreti cõſtito de legitima appellatione eſt tutior, & iuridicus ex prædictis ſub nu. 16. ver. 2. principaliter. Et ut nihil relinquatur intactum in hac appellationis materia, quæritur an Metropolitanus ad quẽ fuit legitimè appellatum à grauamine illato ante diffinitiuam, coram quo fuit iuſtificata cauſa appellationis, conſtito de grauamine poſſit cognoſcere de negotio principali, & prouidere quod ſtantibus grauaminibus cauſa remaneat. vide c. ut debitus honor, in fin. de appel. cap. 1. in prin. & ibi glo. de fo. comp. in 6. Bar. in l. eius qui nu. 10. ff. de appell. recip. Couar. pract. quæſtio. c. 9. ſub nu. 6. aut grauamen nõ fuit illatum ſed comminatum, & tunc non poteſt retinere cauſam, ſed reuocato grauamine cõminato, remittere cauſam, vt dictũ fuit ſupra ſub nu. 20. de appellatione à comminata tortura, vel excommunicatione: ſi uero non fuit pars grauata, debet ſtatim remittere c. Roma. §. fi. de appell. in 6. limita: niſi iudex à quo detuliſſet appellationi, tunc de neceſſitate non tenetur remittere c. cum appellationibus, eo. ti. in 6. *Steph. Quaranta. V.I.D.*

Sciendum eſt denique in hac materia appellationum extare decretum Sacræ congregationis tenoris ſequentis.

Decretũ S. Cõgregationis

Ad tollendas ambiguitates, & controuerſias iuriſdictionales quæ inter appellationum & prioris inſtantiæ iudices, non ſine partium diſpẽdio curſusq; iuſtitiæ impedimento, & ſæpe cum ſcandalo oriuntur, Sacra congregatio cauſis Epiſcoporum præpoſita facta prius relatione Sanctiſſimo D. N. Clementi Papæ VIII ac de Sanctitatis ſuæ mandato uiuæ uocis oraculo deſuper habito, in hunc, qui ſequitur, modum ab omnibus, ad quos ſpectat in poſterum fieri, ac ſeruari debere mandauit, & mandat.

Metropolitani, Archiepiſcopi, Primates, aut Patriarchæ in ſuffraganeos, eorumue ſubditos non iudicent, niſi in caſibus a iure expreſſis.

Iidem, nec alij ſuperiores etiam Nuntij, vel Legati de latere ſpecificam facultatem maiorem non habentes, cauſas in curijs Ordinariorum, vel aliorum inferiorum Iudicum pendentes ad ſe non aduocent, niſi per uiam legitimæ appellationis ad ipſorum Tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorum iuriſdictionibus quoad alias cauſas eximere non poſſint.

Appellationes nunquam recipiantur, niſi per publica documẽta, quæ realiter exhibeantur, prius conſtiterit appellationem à ſententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ aut a grauamine, quod per diffinitiuam ſententiam reparari non poſſit, in caſibus a iure non prohibitis. per legitimam perſonam, & intra debita tempora fuiſſe interpoſitam ac proſequutam.

Nec dum cauſa coram inferioribus iudicibus pendent, ante diffinitiuam ſententiam, uel uim diffinitiuæ habentem, de grauamine illato ſuperiores cognoſcere ualeant

leant, licet citra præiudicium curſus cauſarum ſe id facere conteſtentur. nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut ſimpliciter mandare, ut ipſis copia proceſſus tranſmittatur etiam expenſis appellantis.

Inhibitiones poſt appellationem, ſicut præmittitur, receptam, non concedãtur, niſi cum inſcriptione tenoris ſententiæ, aut decreti diffinitiui aut vim diffinitiui habentis, vel damnum per diffinitiuã irreparabile continentis, alias inhibitiones, & proceſſus & inde ſequuta quæcunque ſint ipſo iure nulla eiſq; impunè non parere liceat.

Si appellans aſſerat ſententiæ, aut àppellationis exemplum culpa iudicis a quo vel actuarij habere non poſſe, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda, ſed eis tantum ad quos pertinet, iniungi poterit, vt ſoluta condigna mercede actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminum tradatur. Caueat tamen Iudex à quo, ne ſi uerè appellatum fuerit in caſu appellabili, interim aliquid in præiudicium appellantis attentet, etſi per actum publicum, aut per teſtium depoſitiones conſtiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta poſſit Iudex appellationis adijcere, ne interim aliquid noui contra appellantem attentetur.

Ab executione decretum S. Concilij Trid. aut viſitationis Apoſtolicæ appellationes à Metropolitanis non recipiantur, nec ſi Epiſcopi virtute eiuſdem Sacri Cõcilij procedunt vt Sedis Apoſtolicæ delegati in cauſis, quæ ſub eorum iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur ſalua tamen in hoc caſu Legatorum, & Nuntiorum Apoſtolicorum authoritate.

In cauſis verò viſitationis ordinariorum aut correctionis morum, quoad effectum deuolutiuum tantum admittantur, niſi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur, vel cum viſitator citata parte, & adhibita cauſa cognitione iudicialiter procedit; tunc enim appellationi locus erit etiam quoad effectum ſuſpenſiuum.

Cum a grauamine, quod per diffinitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, non niſi uiſis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouiſio aliqua concedatur.

Cauſa appellationis pendente, appellans in eodem quo reperitur carcere, permanebit, quoad iudex ad quem appellatum eſt, viſis actis, & cauſa cognita aliter decreuerit, & tunc ſi à Iudicis ad quem decreto uim diffinitiuæ habẽte fuerit appellatum nihil mandare, aut pro ſui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem ſuperiorem aliud fueri ordinatum.

Acta originalia proceſſuum primæ inſtantiæ ad Iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur & tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad Ordinarium, ut in ſuo Archiuio conſeruentur.

Cenſura eccleſiaſtica in appellantem prolata relaxari, aut nulla declarari per Iudicem appellationis non poſſit, niſi auditis partibus, & cauſa cognita, tuncq; ſi cõſtiteret eam iuſtam eſſe ad iudicem, qui excommunicauit, appellans remittendus eſt, vt ab ipſo iuxta ſacros Canones beneficium abſolutionis. ſi humiliter petierit debitamq; emendationem præſtiterit, obtineat: ſi uerò iniuſtam eſſe clare appareat ſuperior àbſolutionem impendat, ſi dubitetur honeſtius eſt vt ad excommunicatorem intra breuem aliquem competentem terminum eidem præfingendum abſoluendus remittatur, licet etiam ſuperior hoc caſu idipſum per ſe præſtare iure poſſit.

Abſolutio ad cautelam non niſi parte citata, & viſis actis, cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolata, vel a iure ſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit, tuncque ad tempus breue cum reinci-

dentia, & præſtita per excommunicatum cautione de ſtando iuri, & parendo mandatis Eccleſiæ tantum, & ſi iuxta formam a iure præſcriptam apparebit, quem ob manifeſtam offenſam excommunicatum fuiſſe, debitam etiam ſatisfationem præſtare, & ſi ob contumaciam manifeſtam, expenſas pariter ſatisfacere, & cauere de iudicio ſiſti coram excommunicatore quis tenebitur, priuſquam ad cutelam abſoluatur.

A ſententia etiam diffinitiua contra uerum contumacem prolata appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouiſio, quamdiu appellans in huiuſmodi vera contumacia perſtiterit, concedatur.

Romæ in Sacra Congregatione die xvi. Octob. 160a.

Alex. Card. Floren.

Hiero. Aguecchius Sec.

c *ADDITIO. Quod ab inquiſito de hereſi poſſit appellari ad Metropolitanū, tenet Zanch. in tract. de hære. cap. 29. num. 3 & 4 Repert. inquiſ. in uerbo appellare, quamuis de prouocando ad Metropolitanum non facile admittat Franc. Pegna in directo. inquiſ. par. 3 commen 31. fol. 459.*

d *Dictis per Dominum Authorem adde quod poſtulans abſolutionem ad cautelā non fatetur ſe excommunicatum glo. recepta in c. venerabilem in uerb. poſtulauerit de elect. Nau conſ. 5. nume. 13 de empt. & uend. neq; inducit eius neceſſitatem idem Nauar. in conſ. 1. ne cler. uel monac. numer. 3. & abſolutionem ad cautelam an poſſit dare, is cui commiſſa eſt abſolutio ſimpliciter. Nauar. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu. 173. qui tenet, quod non contrarium aſſerendo in Delegato cui committitur cauſa, faciendo differentiam inter commiſſionem abſolutionis ab excommunicatione, & commiſſionem cauſæ quæ ſine abſolutione partium ad cautelam nō ſatis commodè poſſet tractari, de quo plenius per Couar. in cap. alma mater par. 1. §. fin. ſub nu. 8. Et in abſolutione ad cautelam requiritur licentia à Diœceſano loci, quando fit ad partis inſtantiam, ſecus ſi ex officio procedit Paul. in tract. de offic. & pot. cap. ſed vac par 2. q 6 nu 6. & poteſt excommunicatus abſolui ad tempus cum reincidētia Couar in d par 1 §. 11. ſub num. 6.*

Denique de hac materia poſt primam, editionem ſcripſit latè Auth. theſauri Caſuum conſcientiæ lib 2. ca. 18 quibus adde Lancell. lib 4 inſtit. Canon. in tit. de excom. § ſi quis tamen, & ibi gloſ.

e *Extat declaratio Sacræ congregationis Conc. Trid. ad inſtantiam Epiſcopi Nicotaren. videlicet.*

An quod c. 10. ſeſſ 24 de refor dicitur quod epiſcopi tanquam Apoſtolicæ ſedis Delegati ius & poteſtatem habeant & c. Ita intelligendum ſit, ut poſſit epiſcopus declinare iuriſdictionem Metropolitani.

Congregatio concilij cenſuit non poſſe in caſibus illis, in quibus ante Concilium tanquam ordinarius poterat uti eodem iure, eademq; poteſtate.

f *Iuriſdictio duplex aliquando in perſonam vnius reſidet. c ſuper quæſtionum. § ſi verò & ibi Aneha de off. Deleg. Menoch de præſump. lib 2. c. 16. & 17. & iuriſdictionem ordinariam, & delegatam habens uidetur procedere illa, quæ magis firmatur proceſſus Nauar in conſ. 33. de ſent. excom. in antiq.*

Differt autem ordinarius à delegato tantum, quia abſolutio excommunicationis facta ab habente poteſtatem iure ordinario non ſeruata forma iuris valet etiam ante ſatisfactionem non tamen facta à Delegato Nau. in man. conſ. c. 27. nu. 37.

g *Epiſcopus cognoſcit de ſuſpicione Vicarij, eo tamen exiſtente in remotis, cognoſcunt*

Digitized by Google

ſcunt arbitri ſicut cognoſcunt de recuſatione epiſcopi Iacob Sbroz.in tract.de of. Vica lib.3.q 16.

Acta tamen facta per iudicem recuſatum an ſint ipſo iure nulla Ant.Gab.in ti. de iudicijs concluſ.5.Minado.deci.27. & de attentatis poſt recuſationem iudicis Lancell.in tract.de attent.par.2.c. 6.A decretis uerò in cauſis ſuſpicionum non datur appellatio de iure regni Vinc.de Franch dec.408.

Quando epiſcopus litigat cum ſubdito, vel eſt ſuſpectus eliguntur, arbitri, Capi. deciſ.137. à quorum ſententia appellari ad Papam tenet Maran.in 6 par in verbo, & quandoq; appellatur num. 376. per glo in c.ab arbitris, de off deleg.in 6. ſed hoc procedit in arbitris delegati Papæ non autem ordinarij, quia tunc non poteſt appellari ad Archiepiſcopum ut eſt com.opi.Cara.in ritu M.C.Vic.275.& tenet D. Quaranta ſupra ſub nu.19.verſ.item quæro a delegato recuſati.

Hinc dubitari poteſt, an Epiſcopus ſit iudex legitimus in cauſa ſuę eccleſiæ, ſeu ad Epiſcopatum pertinente. Reſpondeo affirmatiue prout expreſſe, & indiſtincte tenet glo. in cap.ſi quis erga, verſ. priuetur 2.q.7.& Innoc.in c.noſtri, nu.1.de elect. Put.deciſ.210.nu.3.lib.2.quam gloſſam communiter receptam fatetur Nauar.in conſ.20.ſub nu.9.de reſcript.in nou. & eſt com. canoniſtarum ſententia, de qua teſtatur Redoa.in tract. de reb. eccl. non alien.q.78.c.8.nu.4.& 5.Quam concluſioně declara primo, ut tamen conſultius ſit alij committere, in quo omnes concordare aſſerit Alberic.in rub.C.ne quis in cauſa ſua nu.3.Secundo declara, vt non procedat quando cōmodum venit ipſi Epiſcopo applicandum ex Panor.in c.venerabili, nu. 4.de cēſib. Tertio declara ut poſſit nihilominus recuſari, & propter prę ſumptam affectionem uti ſuſpectus allegati, vt poſt Abbatem, Franc.& Dec.in c.poſtremo de appel.concludit Stepha.Aufrer.in tract.de recuſat.nu.8. ex com.& ueriori opinione Maranta.in Spec.aduocat.par.6.in 2.actu princi. n.51.Cæſar.de Graſ.in dec.4.n.1.ſub tit.de excep.& Capy.dec.137.n. 6.

k *Tenor uero declarationis eſt, An quod decreto Sacri Conci.Trid.ſeſ.13.c.1.de refor.& alio ſeſſ.24.c.20.de refor.dicitur de grauamine quod per appellationem a diffinitiua reparari non poteſt, intelligi poſſit & debeat de grauamine indebitæ carcerationis.*

Sanctiſſimus D.N.audita relatione Congregationis concilij declarauit ita eſſe intelligendum, & ideo ab huiuſmodi grauamine appellari poſſe & ordinarium teneri huic appellationi deferre & teneri proceſſum trāſferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus donec iudex appellationis cauſa cognita aliud iuſſerit.

Carcerati ſine proceſſu appellatio à Metropolitano cognoſci poteſt dummodo, nō impediat exequutionem correctionis, eadem Sac.Cōgregatio cenſuit hactenus uerba declarationis.

K *In quibus caſibus poteſt inferri tortura Carau.in tit.Mag.Cur. Vic.41.nu.13 idem in rit.259.ſub nu.11.tenet & probat quod a decreto de torquendo admittatur appellatio, & tortura ſuſpendetur etiam antequam per iudicem ad quē inhibeatur, nā licet regulariter appellatio ab interloquutoria nō liget manus iudicis a quo antequam inhibeatur, ut in c non ſolum.de appell in 6.limitatur non procedere in ea interloquutoria quæ infert grauamē irreparabile, ut iſta de torquēdo, et ampliat prædicta procedere non ſolum quando tractatur de eruenda confeſſione ſed etiā ſi tortura inferatur ad eruendam reſponſionem affirmatiue uel negatiue, ampliando*

etiam quando appellatur a comminatione tortura, ut ligentur manus iudicis ſicut per appellationem à decreto de torquendo, & grauamen irreparabile dicitur omnis actus irretractabilis ferens ſecũ exequutionem in inſtãti, ut excõmunicatio, carceratio, tortura, & alia huiuſmodi, quæ continent factum quod infectum eſſe non poſſet leg. in bello. § facta ff. de cap & poſt reuer. ideo illud grauamen irreparabile cenſetur Doc. in l. quod iuſſit ff. de re iudi Diaz reg. 19.

Idem iudicium fit de grauamine reparabili ſed cum magna difficultate quam de irreparabili.

Amplia ut idem iudicetur, quando grauamẽ eſſet quidem reparabile, ſed cum magna difficultate, aut præiudicio partis, vt nec tunc iudex procedere poſſit, Felin. in c. accepimus, nu. 5. de fide inſtrum. Duen. reg. 52. limit. 13. nu. 13. Menoch. in comment. de adipiſ. poſſ. remed. 4. num. 866. Lancell. in tract. de attentat. par. 2. c. 12. lim. 1. nu. 104. Hier. Gonzalez in commen. ad reg 8. Cancell. gl. 9. §. 1. f. 282. nu. 187. qui alios etiam caſus refert.

l *Dicitur etiam decretum habere uim diffinitiua, quando epiſcopus ſuffraganeus petierit remiſſionem cauſæ, & Archiepiſcopus declaraſſet ſe iudicem competẽtem, & ab hoc decreto ſuffraganeus appellaſſet, quo caſu non poterit Archiepiſc. ad ulteriora procedere, quia talis interloquutoria habet uim diffinitiua, ſecus uero ſi ad inſtantiam rei hoc decreuiſſet ut per Caran. in d. ritu. 259. in fi vbi allegat Rebuf.*

In hac materia Appellationis addendo omnibus prædictis ſciendum eſt quod appellatio debet fieri coram iudice a quo infra decem dies niſi ſit abſens, vel adeſſet iuſtus metus, quia tunc coram iudice ad quem. vel extra iudicialiter coram notario iudice & teſtibus c fin. vbi Zab. de appellat. Maran. in 6. part in uerbo, & quandoque appellatur. nu. 133.

Item inhibitio ſuperioris legitime interpoſita cum cauſæ cognitione, & parte citata ligat manus iudicis, alias ſecus. Maran. in d. 6. p. nu. 207. Proſ. de Aug. V. I. D.

21 *An propter negligentiam epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*
22 *An extra cauſam negligentia.*
23 *Quænam poſſit Archiepiſcopus exercere in ſua prouincia ſuffraganea, & in locis exemptis ſuæ diœceſis, & prouincia.*

21 DEcimanona authoritas eſt, † vt propter negligentiam *m* epiſcopi deuoluatur poteſtas ad Archiepiſcopum 9 q. 3. vbi glo. in ſum. & in ea. fin. in verbo negligeres, quæſ. eadem, ac in c. paſtoralis, in prin. de off. ord. in c. ſicut olim, de accuſ. in c. 1. de ſupp. negli. præl. in ſexto. Hoſtien. in ſum. de off. ordi. ſub nu. 7. Abb. in c. quanto nu. 6. de off. ord. Gemi. & Franc. in c. venerabilibus. §. ſanè, de ſen. excom. in ſexto. notãt ex eo tex quod Archiepiſc. habet iuriſdictionem in ſubiectos ſuffraganei ſi ſuffraganeus negligit facere iuſtitiam, & hanc eſſe communem opinionem dicit Abb. in ca. graue, nu. 9. de off. ord. Felin. in d. c. paſtoralis, nu. 6. & quod negligentia ſit iuſta cã priuandi aliquem exercitio, & modos probandi negligentiam vbi a iure vel ſuperiore nõ eſt præfixũ tẽpus, Feli. ponit in c. irrefragabili, de off. ord. Sed contra prædictã cõem opin. tenet Abb. in c. ſi quis contra clericũ, n. 7. de fo. cõp. & in repetitione eiuſdẽ qui a n. 40. vſq; ad 42. late examinat, & cõcludit q epiſcopo ꝓ ſuis exceſſib. excõmunicato, vel iuriſdictionẽ exercere neglıgẽte, eius iuriſdictio regulariter ad Metropolitanũ nõ deuoluitur

m

quam-

Digitized by Google

quanquam in caſu negligentiæ ad iuſtitiam miniſtrandam eundem cópellere valeat,in prælatis vero epiſcopis inferioribus quoad ipſum,ſecus eſt cẽſendum,& ex hoc infert corrolarium quòd pinguius ius habent epiſcopi in ſubditos ſuorum ſubditorum,quam Archiepiſcopi in ſubditos ſuorũ ſuffraganeorum.idem tenet Abb.in d.c.paſtoralis.iu princ.nu.10.& 12. in c.ex parte nu.17.de conceſſ.præben.in c.auaritiæ nu.6.de pręben.in cap.ex frequentibus nu.10.de inſtitu.in c.cum Bertold. nu. 10. de ſen.& re iud.in d.c.graue num.9.de offic.ord.& in c.nullus,de iure patro.ſimiliter dicit quod Archiepiſcopus non ſuccedit data qualibet negligentia,ſed tantum in caſibus a iure expxeſſis.vndè licet regulariter poſſit compellere epiſcopum ad officium ſuum debite exercendum,non tamen ipſe ſuccedet in exercitio,& notat etiam Gemin.in c.1.num.5.de ſuppl.negli.præl.in ſexto,& ſic maior eſt iuriſdictio Archiepiſcopi in ſuffraganeos,quam in ſubditos ſuffraganeorum. Ancha.notat in d.c.paſtoralis in princ.Card.Alex.in cap. de ijs 12.diſtin. propter negligentiam ergo ſuffraganeorum non deuoluitur actus ad Archiepiſcopum,ſed vniuerſus mundus tenet oppoſitum ut refert Felin. in d.c.paſtoralis,qui dicit opinionem Abbatis eſſe nouam,& tuendo communem,tria pro ea conſiderat, cuius dictis adde quòd non conuincitur iudex de retardata iuſtitia niſi fuerit ter requiſitus Gram.in conſ.crim.54.n.8.Baner.in tract.de mora.par.1.niſi in prima interpellatione recuſaret,tunc una ſufficit,& ſequitur Rebuff.in tract.concordatorum in rubr. de friuolis appella.vbi concludit eſſe communem opinionem quod quando quis non poteſt habere iuſtitiæ complementum a ſuo iudice,appellare poteſt ad immediatè ſuperiorem poſt trinam monitionem iudici factam, & iudex negligẽs circa ea quæ ſibi incumbũt,tenetur ad intereſſe vt per Rebuf.in loco præallegato poſt glo.in c.dominus noſter 23.q.2.& aduerte quòd Abb.in d. c. ſi quis contra clericum, loquitur quando quis vult adire Archiepiſcopum per viam querelæ,& dictum ſuum dicit Abb.non procedere in caſibus exceptis vt in abſolutione ab excommunicatione c.ad reprimendam,de off.ord.c.ſacro,de ſent.excom.glo.in c.qua fronte, in verbo conqueruntur,de appel.& in correctione criminum,c.Romana.§.notoria,de cenſ.in ſexto,qui tex.procedit etiam ſi Archiepiſcopus non uiſitat.Abb.in c.ex frequentibus,nu.10.de inſtit,vtroq; enim caſu mora affert periculum in illa Abb.in d.repetitione c.ſi quis contra,nu.40.de fo.cóp.ex qua ratione infertur quod licet Archiepiſcopus non poſſit ipſe dare licentiam,vel conſentire,ſed tantum compellere epiſcopum ad conſentiendum,tamen ſi cauſa eſt multum fauorabilis propter aliquod bonum emergens,quod bonum aliter nó ſuccederet,poterit etiam ipſe dare licentiam,vel cóſenſum præſtare. Lamb.de iure patr.lib 1.par.2.ar.20.q.1.princ.nu.21.fol.123.vbi pro ornatu d.c nullus,de iure patro.late tractat, quando aliquis habens conſentire non vult conſentire an poſſit adiri ſuperior,ut illum compellat , ad conſentiendum vel ipſe conſentiat,& concludit quòd,quotieſcumq; conſenſus eſt præſtádus per inferiorem prælatum Epiſcopo iura epiſcopalia habentem , poteſt epiſcopus adiri in omni caſu, ut uel compellat inferiorem prælatum ad conſentien-

dum

dum, vel ipſe cõſentiat, & ratio eſt in epiſcopo uerſus ſubditos prælatos, quia ipſe habet intentionem ſuam fundatam de iure ſuper omnes exiſtentes in diœceſi c. omnes baſilicæ 16. q. 7. gl. in c. ſane & in c. ſicut uidere, de exc. prçl. & in c. q̃q̃ in verbo loci ordinario de vſu. in 6. c. cũ contingat, de fo. cõp. & res, de facili reuertitur ad ſuã priſtinã naturã c. ab exordio 36. diſ. Secus tamen eſt in Archiepiſcopo qui non poteſt ſupplere negligentiam epiſcopi, niſi in caſib. à iure expreſſis per d. c. paſtoralis, prout etiam ſupplet in caſu inſtitutionis in quo poteſt recurri ad Archiepiſ. quando Epiſco. non vult in ſtituere qui præfiget terminũ infraquem ſi nõ inſtituit ipſe ſupplebit Abb. in d. cap. ex parte nu. 17. de conceſſ. præben. & vltra rationem. Abb. poteſt dici quod ille caſus eſt expreſſus à iure ſcilicet in collatione beneficiorum, vel inſtitutione vt epiſcopo negligente Archiepiſcopus ſuccedat per c. 2. de conceſſ. præbe. c. cum in cunctis, in fine de electio. d. c. ex parte, de conceſſ. præb. Rocchus de iure patro. in verbo pro eo quod diœceſani conſenſu nu. 16. Lamb. vbi ſupra. & in quæſt. ſeq. & lib. 2. par. 2. ar. 17. quæſ. 8. prin. fol. 191. & eodem lib. 2. par. 3. ar. 7. q. 7. princ. fol. 217. qui in præcedenti art. 6. nu. 4. ponit multos caſus in quibus ſuperior poteſt præfigere tempus, vbi tempus à iure non eſt præfixum habenti facere actum, & ſi infraillud tempus ille actus non fuerit factus, ipſe ſuperior ſupplebit, ſi tamen epiſcopus habens conſentire noluerit conſentire ex iuſtis cauſis, & ſuperior aditus nõ vult eum in illis audire, ſed loco ipſius vult conſentire, epiſcopus, vel habẽs conſentire poteſt appellare ad ſuperiorem ſuperioris ſui Lamb. in d. ar. 20. nu. 13. fol. 123. & ſecundum communem opinionem infertur quod ſi ſuffraganeus eſt negligens in exhibenda iuſtitia, & ſubditus conqueritur Archiepiſcopo de ſuffraganeo qui noluit procedere, tali caſu deuoluitur poteſtas ad Archiepiſcopum, ut tamen quo ad hoc nulla, reſtet obiectio, conſuluit Hoſtien. in d. c. 1. de ſupp. negl. præla. in ſexto, vt Metropolitanus remittat ſubditum ad ſuffraganeum aſſignans ei certum terminum competentẽ, infra quem iuſtitiam, reddat, quo elapſo ſi hoc non fecerit, debet Archiepiſcopus definire, & ut epiſcopus monitionem negare non poſſit, fiat de præſentatione literarum publicum inſtrumentum. pro hac opinione Hoſtien. quæ eſt communis ut inquit Felin. in d. ca. paſtoralis, de off. ordi. facit diſpoſitio Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 20. §. legatis. & ritus. 19. Cur. Archiep. Neap. & ibi Alber. Oliua Frec. de ſubfeu. lib. 2. authori. 11. Card. Alexand. etiam dicit in ſum. 9. q. 3. quod ſi ſuffraganeus eſt negligens, ut non ordinet vel excõmunicet, vel condemnet quos debet, & generaliter non facit ea, quæ debet & admonitus non emendauerit. tunc Archiepiſcopus inuito eo ſupplebit vices eius, ſcilicet quod in parochia eius ordinabit clericos, inſtituet in eccleſijs, excommunicabit, abſoluet, & damnabit ſecundum Hugonem. idẽ Car. etiam in d. cap. fin. 9. q. 3. notat quod epiſcopus non debet eſſe negligens in diœceſi ſua, ſed facere ea ad quæ tenetur, ut puta ordinare clericos, iudicare & alia diſponere ad quæ tenetur, alias Metropolitanus defectum vel negligentiam ſupplere poteſt, idem tenet Berta. de epiſc. lib. 4. par. 2. q. 44. & ſit dicta 9. q. 3. abbreuiatur vt ponitur in principio voluminis decreti vbi quęritur

Digitized by Google

tur,an liceat Archiepiſcopo clericos ſui ſuffraganei abſoluere vel damnare, & quod non niſi data negligentia,vel appellatione interpoſita. excluſa ergo negligentia,vel appellatione non poteſt Archiepiſcopus ſe intromittere vt quando epiſcopus aduerſus monitionem Metropolitani allegaret cauſam rationabilem,præſertim contra promouendum etiã extraiudicialiter ſibi notam arg.cap.ad aures de temp.ordi.& Concil.Trid. ſeſſ.14.ca.1.& ſeſſ.23. c.8.de refor.dum dicitur quod vnuſquiſq; a proprio epiſcopo ordinetur, & alius epiſcopus non poteſt ordinare niſi eius probitas,& mores ordinarij ſui teſtimonio commendetur ſub pænis ibi expreſſis. Sed ſi epiſcopus ſuffraganeus non allegaret cauſam rationabilem,& perſona promouenda eſſet idonea de uita,moribus,doctrina,ac arctata ratione beneficij çurati & adeſſet vrgens neceſſitas eccleſiæ, & in loco eſſet magna penuria presbyterorum, periculum etiam eſſet in mora ob ſalutem animarum, circa adminiſtrationem ſacramentorum, & non adeſſet copia temporis conſulendi ſummum Pontificem ad maiorem cautelam,crederem attentis prædictis circunſtantijs, ac negligentia epiſcopi præuia monitione, & capta informatione de prædictis omnibus per Metropolitanum tunc poſſe ordinari ſubditum ſui ſuffraganei,& ita procedere prædicta. idem dicendum ſi epiſcopus eſſet in remotis partibus,& non adeſſet copia temporis recurrendi ad ipſum, vel ad ſummum Pontificem,& Vicarius eſſet negligens in concedendo licentiam ordinandi attentis terminis prædictis. Præterea ex hac communi concluſione deducitur quòd Archiepiſcopus poteſt aſſignare terminum epiſcopo ut conſtituat ſibi Vicarium,vel officialem, ᵃ quo elapſo Archiepiſcopus ſupplebit Abb.in c.quoniam,de off.ord. ſi tamen epiſcopus eſt in diœceſi,& poteſt omnia epiſcopalia munera obire,non tenetur habere Vicarium glo. Io. Paul.Lancel.in lib.1.inſtit.iur.cano.in titulo de off. Vicar.in uerbo non poteſt. Vlterius infertur quod in exequutione vltimæ voluntatis epiſcopo negligente ſuccedit Archiepiſcopus Abb. in d. ca. paſtoralis,in prin. Lancel. Corrad.in temp.om.iudi.lib.2.c.4.ſub nu.22.Item Archiepiſcopus ſupplet negligentiam prælati,regularis perſonæ ſuę prouinciæ ſi poſt eius monitionem non reuocauerit ad clauſtra c.quanto,vbi Abb.de off.ord.Quæro quid ſi in terminis c.omnis vtriuſq; ſexus,de pæn.& remiſſ.epiſcopus malitioſè recuſauerit dare licentiam alteri confitendi,an poſſit Archiepiſcopum adire. Reſp.prout in gl.in d.c.in verbo obtineat.Item quæro quid ſi epiſcopus eſt, exemptus Reſp.ꝙ Metropolitanus non ſupplet negligentiam epiſcopi exempti,Abb.in c.2.nu.8.de conceſſ.præb.prout erat epiſcopus Adonen.qui non recognoſcebat alium ſuperiorem niſi Papam,cui eſt directa decretalis in ca. nullus de iure patro.& ideo de Papa ille tex. loquutus fuit dicit Lamber. in d.ar.20.nu.9.fol.122.vbi nu.15.ponit quando dicatur negligens,& neglectus,& habetur per Gem.in c.eccleſiæ num.12.de ſuppl.negli.præla.in ſexto.Quæro etiam quid ſi capitulum Sede vacante negligens eſt Reſp. quòd nedum Archiepiſcopus ſupplet negligentiam epiſcopi, ſed etiam capituli cathedralis eccleſiæ vacantis deputando viſitatorem iuxta diſpoſitionem caſſn. de ſuppl.negli.prælat.in 6. Abb.in cap.1. ne ſede vaca. & vide gloſſ. in clem.

Digitized by Google

clem. 2. in verbo capituli de hæreti.

21 Quæro etiam quid extra caſum negligentiæ? Reſp. quod in caſu extra negligentiã non ſuccedit Archiepiſcopus, ſi epiſcopus ex ſuis culpis fuerit excommunicatus, nam tunc iuriſdictio ipſius ſuffraganei excõmunicati ad metropolitanum non deuoluitur c. 1. de ſuppl. negli. prælat. in 6. ſed ad Papam vt ibi per Gemin. & Docto. vbi aſſignant rationem, quia negligens peccat in iuriſdictionem, ideo ad proximum ſuperiorem deuoluitur, non ſic ex alia cauſa, epiſcopo verò a paganis, vel a ſciſmaticis capto, non Archiepiſcopus, ſed capitulum adminiſtrat. c. 3. d. tit. in 6. & ratio ponitur in tex. Quod amplia etiam in abſentia epiſcopi remota, qui non prouidit de Vicario, ut Capitulum ſuccedat, Card. Zab. in clem. vnica, ſub num. 17. de off. Vicar. Vitali. in clem. 1. §. volumus, nu. 17. de for. compet. facit etiam tex. in c. vnico. §. fi. de ſed. vac. in 6. ita fui in voto pro Capitulo noſtro Neap. mortuo Vicario exiſtente Archiepiſcopo in Polonia.

m *ADDITIO. Quod propter negligentiam epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, tenet etiam Affl. in ca. Imperialem, §. præterea nu. 33. de probi. feud. alie. per Frider. & qualiter cõſtare debeat de negligentia vide eundem in c. 1. ſi de inueſti. feud. inter dom. & vaſſal. nota. 13. in fin. & propter negligentiam ſolam non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum niſi poſt terminum aſſignatum per Archiepiſcopum quando tamen crimina non ſunt notoria Paui. de viſita. par. 2. q. 5. Item ſi epiſcopus non vult exhibere auxilium iudici ſeculari, poteſt adire Metropolitanum, vt illum cogat auxilium præſtare ad exequutionem ſententiæ vt eſt cõmunis opinio Couar. cap. 10. pract. queſt. ſub numer. 10. Et an epiſcopus poſſit cogi ab Archiepiſcopo ad pronunciandum, vide Bal. in l. 1. num. 18. C. quom. & quando iudex poſt gloſ. fin. in cap. admonet, de renunc. Tu dic quòd ſi cauſa eſt in expeditione, vel retardat expeditionem, tunc ad inſtantiam partis poteſt moneri ab Archiepiſcopo cum termino, alias eo elapſo, & nulla ſubſiſtente cauſa rationabili poterit ipſe Archiepiſcopus procedere. Nec poteſt epiſcopus ſe tueri termino bienny dato per Conc. Trid. in præalleg. ſeſſ. 24 cap. 20 quia in eodem ca. in § legati quoque expreſſe cauetur, quòd negligente epiſcopo, eoque prius requiſito iudex ſuperior poteſt procedere & ratio eſt, quia illa retardatio expeditionis præſertim ſi Reus detinetur in carcere continet grauamen irreparabile a quo poteſt appellari, carcer enim ſemper grauat, Bald. in l. 2 num. 6. & 7. C. de epiſc. audien. & ſupradictum eſt autho. 8. & in hac authoritate, 19. & non debet reſultare iniuria vnde iura naſcuntur l. meminerit. C. vnde vi, ac inducta in fauorem, non debent retorqueri in odium l. quod fauore. C. de legi. Item per negligentiam epiſcopi in collatione beneficij deuoluitur collatio, ad Archiepiſcopum poſt ſex menſes cap. 2. de conceſſ. preben. Limita in beneficio Curato, ad quod ſi patroni præſentauerint, & præſentatus per examen fuerit approbatus, tenetur epiſcopus infra duos menſes inſtituere, alias poterit Archiepiſcopus ex Bulla Pij V. incip In conferendis, ſed eo caſu ego conſulerem, vt prius certioretur ordinarius ad dicendum cauſam quare non debeat fieri inſtitutio ab Archiepiſcopo, ut ipſe tutius procedere poſſit.*

Amplia non ſolum in negligentia ſed etiam in recuſatione, ut quando epiſcopus negaret diſpenſare ubi patet ratio diſpenſandi ut eo caſu poſſit adiri Metropolitanus, vel alius Superior Burgas in tractat. de Irregu pa 2 fol. 28 ſub rub. qua diſpenſatio dicatur debita facit tex cum gloſſ. in c exigunt 1. q. 7. & in c. Domino ſancto, 50. diſt. & c. nullus de iure patr. & tunc debet remittere ad ſuffraganeum ut diſpenſet

ſet quo recuſante, vel negligente tunc ſuperior diſpenſabit. Burga. in d. tracta part. 8 in tit. de diſpenſatione Archiepiſcopi fol. 77. & quando liceat diſpenſare vltra Burgaſ. uide Rebuff. not. in praxi. beneſic. p. 2. ſub titu de diſpen. ad plu. beneſ. a. num. 43. ad 62. Et prædicta de diſpenſatione intellige iuxta terminos relatos ſatis notabiliter conſideratos in præſenti authoritate ſcil. exiſtente neceſſitate, & non ita ſimpliciter. Item amplia in monitionibus excommunicationum, quæ fiunt ad finem reuelationis, ut ſi epiſcopus eas denegaret, liceat parti appellare ad Metropolitanũ quamuis reſideat in eius arbitrio illas concedere per Conci. Trid. ſeſſ. 25. capi. 3. & ita practicatur, à commiſſis enim arbitrio iudicis ſi partem lędit, aut grauat appellari poteſt dictum fuit ſupra autho. 18. ſub num. 18. etiam ſi fuerit datus breuis terminus ad reuelandum Nauar conſ. 11. de offi. ordin. in nouis. ubi etiam ſi obſcuritatem, vel repugnantiam centineant.

n *Hac quæſtio, an epiſcopus teneatur conſtituere Vicarium, diſputatur ad partes per Iacob Sbrozz. in tract. de Vica epiſc. lib. 1. q. 46 & concludit pro parte affirmatiua, quod ſaltim tenetur habere Vicarium in ſpiritualibus generalem, ſed tutius eſt, Vt etiam in temporalibus; Et, quanam ſignificent iſta verba, In ſpiritualibus, & temporalibus, declarat gloſ. in c. auaritia de elect. in 6. & quod poſſit Archiepiſcopus conſtituere Vicarium epiſcopo negligente tenet idem Sbrozz., d. lib. 1. q. 57. & Nauar. conſ. 4. de off. ord. in anti.*

23 X X. authoritas eſt † nam in concernentibus totam Prouinciam poteſt Archiepiſcopus exercere iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganeorum vt in tollendo prauam conſuetudinem cap. ad extirpandas, & c. fi. de fil. presbyt. cap. ex frequentibus, de inſtit. c. in tantum, de ſimo. ca. pernicioſus, vbi Abb. de celeb. miſſ. Abb. in cap. paſtoralis, in princ. de offi. ord. & ibi Fel. num. 7. & iſte eſt caſus, in quo Archiepiſcopus exercet iuriſdictionem in Diœceſi ſuffraganeorum ſuorum Abb. in d. cap. ex frequenribus, num. 4. & 10. verſ. tertia ſolutio, & Hoſt. in c. 1. de ſuppl. negli. prçlat. in 6 dicit quando peccatum eſt uniuerſale, ſcilicet, quia per vniuerſam Prouinciam frequentatur, ſollicitudo enim totius Prouinciæ Archiepiſcopo commiſſa eſt c. cleros. 21. diſt. facit tex. in c. ea noſcitur, de his quæ fiunt à prælat. ſin. conſ. cap. e. tuarũ de priuileg. c. quoniam 75. diſt. glo. in d. c. paſtoralis, de off. ord. Gemi. in ca. fin. in princ. num. 9. de offic. deleg. in 6. & gerit ſolicitudinem vniuerſaliter non particulariter Butrt. d. c. paſtoralis.

XXI. authoritas eſt quod Archiepiſcopus cum in prouincia ſuam iuriſdictionem exequitur, poteſt punire ſubditos ſuffraganei notorios iniuriantes ſibi, & nuncijs, & familiæ ſuæ tam ſi ob id ſua iuriſdictio impediatur, quam non, tex eſt not. in c. 1. de pœn. in 6. & de iudice quod poſſit procedere contra impedientes eius iuriſdictionem, vide cap. 1. de offic. Deleg. & ibi glo. & in c. cum voluntate. §. fin. in verbo. Ratione officij de ſent. excommun. & in extrauag. vnica Ioan. 22. de priuil. in verb. impediatur officium. faciunt dicta per Vinc. de Franc. deciſ. 147. poſt. Pau. de Caſ. in l. addictos C. de epiſc. audien. officiales & miniſtri Archiepiſcopi ipſum repreſentant glo. in extrauag. Ioan. 22. de pœnis in uerſ. calcata reuerentia, & de prorumpente contra iudicem vt arbitrio ſuperioris puniatur, vide cap. dilectus, de pęnis vbi Abb.

ADDI-

ADDITIO. Nec erit tunc iudex in cauſa propria, ex quo factum eſt notorium & non requiritur cauſæ cognitio. cap. manifeſta 2 q. 1. cap. cum ſit romana de appel. c. euidentia & ibi glo. de accuſat. cum alijs concord. Sed erit potius exequutor iuris vt per Innoc. *& Card. Zabar. in c. ex parte, de verb ſignif. per Gem. & Franc. in d c. 1. de pæn. in 6. & ideo nec poterit vt ſuſpectus recuſari c. nonit, de appella & aſſerunt prædicti Doct. ubi ſupra Hoc autem intelligit & not limitat Abb. in capi. cum veniſſent ſub nu. 8. de iudi. quando pro illo delicto ſeu iniuria eſt certa pæna in iure expreſſa ſecus ſi uenit imponenda arbitrio Iudicis; quia tunc in arbitrando poſſet excedere modum, & per cōſequens non diceretur merus exequutor exequendo ſimpliciter iuris diſpoſitionem, ſed iudex, & poterit vt ſuſpectus recuſari ex allegat. ibi per eum, quia nulla ratio patitur ut quis iudicet in cauſa propria, cum ſit res valde iniqua ut in rub C. ne quis in ſua cau. & tunc debet committere non ſuſpecto, per ea quæ fuerunt dicta auth. 18 ſub nu. 19. Et Prælatus poteſt punire iniuriam propriam etiam occultam quando procedit extraiudicialiter per uiam correctionis & impoſitionis cuiuſdam pænæ, vel pænitentiæ ex his, quæ notantur in c. & qui emendat & ibi gloſ 45. diſt. & ſentit expreſsè Abb. in d. c. cum veniſſent ſub nu. 12. Et poterit Archiepiſcopus etiam iniurias occultas punire, dummodo de illis conſtare poſſit ſecundum Hoſt. & Archid. in d. c. 1. de pæn. in 6.*

XXII. authoritas Metropolitani eſt, vt puniat deuiantes à conſuetudine Metropolitanæ eccleſiæ in diuinis officijs c. de ijs 12. diſt in. ſuam enim Metropolim tenetur ſequi eccleſia ſuffraganea c. altaria, el primo, de conſecr. diſt. 1. c. Inſtitutis, de conſec. d. 2. gloſ. in c. penulti. de celeb. miſſ. e. fi. de ſpōſ. duor. & facit tex. in cap. dilectus el 2. de ſimo. & in c. 1. de poſtu. prçla. & ſic nota caſum in quo Archiepiſcopus iudicat inter ſubditos ſuffraganei videlicet, quando agitur de modo officiandi, & ratio poteſt eſſe, quia concernit totum ſtatum Prouinciæ, in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem c. ex frequentibus de inſti. Gemi. notat in d. c. de ijs, quem ſequitur Cardin. Alex. ibidem dicens, quod cum modus publicus officiandi debeat eſſe in tota Prouincia vniformis, talis modi obſeruantia, & violatio reſpiciunt totam Prouinciam, & ipſum Archiepiſcopum, & pro talibus poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos ſuffraganeorum ſuorum, niſi eccleſiæ Prouinciæ haberent ſpecialem conſuetudinem rationabilem. Sylu. in verb. Archiepiſcopus ſub num. 2. ſed hodie attenduntur conſtitutiones Pij V. ſuper recitatione Romani Breuiarij inc. quod a nobis poſtulat, Datum Romæ 6. Id. Iul. 1568. quæ eſt impreſſa in Breuiarijs, & in Bullario fol. 1031. & altera Cōſtitutio eiuſdem Pij de Miſſalis Romani ex Decreto Conc. Triden. reſtituti approbatione incip. quod primum, Datum Romæ prid. Id. Iul. 1570. quæ eſt impreſſa in Miſſali, in Bullario fol. 1099. In matrimonio etiam debet conſuetudo Metropolitanæ eccleſiæ attendi c. 3. de cogn. ſpiri. ſed quoad illum text. attenditur Conc. Trid. ſeſſ. 26. c. 2. de refor. matr.

XXIII. authoritas eſt, nam Metropolitanus ad querelam epiſcopi tanquam delegatus Papæ procedit contra canonicos ſui ſuffraganei ceſſantes à diuinis abſque cauſa rationabili & manifeſta c. irrefragabili §. cæterum, de c ſhc. ordina.

ADDI-

ADDITIO. Ceſſatio a diuinis nil aliud eſt quam ſuſpendere organa miniſtrorum vt in eccleſia non celebrent, & eſt quid facti; Abb in c. dilectis, de appel. & de hac materia ceſſationis a diuinis habetur in c. canonici, & c. quamuis, de offic. ordi. in 6. de qua etiam multa utilia tradit Aluarez. in ſpeculo iuris canon. ac Cæſarei c. 37. de eccleſ. interd. & de ratione quare ipſe epiſcopus non corrigat hunc exceſſum ſuorum canonicorum vide per Innoc. *& alios doct. in d. §. cæterum.*

XXIIII. authoritas eſt quando crimina ſunt notoria poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos ſuffraganeorum in tota prouincia c. 1. §. notoria, de cẽſi. in 6. qui tex. procedit etiam ſi Archiepiſcopus non viſitat. Abb. in c. ex frequentibus nu. 10. de inſtitu. quando tamen epiſcopus eſt negligens. Silueſt. in ver. Archiepiſcopus ſub nu. 3. in fi. ſed in criminibus non notorijs, & de quibus ſolum laborat infamia, non poteſt Archiepiſcopus procedere, ſed debet compellere epiſcopum vt inquirat, & puniat. Socci. de viſitat. ſub nu. 29. & ſi epiſcopus tunc non procedit in puniendo eius ſubditos, tunc poteſt Archiepiſcopus. Paui. de viſita. par. 2. q. 5.

XXV. authoritas eſt quia Archiepiſcopus poteſt exercere iuriſdictionem in prouincia conſuetudine ſibi permittente. vnde licet Archiepiſcopus regulariter non poſſit exercere iuriſdictionem in prouincia in ſubditos epiſcopi ſuffraganei c. 1. de fo. comp. in 6. niſi in caſibus in iure expreſſis per gl. in c. paſtoralis de off. ord. & in ſum. 9. q. 3. & in c. conqueſtus, ea. q. inter quos eſt quando conſuetudo hoc ſibi tribueret d. c. 1. de for. comp. & c. 1. de pœnis in 6. vbi Gem. & Franc. notant.

ADDITIO Ex quo enim quis eſt in poſſeſſione per aliquod tempus ſine controuerſia dicitur pacifice poſſidere ita quod ſit in ea conſeruandus. Card Zab. declarando dictum Hoſtie. in c. duo ſimul, de off. ord. & ex hoc inducitur conſuetudo, quæ conſuetudo tribuit iuriſdictionem c. conqueſtus 9. q. 3. c. cum contingat de for. com. l. vlt. C. de emancip. liber. limita vt non poſſit Archiepiſcopus vel alius Prælatus cõſuetudine acquirere illa quæ tendunt ad honorem, quæ communiter non conceduntur eccleſijs ſine priuilegio Apoſtolico vt probatur in c. contra morem 109 diſt. uel ſi velles inducere, vt eccleſia ſua præ cæteris habeat aliquam præeminentiam, videlicet ut in ea haberet canonicos Cardinales, aut eſſet aliqua dignitas omnino noua doct. in c. cum acceſſiſſent, de conſt. Petr. de Rauen. ſingulariter in enarrat. in tit. de conſuet. ſect nu. 22.

XXVI. authoritas eſt, nam Archiepiſcopus, vel eius officialis poteſt mittere quæſtores ad elemoſynam per totam Prouinciam pro fabrica eccleſiæ Metropolitanæ, quibus ſi à ſubditis ſuffraganeorum reſiſtitur, vel non paretur, non poſſunt eos citare c. 1 de pœn. & remiſſ. in 6. vbi Franc. dicit procedere pro quolibet opere pio. Imo. in clem. abuſionibus, nu. 28. & Card. Zab. numer. 9. eod. titu. & de operibus pijs vide glo. in capi. fin. in uerbo Caſibus eo. titu. de pænit. & remiſſ. Ideoque licet Archiepiſcopus punire poſſit ſubditos ſuffraganeorum impedientes eum vel eius officiales in iuriſdictione contentioſa, vel quaſi cap. 1. de pœn. in 6. non tamen poterit iuriſdictionem exercere contra ipſos ſubiectos ſuffraganeorum impedietes eum, vel eius officiales

ficiales circa charitatem & exhortationem, ſed benè poteſt Archiepiſcopus coercere ſuffraganeos,& eorum officiales,ſi abſq; cauſa iuſta non permittūt cum poteſtas ipſorum Archiepiſcoporum circa exhortationem eſſet alias de luſoria,vel quia ſunt iudices ſuffraganeorum, & eorum officialium Franc. in d.c.1.in 3.not de pæn.& remiſſ.in 6.Imo. & Card.Zab.in d.clem. abuſionibus nu.8.& Bonifa.de Vitali.nu.62.Ipſi tamen quæſtores debent literas Archiepiſcopi oſtendere Diœceſano qui habebit illas examinare,quo facto debet facere incorporari in literis epiſcopi, & tales literæ Archiepiſcopi & epiſcopi conceſſæ quæſtoribus erunt exhortatoriæ,non autem compulſoriæ. Imo.in d.clem.abuſionibus nu.28. De forma autem literarū, & quales debeant eſſe quæſtores habetur in c.cum ex eo de pęnit.& remiſſ.Dum hic dicitur,quod tenentur oſtendere literas ſuffraganeo, conſului in ſimili Archiepiſcopum non poſſe propria authoritate affigere cedulones contra excōmunicatos,& publicatos ab ipſo in ſua Metropolitana,in eccleſijs ſuffraganeorum,ſed debet eis ſcribere,vt publicentur,& affigantur iux.cap. curæ ſit 11.q.3.cuius literis creditur c.ad probandum, de ſent. & re iudi.& cum ſit eius ſuperior tenetur obedire niſi ſint notorie iniuſtæ.gl.in c.vnic.§. eorundem in ver.requiſiſti,& ibi doct.præſertim Vitali de for.comp. His quæſtorib. non obſtat.Conc.Trid.ſeſ.5.de refor.c.2.& ſeſ.21.de refor.c.11.& ſeſ. ulti.in Decre. de Indulg, quia loquitur Concilium de prauis eleemoſynarū quæſtoribus quorum abuſus narrantur in d.clem.abuſionibus Naua.in conſil. 33. de pænit. & remiſſ.in nouis,& hodie eſt penitus abolitum iſtud nomen quæſtorum per Conc.Trid.in d.c.9.ſed debent nuncupari collectores vt extat declaratio.& debent habere qualitates prout in d.c.cum ex eo. adeo quod hodie per Conc. Trid. dicta authoritas fundata in d.cap.1.de pæn. & rem.in 6.remanet intacta.

XXVII.authoritas,eſt ut Archiepiſcopus poſſit mittere edictum per totā Prouinciam ſuam in caſibus ad ſuam iuriſdictionem pertinentibus ca.1.vbi not.Gem.& Franc.de ſupplen.negli.prælat.in 6.congruum tamen eſſet ſcribere epiſcopo,vel eo abſente Vicario generali vt illud publicari, & affigi faciant ad valuas eccleſiæ Cathedralis uel alibi,ità uidi obſeruari in publicatione edicti Concilij Prouincialis quod quolibet triennio tenetur Archiepiſcopus celebrare vigore decreti Conc.Trid.ſeſſ.24.cap.2.

XXVIII authoritas eſt quia Archiepiſcopus de iure communi poteſt ante ſe deferri facere crucem per totam ſuam Prouinciam: quod amplia etiam ſi locus eſſet exemptus uigore conſtitutionis editæ in Conc.gen. Vienenſi relato in clem. Archiepiſcopo de priuileg. & antea poterat per prouinciam; habetur in cap.1.vt lit.pen. & ibi Abb. ſed ut poſſit liberè in loco exempto hoc fuit inductum per d.clem.vbi Card.Zab.ſub num.4.etiam dicit quòd delatio Crucis licet non ſit contentioſæ iuriſdictionis,eſt tamen inſigne ſapiens ſuperioritatē & poſſe in loco exempto vti inſignijs voluntariæ iuriſdictionis & honoris,quem ſequitur Vitali.in 3.not.dicens quod delatio Crucis ſignificat quandam præeminentiam eius, qui ante ſe illam facit deferre,idem tenet Abb.in d.cap.1.ſub numer.7.vt lit. pen. Card. in d.clem.

& doct.

& doct.dicunt hoc ei concedi propter reliquias præcedentis ſubiectionis, cũ per exemptionem talia loca non deſinant eſſe in Prouincia vel diœceſi, ius namq; reuerentiæ nunquam tollitur per exemptionem,& ideo ecclesia exẽpta ſeu liberata tenetur nihilominus exhibere reuerentiam epiſcopo, & ire ei obuiam proceſſionaliter more aliorum. Feli.ca.cum non liceat,ſub nu.2. de præſcript. Crucis enim prælatio illius cui præfertur, præcipuam quandã dignitatem demonſtrat,explicat Fiuizanus in commentario de ritu ſanctiſſimæ Crucis Romano Pontifici præferẽdæ li.3.c.7.ubi eo.li.c.1. refert eius ſignificatus. Quid vero ſignificet delatio Crucis in funere,declarat Vitali.in d.cle.& quid in proceſſionibus Rationa.diui.lib.6.ca.102.nu.8. Amplia ut poſſit Archiepiſcopus etiam quando non viſitat Card.in d.cle.nu. 8. multo magis quãdo viſitat locum exemptum in ſua diœceſi vel Prouincia uti ſedis Apoſtolicæ delegatus.nam d.clem.generaliter loquitur & verbum declinanti ad locum exemptum,de quo in d.clem.etiam in uiſitatione verificatur ca. cum ex officij,de præſcript.quem tex.allegat glo.in d.clem. & exemptis nullum fit ex hoc præiudicium ut in d.clem.expreſsè dicitur. Limita niſi eſſet præſens legatus Papæ,quia tunc nec Patriarca cap.antiqua, de priuileg. vel præſens Cardinalis non legatus uel nuncius cum facultate legati de latere vt in cæremo.epiſ.c.3.vbi de habitu ordinario Archiepiſcopi, & epiſcopi in in ſua Prouincia,diœceſi & ciuitate.

XXIX. authoritas eſt quòd Archiepiſcopus de iure communi poteſt benedicere populo per totã Prouinciam,quod amplia etiam in loco exempto per d.clem. Archiepiſcopo,de priuileg. & per talem benedictionem delentur venialia,& intellige tam de benedictione ſollemni per illa verba ſit nomen domini benedictum,ut inquit gloſſ.quam ſimplici,quam iterando præſtant,ut ibidem per Card.& Doct. ita etiam expreſſe habetur in cæremon. epiſc.cap.4.

XXX. authoritas eſt poſſe Archiepiſcopum diuina officia in Pontificalibus celebrare in prouincia etiam in loco exempto,& ab alijs in ſua præſentia ſine Pontificalibus celebrari facere d.clem. Archiepiſcopo, & poteſt vti pallio diebus tamen permiſſis illo uti glo. ibidem, computatur enim inter Pontificalia,& indiſtinctè per d.clem.permittitur inquit Card.ſub num.10. & tenent Anchar.nu.3. Imo.nu.6. Vitali.num.16.& cæteri doct.in d.clem. & Paui.de viſita.par.2.c.4. Ampliatur ut pro celebratione in Pontificalibus poſſit collocare ſedem,quia ſpectat ad honorem epiſcopalem,& eſt de acceſſorijs ad celebrationem,& his pontificalibus vtitur ſine iuriſdictionis exercitio vel officio,ut miſſam celebrando,& prædicando, ſed ſi iuriſdictione vel officio vti vellet,id non poterit ſine licentia epiſcopi uel ſuperioris loci exẽpti,ut ordinare,criſmare, degradare, vel ſimilia facere. glo. eſt celebris, & magiſtra in d. clem. Archiepiſcopo, quam communiter ſequuntur omnes Doctores.& Paui.de viſita. par.2. q.4. Id amplia etiam ſi uellet hoc exercere in ſubditum ſuum non ſolum in loco exempto, ſed etiam in diœceſi ſui ſuffraganei Couar.pract.quæſt.ca.9.ſub num.2.quod etiam amplia ut non poſſit Archiepiſcopus etiam extra Pontificalia exercere ea quæ ſunt iuriſdi-

ctionis contentioſæ,vt excommunicare,iudicare,& alia ſimil.ca.1.de offic. ord.in 6.niſi in caſibus a iure ex preſſis Card.in d.clem.§.ſimili ſub num. 2. Dixi ſupra autho.18.ſub num.15. & ideo quando vellet in ſua præſentia ab alio celebrari facere in Pontificalibus,eſſet authoritatiue demandare & iuriſdictionem exercere,quod non poteſt non ſolum in loco exempto,vt declarant Ancha.nu.4.Imo.nu.9.& Card.in d.§.q.7.ſed etiam in Prouincia ſuffraganea Card.in d.clem.in prin.nu.3.

Amplia hãc authoritatem multo magis poſſe Archiepiſcopum diuina officia priuatim,vel publicè in Prouincia audire etiam in loco exempto d. cle. Archiepiſcopo, & hoc ei competebat etiam extra Prouinciam ſine Pontificalibus, & cuilibet epiſcopo extra Diæceſim per cap.fin.de priuileg. in 6. vt animaduertit Card.in d.clem. ſub nu. 3. ſed hodie quo ad locum ſeruanda eſt diſpoſitio Conc. Trid.ſeſſ.22.c.quarta verſiculo ne patiantur, contra quam diſpoſitionem non poteſt loci ordinarius dare licentiam Nau. conſ.1. de conſt.nu.76.in antiq.

Notandum quòd in caſibus in quibus poteſt Archiepiſcopus vel epiſcopus in locis exemptis exercere vigore huius clem.ſi de facto prohibeatur,ita quod exempti eis reſiſtant, non poterunt in eos animaduertere, ſed debent agere coram ſuperiore exemptorum,qui eos coget ad parendum huic conſtitutioni,& non parentes puniet Card.in d.clem.§.fin.in fi. Vitali.nu.56.extra locum exemptum in Prouincia poterit ipſe Archiepiſcopus procedere vt dixi ſupra 21.authorit.Alia quæ poteſt Archiepiſcopus vel epiſcopus in loco exempto tam uti ordinarius quam vti Sedis Apoſtolicæ Delegatus vigore Decretorum Conc.Trid.dicam infra in uer.exemptio.

XXXI. authoritas eſt quia Archiepiſcopus in Prouincia ſua, poteſt concedere indulgentias ſecundum formam Conc.General.ca. noſtro de pœnit. & remiſſ.cap.1.eod.tit.in 6.de quo Conc.habetur in c.cum ex eod.tit. Notãdum tamen eſt ſecundum Nauar.in tract.de Iubileo,& Indulg.not. 31. nu. 13.fol.156. quod epiſcopi, & ſuperiores non poſſunt concedere Indulgentias non ſubditis,exceptis primo exemptis ſui epiſcopatus;exceptis ſecũdo ijs, quibus a ſuperioribus ſuis facta eſt facultas eas quærendi,exceptis tertio ſaltem mediatè ſubiectis,quales ſunt ſubditi ſuffragn eorum,reſpectu Archiepiſcopi.His enim Archiepiſcopus concedit d.c.noſtro de pænit.ita Nau. loco prædalleg.Sed quod in loco exempto epiſcopus,ſeu Archiepiſcopus non poſſit concedere Indulgentias, cum ſit dignitatis,& iuriſdictionis epiſcopalis, tenet Card.Zab.in clem.Archiepiſcopo in §.ſit tamen à nu. 4. vbi Anchar. nu.6.& Vitali.nu.66.

XXXII.authoritas eſt,vt Archiepiſcopus intra quamlibet eccleſiam Prouinciæ ſuæ poſſit vti pallio c.1.de auth or.& uſu pal.etiam in loco exempto glo.in d.clem.Archiepiſcopo,de priuil.Abb.in c. 1. de autho. & vſu pal. & quia Pontificalis officij plenitudo confertur per pallium antequam obtinuerit pallium,licet ſi conſecratus,non ſortitur nomen Archiepiſcopi,vel Primatis aut Patriarchæ,& non poterit Archiepiſcopus conſecrare, nec conuocare ad Concilium,nec chriſma conficere, nec eccleſias dedicare nec cleri-

cos

a cos ordinare *a* etiam ſi pallium in alio Archiepiſcopatu habuiſſet cum oporteat petere nouum pallium: Poteſt tamen quando vult Miſſam ſine pallio & ſandalijs celebrare poteſt etiam huiuſmodi conſecrationes ante pallij receptionem alteri committere, dummodo non ſit in mora petendi pallium: nec ante habitum pallium, poteſt Metropolitanus ante ſe crucem deferre, ſed tantum poſtea. nec poteſt Archiepiſcopus vel Patriarca vti pallio extra ſuam Prouinciam vel Patriarchatum, & non omni tempore, ſed tantum in eccleſia in miſſarum ſolemnijs, in feſtis præcipuis, non in proceſſionibus neque in Miſſis pro defunctis, & eſt perſonale, & ideo accommodari non poteſt nec, in morte alicui relinqui, ſed Archiepiſcopus, vel Patriarca cum eo ſepeliri debet, vt dicitur in Pontificali Romano ſub rub. de pallio, vbi exprimuntur etiam dies, quibus pallio vti poteſt. Probātur prædicta omnia in diſt. 100. & in d. tit. de auth. & vſu pall. per totum, & in c. ſuffraganeis & in c. quod ſicut §. ſuper eo. de elect. c. 3 in fi. de poſtu. prælat. De pallio Patriarchæ vide cap. antiqua de priuil. & de electo. in Archiepiſcopum, & confirmato quid exercere poſſit vide gl. in c. 1. de tranſ. epiſ. & in d. c. ſuffraganeis.

Notandum quod licet hodie Archiepiſcopus non viſitet Prouinciam vt proximè dicam, tamen poteſt uti prædictis authoritatibus 28. 29. 30. 31. & 32. non enim ſequitur, non viſitat, ergo non poteſt uti, quia etiam extra actum viſitationis poſſunt prædicta exerceri, non. n. probat hoc eſſe quod ab hoc contingit abeſſe l. neq; natales C. de prob. tum quia locum exemptum Archiepiſcopus non viſitat. & tñ in eo vtitur d. clem. Archiepiſcopo, de pri.

Præterea per Decreta Conc. Trid. prædicta Archiepiſcopo non prohibētur, quæ ei competunt iure communi vigore etiam Conciliorum generalium, & non ex priuilegio ſpeciali, exemptis habentibus priuilegium, fuit derogatum in hoc per d. clem. Archiepiſcopo, quæ ideo fuit ſituata ſub tit. de priuileg. reſpectu exemptorum priuilegiatorum, ibi non obſtante quocūque priuilegio, iuri tamen communi præſertim diſpoſitioni conciliari non cenſetur derogatum niſi expreſſe dicatur c. ex parte, de capel. mo. ideoq; prędictis non obſtat Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 5. de refor. quia loquitur de Pontificalib. cum exercitio, ut de collatione ordinum, & de epiſcopo ordinare uolente etiam prætextu priuilegij ordinandi extra ſuam diœceſim, prout erant ante Conc. Trid. multi titulares epiſcopi, & ordinabāt vbicunq; volebant ſine epiſcopi illius loci conſenſu, & ita dicit Nauar. conſ. 21. de temp. ordi. in antiq. qui in conſil. 69. de ſent. excommu. in antiq. extendit, etiam ad epiſcopū qui in aliena dięceſi ſine licentia conſecrauit calices, & benedixit corporalia, & epiſcopus circumſcripto priuilegio etiam ante Concilium non poterat per ca. epiſcopus, 7. q. 1. ac Archiepiſcopus etiam vigore prædictarum authoritatum ante Concilium non poterat ordinare in diœceſi ſuffraganei etiā ſubditum ſuum nec alia exercere d. c. 1. de oſt. ord. in 6. & 9. q. 3. per totum, vt dictum fuit ſupra. Inſuper licèt dięceſis ſuffraganei non dicatur diœceſis Archiepiſcopi, tamen eſt de eius Prouincia ſuffraganea & in ea habet iuriſdictionem ordinariam Metropoliticam Archid. in c. per ſingulas 9. q. 5. nu. 4. Bott. de ſynod. epi. par. 3. art. 2. num. 27. ſollicitudo namq; totius Prouinciæ

F 2 Metro-

Metropolitano commiſſa eſt dixi ſupra autho.9.ſub num.6.& autho.10.& eſt ſuffraganei ſuperior.& iudex eius ſubditorum in caſibus ſibi à iure permiſſis ut latè etiam fuit demonſtratum autho.16.num.10.& autho.17.nu.12.& autho.18.ſub num.16. Non eſt ergo iudicandum de Archiepiſcopo ſicut de epiſcopo alieno,& ſic remanent prædictæ authoritates intactę ſecũdum diſpoſitionem iuris communis,& non correctæ per Conc.Trid.ſeſſ.6.cap.5.Igitur Archiepiſcopus in quolibet loco ſuæ Prouinciæ etiam exẽpto non obſtante quocunq; priuilegio contrario poteſt facere ante ſe libere portari Crucem,benedicere populo, & audire publicè vel priuatim diuina officia,& in Pontificalibus celebrare,& coram ſe facere celebrari ſine Pontificalibus tamen d.clem.Archiepiſcopo,de priuileg.

ADDITIO. Licet epiſcopus poſſit miniſtrare illa quæ ſunt ordinis,tamen poſtquam fuerit in Archiepiſcopum promotus,& nondum pallium conſequutus,nõ poteſt ordines conferre, ut epiſcopus,nec Archiepiſcopus:& iſtud eſt uerum de clericis ſui Archiepiſcopatus.quia tunc videtur conferre ordines iure ſuo, & tanquã Archiepiſcopus in ſubditum ſuum,& in collatione ordinum in ſua diœceſi & Prouincia utitur pallio quod adhuc non habuit.Ita intelligitur tex. in d.c. quod ſicut, §.præterea,in fine,de elect. Poteſt tamen ante receptum pallium alteri committere glo.in c.1.de transl.epiſ. Alios tamen clericos poteſt ordinare ſi ſit inuitatus ab alio epiſcopo , & nomine illius, alia epiſcopalia exercere: & ratio eſt,quia illud non videtur facere iure ſuo & tanquam Archiepiſcopus.ſed ut ſimplex epiſcopus, tum quia etſi habuiſſet pallium,non poſſet,eo extra Prouinciam ſuam uti ita colligitur ex dictis per Innoc Zabar.& Aneha.in d cap.quod ſicut,§.præterea,& in c.ſuffraganeis.eo.tit.de elect.

Item Archiepiſcopus,qui renunciauit Archiepiſcopatui,& ſic loco,& non dignitati,non poteſt exercere Pontificalia cum pallio in diœceſi & Prouincia renunciata etiã cum conſenſu Archiepiſcopi ſucceſſoris,et ſuffraganeorum.ſed tantum exercere Pontificalia ſine pallio cum conſenſu prædictorum quemadmodum in alijs diæceſibus de conſenſu diœceſanorum,quia illo pallio amplius uti non poteſt ſed debet retinere penes ſe,& cum eo ſepeliri.ut per docto.loc.cita. & facit tex in c.ad ſupplicationem.de renunc. Pari.de reſigna benef.lib.1 q.17.

Item ante receptionem pallij nihil interim de eccleſia Prouentib.recipere poteſt. ut in extrauag communi prima,de elect.in fine & pallij traditio per obiectum criminis,vel defectus retardari non debet, niſi obijciens præſtito iuramento offerat ſe promptam de obiectis facere fidem,ut in extrauag. communi unica de auth. & vſu Pall.

XXXIII.authoritas eſt,nam Archiepiſcopus poteſt uiſitare Prouinciã, procurationem à ſubditis ſuffraganeorum ſuorum exigere c.cum Apoſtolus & ibi glo.in uerbo Archiepiſcopi,c.ſolitæ,&c.ſuper eo, &c. cum nuper de cenſib.cap.cum ex officijs,de præſcript.c.1.& c. fin.de cenſi.in 6. vbi dicitur qđ Archiepiſcopus dũ uiſitat Prouinciam, poteſt confeſſiones ſubditorum ſuffraganeorum audire,& abſolute confitentes , & ipſis pœnitentias iniungere ſalutares,& poterit abſoluere a caſibus epiſcopo reſeruatis,& cẽſuris Pauli.de uiſita.par.2.q.4.& diſpenſare in foro conſcientiæ. Abb. in c. ad

ad extirpanda,de fil.presb. Non poteſt ordinare,neque concedere literas dimiſſoriales,quia non reperitur à iure ei permiſſum. Franc.& Gemin.in d.c. fin.neque criſmare,vt per Petr. Subert.in tract.de cultura vineæ Dei par.1. c.9.Non poterit exercere iuriſdictionem fori contentioſi in ſubditos epiſcopi ſuffraganei niſi in duobus caſibus,in criminibus notorijs,& contra impedientes eius iuriſdictionem.ut per Socci.de viſita.ſub nu.29. & dictum fuit ſupra autho.21.& 24.hodie verò per Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor.ca.3. non poteſt viſitare diœceſes ſuffraganeorum niſi cauſa cognita, & probata in Concilio Prouinciali,& tunc viſitando habebit eaſdem facultates,quas ante Concil.de iure communi habebat,vt prælleg.iur.nec non alia quæ à Conc. Prouinciali,in ſpecie ei committerentur iuxta faculta tem,quam habet à iure Conc.Prouinciale.

XXXIV. authoritas eſt, quia Metropolitanus poteſt per totam Prouinciam ſuam prædicationis officium aliquibus interdicere, prout in c.tuarum de priuileg.

XXXV. authoritas eſt nam Metropolitanus poteſt confirmare electũ confirmandum ab epiſcopo ſuffraganeo,ſi eccleſia ſuffraganea vacat,ſi tamẽ eſt conſuetudo c ſicut tuis,& ibi glo.in ver.ad Colonienſem,de ſimo.

XXXVI. authoritas eſt,vt Metropolitanus poſſit deputare Vicarium, ſeu officialem in eccleſia ſuffraganea,ſi infra octo dies poſt mortem epiſcopi capitulum non prouiderit ex decreto Sacri Conc. Trid.ſeſſ.24. de refor. generali c.18.& emolumenta ſede uacante erunt ſucceſſoris,& non capituli.clem.ſtatutum,de electio.In quibus hodie in regno Neapolitano regulariter ſuccedit Nuncius; Camera Apoſtolica,electio tamen Vicarij debet fieri de capitulari perſona ſi idonea ibi reperiatur c.ne pro defectu, & ibi glo. de elect.& in c nullus inuitis 60.diſt.ſed de neceſſitate ut infra in uerbo capitulum ſede vacante nu.6

XXXVII. authoritas eſt,quia Metropolitanus tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus,poteſt compellere Abbates & Regulares prælatos negligentes vt prædicatio Euangelij fiat in eccleſijs parochialibus ſubiectis monaſterijs in nulla diœceſi exiſtentibus, in cuius Prouincia diœceſes ipſæ ſitæ ſunt ex decreto eiuſdem Conc.ſeſſ.5.de refor.c.2.Item metropolitanus tamquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus poteſt conuocare Regulares in cuius Prouincia monaſteria ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione ſita ſunt, contra negligentes exequi Decretum eiuſdem Conc. ſeſſ. 25. de refor. c.8. de regul de quo latè per Nauar.conſ.83.de regular.

XXXVIII.authoritas,quia Metropolitanus cum duob. antiquioribus ſuffraganeis pôt in Prouincia erigere vnũ, aut plura collegia ſeminarij ob eccleſiarũ paupertatem,iuxta Decretũ eiuſdem Conc.ſeſ.23.de refor.c.18.

XXXIX. authoritas, nam Archiepiſcopus poteſt in caſibus ſibi permiſſis reum exulare extra Prouinciam cap.2.de arbitr. An vero poſſit relegare extra Prouinciam quando in Prouincia,ſeu diœceſi metropolitana non extat inſula,& an tunc ſententia operetur extra territorium, uide Felin. in c.poſtulaſti,ſub nu.2.de for.comp.

F 3 XL. au-

XL. authoritas eſt,quia licet Archiepiſcopus non diſpenſet cum ſubditis ſuffraganeorum ſuorum,ut per Doct.in c.ad extirpandas, de fil. presbyt. tamen in caſibus in quibus poteſt iudicare,poterit etiam diſpenſare Felin. in c. paſtoralis n.7.de off.ord.& in quibus caſibus poſſit Archiepiſcopus diſpēſare vide Burgaſ.de Irreg.p.3.in tit.de diſpen.Archiep.fol.76.

ADDITIO Burgaſ.in loco praallegato tenet quod Archiepiſcopus dum uiſitat diœceſim ſuffraganei audiendo confeſsiones in pænitentialibus, poteſt diſpenſare in foro conſcientia,idem dicit Abb.in c.ad extirpandas de fil. presb. & dictum fuit ſupra autho 33. Item quando in foro exteriori diſpenſatio eſt debita ratione cauſa & perſona debet remittere ad ſuffraganeum eius ſubditum vt diſpenſet cum eo quo recuſante, vel negligente Archiepiſcopus diſpenſabit quod intellige vt dictum fuit ſupra autho.19. Item vbicunque ſuffraganeus culpa ſua ius diſpenſandi perdidiſſet poteſt Archiepiſcopus diſpenſare. Item quando epiſcopus eſt ſuſpenſus ad tempus & diſpenſatio pro magno bono faciendo, vel magno ſcandalo uitando celeritatē requireret,tali caſu fit deuolutio ad Metropolitanum,ita per Burg. ubi ſupra qui multa allegat.

Alius caſus eſt quod ſi eccleſia Cathedralis non habet capitulum actu,ſed habitu,& quando nullus canonicus eſt in ſacris in eccleſia ſuffraganea. tunc Metropolitanus poteſt exercere iuriſdictionem,& vacante ſede Metropolitana,capitulum Metropolitanum ita per Paul.de off. & pot.can.ſed ua.par.1.q.10.ſub nu.5. Item quando eſt diſcordia inter epiſcopos ſuffraganeos ſuper perceptione iurium epiſcopalium in eccleſia qua eſt ſita in confinibus duarum diœceſum, poteſt metropolitanus eos cogere ut concordent Bellenci in tract.de charita.ſubſi q.52. Item Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganei quando clericus publice tenet illicitè eccleſiā ut in terminis c ad extirpandas de fi. prasby dictū fuit ſup.auth. 20.

Et licet Archiepiſcopus nihil poſſit in diœceſibus ſuffraganeorum niſi in caſib. a iure expreſſis,an idem ſit in ſimilibus uide Felin.in cap.paſtoralis ſub nu. 3.de reſcrip. ubi uidetur tenere eſſe periculoſum hoc dicere.

Hæc breuiter non ſine magno labore recollegiſſe ſufficiat de Caſibus Archiepiſcopo competentibus in iure expreſſis, vltra gloſſ. Abb.& Felin.in d.cap.paſtoralis, de off.ord.gloſ.in ſumma,& in c.conqueſtus 9.q.3.& glo. Hoſt. & Doct.in capitu.1.de ſuppl.negl.prælat.in 6. & per eundem Hoſt. in ſumma de off.ordin.& Pau..de uiſita.par.1.q.10.num.50.Lancell. Corrad.in templo omnium iudi.lib.2.c.4.in tit.de Archiepiſcopo. Cæteras verò authoritas lector ſuppleat.

His tamen quadraginta authoritatib. puto fuiſſe ſatisfactum hodie die. 9. Martij.1585.In feſtiuitate Sanctorum Quadraginta martyrum familiæ meæ Protectorum;eſt enim in honore hic numerus,ut legitur in lectionib. iſtorum Sanctorum.

Archiepiſcopus autem his,& alijs authoritatibus in caſib.à iure permiſſis expreſſis vtendo,moneo eſſe memores de dicto Apoſtoli(vt non dominātes in Clericum)relato à Gratiano in c.quia 10.q.3.& legitur in epiſtola in feſtiuitate Sancti Appollinaris die 23.Iulij.

Fuit autem iſte Tractatus deinde Neap. Impreſſus in anno. 1586. ſimul

cum

Digitized by Google

cum alio tractatu, ſic inſcriptus. De Concilio Prouinciali, & authoritate Archiepiſcopi in ſuffraganeos, eorũq; ſubditos, & in tota Prouincia tractatus authore Stephano Quaranta V.I.D. Canonico Neapolitano. &c.

ARCHIVVS.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt, quod bonorum eccleſiaſticorum Archiuum tenentur facere Prælati in eorum diœceſibus, & adminiſtratores eccleſiarum ex Conſtitutione Sixti V. incip. Prouida, publicata Romæ die 8. Iunij 1587. Et per hanc Conſtitutionem determinatur quæſtio diſputata per Abb. in ſua q. 3. dub. 4. ſub nu. 16. & per Cou. in c. 2. de teſta. nu. 9. An epiſcopus, ſeu Prælatus tenetur facere Repertorium, ſeu Inuentarium rerum eccleſiæ. De hoc Archiuio faciendo fuit prouiſum per multa Conc. Prouin. Metrop. præſertim per Neap. ſub tit. de uiſita. §. quoniam fol. 60. Et omnes beneficiati tenetur facere Inuentaria, & maior eccleſia tenetur habere Archiuum ubi collocari debent Paui. de uiſita. par. 2. q. 3. Fuſcus de uiſita. cap. 15. nu. 33.

ADDITIO. Archiuus eſt locus in quo reponuntur ſcripturæ publicæ quem armarium librorum appellat glo. in clem. vnica in uer. Archiuis de iureiuran. in quo tex. & in c peruenit 30. q. 1. fit mentio. de Archiuis Sãctæ Romanæ Eccleſiæ, et nota quod qualibet ciuitas debet habere archiuum publicum, & cameram actorũ in quo reponantur acta, & inſtrumenta publica ut facilius inueniãtur, ac incorruptè ſeruentur tex. eſt nota. in auth. de defenſo. ciui. §. pen. verſ præcepta ubi gl. etiã ponit qualiter nocetur præpoſitus archiuo publico, & quod faciat fidem inſtrumentum productum ex publico archiuo habens publicum teſtimonium, eſt tex. in auth. ad hæc. C. de fi. inſtru. in l. cẽſu, ff de probat. in l. minoris § ſoles. ff de pœnis Crau. cõ. 602. nu. 2. lib. 4. & quando dicatur habere publicum teſtimonium ultra gloſ. ibi declarat Abb. in c. ad audientiam, de præſcrip. & ad prædicta uide etiam Innoc. in c. 1. de procura. & Quintil. Mandoſ. ſuper glo. facul. §. Habita in uer. Archiuij.

ASTROLOGIA IVDICIARIA

PRAETER ſummiſtas ſciendum eſt quod cõtra exercentes Aſtrologię iudiciariæ artem, et alia quæcunq; diuinationum genera, libroſq; de eis legentes, ac tenentes extat Sixti V. Conſtitutio Romæ publicata die 9. Ianuarij 1586. et alias Neap. impreſſa, Incip. Cœli, et terræ creator Deus, et infra. fol. 51. in Bullario.

Hac perpetuo ualitura Conſtitutione Apoſtolica authoritate ſtatuimus, & mãdamus ut quam contra Aſtrologos, Mathematicos, & alios quoſcunque dictæ Iudiciariæ Aſtrologiæ artem, præterquam circa Agriculturam, Nauigationem, & rem medicam in poſterum exercentes, aut facientes, iudicia, et natiuitates hominum quibus de futuris contingentibus ſucceſſibus fortuitiſq; caſibus aut actionib. ex humana uoluntate pendentibus, aliquid euenturum affirmare audent, etiam ſi id ſe non certo affirmare aſſerant aut proteſtentur quam contra alios utriuſ-

que ſexu s qui ſupradictas damnatas vanas,fallaces,& pernicioſas diuinandi artes ſiue ſcientias exercent , profitentur,& docent aut diſcunt,quiue huiuſmodi illicitas diuinationes,ſortilegia ſuperſtitiones,ueneficia,incantationes, ac præmiſſa detestãda ſcelera,& delicta ut præfertur faciunt, aut in eis ſe quomodolibet intromittunt,cuiuſq; dignitatis,gradus,& conditionis exiſtant tam epiſcopi, & prælati ſuperiores,ac alijs ordinarij locorum quam inquiſitores hæreticæ prauitatis vbiq; gentium deputati,etiam ſi in pleriſq; ex his caſibus antea nõ procedebant, aut procedere nõ valebant,diligentius inquirant & procedãt,atque in eos ſeuerius canonicis pœnis,& alij eorum arbitrio animaduertant Prohibentes omnes & ſingulos libros opera & tractatus huiuſmodi Iudiciariæ Aſtrologiæ,Geomantiæ,Hydromantiæ Pyromantiæ,Onomantiæ Chyromantiæ Necromantiæ , Artis magicæ , aut in quibus Sortilegia,Veneficia Auguria,Auſpicia,execrabiles incantãtiones,ac ſuperſtitiones continentur,ac ut ſupra in memorato Indice interdictos ſub cenſuris , & pœnis in eo contentis,à quibuſcunque Chriſti fidelibus legi aut quomodolibet retinere,ſed illos epiſcopis,& ordinarijs locorum,vel inquiſitoribus prædictis præſentari,& conſignari,debere ,& nihilominus eadem authoritate ſtatuimus & mandamus vt contraſcienter legentes,aut retinentes libros, & ſcripta huiuſmodi ſeu in quibus talia continentur,ſimiliter iidem inquiſitores liberè,& licitè procedant,ac procedere,& pœnis condignis punire,& coercere poſſint. Non obſtantibus,&c.

Indicis librorum prohibitorum Regula 9.

Libri omnes,& ſcripta Geomantiæ, Hydromantiæ,Aeromantiæ,Pyrromantiæ, Onomantiæ,Chiromantiæ Necromantiæ ſiue in quibus continentur Sortilegia,veneficia,auguria,auſpicia,incantationes artis magicæ prorſus reijciuntur.

Epiſcopi vero diligenter prouideant, ne Aſtrologiæ iudiciariæ libri tractatus,indices legantur,vel habeantur,qui de futuris contingentibus ſucceſſibus,fortuitiſue caſibus,aut iis actionibus quæ ab humana voluntate pendent,certo aliquid euenturum affirmare audeant.Permittuntur autem iudicia,& naturales obſeruationes, quæ nauigationis,Agriculturæ,ſiue Medicæ artis iuuandæ gratia conſcripta ſunt.

Cenſuras,& pœnas de quibus in prædicta conſtitutione fit mentio, vide infra in verbo libri prohibiti,& ad declarationem omnium prædictorum vide Abb.in c.ex tuarum,nu.6.de ſortileg.& Caiet.in ſum.in uer.obſeruatio aſtrorum,& pro interpretatione,& ſignificatu vocabulorum vide cap.1.26. q.3.& cap.nec mirum 26.q.5.

ADDITIO. vltra Abb in d.cap 2 de ſorti adde Paul.Grillan in tract.de ſortile.q.11.num.12 & 22.& Corrad.Lancel.in templo omni iud.lib.1.c.1.ver ſortilegia euitare Nauar.conſ.1.ſub tit.de ſortile & quæ diffuſius refert Ambroſ.de Vignat,vna cum annot.Franc.Pegn.in tract.de hæret.q.10.

BANNITORVM FAVTORES.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt,quod contra eccleſiaſticas perſonas Regni Neapolitani Bannitorum fautores fuit per Sixtum V. prouiſum per breue tenoris ſequentis videlicet.

Sixtus Papa V. Dilecte fili nobilis vir ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis nuper feciſti,in Regno Neapolitano,ac præſertim in Prouincia Aprutij nonnullos Bannitos viarum graſſatores exiſtere,contra quos pro tui officij debito omni ſtudio procedere intendis,& ad id neceſſaria omnia remedia præparaſti. Ne autem

autem dicti banniti & viarum graſſatores condignas delictis ſuis pœnas euadant, prouidere volentes omnibus & ſingulis Abbatibus, Prioribus, Abbatiſſis, Prioriſſis, Præpoſitis, Plebanis, Guardianis, Archipresbyteris, Præceptoribus, Commendatarijs, Rectorib. & alijs quibuſuis perſonis eccleſiaſticis ſæcularibus, & quorumuis ordinum & militiarum regularibus, Regni & Prouinciæ huiuſmodi ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, à qua niſi à nobis aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente præterquam in mortis articulo abſolui nequeant, diſtrictè prohibemus, ne dictos bannitos & viarum graſſatores in Monaſteria, domos, eccleſias, capellas, hoſpitalia aut quauis alia loca recipere, ſeu in eis occultare, aut illis auxilium conſilium fauorem ſeu victum aut veſtitum vel alia eis neceſſaria directè ſeu indirectè, quomodolibet præſtare audeant ſeu præſumant, non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, nec non monaſteriorum & aliorum locorum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Cæterum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæq; loca deferri, volumus & ſimiliter Apoſtolica authoritate decernimus quod præſentium tranſumptis etiam impreſſis & ſigillo tuo obſignatis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibita vel oſtenſa. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 20. Maij 1589. Ponti. noſtri anno quinto. M. Veſtrius Barbianus. Antonius Ruloffius. A tergo Dilecto filio nobili viro Ioanni de Zunica Proregi Neapolitano. Locus Sigilli. Impreſſa Neap. Apud Horatium Saluianum. 1589.

De materia bannitorum, & reorum fautorum extant nonnullæ Bullę pręſertim Greg. 13. incip. Tanta fol. 1294. in Bullario, & Sixti V. incip. Hoc noſtri fol 18. cum ibidem adnotatis per dominum Laertium Cherubinum Iureconſultum Romanum eximium compilatorem Bullarij ſuper quibus extant conſ. Nau. 57. 59. & 68. de ſent. excom. in antiq. vbi tenet non incurrere eos, qui dictos bannitos quoad victum adiuuant in extrema neceſſitate, faciendo eleemoſynam vel aliud opus de genere ſuo bonum, ad finem conuertendi, & pœnitendi.

ADDITIO. Nec etiam incurrent illi qui per ignorantiam receptauerint aliquos neſcientes eos eſſe bannitos ex dictis per Ang in tract. malefic. & ibi Aug. Ariminen. in apoſtil. in ver. maleficio ſemper aſtitit. nu. 23 per Nell. in tract. bann. in 3 par ſecundi temporis q. 10. Afflict in conſt. Paſtarenorum nu. 8. cum receptare in ſe non ſit delictum Boſſ in titu. de rapinis nu 21. in foro autem exteriori præſumitur ſcientia quando eſſet publicum, & notorium illos eſſe bannitos. gloſſ. in l. 1. ff de receptat. & per dictos doctores in locis prællleg. & quando dici poteſt eſſe publicum late per Boſſ ubi ſupra.

Eſt & alius caſus ut non incurrant quoties huiuſmodi receptatio à perſonis eccleſiaſticis eſſet coactè et non uoluntariè facta propter uiolẽtiam bannitorum adeo ut non poſſent illos expellere abſq; ſui periculo Afflict. in d. conſt nu. 3 Campan. in c. regni licet contra receptatores ſub nu. 10. Rolan. conſ 45. vol 1.

Tertius eſt caſus ut non incurrant quoties ipſa perſona eccleſiaſtica tales bannitos receptarent animo exhibendi & præſentandi curiæ dummodo talem habuerint intentionem inſpecto tempore receptionis ſecus uero ſi ex poſt facto hoc deliberauerint prout colligitur ex dictis notabiliter per Nell. vbi ſupra q. 24.

Contra

Contra vero receptantes alias perſonas etiam non bannitos,neq; viarum graſſatores extant literæ directe Illuſtriſſimo Neap. in quibus inter alia diſ ponitur in hæc verba. Non piace a N.S.che le Chieſe,ne gl'altri luoghi ſacri ſeruano d'aſilo,& di ricettacolo à triſti, Onde mi ha fatto commandare di ſcriuere à V.S.che faccia prohibire,& intimare per parte di Sua Beatitudine à i Superior de Monaſterij de Regulari de tutti gli Ordini co'l mezo de gli Ordinarij,ò come meglio parerà a lei,che per l'auuenire non diano ricetto a ſorte alcuna de condennati,ne banditi ladri,ò altre genti di male af fare,ne a falliti, & debitori ſotto pena della priuatione d'officio, ſi hauerà notitia del ricetto,ancora che non ſiano trouati queſti tali ne i Monaſterij, & ſotto altre pene anco maggiori ad arbitrio della Sãtità ſua,& vuole in ol tre che ſi ſtia auertito per punire quelli, c'haueranno ardire di contrauenire à quell'Ordine Potrà dunque V.S. andar publicando la prohibitione per li luoghi,doue ne ſarà maggiore biſogno,& di mano in mano per tutto, che non ſe ne poſſa pretendere ignoranza;& il Signore l'aſſiſta con la ſua ſanta gratia. Di Roma alli 11.d'Aprile 1602.

Di V.S.come fratello amoreuolliſſimo.
Il Cardinal di Firenzè.

BENEFICIORVM PAROCHIALIVM COLLATIO

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd in prouiſione facienda de eis obſeruanda ſunt diſpoſita per Sacros Canones, nempè in cap.cum in cunctis §.inferiora,de electio.ad cuius materiæ declarationem extant ca.licèt canon.c.nemo deinceps,c.ſtatutum,cap.cum ex eo.& c.commiſſa d.tit. in 6.& uide cap.cum ſit ars artium,de æta. & quali.ca.graue nimis,de præ ben.cap.cum in illis d tit.in 6.& Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor.gene.c.18.extat poſtremò Pij.V.Conſtitutio ſuper collatione Parochialium eccleſiarũ Romæ publicata die 16.Maij 1567.quæ diuiditur in duas partes, in prima allegat iura prædicta diſponentia circa hanc materiam,in ſecunda illa innouat,ac ampliat,& diſponit obuiando fraudibus contrauenientium ſecunda ibi ſed quoniam res humanæ,&c. Hanc conſtitutionem explicat Gonzalez, in commentario ad octauam Reg.cancellariæ gloſ.6. Sequitur tenor dictæ Conſtitutionis Pij Quinti.

IN conferendis beneficijs eccleſiaſticis,& præſertim Parochialibus eccleſiis perſonis dignis,& habilibus,quæ in loco reſidere & per ſe ipſos curam exercere valeant quantam diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III in Lateranen. & Grego. X.in Lugdunen.generalibus Concilijs, ac Innocentij ſimiliter III. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſornm noſtrorum edita conſtitutiones teſtantur, quod ut diligentius ac rectius perficiatur, ſtatuit etiam Synodus Tridentina ut occurrente vacatione Parochialis eccleſia etiam generaliter vel ſpecialiter,etiam vigore indulti in fauorem S. R. E. Cardinalium,aut alias quomodolibet reſeruate vel affecta debeat Epiſcopus habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuũ portionis aſſignatione

conſti-

Digitized by Google

conſtituere qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec, ei de Rectore prouideatur. Et deinde Epiſcopus, & qui Iuſpatronatus habet, intra decem dies, aut alìud tempus ab Epiſcopo præſcribendum aliquos clericos ad regendum eccleſiam idoneos Examinatoribus iuxta formam eiuſdem Synodi deputatis, nominet & non niſi ab eiſdem Examinatoribus per concurſum aliorum examinatorum etiam tanquam magis idoneo ab Epiſcopo iudicato & electo de eccleſia prouideatur, alias prouiſiones ſeu inſtitutiones omnes præter formam prædictam factæ, ſubreptitiæ cenſeãtur. Sed quoniam res humanæ ſemper in deterius prolabuntur, niſi ſit qui eas retineat ac debitæ executioni demandet, & verendum ſit ne propter Conſtitutionum huiuſmodi tranſgreſſionem maximi abuſus oriantur, Nos ad quorum notitiam non ſine graui noſtra moleſtia peruenit nonnullos ex uenerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis occurrente uacatione parochialium eccleſiarum eas nullo aut minus rite ſeruato examine, præſertim illo quod per concurſum fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiam examine, rite ſeruato perſonis minus dignis carnalitatis aut alium humanæ paſſionis affectum non rationis iudicium ſequentes contuliſſe, & de eis prouidiſſe, volentes quantum cum Deo poſſumus huiuſmodi ac etiam futuris periculis occurrere, eorundem prædeceſſorum noſtrorũ Conſtitutiones Præfatas etiam innouando authoritate Apoſtolica tenore præſentium omnes & ſingulas collationes, prouiſiones, inſtitutiones parochialium eccleſiarũ ab eiſdem Epiſcopis, & Archiepiſcopis, ac quibuſuis alijs collatoribus tam ordinarijs quam delegatis, etiam Sanctæ Romanæ eccleſiæ Cardinalibus, ac Sedis Apoſtolicæ Legatis vel nuncijs præter & contra formam ab eodem Concilio Tridẽtino præſertim in examine per concurſum faciendo præſcriptam factas aut in futurum faciendas, nullas irritas ac nullius roboris vel momenti fore, & eſſe, nullumque prouiſis ius aut titulũ ẽt coloratum poſſidendi præbere, & parochiales eccleſias huiuſmodi quæ vacabunt, ex nunc vacare ſtatuimus, decernimus, & declaramus eaſq; omnes pro tempore ſic vacantes noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ ſeu eorum quibus ius conferendi eas, præterquam Epiſcopis & Archiepiſcopis, qui curam dicti examinis iuxta decretum eiuſdem Concilij habere debent competet, diſpoſitioni reſeruamus. Inſuper ne parochiales Eccleſiæ diu in ſuſpenſo maneant in maximum animarum periculum quarumcumque parochialium Eccleſiarum, quarum dum pro tempore vacant, ad Epiſcopos, Archiepiſcopos Primates, & Patriarchas, & quouis alios ordinarios collatores in menſibus ordinarijs collatoribus etiam per noſtras regulas aſſignatis prouiſio & collatio ſpectat & pertinet, de quibus ijdem Epiſcopi & ordinarij prædicti intra ſex menſium ſpatium a die vacationis earundem perfecto examine iuxta formam Concilij Tridentini præfati non prouiderint ac illarum etiam quarum collationes nobis & dictæ ſedi generaliter vel ſpecialiter ex quauis cauſa reſeruatæ, ſeu affectæ exiſtunt, aut alijs ex indulto ſedis apoſtolicæ competunt, ad quas occurrente illarũ vacatione Epiſcopi, & Archiepiſcopi præfati perſonas per examen concurſu mutuo habito iuxta dicti Concilij Tridentini formam approbatas & magis idoneas non elegerint, aut electas nobis vel ſucceſſoribus noſtris, aut ijs ad quos collatio ſpectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor menſium ſpatium a die illius uacationis non ſignificauerint, nec non parochialium eccleſiarum ſimilium quæ Iuriſpatronatus eccleſiaſtici uel laicorum ſeu clericorum, & laicorum ſimul fuerit, ſic præſentatus intra tempus eiſdem patronis a iure præfixum præuio examine iuxta formam dicti Cõcilij approbatus petatur inſtitui, inſtitutioq; ipſa per duos menſes a die præſentationis dilata fuerit, colationem, prouiſionem, inſtitutionem, ac omnimodam diſpoſitionem nobis & ipſi ſedi ac perſonis indulta huiuſmodi conferendi, prouidẽdi, ſeu inſtituendi obtinentibus reſpectiue reſeruamus, data tamen in parochiali-

bus

Digitized by Google

bus Iuriſpatronatus optione ipſis patronis, ut ſi inſtitutio ad ordinarios ſpectabit ipſis ordinarijs illam facere negligentibus, & vltra dictos duos menſes differentibus, poſſint pro huiuſmodi inſtitutione obtinenda habere recurſum ad Metropolitanum, vel viciniorem ordinarium aut ad ſedem Apoſtolicam. Prohibens etiam eiſdem ordinarijs ne tempus decem dierum eiſdem ordinarijs, & patronis ab eodē Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum vltra alios decem dies prorogare audeant vel præſumant. Diſtrictius inhibentes ne quis præter Romanum Pontificem aut alios indulta huiuſmodi obtinentes vt præfertur, quicunque ſit ſuper hoc authoritate munitus, de huiuſmodi beneficijs ſic reſeruatis vt præfertur diſponere, vel circa illa etiam per uiam permutationis vel alias innouare quoquomodo præſumat. Vt autem non ſolum dignis ſed magis idoneis repertis iuxta eiuſdem Cōcilij decretum parochiales eccleſiæ cōferantur, volumus & eadem authoritate decernimus quod ſi Epiſcopus minus habilem poſthabitis magis idoneis elegerit, poſſint ij qui reiecti fuerint, a mala electione huiuſmodi ad Metropolitanum, vel ſi ipſe eligens Metropolitanus aut exemptus fuerit, ad viciniorem ordinarium uti noſtrum & ſedis huiuſmoni delegatum, aut alias ad ipſam ſedem Apoſtolicam appellare, ac praelectum ad nouum examen coram ipſo appellationis Iudice, & eius Examinatoribus prouocare, & conſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio eoque reuocato parochialis magis idoneo per eundem Iudicem appellationis authoritate noſtra (quatenus collatio ad Epiſcopum a quo appellatum fuit ſpectaret) conferatur, alias eidem magis idoneo per Iudicem appellationis approbato conferenda remittatur, ad eum, ad quem collatio, prouiſio uel inſtitutio ſpectabit: Hæc tamen appellatio interpoſita interim non impediat aut ſuſpendat quominus electio per ordinarium primo loco facta interim debita demandetur executioni, & prouiſus ab eadem eccleſia, cauſa appellationis huiuſmodi pendente non amoueatur. Et ſi quis a ſententia per Iudicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad ſedem ipſam Apoſtolicam appellabit. Si ſecus in præmiſſis omnibus, & ſingulis actum aut attentatum fuerit, irritum decernimus & inane, &c.

ADDITIO. Ea quæ concurrere debent. vt eccleſia dicatur parochialis, & vt quis dicatur Curatus, habentur per Staphil. de liter. grat. tit. de qualit. & ſtat. benef. num. 27. & infra. Gomeſ in regul. cancel. de idiomate quæſt. 11. Hoied. de benef. incompatib. par. 1. cap. 13 & notab. diſcutiuntur per Rot. Rom. in deciſ. diuer. deciſ. 52. uol 2.

Circa examen per concurſum, in vacatione parochialis eccleſiæ faciendum, quæritur de infraſcriptis & primo An notorietas idoneitatis de vita, moribus. & ſciētia alicuius perſonæ qualificatæ operetur, ut non ſubijciatur huic examini. Reſpondeo negatiue etiam ſi eſſet famoſiſſimus doctor qui cū maximo applauſu per plures annos legerit ad tradita per Fuſc lib. 2. de uiſitat. cap 5 num. 10. etiam ſi eſſet Vicarius ipſius Epiſcopi ex declar. Sacræ Congreg. referente Pariſ. lib. 8. de reſign. benef. quæſt. 9. num 87 nequ· hoc caret ratione, patet enim præd. examen requiri pro forma, cum alias ſtante præfata Pij V. Conſtitut. annulletur collatio, & ideo omitti non poteſt ad notata per Lambert. qui alios citat de iure patr. lib. 2. par. 1. quæſt. 11. art. 3.

Secundo quæritur, An iſtud ius examinandi, & edicti proponendi ſolis epiſcopis competat, ita ut alij inferiores, ad quos ipſarum parochialium eccleſiarum collatio pertineret, ab hoc excludantur. Reſpondeo affirmatiue & ita pluries reſolutū fuiſſe per ſacram Congregationem, eius deciſiones, & reſponſa ad verbum recitan-

do

Digitized by Google

do teſtatur Pariſ. loc. cit. limitatur in illis qui omnimodam iuriſdictionem epiſcopalem haberẽt nec alicui ſubderẽtur, ſed immediate Sedi Apoſtolicæ ſubiecti eſſent ac nullius diœceſis cenſerentur, proprium, & diſtinctum territorium habentes cum facultate congregandi ſynodum, quam antea etiam coegiſſent, & in ea examinatores elegiſſent & habetur in Archiepiſ. Bononien part. 4 tit. de exam. per concurſ. et cenſuiſſe Sacram Congregationem affirmat in d q 9 Pariſ. num 98.

Tertio quæritur in quibus caſibus hæc forma examinis a Concilio præſcripta omitti poſſit. Reſpondeo quod præter caſus in prealleg cap 18. in eius fine, expreſſos ſunt etiam alij, quorum primus eſt in cura animarum quæ in eccleſia collegiata exercetur per canonicos vel hebdomadarios, arg tex. in cap. ſtatutum, de elect in 6 nam in iſto caſu cura dicitur eſſe penes collegium, & non penes ſingulos, aut quemcunque canonicum per ſe ita vt canonicus dicatur curatus. Oldrad conſ. 67. tit de præben. Puteus deciſ. 290 lib. 1. & cenſuit ſacra congreg in vna hebdomadaria collegiata eccleſiæ S. Ioannis maioris de Neap. Sed obſtare videntur verba Conc. Triden. in princ. dict. capit. 18 adiecta quibus aperte ſignificatur prædictam examinis formam non eſſe prætermittendam, etiam ſi cura eccleſiæ, vel Epiſcopo incumbat & per plures adminiſtretur. Hinc Domini de Rota in prox cit deciſ. 48. dixerunt, quod vbi cura beneficio inhærens eccleſiæ vel epiſcopo incumbat, & ab ipſo eccleſiæ ſuperiore pluribus inuicem proprie & diſcrete, veluti ſingulis hebdomadis exercenda, & adminiſtranda committitur in hoc caſu verificari verba Conc. Trid. ubi vero promiſcue, confuſe, & indeterminate cura beneficij ſeu ipſius miniſterium per plures exercetur, & eccleſiæ vel Epiſcopo non incumbat, tunc locum eſſe d. Oldradi conſ. & ita eſſe intelligen vt non repugnet decreto Conc. Triden. Secundus caſus ut non requiratur nouum examen in prouiſionibus faciendis de beneficijs ex cauſa permutationis declarando ut per Pariſ. in d. quæſt. 9. nu. 95. Tertius ut non oporteat ſeruare formam examinis per cõcurſum in collatione canonicatus, cui unita ſit Parochialis prout fertur cenſuiſſe ſacrã Congregationem. Quartus in reſignatione Parochialis facta in manibus ſanctiſſimi ad fauorem certæ perſonæ. ſed ſufficere ſi examinetur eo examinis genere, quod uocatur in forma dignum, iuxta quam opinionem plu ries in facto contingenti reſpondiſſe ſacram Congregationem refert Pariſ. libr. 10. de reſignat. benef. q 7. & illa uerba in Concilio poſita ibi ſ. (per reſignationem etiam in curia) intelligi de reſignatione ſimpliciter facta & non de ea quæ ſit in fauorem, quod & ipſe ex pluribus ſimilibus comprobat.

Quarto quæritur. Quãdo incipiat currere tempus quatuor menſium Epiſcopis datum ex præd. Pij V conſtitutione. Reſpondeo quod non incipit currere niſi a die habita notitia vacationis, ita in terminis huius bullæ unanimiter concluſum fuit per Dominos de Rota in deciſ. diuerſ deciſ. 481. vol. 1.

Deniq; quæritur in quib. caſib poterit Epiſc. terminum. decẽ dierũ in edicto præfixũ ad alios decẽ dies prorogare. Reſpondeo ꝙ hoc nõ aliter ei licebit, niſi qui deſcripti ſunt, legitimo impedimẽto detenti fuerint, quominus præſtituto tempore ad concurſum acceſſerint, ſiue ẽt ſi in tempore quidem ſe obtulerint, ſed legitima aliqua cãne ad concurſum accederent, impediti fuerint. At ſi nullus intra priorem terminum ſe obtulerit, vel ex accedentibus nullus idoneus repertus fuerit, tunc edictum erit proponẽdum, cuius termino elapſo ſi nemo ſe exhibeat, aut ex oblatis nullus idoneus inueniatur, tunc omiſſo edicto atque concurſu præcedente tamen examine alteri beneficium poterit conferre. Non etiam aliud edictum erit neceſſarium proponere, aut propoſitum prorogare ſi infra terminum unus tantum ſe exhibuerit, nam de eo ſolo periculum erit faciendum, prout hæc & alia habentur in d. Archiep. Bononien.

Et quoniam Conc. Trid. & præfata Pij V. Cõſtitutio præcipere uidentur tale examen,

men, ut poſtea poſſit de digniori & magis idoneo ad uacantis beneficij regimin electio fieri ad ſciendum qua ſcientia in aliquo requiratur, ut dicatur dignus & preſici poſſit eccleſiaſticis beneficijs uide Io. Syluа in tract. de benef. part. 3 q. 5. & Gonzalez ad 8. Reg. cancel. gl. 4. a nu. 60.

Item an magis idoneus doctrina preferendus ſit illi, qui ſufficiẽtes literas habens, eſſet tamen magis idoneus moribus & prudentia uide D. Tho. 2. 2. q. 63. artic. 2 et Redriquez in noua ſu. caſ. conſ par. 1. c. 160. num 2. & An patroni ſalua conſcientia preſentabunt dignum & idoneum cum preſentare poterint digniorem & idoneiorẽ, ac teneat huiuſmodi preſentatio late Lambert. de iure patron. lib. 2. par. 1. quaſt. 10. art. 3. Item in quibus caſibus liceat conferre beneficia eccleſiaſtica minus digno, digniore poſtpoſito. poſt Sot. lib. 3. de iuſt. & iur. abunde tradit Naua. in miſcellan. 38. de orat. & Rodriq. in prealleg. cap. 106.

Item An & quomodo iuxta terminos Conc. Trid. d. cap. 18. minus dignus in beneficio competitur, cum digniore concurrendo poſſit ſe excuſare a peccato idem Nauar. optime in Miſcellan. 40. & An eligens dignum pratermiſſo digniori teneatur ad reſtitutionem ac damni ſatiſfactionem, & cui, poſt Caiet. in ſum. in verbo Acceptio perſonarum, & Sot. libr. 4. de iuſt. & iur. q. 6. art. 3. uerſ. Adſetnum argumentum, diſputat hanc quaſtionem Couar. qui alios citat in regula peccatum part. 2. §. 7. nu. 6. de reg. iu. in 6. Et denique quomodo impediens ne detur beneficium eccleſiaſticum digniori, vel digno ad reſtitutionem, teneatur uidendi ſunt D. Thom. & ibi Caiet. 2. 2. q 62. ar. 2. ad 4. Syluеſt. in verbo Reſtitutio 3. §. 12. Couar loc. cit. & Nauar. in Man. cap. 17. nu. 74 & in pred. Miſcellan. 40. nu. 16 qui in utroq; loco loquitur in materia concurſus.

BENEFICIORVM POSSESSIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod prouiſus a Sede Apoſtolica non poteſt poſſeſſionem adipiſci niſi literis expeditis, & contra tales adminiſtrationi ſe ingerentes extat extrauag. communis incip. Iniunctę nobis, de elect. quæ fuit innouata per Iulium ſecundum fol. 151. in Bull. & per Iulium tertium fol. 134. extenditur, & ampliatur per Paulum tertium folio 360. & per Pium IV. fol. 804. cum ante confectionem literarum gratia Apoſtolica ſit
a informis *a* voluit Summus Pontifex in reg. Canc. 26. de non iudicando iuxta formam ſupplicationum, ſed literarum expeditarum.

In Regno Neapolitano ad hoc vt prouiſi faciant fructus ſuos vltra literas
b Apoſtolicas requiritur quòd poſſeſſionem recipiãt de Manu Nũtij *b* ob breue Pij. V. de anno 1568. die 8. Ianu. fol. 1008. in Bul. incip. Cupientes, cuius tenor fortè ſubijcietur inf. in uer. ſpolia Clericorum & ratio eſt quia bene-
c ficio vacante ſuccedit Camera in fructib. *c* vt Nuntius Apoſtolicus reddatur certior quando Camera deſinat poſſidere.

De electo ſe ingerente adminiſtrationi ante confirmationem eſt text. in
d ca. auaritiæ, de elect. in 6. *d*

a *ADDITIO. Ratio eſt quia ex quo gratia à mente Papa dependet, & ipſe non vult quod gratiatus gratia vtatur niſi literis expeditis ſecundum Gomeſ. in reg de non iud. iuxta for ſup. quaſt 9 & talis conceſſio habeat quaſi tacitam conditionem videlicet ſi per Cãcellariam trãſierit ut per Mandoſ. in ead reg q 3. Hinc dicitur*

quod

Digitized by Google

quod in beneficialibus literæ expeditæ habentur loco tituli. Staphil. in tracta. de lit. gra in princ. numer. 17. quæ quando dicantur ſuam formam recipere vt poſſint dici expeditæ vide per Rebuff. in prax. tit. de bul non declarat Gomeſ. loc. citat. quæſt. 1. & in tractat breuium ſub num. 2. Maſcard. de probat. concluſ. 1269 numer. 2. & quibus rationibus id ſtatutum ſit vide per Pariſ. de reſign. benef. lib. 8 q 2. nume. 13. & lib. 10 q. 1. num. 12 Et diſpoſita contra capientes beneficiorum poſſeſſionẽ ex ſola ſignatura abſq; literis expeditis limita primo, ut habetur per Staphil. tit. de reſcript. infor. breu. nu. 24. & Gomeſ. in tract. breuium ſub nu. 14 Secundo limita niſi poſſeſſio capiatur vigore breuis nomine Cameræ, vt fieri ſolet in beneficijs litigioſis cum clauſula citra vitium ſpolij. & attentatorum de quo late per Lancell de attentat. par. 2. c. 4 nu. 455. cum ſeq. Pariſ. in d. tract. lib. 11. q 6. nu 29 quo caſu ex Bulla Pij V. incip. Cordi. quam habes infra in verbo ſequeſtrum fructus beneficiorum lite pendente deponi debent apud perſonam à iudice eligendam non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis diſponentibus quod Capitula & canonici percipiant. Et quid ſi poſt ſupplicationem ſignatam manu Sanctiſſimi ipſius mors intercedat priuſquam peruentum ſit ad bullarum confectionem uide doctores in proœm. Sexti ver. vniuerſitati Felin in rub de conſtit ſub nu. 5. Gomeſ. loc. primo citat. & in reg. de infir. reſigna. q. 18 Boer. deci. 346. Afflict deciſ. 253. nu. 4. & Pariſ. in d tract. lib 10 q. 1. nu 35. & infra. Et an Epiſcopus pro expeditione literarum collationis beneficij poſſit tertiam partẽ fructuum illius accipere uide Nauar. conſi. 13. de ſimon in antiq. intrepide tenentem quod non ad quod facit tex. in c ex multis temporibus 1. q 3. Conc. Trid. ſeſſ. 24 de ref. c. 14 & Bulla Pij V. incip. Durũ nimis. quam habes infra in verbo Simonia illius decreti declaratoria reuocans omnia priuilegia, & conſuetudines eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione prouiſione, ac miſſione in poſſeſſionem beneficiorum, adeo ut pro immiſſione in poſſeſſionem alicuius beneficij vel receptione in canonicum tam Epiſcopo, quam Capitulo ſint de genere prohibitorum etiam dulciaria multa, & quid ſimile exigere prout Sacra Congregatio cenſuit.

An & quando beneficiatus cogi poſſit ad oſtendendum titulum ſui beneficij vltra gloſſ. in c. 1. de reg iur in 6. vide Gomeſ. in reg. de trien. poſſeſ. q 43. Maran. in Spec. par. 6. tit. de inquiſit. nu. 152. & par. 4. diſt. 13. nu. 6. Couar. in c. alma mater de ſen. excomm. in 6 par 2. §. 2. ſub nu. 9. Io. Sylu. de benef par. 3. q. 25. Maſcard late & notab. de probat. concl. 1373 Capyc dec. 6. & Nauar. conſi. 14 de offi. ord. in antiq. Et quid in ſucceſſore in beneficio an & quando teneatur docere de titulo ſui prædeceſſoris adde Boer. deciſ. 52 nu. 3. Maſcar. de probat. conclu. 1374. Pariſ. in d. tract. lib. 10. q. 4 Quid autem ſi bullæ fuerint deperditæ quomodo poſſit earum probatio fieri vide Affl. deciſ. 302. num. 3 & deciſ. 274 Mandoſ. in reg de non iudic. iux. for. ſup. q. 6 Maſcard conc. 246 Pariſ. in d tract libr. 8 quæſt. 2. nu. 22. & infra ac per alios doctores à prædictis citatos.

6 *Qui poſt bullas ſibi præſentatas ſcribit literas ſuo collectori ſiue commiſſario diœceſis in qua eſt ſitum beneficium impetratum a Sede Apoſtolica, vt prouiſo poſſeſſionem relaxet, vel ipſum in eam immittat. Et an quis poſſit propria authoritate beneficij poſſeſſionem capere. ac de corporali inductione ad ipſius apprehenſionẽ præter Rebuff. late de hoc ſcribentẽ in prax. tit. de miſs. in poſſeſs. doctiſſime loquitur Couar. lib 3 var reſol c 16 Roſſin de benef. ca. 12 Pariſ. in d tract li. 10. q 6 Et quid ſi promiſſus à Papa nõ poſſit capere poſſeſſionẽ beneficij eo quod fuerit impeditus expedire bullas ab aliquo penſionario ob non ſolutionem penſionis antiquæ ſuper illo beneficio impoſitæ, an ad remouendum illud impedimentum poſſit illam ſoluere uel impedienti aliquid promittere Reſp ꝙ iſte talis ab hoc cauere debet abſq; authoritate vel licentia Sanctiſs. D. N. alias committeret peccatũ ſimoniæ, quia quãuis liceat benefi-*

ciaria

Digitized by Google

ciario pro iure ſpirituali iam quæſito & poſſeſſo conſeruando dare aliquid temporale moleſtatori de facto vt probatur in c. dilectus el primo de ſimon. & per gloſſ in c. decimas 16. q 7 in ver. decimas, ſecus tamen eſt pro iure ſpirituali quærendo neque pro quæſito nondum poſſeſſo conſeruando, vt per Panorm in d. c dilectus nu. 4 & in fin pred gloſſ quam rationem affert Nauar. conſ. 17. de ſimon in antiq & tamen verum eſt poſſe penſionarium iure petere penſiones decurſas, & non ſolutas annorum præteritorum à nouo poſſeſſore beneficij. qui forte nihil recuperabit ab hæredibus ſui prædeceſſoris prout coll gitur ex dictis Philip. Franc in cap præſenti § fin. de offi ordin. in 6. & latius ex Gigan in tract. de penſion. q 39 & quod ita ſe habet ſtylus Curiæ teſtatur Nauar in conſ. 49. num. 5. de præb. in antiq.

Quamuis liceat beneficiario &c. Quod licite poſſit quis redimendo vexationem aliquid dare ne moleſtetur ſuper beneficio, quod poſſidet, & pro conſeruatione illius iuris iam quæſiti, poſt Doctores in ca. dilectus el 1. de Simon. vide Pariſ. in conſ. 135. nu. 20. uol 4 Burgaſ. in tract. de irregu. par. 6. tit de Simon. nu. 58 & Rebuffum plene declarantem in praxi. par. 2. tit. de Simon in reſignat. nu. 17. & pluribus ſeq. ac Nauar. in Man. cap. 23. ſub nu. 102. & conſ 47. num 44 de Simo. in nouiſ. Toletum in Su. lib. 5 c 90. Ioann. Guttier. lib 2 cano. quæſt c. 23. a nu. 57.

At an quis licite & tuta conſcientia poſſit beneficium ſimplex accipere animo illud poſtea relinquendi & mutandi ſtatum, uide Nau. in miſcel. 44 de orat. & quid in accipiente beneficium curatum animo non reſidendi in eo ſed permutãdi ob aliud ſimplex vel renunciandi reſeruata penſione, vide eumdem Nau. in conſi. 16 & cõſ. 24. de preb. in antiq. ideoq; ad hoc euitandum de ſtylo in Curia quando datur examẽ apponitur clauſula, dato prius iuramento quod illud non recipiat animo renunciandi, teſtante Pariſ d tract lib. 6. q 10. in fin.

Inter alia requiritur vt prouiſi a die adeptæ poſſeſſionis intra duos menſes, ſi qualitas beneficij hoc expoſcit, debeant emittere profeſſionem fidei iuxta decretũ Conc. Trid ſeſ. 24. de ref. c. 12 § . Prouiſi etiam & bulla Pij 4 incip. Iniunctum nobis quã habes infra in verbo fidei profeſſio ſub pena vt alioquin non faciant fructus ſuos nec poſſeſſio illis ſuffragetur vt habetur in d. Concil. quã Concilij diſpoſitionem amplia & primo in eo, qui illam infra tempus a Conci. præfixum nõ fecerit, vt nihilominus poſſit, & debeat deinde illã facere ratione à Nauar. aſſignata conſ. 4 de Sum. Tri. & fid. cathol. Secundo amplia. vt tali non ſuffragetur quoad fructus poſſeſſio triẽnalis tum per rationem eiuſdem Nauar. conſ. 1. nu 1. eod. tit tum quia hoc uoluit Congr. Conc. Trid ſ. ut nec longiſſima poſſeſſio proſit ei qui non emiſit profeſſionem fidei quoad fructus percipiendos quandiu illam non emiſerit. Limita & primo ut propter illa uerba Concilij ſ. ut nec illis poſſeſſio ſuffragetur non excludatur prouiſus quo ad titulum & proprietatem beneficii ſicuti per plura reſpondet Nauarr in facti contingentia in conſ. 5. de uerb. ſigni. in antiq. Secundo limita in omittente illã ex incogitantia uel ignorantia, ut nec mortaliter peccet neq; in foro conſcientiæ obligetur ad fructuum reſtitutionem idem Nauar. conſi. 1. & 3. eod. tit. admonẽs tacendam eſſe hanc negligentiam coram hominibus, ſecus uero in foro exteriori, quia illa ignorantia eſt iuris clari quæ non excuſat cap. ignorantia, de regu iur. in 6. & ſic præſumeretur mala fide illos percepiſſe arg. reg qui contra iura cum concord. in gl. allegatis eo. tit. & lib. Tertio limita intelligendo ut propter omiſſionem profeſſionis fidei amittantur tantum fructus præbendarum, non autem diſtributiones quotidia. quas inſeruiendo quis acquiſierit prout eadem Sacra Congregatio cenſuit.

Refertur Sacram Congregationem Conc cenſuiſſe ſcribendũ eſſe ad Nuntium Hiſpaniarũ, Ei qui profeſſionem fidei non emiſit poſſeſſionem non ſuffragari quoad faciendos fructus ſuos tantum, quoad cæteros autem effectus commodo poſſeſſionis,

& ca-

Digitized by Google

& ceteris iuribus ſi quæ habet non priuari ac aliam declaraſſe omiſſionem profeſſionis fidei non priuare Canonicum alijs poſſeſſiones eſſectibus ſed ipſum, & vocem in Capitulo. & precedendi habere a die adeptæ poſſeſſionis, niſi aliud obſtet.

c *Quos fructus à die vacationis obuenientes uſq; ad diem quo prouiſus per S. Pontificem poſſeſſionem ceperit, hodie applicat ſibi Camera Apoſtolica pro Eccleſia Romana neceſſitatib. releuandis vt colligitur ex extrauag. cũ nõnulli ſub ti. de præb. inter cõm. & fuit etiam prouiſum per alias diuerſorum SS. Pontificum conſtitutiones, qui in regno Neap exiguntur a commiſſarijs deputatis per Nuncium, idq; limitatur in Epiſcopatibus et beneficijs huius regni pertinentibus ad regiam nominationem vt fructus decurrentes durante tempore vocationis reſeruentur futuro ſucceſſori, in quo uidetur obſeruari ius commune prout ſtatuitur in c. quia ſæpe, de elect. in 6. & in c. preſenti, de off. ord. eod. lib. & habetur per Naua. in tract. de ſpol. §. 12. nu. 2. & per Boer. deciſ. 340. Quid uero dicendum ſit de fructib. beneficiati de morini infra annum ad quem debeant ſpectare pro rata temporis decurſi vſq; ad illius obitũ præter doct. in d. c. præſentij, vide Couar. lib. 1. var reſol. ca. 15. nu. 11. & late per Redoan. in tract. de ſpol. q. 5. faciunt dicta per Vinc. de Franch. dec. 168. & eo magis ſtãte concordia facta cũ Sede Apoſtolica ſuper ſpoliis, ad quod etiam uide bullã 9 Iul. 3. incip. Cum ſicut nobis fol. 504. in bullario & uide infra in uerbo Spolia clericorũ Et an ex illis beneficijs fructibus, pedentibus, ac in exactis poſſit creditorib. ob debita ipſius beneficiarij ſatisfieri, tangit Nau. in apolog. de redit. eccleſ. q. 2. mon 26. in fi. & in conſ. 4 ne ſucceſ. ab inteſt. in antiq. Et an camera teneatur ad ſoluenda debita ipſius beneficiarij, vel prælati de fructibus beneficijs & ſpolijs remanſis tempore obitus eorum habetur plene per Redoan. in ſuprad. tract. q. 10. vide etiam Nau. con. 14. de regul. in antiq.*

d *Cuius tex. diſpoſitionem Lex pœnalem tanquã eccleſijs fauorabilem ampliã procedere etiam in præſentato a patrono ante inſtitutionem Lap alleg. ſua. n. 4. Rocc. de Cur. in tract. iuriſpatronat. in ver. honorificum q. 39 Reb. in prax. 3. p. ſignat. nu. 54 & 55 et rõ diſpoſitioni illius tex. erit quia nemo debet a ſeipſo aſſumere honorẽ Pau. Apoſt. ad Hebr. c. 5. c qualiter de ele. Limita nõ procedere in tẽtante et parãte ſe tantum ad illud faciendum abſq; executione ut per gl Gem. & Franc. in d. tex.*

Quamuis ex relatis per Lambertin. in tract. de iurepatron. p. 2. lib. 2. q. 5. art. 1. appareat aliqualiter controuerſum, Num diſpoſitio tex. c. Auaritiæ, de elect. in 6 an extendatur ad præſentatũ ingerentem ſe in adminiſtratione, ipſe uero declinat in partem affirmatiuam, & hãc litem nobis clare diffiniuit Rota Rom. teſte Creſcentio in deciſ. 6. ſub. tit. de iurepatron. quo loci à nu. 12. & inf. plura notatu digna ad intellectum, & ampliationem præd. tex. traduntur. vide Mandoſi. de ſignat. gratiæ tit. priuationes fol 37.

SEQVVNTVR CONSTITVTIONES IVLII III. ET Pij. IV. Supra allegatæ.

Contra retinentes beneficia eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis ſuper eiſdem retentionibus. Necnon contra quoſcunque apprehendentes poſſeſſiones beneficiorum eccleſiaſticorum abſque eiſdem literis Apoſtolicis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & dominus noſter Dominus Iulius, diuina prouidentia Papa IV. Cui nuper innotuit quod licet alias fe. re. Gregorius Decimus in Generali Concilio Lugdunenſi, ſua Generali Conſtitutione

G ſan-

ſanciuerit quod nullus ex tunc de cętero adminiſtrationem dignitatis, ad quã electus eſſet prius quam celebrata de ipſo electio confirmaretur ſub ęconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæſito colore in ſpiritualibus, vel temporalibus, per ſe, vel per alium pro parte, vel in totum gerere, vel recipere aut illis ſe immiſcere pręſumeret, omnes illos, qui ſecus feciſſent iure, ſi quod illis per electionem quæſitum foret, decerneris eo ipſo priuatos, & pię me. Bonifacius VIII. etiam ſua perpetua valitura conſtitutione, ſanciuerit, vt Epiſcopi, & alij Prelati ſuperiores necnon Abbates, Priores, & cęteri monaſteriorum regimina exercentes quocunque nomine cenſerentur, qui apud Sedem Apoſtolicam promouerentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus reciperent: aut cõmiſſas eis eccleſias, & Monaſteria dictæ ſedis literis eorum promotionem, confirmationem, conſecrationem, ſeu benedictionem huiuſmodi continentibus non confectis accedere, vel bonorum eccleſiaſticorum, adminiſtrationem accipere non præſumerent, nullique eos abſque dictarum literarum oſtenſione reciperent, aut eius parerent, vel intenderent. Quod ſi forſan contra pręſumptum fuiſſet, quod per Epiſcopos, Pręlatos, Abbates, Priores, & alios Monaſteriorum regimina exercentes prędictos medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quicquam interim ijdem Epiſcopi, vel Pręlati, Abbates, Priores, vel regimina exercentes de eccleſiarum, vel Monaſteriorum eorundem prouentibus perciperent, & fe. me. Paulus Tertius Rom. Põtif. prædeceſſor noſter quibuſcunque Tabellionibus publicis, ſub excommunicationis latæ ſententię pœna inhibuerit, ne ex tunc de cætero de tranſumptis ſupplicationum præterquam habentium clauſulam quod earum ſola ſignatura ſufficeret, ac decreto, & conceſſione literarum, ſeu mandatorum poſſeſſionem beneficiorũ eccleſiaſticorum vigore ſupplicationum huiuſmodi apprehendi, rogari deberent, ne ve illa ſcribere, vel ſubſcribere, aut quouis modo authenticare, vel partibus tradere pręſumerent, volens, & Apoſtolica authoritate ſtatuens inter cætera quod partes tranſumptis, ſeu literis aut mandatis huiuſmodi, ex tũc deinceps vtentes, ac illorum prætextu poſſeſſionem huiuſmodi apprehendẽtes fructus quos ex illis pro tempore perciperent ſuos non facerent. Quinimmò ad beneficia in eiſdem tranſumptis, & literis, ac mandatis expreſſa efficerentur, ipſo facto perpetuo inhabiles, & ad reſtitutionem fructuum ex illis pro tempore perceptorum in utroque foro tenerentur. Decernentes ſic iudicari debere, ac irritum &c. & ſucceſſiuè Sanctitas ſua, attendẽs quod ante confectionem literarum gratia Apoſtolica, eſt informis, inter alia voluerit, ſtatuerit, & ordinauerit, quod Iudices in Rom. Curia, vel extra pro tempore exiſtente, etiam, ſi eſſent S. R. E. Cardinales, vel cauſarum Palatij Apoſtolici auditores, aut quicunque alij non iuxta ſupplicationem ſuper impetratione ſignaturarũ tenores. & formas iudicare deberent, etiam decreto irritãti adiecto. Nihilominus diuerſi Epiſcopi, & alij Prælati ſuperiores, & Abbates, literis ſuper diſpenſatione retinendi beneficia per eos antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta per prædictam Sedem pro tempore conceſſis minimè confectis beneficia per eos obtenta

præ-

Digitized by Google

prædicta retinere,& diuerſæ aliæ perſonæ eccleſiaſticæ poſſeſſionũ beneficiorum eccleſiaſticorum eis dicta authoritate cõferri,ſeu comendari,vel in eorum fauorem uniri,aut alias diſponi cõceſſionem literis Apoſtolicis deſuper non expeditis apprehẽdere præſumunt, inhabilitatem,& alias pœnas in ſanctionibus,& inhibitione,ac voluntate,& ſtatuto prædict. contentas damnabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculum. Volens periculis animarum huiuſmodi latius occurrere; Sanctiones,& inhibitionem,ac voluntatem,& ſtatutum huiuſmodi,quorum tenores Sãctitas ſua,ac ſi de verbo ad uerbum insererentur,haberi uoluit pro expreſſis,approbans,& innouans,ac perpetuò obſeruari debere decernens,& Sãctiones ipſas ad inferiora beneficia Eccleſiaſtica quęcunque quomodocunque qualificata amplians & extendens,hac ſua in perpetuo valitura conſtitutione ſtatuit,& ordinauit quod oẽs,& ſingulę perſonæ eccleſiaſticæ,tàm ſeculares, qua quorumuis ordinum regulares cuiuſuis ſtatus,gradus,ordinis,vel conditionis exiſtãt etiam ſi Epiſcopali,vel Archiepiſcopali,aut Patriarchali,vel alia maiori dignitate præfulgeant,quod de cætero literis ſuper diſpenſationem retinendi beneficia per eos antequam promoueantur,aut eorum electiones confirmẽtur, obtenta eis per Sedem eandem pro tempore cõceſſis minime confectis beneficia ipſa retineri,aut poſſeſſionem alicuius,ſeu aliquorum beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura,vel ſine cura ſecularium,vel quorumuis ordinum regularium quæcunque, & qualitercunque qualificatorum eis dicta authoritate apoſtolica conferri,ſeu comendari,aut in eorum fauorem, & accommodum vniri, ſeu alias diſponi conceſſionem literis Apoſtolicis ſuper collatione, ſeu commenda, aut vnione, ſeu alia diſpoſitione huiuſmodi non expeditis per ſe,vel per alium,ſeu alios eius nomine etiam ſupplicationum ſeu ſumptorum vel tranſumptorum huiuſmodi,aut collationũ eis poſt modum de ipſis beneficijs tanquam etiam tunc certo modo in ſupplicatione expreſſo vacantibus ordinaria,vel alia quauis authoritate factarũ prætextu apprehendere præſumpſerint,aut per alios apprehenſam ratã, & gratam habuerint ipſorum beneficiorum non poſſeſſores,ſed meri,& nudi detentores,ac uiolenti ſine aliquo titulo in eis intruſi cenſeantur,& pro talibus habeãtur,& reputentur nec fructus ſuos faciant,ſed ad illorũ reſtitutionem,ut præfertur,teneantur,& obligati exiſtant,conſtitutiones ſeu dictæ cãcellariæ regulę de annali,& triennali poſſeſſore in illis locum non habeant nec eiſdem detentoribus, & intruſis in aliquo ſuffragentur,quinimò beneficia per eos tempore promotionis ſuæ aut eorum electionis, confirmationis obtenta literis ſuper diſpenſatione ea retinendi, ſibi conceſſa non expeditis retinentes,aut poſſeſſionem beneficiorum literis Apoſtolicis ſuper illis non confectis apprehendentes,ſeu per alios apprehenſam,ratam,& gratam habentes beneficia ſic retenta,aut apprehenſa,& omne ius ꝙ in illis,vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint,eo ipſo amittãt,illiſq; & illo priuari,ac ad illa de cætero obtinenda perpetuò inhabiles,nec illa ulterius,et prętextu noui tituli aut nouæ commende, vel vnionis, ſeu alterius diſpoſitionis,etiam apoſtolica authoritate facta aſſequi valeant, ſed beneficia ipſa tã-

quã de iure,& facto vacantia alijs conferri,ſeu commẽdari,& per quoſuis tam ab eorum ordinarijs collatoribus,quam a ſede prædicta libere impetrari poſſint,& ſi beneficia ipſa litigioſa fuerint colligantis in omni iure,& ad omne ius quod beneficia retinentibus,aut poſſeſſionem apprehendentibus huiuſmodi in eiſdem beneficijs , vel ad illa quomodolibet competebat aut competere poterat eo ipſo abſq; iuris , aut hominis miniſterio ſurrogentur,& ſurrogati eſſe cenſeantur, ac in eorum fauorem cauſa deſuper pendens aduocata,& lis extincta fuiſſe,& ſimiliter eſſe cenſeantur. Quodq; de cætero ſupplicationes etiam manu noſtra & motu proprio ſignatæ , niſi habuerint clauſulam quod eorum ſola ſignatura ſufficiat nullã aliam quam per literarum ſuper illis conficiens fidem,aut probationem faciant,ſeu prę ſtẽt,nec nulla eis in aliquo alio caſu fides adhibeatur,& adhiberi poſſit. Decernens ſic , et aliter , tam in eadem curia quam extra eam,& in partibus per quoſcũque iudices,ac Commiſſarios quauis etiam Apoſtolica authoritate prædicta fungentes etiam cauſarum palatij huiuſmodi Auditores,& ipſius R. E. Card. in quauis cauſa, & inſtantia ſublata eis , & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi authoritate,facultate iudicari , & diffiniri debere,ac irritum.&c.

Placet publicetur, & deſcribatur. E.

DE ELECTIONIBVS AD REGIMINA MONASTERIOrum Præpoſiturarum,& aliarum dignitatum Conuentualium.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater,& dominus noſter dominus Pius diuina prouidentia Papa Quartus. Ad cuius peruenit notitiam, quod licet alias omnia monaſteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excellentia,necnon prioratus,præpoſituras, ac alias dignitates Cõuentuales, & pręceptorias generales , ordinum quorumcunq; diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauerit,ac propterea illorũ prouiſiones , & ad ea quæ ſpeciali priuilegio eligẽdi ſibi per ſedem Apoſtolicã concesſo ſuffulta ſunt, Canonice factarum electionum confirmationes,ad ſanctitatem ſuam,& dictam ſedẽ pertinere noſcantur:nihilominus plerique Religioſi cæca nimis ambitione agitati partim electiones de ſuis perſonis ad monaſteria,prioratus,& alias dignitates conuentuales huiuſmodi , vel priuilegium eligendi prædictum habeant,uel illo careant,nullo iuris ordine ſeruato,nullaq; boni vel æqui ratione habita temere fieri,factaſque per ordinum ſuperiores,aut locorum ordinarios de facto cõfirmari,partim uero nedum priuſquam electiones de ſe ad monaſteria,& alias cõuentuales dignitates eligendi priuilegio ſuffulta factæ,ritè cõfirmentur:ſed ne electi quidem canonice,ſe in regimine,& adminiſtratione tam in ſpiritualibus,quam temporalibus monaſteriorum,aliarumque dignitatum uacãtium eorundem,ac illorum bonorũ immiſcere non uerẽtur,in animarum ſuarum periculum authoritatis Apoſtolicæ contemptum,& plurimorum ſcãdalum. Volens tantis qui paulatim in religioſos irrepſerunt abuſibus,& auſibus nimis licentioſis aliquando,ſicut par eſt , occurrere , ſuamq; ſedi præfatę pręrogatiuam aſſere, omnes,

&

Digitized by Google

& ſingulas electiones quarumuis perſonarum ad regimina monaſteriorũ, prioratuum, præpoſiturarum, & aliarum dignitatum conuentualium, ipſarumq; electionum confirmationes per quoſcunque cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis,& conditionis exiſtant,& quauis etiam archiepiſcopali, patriarchali, aut maiori præfulgeant dignitate hactenus ſic præſumptas, nullas, & inualidas, ac pro nullis inualidis, & prorſus infectis habendas eſſe, perſonaſque ſic vt præfertur electas,& cõfirmatas, monaſteria, aliaſque dignitates huiuſmodi ſine legitimo titulo poſſediſſe, & poſſidere, Necnon illorum fructus, redditus,& prouentus indebite percepiſſe,& percipere. Ac perſonas ipſas ad abſolutionem,& habilitationem ſuper his, necnon confirmationem electionum de ſe factarum a Sanctitate ſua ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, aut ſede prædicta infra ſex menſes à data præſentium computandos impetrandum, ac literas Apoſtolicas ſuper huiuſmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit. Et nihilominus hac ſua perpetuo valitura conſtitutione ſtatuit,& ordinauit, quod nullus de cœtero ſe in regimine,& adminiſtratione monaſterij, vel alterius dignitatis conuentualis, ad quod ſeu quam illum eligi contigerit in ſpiritualibus, vel temporalibus antequam rite celebrata electio a Santitate ſua, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente,& ſede prædicta confirmata,& literæ Apoſtolicæ deſuper expeditæ fuerint, per ſe, vel alium in toto, vel in parte quouis quæſito colore immiſcere, aut ad illud, vel iſtam te recipi facere, vel alias ſe pro eius prælato gerere præſumant.

Decernens omnes,& ſingulos qui ſecus fecerint, iure ſi quod illis ad monaſteria, vel eorum regimina,& adminiſtrationes, ac alias conuentuales dignitates per electionem huiuſmodi quæſitum fuerit, eo ipſo priuatos,& deinceps ibi ineligibiles eſſe, ipſaque monaſteria, & alias dignitates ab eadem ſede impetrari poſſe; qui vero ſimiles electiones confirmare præſumpſerit, etiam eo ipſo ſuperiores ordinum videlicet ſuis dignitatibus priuatos; ordinarijs autem locorum etiam ſi Archiepiſcopali,& maiori præcellant dignitate ingreſſum eccleſiæ interdicendum, eoſq; ab eccleſiarum ſuarum regimine,& adminiſtratione ſuſpenſos exiſtere.

Placet publicetur, & deſcribatur I.

Lecta,& publicata fuit ſupraſcripta regula Romæ, in Cancellaria Apoſtolica, Anno incarnationis Dominicę milleſimo, quingenteſimo ſexageſimo quarto Die verò Martis vltima menſis Octobris, Pontificatus præfati. S. D. N. Papæ Anno quinto.

Ant. Homelius Cuſtos.

BENEFICIORVM RESIGNATIONES.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt beneficium potuiſſe olim reſignari ſimpliciter in manibus collatoris c. admonet, de renun. glo. in clem. vnica in ver. manibus, eo. titu.& in c. de regularib. in ver. dimittant, de ſimo. Mando. in praxi. ſigna. gratiæ in ver. reſignatio. nõ tamen ad fauoré, quia eſſet ſimonia. glo.& Abb. in c. ex parte, nu. 4. de off. deleg.& in §. cum vniuerſorũ, n. 5.

de rer. permu. niſi fieret in manibus Papæ ſecũdum ſtilum curiæ à multis ſeculis ſeruatum, a quo tamen cæpit recedere Greg. xiij. qui permiſit vt una cũ renunciatione vnius præſentetur petitio alterius cui renuncians uellet conferri Nauar. in man. conf. c. 23. ſub nu. 207.

Sed poſtea Pius V. ſuſpendidit facultates, & authoritates conferendi beneficia per reſignationem, ſeu permutationem uacantia in manibus quorumcunque ordinariorum ut patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die ... Auguſti 1657. Incip. Officium creditæ fol. 992. in Bullario.

De inde idem Pius V. relaxauit ſupradictam prohibitionem de non admitẽdis reſignationibus per ordinarios cũ modificationib. vt ex altera eius conſtitutione publicata Romæ die 10. Aprilis 1568. fol. 1014. in Bulla. Incip. Quanta eccleſiæ Dei incommoda & infra.

Poſt hac epiſcopi & alij facultatem habentes eorum duntaxat reſignationes recipere, & admittere poſſint, qui aut ſenio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel uitiati, aut crimini obnoxij, cenſuriſque eccleſiaſticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent eccleſiæ, vel beneficio inſeruire, qui vnum aliud, vel plura beneficia obtinuerint, vel ques ad aliud contigerit promoueri. Religionem quoque ingreſſuri, vel matrimonium contracturi ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur denique cum quis ex alijs caſibus acciderit qui conſtitutione fel. recor. Innocentii Papæ iij. de dimittendis cathedralibus eccleſiis edita continentur. Qui etiã ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audẽt in loco beneficii reſidere ſecuri, Sed nec horum vllus ſacro ordini mancipatus, niſi religionem ingreſſurus valeat ullo modo beneficium, vel officium eccleſiaſticum reſignare, niſi aliunde ei ſit quo in vita poſſit commode ſuſtentari. Ac has beneficiorum, & officiorum permutationes admittere quæ canonicis ſanctionibus & Apoſtolicis conſtitutionibus permittuntur. Caueant autem epiſcopi & alii prædicti, Itemque omnes electores, præſentatores, & patroni tam eccleſiaſtici, quam laici quicunq. ſint, ne uerbo quidem aut nutu, vel ſigno futuri in huiuſmodi beneficiis & officiis ſucceſſores ab ipſis reſignantibus aut alijs eorum ſignificatione uel hortatu deſignatur, aut de his aſſumendis promiſſio inter eos, uel etiam intentio qualiſcunq; intercedat.

Cæterum præcipimus atq. interdicimus ne ipſi epiſcopi, aut alij collatores de beneficijs & officijs reſignandis prædictis, aut ſuis aut admittentiũ conſanguineis affinibus, vel familiaribus etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum, audeant prouidere: quod ſi ſecus, ac etiam quicquid præter uel contra formam prædictorum fuerit a quocunque temere attentatum, id totum ex nunc uires; & effectum decernimus non habere.

Qui uero contrafecerint ut in eo quo deliquerint puniantur a beneficiorum, & off. collatione, necnon electione præſentatione, confirmatione, & inſtitutione prout cuique cõpetierit tandiu ſuſpenſi remaneant donec remiſſionem a Ro. Pont. meruerint obtinere. & qui talia beneficia ſeu off. receperint eos prædictis pœnis volumus ſubiacere. Et nihilominus in eos qui ſic ſuſpenſi conferre eligere, præſentare, confirmare uel inſtituere auſi fuerint, excom. quo ad perſonas, quo vero ad capitula, & conuentus a diuinis ſuſpenſionis ſententias ipſo facto promulgamus, quibus nullus alius quam ipſe Ro. Pont. ſiue abſolutionis ſiue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impartiri, prohibitione & literis noſtris prædictis nihilominus in cæteris omnibus perpetuo valituris. Non obſtantibus &c.

Hæc

Hęc conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſium in tract.de reſigna.beneſi.par.1.lib.5.q.6.

Decreto Conc.Trid.ſeſſ. 21.c.2.de ref.prouiſum eſt quod ordinatus ad titulum beneficij,illud reſignare non poteſt,niſi facta mentione quod ad illius beneficij,titulum ſit promotus,neq; ea reſignatio admittatur,niſi cõſtito quod aliunde viuere commode poſſit & aliter facta reſignatio nulla ſit.

AD maiorem dilucidationem Bullæ Pij V. ſup. relatæ ſciendum eſt extare declarationem quam ex authentico habuimus, uidelicet. Nos Hieronymus tit. Sancti Pancratij S.R.E. Presbyter Cardin. Matthæius Fidem facimus,& atteſtamur in libris Sacræ Congregationis Concilij qui apud nos aſſeruantur, adnotatum eſſe quod fel rec. Greg. XIII. declarauit beneficia iuriſpatronatus non comprehendi in §. cæterum,contento in Conſtitutione ſanctæ mem. Pij V. relaxante prohibitionem de non admittendis reſignationib. quo §. prohibētur Epiſcopi beneficia in eorum manibus reſignata eorum,aut reſignantium affinibus conſanguineis, vel familiaribus conferre.

Hieron. Card. Matthæius *Locus ſigilli.*

Quæ fides facta fuit ad requiſitionem Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Salernitani.

ADDITIO. Recolligendo huiuſmodi cauſas,ex quibus Ordinarij poſſunt beneficiorum reſignationes admittere. Prima eſt quando beneficiatus uolens reſignare eſt ſenex, & quiſnam dicatur ſenex, comm. opinio eſt hoc remitti iudicis arbitrio conſiderata qualitate perſonarum propter complexionum diuerſitatem ut per Menoch. de arb. iud. caſu 59. Pariſ loco ſuperius allegato num 7.

Secunda cauſa eſt infirmitas volentis reſignare beneficium quis autem dicatur valetudinarius comm Doctorum ſententia eſt hoc etiam iudicis arbitrio relinqui. Menoch de arbitr iud caſ. 60 eſſet talis in terminis noſtris, qui ab aliquo malo corporis affectu adeo frequenter vexatur quod non poſſit muneri ſibi iniuncto ſatisfacere Pariſ. ibidem nu. 12.

Tertia cauſa eſt quando beneficiatus eſt corpore impeditus & impedimentū eſſet tale vt non poſſit præſtare id ad quod tenetur vel alias ipſi Ordinario videretur eſſe ſufficiens Pariſ vbi ſupra nu. 32. qui hoc ſuperius exemplificat in octo morborum generibus uidelicet in leproſo, in ſcabioſo herculeo, in paralitico, in aplopetico, in habente morbum comitialem in lunatico, in laborante morbo gallico producente vlcera per corpus, in habente manus tremulas, vel chiragram continuam, quorum morborum genera late explicat Maiol. de irregu. lib. 2 c 15. 16. 18. 19 & 24.

Quarta cā eſt quādo beneficiatus eſt corpore uitiatus Pariſ. vbi ſup. nu. 26 vſq; ad 54. ibi exēplificat in ſex corporis deformitatib. ſ. in cæco, in claudo, in habēte pedem fractum cum magna deformitate, in habente manum mutilam, vel articulatas manus ad utendum inefficaces in habente crus penitus abſciſſum aut adeo contractum vt ligneo pede ſit opus, in gibioſo, & tandem ſecundum eum in diminuto qualibet parte corporis notabili, quos defectus fuſius proſequitur Maiol de irregu. lib. 1 c. 14. 19. & quæ ſit ratio huius conſtitutionis in hac parte, vide per Paul. Fuſ. in tract. de viſitat. lib. 2. cap 28. numer. 18. accedit etiam quia aliquando hi diuinis miniſterijs tractandis impotentes ſunt, ideoq; recta ratione conſtitutum fuiſſe tradit Menoch de arb. iud. caſ. 226.

Quinta cā eſt ſi beneficiatus eſt crimini obnoxius Pariſ. loc. cit. n. 58 vbi exēplificat in

cat in caſibus in quibus ob crimen commiſſum venerit beneficio priuãdus uidelicet in homicida, in ſimoniaco, in adultero, in concubinario qui poſt admonitionem non reſipiſcit, in ſuſtinẽte excommunicationem per annum in periuro et in blaſphemo, & ratio huius cõſtitutionis in hac parte erit, quia ad eorum priuationem etiam iura conueniunt quam aſſignare uidetur Fuſc de viſitat l.22.c 28.nu.25.

Quæſtio tamen eſt an iſti criminoſi inquiſitione pendente quando in ſententia, ex deductis venirent priuandi beneficijs, poſſint illa reſignare tam coram Papa quã coram Ordinario R. quod ſimpliciter poſſunt etiam poſt receptas probationes & cõcluſum in cauſa ea dudũ el.2.in fi & ibi Doct. de elect. Rebuf. in praxi. in tit. de mod. amitt. benef. Boer. deciſ. 216. numer. 3. modo fiat mentio criminis & proceſſus incepti niſi crimen illud renunciantem indignum non redderet Pariſ. in d. tract. de reſignat. benef tom. 1 lib 3. q. 16. nu 23 quod amplia etiam pendente appellatione a ſententia priuationis. cuius ratio erit quia ſententia non priuat ſine executione per tex. in l. qui a latronibus. §. vlti ff. de teſtamen. quæ per appellationem ſuſpenditur Lap alleg. 2 modo fiat mentio priuationis ſecundum veriorem & tutiorem opinionem Pariſ in d. quæſt. num. 23. Ad fauorem autem alterius non poſſunt in duobus caſibus. Primus poſtquam eſt concluſum in cauſa ita ut nihil reſtet niſi proferenda ſententia, & eſt comm. opinio referente Pariſ in ead q 16 ſub num. 46. & rationem aſſignante, quia tunc renunciatio iudicatur doloſa, et malitioſa, et ſic elideretur iudicium arg tex. in c. 2. de renunc. in 6. Secũdus caſus eſt poſtquam tales inquiſiti ſciuerint impetrationem factam a tertio de eorum beneficijs in euentum priuationis Boer. deciſ. 205. nu. 8. Lancellot. de attentat. c. 5. nu. 10. cenſeretur enim facta in fraudem & præiudicium impetrantis cui eſt ius quæſitum ad illa beneficia de quorum vacatione ſperatur c ſi poſtquã. de præb. in 6. c fi. de conceſ. præb. cod. li. huiuſq; impetrationis in hoc caſu communem, et quotidianã praxim inſinuat Pari. in d. q. 16. nu. 37.

Huius occaſione quæro. An ob delictum occultum ob quod quis eſſet beneficio priuandus poſſit ipſe criminoſus beneficium tuta conſciẽtia retinere an vero illud reſignare teneatur. R. quod non tenetur reſignare, cum nemo teneatur pœnam exequi contra ſe ipſum et pœna etiam ipſo iure ſtatuta in foro conſcientiæ locum non habeat gloſ. communiter recepta in c. fraternitas 12. q. 2. Couar notab in 4. lib. decret. par. 3 §. 8. nu. 10. cum ſuis extenſionib Nau in man. conf. c. 23. num. 66. & ſeq limita niſi initium eſſet vitioſum quale eſſet ingreſſus ſimoniacus intruſio in beneficio ca. eum qui, de præb. in 6. & ibi Gemin. & ſimilia ſecundo limita niſi a iure addatur, vt etiam in foro conſcientiæ non poſſit illud retinere pro hoc habeo tex. Conc. Trid. loquentem de fructibus beneficij pro rata temporis abſentiæ non retinendis tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecuta ſeſſ. 23. de refor c 1. verſi ſi quis autem Tertio limita ſi ab ipſo iure declaretur inhabilis ad illud obtinendum ut in eod. Conc. Trid. ſeſſ. 24 de refo. c. 14. cæteriſq; conſtitutionibus hac verborum forma loquentibus.

Rurſus quæro. Quomodo ſit intelligenda priuatio beneficij propter crimen ipſo iure a canone facta. R. vt non aliter ſortiatur effectum niſi prius per ſententiam a iudice declaretur ipſum reum illius criminis eſſe culpabilem per tex. in cap. cum ſecundum leges de hæret. in 6 & per regulam generalem quam in hoc facit Ioan. Andreas in cap. 1. num 10. de homic. in 6. Gomeſ. in reg. de ann poſſeſſ quæſtio. 52. & dictum fuit ſatis notabiliter ſupra in verbo Alienatio ſub nu. 49. amplia etiam ſi crimen eſſet notorium & eius author prout indiſtinctè tenet. Couar dicens quod ita praxis recepiſſe uidetur in repe. cap alma mater de ſen excom. in 6 par. 1. §. 2. num. 9. in fin intelligendo ante declarationem poſſe conferri beneficium tanquam

ipſo

Digitized by Google

ipſo iure vacans, licet non poſſit poſſeſſio auferri ab ipſo poſſidente donec lata ſit ſententia declaratoria ſecundum Rip in cap. ſæpe de reſtit ſpoliat. col pen. faciunt dicta per Nauar. conſ. 12. de hæret. in antiq limita vt hoc non procedat cum contrarium conſtet de mente legislatoris, & quando priuatio beneficij non imponitur proprie ut pæna ſed vt quædam conditio vel modus rei traditæ ut in terminis c. licet canon. de elect. in 6. Nauar. in man. conſ. c. 25. nu. 118.

Quid ſi in ſententia condemnatoria ſuper crimine lata nil fuerit dictum de priuatione beneficij. R. quod niſi hoc in ea exprimatur ipſe criminoſus non eſt priuatus beneficio Rebuff. in prax. de modo, amitt. benef. nu 64 & eſt com opinio teſtante Pariſ. in ſupra d. q. 16. num 30 limita niſi tale eſſet crimen per quod ipſo iure ipſo facto, id eſt ſimulatq; commiſſum eſt crimen beneficij priuatio irrogetur. Abb. in c. inter dilectos, de exceſ prælat. prope fin. & quoties canon vtitur verbis executionem denotantibus, de quibus late Felin. in cap. Rodulphus, de reſcrip. tunc enim ſufficit pronunciari reum illud crimen incurriſſe vt locus ſit pænæ priuationis beneficij quæ & ſi non exprimatur in ſententia, intelligitur impoſita authoritate iuris per tex in l. 1. ff. ad turpil. & colligitur ex dictis Gem. in cap. 1. §. ſacri, de homicid. in 6. Diaz in pract. crim fol. 123. in uerbo Beneficijs priuari.

An autem clericus criminis beneficio priuatus teneatur ad reſtitutionem fructuũ a die perpetrati criminis uide Felin. in d. cap de quarta num. 32. de præſcript. Diaz. loc prox. cit Cou. in 4. lib. decret. de ſponſ. par. 2. c. 6. §. 7. n. 8. & 8. Bo. dec. 98.

Deniq; ſciendum iudices cauſarum criminalium concernentium priuationem beneficiorum; eorumque affines, & familiares non poſſe beneficia illa impetrare ex Bulla 20. Pij 4. incip. Cupientes, & c. relata in infra uerſ. Beneficiorum priuatio.

Sexta cauſa eſt quoties beneficiatus eſſet cenſuris eccleſiaſtici irretitus de quib. in c. quærenti de uerb. ſignif.

Septima cauſa eſt quando beneficiatus nequit eccleſiæ ſiue beneficio inſeruire & exemplificat Pariſ. num. 93. in quolibet irregulari, clerico bannito, in dæmoniaco, & in muto effecto. de quibus ultimis plene loquitur Maiol. de irregul. lib. 1. cap. 26. & lib. 2. cap. 15. in qua ſeptima cauſa includit etiam illos & ſi poſſint non tamen debent eccleſiæ ſine beneficio inſeruire ſub quo capite comprehẽduntur primo clerici turpiter & ſcandaloſe uiuentes ſecundo lunatici, item patientes ſtomachi languorem & ſic vomitum de quo etiam per Maiol lib. 2. cap. 27. Item illiterati de quib. habetur in Conc Trid. ſeſſ. 21. de ref. c. 6. idq. propter ſcandalum quod dant in ipſo ſeruitio ad quod ſunt obligati & vltimo ſecundum eum nu. 105. continentur habentes morbum caducum.

Octaua cauſa ex qua Ordinarij poſſunt recipere reſignationem beneficiorũ, eſt quando beneficiatus unũ aliud, aut plura obtinuerit beneficia, quod prohibetur per decretum Conc. Trid ſeſſ. 24. de refor. capit. 17 quando vnum eſt ſufficiens ad cõgruam ſuſtentationem ratione in eodem text. aſſignata in uerbis illis cum eccleſiaſticus ordo & c. ab eodem Pariſ. declarata num. 116 aliaſq; rationes tradit Alph. Hoied in tract. de incompatib. benef par. 1. c. 19. numer. 2. qui doctores aſſerunt cõtrafacientes mortaliter peccare iuxta glo. quam celeberrimam & ad hoc receptã inquit Nauar. in miſcellan. 62 de orat. nume. 1 & in conſi. 26. de præb. in antiq. in cap. dudum el 2. in uer. retinere de elect. idq; amplia ut non excuſet commun. obſeruantia in contrarium etiam ſi eſſet temporis immorabilis ex alleg. per Pariſ. numer. 189 cum ſeq. & per Hoied. in d capit. 19. num. 9. limita niſi in hoc cum aliquo adeſſet diſpenſatio ex rationibus adductis per eundẽ Pariſ. in eodem loco nu. 125. & per Hoied. d. num. 9. & tunc an diſpenſatus in hoc ſine rationabili cauſa ſit tutus quoad Deum comm. ſententia eſt quod non, teſte Couar. lib. 4. de ſponſal. par. 2.

c. 6.

c. 6.§.9.nu.9.in quam etiam deſcendit Abb. in c. extirpandæ §. qui, vero num.43. de præb. & prædicti Doctores confirmant. Et quæ poſſet eſſe iſta cauſa illa retinendi & etiam diſpenſandi vide Nauar in man.conſ.c.25.ſub num.128 & 129. & in conſ.1.de conſtitut.in antiq.ſub num.40.Quod autem dicatur beneficium ſufficiens ad congruam ſuſtentationem iuxta mentem dicti Concilij, quia hoc non eſt a iure diffinitum & ſub certa regula comprehendi non poteſt, cum illud quod reſpectu vnius dicitur magnum reſpectu alterius dicitur paruum, vera & recepta ſententia eſt referente Par.ibidem numer.532. hoc relinqui arbitrio iudicis Paulo plus vel minus eſtimandum per reg l.1.ff de iure delib.& c.de cauſis §. illis etiam, de off.deleg.conſideratis conſiderandis.ſ qualitate perſonarum, locorum, & temporum de quibus præter Nauar loco citat. latiſſime habetur per Pariſ. & Hoied. in locis prææalleg. Et an in iudicanda beneficij ſufficiētia debeat haberi ratio bonorum patrimonialium ipſius beneficiar ij. R. negatiue ſtante commu.opinione quæ ſe habet poſſe clericum conſeruare proprium patrimonium eiuſque fructus., & beneficij reditus in proprios vſus impendere in quam ſententiam præter alios conſentiunt Innoc.& Abb.in capitu.epiſcopus;de præb.Felin in ca.poſtulaſti de reſcript. Franciſc.Sarmient.in tract.de redit.eccleſ.par.1.capit.1.num.18.Couar.in ca.1.num.2.de teſtam.Nauar.in apologia lib.de redit.eccleſi.quæſt.1.monit.30.eamque poſt reſponſiones ad aliquas obiectiones,quibus commun.hæc ſententia improbatur firmat Alfonſ.Hoied.in d.cap.19 num.45.In quo animaduertendum differentiam eſſe,an quis poſſit honeſtè & ſic ſine penuria viuere,& an poſſit decenter & commodè uiuere,iuxta gloſ.notab.in capit.1.§.ſanè verſic.abſque penuria, vbi Franc.& Gemin.de ſtat.regul.in 6.quam ſequitur Panor.in cap.1.nume.4.de inſtitut. & in cap.poſtulaſti,notab.2.de reſcrip.ipſamque ſollemnem in hoc prædicat Naua in d.miſcellan.62 num.8.aſſerens illud dici ſufficere ad viuendum honeſte alicui quod ſufficit ad uiuendum ita ut non cogatur mendicare,& ſecundum hunc intellectum ex mente ipſius Nauar.loc.citat.ad effectum ut quis poſſit ad ordines ſacros promoueri ex diſpoſ.Concil.Trid.ſeſſ.21.de ref.capitu.12.beneficium 50.aureorum ſolet communiter ad honeſte uiuendum pro ſufficienti haberi,non autem ad commode & decenter viuendum ſecundum terminos in quibus loquimur.idem confirmat.Pariſ. ubi ſup.nu.155.

Circa renunciationem beneficij,ad cuius titulum quis eſt promotus, qua ratione exprimi debeāt illæ duæ qualitates de quib.in d.Concilio vide per Pariſ.in tra.to.1.lib.2.q.6.num.38.cum ſeq Et quid ſi Ordinarius admiſerit huiuſmodi renunciationem contra formam decreti Conc.Trid. R.a ſacra Congreg. eiuſdem.Conc.reſolutum fuiſſe referente eodem Pariſ.in proxime alleg. quæſt.6.ſub.num.41.non poſſe prædictum Ordinarium eidem reſignāti beneficium.illud iam reſignatum reſtituere collationemq; inde factam tenere, ipſumq; Ordinariū teneri de proprio reſignātis uita neceſſaria ſub miniſtrare iuxta diſp.ca. Epiſcopus,de præb.illud autem nō procedere in permutatione æquiualenti eadem Congregatio cenſuit. Quid autem ſi quis ad tit.cuiuſdam beneficij ad ſacros ordines promotus & nihil aliud habens unde uiuere poſſet illud renunciauerit reſeruata ſibi penſione centum ducatorum nulla facta mentione quod ad titulum illius beneficij ſit ordinatus,num talis reſignatio ſit ualida ſtante ſupra d Concilij decreto uide Nauar.ad partem affirmatiuam inclinantem ratione ut ibi per eum conſ.23.de præb. in antiq.

Noua cauſa eſt quando contigerit beneficiatum ad aliud beneficium promoueri quo caſu talis reſignatio nō tam dicitur fieri propria voluntate quam ex neceſſitāte per tex.in ca.de multa de præb.& in extrauag.Execrabilis uerſ. Qui uero deinceps,cod.tit.inter communes. Hinc incidenter quæro An, & quando per aſſecu-

tionem

Digitized by Google

tionem alterius beneficij ipſo iure vacet primum. In quo Prima ſit concluſio quod habens beneficium curatum ſi aliud curatum obtineat, ipſo iure vacat primum vt in iuribus præalleg. & in cap. cum ſingula, de præb. in 6 cum aliis concord. Diaz in ſua pract canon. cap. 42. ver. beneficia plura poſſid. quia per diſp. Conci. Trident. ſeſſ 7 de ref c. 4. & ſeſſ 24. de ref cap. 17 incompatibilia iudicantur, eritque ratio; clarum eſt enim in illis perſonalem reſidentiam eſſe neceſſariam cap quia nõnulli, de cler non reſid cum ſimilibus, & impoſſibile eſt quem vno eodemque tempore in diuerſis eccleſiis reſidere poſſe Lap. alleg 116 nume 3. & cum regimen ac cura animarum ſit ars artium capi cum ſit ars de ætat. & qual. Rebuf in prax in titul de non reſiden. num. 10. ideoque in hoc uidetur electa induſtria perſonæ, & non poteſt regulariter per vicarium deſeruire arg tex. in l. inter art fices. ff. de ſolut cap ſi §. 1 de offi. deleg. capit. is cui eod titu in 6. Abb. in ca extirpandæ § qui vero, de præb. Quod vero non intelligatur procedere per ſolam gratiæ impetrationem ad ſecundum beneficium ſed poſt obtentam pacificam ipſius poſſeſſionem clem gratiæ vbi Card. Zabar. quæſt 12 de reſcript. uel ſi acceptata collatione per eum ſteterit quominus ipſam haberet c commiſſa de elect. in 6 & primum intelligitur uacare ipſo iure ſic tamen ut eius poſſeſſio alteri tradi non poſſit, niſi uocato primo poſſeſſore c. licet epiſcopus de præb. in 6. quæ uerba ipſo iure in eo quod attinet ad hoc propoſitum pulchre declarat Greg Toloſ in inſtitut. non rei beneficiar. cap. 25. num. 1. 2 & 3. Amplia hoc adeo eſſe uerum quod etiam poſt obtentam pacificam poſſeſſionem alterius beneficij incompatibilis, in quo quis iuſte putabat ſibi ius eſſe quæſitum & uere non erat ut in hoc caſu primum non uacet, & poterit ad illud redire abſq; nouo titulo & collatione Nauar. in conſ. 31. num. 3 de præb in antiq. per tex. in cap ſi beneficii de præb. in 6 Secundo amplia quoties non poſſet fructus ſecundi beneficii percipere eo quod alteri ex aliqua cauſa debeantur, tunc enim non cenſetur vacare primum cap. ſi tibi conceſſo vbi Gemin. & Franc. de præb. in 6. Quæ uero dicatur pacifica poſſeſſio, vide gloſſ & ibi doct. in cap. commiſſam in ver. pacificam. Caſſad. decis. 9. de cauſ poſſeſſ & prop. Maſcard ſingulariter in propriis terminis loquentem de probat. concluſ. 183 Limita & primo ut licite poſſit quis duo beneficia curata obtinere quando unum ab altero legitime dependet capi ſuper eo ubi gloſſ. & Franc. de præb in 6 capi. eam te, de ætat. & qualit gloſ. in c. dudum el 2. in uer. intitulatam, de elect. & ratio huius compatibilitatis eſt, tum quia beneficium per unionem amittit nomen beneficij & deſinit eſſe per ſe Oldrad. conſ. 257 n. 15 & 18. Caſſad. decis. 13. ſuper reg Cancel tum quia in eccleſia annexa non tenetur quis reſidere in qua poterit per Vicarium deſeruire c extirpandæ §. qui vero de præb Mãdoſ. in addit. fin. ad Lap alleg. 35. Secundo limita quando quis haberet unum beneficium curatum in titulum & aliud in commendam, capit. qui plures 21. quæſt. 1. d c dudum ubi gloſ Rebuff. in prax. in tit. de commenda nu. 4 intelligendo de beneficio ad tempus cõmendato & ſi eccleſia eſt parochialis non ultra ſex menſes. ca. nemo deinceps. de elec. in 6. ſecus uero in perpetuum. 1 ad uitam illius cui concediatur quia hoc æquiparatur beneficio dato in titulum Gomeſ. in reg de infir. reſig q. 13. in fin Nauar. in man. conf c. 25. num. 126 & in conſ. 1 num. 29 de conſt. in antiq. Verum in hoc Alphoſ Hoied in tract. de beneſi compatib. part. 2. c 4 num. 18 reſolutiue tenet quod etiam attento, iure nouiſſimo Conc Trid ſeſſ 7 de ref. cap. 4 licitum ſit habere duo beneficia curata unum in titulum & alterum in commendam perpetuam declarando primo dummodo illa conceſſio beneficij curati in commendam perpetuam ſimilẽ habenti fiat a Papa, non autem ab Epiſcopo & ita ait intelligendum eſſe Nauar. d. cap. 25. num 126 Secundo eo quod ex verbis Conci Trid. in d c 4 clare pateat nolle prohibere pluralitatem duorum beneficiorũ ſ. unius in

titulum

Digitized by Google

titulum & alterius in commendam perpetuam, ſed ſolummodo pluralitatem duorum beneficiorum collatorum per viam commendæ ſiue perpetuæ ſiue temporalis, & ꝙ commenda noſtri temporis hodie ſemper fiant in perpetuum ad vtilitatem cõmendatariorum aſſerit Pariſ. de reſign. benef. lib. 11. q. 5. nu. 40. Tertio limita ſi de duob. beneficijs curatis alterum eſſet habitu & potentia curatum, & non actu quia iſtud non cadit ſub diſpoſitione iuriũ ſupra alleg. Abb. in d. c. de multa ſub nu. 42. rationibus ut ibi per eum Io. Sylua in tract. de benef. 3 part. q. 42. Staphil. de lit. grat. tit. de qualit. & ſtat benef. num. 20. & eſt commu. opinio, ut per Benedic. Capra. in tract. regu. & fallent. regu. 90. num. 74. cum ſeq. eſſet enim tale quando tunc temporis ex defectu Parochianorum non poſſet cura exerceri, ut quia occaſione peſtis, vel timore hoſtilitatis vel alia de illo loco parochiani receſſerũt transferẽtes ſe ad alienas parochias gloſſ. in capi. licet canon in uer. parochialis, de elect. libr. 6. & firmat Nauar. in alio propoſito in conſ. 4. de præb. in antiq. declarando niſi poſtea per reuerſionem ipſorum parochianorum ad deſertam parochiam illud beneficium ad actum curæ reducatur, quia tunc ceſſaret compatibilitas & tenetur ipſe beneficiarius infra ſpacium ſex menſium vnum ex præfatis dimittere ex d. decreto Cõc. Trid. ſeſſ. 24 c. 17. Nunquid autem licite ab vno obtineri poſſint duo beneficia curata propter eorum tenuitatem, & inſuper quid agendum erit ſi hac de cauſa. ſibi conceſſa fuerint, & poſtea dicta beneficia ad pinguiorem fortunam peruenerint ita quod vnumquodq; illorum per ſe eſſet ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ipſius beneficiarij primum & ſecundum tangit, & explicat Hoied. in ſuo tract. de benef. compatib. par. 2. ca. 5. nu. 4. & c. 6. nu. 14. cum ſeq.

Secunda ſit concluſio illud idem affirmandum in obtinente dignitatem vel perſonatum vt per adeptionem alterius ipſo iure inducatur vacatio primæ ut clare habetur in d. c. de multa, & in d. extrauag. execrabilis, adeo ut nullo modo cõtrariũ ex cõſuetudine introduci poſſit c. 1. & ibi ſcribentes de cõſue. in 6. optimaq; ratione per dicta iura hoc eſt prouiſum, tum quia quando vni aſſignãtur duæ dignitates, vel perſonatus in eadem eccleſia, utiq; eccleſ. defraudatur neceſſario miniſterio vnius beneficiarij, & conſequenter ex miniſtrorum paucitate diuini cultus diminutio fit cũ potius ſit augendus c. ex parte de conſt. tum quia ex eo quod quis plura in aliqua eccleſia vendicans ſibi ſtipendia contra tex. in d. c. quia nonnulli, ſequitur maxima inæqualitas. ſ. quòd alius quidem eſurit alius autem ebrius eſt. Quam concluſionem etiam declara vt ſup. videlicet diſpoſitioni prædictorum iurium non eſſe locum niſi ſecunda aſſecutio dignitatis vel perſonatus ſit pacifica nõ ſolum defacto ſcil. ut in poſſeſſionis apprehenſione nõ ſit incõtinenti deturbatus per reiectionẽ ab illa, ſed etiã de iure ſ. ut non ſit litigioſa dummodo in limitibus legitimæ poſſeſſionis moueatur ſibi lis prout expreſſe habetur per Egid. de Bellamera deciſ. 596. Staph. de lit. grat. tit. de qualit. & ſtat. benef. nu. 48 & de intellectu d. extrau. execrabilis diſponentis circa dimiſſionem uerbaliter ſub publico teſtimonio faciendã de primo benefitio curato ſeu dignitate coram Ordinario uide Egid. Bellam. conclu. 754. & Staphil. de lit. grat. tit. de uar. mod. uacat. numer 59. Quid uero iuris ſit in beneficijs illorum qui ſunt promoti ad epiſcopatum præter doct. in c. cum in cunctis, §. cum vero de elect. vide Hoied. in tract. de incompatib. benef. part. 5. capi 4. Mandoſ. in reg. de benef. uacant. per promot. q. 1. Gig. de penſion quæſt. 56. Pariſ. de reſig. benef. lib. 3. q. 1. num. 75. & inf. & Card. Simon in tract. de benef. q. 17.

Tertia concluſio ſit, Quando duo beneficia ſunt uniformia. i. ſimilia, & eiuſdẽ ſpeciei, tunc per alterius adeptionem in eodem tecto uacat primum ipſo iure c. a. literas de conceſſ. præb. etiam ſi iure annexionis ad aliquam dignitatem alterum pertineret clem. fiſa. de præb. Nauar. conſ. 23. eod. titul. in nouis, ſecus uero ſi ſint difformia

Digitized by Google

mia Rebuff in prax.de diſpenſ.rat.ætat.§.incompatibilia,num 4 Franc.in d.cap. 1.de conſuetud in 6.ut eſſet theſauraria cum cappellania in eadem eccleſia Nauar.conſ.22.de præb.in nou.canonicatus cum dignitate idem Nauar.conſ 24.eod. tit.quæ etiam habentur loco vnius Staphil.de lit.grat.fol.12. Declaratur hæc concluſio non procedere quando beneficium veniret ſecundario in quandam conſequẽtiam primi beneficij ut quando quis eſt rector alicuius eccleſiæ & percipit reditus alicuius cappellaniæ q̃ in ea ſit quo caſu nõ dicitur duplex in beneficio quia cappella uenit ſecundario arg.tex.in cap.ſuper eo de præb.in 6.Lap.alleg.117. & ita declarat Felin.in c.ex parte el.2.nume.3.de reſcrip.vnum quoad propoſitum noſtrũ, & ad effectum incompatibilitatis vt duo beneficia dicãtur vniformia non ſufficit quod vno & ſimili nomine nuncupentur,ſed requiritur ut ſint inſtituta ad unum & eundem finem,habeantque idem prorſus officium,& onus ſecus ſi diuerſum vel non eodem tempore explendum Nau ſingulariter conſ.16.de præb.in nou.& dicuntur beneficia eſſe ſub eodem tecto quando ſunt intra eandem eccleſiam eiuſq; circuitum Rebuff.in prax.de diſpenſ.rat.ætat.§.etiam ſi ſunt ſub eodem tecto. An autem in una & eadem eccleſia poſſit quis duas obtinere penſiones abſque diſpenſatione, & an diſpenſatus ad duo beneficia cenſeatur diſpenſatus ut poſſit illa obtinere intra eandem eccleſiam quãdo illud in diſpenſatione non exprimitur habetur per Rebuff.loco prox.citato & late diſputat utrumque articulum Alphoſ Hoied. in tractã de incompatib.benef.par.1.c.20.

Quarta,& ultima concluſio in præſenti quæſtione erit quod omnia alia beneficia præter illa de quibus ſtatuitur in d.capit. de multa,& in d.extrauag. Execrabilis quamuis ſint ex aliqua cauſa incompatibilia cum alijs non uacant ipſo iure ẽt poſt Conc.Trid.ſeſſ.7.de refor.c.4.& ratio eſt quia nulla pœna,ipſo iure incurritur niſi in caſibus a iure expreſſis iuxta gloſ.pen.& memorabilem in cap.ſi de iure patr. alijſq; rationibus firmat Nauar.in conſ.17.de præb.in nou.prout etiam cenſuit Rota diuerſor part.1.deciſ.484 ſed datur electio ita ut teneatur illorum unum quod maluerit relinquere c.referente & cap. præterea.de præb.& multi effectus reſultant an inducantur ipſo iure beneficiorum uacatio an uero per ſententiam quos cumulat Hoieda.in d tract.par.1 ca.13.nu.59.cum ſeq.& Gregor.Tholoſan.ubi ſup. c.26.nu 13.& infra Pariſ.de reſign.benef.lib.3 q.1.& ad refrenandam beneficiorum pluralitatem ueluti animabus periculoſiſſima legendus eſt Diaz.in ſua practi.crim c.42 in ver.Beneficia plura poſſident.

Decima cauſa eſt quando clericus beneficiatus uellet religionem ingredi aut matrimonim contrahere,dummodo ſtatim re ipſa id exequatur,& in primo caſu non poterit ipſe ordinarius beneficium conferre niſi ſecuta profeſſione c. beneficium de regular.in 6.in ſecundo uero non ſufficerent ſponſalia Fuſc.de uiſit libr.2.cap.28. ſub num 18.

Vndecima,& ultima cauſa eſt quando beneficiatus nequit,aut non audet propter capitales inimicitias in loco beneficij ſecurus reſidere. Quæ autem dicatur capitalis inimicitia remittitur,iudicis arbitrio Grammat.con.57.nu.9.Menoch.de arbit iu.caſ.110.quæ poſſet argui.ſi ex magna cauſa præcedente fuerit ipſius beneficiarij uita inſidiatum, vel de uniuerſa ſubſtantia controuerſum, de quibus coniecturis plene per Maſcard.de probat.concluſ.899.uerum an tales inimicitiæ ſint legitima cauſa ut ſemper beneficiatus excuſetur a non reſidendo dicetur infra in verbo Reſidentia.

Attamen ut,renunciatio ex relatis cauſis ab ipſis Ordinarijs admitti poſſit requiritur ut reſignãs ſi eſſet in ſacris ordinibus conſtitutus habeat aliunde unde uitã cõmode ſuſtentare poſſit,& ratio erit ne in opprobriũ ſic ordinis mẽdicare cogatur

vel

vel ſordidum aliquem quaſtũ exercere c. ad ſupplicationem de ren. & habetur in Conc. Trid. ſeſ. 21 de ref in c 2. in prin quod amplia etiam ſi quis fuerit ordinatus ad titulum patrimonij ut Ordinarius in ipſa beneficij renunciatione debeat inſpicere an ei ſuperſit tantum ut ipſius iudicio commode viuere poſſit Pariſ. ibidem nu. 176. limita niſi renuncians ſit religionem ingreſſurus, quia tunc ceſſat ratio de allegata mendicitate qua exceptio in d conſtitutione firmat regulam in alijs caſibus non exceptuatis l. nam quod liquide. §. legetur, in fin ff de pen. leg.

Quid ſi ordinarij admittant beneficiorum reſignationem abſq; quo adſit aliqua ex prædictis cauſis num puniãtur aliqua pena? R quod non, vt aduertit Pariſ. num. 225. ſed reſignatio erit nulla propter decretum irritans ibi, quod ſi ſecus &c.

Et quare Ordinarij per iſtam conſtitutionem prohibeantur beneficia ex prædictis cauſis reſignata conferre ſuis aut admittentium, ſeu dimittentiũ cõſanguineis affinibus, & familiaribus etiam per circuitum ut in ea cõtinetur. R quia ſi hoc facerent hac renũciatio præſumeretur tacitè & indirecte facta ad fauorem alicuius certa perſona que coram eis fieri non poteſt vt ſupra dictum eſt, & quod directe prohibetur cenſetur prohibitum etiã indirecte cap cum quid vna via, de reg. iur in 6. Quæ autem ſit ratio quod reſignatio ad fauorem certa perſona que nõ poteſt fieri coram Ordinario ſecus ſit coram Papa, vide per Greg. Tholoſ. in inſtitu. nou. rei benef ca. 28. ſub numer. 8.

Et quid ſi ordinarij ignorantes hanc conſtitutionem contrauenerint conferendo huiuſmodi beneficia ſic reſignata talibus perſonis prohibitis, an ligẽtur reſpectu pœna in d. conſtit. impoſita. Reſp. in praxi affirmatiuam opinionem tanquam tutiorem ſeruari, vt etiam in caſu ignorantia habeatur abſolutio a Summo Pont. teſtãte ibidẽ Par. ſub nu. 121. ſe in proprijs terminis huius cõſt. Pij V. ita vidiſſe obſeruari.

An autem Ordinarij in Curia Romana commorantes poſſint huiuſmodi reſignationes beneficiorum recipere & illis admiſſis conferre cui eis placuerit. Reſpo. Couar. lib. 3 var. reſol. cap. 20. ſub num 8. tenere quod non quia ex hoc dicuntur vacare in curia, & eo caſu collatio palam ad Sum. Pontificem ſpectat capit. 2. de preb. in 6. licet communiter Epiſcopi referente Gommeſ. in reg. de non iud. iux. for. ſup. adhibeant hanc cautelam in conferendo vt exeant ab vrbe ad hoc ut dicantur eſſe in alien. diœceſi.

Pro complemento viſum eſt inſinuare quod non obſtante hac conſtitutione prohibente, ut in huiuſmodi renunciatione coram Ordinario facienda nec etiam nutu deſignari poſſit ſucceſſor in beneficio, alias collatio ſit inualida, poſſe reſignantẽ nutu non precedente dimiſſione facta in foro conſcientiæ rogare collatorem abſq; labe ſimonia vt conferat beneficium a ſe nominato, neque etiam peccare renunciantes ea intentione vel ſpe concepta quod Ordinarij conferent illud beneficium cui ipſi volent quando nihil horum eſt in conuentione deductum, cum alias eſſet inijcere laqueum contra tex. in cap. de viduis 27. q. 1. quia vix aliquis ad hoc ſpontanee inducitur abſque prædictis, probantur hac per ea quæ Domini de Rota declarauerunt referente Caſſadoro deciſ. 2. de ſimon. & ex dictis per Naua. in man. conf. c 23 nu. 107. & 109 & in conſ. 36. & 38 de ſimon in antiq.

Sciendum eſt etiam quod ad obuiandum illis qui beneficia acceptãt uel procurãt animo non retinendi, ſed alteri renunciandi ſeruatur in Curia quod in examine faciendo detur illi iuramentum, quod tale beneficium non recipit animo renunciãdi. ita refert Pariſius de reſigna. benef. lib. 9. q. 10. in fine, Ideo. Innoc nonus bene inſtituit vt accipiens beneficium curatum uel ſimile non poſſit illud renunciare ante trienium vt ibi vt teſtatur Dominus Iſidorus Muſconius in tract. de Maieſtate militantis eccleſiæ lib. 1. par. 3. c. 2. rub. de benef. fol. 451.

BENE.

Digitized by Google

BENEFICIORVM RESIGNATORVM PVBLICATIO.

Cõgruit tit. de renun.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, ꝙ ad prohibendum ſimulatas occultaſuè beneficiorum reſignationes per diuerſos Ro. Pont. fuit prouiſum vt per Innoc. 8. incip. Sicut bonus paſtor fol. 130. in Bullar. per Clem. 7. incip. Sãctiſſimus fol. 318. per Piũ 4. fol. 662. & fol. 898. per Piũ V. fol. 1187. ét in Bullar. præſcribendo quo modo ét ordo ſit tenendus in confectione bullarũ ſuper gratijs reſignationum Parochialium, & ſimplicium fol. 1167. & per Regulas cancellariæ Apoſtolicæ de publicandis reſignationibus ſuper quibus ſcripſerunt Rebuff. in praxi. benefi & Gome. Ho lie verò attenditur conſtitutio Greg. xiij. de modo, & forma publicandi reſignationes, & ceſſiones fol. 1324. tenoris ſequentis.

Cauſa conſtitutionis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Humano vix iudicio ita bene quicquam, & prudenter ſanciri poteſt, quin vſus ſæpe aperiat doceatq; id quod ſalubre fore credebatur, minus experiundo prodeſſe, quod in illis conſtitutionibus quas ad prohibendas ſimulatas occultaſue beneficiorum eccleſiaſticorum reſignationes diuerſi Rom. Pont. multifariam ediderunt. & fe. rec. Pius Papa V. prædeceſſor noſter nouiſſime promulgauit, cognoſcimus accidiſſe Nos hoc malum, prout occaſio neceſſitaſq; poſtulat, coercere volentes, ſtatuimus, ut poſthac omnes & quecunq; reſignationes etiã cauſa permutationis, ac commendarum & etiam literis Apoſtolicis non confectis, & poſſeſſione non habita, nec non litis, & iurium quorumcunque ceſſiones, ac retroceſſiones, quæ deinceps de quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis in noſtris ſeu Rom. Pont. pro tempore exiſtentis manibus, ac etiam coram Notario publico, & teſtibus fient, & a nobis uel illo ſeu noſtro uel illius mandato admittentur & ſuper eis prouiſiones, & quæcunque aliæ diſpoſitiones, ſiue temporales, ſiue perpetuæ, aut ad hoc mandata Apoſtolica ſub quacunque forma & quibuſcunque etiam S.R.E. Cardinalibus, ac pijs locis quocunque priuilegio ſuffultis facta, publicari debeant cum literis Apoſtolicis deſuper confectis intra ſex menſes, ſi beneficium citra montes fuerit, vltra vero intra nouem a data conceſſionis, gratiæ non autem a die præſtiti ſuper ea conſenſus numerandus, etiã ſi poſtea conceſſio gratiæ huiuſmodi ex quauis cauſa, diuerſiſque ſubſequentibus datis, ac quotieſcunque & quouis modo reformata, & valida reddita fuerit, pluresque & quotquot in alium, vel alios ceſſiones, ac etiam in ipſummet primũ reſignantem vel cadentem retroceſſiones termino prædicto nondum elapſo retroceſſerint, ita vt vnicus dumtaxat terminus omnibus ſucceſsiuis ceſsionibus, ac retroceſsionibus decurrat, vt qui poſtremus gratiam habuerit publicationem huiuſmodi facere, cæteraq; omnia hic præſcripta intra eundem terminum præſtare teneatur.

Omnes reſignationes, & iuriũ ceſſiones publicari debẽt intra ſex menſes ſi beneficia ſint.

Ipſa autem publicatio cathedrali, & in beneficii eccleſia vel eccleſiis, ſi in pluribus illud ſi ſiat ibique dum frequens populus ad miſſarum ſolemnia conuenerit, palam omnibus literæ Apoſtolicæ prædictæ earumue tranſumptum authenticum exhibeatur, claraque & intelligibili voce reſignatio, ſeu ceſſio huiuſmodi, ac beneficii qualitas, & inuocatio nominaque, & cognomina reſignantis, ſeu cedentis, ac illius in cuius fauorem gratia huiuſmodi facta eſt pronuncietur ita, ut hæc omnia poſsint ad notitiam omnium ibi exiſtentium veriſimiliter peruenire, ſcriptoq; de his omnibus exemplo collato ualuis dictarum eccleſiarum affixum relinquatur.

Si uero eccleſia beneficij ruralis ſit aut populo conuentuque careat eo caſu in parochiali, intra cuius parochiæ limites beneficium ipſum conſiſtit, & in cathedrali eccleſia,

Digitized by Google

eccleſia, vel ſi locus bello, ſeu peſte alijſue manifeſtis periculis ſubiaceat, tunc in proxima parochiali, ac etiam in cathedrali eccleſia, vel ſi aditus ad illas aut utramuis minime ſit ſecurus in alia cathedrali, vel parochiali uiciniori periculorum immuni publicatio huiuſmodi peragatur.

citramõtes ſiue ro ultra intra nonem.

Is quoque in quem diſponi, vel mandari de beneficio etiam litigioſo, vel a cedente non poſſeſſo ſub quacunque forma contigerit, poſſeſſionem beneficij intra dictum tempus vigore literarum Apoſtolicarum deſuper confectarum, nec alias apprehendere debeat, & ſi propter litem aut aliud legitimum impedimẽtum nequiuerint, ſaltem literas Apoſtolicas cum earum publicatione ſi tunc facta erit, Iudici, ſeu executori illarum, vel alijs ad quos pertinet, per ſe, vel procuratorem ſuum legitimum, intra idem tempus pręſentare, & apud illum, uel illo pro ipſarum literarum executione inſtare, & poſſeſſionem huiuſmodi inſtanter petere teneatur.

Modus, & forma publicãdi reſignationes & ceſſiones.

Cęterum modus, & forma hic tradita ſemper & ubiq; debeat obſeruari, nec alia vel ęquipollens ullo modo admitti in omnibus huiuſmodi reſignationibus, ceſſionibus, & retroceſſionibus, de quibuſcunq, Eccleſiis, Monaſterijs prioratibus tã uirorum, quam mulierum dignitatibus, officijs, & beneficijs eccleſiaſticis ſęcularibus, & quorumuis ordinum etiam militiarum regularibus, etiam electiuis, & manualibus, ac etiam de iure patronatus laicorum illuſtrium, & alias quomodocunque exiſtentibus, ſiue pacificis, ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio litigioſis, etiam de quibus in conſiſtorio noſtro diſponi conſueuit ſeu debet, quę poſthac ex quacunq; cauſa fient, & per nos, ac prędictos ſucceſſores, extra tamen dictum conſiſtorium admittentur, etiã cum reſeruationibus nominis, tituli, adminiſtrationis, poſſeſſionis, fructuum etiam omnium, ac rerum, & iurium quorumcunque.

De eccleſia Rurali & populo carente.

Ad prędictorum tamen obſeruationem eum in quem iuris ſit ceſſio beneficij, quod tempore ceſſionis huiuſmodi, & ante illam vigore literarum apoſtolica. ut ſupra, ſi ad id tenebatur, publicatarum realiter poſſidebat nolumus obligari.

De capienda poſſeſſione beneficij et litigioſi intra pdictum tempus & quomodo.

Quod ſi quicquam prędictorum omnium omiſſum fuerit dictis terminis, ut quiq; prę ſcripti ſunt elapſis, omnes diſpoſitiones, & gratię reſignatorum, & ceſſorum beneficiorum, aut iurium huiuſmodi, eum omnibus inde ſecutis, ſiue de pacificis, ſiue de litigioſis ſint irrita, & inanes nullaq, alia gratia ſuper huiuſmodi beneficio, ſiuè iure ceſſo, his quibus conceſſa fuerit, ſuffragetur: ſed ipſius tales inhabiles, & incapaces ſint ad huiuſmodi beneficia ſic reſignata, & ceſſa quandocunque obtinenda, illaque, ſiue iura ub ipſa ſtatim prima reſignatione ſeu ceſſione etiam ſi illa alias nulla & inualida eſſent vacauiſſe, & vacare cenſeãtur eo ipſo, nec reſignantib. ſeu cedentibus, ſi poſtea in ſua poſſeſſione remanent, conſtitutiones de annali, & triennali poſſeſſore, nec pręſumpta, aut tacita retroceſſiones, etiam propter diuturnam continuatã poſſeſſionis huiuſmodi tolerantiam nec omnino aliud ius, vel beneficium ullo tempore ſuffragetur ſed ipſa beneficia ſiue iura ſic a principio uacantia à Sede Apoſtolica prędicta duntaxat impetrari ualeant ac concedi.

Illorum uero impetrationes, vel etiam Motu proprio conceſſiones, quibuſcunque derogationibus ſuffulta nunquam ſub clauſulis generalibus, aut uacationum modis conditionalibus uel implicitis comprehendantur, ſed ſpecialiter, & expreſſe ob non ſeruatam pręſentis conſtitutionis formam, ac cum declaratione nominum, & cognominum reſignantis ſeu cedentis & gratiam haben tis, diſpoſitiuè, & non conditionaliter fieri omnino debeant, & quicunque ſic impetrans aut gratiam etiam motu ſimilis habens pręfinitum cuiq; caſui tempus prędictum a data conceſſionis gratię ſibi facta huiuſmodi ea omnia quę cadens a iure prędicto debeat, prę ſtare teneatur, & ſi pluribus gratiam huiuſmodi fieri contigerit prę omnib obtineat, qui primus publicationem ſuę impetrationis fecerit, & poſſeſſionem adeptus fuerit, aut petierit

Digitized by Google

rit, omniaque requiſita prædicta adimpleuerit quamuis in data ſit poſtremus, & poſſeſſio ab alio in publicando negligentiore prius apprehenſa fuerit, vel petita.

Reſeruationibus omnibus nominis adminiſtrationis fructuum etiam omnium, ac penſionum, & aliarum rerum quaruncunque, nec non facultatibus, indultis, & alijs cõceſſionibus tam ipſis reſignantibus ſeu cedentibus qui tamen poſſeſſionem ab initio re ipſa dimiſerint, quam alijs ex huiuſmodi reſignationibus ſeu ceſſionibus à Sede Apoſtolica factis nihilominus validis, plenumque effectum ſortituris.

Sed ne in beneficijs ſuper poſſeſſione, vel proprietate litigioſis litis proſecutio turbari valeat vel differri, in cauſis huiuſmodi contra cedentem ad ulteriora. etiam ad ſententiam diffinitiuam, & rem iudicatam, ac illius executionem, quouſque ille qui gratiam ex reſignatione ſeu ceſſione, aut ex omiſſa forma publicationis huiuſmodi obtinuit ad cauſam per ſe, vel procuratorem legitimum acceſſerit, litemque huiuſmodi ſuſceperit. eodem modo, & ordine procedi poſſit, quo potuiſſet legitime ſi ceſſio huiuſmodi facta non fuiſſet, ac quicquid interim ſic procedendo decretum & expeditum fuerit ſiue cum cedente ſiue cõtra eum, etiam poſtquam ipſe, vel quiuis alius incumbentiam ſibi ſecundum prædicta præſtiterit, non ſolum circa fructus ſed etiã circa poſſeſſionem, & ipſum ius quod ceſſum eſt valeat omnino & uim obtineat Illumque ipſum, cui gratia facta eſt non minus afficiat quam ſi ipſo legitime citato contra eum decretum & expeditum fuiſſet, nec ipſe aduerſus hæc prætextu nõ acceptatæ gratiæ, uel etiam illius ignorãtia aut citationis, uel intimationis executionis contra ipſum minime demandatæ, aliaue ratione valeat excuſari. Poſſit tamen ipſe etiam ſi in lite. & cauſa huiuſmodi ſurrogatus non ſit quandocunque ad illius proſecutionem & terminationem venire, & à Iudice, coram quo cauſam ipſam etiam ex delegatione pendere contigerit, in illis ipſis ſtatu, & terminis, in quibus tunc eam eſſe repererit. etiam abſque reſcripto ſpeciali admitti.

De beneficijs autem quæ deinceps in manibus ordinariorum collatorum, etiam Cardinalium etiam indulta, & facultates ad hoc ab Apoſtolica ſede habentium, ac legatorum etiam de latere, & delegatorum etiam ſpecialium eiuſdem ſedis extra Romanam Curiam reſignari, etiam ex cauſa permutationis cõtigerit, ipſi intra mẽſem negotium vniuerſum admiſſionis, vel reiectionis reſignationis huiuſmodi, & (ſi per eos facienda erit) prouiſionis, reſignati beneficij iuxta apoſtolicas, & alias canonicas ſanctiones omnino abſoluãt. Et qui ſic prouiſus fuerit intra tres mẽſes à die ſibi facta prouiſionis illam publicet & poſſeſſionem beneficij capiat modo & forma ſupradictis, alioquin illis elapſis nulla ſit eius prouiſio & beneficium vacare cenſeatur eo ipſo.

Ordinarijq; & alij prædicti qui hæc, vti eis præſcribuntur, non perfecerint, eo caſu poteſtate diſponendi de ipſis beneficijs ſint ea vice priuati, eorumq; diſpoſitio eo ipſo ad ſedem Apoſtolicam deuoluta exiſtat, aut alijs idoneis ab ipſa ſede dumtaxat modo, & forma prædictis concedantur.

Decernentes ſic per quoſcunq; iudicari debere, necnon irritum & inane quicquid ſecus his per quoſcunque ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus prædictis Pij Quinti, & alijs omnibus aliorum prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus de publicandis reſignationibus huiuſmodi hactenus editis & reformatis, quas omnes omninò abrogamus. Ita tamen quod in publicandis illis reſignationibus, & ceſſionibus quæ in manibus noſtris hucuſque factæ, & a nobis admiſſa ſunt, & tempus ad eas publicandas, iuxta dicti Pij prædeceſſoris conſtitutionẽ nondum effluxit, conſtitutio ipſa quo ad eas duntaxat integre obſeruetur. Necnon reſignantium ſiue cedentium uoluntatibus, conditionibus, proteſtationibus & clauſulis, in ipſiſmet reſignationibus, & ceſſionibus, ſeu procuratorum conſtitutionibus,

& mandatis, ac alias etiam ad præſeruationem ſuorum iurium, & ſignificationem quod non aliter nec alio modo reſignant, ſeu cedunt appoſitis, & quacunque verborum vi formula & multiplicatione expreſſis, nec non indultis, priuilegijs, & gratijs Apoſtolicis, etiam prædictis Cardinalibus; ac eorum, & noſtris familiaribus continuis commenſalibus, nec non literarum apoſtolicarum ſcriptoribus, abbreuiatoribus cæteriſque Romanæ Curiæ officialibus, & ex quibuſuis cauſis quomodocunque conceſſis & confirmatis quæ omnia etiam tollimus, & annullamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Vt autem præſentes, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo octuageſimo tertio. Non. Ianuarij. Pont. noſtri Anno Duodecimo.

Sequitur relatio publicationis Romæ die 19. Ianuar. 1584.

Hæc conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſ. in tract. de reſigna. beneſ. tom. 2. lib. 11. per totum.

ADDITIO. Quia hæc conſtitutio eſt ampliſſima, ideo dubiorum quæ in hac materia in foro aſſidua excitari poſſent, reſolutio ex eius lectura euidenter apparet, aliqua tamen de quibus in ea non ſit expreſſa mentio per aliquas ampliationes, & limitationes breuiter explicanda cenſui.

Amplia igitur primo præſentem conſtitutionem, ut quoties ex defectus publicationis non factæ ſeruata ipſius forma contigerit reſignationem eſſe nullam, non poſſit reſignans repetere beneficiũ reſignatum neq; ſpolio agere, quia omne ius ab eo cecidit ut ex d. conſt. colligitur. quamuis alias regulariter, vbi ex aliqua cauſa reſignatio redderetur nulla, & niſi beneficium reipſa reſignatario acquiratur nunquam ab ipſo reſignante ius abdicetur, & ad illud redire poſſit prout vſu compertum, & clariſſimum eſt de quo late ſcripſit Pariſ. de reſign. beneſ. lib. 1. q 3.

Secundo amplia pari ratione vbicunque prima reſignatio ob publicationem non factam eſſet nulla effecta, & reſignans iterum eidem vel alteri beneficium reſignauerit, cuius ſecundæ reſignationis uigore ſit poſtea publicatio facta, & poſſeſſio capta, vt tanquam inualida non ſubſiſtat, quia in hoc caſu cum per primam reſignationem ſit abdicatus titulus & omne ius ab ipſo reſignante, vt notiſſimum eſt Caſſad. deciſ. 9 de conceſſ. præb. Gomeſ. in regu. de public. reſign. quæſt. 18. & tempus publicandi per hanc conſtitutionẽ computetur & currat a die prima prouiſionis, nihil potuit per ſecundam reſignationem transferre quia nihil habebat arg. tex. in c. quod autem in fin. de iure patron. quod enim ſemel eſt extinctum non reuiuiſcit l. qui res §. aream ff. de ſolut.

Tertio amplia, ut per hanc conſtitutionẽ teneatur ad publicandum etiam, minor 14 ann. cum quo per Sum. Pontificem fuerit diſpenſatum ad huiuſmodi beneficia reſignata, quia licet in minore ceſſet ratio fraudis uigent tamen aliæ quæ ſunt eque principales, propter quas requiritur publicatio beneficiorum reſignatorum de quibus per Pariſ. lib. 11. quæſt 1. intelligendo etiam præſuppoſita ignorantia ex parte ipſius minoris ex communi omnium ſententia Pariſ. d. lib 11. q. 4. nu. 62. & eo magis ſi ob non factam publicationem fuerit alteri collatum beneficium, quia cum res non ſit integra, & etiam de lucro tractetur non venit minor reſtituendus cum damno tertij Abb. in c. ex parte de reſtitut. ſpoliat. Boer deciſ. 350. nu 4.

Quarto amplia hanc publicationem requiri etiam in renunciationibus hoſpitaliũ tam reſpectu eorum quæ dantur in titulum quam eorum quæ dantur in adminiſtrationem quando hoſpitalarij deputantur in regimen de quibus habetur in clem quia contingit, §. verum & ibi Doctores de religioſ dom. idque fuiſſe apud Rotam ind ſt. n. Clè firmatum ſcripſit Pariſ. d. lib. 11 quæſt. 3. accedit quia hæc conſtitutio ue-

luti

Digitized by Google

lui fraudibus obuiatiua & bono publico introducta cenſetur fauorabilis & in materia fauorabili appellatione beneficiorum eccleſiaſticorum veniũt hoſpitalia etiã ſolita laicis concedi in adminiſtrationem Card Zabar. in clem. diſpendioſam q. 3 de iudic Felin. in c. de quarta num 15. & 16. de præſcript. Mandoſ. in reg. de beneſ. vac. per promot. q 5.

Quinto amplia etiamſi Papa in cuius manibus fuit renunciatio facta moriatur intra illud tempus datum ad publicandum, ut nihilominus teneatur reſignatarius ſede vacante, vel tempore ſucceſſoris ad publicandum, intra eundem terminum præſcriptum, & ratio eſt quia renunciatio huiuſmodi iam habuit ſuum effectũ tunc temporis quo Papa viuebat, per cuius obitum ſuperuenientem non poteſt tolli cum ſit iam cauſatus, ad quod faciunt dicta notabiliter per Dec conſ. 24. ſub num. 5. & hanc veram concluſionem, & de ſtylo receptam fatetur Pariſ d. lib. 13 q 2. nu. 32. intellige tamen niſi propter impedimentum ſedis vacantis, quia tunc ius non redditur, bullas expedire non potuerit arg. tex. in l. iure ciu ff. de reg. iur. quo caſu de ſtylo tempus prorogatur Pariſ d. lib. 11. q. 12. nu. 136.

Limita primo, quoties fuiſſet prorogatum tempus a Sum. Pontifice quo caſu cenſetur reſtitutus aduerſus lapſum temporis tribus concurrentibus primum ut ſi allegetur reſignantem adhuc viuere hoc iuſtificetur ſi ſuper hoc fundatur ipſa reſtitutio ſecundum ut poſtea fiat publicatio infra illud tẽpus in prorogatione conceſſum tertium ut iſta prorogatio non operetur ſi medio tempore eſſet ius alteri acquiſitum per collationem factam ab eodẽ Sum. Pontifice. ideoq; apponi ſolet clauſula præſeruatiua iuris tertij Pariſ d. lib. 11. q. 7. nu. 78. & 79. qui etiam ſuperius, nu. 69 ponit formulam huius ſupplicationis.

Secundo limita hanc conſtitutionem non habere locum in tranſlatione penſionis in aliquem, & ſic vt ille non teneatur ad publicandum Gomeſ. in reg de public. reſign. q. 10 ratione vt ibi per eum neque appellatione beneficij regulariter ipſa penſio veniat Gigas de penſion q. 28 nu. 10.

Tertio limita quoties prætextu legitimi impedimenti publicatio fieri non potuerit cum impedito non currat tempus cap. quia diuerſitatem de conceſſ. præb. Nana. conſ. 3. de renunc. in antiq. quod non ita ſimpliciter, & abſolute intelligendum eſt, recipit enim aliquas declarationes quarum prima eſt, vt impedimentum illud probari debeat l. vlt. §. illud etiam C. de temp. appell. & quod fuerit cauſa immediata non faciendi quod debebat Abb. in capit. plerumque ſub num. 6. de reſcrip. Crauet conſ. 151. nume. 22. quod an & quando ſufficiat probare per iuramentum ipſius impediti Maſcar. notab de probat. conclu. 885. ſecunda declaratio eſt, ut per dictam probationem verificetur impedimentum fuiſſe tale quod euitari non potuerit Dec conſ. 677. num. 4 & 5. Crauett conſ. 270. nu. 3 & inſuper adhibitam fuiſſe debitam diligentiam pro illo remouendo Maſcard loc. citat. numer. 9. Boer. deciſ. 40. num. 4 niſi ex qualitate impedimenti notorium eſſet quod omnis diligentia fuiſſet fruſtratoria Felin. in c ex tranſmiſſa, nu. 2. de præſcript. Lancellot. de attent. par. 2. c. 12. amplia 1 numer 68. Afflict. deciſ 29. incip. Quidam exterus Boer. d. deciſ. 40. num. 7. deciſ. 9 ſenatus Pedemont nu 4. Tertia declaratio vt ſi impedimentum eſſet ex facto aduerſarij vel tertij tunc demum excuſetur ſi ui armata impediretur ipſe reſignatarius. vt nõ poſſit nec per ſe, neque per alium facere illud ad quod tenetur ſecus vero ſi ex dolo prædictorum Pariſ d lib 11. num. 100. Quarta & ultima declaratio, ut non liberetur reſignatarius ſi ob iuſtum impedimentum non poſſit publicare in loco deſtinato, & præſcripto quin illam facere teneatur in alio æquipollẽti Gomeſ. in reg. de public. reſig. queſt. 15. ſ. in cathedrali, & parrochiali viciniori ab impedimentis immuni, ut in præſenti conſtit. ſtatuitur in §. ſi uero eccleſia verſ.

H 2 vel

Digitized by Google

vel ſi locus ex quo recipiunt interpretationem, & modificationem verba eiuſdem conſtit. in §. cæterum, vt in hoc caſu ſpeciali forma ibi requiſita remittatur Paris. d. q. 13. ſub nu. 47.

Quarto & deniq; limita ut excuſetur reſignatarius ſi non publicauerit infra tẽpus præfixum quoties Datarius ſignata ſupplicatione mandauerit ad alicuius inſtãtiam in ea apponi ut nihil tranſeat, dummodo citauerit partem aduerſam coram ipſo Datario ad dicẽdum quare vult impedire ipſius ſupplicationis regiſtrationem & per cõſequens literarum expeditionem & inſtare vt ſupplicatio relaxetur, quod ſi Datarius ex cauſa ſibi uiſa noluerit ipſam admittere, adhuc excuſabitur a publicatione modo vſus fuerit diligentia per totum tempus datum ad publicandum per ſe, vel per procuratorem ad petendam ſupplicationis relaxationem Pariſ. ibidem a nu. 112. vſq. 120. & illud idem affirmandum ſi reſignatarius eo quia fuerit carceratus literas expedire nec per alium potuerit uel ipſa litera expedita detinerẽtur a iudice, modo proteſtetur coram iudice notario & teſtibus per eum non ſtare neque culpa ſua tempus tranſire Gomeſ. d. q. 13. Pariſ. loc. cit. nu. 121.

Adueniente tamen caſu vt huius conſtitutionis diſpoſitioni ſit locus ſciendum eſt onus probandi non publicationem incumbere impetranti beneficium tanquam vacans ob publicationem non factam, non autem reſignatario qui ad illam tenebatur; & ratio eſt quia negatiua qualiſcunque ſit probanda eſt per eum qui in ea ſua intentionis fundamẽtum facit de comm. omnium doctorum opinione ex adductis per Gabriel. lib. 2. comm. opinionum de probat. concluſ. 6. & eo magis quia præſumitur factum quod de iure erat faciendum Dec. conſ. 446. nu. 7. Crauett. conſ. 22. nu. 5. & concluſ. 149. Maſcard de probat. concluſ. 7; 4.

Quam concluſionem ſ. reſignatarium non teneri probare publicationẽ limita & primo quoties eſſemus in ſpolio, nam tunc nec triennalis poſſeſſio induceret præſumptionem illam eſſe factam, hocque pluries per Dominos de Rota fuiſſe reſolutum tradit Pariſ. d. lib 11. q. 14 nume 31. Secundo limita vt teneatur reſignatarius publicationem exhibere ſi ſuperior ex officio procedens vellet eam uidere Rebuff. in praxi. tit. de reſcript. ad benef. vacant. num. 20. etiam ſi eſſent miniſtri deputati a camera Apoſtolica Pariſ. in d. q. 14. nu. 37. niſi ſuperior conſtituiſſet ſe aduerſarium eius qui beneficium obtinet. gloſ. communiter recepta in c. conquerente in uer. voluerit, & ibi Abb. de reſtit. ſpoliat. Felin. in c. licet heli, numer. 9. de ſimon Gem. & Franc. in cap. ordinarij §. 1. de offic. ordin. in 6. Tertio limita quando ipſe reſignatarius peteret ſuam gratiam canonizare ad aliquem effectum Innoc. in c. ex inſinuatione ſub, nu. 3. de procurat. Rebuff. ibidem nu. 17. Gemin. & Franc. loc. cit. late Coſmas Guynier in pragmat. ſanct. titu. de pacif. poſſeſ. ſuper uerbo inquirant.

Modus autem probandi per impetrantem hãc negatiuam quæ de ſui natura difficilis probationis æſtimatur vt per Doct. in c. quoniam contra, de probat. Dec. conſ. 172. num. 3. poterit eſſe per coarctationem loci & temporis de quo late per Herculan in tract de negatiua num. 60. & 328. vſq; in finem quoties impetrans probaret fuiſſe relaxatas literas in fine termini dati ad publicandum ita ut impoſſibile fuerit literas tranſmitti potuiſſe in partibus vbi erat facienda publicatio Menoch. de arbitr. iud. caſ. 472. Mandoſ in reg. de ueriſim. notit. quæſt. 9. Alter probandi modus erit ſi a perſonis per quas actus publicationis fieri oportebat vt ſunt notarij, vel ſciri debebat quales ſunt canonici, vel clerici eiuſdem eccleſiæ, ſcriptus non reperitur, neq. ſcitur ex adductis per Pariſ. d. q. 14 numer. 60. cum ſeq. vel etiam per ipſius partis confeſſionem ut per Herculan. in d. tractat. de negat. numer. 196 Optimum vero eſſet ex mente Pariſ. loc. citat. nu. 52. ad tollendas lites & diſpendia ut facile conſtare poſſit an ſit facta publicatio; vel ne mandari vt

publica-

Digitized by Google

publicationes omnium beneficiorum regiſtrentur penes actuarium Curiæ Epiſcopalis illius loci in quo fiunt.

BENEFICIORVM PERMVTATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod beneficiorum, & officiorum permutationes Ordinarij admittere poſſunt quæ canonicis ſanctionibus, & apoſtolicis conſtitutionibus permittuntur, vt patet ex cõſtitutione Pij V. ſupra relata in verbo, beneficiorum reſignationes, adeo quod hodie in ipſo iure permutationibus coram Ordinarijs attenditur diſpoſitio iuris quæ habetur in tit. de rerum permut. præſertim in cap. quæſitum, vbi Abb. nu. 4. & 10. ca. 1. eod. tit. in 6. & clem. Nau. in man. c. 23. ſub nu. 100. & debet fieri publicatio iuxta conſtit. Greg. xiij. ſupra relatã in verbo beneficiorum reſignatorum publicatio. Requiſita in permutatione ponit Rebuff. in praxi benef. tit. de permutatione p. 3. reaſſumendo dicta Feder. de Senis, Ægidij Bellam. ac Petri de Vbaldi in tract. de permutatione beneficiorum, de quo extat etiã alius tractatus nouiſſime conſcriptus per Petrum Andream Gambarum.

ADDITIO. Frequenter tamen accidere ſolet authoritate ipſorum Ordinariorum fieri permutationes beneficiorum, quæ ſunt de iure patronatus laicorum, ideo non abs re elucidandum erit an huiuſmodi permutationes ſubſiſtant, quoties Ordinarij illas admiſerint patronis non vocatis, & abſq; eorum conſenſu. Et quidem ex doctoribus de hac materia ſcribentibus, quos vidi, percepi omnes in vnum concurrere (Staphyleo excepto in tit. de mod. & for. impetr. nu. 26 quod ſ. nulla & inualida ſit talis permutatio, & communis huius concluſionis erit ratio, quia patronorum intereſt vt videant ne habeant rectorem eis odioſum & non acceptum, vnde cum de eorum præiudicio tractetur ſequitur illos neceſſario eſſe vocandos, eorumq; conſenſum requiri per reg. quod omnes tangit, de reg. iur. in 6. quod vltimum limita quando ipſi patroni fuerint peremptorie uocati dato eis termino ad comparendum cum expreſſione cauſæ & ipſi infra terminum præfixum non comparuerint ad contradicendum permutationi quod tunc ſecuta inſtitutione Ordinarij vlterius non audientur nec poterint ſe opponere etiam infra reſiduũ temporis dati ad præſentandum: ſi uero comparuerunt declarando ſe permutationi nolle conſentire & velle alium præſentare, tunc licet non præſentauerint infra tempus præfixum in edicto per Epiſcopum appoſito, poterunt nihilominus vti beneficio temporis legalis vſque ad finẽ quadrimeſtris, tum per reg. indultum, de reg. iur. in 6. tum etiam ratione, quia hoc tempus datum patronis ad præſentandum eſt pœna induciuum, cum eo elapſo amittant pro illa vice ius præſentandi, propter quem pœna incurſum ſequitur neque ex cauſa poſſe illud tempus per Ordinarium abbreuiari.

Quæ permutatio abſque patronorum conſenſu facta ſiue ſit nulla ipſo iure prout quidam ex doctoribus pro conſtanti & ind ſtincte aſſeuerant, ſiue ueniat per ſententiam annullanda, & retractanda prout magis commu. ſententia eſt, defectus huius conſenſus præter ipſius permutationis irritationem operatur duo. Primum ut in pœnam propter patronorum contemptum non poſſint permutantes redire ad eorum beneficia licet regulariter contra. Secundum quod dicti patroni freti authoritate eis conceſſa per c. decernimus 16. q. 7. libere poſſunt illis exclusis alios in eccleſiis patronatis præſentare. Prædicta intellige in permutatione quæ fit ad libitum Ordinarij, vel fauore & intuitu permutãtium & tã Ordinarius quam ipſi fuerint in culpa, eo quod ſcientes eccleſias eſſe patronatas ſpretis patronis contra ius, & honeſtatem

eos non uocando ad actum permutationis, deuenerunt, uel quando ordinarius eis inuitis, & recte contradicentibus permutationem admiſerit, Amplia etiam ſi quo ad effectum euitandi pœnam amiſſionis beneficiorum in ipſa permutatione apponatur conditio ſi placeat patrono, quod uero limita duobus modis, & primo ut iſta conditio ſi placeat patrono, operetur quando copia patroni haberi non potuit ex quo fuiſſet in longinquis partibus. Secundo limita quoties non ita abſolute apponeretur, ſed adiiciendo illa verba nec aliter nec alio modo uelle permutare, quia uirtus huius clauſulæ eos excuſabit reſeruando conſenſum patroni.

Ex quibus concludendum omnino in huiuſmodi permutatione patroni conſenſum eſſe requirendum, qui conſenſus habetur loco præſentationis, & conſeruat eos in quaſi poſſeſſione abſque noua, & actuali præſentatione, & poterit etiam interuenire poſt actum permutationis ad ipſam conualidandam, & in hoc nullus doctorũ diſcrepat ſiue expreſſe illum interponendo intra tempus datum a iure patronis ad præſentandum, ſiue tacite quoties patronus reuocando ſibi ad iniuriam quod fuiſſet contemptus permitteret labi tempus 4. menſium non contradicendo, nec alium præſentando, quæ conſenſus interpoſitio non erit dicenda ratihabitio ſed potius quædam ſuppletio, ſeu perfectio illius actus permutationis qui propter eius defectum tunc non habuit effectum declara ut ſi patronus incepiſſet non contradicere, & intra lapſum quatuor menſium moriatur non per hoc dici poſſet quod videatur tacite conſenſiſſe in præiudicium hæredis qui poterit reliquo tempore contradicere uel tacendo tacitè approbare.

Hæc autem limita in caſu in quo per Ordinarium poterit patronus compelli ad cõſentiendum ſcilicet uergente neceſſitate, & utilitate eccleſiæ ſiue populi, quia cũ hæc permutatio ſit de iuſtitia poterit Epiſcopus diſponere de beneficio patronali aliter quam eius natura exigit, ipſiſque patronis inuitis quod intellige procedere duobus modis. primo ut ad hoc non ſufficiat qualibet ſimplex neceſſitas, uel utilitas eccleſiæ, ſed talis cui ſine illa permutatione aliter prouideri nõ poſſet, idque in duobus tantum caſibus accidere poſſe ait Lambertin. loco infra citando. Primus quando perſona præpoſita ad eccleſiam patronatam per permutationem eſſet talis ſine qua plebs pateretur in conſcientia eo quod in illa parochia eſſent hæretici, & non reperiretur alter rector theologus qui plebi conſulere poſſet. Secundus caſus quando bona eccleſiæ occuparentur ab aliquo Potente cum quo nemo ſe præualere poſſet pro illis recuperandis niſi perſona illa præpoſita, & alias ſecundum eum eſſet deſtruere gratiam à iure patronis factam, ut in hoc iure ſuſtineantur, quo per hanc uiam ſepe fraudari poſſent. Couar. vero loco etiam infra cit. cauſam neceſſitatis & utilitatis eccleſiæ non ita ſtricte exigit, ſed ſufficere inquit quod conſtet talem permutationem factam fuiſſe in magnam eccleſiæ utilitatem. Secundo intellige procedere niſi patroni allegarent aliam cauſam rationabilem, & præualentem neceſſitati & utilitati eccleſiæ. & in permutatione quæ fit ex gratia & fauore ipſorum permutantium tenet Egidius de Bellamera, loc. inf. ci. ſimplicem & uoluntariam patroni contradictionem valere ad eam impediendam.

Prædicta extende ut eodem iure cenſeatur quoad inualiditatẽ permutationes quæ fiunt in Curia non facta mentione de iure patronatus laicorum ratione per Lap. aſſignata allega. 96. ubi Mandoſ. in addit. lit.... nu. 9. in quo loco etiam refert ita fuiſſe pronunciatum à Gregor. XI. a quo nunquam potuit quidam Cardinalis obtinere quod ex cauſa permutationis fieret derogatio iuri patronatus laicorum, in caſu autem in quo fieret expreſſio de iure patron. & de patronorum conſenſu non conſtaret, vel ab eis hoc ignoraretur dubium facit permutationem tenere, cuius ualiditas oritur ex eo quod illa expreſſio, & Papæ admiſſio inducerent præſumptam

dara

Digitized by Google

*derogationem, quæ derogatio non præſumitur, neque tenet niſi expreſſe de ea in li-
teris appareat, & Egidius Bellamer. aſſerit quod tempore quo ipſe fuit Referen-
darius in Curia vidit ſeruari permutationem non expediri niſi habeatur conſen-
ſus patroni laici, & ratio quare non ita de facili præiudicetur iuripatron. laicorum
adducitur per gloſſ. in cap. cum dilectus, in ver. quempiam præſentare in fine de iu-
re patron.*

*Quos terminos intellige etiam procedere in renunciatione beneficiorum iuriſpa
tronatus laicorum ſiue ſimplici ſiue ad fauorem alterius, ſiue in manibus Papæ,
ſiue Ordinarij facta, vt abſque patronorum conſenſu ſit nulla, & collatio inde ſe-
quuta de iure admitti non debeat eadem ratione, quia patronorum intereſt ne bene
ficiati dimittant eorum beneficia ipſis ſpretis, & ne forſan beneficijs præficiantur
perſonæ eis non gratæ, quæ etiam conualidatur per ſuperuenientem eorum conſen-
ſum ſiue expreſſe ſiue tacite quoties ſcientes & patientes non reclamauerunt, quod
declara niſi conferatur cum clauſula (dummodo accedat patronorum conſenſus ex
fundatione) quo caſu non ſufficit tacitus inductus ex lapſu quatuor menſium, quia
per illam clauſulam inducitur forma, quæ non impletur per conſenſum tacitum
qui dicitur fictus, per quem etiam non inducitur ſtatus libertatis, vt quaſi poſſeſſio
præſentandi amittatur vt ſupra dictum eſt. Prædicta vero limita quoties Sum-
mus Pontifex admitteret reſignationem, & conferret cum expreſſa derogatione
iuriſpatronatus laicorum, quod poteſt tum quia eſt dominus abſolutus, & diſpenſa-
tor præſertim in beneficialibus, & ſit ſupra ius, tum etiam quia illud laici habent ex
mera gratia ipſius Papæ, in qua derogatione non ſufficiunt clauſulæ generales, ne-
que ſi in literis exprimatur (etiamſi ad alicuius præſentationem & collationem be
neficium pertineat,) & ſolet de ſtylo paſſim ſeruari, ut dicatur pro hac vice tantum
& alias minime cenſendum & iudicandum eſt Sum. Pontificem velle derogare iu-
ripatron. laicorum & in hoc nulla eſt controuerſia inter doctores, quæ derogationes
tanquam odioſæ non admittuntur, vt tradunt Reb. & Cou. de quibus ſcribit Mand.
in prax ſignat. grat. verbo derogationes iuriſpatron.*

*Quæ ſub breui quodam compendio annotaui ex dictis doctorum in cap. 1. de rer.
permutat. in 6 Card Zab. in rep. c. ſi quæſitum eod. tit. Panor. in diſput. 5. incip. An-
gerio nu. 17 Gemin. in c. nemo deinceps, ſub num. 11. de elect. in 6. Felin. in cap. cum
Bertoldus de re iudic. & in tract. quando lit. apoſt. noceant patron. Bonif. de Vitali
nis in clem. vnic. nu. 47. cum ſeq. eod. tit. Egid. Bellam. in tracta de benef. rer. permu
tat. par. 4. & deciſ. 87. & 181. Rocch. de Curt. in tract. de iure patr. in ver. honorificũ
q. 3. & 51. Lambertin. in eod. tract. par. 1 lib. 2. art. 9. q. 6. & part. 3. lib 2. art. 9. &
10 q. 3. & lib. 3 art. 5 q 5. Couar. lib. pract. q. c 36. Pariſ. in tract. de reſignat. benef.
lib 2. q. 4. Dec. conſil. 171. & 223. nu. 3. Grauet conſ. 82. & 153. nu. 10. & aliorum,
& intentionis meæ fuit loqui tantum de iure patron. laicorum ex fundatione conſtru
ctione, vel dotatione, non autem de acquiſito ex priuilegio, vel præſcriptione, nec de
iure patr. eccleſiaſtico, & mixto in quibus quid iuris ſit remitto me ad eoſdem docto-
res ad quorum narratorum comprobationem non vſus ſui allegationibus, quia in præ
alleg. locis ad ſaturitatem reperiri poſſunt.*

PRIVATIO BENEFICIORVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod Iudices cauſarum beneficia-
lium, vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorum-
que affines, & familiares, beneficia illa impetrare non poſſint, fuiſſe proui-
ſum per Pij IV. conſtitutionem fol. 682. in Bullar. tenoris ſequentis.

Digitized by Google

Pij IV. Cõgnit tit. de præben.

Cupientes vnicuique iuſtitiam, prout par eſt, æqua lance miniſtrari, & omnem delinquendi occaſionem ab ipſius iuſtitiæ miniſtris præſertim Iudicibus in beneficialibus, ac etiam criminalibus priuationem beneficiorum Eccleſiaſticorum cõcernentibus cauſis tam a Sede, Apoſtolica, & eius legatis & vice legatis quam alias quomodolibet, & quibuſcunque pro tempore deputatis, ſeu ad quos illarum cognitio tam de iure, quam de cõſuetudine, etiam ratione eorum quæ obtinent officiorum & alias quomodolibet pertinet, & pertinebit ſeu quibus cauſæ ipſæ tam Apoſtolica, quam alia authoritate commiſſæ ſunt, & pro tempore committentur penitus remoueri, ac eorum fraudibus obuiare & animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, ex certa noſtra ſcientia ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernimus, & declaramus quoſcunque iudices etiã S. R. E. Cardinales, nec nõ cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores ſeu Locatenentes, & vtriuſque ſeu alterius ſignaturæ Referendarios, & quoſuis alios etiam Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia etiam maiori dignitate, etiam legationis munere fungentes ad audiendum, cognoſcendum, & decidendum cauſas ſuper quibuſuis Eccleſiis Monaſterijs, Prioratibus. & aliis beneficiis eccleſiaſticis tam in Rom. Curia quam extra eam quomodolibet hactenus, motas, etiam priuationem earundem concernentes, & in futurum mouendas, tam a dicta Sede eiuſque Legatis, ſeu Vicelegatis prædictis, ac tã Apoſtolica quam ordinaria, aut alia authoritate, & a quibuſuis in dicta curia, & extra eã, vel alias vbilibet pro tempore deputatos ſeu ad quos ſimilium cauſarum deciſio, ſeu qualiſcunque cognitio etiam quomodolibet, vt præfertur ſpectat, & ſpectabit in futurum; aut quib. illas quouiſmodo audiendas, cognoſcendas, & decidendas & vt præfertur, alias committi contigerit, nec non eorundem Cardinalium, Auditorum Locatenentium, Referẽdariorum, & aliorum, ut præfertur qualificatorum Iudicum huiuſmodi nepotes, conſanguineos, affines, procuratores ſollicitatores ac domeſticos, vel familiares, cuiuſcunque ſtatus gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & etiam ex quorum ſententijs priuationes eccleſiarum monaſteriorum prioratuum, & beneficiorum huiuſmodi, aut alias emanauerint, ac emanabunt eorũ per priuationẽ eandẽ, aut alias quomodolibet occurenda vacatione nullo vnquã tẽpore a nobis. ſeu Sede, aut alijs legatis prædictis, vel quibuſuis illarum Ordinarijs Collatoribus impetrare, aut ab alijs impetrari ſeu ſibi cõferri, & de illis prouideri facere quoquomodo poſſe ſeu debere. ſed illos penitus ad illa impoſterum obtinenda inhabiles fore, & eſſe, ac quaſcunq; impetrationes ſic ab eis etiam, vt præfertur qualificatis, nec non collationes, & prouiſiones, ac quaſuis alias diſpoſitiones aut alias cõceſſiones de eccleſiis. monaſterijs, prioratib. & beneficiis huiuſmodi etiam per nos aut prædeceſſores noſtros, etiã motu, & poteſtatis plenitudine ſimilib. hactenus quomodolibet factas. & in poſterũ faciendas, nullas irritas, & inanes, nulliuſq. roboris, & momẽti exiſtere, nullũq; per illas eis ius quæſitũ fuiſſe, fore aut eſſe ſeu dici, vel cõferi. ac de annali, & triennali poſſeſſore aut alias Cancell. Apoſt. regulas ſeu alias conſtitutiones aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe: ſed illos eis ſic impetratis oĩno priuatos, & ab eis amonendos eſſe prout nos harum ſerie priuamus & amouemus ac priuatos, & amotos eſſe denũciamus, & ita etc. Nõ obſtãtibus. etc.

BENEFICIORVM RESERVATIO.

PRAETER Summiſtas ſciendũ eſt quod quibuſuis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub ſuſpenſionis a diuinis, & interdicti ingreſſus eccleſiæ quoad Archiepiſcopos, Epiſco-

Epiſcopos, quo vero ad alios inferiores etiam ſub excommunicationis & alijs arbitrij noſtri,& quod ad omnes ſub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum menſibus pro tempore vacantia pœnis diſtrictè præcipimus,& inhibemus ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, ſeu affecta quouis prætextu,cauſa aut quæſito colore cuiquam conferre, ſeu de illis prouidere aut in illis,ſeu eorũ poſſeſſione ſeſe intromittere quoquomodo audeant vel præſumant,inquit Pius Quartus in cõſtitutionibus ſub die 22. & 25. Aprilis 1561. fol. 709. in bull. incip. Volentes,& in alia incip. Cupiẽtes,& Pius V. fol. 1008. vide ſupra in verbo beneficiorum poſſeſſio. Et nota pro ampliatione extrauag. com. Pauli Secũdi de præb. ſub quo titulo etiam habetur extrauag. Benedicti xij. incip Ad regimẽ,& Ioannis 22. incip. Execrabilis. vbi de beneficijs Sedi Apoſtolicę reſeruatis. In c. 2. 3. & in c. præſenti, de præb. in 6. tractatur de vacantibus in curia *a* ac in extraua. cõm. Bonif. 8. eodem tit. Aliæ reſeruationes ſunt in regulis Cancellariæ quas habes inf. ac collatores ſcire oportet *b* & dictæ bullæ Pij 4. & 5. loquuntur quãdo tempore vacationis fructus ſpectant ad Cameram Apoſtolicam.

Nota etiam quod nulliter prouiſus ab ordinario de beneficio reſeruato in impetratione poſtea facienda a Papa oportet mẽtionem facere de nulla collatione facta ab ordinario alias eſt inualida vt per Æneam de falconibus in tract. reſeruat. benef. in 35. effectu. fol. 48.

Reſeruatio beneficiorum vacantium, & quæ in poſterum vacabunt Sede Epiſcopali vacante fuit facta per conſtitutionem Pij. V. incip. Sanctiſſimus ut in bull. fol. 1167.

Rurſus omnia beneficia vacantia propter crimen hæreſis ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per conſtitutionem Pij V. incip. Cum ex Apoſtolatus Romę publicata 1567. die 17. Febr. fol. 968. Gregorius xiij. annullauit collationes beneficiorum perſonis prohibitis propter genus, aut hæreſim & a fide apoſtaſiam,ſunt reſeruata ut in eius conſtit. publicata Romæ die 18. Nouembris 1580. incip. In eccleſijs, fol. 1297. in bullario.

Item omnia beneficia recepta in confidentiam vacant ipſo iure & ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per conſtit. Pij Quarti incip. Romanum Pontificem, fol 820. & per conſtit. Pii V. incip. Intolerabilis, fol. 1051. in bullario & vide infra in verbo Simonia.

Etiam beneficia parochialia collata non ſeruata forma Cõci. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 18. ſunt. reſeruata ut ſtatuit Pius V. in eius conſtit. incip. In conferendis *c* & uide infra in verb. Beneficiorũ parochialium collatio. Alia beneficia reſeruata refert. Pariſ de reſign. benef. lib. 2. quæſt. 6. poſt Mando. ſup. reg. Cancel. to. 1.

a *ADDITIO. Quomodo ad hunc effectum reſeruationis curia intelligi debeat adde Gomeſ. in reg. de trien. poſſeſſ. quæſt. 31 verſi. ſed antequam ſpecialia, & Mandoſ. in quæſt. 2. 5. reg. reſeruat, & an ſit idem beneficia vacare in curia & apud Sedem Apoſtolicam Couar. in lib. prac. quæſt. c. 36 ſub numer. 3. Limita vt ſub huiuſmodi reſeruatione non cadant beneficia illa quibus ex erectione, vel fundatione, aut alijs conſtitut. requiruntur aliqua qualitates, ſeu certa onera iniuncta ſunt,*

ſunt, vt ſunt præbendæ theologales, pro magiſtris, & ſim. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de ref. c. 5. in cuius fine dicitur vt prouiſio de eis facta ſubreptitia cenſeatur, & hoc multum conducere ex mente Couarr. loc. cit. Secundo limita vt non comprehendãtur beneficia quæ ſunt de menſa epiſcopali declarando vt per Aene. de Falcon. in trac. reſer. 3. q. princ. nu. 1. & 2. quæ vero talia ſint vide gloſ. in clem. frequens in ver. ad menſam & ibi Card. Zaba. de exceſſ. præl. & eundem Zaba. cum glo. in clem. quia regulares in ver. de menſa de ſuppl. neglig. præl. & Pau. Ro. in tract de penſ c. 1. n. 7. Tertio limita in terminis c. ſi apoſtolica, de præb. in 6. Quid autem dicendum ſit in beneficiis iuris patronatus laicorũ vacantibus in curia præter doc in c. 2. de præb. in 6. adde Staph. de lit. grat. tit. de mod. & for. impet. nu 7. & infra Lap alleg. 96. Rebuff in 3. par. ſigna. ver. necnon iuriſpatronus Mando. in reg. 1. Cancel. q. 10. & in trac. de ſigna grat. ver. Derogationes iuriſpatronatus. Lamber. in tract. de iure patron. q. 6. prima par. lib 2. art. 22. Pariſ de reſig. benef. lib. 2. q. 4. nu. 45. & inf & denique Couar. d. c 36. nu. 4. & 7.

Controuertitur tamen inter aliquos num cap. ſtatutum, de præb. in 6 diſponens (quod ſi Papa beneficia vacantia in curia per menſem a die vacationis numerandũ non cõferat poſsint illa conferri ab illis ad quos collatio pertinebat?) ſit reuocatum, & correctum per iura noua nempe per extrauag. in c. Ex debito, de elec. & extrau. in c. Piæ ſollicitudinis, de præb. inter com quam controuerſiam ceteris omiſſis videre poteris per Staph. in tract. de grat. & expectat ſub. num. 28 per Mand. in add. ad Lap. alleg. 96. lit. e & per Aen. de Falcon in trac. de reſeru. q. 4. prin nu. 2. in d. effect. poterit tamen defendi & corroborari opinio inclinantium in fauorem Epiſcoporum & ea potiſſimum ratione, quia cum c. ſtatutum nihil de nouo concedat eo quod poteſtas Epiſcoporum reducatur ad ſuum ius primæuum iuxta text. in c. peruenit 11. q. 1. cum ſimil. & res de facili ad naturam ſuam reuertatur c. ab exordio 35. diſt. l. ſi vnus §. pactus ne peteret vbi Iaſon. ff. de pact & hoc eſſe fauorabile per plura probat Felin. in ca cum omnes nu. 8. de conſt per conſequens potius ampliandum quam reſtringendum vulgat. iuribus.

b *Quæ ſint cauſæ propter quas Summi Pontifices inducti fuerunt ad faciendas huiuſmodi reſeruationes vide per Card. Simon. in tracta. reſeruat. benef. quæſtio. 3. Quæ beneficia ſic reſeruata intelligent ſemper durent affecta etiam per obitum ipſorum Pontificum & ipſa Romana Sede uacante ut in extrauag. incip ad Romani Pontificis inter comm. ſub tit. de præb. & extat regula Cancel. nona incip. Item declarauit licet talis affectio multoties naſcatur ex appoſitione manus Papæ cui datum eſt in prærogatiuam ſupremæ poteſtatis ut in quibus ipſe manum appoſuerit alii ſe intromittere non poſſint vt in c. noſtrum, de appel. & plenius per Mãdoſ. q. 5. proœm. reg. Cancel.*

c *Quæ conſtitutio eſt in uiridi obſeruantia referente Pariſio in tract. de reſign. benef. lib. 8. q. 9. ſub num. 79. & ad interpretationem dicti decreti Concil. Triden. diſponentis in uacatione eccleſiarum parochialium debere fieri examen per cõcurſum vide Fuſ. in tract. de viſit lib. 2. c. 5. & eundem Pariſ. d. q. 9. & libr. 10. q. 7. in quibus locis ad intelligentiam dicti decreti præter alia ſcitu digna & neceſſaria ſatis, notabiliter congerit quamplures deciſiones Illuſtriſſimorum Cardinalium deputatorum ſuper declaratione Conc. Trid. ponens etiam formulam Edicti circa examen eorum qui eccleſiæ parrochiali præficiendi ſunt.*

Inſuper quod attinet ad materiam reſeruationis beneficiorum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. ca. 19 annullat. & prohibet mentales reſeruationes quas declarãt Caſſador deciſ 4 cum tribus ſeq ſub tit de reſeruat & Mandoſ q. 4 & 15. num. 7 11. reg. Cancel. & explicat Sim. in trac. reſeruatio. benef. quæſt. 4 & 15. fol 20. & 72.

BLAS.

Digitized by Google

BLASPHEMIA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod *quicunque clericus Deum, & D. N. Ieſum Chriſtum vel glorioſam Virginem Mariam eius genitricem expreſſe Blaſphemauerit pro prima vice fructibus unius anni omnium & quorumcumque beneficiorum ſuorum, pro ſecunda beneficijs priuetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod ſi clericus nullum obtinuerit beneficium pœna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur, pro ſecunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter. degradetur, & ad tryremes mittatur. Qui reliquos ſanctos blaſphemauerit pro qualitate blaſphemiæ atque perſonæ arbitrio iudicis puniatur.* Pij V. conſtitutione cauetur Leonis X. in Conc. Lateranenſi ſtatuta innouando, fol. 929. in Bullar. incip. Cum primum. §. ab abolendam, & de dicti Concilij ſtatuto fol. 194 in Bullar. meminerunt & ad literã referunt Diaz. in pract. crimi. c. 110. in uerbo Blaſphem. Nauar. in cap. inter uerba, 11. q. 3. corrol. 57. nu. 148. & Couar. in c. quamuis pactum par. 1. §. 7. ſub nu. 10. de pact. in 6. de hac Pij V. conſtitutione vide Farinaci. in prac. crim. in tit. de delictis & pœnis. Cæterum de Iudeorum blaſphemijs hęreticę praui tatis Inquiſitores cognoſcere poſsunt, in eoſque animaduertere, ex Gregor. xiij. ſtatuto Romæ publicato die x. Iunij 1581. Incip. Antiqua fol. 1305. in bull. & uide Abb. in ca. gaudemus, de diuor.

ADDITIO. Pœnas contra blaſphemantes impoſitas præter Diaz. *in d. c. 110. eas diligenter recenſet Boer. deciſ. 39. num. 9. 10. & 15. & Couar. in d. § 7. num. 10. & 11. & ratio quare pœna ſtatuta in ca 2. de maled. non habeat locum quoad clericos prout communiter teneri atteſtatur ibi Abb. num. 8. eſt ne propter publicam illam ſatisfactionem vileſcat dignitas ordinis clericalis Iul. Clar. in pract. crimi. §. Blaſphemia num. 3 Ignat. Lopez in addit. ad Diaz loc. cit. verb. clericos non ſubire Quibus adde quod de iure nouiſſimo Pragm. Regni Neap. quoad laycos eſt pœna triremium per quatuor annos & hac eſt in viridi obſeruantia ſuper cuius Pragm. commentario plura notatu digna* Alex. *Roman. Meſſapien. congerit. De iure canonico nouiſſimo eſt illa quæ continetur in d. Conc. Lateranen. & in d. conſt. Pij* V. *eſt tamen animaduertendum quod verba illa bullæ pro prima vice interpretanda ſunt pro prima vice punitionis, & nõ blaſphemiæ etiam ſi clericus fuerit pro illa prima vice inquiſitus quod pluries blaſphemaſſet, quia bulla videtur habere reſpectum ad correctionem clericorum ad quod facit tex. in c. graue, de præb. ibi poſt primam, & ſecundam correctionem. Et ad hoc vt quis dicatur conſuetus blaſphemare, non ſufficit quod per duas vel tres vices id crimen commiſerit Alex. conſ. 72. in 1. uo. nu. 8. & quæ ſit ratio ſpecialitatis uide per Rocch Cur. in rubr. de conſuetud q. 5. num. 36. Boer. in d. deciſ. 301. ſub num. 11. ſed ad inducendum prauum vſum, & vitioſum habitum blaſphemandi requiruntur multo plures reiterationes Iaſ. in l. at prætor, § iurani num. 14 ff de iureiur. Menoch lib. 2. de arbit. iud. 4. cent. caſ. 379. Inſuper ad ſciendum an clericum à prædictis pœnis excuſent uel ſaltem operentur ut cũ eo mitius eſſet agendum, regionis conſuetudo ex frequenti uſu hominum illius loquentium quibuſdam verbis in contemptum Dei tendentibus, lubricum linguæ, & præſertim in eo qui nõ perfecit blaſphemiam, & ſtatim ſe pœnituit, & ad hoc ut excuſet*

cuſet iracundiæ calor quib. eſſe debeat circunſtantijs vallatus præter præalleg. doct. in præd. loc. quære etiam apud Alex. conſ. 15. ante fin. vol. 3 Afflict. in conſtit. Regni blaſphemantes num. 5. & 10. Cauens ſuper Prag 50. Regis Ferdinandi nu. 6. Grã. deciſ. 50. plenius per Foller. in pract. cenſ. in ver. Nicolaus Epiſcopus a nu. 56 vſq; ad 67. Iul. Cla. in pract. cri. q. 60. nu. 6. & 10. Franc. Ponzibium in tractat. de lamijs ſub num. 86. Si quis calore iracundiæ pluries uno inſtanti blaſphemat, præſumitur quod ſemel tantum blaſphemauerit Menoch. de præſump. lib. 5. p. aſump. 2. nu. 27.

BONA NAVFRAGANTIVM.

Cõgruit ti. de raptu. ſe ui de fur.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod raptores prędictorum bonorum ſunt excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ in bulla cœnæ, nam licet antea fuiſſet lata, non tamen erat reſeruata ut in cap. excommunicationi, de raptor. & declarat Nauar. in manu. confeſſ. cap. 27. nu. 60. & nu. 118. & contra tales raptores prouiſum eſt in Regno Neap. per conſtit. Rapinas eorum, vbi Afflict. eorumque dominis ſucurritur pro conſeruatione bonorum per conſtit. Dohanæ de ſecretis, quantum vero attinet ad excommunicationem Papalem non incurritur ſi furtum non excedit duos aureos quamuis peccet mortaliter. ita tenuit Præceptor meus Pater Marius Andria in expoſitione d. Bullæ per tex. in l. ſi oleum §. fin. cum l. ſeq. ff. de dolo. Sed decretum ſacræ congregationis relatum infra in verbo caſus reſeruati fol. 146. & 152. contra præſumentes abſoluere ab ullo ex caſibus, clare uel dubie in bulla die cenæ domini conſulerem pro tuttori abſolutionem obtinendam eſſe a Summo Pontifice, quando tamen furtum bonorum naufragantium aſcenderet ad eam quantitatem, quæ ſit peccatum mortale, Vgolinus de cenſuris in expoſitione d. bullæ. c. 4. ver. 7. fol. 143.

ADDITIO. Limitatur ſecundo, vt etiam non incurratur quando eſſent bona naufragorum, non tamen Chriſtianorum ſed infidelium, Iudæorum hæreticorũ, & aliorum quomodocunq; Chriſtiano nomini inimicorum auth. Nauigia C. de furtis & ex verbis bullæ comprehenditur fuiſſe Sum. Pontificis intentionem prouidere bonis fidelium.

Tertio limitatur ut hæc excommunicatio maior non extendatur ad tertiam perſonam tam per bullam Sixti V. quam Clem. 8. licet per bullam Greg. 13. a Nauar. relatam ſecus, vt ex eius verbis palam colligitur, quamuis teneatur illa tertia perſona cognito vero domino nauis & rerum ablatarum illa reſtituere quæ a ſurripiente acceperat, uel emerat etiam nullo ſibi ſoluto pretio per text. in l. inciuilem C. de fur. Quid dicendum in eo qui naufragium paſſus uenit ad terram, & aliquas res quas ſaluare potuit penes tertium depoſuerit, ſi ille poſtea negauerit dictum depoſitum quod ab ipſo domino non poſſit ſufficienter probari, an teneatur pœna huius bullæ ac ſi res ipſas ſurripuiſſet illas contra domini voluntatem retinendo Reſp. hunc caſum attentis uerbis bullæ non uideri comprehendi poſſe.

Limitatur quarto, ut nec etiam incurratur ex ſolo actu acceptionis talium bonorum animo conſeruandi ea & tradendi uero domino illius habita notitia, non autẽ vſurpandi & in vſum ac proprium commodum conuertendi, alias ſecus licet deinceps eum pœniteat & mutato illa reſtituat ſi quidem per illam pœnitentiam excommunicatione non liberatur; ſed opus eſt abſolutione arg. tex. in c. cum deſideres de ſent.

ſent excom. declara hanc 4. limitationem niſi adſit mora reſtituendi. i. cum quis poteſt reſtituere & non reſtituit gloſ. fin. in d. ca. excõmunicationi, ratione per Caietan. aſſignata in verbo excom cap. 23. propter quam eum ſequitur Nauar. in d. cap. 17 num. 818. etiamſi non praecedat monitio pro dictis bonis ablatis reſtituendis cũ Panormit. in d. c. excommunicationi diſtinguente, ut ibi per eum nu. 2. in fine, communi tamen opinione in contrarium exiſtente teſtantibus Syluest in uerb. excom. 7. §. 20. Roſel. in eod. verbo el 1. excom. 21. loquentibus attentis verbis d. c. excommunicationi de rapto ſed tu conſidera verba bullae dia cœna domini nouiſſime promulgata & quae ſcripſit Suarez. de cenſuris diſp. 21. ſect. 2. cenſu. 4 fol. 366.

Quinto limitatur ut per hanc bullam non intelligantur excommunicari putãtes propter ignorantiam illa non eſſe bona naufragorum, ſed aliorum, licet nolint reſtituere, & ſint in mora reſtituendi. Nauar. in conſ. 1. nu. 2. de pænit. & remiſſ. in antiq. item per ſimplicitatem rapientes de dictis bonis credẽtes eis id licere ex alia cauſa, Sylu & Roſel. in uer. naufragium Nauar. in man. c. 17. nu. 99.

Limitatur ſexto, Quando Dominus illa bona habuerit pro derelictis amiſſa omni ſpe ea recuperandi l. falſus §. ſi iactum ff de fur. ſecus vero ſi illa proieciſſet in mari propter procellam, & uim tempeſtatis ad nauem exonerandam ut periculum euadat quia tunc dominium remanet penes proprium dominum l. qui leuandae ff. ad leg. Rhod. de iactu. quae ſi quis acceperit animo retinendi furtum comittit l. qua ratione §. fin. ff de acq. ver. dom. §. fin. inſt. de rer. diuiſ. Abb in c. cum dilecti, de accuſat. nu. 11 in dubio autem non praeſumitur habuiſſe illa pro derelictis l. interdum. §. 1. ff de acq. poſſ ex reg illa quia nemo putatur ſuum iactare l. cum de indebito ff. de probat. & quando cenſendum ſit aliquid habitum pro derelicto uide tex. in §. pen. inſtit. de rerum diuis. gl. in l ſi quis merces ff. pro derelicto Syluest in uerſ. inuenta ſub nu. 3. Roſel. in ver. Furtum §. 12. Nauar. in man. cap. 17. ſub nu. 99. & in hoc caſu ad coniecturas eſſe recurrendum inquit Panor. loc cit. ubi etiam Felin. nu. 6. quae coniectura deprehendi poſſunt ex dictis eiuſdem Naua. in d. c. 17. num. 170. & 176. de quibus etiam habetur in lib. theſaur. caſ. conſc. in expoſit. bull Can. cap 8. & per Bartholom. Vgolin. in tract de cenſuris Rom. Pont. reſeruatis. c. 4. §. 2.

Vide Menochium lib 5. praeſum. 20. n. 1. Mol. de iuſt. in. diſp. 9.

Septimo, & den que limita in eo qui pro recuperandis talibus bonis quae de ſui natura ſtatim erãt peritura cuicunque periculo mortis expoſuit uitã ſuam, & Dominus ueriſimiliter dicta bona per aliud medium et uiam non erat rehabiturus ita ut poſſit tuta conſcientia ſibi illa retinere, Vgol. loc. cit. ſub nu. 3. ſecus uero ſi illa ſalua feciſſet ſine ullo periculo uitae, etiamſi dominus illa bona, nec per ſe, nec per alium erat alias recuperaturus quia ex charitate tenebatur ad praebendum auxilium d. c. excommunicationi, ubi etiam glo. & plenius in ſupra alleg. conſtit. Rapiens debet tamen habere mercedem ſui laboris iudicio boni uiri, ita communiter Sũmiſtae in uer Naufragium & Nauar d. c. 17 ſub num. 98 aſſerens etiam quod ſi fulminaretur excomm contra habentes de talibus bonis, & ſi quis poſſit licite illa retinere ut in caſu proxime dicto, teneatur ſaltim manifeſtare.

BONA ECCLESIAE VSVRPANTES.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt uſurpatores tales eſſe excommunicatos, & abſolutionem eſſe reſeruatam Papæ, ut in Concil. Trid. de ref. ſeſ. 22. c. 11. & hodie eſt in bulla Cœnæ clauſula 17. his verbis videlicet. *Qui ne iuriſdictiones ſeu fructus redditus, & prouentus ad nos & Sedem Apoſtolicã et quiſcunq; eccleſiaſticas perſonas ratione eccleſiarum, monaſteriorum, et aliorũ beneficiorum eccleſiaſticorum pertinentes vſurpant, vel ẽt quauis occaſione vel*

Cõgruit ti. & ſẽt: excom,

cauſa

cauſa ſine Rom. Pont. vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expreſſa licentia ſequeſtrant.

ADDITIO. Verum ad hanc cenſuram incurrendam quinq; conditiones requiri docent Caiet. in v. excommunicatio cap. 27. & Nauar. in Manu cap. 27. ſub nu. 71. verſ. Sexta, explicantur etiam in lib. Theſaur. caſ. conſ. in expreſ. Bull. Cæn. cap. 21. & ille dicitur vſurpare qui ſibi vendicat id quod ad eum non pertinet gloſ. in c. multi 2. q. 1. cuius termini ſignificatum quoad præſentem materiam optime explicat Vgolin. in præalleg. tract. c. 17. nu. 4 & eod. c. §. 2. & quod vſurpantes iura eccleſiaſtica tanquam ſacrilegi iudicantur eſt tex. in c. conqueſtus de for. compe.

Item pœnam huius excommunicationis effugit is qui tanquam creditor vt ſuum recuperet beneficij fructus capit prout conſuluit Nauarr. con. 35. de ſentent. excom. in antiq.

Poſtremam partem huius canonis intellige de ſequeſtratione neceſſaria quæ fit iuſſu iudicis, non autem de voluntaria quando partes inter ſe conueniunt vt ſequeſtrum fiat ad quod non eſt neceſſarium licentiam poſtulare Vgolin loc. proximè cit. in fine. Secundo intellige vt non incidat in pœnam huius excommunicationis is qui id faciendum procurauit, quia ſumus in diſpoſitione pœnali, & ideo non debet fieri extenſio de uno caſu ad alium cap. pœna de pœnit. diſt. 1. Naua. conſ. 34. de ſent. excom. in antiq.

CAMPANA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt per Leo. x. in Conc. generali Lateranenſi fol. 217. in Bullar. fuiſſe moderata Priuilegia Mendicãtium, & inter alia fuit prouiſum, *Vt debitus honor matrici Eccleſiæ reddatur tam ipſi fratres quam alij clerici ſæculares etiã ſuper hoc Apoſtolicæ Sedis priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadæ antequam Campana Cathedralis, vel matricis Eccleſiæ pulſauerit campanas in eccleſiis ſuis pulſare minime poſſint, cõtrafacientes pœnam centũ ducatorum incurrant.* Quæ adde ad c. patientibus, de priuileg. & ad extrauag. Io. 22 incip. Quia cunctus inter communes, de off. cuſtod. cæteris vero diebus non poſſunt impediri, ut patet ex declaratione relata infra in verbo confeſſor, & aderat antea conſtitutio Pij V. incip. Et ſi mendicantium fol. 982. in bul.

ADDITIO. De diuerſis finibus ad quos Campana pulſetur eorumq; ſignificatu uide per Guliel. Durãd. in ration. diuin. lib. 1. cap. 4. Abb. in c. 1. nu. 1. de off. cuſtod. Boniſ. de Vital. in clem. grauis n. 13. & 14 de ſent. excom. & quãdo Vniuerſitas uocari poſſit per ſonum campanæ per eundem Abb. in cap. ix cauſis de elect. Et quare tempore interdicti prohibeatur ſonus campanæ Gemin. in ca. Alma § adycimus nu. 4. de ſent. excom. & an tunc temporis illam pulſantes incurrant irregularitatem Philip. Franc ibidem num. 3. Et qua ratione campanæ ſileant triduo ante Paſcha habetur in d. rational. diuin. lib. 6. capi. 72. Nunquid autem pulſans, vel pulſari iubens campanam ad arma ſumenda pro captione alicuius rebellis, vel maleſactoris incurrat irregularitatem ſi ob illum ſonum ille reus fuerit captus & deinde morte, vel mutilatione damnatus. Reſp. Maiolus in tract. de irregu. li. 2. c. 10. tenet affirmatiue hoc idem extendens in pulſantem ut cõuocetur populus quãdo reus ducitur ad ſupplicium, declarando dummodo pulſet ad finem vt reus ſecurius ducatur

ad

ad mortem, ſecus vero ſi pulſet tantum ad ſignum & publicum exemplum. Et quid in eo qui pulſando campanam ipſa vel eius malleus cadens aliquem interfecerit quando ſit irregularis, uide tex. in cap. Ioannes de homic. & ibi dicta per Cardi. Zaba. & Abb. una cum additione Alex. de Neuo ad ipſum, Syluestr. in uer. Homicidiũ 2. ver. 10. Maiol in tract. lib. 5. cap. 48. §. 3. nec omittas uidere quæ de campanis traduntur per Io. Sylu in tract. de benef. par. 1. q. 5. num. 82. & infra & per Paul. Faſt. in tract. de viſit. lib. 1. cap. 14.

CANONICVS REGVLARIS.

PRæter Summiſtas, & Doctores, ſciendum eſt, quod hodie nulli Regulares, etiam ſi ſint Canonici, habere poſſunt ſine diſpenſatione Apoſtolica, beneficia curata, nec in perpetuum, neque ad tempus, & ita in praxi obſeruari atteſtatur D. Hieron. Gonzalez. in cõment. ad 8. reg. Cancell. gl. 7. n. 53. referens etiam declarationem Sacræ Congregationis Con. Trid. videlicet. Sanctiſſimus D. N. Gregor. xiij. noluit licere Canonicis regularibus Congreg. Lateranen. etiam de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Summi Pontificis, aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multoq; minus beneficium curatum ad tempus.

Quam declarationem adde ad cap. quod Dei timorem, de ſtatu monach.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Sede Vacante in quibus Epiſcopo ſuccedat latiſſime declaratur.*
2 *Ante Vicarij Capitularis electionem quis adminiſtret.*
3 *An Capitulum poſſit reuocare Vicarium.*
4 *An facta electione Vicarij Capitulum abdicet à ſe iuriſdictionem poſſitque ſibi aliqua reſeruare.*
5 *Qui cognoſcit de ſuſpicione Vicarij Capitularis.*
6 *An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli.*
7 *Ex cuius bonis Vicarius debeat habere ſalarium.*
8 *An Vicarius præcedat canonicos in ſeſſionibus.*
9 *An Capitulum poſſit plures Vicarios conſtituere.*
10 *An vicarius Capitularis poſſit alium ſubſtituere.*
11 *An inhibitio facta Vicario Capitulari afficiat Epiſcopum ſucceſſorem.*
12 *An epiſcopo uiuente detur caſus, in quo Capitulum ualeat Vicarium conſtituere.*
13 *In quibus caſibus expiret, officium Vicarij Capitularis.*
14 *An Vicarius teneatur ſtare ſyndicatui.*
15 *Sede vacante an poſſint agitari cauſæ ipſius eccleſiæ, & ſalarium aduocatis debeatur, & curret præſcriptio.*

CAPITVLVM SEDE VACANTE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt ne ſede vacante acta cauſarum criminalium occupentur fuiſſe Pij V. conſtitutione præceptum vt Epiſcopi, vtriuſq; Siciliæ quotannis conficiat inuentarium ut habetur infra in verbo inuentarium, actorum. Item ſciendum eſt capitulum cathedralis eccleſiæ
1 † defuncto Epiſcopo ſuccedere in his quæ Epiſcopalem iuriſdictionem con-

concernunt capit. cum olim, vbi glo. & doct de maiorit. & obed. capit. vnic. co. tit. li. 6. & totum Capitulum durante vacationis tempore poterat de iure per ſe ipſum adminiſtrare illamq; exercere. Abbas in cap. irrefragabili, ſub numer. 2. de offic. ordin. Felin. in d. cap. cum olim numer. 9. hodie vero ex decreto Concilij Trid. ſeſ. 24. de ref. cap. 16. tenetur infra octo dies poſt mortem epiſcopi omnino Vicarium conſtituere, vel exiſtentem confirmare, qui ſaltem in iure canonico ſit doctor, vel licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit idoneus; ſi ſecus factum fuerit ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur, Et ſi eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, tunc antiquior epiſcopus, ex ſuffraganeis in Metropolitana, & propinquior in exempta vicarium idoneum poſſit conſtituere.

Pro intelligentia huius materiæ videnda ſunt ſequentia iura v3.

Cap. illa & c. fin. ne ſed. vac.
cap. vni. eo. tit. in 6.
cap. cum olim & c. his quæ, de maio. & obe.
cap. ad abolendam, de hæret.
cap. vnic. de inſtit. in 6.
cap. ſi epiſcopus & c. eccleſiæ de ſup. negl. prælat. in 6. c. quia ſepe de electi. in 6.
clem. ſtatutum de electio.
cap. cum nullus §. epiſcopo de temporord. in 6. c. vnicum de maio. & obedien. in 6.
Conc. Trid. ſeſſ. 7. c. 10. & ſeſſ. 13. cap. 10. de refor. & d. ſeſſ. 24. cap. 16.

In quibus iuribus diſponitur de poteſtate capituli.

QVia in dies accidit cathedrales eccleſias ſuis Paſtoribus ex hac luce ſubtractis viduari opere pretium duxi per quaſdem quæſtiones magis notabiles deciſiue procedēdo breuiter enucleare, ad quæ tunc temporis capituli poteſtas ſuum Epiſcopum repræſentantis extendatur. Quæro igitur qualiter intelligatur generalis regula illa capitulum ſcilicet Sede vacante ſuccedere Epiſcopo in his quæ ſunt iuriſdictionis vulgatis iuribus. Reſp. ex mente glo. celebris in clem. 1. verſ. capituli prope finem, de hæret. hanc maximā in pluribus declaratione egere, vnde non ab re erit per ſequentes exceptiones dilucidanda. Et primo vt intelligatur de iuriſdictione ordinaria, non autem de delegata Feder. de Senis cōſ. 30. Abb. in d. c. cum olim, quod ampliat procedere etiam in iuriſdictione generali quam haberet Epiſcopus a iure delegatā Apoſtolica authoritate ut in caſu c. ad abolendam, de hæret. aliiſq; ſimilibus quos recenſet Pauin. in præalleg. tract. pars. 1. q. 10. in prin Ioan. Andreas quem communiter ſequuntur doctores in d. ca. ad abolendam, & præciſe Card. Zab. qu: tam in d loco quam in clem. 1. quæſt. 8. de hæret. omnibus contrarijs libratis hanc veriorem eſſe aſſerit, & quod hæc ſit communis teſtatur Philip. Franc. in c. unic. de maior. & obed. in 6 ſubdens ita eſſe tenendum, & ibidem Gemin. caſu 7. rationem affert quia in talibus potius eſſet ſupplere vices Papæ quam epiſcopi, idque cōfirmare videtur Bellam.
con-

concluſ. 166. quamuis huiuſmodi iuriſdictio per uiam iuris conceſſa, ſit per petua Feder. de Senis conſ. 130. incip. Factum eſt tale in fine, Pauin. tamen loco cit. ſub num. 4. pro concordia diſtinguit illud colligendo ex mente Inn. & Hoſt. in d. cap. ad abolendam, aſſerens, quod ne in hoc fiat amara interpre tatio, dici poſſet in talibus caſibus capitulum ſuccedere ſtante neceſſitate, vel vtilitate actus expediendi eoque maxime ſi non ſit de proximo futurus ſucceſſor, alias ſecus.

Subſequenter hanc regulam intellige procedere in iuriſdictione, quæ cō-petit Epiſcopo iure communi & proprio ſcilicet eo ipſo quod eſt Epiſcopus, ſecus uero ubi competeret aliquo iure ſpeciali, ſeu accidentali. doct. in capit. verum. de foro compet. Rebuf. in prax. tit. de deuolut. nu. 68. declara dummodo per illud accidens, ſiue caſum aduentitium ipſi Epiſcopo noua tribueretur iuriſdictio alias ſi non tribueretur noua iuriſdictio, ſed eſſet quædam annexio, ſeu additamentum ad generalem & naturalem iuriſdictionem, quā haberet à iure in ſua diœceſi, tunc ſuccederet capitulum Ant. But. in capit. cum in cunctis, de elect. latius per Gem. in capit. quamquam, de elect. in 6. Felin. in d. capit. verum ſub numer. 3. cuius ratio eſſe poteſt quia idem iudicium fieri debet de additamento quod de principali Abb. in clem. ſtatutum in 3. oppoſ. de elect. Hinc dixerunt aliqui capitulum ſuccedere in iuriſdictio ne, ſeu alio iure, quod Epiſcopus ex conſuetudine ſibi acquiſiuiſſet. Ab. in d. c. cū olim. quæſt. 10. licet oppoſitum voluerit in c. ſcriptum num. 12. de elec. Franc. in d. c. vni. ſub nu. 4. Pauin. par. 1. q. 9. num. 7. Ex quibus etiam Felin. in c. eam, te nu. 17. de reſcri. infert. ad tria notatu digna. Primum eſt ex men te Butr. & Imol. in d. tex. 5. cil. in mandato facto Epiſcopo ipſo defuncto capi tulū non ſuccedere etiam literis iam præſentatis. Secundum quod capitulū Sede uacante non ſuccedit in poteſtate literarum exequutorialium, quæ dā-tur in perſonam epiſcopi ſi conferunt poteſtatem non concurrentem cū po teſtate iuris communis ex mente Lud. Rom. conſi. 606. De tertio dicemus infra vbi magis opportune cadet in fine 3. q. ſpecialis.

Tertio intellige regulam procedere in iuriſdictione cōtentioſa, vel neceſ-ſaria, i. vbi fieri non poteſt quin ille actus fiat, iux. doctrinam præd. gloſſ. in cle ment. 1. de hæret. communiter approbatæ ut in inquit Felin. in d. capit. cum olim, & ſic in his quæ ſunt iuſtitiæ, & quoties actus de neceſſitate expediendis, ſine cauſa denegaretur, poſſet adiri ſuperior pro compulſione. arg. eorū quæ notantur in cap. nullus, de iure patron. & eorum quæ in ſimili ſuperius dicta fuerunt in uerbo Archiepiſcopi authoritas, numer. 21. & ſeq. ſecus autem ex mente aliquorum in iuriſdictione uoluntaria, & ſic in his quæ ſunt gratiæ Ioan. Monac. in d. cap. vnic. de maior. & obed. in 6. & in c. fin. de ſup. neglig. præl. eod. libr. niſi inquantum a iure reperiatur conceſſum. Gemin. in d. c. vnic. ſub num. 4. vel exiſtente neceſſitate Felin. in c. cum omnes, ſub nu. 10. de conſtit. quidam vero in hoc diſſentiunt uolentes indiſtincte circa poteſtatem capituli Sede vacante eſſe conſtituendam regulam affirmatiuam videlicet, vt epiſcopo in omnibus regulariter ſuccedat quę ſunt iuriſdictionis ordinariæ exceptis caſib. expreſſis, prout nouiſſime poſt alios per eum cita-

tos cenſuit Nauar.conſ.31.nu.2.de temp.ord.in antiq.

Quarta declarat. Vlterius ſciendum quod Capitulum in quantum epiſcopo ſuccedit, eiuſque vices ſupplet,nõ dicitur eo inferius,ſed par,& ratio eſt,quia eius iurib. vtitur,habetq; eandem poteſtatem tanquam ſubrogatum arg.tex.in c.his q in ius.de reg.iur.in 6.& ex relatis per Iacob.Sbroz.in tract.de Vicar. Epiſc. lib.1.quæſt.15.clare patet,in quo fere omnes conueniunt. Quam extende, & primo vt in ea dicatur ſuccedere pleno iure.ſ.quoad liberam adminiſtrationem tam ſpiritualium quam temporalium c.ſi epiſcopus,cum ſeq.de ſup. neglig.prælat.in 6.& quæ comprehendũtur ſub iſtis uocabulis.ſ.in ſpiritualibus,& temporalib. traditur notabiliter per Feder.de Sen.conſ.302. etiam ſi ſpiritualia eſſet talia quæ requirerent ſpeciale mandatum epiſcopo uiuente.Gemin.& alij in c.cum nullus §.epiſcopo,de tempor.ordin.in 6.Secundo extende vt illam exercere poſſit tam in perſonas eccleſiaſticas,quam ſeculares,quando.ſ.prælatus defunctus præter epiſcopalem habebat etiam temporalem iuriſdictionem,vt poſſet cognoſcere de cauſis quæ mouentur inter laicos ſuæ diœceſis arg.tex.in c.conqueſtus,de for.compet.& in c. Romana §. debet,de appellat.in 6.quam in criminibus per alios exercere ſolet abſq; irregularitatis incurſu cap.fin.ne cler.vel monac.in 6.Pauin.par.1.q.2.num.5. Tertio extende ut poſſit illam exercere contra ſingulos de capitulo etiam Decanum vel præpoſitum ipſius capituli ſecundum omnes teſte Nauar. conſ.7.ſub nu.3.de offic.ord.in antiq.

Quinta declarat. Prædicta reſtringe & primo vt non ſuccedat capitulum in caſu in quo epiſcopus exercitium iuriſdictionis non haberet ſolus,ſed cum alio, quia tũc non ad capitulum,ſed ad collegam ſuperſtitem fieret deuolutio cap.fin.65. diſt.hoc tamen declarando ex mente Zab.in d.c.ad abolendam,quando taliter epiſcopo,& alio competeret quod inter eos eſſet locus iuri accreſcendi arg.tex.in l.vnic.C.quando non petent.par.alias ſi non inſolidum competeret,expectandus eſſet ſucceſſor in ipſa dignitate Epiſcopali c.quoniam Abbas,de off.deleg.Secundo illam reſtringe vt intelligatur quando contenditur de nudo exercitio ipſius iuriſdictionis,ſecus autẽ quoties verteretur quęſtio.ſuper ꝓprietate alicuius certi iuris;ſeu iuriſdictionis ut nõ ſuccedat capitulum in examinatione illius quæſtionis, & ratio eſt propter præiudicium, quod generari poſſet futuro epiſcopo cum tunc eccleſia careat legitimo defenſore c.ſi.ne Sed.vacan.exempla ponit Panor.in c.verum num.12.de for. compet.veluti ſi contenderetur an talis ſit ſubiectus an exemptus,item an talis locus ſit de diœceſi uel ne.Poſſet etiã exemplificari,quando dubitaretur

Notabilis doctrina. de aliquo beneficio an eſſet de iure patronatus, vel pertineret ad merã epiſcopi collationem,eo quod per iura a patronis producta liquide non appareret de exiſtentia ipſius iuriſpatronatus, quod intellige etiam ſi huiuſmodi cauſa reperiretur incepta ante uacationem, & ſic ipſo epiſcopo uiuente.ſ. vt non poſſit proſequi,ſed ab ea deſiſtendum vſque ad noui prælati aduentum Doct.in d.cap.fin.Pauin.par.2 q.9.Tertio regulam hanc generalem reſtringe quod & ſi capitulum Sede vacante ſuccedat in iuriſdictione,non tamẽ in

Sexta declaratio. emolumẽto proueniente ex ipſa iuriſdictione & ſigillo Curię,vel alias unde-

cun-

cunque ad prælatum pertinente,ſed illud ſucceſſori reſeruandum eſſet per tex.in clem.ſtatutũ,de elect.quod intellige etiam vbi iſtud emolumentum iuriſdictionis quod percipitur, eſſet commune Epiſcopo & capitulo, quia cum conſiſtat in re diuiſibili pars capituli ſibi cedet,pro parte vero epiſcopum tangente fiet reſeruatio ut dictum eſt. Zab.ſingulariter in d.tex.quęſt. 5. Secundo intellige hoc procedere quando emolumentum directe ex iuriſdictione proueniret,ſecus ſi ex cauſa perſonæ illam exercentis gratis,& non tamquam debitum aliquid detur arg.tex.in c.ſtatutũ.§.inſuper,de reſcript. in 6.Imol.in præalleg.clem.ſub.nu.19.verum in locis in quibus adſunt collectores Cameræ Apoſtolicæ illud vacationis tempore durante eadem camera ſibi appropriat vt eſt in Regno Neap.& per emolumentum intelligitur pęna impoſita inobedientibus ratione contumaciæ, eſſet etiam tale id quod percipitur ratione decreti quod interponitur Vital.in dict.clem.num. 47.& ſeq.intelliguntur etiam compoſitiones,& pęnæ pecuniariæ,ſeu emenda quæ & cui debeantur habetur per Felin. in c.irrefragabili,de off.ord.per Diaz.in ſua prax.146.per Couar.lib.2.var.reſolut.c.9.nu.9 & nouiſſime per Conc. Trid.ſeſſ.25.de ref.c.3.§. in cauſis vero iudicialibus diſpoſitum eſt ut huiuſmodi mulctæ pecuniariæ,eo ipſo quod exactæ fuerint,aſſignentur locis pijs ibi exiſtentibus,cuius canonis authoritate id ſtatim exequi poterit Vicarius capituli & ex dictis emolumentis Sede vacante obuenientib. deduci debent rationabiles expenſæ,& quæ eſſent tales vide per gloſ. in d. clem.ſtatutum,ver.expenſæ. Quarto limita quod licet de iure abſque hominis miniſterio capitulũ in prædictis ſuccedat cuius ſucceſſionis rationes aſſignat Lambert.in tract.de iure patron.lib.1.par.1.artic.9.1.quæſt.princ.tamen ſecus eſſet ubi talis iuriſdictio Sede vacante ex aliquo iure ſpeciali cõpeteret certæ perſonæ ratione ſuæ dignitatis, veluti ſi hoc conſtitutum eſſet in fundatione illius dignitatis,ſiue eccleſiæ vel conſuetudine,ſeu priuilegio Io. And in c.pen.de off.leg.Pauin.par.1.quæſt.9.nu.5.arg.tex.Conc.Trid. ſeſſ.23.de ref.c.10.prope finem etiam ſi illa iuriſdictio deferretur cũ emolumento d.clem.ſtatutum in fine,cum ibi adnotat.per glo.& doct.de elect. Nec capitulo obſtabit quominus in huiuſmodi adminiſtratione ſuccedat perſona.ſ.vel coadiutoris pro tempore,quem forſan epiſcopus habebat, vel adminiſtratoris.ſi quem Papa dederit,quia horum poteſtas expirat mortuo epiſcopo Franc in d.c.vnic.ſub num.3. Felin. in d.c.cum olim.nu.8.

Septima declara.

Subnectitur cogruè quærendum, quid dicendum in his, quæ ſunt ordinis epiſcopalis, Reſp. quod in illis etiam capitulum ſuccedit.illud ſane intelligendo.ſ.quoad poteſtatem ea committẽdi alteri epiſcopo vicino quem ad illa exercenda inuitabit arg.tex.in cap. Pontifices 7.quæſt.1. cum ſimil. Franc.in d.cap.vnic.num.9.& ſi non poſſit commode habere aliquem ex conuicinis epiſcopis poterit vocare alium commodiorem Sedis Apoſtolicæ habentem cuius copiam habere poterit Pauin.par.1.q.3.n.4.proteſtatione vero adhibita,quod per hoc nihil iuris illi epiſcopo vocato acquiratur. Panor.in c.his quæ nu.3.de maior.& obed.quod amplia in omnibus quæ conſecrationis miniſterium expoſcerent de quib.per Pauin.loc. cit. in princ.il-

An Capitulum Sede vaca. ſuccedat in his q ſunt ordinis epiſcopalis.

Digitized by Google

la enim de lege iuriſdictionis, epiſcopalis exiſtere, docet gl. recepta in c. dilectus, de offi. ord. limita tamẽ vt non ſuccedat quoad immunitates, & priuilegia conceſſa epiſcopis ratione ordinis, & dignitatis Pontificalis quæ numerantur per gl. in c. fi. de priuil. in 6. quod pro indubitato ponunt doct. in d. c. vnic. & Panin. ibidem refert ſub nu. 9. Item quæ ſint ordinis epiſcopalis, & quę eis competunt ratione dignitatis, & quæ contineat iuriſdictio epiſcopalis clare, & diſtincte notat Iacob. Sbroz. in tract. de vicar. Epiſc. lib. 2. q. 2. & duabus ſeq.

An in poteſtate uiſitandi.

Quibus ſic prælibatis vltro ſe offerunt ſpeciales quæſtiones decidendæ, inter quas erit prima in ordine. An Poteſtas viſitandi diœceſim Sede vacante tranſeat in capitulum. Reſp. quod Panor. in præalleg. c. cum olim, indiſtincte tenet quod ſic idem confirmat Soc. in tract. de viſitat. col. 4. Bonif. de vital. in clem. 1. nu. 79. de hæret. ratione de qua ibi per eum quod declara duobus modis & primo niſi ſperaretur quod de proximo prouideretur eccleſiæ de epiſcopo ſucceſſore, vt colligitur ex theorica Inno. in d. c. ab abolendam. Felin. in d. c. cum olim ſub nu. 3. Secundo vbi viſitatio competeret epiſcopo de iure ſpeciali, vt quando epiſcopos exemptos Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectos authoritate Apoſtolica viſitat iuxta tex. in clem. attendentes de ſtat. monac. vbi Card. Zab. q. 4. & in c. cum olim q. 9. Fede. de Sen. conſ. 291. Franc. in d. c. vni. nu. 5. Phil. Prob. in addit. ad Io. Monac. in cap. eccleſiæ nu. 1. de ſup. neg. præl. in 6. verum in hoc vltimo Pauinus par. 1. q. 7. in fine ſibi placere inquit moderationem Collectarij in d. c. cum olim. ſ. vt capitulum id etiam poſſit ſubſiſtente neceſſitate, & vide eundem in tract. viſit. par. 2. princ. in fine.

An poſſit diſpẽſare

Secundo quæro. An capitulum Sede vacante poſſit diſpenſare in caſibus Epiſcopo permiſſis. Reſp. quod Feder. de Sen. conſ. 30. poſt multa hinc inde adducta concludit tandem affirmatiue cuius dicta ad uerbum recitat Pauin. par. 1. q. 5. quam partem amplectitur Abb. in d. c. cũ olim & in c. at ſi clerici §. de adulterijs, ſub nu. 16. de iud. Zab. in cap. cum omnes quæſtio. 10. in fine de conſt. cui etiam accedit Gem. in c. cum ex eo num. 7. de elect. in 6. eamque expreſſe ſequitur Nauar. conſ. 31. de tempor. ordin. in antiq. volens poſſe capitulum Sede vacante diſpenſare cum illegitimis ad ordines minores, & Beneficium ſimplex iux. tex. in c. 1. de fil. presb. in 6. quam concluſionem declara procedere in caſu in quo ſubſiſtente legitima cauſa diſpenſatio eſſet debita, iux. glo. in c. vt conſtitueretur, & c. Domino ſancto 50. diſt. tum quia cum fiat cauſa cognita dicitur eſſe iuriſdictionis Zab. in c. 2. q. 3. ne Sed. vac. tum quia cum tunc exequatur iuſtitia ut per Abb. in d. §. de adulterijs, ſub nu. 20. eſſet ius non omnino voluntarium ſed coactum Felin. in d. c. cum olim q. 8. Secundo declara non procedere in Vicario à capitulo ſimpliciter dato arg. tex. in c. 3. de of. Vic. in 6. ſecus vero ſi poſt aliquos caſus ſpecificatos eſſet appoſita clauſula generalis Fed. de Sen. con. 40. in fine. Emanat dubitatio, An capitulum ſuccedat in poteſtate Epiſcopis conceſſa diſpenſandi in irregularitatibus, iuxta decretum Concilij Tridentini, ſeſsione 24. de refor. cap. 6. Reſpondeo, quod affirmatiuam ſententiam te-

net

net Henrinq.in Sum.libr.14.de irregular.cap.20.§.1.in fine,rationem aſſignans,quia ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione, præterquam in paucis exceptis.Idem etiam colligitur ex relatis per Ioannem Gutier.lib. 1. canon. qq. cap.3.num.10.Sed Suarez oppoſitum ſentit.in tractatu de cenſuris diſput. 41.ſectio.2.pag 748.colum.2.

An excommunicare, & ab eius ſententia abſoluere valeat.

Tertio quæro An ſuccedat in poteſtate excommunicandi, & abſoluendi ab excommunicationis ſententia quoſcunque poſſet Epiſcopus ſi uiueret. Reſp.quod de ſecundo clarum eſt illud poſſe prout ad literam habetur in c. vnic.de maior.& obed.in 6.etiam ſi excommunicatio eſſet lata à iure, dummodo alteri non ſit reſeruata Nauar.in man.confeſſ.c.27.nu.39.& per con ſequens idem concludendum circa poteſtatem excommunicandi cum poteſtas abſoluendi,& ligandi pari paſſu ambulent,& qui poteſt unum poteſt aliud c.verbum,de pœn.d.1.Franc.in d.c.vni.nu.1.& eo magis in excommunicatione ad finem reuelationis ut animæ exeant à peccato iuxta diſpoſita in Conc.Trid.ſeſſ.25.de ref.c.3.Prædicta amplia vt ad finem abſoluendi à caſibus epiſcopo reſeruatis de quibus habetur per gl.in c.2.de pœ.& rem. in 6.poſſit deputare pænitentiarium vt expreſſe decidit Pan.in c. his quæ in fine de maior.& obed.& hoc propter periculum quod imminere poſſet ipſis animabus ex ſuperioris defectu ſede epiſcopali vacante,arg.tex.in c. ne pro defectu de elect.Secundo amplia procedere etiam in abſolutione à iuramen to Card.conſ.35.verſ.Ad ſecundū dubium principale cuius dicta reaſſumit Felin.eum ſequendo in c.1.nu.2.de iureiur.& concurrit Ant. Gagliard. in tract.de abſol.à iuram.§.4.nu.11.

Hinc incidenter quæro Num Vicarius datus à capitulo Sede vacante poſſit abſoluere quendam à peccato,cuius abſolutionem Papa mandauit alternatiue epiſcopo vel eius vicario.Hanc quæſtionem mouet Felin.in c.eam te poteſt nu.17.de reſcr.& concludit negatiue ea ratione quia talis Vicarius à capitulo electus non dicitur Vicarius epiſcopi ſed epiſcopalis iuriſdictionis & illius quam à capitulo aſſumpſit, ſed cum hoc non poſſit capitulum tanquam iure accidentali epiſcopo competens vt ſuperius dictum eſt.ergo, nec ipſius Vicarius arg.tex.in l. Nemo plus iuris.ff.de reg.iur. & c. quod autem de iurepat.Sbroz.in tract.de Vic.epiſ.lib.1.q.16.

An poſſit cōdere ſtatuta.

Quarto quæro. An capitulum Sede vacante poſſit condere ſtatuta ſuper ſtatu eccleſiæ diſtringentia totam diœceſim.Reſp.quod Feder. de Sen.conſi. 16.hanc quæſtionem diſputando affirmatiue tandem determinat, cui aſtipulatur Pan.in d.c.cum olim q.7 & ſic tranſeunt doct.in d. c.vnic.eandem allegantes rationem quia.ſ.ius ſtatuendi dependet a iuriſdictione per tex.in c.2.de conſt.in 6.Quam cōcluſionē intellige & primo vt talia ſtatuta teneāt & durent etiam in tempus futuri prælati,nam licet capituli poteſtas ſit in defectum & tempus,ac in aduentu ſucceſſoris expiret,illud tamen quod tempore ſuo fecit,tanquam legitime factum durabit c.factū legitime de reg.iu. in 6.& habetur per prædictos doct.in locis citat. Secundo intellige vt ſit in poteſtate ſucceſſoris quādocunq; illa pro libito reuocare arg.tex.in c.ſi qua de rebus 12.q.2.& ijdem doct.confirmant.Tertio intellige dummodo ſint

Digitized by Google

iuſta,& ſalubria,ſecus uero ſi, in præiudicium eccleſiæ uel Epiſcopalis menſæ etiam ſi eſſent iurata c.ſicut noſtis,vbi gloſ.& Hoſt. de iureiur. & pænæ appoſitione vallata. Lap.alleg. 20.& ſeq. Pauin.part.1.q.6.nu.8.quod Felin.in c.cum omnes,ſub nume.10. de conſtit.ſubintelligit procedere in his quæ de iure communi, vel laudabili & aprobata conſuetudine epiſcopo cõpeterent,ſecus ſi in aliquo iure ipſi epiſcopo non canonice quæſito præiudicium afferretur.Quarto & deniq; intellige etiam ſi talia ſtatuta Capituli eſſent contraria ſtatutis & ſynodalibus conſtitutionibus ab epiſcopo editis eum illas poſſit tollere,& reuocare Gemin.& Franc.in d.c.vnic. Zabar. & Feli.in d.c.cum omnes Pauin.loc.cit.

cognoſcit de arduis cauſis.

Quinto quæro, An Capitulum Sede vacante poſſit cognoſcere de arduis cauſis, Reſp.affirmatiue.idq; patet,nã cauſæ matrimoniales inter maiores reputantur c.1.de conſang.& affin.de quibus Capitulum cognoſcit vt probatur in c.veniẽs,iuncta ſupraſcriptione,de eo qui duxit in matrim.& notat Abb.in cap.præterea,nu.2.de teſt.cog. ex quo hoc non reperitur prohibitũ neq;agatur de aliquo ſucceſſoris præiudicio. Pauin.par.1.q.10.ſub nu.8.& ſi opponatur de tex.Concil. Trid.ſeſſ 24.de ref.c.20.§.ad hæc, diſponentis quod cauſæ matrimoniales relinquãtur examini & iuriſdictioni epiſcopi tãtum reſpondeo per illa verba excludi alios prælatos inferiores,ſed Capitulum in hoc caſu non dicitur inferius epiſcopo,ſed par, vt ſupra tactum eſt : & de intellectu d.tex.Con.Trid.Vide Nauar.cõſ.1.nu.5.& 6.de off.deleg. in antiqui.Item patet quia ſuccedit in officio cognoſcendi de crimine hæreſis quòd inter maxima computari nemini dubiũ eſt, de quo eſt tex.expreſſus in clem.1.de hæret.ex cuius verbis colligitur quod in hoc à Capitulo debet eſſe aliquis in ſpecie deputatus,ſeu delegatus vbi etiam Zabar.q.12.inquit nõ ſufficere quod ſit Vicarius generalis ipſius Capituli, niſi ad hoc haberet ſpeciale mandatum.

An poſſit alienationi cõſẽtire,& mutuo accipere.

Sexto quæro, An capitulum poſſit alienare bona ipſius eccleſię vacantis. Reſp.negatiue per tex.in ca.ſi qua de rebus & c.precarie,12.q.2.poterit tamen cõſentire,& interponere authoritatem eccleſiæ inferiori ex cauſa alienare volenti, Panor.in d.c.cum olim,quæſt.3.Franc.in d.cap. vnic. ſub nu.3.Rebuff.in praxi.tit de deuolut.nu.104.limitatur etiam in rebus quæ ſeruando ſeruari non poſſunt,quas libere poterit alienare. Pauin.par.2.q.8.ſub nu.3.etiam ſine alterius authoritate Abb.in c.1.ne Sed. vac. & tandem limita vt pro inſtantibus neceſſitatibus ipſius eccleſiæ vacantis,etiam ſine ſuperioris authoritate poſſit pecunias mutuo recipere prout tenet gloſ.in c.cupientes,§.ad hæc uerſ.aliunde,de elect. in 6. quod intellige cum manifeſta ſit in hoc eccleſiæ utilitas,& negotium dilationem non caperet, & de facili ſuperioris authoritas haberi non poſſet,alias ſecus,adeo quod ex tali mutuo obligetur eccleſia,& prælatus ſucceſſor Pauin.d.q.8.nu.20. Fran.in d. §.ad hæc nu.4.10.Gutierez.li.1.canon.qq.c.1.nu.132. Redoa.in tract.de rebus eccleſ.non alie.q 30.qui in fine ad præſentem materiam addit id quod noſtris temporibus in ſimili uacante Sede per obitum Sum. Pontif.ſeruari ſolet per ſacroſanctum Illuſtriſſimorum Cardinalium Collegium.

Sub

Sub hacq. cadit alterius deciſſio, an ſcilicet in Capitulũ Sede Vacante tranſeat poteſtas infeudandi bona infeudari ſolita deuoluta, & dependentia à menſa Prælati, ad quam ſimiliter negatiue reſpondetur, niſi inueſtitura eſſet neceſſaria, cum tunc ex ea ſucceſſori nullum paretur præiudicium, vel vbi in Eccleſia eſſet conſuetudo talia infeudandi, quando ipſa Prælato vacarent, ita concludit Amæd. à Ponte in comment. ad tit. Qui feud. dare poſſ. numer. 157.

An in capitulum tranſeat poteſtas infeudã di bona menſa Epiſcop.

Septimo quæro, An ſuccedat in poteſtate compellendi executores teſtamentorum. Reſp. quod non ſolũ in hoc, ſed etiam in ipſo executionis officio ipſis executoribus negligentibus Doct. in c. Ioannes, & ibi Couar. nu. 2. de teſta. & hoc communiter approbari inquit Card. in clem. vnic. q. 1. de teſtam. Pauin. par. 2. q. 7. quod extende etiam quoad poteſtatem cogendi ipſos executores ad rationes reddendas Imol. in d. clem. vnic. ſub n. 13. Franc. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. q. 11.

Octauo quæro, An ſuccedat in exactione manualis obedientię quam in quibuſdam locis ſtatuto die clerici diœceſis ſuo prælato exhibere ſolent cum muneribus. Reſp. videri dicendum quod ſic per tex. in c. his quæ, de maior. & obed. verum Card. Zab. ibi quæſt. 4. in fine dicit non obſeruari quod Capitulum exigat obedientiam, ſed Neapoli Sede vacante fuit obſeruatum cõtrarium in prima Dominica menſis Maij, exigendo Capitulum reuerentialem, & manualem obedientiam ab ijs, qui tenentur comparare cum floribus, fructibus, cereis, alijſq; munuſculis & hoc ex iuris diſpoſitione iux. tex. præalleg. accedit etiam quia obedientia eſt de lege iuriſdictionis c. conquerente, de off. ord. in qua Capitulum ſuccedit.

Exigit obedientiã manualem.

Nono quæro, Num Capitulũ Sede epiſcopali vacãte ſuccedat in poteſtate conferendi beneficia. In quo firmanda eſt concluſio negatiua quæ probatur tum de iure communi per tex. clarum, in cap. 2. ne ſed. vac. vbi habetur hoc nuſquam inueniri cautum in iure, tum de iure nouiſſimo per conſtitutionem fel. mem. Pij V. incip. Sanctiſſimus in Chriſto Pater fol. 1167. in bullar. per quam omnia beneficia epiſcopali Sede vacante quomodolibet vacantia ad eorũdem epiſcoporum collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem quomodolibet pertinentia, ipſi Pontifici reſeruantur. Quam amplia & primo etiam vbi collatio beneficiorum per ipſum epiſcopum non ex toto libere ſed cum conſilio: vel cõſenſu ipſius Capituli fieri haberet iux. tex. in c. vnic. §. cum uero, ne Sed. vacant. in 6. in eo enim caſu perinde eſt, ac ſi cum conſi. tantum haberet fieri, quia ad ueritatem alternatiuæ ſufficit alterum adimpleri c. in alternatiuis cum gloſ. de reg. iur. in 6. huncq; verum illius tex. ſenſum eſſe teſtatur Pauin. par 2. quæſt. 1 ſub num. 2. Nauar. conſ. 1. ne Sed. Vac. in nou. Secũdo prædictam concluſionem extende procedere etiam quando alius ex aliquo ſpeciali iure haberet conferre cum epiſcopo Rebuff. in prax. ti. de deuolut. num. 76. quod poteſt eſſe duobus modis. ſ. vel cum conſilio vel cum conſenſu epiſcopi, & in neutro ſuccedit Capitulum nec in præſtatione conſilij neq; conſenſus, ſiquidem primo caſu poterit ille tertius libere conferre

An cõferat beneficia.

irrequiſito Capitulo,nec tenebitur aliquem adire loco epiſcopi pro tali con ſilio d.c.vnic §.fin.vbi Gemin.& Franc.huius rationem adducunt,& in 2. caſu de neceſſitate erit expectandus ſucceſſor in epiſcopatu qui conſentiat gloſ.in d.§.fin.ver.cum conſilio,& ibi ſcribentes gloſ.in ca.ſi pro te, de reſcript.in 6.ipſiq; expectanti tanquam impedito tempus non currit cap.quia diuerſitatem,de conceſſ.præb.c.fin de elect.quod vltimum declara niſi ille conſenſus præſtandus eſſet ab epiſcopo ſolum ratione iuriſdictionis epiſcopalis vt in conceſſione iuriſpatronatus,& decimarum ca.nullus,cũ alijs con cord.de iurepatron.nam tunc ſuccederet Capitulũ Pauin.loc. ſuperius cit. num.11.Tertio concluſionem amplia procedere etiã in beneficijs ad ipſum epiſcopum pertinentibus iure deuoluto ob negligẽtiam,vel culpam inferiorum prælatorum non conferentium, vel male conferentium ſecũdum vnã opinionem cui ſe ſubſcribit Rebuff in prax.tit.de deuolut.num.94.& cum huius determinatio propter doctorum varietatẽ difficillima reputetur prout præcipuè eſt videre cæteris omiſſis apud Abb.& Feli in prealleg.c.cũ olim & apud eoſdem in cap.verum,de for.compet.tangit idem Abb.ſibi ipſi contrarius in cap.2.ne Sede vac.Ioan.Andr.Gemin.& Franc.tractant in cap. quanquam, de elect.in 6.habetur per Pauin.par.2.q.2.diu me cogitabundum tenuit cui potius adhærerem ſententię,quę ad præſens omni difficultate carere uidetur propter d.cõſtitutionem fel.recol.Pij 5 generaliter loquẽtem.Quarto & denique amplia ut capitulum Sede vacante non poſſit conferre etiam hoſpitale in titulum,quia loco beneficij habetur clem.quia contigit,de relig.dom.clem.2.de præb. ſecus quando ad nutum daretur ut per Io.Sylu.in tract.de beneficio par.2.q.11.in fine.

Quæ concluſio recipit plures fallentias,inter quas prima eſt ut non procedat in beneficijs quæ cõmuniter ſpectant ad collationem epiſcopi,& Capituli,quia vno deficiente vel inhabili exiſtente alter cõfert c.vnic. ne Sed. vac.in 6.Similiter ex identitate rationis ſuccedet in poteſtate præſentandi, vel eligẽdi quoties ad vtrumq; ſimul ſpectaret electio,& præſentatio, alias non prout declarat Lap.quem ſequuntur Gemin.& Franc.in d.ca.vnic.de maior.& obed.in 6.& ita concludit Lambert.late & notabiliter examinando in ſuo tract.de iure.patron.par.1.lib.2.art.13.quęſt.2.princ.& quare in his quæ communiter epiſcopo,& capitulo imminent facienda de facili tranſeat de uno ad alium poteſtas,ratio affertur per Io.Monac.in d.cap.vnic.ne Sed.vac.in 6.à doctoribus in varij locis relata, & illud dicitur communiter pertinere quando æquale ius quælibet pars habet in actu prout in d.tex. notat Gemin.& explicat plene Philip.Prob.in addit.ad Io.Monac.in c.cũ illis,de præb.in 6.Per quos terminos erit etiam decidenda dubitatio illa.ſ. An prouiſio præbendæ pænitentiario(quem Conc.Trid.ſeſ.24 de ref c.8.iuſſit inſtitui in eccleſijs Cathedralib.)facta a capitulo epiſcopali Sede vacãte valida ſit ut traditur per Nauar.conſ.29.de præb.in antiq. Secundo limita ut poſſit in illis præfigere æconomum,ſeu ipſas eccleſias ad tempus commendare alicui vt ipſarum iura regat,& adminiſtret, donec fuerit per ſuperiorem prouiſum c.cum uos,vbi Panor.nu.2.de off.ord.idem Panor.in d.c.2.

ne

ne Sed.vac.& in c.bonæ de appellat.Gemin.in d.c.vnic.de maior.& obed. in 6.& in d.§.cum vero Pauin.par.2.q.3 quod rationibus comprobat Fel. in d.c.cum olim nu.6.& Rebuff.in prax.d.tit.de deuolut.n.77.& infra.Verum in Regno Neap.Camera ſtatim capit poſſeſſionem vt clare patet ex dictis ſupra in verbo Beneficiorum poſſeſſio fol 121.& 124.Tertio limita vt nihilominus ſuccedat in poteſtate inſtituẽdi præſentatos à patrono quòd eſt expreſſum in c.1.de inſtit.in 6.vbi Gemin.& Fran.dinei ſitatis rationem aſſignant quare ſcilicet aliud ſit in collatione beneficiorum,& per Abb.in d. cap.2.ne Sed.vac.Item in poteſtate confirmandi electiones quas epiſcopus viuens cõfirmabat d.c.cum olim.& per Rebuff.loc.cit.nu.88.Sbroz.in tra. de vic.epiſc.lib.2.quæſ.70.nu.4.& de vtroq; loquitur Pauin.part.2.quæſt. 4 & 5.quod ſi electio alicuius dignitatis ſpectaret ad Capitulum, & Confirmatio ad epiſcopum vacante Sede Capitulũ duplici iure fungetur iux. tex. in l.ſi cõſul.ff.de adopt.ſ.quod eliget iure capitulari,& cõfirmabit iure epiſcopali gloſ.& doct.in c.pen.de ſup.negl.præl.in 6.Hanc limitationem extende duobus modis,& primo vt etiam ſuccedat in poteſtate dandi licentiã ædificandi eccleſiam ad finem ut ædificans acquirat iuſpatronatus vt decidit Calder.quem alij ſequuntur,cõſ.3.incip. An Capitulum ſub tit.de iure patron.nam ſi retardaretur aſſenſus vſq; ad aduẽtum noui epiſcopi periculum eſſet in mora,quia poſſet pænitere fundatorem contra diſpoſita in c.3. iure patron.Lamberr.tamen in d.tract.lib.1.par.1.ar.9.quæſt.2.princ.hũc articulum more ſuo diſcutiendo tanquam nimis dubitabilem, reliquit ſuper eo cogitandum licet ſuperius dixerit hãc partem veluti communem eſſe tenendam in iudicando & conſulendo,quam ſuſtinendo declara vt non liceat Capitulo conſentire vt in fundatione apponatur conditio aliqua propter quam præiudicium aliquod epiſcopo generetur,quia cum non adſit qui epiſcopale ius tueatur debet hoc omnino cenſeri prohibitum arg. text.in c.1. ne Sed.vac.Secundo prędictam limitationem extende,poſſe etiam Capitulum Sede vacante ſi patronus eſſet clericus ex eius motu proprio illi acceptanti eccleſiam conferre ſicut & epiſcopus poſſet Pauin.par.2 quæſt.5.in fine declarando iuxta dicta Lambert.in præalleg.tract.par.1.lib.2.ar. 4.q. 7.princ.Quarto limita ut poſſit interponere authoritatem in beneficiorum permutatione in duobus caſibus. Primus eſt quando eorum collatio ſpectabat communiter ad epiſcopum & Capitulum ex glo.notab.& communiter approbata in clem.vnic.in ver.conferantur,& ibi Imol num.11.de rer.per mut. Zab conſ.39.nu.2.Secundus caſus eſt quãdo beneficia pertinẽt ad collationem tertij idem Zab.clem.1.ver. Duro de hærer.Quinto limita ut poſſit recipere beneficiorũ reſignationem Panor.in d.c.cũ olim,qui fatetur ita p maiorẽ partem Dominorum de Rota fuiſſe concluſum refert,& ſequitur Gemin.in d.c.vnic.caſu.22.de maior.& obed.in 6.idẽ tenet Philip.Franc. in c.1.ſub nu.7.de ter.permut.in 6.quod quidem declara procedere tribus modis primo quando fieret ex cauſa neceſſaria non autem libere,& ſimpliciter Rebuff.loc.ſuperius cit.nu.95.vel quando fieret in pænam ipſius reſignantis vt clare elicitur ex extrauag. Execrabilis.§.cæterum de preb.& fuit origina-

originarie ex mẽte Lapi in addit.ad Feder.de Sent.in tract.permut.beneſ. q.46. Secundo declara, dummodo talis reſignatio,& collatio fiant ante pro uiſionem factam de prælato in Conciſtorio etiam antequam poſſeſſionem capiat,& ita apud Rotam fuiſſe reſolutum in ſimilib.terminis refert Pariſ. in tract.de reſign.beneſ.lib.7.q.23.num.47. Tertio ſecundum eundem Pariſ.declara procedere in beneficijs quorum collatio ad epiſcopum & Capitulum ſimul pertinent ex communi,& ueriori opinione ratione ut ibi per eum.à quo ultimo excipe niſi Capitulum Sede vacante eſſet in poſſeſſione conferendi & recipiendi reſignationem beneficiorum ſpectantium ad collationem ſolius epiſcopi cũ in iſtis attendatur poſſeſſio c. conſultationibus, de iurepatr. Decius conſ. 126.nu.2. Sexto limita vt poſſit ex cauſa unire beneficia in omnibus caſibus, in quibus poterat epiſcopus , dummodo nihil pereat de iure epiſcopali, & cum hoc ſimpliciter tranſeunt doctores in cle. 1.de ſtat.monac.& in prælleg.cap.1.de maior.& obed.in 6. Petrus de Peruſ.in tract.de vnion.eccleſ.cap.4.nu.29. Io.Bapt.de Caccialup.in tract. de vnionibus ar.3.ſub nu.19. Rebuf.in ptax tit.de union.beneſ.nu.36. Quod etiam vendicabit locum a contrario ſen ſu vt Sede vacante poſſit ex cauſa dimembrare beneficia unita in eo caſu in quo poterat epiſcopus Rebuff.in ptax.tit.de vnion.reuoc.nu.19.& tam vnio quam ipſius unionis diſſolutio durabunt etiam in tempus noui epiſcopi creati, ut concludit idem Petr.de Peru.in tract.de reuocat.vnion.num.16 & 18.& habetur per Felin.in d.c. cum olim in fine,& in materia vnionis beneficiorũ plura ſalubriter ſanciuit Conc.Trid.ſeſſ.7.de ref.c.6.& 7.ſeſſ.24.de ref.c.13.& 15.& ſeſ.25.de ref.c.9.§.inſuper acceſſiones. Septimo & denique limita quod quamuis nõ ſuccedat in collatione beneficiorum, poterit ex cauſa deſtituere beneficiatos ipſis beneficijs,illoſque ſeruatis de iure ſeruandis priuare Doct. in d.c. cum olim Pau.in par.2.q.6.in princ. Per quę remanet expedita quæſtio iſta & inſuper oſtenſum quid poſſit Capitulum Sede vacante, & quid non poſſit in beneficialibus.

An cõcedat dimiſſorias ad ord.

Decimo quæro, An Capitulum Sede vacante poſſit date literas dimiſſorias,ſeu reuerẽdas ad ordines ſuſcipiendos. Reſp.quod ante Conc.Trid.abſolute id poterat per tex.expreſſum in c.cũ nullus §.epiſcopo,de temp. ordin.in 6.hodie vero ex Conc.Trid.ſeſ.7.de ref.c.10.non poteſt illas concedere ſub pæna inibi contenta tam reſpectu Capituli quam ipſius ordinati. Quam diſpoſitionem amplia etiam ſi Capitulũ haberet territorium diſtinctum & exemptum ob immemorabilem poſſeſſionem,& ſint iudices ordinarij prout reſcriptum fuit a Sacra Congregatione Capitulo Salamantino. Secundo amplia procedere etiam in literis dimiſſorijs conceſſis adprimam tonſuram per gloſ.in c.1.ver.clericum.de temp.ord.in 6. Maiol.de irregular.lib.4.c.2.idq; confirmatur cum ſecundum canoniſtas prima tonſura ſit ordo c.cum contingat.vbi doct.de ætat.& qual.glo.in c.eoſqui,de tẽpo.ordi.in 6. Tertio pęnam impoſitam reſpectu ordinati extende etiam in eo qui tales literas nõ à Capitulo,ſed ab alijs quibuſuis in iuriſdictione epiſcopi loco Capituli ſuccedẽtibus obtinuerint ut habetur in eod. Conc.Trid.ſeſ.23. de ref.

de ref.c.10.ſuſpendente etiam ipſo iure concedentes illas ab officio & bene
ficio per annum. Eandem limita & primo vbi uacatio eccleſiæ fuerit diutur
nior anno, quo tranſacto Capitulum id poterit. Secundo ſtante neceſſitate,
ſeu arctatione beneficij habiti vel habendi ordinem requirentis, nam tunc
poterit infra annum a die vacationis illas concedere, qui caſus in eod. Con-
cilij decreto ſeſſ.7.de ref.c.10.exprimuntur.

Et refertur Sacram Congregationem declaraſſe facultatem remittẽdi in
terſtitia Epiſcopo competentem ex cauſis comprehenſis in ca.11.13.& 14.
Seſſ.23.de ref.tranſire in Vicarium Capituli Sede Vacante, quando tamẽ
ex decretis eiuſdem Concilij poteſt concedere licentiam ordinandi.

Tertio limita vt poſſit approbare, de vita, & moribus habentes priuilegiũ
a Summo Pontifice recipiendi ordines à quouis Antiſtite cum approbatio-
ne Ordinarij de uita, & moribus, quia per talem atteſtationem non eſſet da
re literas dimiſſorias, ſed ſolum literas teſtimoniales idoneitatis quas dare
non prohibetur Nauar.conſ.19.de temp.ord.in antiq.

Hinc contingit dubitare de duobus. Et primo quia in præalleg.tex.Cõc.
Trid.ſtatuitur vt ordinatus in minoribus ordinibus cõtra formam illius de
creti nullo priuilegio clericali gaudeat, an poſſit habere beneficium. Reſp.
quod prima facie videtur dicendum quod nõ, quia quod quis ſit capax bene
ficij eccleſiaſtici, eſt clericale priuilegium vt probatur in c.ex literis, de trã-
ſact.& in c.2.de inſtitut. Verum quia taliter ordinatus ex mente Nau.conſ.
20.de tempo.ord.in antiq.hoc priuilegium non amittit ipſo iure, ſed debet
illud amittere per ſententiam, vel per exceptionẽ, ſequitur quod poterit be
neficium habere antequam priuetur, & ratio eſt quia Concil. Trid.vtitur
verbo gaudeat quod cum ſit futuri temporis non infligitur pœna ipſo iure
iux.gl.receptam in reg.in pœnis de reg.iur.in 6.

Secundo dubitatur, Num habens literas dimiſſorias a ſuo epiſcopo conti
nentes facultatem ſuſcipiendi ordines à quocunq. catholico Antiſtite ſi de-
inde antequam ordinetur, & ſic re integra ſuus epiſcopus moriatur, poſſit
virtute illarum ordinari. Reſp.quod ſic, vt determinat Card.communiter re
ceptus in clem.fin.in quæſt.5.de elect.Nauar.in c.placuit nu.163.de pęni.
diſt.6.& in conſil.49.de temp.ord.in antiq.in 2.par.Romæ impr.fol.747.
Henric.Herinquez in ſum.li.10.de ordinis Sacrum.c.22.in fine, hocq; in-
trepide tenendũ late demõſtrat Ioan.Gutierez, lib.2.canon. qq.c.17.exten
dens etiam in literis conceſſis ad recipiendos ordines a Capitulo Sede vaca.
in caſibus tamen in quibus id poteſt.ſ.ut finita Capituli poteſtate nihilomi
nus validæ ſint, niſi nouus epiſcopus eas reuocauerit antequã exequãtur, &
ſortitæ fuerint effectum, conſulit vero ibidem ſub num 22.ordinatoribus ut
in utroque caſu ſi tempore præſentationis dictarũ literarũ corã eis ſciuerint
nouũ prælatũ atq; ſucceſſorem poſſeſſionẽ eiuſdem epiſcopatus cæpiſſe. vel
in epiſcopatu adeſſe illas non admittant, niſi reualidatę, uel nouiter a ſucceſ
ſore cõceſſę, productę fuerint, vel ab eius officiali generali ad id ſpeciale mã
datũ habente, & hoc propter præſumptionem fraudis cum faciliter cõtinge
re poſſit, quod illæ ſint reuocatæ, idque ordinãdus ſubticeat, ſicuti ſemel hoc,

Dimiſſoria non expirãt per mortem concedẽtis.

fatetur

fatetur accidiſſe, alias vero proculdubio poterint illas acceptare, & ipſarum virtute ordines in eiſdem contentos commendatis conferre. Hæc ille confirmatur quia gratia per mortem concedentis non expirat ca. ſi ſuper gratia, de off. deleg. in 6. cap. ſi cui de præb. eod. lib. & eſt comm. doctorum ſententia Gigas de penſion. quęſt. 91. Rebuff. in prax. benef. titu. de gratia numer. 2. Sylu. in verbo priuilegium, §. 14. Nauar. optime in man. confeſſ. cap. 27. ſub numer. 253. in 4. recognitione Hinc idem voluit conſil. 1. de priuil. in antiq. facultatem diſpenſandi epiſcopo datam non expirare per obitum Papæ. Amplia idem dicendum in licentia quam quis haberet audiendi confeſſiones vt non deſinat valere per mortem concedentis, niſi fuerit conceſſa vſque ad eius beneplacitum iux. text. in capit. ſi gratioſe de reſcript. in 6. ſecus vero ſi fuerit appoſita clauſula donec aliud decreuerit huiuſque differentiæ rationem aſſignat Nauar. conſ. 2. de priuileg. in antiq. ſecus etiam ubi non ſimpliciter fuerit, dictum ad beneplacitum, ſed donec reuocauerit Dec. conſi. 108. vel etiam ſi fuerit conceſſa ad certum tempus, quod adhuc expletum non eſſet, niſi poſtea fuerit ex cauſa per ſucceſſorem reuocata arg. tex. in cap. cum ad hoc vbi Innoc. de cler. non reſid. Card. & Imol. in d. clem. fin.

An poſſit concedere licentiã epiſcopo exercẽdi pontificaliam.

Vndecimo, quærò, An capitulum Sede vacante poſſit concedere licentiã extero epiſcopo exercendi pontificalia in eccleſia vacante. Reſp. quod ſic præterquam ordinandi ſubditos, vel eos qui ſunt ſub iuriſdictione ipſius capituli Sede vacante infra annum per dec. Concil. Trid. ſeſſ. 7 capit. 10. de refor. Henriquez in ſum. libr. 10. de ordi. capit. 22. vbi intelligit concilium de ſęcularibus ordinandis, & apparet ex verbis eiuſdem Concil. Poſt annum vero nullum dubium eſt quoad ſubditos ipſius capituli, & tunc neque obſtabit idem Concil. Trid. ſeſſ. 6. cap. 5. etiam quoad exteros cum dimiſſorijs ſuorum ſuperiorum vt tenet Naua. in conſ. 21. de tempo. ord. in antiq. & conſ. 44. eo. tit. in nouis.

An indulgentias concedere.

Aduerte quod Vicarius capitularis Neap. Sede Archiep. vacante *infra* annum renuit concedere licentiam Epiſcopo in ciuitate, ſeu diœceſi Neap. commoranti, vt præuio ipſius Vicarij, examine, & approbatione ordinare poſſit regulares exiſtentes de familia in Conuentibus præd. Ciuitatis & vide decretum de ordinatione regularium relatum in verbo ordo.

Duodecimo quæro An capitulum Sede vacante poſſit concedere indulgentias, quas poſſet epiſcopus ſi uiueret iux. text. in cap. cum ex eo cũ concord. de penit. & remiſſ. Reſp. omiſſis in hoc variorum doctorum citationibus communiter teneri quod non quia licet poteſtas concedendi indulgentias pertineat ad clauem iuriſdictionis vt per D. Thom. 3. ſenten. 20. diſt. q. 4. art. 2. eſt vere iuriſdictio conceſſa epiſcopali dignitati cap. accedentibus, de exceſſ. prælat. de qua comm teſtatur Zab. in clem. 2. quæſt. 3. de pœnit. & remiſſ. Pauin. part. 1. q. 4. attamen Ludo. Bologn. in ſuo tract. de indulg. ex profeſſo hunc articulum tanquam frequentem, & neceſſarium examinãdo parte affirmatiuam tenet. Huic etiam parti videtur inhærere Nauar. de iubil. & indulg. notab. 31. num. 7. præſertim ſi capitulũ Sede vac. id haberet

ex

ex conſuetudine Henriquez in ſum.lib.7.de indul.cap.31.tutius tamen eſſet vt capitulum hoc committeret alicui epiſcopo qui ſuo nomine hoc faceret ut in ſimili,ſcilicet in electo & confirmato in epiſcopum nondum conſecrato inquit Zabar.loc.cit.& in terminis noſtris Pauin.eum ſequendo dict. quęſt.4.ſub num.5.

Verum quia propter difficultatem congregandi totum capitulum pręſertim in his quæ celeritatem deſiderarent,item ob contradictionem ac diſcordiam quæ oriri poſſet inter ſingulos de canonicis commodius & expediens viſum fuit vt hanc iuriſdictionem quæ penes ipſum capitulum reſidet vni committat,vnumq; ad illam exercendam deputet,iure,igitur optimo Sacroſanctum Conc.Trid.ſeſſ.24.c.16.ſanciuit,ut infra octo dies &c.Circa quod de pluribus dubitare occurrit.

2 Primo dubitatur † ſtante præfixione termini octo dierum,infra quem capitulum cogitur Vicarium eligere,quis interim adminiſtrabit. Reſp. quod quamuis videatur dici poſſe Archidiaconum debere tunc temporis vices Vicarij ſuſtinere per tex.in c.1.& in cap.ad hæc de off.Archid.idq, etiam ſentiat Iac.Sbroz.in tract.de vic.epiſc.libr. 1.q.61.tamen quia ex diuerſis non fit illatio & dicta iura loquantur ſede repleta,non autem Sede vacante quo caſu de iure tranſit in capitulum iuriſdictio ut ſatis abunde ſupra ſcriptum fuit,dicendum puto infra octo illos dies totum capitulum adminiſtrare debere,poſſeque etiam prædictum numerum octo dierum pro Vicarij electione reſtringere breuiorem ſtatuendo per tex.in ca.eccleſia veſtra vbi Abb. notab.1.de elect.

Secundo dubitatur.Quid ſi adeſſet diſcordia inter canonicos in electione Vicarij,& plures ad hoc officium aſſumerentur. Reſp.quod in hac controuerſia magis idoneus,& habens qualitates Concilij remanere debet cęteris remotis ex declaratione Sacræ Congregationis.

3 Tertio dubitatur † An facta electione vel confirmatione poſſit poſtea illum reuocare,Reſp.affirmatiue per Pauin.part. 2.quæſt.10.ſub nu.7.nam vicarium poſſe ad libitum remoueri ab eo cuius eſt vicarius modo ſolum habeat poteſtatem ab illo aſſeruit Nauar.conſ.9 de elect.in antiq. & D. Antonin.3.par.ſuę Sum.titu.19.cap. 10.§.2.in fine ita teſtatur ſe Paduæ conſuluiſſe,arg.tex.in c.fin.de præcar.tamen huiuſmodi amotio nō debet fieri ſine cauſa,cum abſq; ea variatio a iure improbetur ex annotatis per ſcribentes in c.publicato de elect.nec non ad fauorem Vicarij dici poſſet iuſtam,& rationabilem cauſam in reuocatione requiri,etiam ſi a capitulo ſimpliciter & ſine certa temporis præfinitione conſtitutus eſſet,vel cum adictione clauſulæ ad beneplacitum,quam clauſulam non importare liberam voluntatē, ſed ad arbitrium boni viri referri debere voluerunt Abb.in c.verum,nu. 6. de for.comper. Iaſ.in l.ſi ſic legatum nu.6.de legat.primo Felin.in c.1.ſub. nu.51.de conſt. Capyc.deciſ.116.niſi ex communi loquendi vſu pro libero arbitrio ſumeretur ſicuti apud Gall.refert.Menoch.de arbitr.iudic.lib.1.q. 8.nu.10.ad cuius corroborationem faciunt ea quæ idem tradit in addit.ad 1. lib.q.55.num,21.& ratione comprobatur,quia ſi canonici pro libito eorū

voluntatis

voluntatis poſſent auferre vicario commiſſionem ei factam, ſequeretur abſurdum.ſcil.quod ipſe vicarius ſegniter ſe haberet in adminiſtranda iuſtitia in canonicos particulares vel dependentes ab eis, hoc enim non procedit in vicario epiſcopi ad beneplacitum cõſtituto, cum ad eius nutum poſſit libere remoueri argu.text.in l.iudicium ſoluitur ff.de iudic.cum concor. adductis per Sbroz.in tract.de vicar.epiſ.libr.3.quæſt.32. ſiquidem epiſcopus iudicare poteſt de per ſe abſque vicario ſecus in Capitulo poſt octo dies, idque & fortius locum habere aſſerendum eſt in vicario capitulari expreſſe electo durante Sedis vacatione, vel ad certum tempus determinatum vt eo magis ſine iuſta cauſa amoueri non poſſit ante tempus finitum, alias capitulum teneretur ad intereſſe. Frecc.in tractat.de ſubfeud.libro 2.authorit. 9. verum in contrarium magna eſt authoritas Dom. Antonini loc.cit.loquentis in proprijs terminis. Inter iuſtas autem cauſas deponendi vicarium ab officio enumerantur ſequentes, quarum prima eſt, quando in ſuo officio negligens admodum eſſet.l.fin.ff.ubi pupill.educ.deb.& l.ſi quos C.de offic. præf.præt.& eo magis ſi ob eius negligentiam in iuſtitia non miniſtrata aliquis mortuus fuerit.Boer.deciſ. 153.nu.20.Secunda cauſa iuſta eſſet, quando præuaricaretur in ipſo officio illum male gerendo.ſ.vendendo iuſtitiam, & his ſimilia faciendo Per.Belluga in Spec.Princ.rubr.26.de priuat.offic. §.Princeps nu.6.quinimo Capitulum teneri de delicto Vicarij ab eo conſtituti, niſi quanto citius ſciuerit, eius delictum purgauerit.ſcriptum reliquit Pauin. loc.cit.ſub num.22.Tertia cauſa iuſta eſſet, quando apparet inſufficiens in exercitio illius officij c.quamuis triſte 7.q.1.Boer.deciſ.149.num. 17.Menoch.has cauſas ex ordine colligens in addit.ad lib.1.de arbit.iudic. quæſt.55.nu.29. Neq; ignorandum exiſtente iuſta cauſa poſſe capitulum Vicarium reuocare, etiam ſi interpoſitum fuerit iuramentum, vel ab ipſis canonicis ſub certa pęna promiſſum de non reuocando, vt & contrauenientes non ſint periuri nec pęnæ debitores efficiantur D.Antonin. loc. præal. Pauin.d.q.10 ſub.num.7.Sbroz.in d.tract.lib.3.q.31 nu.7.An ſcilicet capitulum poſſit ad libitum amouere Vicarium alias per ipſum electum ſeu confirmatum, placuit nobis pro norma, & exemplo aliarum eccleſiarum huc tranſcribere, quæ circa hoc & alia ſancita reperiuntur inter Conſtitutiones, & decreta Sexti Concilij Prouincialis Mediolanenſis, & habentur apud acta eiuſdem Eccleſiæ parte 1.pagin.306. & ſunt prout ſequitur.

Cõprobatur concluſio nõ licere Capitulo ſine cauſa Vicarium amouere.

Capitulum Sede Epiſcopali vacante Vicarium conſtituat, confirmet ve, qui omnino iuris Canonici Doctor ſit; quod ſi huiuſmodi vir in Collegio capitulove non extat, alium de capitulo, qui quam maxime poteſt idoneus ſit, deligere poterit.

Eidem Vicarium ſemel electum mutare ob cauſam licebit, modo alium octo dierum ſpatio conſtituat, alioquin illius eligendi facultas ad Metropolitanum, aut ad eius antiquiorem ſuffraganeum Sede Metropolitana vacante pertinebit. Electione verò in controuerſiam aut in dubium adducta, is electus cenſeatur, qui à capituli maiori parte delectus fuerit.

Ne

Ne vero œconomus,cęterive Officiales ſemel electi a Capitulo mutentur niſi ea electio etiam viuente Epiſcopo ad Capitulum pertineat.

Vicario autem,aliiſue Officialibus abſentibus, ſubſtitutorum electio ad Vicarium,non ad Capitulum ſpectet.

Cum Vicarius, aliuſue Officialis a ſuo munere amouendus erit, fas ſit Capitulo Vicarium ipſum, Officialeſve ad reddendam rationem adminiſtrati muneris compellere, eoſque pro modo culpæ etiam non expectato nouo Prælato punire:qui nihilominus eandem adminiſtrationis rationem, quam Sede vacante reddiderint,exigere poſſit,atque in eos,quamuis per Capitulum abſoluti eſſent,animaduertere vt iuris erit. Hæc ibi. Ex quibus infertur,quod ſi mutare Vicarium ob cauſam licebit,ſine cauſa non permittendum, Neque huic concluſioni obſtabit authoritas D. Antonini contrariũ aſſeuerantis, ſiquidem non eſt mirum ſi præfatus Doctor in eam deſcendit ſententiam tunc temporis, quo capitulum per ſe ipſum valebat iuriſdictionem exercere,neque ad Vicarij deputationem arctabatur, ad quam hodie vigore decreti Concilij Trid.omnino tenetur. Neque a præd. adminiſtratione erit illico remouendus niſi cauſa, quæ aduerſus ipſum Vicarium opponitur,bene ponderata,& qua mente,quove ſpiritu d.oppoſitio fiat, & niſi ex informatione capta aliquid ſubſtantiale appareat,quia non eſt indulgendum malitijs hominum,ſed potius obuiandum l.in fundo,§.cenſuimus.ff.de rei vend.

Terminum octo dierum poſt mortem Epiſcopi præſcriptum capitulo ad conſtituendum vicarium ex decreto Concil. Trident.ſeſſ.24.ca.16.refertur ſacram eiuſdem Concilij Cógregationem declaraſſe currere capitulo etiam à die ſcientiæ translationis Epiſcopi ad aliam Eccleſiam, quando tamen à Summo Pontifice fuerit Epiſcopus abſolutus à vinculo prioris Eccleſiæ, quia tunc dicitur propriè vacare ſedes per translationem etiam ante adeptam poſſeſſionem ſecundæ eccleſiæ. Hoſt.in ſum.de tranſlat. Epiſc.ſub numer 6. Abbas.in conſ.101.par.2. Franc.Marc.deciſ.delph.1098. & tunc ceſſare adminiſtrationem,& fructuum perceptionem cenſuit ſacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum,quicquid dicat Alphonſ. Hoied. in tracta. de benef.in compar.par.1.cap.3.nu.12. Ex quo ſequitur infra illos octo dies non arctari capitulum ad conſtituendum Vicarium, & ſucceſſiuè poſſe de per ſe adminiſtrare cum voto conſultoris in caſibus, in quibus eo opus erit, ſed ne Eccleſia,ciuitas,Diœceſis,& Tribunal infra illud tempus detrimentum patiantur,conſulo,vt Capitulum deputet perſonam,quę nomine ipſius adminiſtret per ſeptem dies,abſque tamen facultate determinandi cauſas,& procedendi ad actus irretractabiles,ſed tantum ad actus currentes, & ad ea, quæ celeritatem exigunt,& interim deliberare de qualitate Vicarij deputandi,qui ad id munus obeundum ſit idoneus,& attente conſiderare, an expediat illum ad certum tempus conſtituere,an verò durante Sedis uacatione, an cum omnimoda poteſtate,an uerò aliqua reſeruare,& quæ, & pro dicta inueſtigatione facienda omnes Canonici habẽtes uocem in capitulo non ſemel,ſed pluribus vicibus conſultò per eum,ad quem ſpectat, conuocari debent,

bent, vt de hoc tractatus inter eos habeatur, omniaque agere præuia Miſſa de Spiritu ſancto.

In caſu verò in quo Vicarius conſtitutus non eſſet Doctor, poteſt capitulum in ipſo actu deputationis, dare ei conſultorem Doctorem, vt prædiximus fol. ſup. alioquin poterit ipſe Vicarius eligere conſultorem ſibi beneuiſum, partibus non ſuſpectum, in caſibus in quibus eo opus erit, vt fertur eandem Sacram Congregationem ſuper cauſis Epiſcoporum cenſuiſſe, per quam fuit etiam diſpoſitum, & pluribus capitulis reſcriptum, vt nequeat capitulum amouere Vicarium ſine cauſa approbanda prius ab ipſa Sacra Congregatione, quæ certiorari debet, alioquin reuocatio eſſet nulla.

4 Quarto dubitatur† An facta electione Vicarij videatur tranſlata omnis poteſtas à capitulo in vicariū, ita ut nihil remaneat apud ipſum capitulum. Reſp. quod poſt vicarij electionem capitulum non abdicat à ſe iuriſdictionem, ſed illius exercitium tantum, nam qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur ex iuris regula, In commiſſione tamen Vicarij poteſt capitulum ſibi aliqua reſeruare vt colligitur ex dictis per Ioan. Gutierez libr. 1. canon. quæſt. capit. 11. numer. 10. dum inquit poſſe Vicarium rite à capitulo Sede epiſc. Vacante cum plena, omnimoda, & libera poteſtate deputatum concedere literas monitorias generales ad finem reuelationis, niſi id expreſſe in mandato, ſeu commiſſione denegetur, vel reſtringatur ad alia, reſeruando cætera ipſi capitulo. Prædicta amplia etiam quando Metropolitanus, vel alius ex epiſcopis antiquior iuxt. Concilij decretum ipſum Vicarium conſtitueret ſupplendo capituli negligentiam, ut non per hoc capitulum iuriſdictione priuetur alijs vicibus, ex quo ſequitur quod ſi Vicarius à Superiore conſtitutus ex hac uita migraret vel renunciauerit, vel decurſum eſſet tempus ad quod creatus eſſet, poſſit denuo à capitulo alter uicarius eligi, & non à Superiore, cum illa negligentia capituli ſuggillet perſonas, non autem inducat iuriſdictionis priuationem, cum capitulum ſit iudex ordinarius, & ad huius comprobationem cito ea quæ in ſimili ſcripta fuerunt ſupra in verbo Archiepiſcopi authoritas auth. 18. ſub numer. 19. Per quæ non intendimus affirmare quod ſi Metropolitanus, vel is ad quem in hoc caſu ſpectat ſupplere defectum, & negligentiam capituli, differret Vicarium deputare, licere capitulo pænitendo ſe de commiſſa negligentia ad Vicarij creationem procedere, quia eo ipſo quod lapſum eſt tempus dierum octo, ius eſt quæſitum ipſi Superiori, & fit executio ab ipſo iure, ſeu Concilio transferente ſtatim illam poteſtatem ad Metropolitanum, & ideo facta deuolutione non eſt locus purgationi moræ ex allegatis notabiliter per Geminian. in ca. fina. nu. 8. de ſuppl. negl. prælat. in 6. Hinc infertur etiam poſt vicarij conſtitutionē ad capitulum ſpectare, ne eccleſiaſtica libertas, ſeu iuriſdictio aliqua ex parte imminuatur, prout de hoc Sanctiſſimus D.N.D. Clemens Papa VIII. capitulum Neap. monuit apoſtolicis literis tenoris ſequentis, videlicet.

Dilectis

Dilectis filiis canonicis,& Capitulo Eccleſiæ Neapolitanæ.

CLEMENS Papa VIII. Dilecti filij, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Pie,ac merito literis ad nos ſcriptis,deploratis iacturam,quæ à vobis,& ab inſigni iſta eccleſia nuper facta eſt in obitu venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi veſtri Alphonſi Cardinalis Geſualdi,cuius animæ ſempiterna gaudia tribuat Deus,& nos etiam viri pietate,& uitę integritate, ac multis meritis præclari,atque in hoc ſacro Ordine ampliſſimi mortem doluimus,ſed in Dei voluntate omnes conquieſcere æquum eſt. Vos interea pro eo quod vos decet,dum eccleſia iſta,quam paterne amamus,& in uiſceribus Chriſti gerimus, Paſtore proprio viduata eſt date operam ut cultus Dei & eccleſiaſtica diſciplina accurate conſeruetur,& uos eccleſiæ eiuſque iuriſdictio,libertas vbique ſarta,& tecta ſit neque ulla ex parte imminuatur Denique quicquid ad Dei honorem,& animarum vtilitatem pertinet ſumma inter uos concordia procurate quam diligentiſſime,& agite quoad Deo bene iuuante,idoneum Paſtorem,& Archiepiſcopum,vt maxime cupimus eccleſiæ iſti præficiamus,vobis,filij,Apoſtolicam benedictionem noſtra benigne impartimur. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annullo Piſcatoris. Die vij. Martij 1603. Pontificatus noſtri anno 12.

Syluius Antonianus Card.

5 Quinto dubitatur † quid agendum quando allegaretur ex aliqua cauſa ſuſpectus Vicarius à Capitulo deputatus ; Reſpond. in eo caſu ad Capitulum eſſe recurrendum ipſumque poſſe eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſis ſuſpitionum,quæ proponuntur eo,ſcilicet modo quo epiſcopus potuiſſet,& ita Sacra Congregatio cenſuit,quod ſi cauſæ ſuſpitionis militauerint in eo caſu poſſe capitulum illas cauſas a Vicario auferre , & altericommittere.

6 Sexto dubitatur,† An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli. Reſp. non eſſe de neceſſitate, ſi uero adeſſet idoneus cæteris paribus eſſet præferendus ex declaratione Sacræ Congregationis,quæ etiam uoluit irritam eſſe electionem Vicarij non doctoris , quando haberi poteſt doctor, Item quod ſi epiſcopus demortuus reliquerit vicarium non doctorem, Capitulum non debet illum confirmare , ſed alium qui ſit Doctor. eligere . Et quid ſi in capitulo nullus ex canonicis adeſſet doctor,& fieret electio in Vicarium vnius ex ipſis,an eidem poſſit deputari cõſultor. Reſp. quod ſic cum per conſtitutionem Leonis 10. incip. Regimini uniuerſalis eccleſiæ fol. 188. in Bullar. inter alia ſit diſpoſitum,quod iudices à Sede Apoſtolica deputati,ſi in altero iurium graduati non fuerint , aſſeſſorem partibus non ſuſpectum, ab ipſis partibus,vel earum altera requiſiti,aſſumere & ſecundum eius relationem iudicare teneantur.

7 Septimo dubitatur † quando creatur Vicarius ex canonicis ipſius Capituli,an debeat habere ſalarium ex bonis eccleſiæ uacantis. Reſp. affirmatiue

K ac ſi

Digitized by Google

ac ſi eſſet quilibet extraneus, quia officium ſuum nemini debet eſſe damnoſum l. ſed ſi quis ex ſignatoribus ff. quemadm. teſtam. aper. & nemo tenetur ſuis ſtipendijs militare cap. cum ex officij, de præſcript. illudque ei ſoluatur pro labore quem exercet ad opus, & utilitatem ipſius prælaturæ, & hoc expreſſe firmat Card. in clem. ſtatutū q. 7. de elect. & Imo. ibidem n. 13. Sbroz. de vic. epiſc. lib. 1. quæſt. 55. nu. 7. Sed an poſſint ipſi canonici conuenire, & paciſci cum Vicario ab eis eligēdo ut teneatur ſalarium, & omne aliud emolumentum diuidere inter ſe, & alios canonicos, vide Naua. conſ. 2. ne prælat. vices ſuas in antiq. pro negatiua conſulentem, quia in hoc admitteretur ſimonia, non tamen inciderent in pœnam extrauag. 2. de ſimon. etiam ſi reipſa participarent, quam non habere locum niſi in ſimonia commiſſa in ordine, vel beneficio voluit etiam ipſemet in Man. confeſſ. c. 23. nu. 111.

8 Octauo dubitatur † quando Vicarius capituli eligitur vnus ex canonicis interueniens in choro cum canonicali apparatu ut lucretur diſtributiones, an debeat ſedere primus inter alios canonicos. Reſpondeo negatiue, ſed debet ſedere in loco ſui canonicatus, antiquiores non præcedendo per tex. in c. a collatione, vbi Gemin. nu. 6. & Fran. nu. 4. de appellat. in 6. Nicol. Boer. in addit. ad tract. de authorit. magni conſ. nu. 66. in illo enim caſu conſideratur vt canonicus, & non vt Vicarius, Meno. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 1. caſu 68. num. 23. & ideo non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicariatus Frec. de ſubfeud. lib. 1. c. incip. Alia etiam fuit quæſtio nu. 7. niſi conſuetudine contrarium in aliqua eccleſia eſſet inductum. Nauar. conſ. 2. de offi. vicar. in antiq.

Quē locum in choro & processionib. habere debet vicarius Capitularis non electus ex Canonicis.

Succeſſiue hæſitare contingit de duobus, & primò quando non eligitur Vicarius ex Canonicis, an in choro, & in proceſſionibus occupare debeat primum; & honorabiliorem locum; Ad quod reſpondendum videtur ei eſſe præferendum Archidiaconum, ſeu aliam dignitatem maiorem, & primā poſt Epiſcopum, cuius maioritatis ſigna pulchrè recenſet Ioan. Andr. & Gemin. in cap. pen. de off. legati in 6. determinantes, quod in eccleſijs in quib. Præpoſitus præfertur Archidiacono, hanc maioritatem retinet Præpoſitus, etiam ſi Archidiaconus gerat uices Epiſcopi Sede uacante, & tunc temporis imperet Præpoſito, quia illa poteſtas vt temporalis & breui duratura nō facit eum haberi maiorem, ſequitur Fely. in rubr. de maior. & obed. numer. 10. & Nicol. Boer. in tract. de Ordine, & præced. graduum vtriuſque fori p. 1. num. 21. & expreſſe in terminis noſtris firmat Sbroz. lib. 2. de Vicar. Epiſcop. q. 25. num. 10. Dubitatur ſecundo, Num Vicarius Sede vacante ex Canonicorum numero electus habeatur pro præſente ad effectum lucrandi fructus. Reſpondeo per infraſcriptos Doctores videri quod ſic, quia cenſetur eſſe in ſeruitio eccleſiæ ea ratione, cū magis commodum ſit Eccleſiæ ut deputetur vnus ad exercendam iuriſdictionem, propter difficultatem congregādi totum capitulum, & diſcordias, quæ poſſunt oriri inter ſingulas Pauin. in tractat. de off. & poteſt. Cap. ſed. vacan. par. 2. q. 10. ſub nu. 5. cui concinit Rebuff. in praxi. par. 1. titu. de Vicar. Epiſc. num. 5. ſubnectens, quod conſuetudo multarum Eccleſiarum illum abſentem non excuſat, ſequitur Rota Rom.

An vicarius de capituli gremio electus Sede vacāte dēat in abſētia fructus lucrari.

decis.

Digitized by Google

deciſ.212.diuerſ.nu.6.part.2.Verum in hoc caſu quando ſcilicet Vicarius à capitulo ſede vac.de ipſius corpore eligitur dum a choro abſens, exercet officium ſuum,illique tempore diuinorum officiorum incumbit,vt non debeat quotidianas diſtributiones percipere dicendum putat Alex. Monet. in tract.de diſtrib.quotid.par.2.q.11.nu.83.& rationib.de quib. ibi per eum.

9 Nono dubitatur † An poſſit plures uicarios conſtituere. Reſp. affirmatiue ſiue plures æquæ principales,ſiue vnum generalem & alium foraneum,præſertim ubi eſſet ampla diœceſis. Pauin.par.1.q.10.num.6. Sbroz.de vicar. epiſ.lib.1.queſt.50.nu.2.ac etiam alterum vicarium monialium vbi epiſcopus uiuens illum ſeparatum conſtituebat vt obſeruatur Neapoli.

Refertur Sacram Congregationem cenſuiſſe ex decreto Concilij ſeſſ. 24.cap.16.a capitulo ſede vac.unum tantum Vicarium eſſe eligendum,cæterum non eſſe eo decreto ſublatam conſuetudinem duos,aut plures eligendi præſertim immemorabilem. Et ego accepi obſeruari ,quod quando duo epiſcopatus ſunt vniti,& capitula Cathedraliũ Eccleſiarum ſunt ſeparata, per obitum Epiſcopi conſtituuntur duo Vicarij,vnuſquiſq; in ſua Diœceſi.

Ad maiorem corroborationem eorum , quæ diximus ſupra ſciendum eſt extare declarationem tenoris ſequen.

Pro capitulo Salernitano ſupplicatur Illuſtriſſimis,& Reuerendiſſimis Dominis Cardinalibus interpretationi decretorum Sac.Conc.Trid.præfectis declarari ſubſcripta dubia.

An capitulum Sede vacante duos Vicarios conſtituere poſſit, vt alternis menſibus Vicariatus munere fungantur, ſi ita ab immemorabili tempore conſueuerit.

An item poſſit certum tempus in ipſa Vicarij deputatione præfinire,quo elapſo eius iuriſdictio expiret.

Reueren. Dominis Canonicis,& capitulo Eccleſiæ Salernitanæ.

Reuerendi Domini. Ad duas dubitationes libello his literis adiuncto cõprehenſas, & nomine veſtro Sacræ Congregationi Cardinalium Concil. Tride. decretorum ex Sanctiſſimi D. authoritate interpreti,propoſitas, ſic Congregatio ipſa (quoad primam attinet) reſpondit,ſi legitime probetur immemorabilis conſuetudo poſſe vtique capitulum huiuſmodi Vicarios cõſtituere,dum tamen illis qualitatibus ſint præditi,quas Trid.Conc.cap.16. ſeſſ.24.requirit. Ad ſecundam reſpondit capitulum tempus præfinire poſſe. Quam Congregationis de utroque ſententiam vobis notam eſſe volumus. Deus vos ſeruet incolumes,gratiæque ſuæ donis participes faciat. Romæ die 26. Iulij 1589.

Veſter in Domino.

A.Card.Caraf.

10 Decimo dubitatur † An Vicarius à capitulo deputatus poſſit alium ſubſtituere. Reſp.negatiue niſi in tribus caſibus. Primus eſt quando ad modicũ tempus & ex magna cauſa,ac non nimis frequenter alium loco ſui relinqueret. Hoſt.in ca.clericos,de off.vicar. Zab.in clem.vnic.eod.tit.q.19. Secun-

dus caſus eſt vbi hanc poteſtatem in mandato ſpecifice a capitulo habuiſſet Pauin.par.2.q.10.conſulens quod quando a capitulo in cõmiſſione datur poteſtas ſubſtituendi, ad cautelam poni debent hæc verba videlicet (quē ex nunc nos ipſi conſtituimus. Tertius caſus eſt ut ex cauſa infirmitatis, vel alterius impedimenti poſſit delegare cauſas tunc pendentes. idem Pauin. in eod.loc.ſub nu.21.quod ego intelligo de conſenſu ipſius capituli, cuius nomine iuriſdictionem exercet, alias ſi Capitulum ſe opponeret, & vellet durãte infirmitate alium vicarium conſtituere, dicerem quod poſſit ſalua &c.

11 Vndecimo dubitatur† An inhibitio facta Vicario a capitulo ſede vacante deputato afficiat ſucceſſorem & modernum epiſcopum. Reſp. quod non ad effectum, vt ipſe epiſcopus poſtea contraueniat inhibitioni, geſta per eum ſint tanquam attentata reuocanda, Lancell.in tract. de attentat. c.20. limit.28.nu.5.dicens ita per Rotam Rom.vltimo loco fuiſſe reſolutum die 15.Decemb.1574.in cauſa ut ibi per eum.

12 Duodecimo dubitatur,† An prædicta vendicent ſibi locum extra caſum mortis.ſ.quando epiſcopus degeret in remotis partibus & Vicarius moreretur, & ipſe non prouidit. Reſp. affirmatiue, quia longa abſentia ęquiparatur morti Cardin.in clem.vnic.quæſt.18.in fine de off.vicar. Vital.in clem.1. §.volumus, quæſt.5.de for.compet.& ille dicitur eſſe in remotis cuius præſentia in breui haberi non poteſt c.vnic.§.fi.vbi Gemin.notat, ne Sed.vac. in 6.ad quod uide gl.in c.cum nullus uer.remotis, de tempor.ord.in 6. idq; in facti contingentia Nep.ſeruatum fuit tempore quo bonæ memoriæ Annibal de Capua Archiepiſc.Neap.exiſtebat in Polonia nuntius Summi Põtificis, relatum fuit ſupra in verbo authoritas Archiepiſcopi nu.22.fol.76. idem eſt dicendum quando ſedes epiſcopalis quaſi vacaret iux. tex. in c.ſi epiſcopus, de ſup.negl.prælat.in 6.

13 Decimotertio dubitatur†.quando expiret poteſtas Vicarij à capitulo conſtituti. Reſp. quod ceſſabit ceſſante poteſtate ipſius capituli, cuius exercitiũ continuare poterit donec nouus prælatus adeptus fuerit poſſeſſionem Pauin.d.q.10.nu.19.Rebuff.in prax.tit.de for.vicar.nu.20. nam vſque tunc Sedes habetur pro vacante Hoſt.in c.olim el 1.de reſtit.ſpol. Felin. notabiliter conſ.40.nu 4.& ſic non ſufficit quod eccleſiæ fuerit de epiſcopo prouiſum, ac de eo à Papa ſit nominatio facta, Vital.in.in clem.1. numer.176. de hæret.& quouſque ſuper ſua promotione nõ fuerint literæ confectæ, nõ poterit adminiſtrare ut habetur in extrauag.. Bonif. 8. incip. Iniunctæ ſub tit.de elect.adeo quod nec ei liceat uicarium mittere. Abb.in c.qualiter, notab. 1.de elect. Vital.loc.cit. Ne prædictis repugnare uideatur deciſio Rotæ 182.inter nouiſſimas diuerſ.par.2.quam allegat etiã Pariſ.lib.7.de reſign. benef.q.23.nume.26.& ſeq.quæ in contrarium facere videtur. Aduertẽdũ eſt, quod dicta deciſio fuit poſtea reuocata,& ab illa receſſum per aliam eiuſdem Rotæ deciſionem factam in eadem cauſa Burgen. Canonicatus, vbi etiam fuit reprobata opinio tenentium quod ad hoc, vt per prouiſionem à Sede Apoſtolica de Pręlato factam ceſſet vacatio Cathedralis Eccleſiæ, ſola expeditio literatum ſufficiat & ſola ſcientia, abſque illarum præſentatio

ne

ne,& intimatione Capitulo facta, prout atteſtatur Hier. Gonzalez in cõm. ad reg.8.Cancel.gl.15.nu.49.& in §.2.eiuſdem gl.nu. 80.& infra, ſubdens hanc vltimam deciſionem fuiſſe poſtmodum ſæpius à Rota canonizatam. & ſic ut Capituli poteſtas ceſſet, requiritur apprehenſio poſſeſſionis Epiſcopatus cum literarum oſtenſione. Secundo ceſſaret Capituli poteſtas ſi à Sede Apoſtolica eccleſiæ uacantis adminiſtratio fuerit commiſſa c. is cui, de elect.in 6.& talis adminiſtrator Capitulo æquiparatur, adeo quod poterit ét Vicarius conſtitui. Sbroz de vicar.epiſc.lib.1.quæſt.61. Tertio expirat quando a capitulo eius poteſtas eſſet limitata ſcilicet, vt ad certum tempus vices gerat & tempus eſſet decurſum, & quod capitulum id poſſit, colligitur ex Pauin.in d.quæſt.10.ſub nu.6.

14 Dubitatur deniq; An † Vicarius capituli Sede vacante finito officio teneatur ſtare ſyndicatui, & coram quo. Reſp.quod ſic & tenetur reddere rationem adminiſtrationis nouo epiſcopo, & hoc eſſe ſpeciale in vicario epiſcopalis iuriſdictionis vt Sbroz.in d.tracta.lib.3.queſt.52. ſtante decreto Conc. Trid.ſeſſ.24.de ref.c.17.vbi id ſancitur in hęc uerba. Epiſcopus vero ad eandem eccleſiam vacantem promotus, ex ijs, quæ ad eum ſpectant, ab eodẽ Vicario, & alijs quibuſcunque officialibus, & adminiſtratoribus, qui ſede vacãte, fuerunt a capitulo, vel ab alijs in eius locum conſtituti, etiam ſi fuerunt ex eodem capitulo, rationem exigat officiorum, iuriſdictionis, adminiſtrationis aut cuiuſcunque eorum muneris, poſſitque eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint, etiam ſi prædicti officiales redditis rationibus, a capitulo, vel a deputatis ab eodem, abſolutionem, aut liberationem obtinuerint. Fidem quoq; epiſcopo teneatur capitulum de ſcripturis, ad eccleſiam pertinentibus, ſi quæ ad capitulum peruenerunt, rationem reddere. hactenus verba Concilij, illud etiam ante ipſum Concilium videtur ſenſiſſe Pauin.in d.tract.par.2.quæſt.8.nu.15.in Vicario vero epiſcopi conſuetudo ſe habet in contrarium, & expreſſe declarauit fel.mem. Gregor. Papa xij.in quibuſdam literis de anno 1578. quæ reperiuntur impreſſę in libro de antiq. Tarent in fine fol.212.directis clero, & communitati Tarentinorum, quibus prætendentibus Archiepiſcopi vicarios pro tempore exiſtentes, ſyndicatui eſſe obnoxios, reſpondit his verbis, Statuimus, & mãdamus, quod Vicarij, & officiales, ſiue generales, ſiue particulares etiam foranei nuncupati per eundem Archiepiſcopum, ſiue eius pro tempore ſucceſſores in d.eccleſia Tarentina, ſiue eius diœceſi deputati, vel deputandi, ad aliquem ſyndicatum nullo modo teneantur, aut eidem ſub quouis reſpectu, ſint obnoxij.

15 † An capitulum ſede vacante poſſit agitare cauſas ipſius eccleſię. Verum quia Felin.in c.doceri, ſub num.7.verſ. vacante ſede, de reſcript. in hoc format regulam negatiuam cum ampliationibus & limitationibus, & eaſdẽ limitationes magna ex parte repetit in conſi.40.num.8. in quibus plene & ordinate procedit, nolui hic tranſcribere, addo tamen pręter eum quęrendo, An tunc temporis.i. vacante ſede debeat ſolui ſalarium conſuetum aduocatis ipſius eccleſię, & reſpondeo quod ſic, quia licet per id tempus nulla lis agitari debeat, tunc magis eccleſia indiget cõſilijs, ſicuti etiam accidere poſ-

ſet ipſam ſaltim de facto uexari, vel quod reditus epiſcopales diſſipentur, & ita determinant Card. & Imol. in d. clem. ſtatutum, de elect.

Num Sede uacante currat præſcriptio cõtra ipſam eccleſiam. Reſp. quod non, etiam ſi eſſet cæpta viuente prælato, quia interim dormit, & tempus vacationis ſemper de medio ſubducitur c. auditis, cum alijs concor. de preſcrip. Balb. in tract. de preſcript. 2. par. ſextæ par. princ. num. 7. quod intellige vt ſecus ſit è conuerſo, ſiquidem ipſa eccleſia uacans bene contra alias præſcribere poteſt, ne quod in ſui fauorem introductum eſt, retorqueatur in læſionẽ Hoſt. in ſu. in tit. ne Sede vacante §. 1. Secundo intellige vt ipſius iuriſdictionis exercitum poſſit ab alijs contra capitulũ præſcribi Pauin. par. 1. q. 9. ſub nu. 2. & quod iſta iuriſdictionalia ſint præſcriptibilia, clare patet in d. c. auditis, & in capit. cum olim, eod. titu. late Balb. in præalleg. tract. par. 1. quintæ par. princ. quæſt. 11.

Formula cõmiſſionis in perſon. ī Vicarij Capitularis præterquam in caſib. in iure exceptis.

Denique, vt nihil prætermiſſum remaneat, cum ex prænarratis ſatis pateat de poteſtate Capituli, & eius Vicarij, cui quoniam decet commiſſionem in ſcriptis facere, vt de eius facultate in futurum ambigi non poſſit, illius etiam formam pro coronide ſubnectere cenſuimus, cui pro volnntate Capituli addi, uel minui poteſt. *Nos Canonici, & Capitulum Cathedralis N. Sede vacante per obitum bonæ memoriæ N. Epiſcopi &c. Reuerendo N. ſalutem in Domino ſempiternam. Cum ex ſacrorum Canonum diſpoſitione Eccleſiarum Cathedralium Capitula in deficiẽtium Epiſcoporum (præſertim ſi ex humanis eximi contigerit) locum ſubrogentur, eiſque in ſpiritualibus, & temporalibus ſuccedant, eorum munus erit viduatis Eccleſiis ita conſulere, vt miniſtrorum ſolertia, & diligentia uiduitatis incommoda minime ſentiantur. Ne igitur ſupradicta eccleſia noſtri culpa aliquid detrimenti in ſpiritualibus & temporalibus patiatur Nos dictis ſacris Canonibus, & Concil. Trid. decretis obtemperare volentes, uocatis omnibus & ſingulis canonicis, infra tempus a dicto Cõcilio ſtatutũ, ad Vicarium, qui vices noſtras ſuſtinere debeat, deputandũ Congregatiſque ijs qui debuerunt, voluerunt, & potuerunt intereſſe, habitiſq; intereſſentium votis de conſenſu & uoto eiuſdem Capituli te Reuerendum N. de cuius probitate ſcientia, & ſufficientia conſiſi generalem in ſpiritualibus, & temporalibus Vicarium, noſtrum in prædicta Eccleſia Cathedrali Ciuitate, & Diœceſi, tenore præſentium deputamus, creamus, & conſtituimus: [per menſes . . . .] [vel Epiſcopali Sede vacante] cum omnibus, & ſingulis facultatibus priuilegijs, honoribus oneribus præeminentiis, et prærogatiuis ad huiuſmodi munus exercẽdum neceſſariis, & oportunis Dantes tibi plenam, & liberam poteſtatem omnia, & ſingula exercendi, quæ Capitulo Sede vacante in vtroque foro a iure permittuntur, & proinde cauſas omnes tam ciuiles quam criminales & mixtas etiam hæreſis, & matrimoniales audiendi prouidendi, & decidendi, cum facultate excommunicandi, & cenſuras proferendi, cum uoto tamen ordinariorum Conſultorum noſtræ Curiæ in ſententiando, & procedendo ad actus quorum grauamen per appellationem a d. ſſinitiua reparari non poteſt, nec non ea omnia faciendi quæ nos facere, & mandare poſſumus, etiam ſi ſpeciale mandatum requirant: Reſeruantes nobis collationem beneficiorum eorumque inſtitutionem ad Capitulum ſpectantem, deputationem examinatorum officialium, actuariorum, & miniſtrorum Curiæ regimen Seminarii facultatem cognoſcendi de cauſis ſuſpitionum, & de negata iuſtitia, & conſtitis ſeruatis de iure ſeruandis) alteri delegãdi. Volumus, autem ut licentiam ordinandi etiam ad primam tonſuram, (in caſibus*

a Su-

à Sacro Concilio Triden. Capitulò permiſſis & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu; & Quadrageſima, ac diſpenſare in foro exteriori, etiam quoad temporum interſtitia, & caſus reſeruatos de nouo facere non poſſis abſque expreſſo noſtro conſenſu capitulariter habito. Nec approbare Confeſ. ordinãdos, & ad beneſ. obtinẽda, niſi præuio examine ab examinatorib. deputatis, quorũ approbationes p̃ Sec. annotentur in lib. In caſu vero infirmitatis, vel abſẽtiæ ſubſtituere nõ poſſis uel cauſas delegare ſed in his caſib prouiſio ad nos ſpectat e dẽat. Præcipimus itaq; vniuerſo Clero huius Ciuitatis & Diœceſis, aliiſq huius Eccleſiæ iuriſdictioni ſubiectis, quatenus te in Vicarium Officialemque noſtrum generalem recipiant, tibique in omnibus præmiſſis pareant, et obediant. Dantes tibi uices. & voces noſtras, &c. Contradictores & inobedientes pœnis, & cenſuris eccleſiaſticis compeſcendi, & ita te in Vicarium deputamus, cum ſolutione ſalarii, per eum cui incumbit, facienda. In quorum fidẽ præſentes ſcribi iuſſimus per Notariũ noſtræ Curiæ & manu propria ſubſcripſimus. Datum in noſtro Capitulo Cathedralis Eccleſiæ N. Die &c. Anno &c.

Circa quam commiſſionem erit primo obſeruandum, expedire Capitulo in ea aliqua ſpecificare, nam ſi conſtitueret Vicarium ſimpliciter abſque temporis præfinitione, eius officium durabit durante Sedis vacatione, ſi verò cum omnimoda poteſtate Capitulari, exercitium totius iuriſdictionis trãſiret, in Vicarium, ſi ſimpliciter dicendo, Conſtituimus te Vicarium generalem in ſpiritualibus, & temporalibus, tunc dubium eſt, an tranſeant ea quæ requirunt ſpeciale mandatum, & quod minime tranſeant, diximus ſupra ex Feder. de Senis in conſ. 40. quem etiam ſequitur Pauin in ſæpius cit. tract. par. 2. q. 10. num. 17. Verum an hodie poſt Conc. Trid. hoc procedat, & ſimiliter dicendum videtur non tranſire, nam Concilium eſt lex noua, & nihil ſanciuit de hoc, ſed arctauit tantum capitulum ad conſtituendum Vicarium infra octo dies, & caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis. Dubium tamen hoc indigeret declaratione à Sacra Congregatione Concilij.

Item erit obſeruandum ex dictis ſupra f. 149. nu. 13. poſſe capitulum in ipſo deputationis actu Vicarium ad certum tempus conſtituere, et non poſtea: Poſſe itidem tunc quædam reſeruare, ut prædiximus nu. 4. fol. 146. nõ autem poſtea, & de cæt. reſeruare ea, quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, quatum quædam ſunt expreſſa in formula dictæ commiſſionis, cum non requirant actus iudiciarios, neque retardetũr executio iuſtitiæ per cõuocationem Capituli. Item in ipſa deputatione Vicarij Doctoris iuris canonici poteſt capitulum, vt maturius ac conſultius in decidendis cauſis procedatur, apponere clauſulam, ut adhibeat etiam vota aliorum conſultorum, præſertim ſi Epiſcopus adhibeat: et ut in cauſis Canonicorum procederet cum uoto certi conſultoris, quia ut plurimum Vicarij Capitulares ſolẽt eſſe exoſi ijs, qui ſibi non dederunt vocem ad fauorem. Item ſciendum eſt decere Vicarium eſſe de corpore Capituli, vt dictum eſt ſupra in uerbo archiepiſcopi authoritas 36. authoritate fol. 85. ſed non eſſe de neceſſitate, ut in fol. 145. Parochus tamen non poteſt eſſe vicarius, ut Sacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. Sciendum eſt, etiam quod vicarius Capitularis nõ poteſt dici, proprie electus, cum electio cadat

in eum, qui indiget confirmatione, toto tit. de electio. & ideo not. Concilium Trident. ſeſſ. 24. capit. 16. vtitur verbis, ſcilicet officialem conſtituant & deputent. Quamobrem cum eius poteſtas dependeat a Capitulo, cuius vices gerit, non poterit totum capitulum ſuſpendere, & interdicere, & redundaret contra ſeipſum, quia vis officij, & iuriſdictionis Vicarij ab ipſo capitulo dependet, & ſuſpenſo capitulo, erit ſuſpenſus eius Vicarius, quod procedit etiam quando Vicarij deputatio eſſet facta per Metropolitanum, vel viciniorem Epiſcopum ob negligentiam capituli. Suarez de cẽſur. diſp. 7. ſect. 3. hinc eſt, quòd Vicario excommunicato, ſuſpenſo, vel interdicto, cuius abſolutio, & relaxatio ſpectat ad ordinarium, poterit abſolui de mandato capituli, c. vnico, de maio. & obed. in 6. vel à ſuperiores Capituli, & aliud eſt capitulum, & aliud ſinguli de capitulo, Feli. in c. cum acceſſiſſent, nu. 22. de conſt. & Canonici capitulariter congregati nõ dicuntur ibi ut ſinguli, ſed vt collegium, & ſi cognoſcit Vicarius in ſingulares perſonas de collegio eſt ex commiſſione Capituli iuriſdictionem habentis in ſingulos Canonicos, quos poterit Vicarius excommunicare, ſuſpendere, & interdicere vigore ſuæ commiſſionis. Si uero aliqui de capitulo dicerent de nullitate, & quod non fuerint vocati, nec auditi, nullitas hæc proponi poteſt coram ſuperiore Capituli, per quem ſi hoc prętextu fuerit electio irritata, poterit capitulum denuo congregari, & ad Vicarij conſtitutionem deuenire, prout Sacra congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. An autem ſit conſignanda clauis Archiuij Epiſcopalis Vicario capitulari, habetur apud acta Eccleſ. Mediolan. in 14. decreto ſecundi Concilij Prouincialis par. 1.

SVMMARIVM.

1 *Ad quem finem caſus reſeruari debeant, & quales, & nu. 14.*
2 *Superiores Regularium quos caſus reſeruare poſſint.*
3 *Quando agitur de ſalute animæ ſit extenſio etiam iuris pœnalis.*
4 *Quanam Sortilegia inducant caſum reſeruatum.*
5 *Quando per apoſtaſiam Regularis incurrat caſum reſeruatum, vel excommunicationem. & quando neutrum.*
6 *Quando Regulares, & moniales dicantur proprietarij.*
7 *Quod dicatur iudicium regulare ſeu legitimum.*
8 *Vt ſit falſitas quæ requirantur.*
9 *Quæ quantitas in furto conſtituat peccatum mortale.*
10 *Lapſus carnis quæ peccata comprehendat.*
11 *Quando percuſſio non faciat caſum reſeruatum in Regulari.*
12 *Aperire literas quando inducat peccatum mortale, & quando non, & in regularibus caſum reſeruatum.*
13 *Confeſſarij priuilegiati à quibus abſoluere non poſſint.*
14 *Cautela ordinariorum in reſeruatione caſuum.*

CASVS

CASVS RESERVATI.

1 PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod Caſus reſeruatio † debet fieri ad finem vt populus Christianus huius metu a peccatis arceatur, & a recidiuis præſeruetur, et licet ſit in epiſcoporũ arbitrio quos velint reſeruare, expedit tamen ut quoad fieri poteſt, ſint perpauci, breues, & clari, & obſeruare modum ut infra num. 14. quæ reſeruatio debet fieri de atrocioribus, & grauioribus criminibus, Conc. Trid. ſeſ. 14. c. 7. de quibus per Nau. cap. 27. nu. 269. & infra, & inſuper debet ipſe prælatus ſe facilem, et benignum præbere in concedenda facultate Confeſſarijs abſoluendi a caſibus reſeruatis, alias ſi ſine cauſa denegaret, peccaret, ratione quam affert Nau. ex verbis D. Thomæ in c. placuit, num. 119. de pœnit. diſt. 6. et ſi Deus benignus vt quid ſacerdos eius auſterus vult apparere? cap. alligant autem onera 26. q. 7. Hæc tamen facultas hodie omnibus ſuperioribus Regularium eſt reſtricta prout ſequitur Decretũ Sanctiſ. D. N. Clementis Papæ viij. ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus regularium ſuperioribus obſeruandum.

Sanctiſ. D. N qui iam pridē accuratè perpēdit & re ipſa comperit quod reſeruatio facultatis abſoluendi Religioſos pœnitentes a peccatis quibuſdā grauiorib. niſi ſuperiores admodum prudenter, ac moderate illa vtantur nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidant, adducere poſſet in æterne damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem. Ideo ut
2 huic malo Sanctitas ſua opportune proſpiceret, decreuit, † vt nemo ex Regularium ſuperioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis iis quæ ſequuntur aut omnibus aut eorum aliquot, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.

1 *Veneficia, Incantationes. Sortilegia.*
2 *Apoſtaſia à Religione, ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eo prouenerit vt extra ſepta Monaſterij ſeu Conuentus fiat egreſſio.*
3 *Nocturna & furtiua e monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio etiam non animo apoſtatandi facta.*
4 *Proprietas contra votum paupertatis quæ ſit peccatum mortale.*
5 *Iuramentum falſum in iudicio regulari ſeu legitimo.*
6 *Procuratio, auxilium ſeu cōſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum etiam effectu non ſequuto.*
7 *Falſificatio manus, aut ſigilli officialium Monaſterij aut Conuentus.*
8 *Furtum de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.*
9 *Lapſus carnis voluntarius opere conſumatus.*
10 *Occiſio aut vulneratio ſeu grauis percuſſio cuiuſq; perſonæ.*
11 *Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superiorib. ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.*

Si quod aliud præterea peccatum graue pro Religionis conſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbitur, id nō aliter fiat quam Generalis Capituli in toto ordine, aut Prouincialis in prouincia matura diſcuſſione, & conſenſu.

Non

Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſubditi ſponte, ac proprio motu id ab ijs petierint.

Superiores in ſingulis domibus deputent duos, tres, aut plures confeſſarios pro ſubditorum numero maiori vel minori, ijque ſint docti prudentes, ac charitate prædıti, qui à non reſeruatis eos abſoluant, & quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrerit, in quo eam debere committi, ipſe in primis confeſſarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tempore exiſtentes, quàm Confeſſarij qui poſtea ad ſuperioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligentiſſime, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerunt ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibuſdam peccatis etiam non reſeruatis a confeſſarijs imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi perpetrandis cohibere poſſint.

Atq; ita per quoſcunque Regularium ſuperiores quicunq; illi ſint, obſeruari mandauit Non obſtan conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac cuiuſuis concilij etiam generalis, Decretis, necnon conſuetudinibus, etiam ab innumerabili tempore obſeruatis, aut regulis in generalibus ſeu prouincialibus capitulis editis ſtatutis, & conſtitutionibus, etiam Apoſtolica authoritate confirmatis. Priuilegijs, indultis, & conceſſionibus quibuſcunque quorum tenores hic pro expreſſis haberi voluit, ceteriſq; in contrarium facientibus quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum die 26. menſis Maij. 1593.

Andreas Sorbolongus Secreta. Viſitat.

SCiendum eſt etiam quod electio cõfeſſariorum approbatorum ab ordinario data regularibus & monialibus vigore bullę cruciatæ, & aliorum indultorum abſoluendi a caſibus reſeruatis non extenditur ad eos confeſſarios qui à ſuis prælatis non ſunt deputati vt extat Clem. 8. declaratio vt infra in verbo confeſſor.

ADDITIO. Quoad primum caſum non eſt ignorandum ſub illis tribus ſu-
perſtitionum ſpeciebus expreſſe prolatis, & explicitis comprehendi cæteras omnes
3 *ſpecies ex identitate, vel maioritate rationis quia ſunt eiuſdem generis, nã quã*
do agitur de ſalute animæ, & de euitando peccato debet fieri extenſio etiam iuris
pœnalis Iaſ. qui alios citat in Auth. quas actiones num 25. C. de ſacroſ. eccleſ. & po
tius dicitur incluſio ſimilium peccatorum quam extenſio, vt patet ex titulo Codi-
cis qui inſcribitur de maleſ & mathemat. & cæter. ſimilibus. Eſt etiam ſciendum
4 *quod vt ea quæ attinent ad ſortilegiã inducant caſum reſeruatum in religioſis ne-*
ceſſe eſt vt ſint peccata mortalia, ex dictis per Caiet. in eius ſummula in uer. Diui-
natio, & in ver. incantatio.

Circa ſecundum declara decretum S. Pontificis intelligi debere in vero & pro-
prio apoſtata à religione, & ſic in religioſo illo qui expreſſe vel tacite profeſſus de-
ſerit religionem quam profeſſus eſt ſine tranſitu ad aliam cum animo non redeun-
di ad ſuam de quo loquitur titulus de apoſtatis D. Thom. 2. 2. q. 12. art. 1. & ibi Ca-
5 *iet. Nauar. notab. in conſi. 1. de apoſtat. diſtat tamen in hoc quando retrocedit a*
religione habitu dimiſſo, vel habitu retento. ſiquidem primo caſu incidit etiam in
excommunicationem latæ ſententiæ capi. 2. & ibi docto. ne cler. vel monac. in 6. in
2. caſu quando habitum retinuit, eſto quod animum reuertendi non habuerit, ne-

que

Digitized by Google

que tranſeundi ad aliam religionem, licet peccet mortaliter, & incidat in caſum reſeruatum, non tamen eſt excommunicatus, & quid ſi deferret habitum, ſed abſconſum, & coopertum ita quod patenter non ſe exhibeat conſpectibus hominum in habitũ monachali, an taliter deferens dici poſſit habitũ dimiſſiſſe, & per conſequẽs ſit innodatus ſententia excommunicationis iuxt. text. in d. ca. 2. vide doctores præſertim Imol. & Vitalì in clem. 2 ſuper gloſ in verb. extrinſeci, de vita, & honeſt. clericor. Oldrad. optime in conſi. 184 incip Pater ſancte numer. 12. vſque in finem Panor. in c. Deus qui num. 4 de uita & honeſt. cler. Nauar. con. 14. nu. 4. de regula. in nou.

Secundo declara decretum hoc non habere locum in religioſo profeſſo qui inconſulto ſuperiore a ſua Religione recedit, ut aliam etiam laxiorem intret, quia tunc non diceretur apoſtata, nec eſſet excommunicatus, neque eſſet caſus reſeruatus Inn. communiter receptus in cap intelleximus in fine de ætat. & qualit quia non deſerit religionem in genere, ſed in ſpecie Abb in cap fin num. 4 de apoſta. & in capit. ſane nu 6. de regular. Caiet. egregie ad D. Thom. 22. q. 12 art. 1. Neque aduerſatur, quod ſi quis ab ordine mendicantium ad aliquam monachalem religionem (Chartuſienſium duntaxat excepta) connolet abſque debita licentia ſit ipſo facto excommunicatus per extrauag Martini 4. in c. Viam ambitioſa ſub tit. de reg inter communes, nam id non eſt ratione apoſtaſiæ, ſed propter tranſitum illud ut recte aduertunt Caiet. loc. prox. cit. & Naua in d. conſi 1. de apoſt. & dixi abſq; debita licentia quia alias non eſſet excommunicatus licet ſit priuatus omni uoce actiua, & paſſiua in omnibus uicibus cle. 1. & ibi glo. in ver. officij & Card. de reg. & ad pleniorem intelligentiam quando deſerens religionem reputetur Apoſtata, & quando non, vide quæ ſcribit nouiſſime Menoch. de arb. iud. cent. 6. caſu 546 a nu. 28. vſque ad 46. in quo loco etiam reperies aliquas iuſtas cauſas per eum recollectas numer. 40 propter quas regularis profeſſus poſſet habitum dimittere animo tamen non deſerendi religionem nec habitum ipſum.

Quoad tertium quando religioſus vagatur extra monaſterium, vel ſe celat ne inueniri poſſit tunc dicitur uagus, & fugitiuus Pan. & alij in cap fin de regu. per tex. in l. quis ſit fugitiuus ff. de ædilit. edict. delatio autem habitus, vel ne iter eſt tantum quoad excommunicationis euitationem Oldrad. conſ. 202 & neutro modo apoſtaſiã incurrit quoties numquam habuerit animum recedendi a religione, nihil uero refert quominus incidat in caſum reſeruatum ſub hoc decreto.

6 *Circa quartum† quando monachus dicatur habere propriũ declaratur per doct. in c. cum ad monaſterium ubi huius materiæ ſedes iacet de ſtat. monac. quibus add. tex. in capi exijt §. porro de verb. ſignif. in 6. D. Thom 2 2 q 186 art. 3. D. Ant in 3. par. ſuæ ſum. tit. 16. c. 1. §. 11. Conc. Trid ſeſſ. 25. de regul. c. 1. & 2. Syluestr. in ver. Religio 6. num. 7 Nau plene, & luculenter in cap. non dicatis nu. 17. & inf 12. q. 1. & in conſ. 75. de regular. in antiq quod eſt tertium in nou ſub tit de ſtat. monac. collocatum; ex quorum dictis facile liquebit quando religioſus peccaret peccatum proprietatis contra uotum paupertatis ad hoc ut ſit caſus reſeruatus in hoc decreto cõtentus & An monialis poſſit ſine peccato mortali lucrum laborum ſuorum ſibi appropriare & de eo uiuere tangunt. Anton. Franc. in addit. ad Panor. in c. fi. & Fel. nu. 26. in c cum M. Ferrarienſis de conſtit. quod per Sacr. Concil. Trid. Congregationem indiſtincte diffinitum eſt vt quicquid fuerit moniali a parentibus donatum, relictum, vel eius labore & artificio quæſitum omne aſſignari debere in manu Abbatiſſæ quæ ex eo primũ prouidere debet neceſſitatibus illius monialis cuius cauſa illud eſt quæſitum ſeu donatum, & reliquum in communẽ Monaſterij vſum eſſe conferendum, & quod quando moniales victui & vitæ ſuæ aliter conſulere non poſſent,*

poſſent, niſi ſuſtentētur artificio operum quæ manibus elaborarentur, hoc non prohiberi modo debita illarum clauſura & honeſtas ſeruetur prout illarum inſtituta, & Sac. Trid. Conc. decreta poſtulant reſponſum eſt Epiſcopo Cathaniæ.

Ad hoc autem ut licentia prælati excuſet regulares a peccato proprietatis, & qualis licentia ſit ſufficiens, vel neceſſaria reperies in prealleg doctoribus quib. uiſum eſt addere ſequentia. & Primum quod ſi ſuperior conceſſerit monaco uſum ſeu detentionem alicuius rei, poteſt hanc licentiam ſemper ad libitum reuocare, adeo quod ſi ipſe Religioſus negaret reddere ſuperiori ſemel conceſſum, vel non eſſet animo parato ad reſignandum ipſi ſuperiori quotieſcunq; voluerit, eſſet in peccato mortali & eſſet caſus reſeruatus, quod amplio vt non poſſit monachus etiam ante monachatum conuenire, ut liceat ſibi habere uſumfructum rerum ſuarum ita ut in futurum poſſit detinere inuito Abbate, Panor. in conſ. 68 par. 1 nu. 3 ratione ut ibi per eum limito in licentia perpetua quæ ualeret cū confirmatione, & aſſenſu Sedis Apoſtolicæ idem Panor. in cap. niſi eſſent circa finem de præb. ad quæ faciunt dicta per Nauar. conſi. 26 de regul. in antiq.

Secundum, quod ſi regularis dono aliqua acciperet uel a conſeruatorio bonorum caperet ueſtes, calceos, & ſimilia ſine licentia ſuperioris, licet fecerit contra uotum & regulam, nec tamen eſſet proprietarius ſi ea detineret tanquam dependentia a uoluntate Prælati in loco patenti.

Sequuntur declarationes Sacræ Congregationis.

QVæritur primo, An ex diſpenſatione inferiorum a Summo Pōtifice liceat Regularibus poſſidere, vel tenere agros, annuos redditus, aliaque bona immobilia videlicet, & mobilia ſuperflua, nō obſtante decreto Concilij ſeſ. 25. de Regular. c. 2.

2 An propter talem diſpenſationem, ſeu ſcientiam ſuperiorum poſſidētes, vel tenētes immobilia, vel mobilia ſuperflua à culpa, uel a pæna excuſentur.

3 An ſuperioribus aſſeuerantibus huiuſmodi ſe licentias poſſe concedere fides adhibenda ſit.

4 An ſuperiorum arbitrio, & præfinitioni ſtare debeant Regulares quoad mobilium ſuperfluitatem, & conuenientiam?

5 An ſuperiore quantumuis requiſito neceſſaria ſuis Regularibus negante, vel ſubtrahente, liceat ipſis clam, vel inuito eo illa ſibi comparare, ſeu retinere?

6 Et quatenus liceat, an ibidem liceat, cum neceſſaria ideo negantur, vel ſubtrahunt, quia Monaſterij facultates non ſuppetunt?

7 An dicti ſuperiores regulares dictum capit. 2. declarare, & interpretari poſſint?

Ad primum Congregatio Concilij reſpondit non licere.

Ad 2. non excuſari neq; à culpa. neque à pœna ipſo facto incurrenda.

Ad 3. Minime adhibendam.

Ad 4. Niſi de exceſſu arbitrij conſtiterit, vtique ſtare debere habita videlicet ratione perſonæ, officij, & regulæ, ſtatuſque paupertatis, quam profeſſi ſunt, & cæterarum itidem qualitatum.

Ad 5. Non licere.

Ad 6.

Ad 6. Licere ſi præciſa neceſſitas ſit ad indiuidui ſuſtentationem, cęterũ communem penuriam ab omnibus percipiendam, vſq; adeo, ut ſi quid priuatim alicui delatum, vel ab ipſo partum fuerit, id omne ad ſuperiorem recte deferri oporteat, qui ex eo primum ſuccurrat eius neceſſitati, cuius intuitu illud obuenerit, ſi peculiari aliqua neceſſitate vltra communem præmatur, reliquum conuentui incorperetur, & in communem cedat utilitatm.

Ad 7. Non poſſe.

Hier. Card. Matthæius.

Locus Sigilli.

In aliquibus Monaſterijs monialium reperiuntur nonnullæ moniales, quę cenſus, & annuos quoſdam redditus & prouentus, ſeu fructus percipiũt ſub diuerſis contractuum ſpeciebus. Nam

Aliquæ in ipſarum perſona emerunt certos redditus à perſonis laicis.

Aliquæ ab alijs manialibus.

Aliquæ ab ipſis Monaſterijs.

Aliæ vero dederunt pecuniam monaſterio, vt ex earum pecunijs fieret emptio nomine monaſterij ad rationem ſeptem, vel octo pro centenario, & Abbatiſſæ dabant dictis monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant ſingulis annis.

Aliquæ monaſterij, ſeu eorum ſuperioribus certas pecuniarum ſummas manualiter pro monaſteri indigentijs dederunt, pacto adiecto, vel etiam tacita conuentione adhibita, ut monaſterium, ſeu Abbatiſſa certos redditus ad rationem tot pro centenario eorum vita durante concedat.

Quæritur an in huiuſmodi caſibus liceat Monialibus dictos reditus, fructus, & prouentus percipere abſque incurſu proprietatis, vel potius tanquã proprietariæ incurrant in pęnas per Conc. Trid. ſeſ. 25. c. 2. de Regularibus in proprietarios inflictas, etiam ſi de licẽtia Abbatiſſæ, & Abbatiſſæ nutu, vel Conuentus, ſeu monaſterij nomine percipianr.

Congregatio Concilij cenſuit in nullo ſupradictorum caſuum licere Monialibus dictos fructus, ſeu redditus percipere, & ſi perceperint incidere in pænas propoſitas a decreto d. capi. 2. ſeſſ. 25. de regul. neque ab huiuſmodi pænis excuſati ob licentiam Abbatiſſæ, quæ etiam dicti Concilij decreto in ſupradictis caſibus concedere quidem prohibetur, ſed debet pro ſuo munere ex Monaſterij redditibus, vel eleemoſynis, Monialium neceſſitatibus in dies ſubuenire.

Hier. Card. Matthæius. Locus Sigilli.

Quo modo poſſit monachus habere ius teſtandi vide Couar. in cap. 2. nu. 10 de teſtam. item qualiter in hoc circa aliquid ſe gerere poſſit abſque nota proprietatis nec faciendo contra votum paupertatis, vide Nauar. in d. ca. non dicatis, ſub nu. 22. & in man. cap. 27. nu. 270. quod tanquam quotidianum eſt notatu dignum.

Poſtremo aduertanr Regulares propter ſanctam obſeruantiam uoti paupertatis

Digitized by Google

pertatis id quod Card. Zab. in conſ. 17. nu. 5. aſſerit, nempe religioſum nec habere dominium pannorum quos in dorſo defert ita vt dicere nequeat hęc veſtis eſt mea ad inſtar ſerui, l. id veſtimentum ff. de pecul. item quod poſt profeſſionem non habent neq; uelle neq, nolle. ca. fin. de teſtam in 6. & c. fin. de ſepult. eod lib quę monitio dirigatur ad illos in quibus (quod abſit) hæc ſancta obſeruantia non vigeret, informantes conſcientias ſuas largas ex proprio ſenſu, & qualiter regularis poſſet reſtituere ordini ſuo damna quæ per peccatum proprietatis intulit, recurrat ad modos deſcriptos per Nauar. in tract. de redit. eccleſ monit. 22. q. 2.

Quoad quintum. Ex eius verbis infertur ſecus eſſe in iuramento falſo à religioſo facto extra iudicium vt non ſit caſus reſeruatus, ſed ſolum quando
7 iuridice interrogatus falſum deponeret in iudicio† regulari. ſ. corā iudice vel prælato eiuſdem ordinis & religionis, uel legitimo ſcilicet quoties examinaretur a Nuntio, Epiſcopo, ſeu quolibet alio delegato, hocque locum habet ſiue fuerit examinatus tanquam principalis, ſiue tanquam teſtis atque etiam ſiue falſum aſſeruerit, ſiue veritatem negauerit iux. tex. in cap. 1. §. 1. de crim. fal.

8 Quoad ſeptimum. Quamuis ad eſſe falſificationis † vt ſit punibilis, tria debeant concurrere, de quibus per Syłueſt. & alios Summiſtas in verb. Falſarius, tamen ad incurrēdum caſum reſeruatum ſufficit ſcilicet quod ſit mutatio veritatis, & quod fiat cum dolo. i. animo inferendi damnum licet non ſequatur iactura.

Vide Na 9 uarr. in man. ca. 17. ad. ſub num. 2.

Circa octauum ad terminandam quantitatem † quæ ſatis ſit ad effectum conſtituendi culpam mortalem in aliquo furto, licet etiam non deſint qui aſſerant quantitatem furti quæ vere inducat mortale crimen debere penſari ad arbitrium boni, & diſcreti viri iuxta propoſitas qualitates in contingenti ſpecie in expoſitione huius decreti inter iuriſperitos ſuæ ætatis facile princeps omniq; eruditione inſignis Pater Marius Andria definiuit, nempe furtum mortale eſſe quotieſcunque quantitas rei ſubreptæ pertingerit ad ſummam duorum iuliorum, ſeu carolenorum, ſumens regulam in attendendo valorem, ſeu æſtimationem mercedis diurnæ cuiuſq; operarij circa victum vnius diei in homine, qui hodie communiter conſiderari poteſt quantitas duorum argenteorum, vel trium ad ſummum, & non ſoluere mercedē operario pauperi eſſet ei notabile damnum inferre, eo quod eſſet auferre victū quotidianum, cū ex illo denario diurno victum ſuſtentet Deuteron. ca. 24. & ſic peccatum mortale induceretur: qui enim negat victum interficit l ne care. ff de lib. agnoſc. Nec obſtat ordinaria illa obiectio quæ in hac materia fieri ſolet. ſ. valorem duorum argenteorum videri potius modicam quantitatem quam notabilem, idque probatur quia iuriſconſultus in l. ſi oleum. §. fi. iunct. 1 l. ſeq. ff. de dolo declarauit modicam quantitatem illam eſſe quæ non excedit ſummam duorum aureorum, & quod de modicis non ſit curādū, eſt [illegible] l. ſcio. ff. de reſti. in integ. & abſurdum videri quod anima condemne[illegible] pro etiam modica ſcilicet duorum carolenorum, nam re[illegible] procedere in foro exteriori ſcilicet quod pro modica ſumma

ma à iure ciuili quis non puniatur eo quòd deneget actionem doli,& nõ per hoc ſequitur id licitum eſſe in foro interiori,in quo attenditur lex naturalis, ne quis locupletetur cum aliena iactura l.nam hoc natura ff.de condict. indeb.cũ diuerſum ſit ius exterius a foro cõſcientię,ut late habetur per Panor. in cap.quia plerique,de immunit.eccleſ.Nauar.in c.nouit.notab.6. nu. 79. de iudic.& inſuper quemadmodum abſurdum eſſet condemnare animam pro valore duorum argentorum,ita etiam dici poſſet pro maiori ſumma, cũ anima ſit cunctis rebus pretioſior l.ſancimus C.de epiſc.& cler. & ſic daretur progreſſus in infinitũ,adeo qd iſta oppoſito de abſurdo euitãdo nõ vrget.

An autem hæc concluſio procedat non ſolum quando religioſus prædictam quantitatem caperet vnica uice,ſed etiam ſeparatim & pluribus uicib. adeo quod omnia illa exigua,& parua furta ſimul coniuncta conſtarent,ſeu efficerent quantitatem notabilem duorum argẽtorum. Reſpondeo,quod quãuis opinio communiter recepta ſe habeat in affirmatiuam partem.ſ.quod eo ipſo & ut primum peruentum fuerit ad illam ſummam, peccatum mortale committatur ratione detentionis,cum obligatione reſtituẽdi,ſicuti poſt alios exprimit Couar.lib.1.variar.reſol.c.3.ſub nu.120.Nauar.in man.c.17.nu. 139.quam etiam ſectatus fuit prædictus P.Marius Andria,nõ habita diſtinctione an interuenerit animus perueniendi ad illam ſummam, an non,reperi nuper eundem Nauar.in ſollemni conſ.75.de regular.in antiq.nu.27.nõ negantem hanc opinionem eſſe probabilem,& communem & aſſerentem contrariam veriorem eſſe,dummodo ipſe religioſus nõ intenderit expreſſe, vel virtualiter in aliqua illarum uicium nocere in pluri quam tunc furabatur,& ad hunc animum præſumendum multum facere an in capiendis illis minutis habuerit memoriam prioris furti vel poſterioris faciendi , ſubdens quod talis animus fuiſſe præſumitur in foro hominis,non autem in foro Dei quod ſola nititur veritate cap.multi 2.q.1.

Eſſet etiam furtum mortale,& caſus reſeruatus cum obligatione reſtituẽdi in religioſo,qui ſurriperet rem ſacram licet pretio nummario non æſtimetur,vt ſunt reliquiæ & huiuſmodi. Et idem ſi ſurriperet aliqua reſcripta ſeu aliud quod eſſet æſtimabile ſingulari pretio,& intereſſe affectionis, quia res tanti ualet,quãti ab eo æſtimatur qui habet rem,l.vnic. C. de ſent. quæ pro eo quod intereſt proferuntur,ſi vero religioſus clam ſurriperet,& conſumeret res comeſtibiles ex locis publicis,nempe ex officinis conuentus,quæ ſunt expoſitæ periculo probabili,poſſet excuſari,vt non ſit caſus reſeruatus,tamẽ cauendum eſt Domin.Bannes in D.Thom 2.2.quæſt.66.art.6.

Diceretur etiam religioſus furtum committere & eſſet caſus reſeruatus, quoties ex pecunia quam accepit à ſuo ſuperiore pro viatico,id quod ſupereſſet non reſtitueret ipſi ſuperiori,ſine cuius licentia non poteſt de eo quod ſuperfuit diſponere vltra ſummam duorum iuliorum,etiam ſi conſumeret in faciendo eleemoſynam,& licet Religioſus in itinere poſſit facere eleemoſynam ut inquit gloſſ.in clem.2.de vita & honeſt. cleric. illud intelligendum eſt,cum tacita licentia ſuperioris Diu.Tho.2.2.quæſt.32.artic.8. vel quod poſſit erogare conſtitutus in extrema neceſſitate Card.in d.clem.2. verſi ſed.

& tales

Digitized by Google

& tales quæſt.4.& ratio per Nauar.aſſignatur in d.c.non dicatis,nu.28.

10 Circa nonum ſciendum per lapſum carnis† comprehendi omnes ſpecies peccati carnalis de quibus per D.Tho.2.2.q.154.per plures articulos adeo, vt peccatum propriæ mollitiei,ſeu uoluntariæ pollutionis etiam ſine ulla cõmixtione tertiæ perſonæ opere conſumatum,ſit caſus reſeruatus, & quando per capitulum generale,ſeu prouinciale iuxta poteſtatem à Summo Pontifice ſibi traditam ad præſentem nouum caſum ſupperadderentur hæc verba videlicet(& quicquid eſt contra uotum Caſtitatis quod in actum externum prodeat) tunc ſi ſolum interceſſerit prouocatio , ſeu ſollicitatio ad turpia, oſcula,tactus, ſeu amplexus impudici ſiue in propria ſiue in aliena perſona, eſſent etiam caſus reſeruati,alias non.

11 Quoad decimum.Ad cognoſcendum† quando dicatur percuſſio, grauis, ſeu enormis, mediocris, vel leuis, & cuius arbitrio hoc relinquatur,præter doct.in c.peruenit,& in c.cum illorum,de ſent.excom.vide Nauar.in man. c.27.n.91.& ſeq.& Supra in uerbo excommunicatorum abſolurio.Amplia in religioſo qui uerberaret etiam nouitium primi diei vt ſit excõmunicatus, c.religioſo.§.1.de ſent.ex.lib.6.& ſit etiam caſus reſeruatus,limita in percuſſione graui,quæ per regularem facta fuiſſet in termino iuſtæ defenſionis ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ,quod quale debeat eſſe,& quando in defenſione adfuiſſe dicendum ſit vide conſtit.Regni incip.Pacis cultũ. Aretin.in tract.de malefic.in uerbo & dictus Titius ſe defendendo.Sylueſtr. in ver.Bellum 2.Nauar.in man.confeſſ.cap.15. nu. 3.& in quibus conſiſtere habeat Boer.deciſ.186.nu.4.& infra, Maſcard.de probat. concluſ. 1126. a nu.29.vſque in finem,& quando quis dicatur exceſſiſſe limites defenſionis Menoch.de arbitr.iudic.libro 2.cen.3.caſu 277. & quando non imputetur exceſſus, vt eo non obſtante dici poſſit fuiſſe ſeruatum hoc moderamen. gl. in capit.ſignificaſti verb.moderamine,de homicid.Foller. in pract. crimin. rubr.recipiantur defenſiones num.16.& in fragment.par....nu.57.& 58 denique de hac defenſione late habetur per Anchar. in capi.dilecto, de ſent. excommu.lib.6.

Circa vndecimum & vltimũ.Quibus rationibus prohibeatur literas alienas,quæ clauſæ ſunt,aperiri,vide per Nauar.in c.Sacerdos nu.10.& ſeq.de pænit. diſt. 6.quem refert Menoch.de arbitr.iud.caſu 311.num.12.cent.4. & de pæna aperientis literas alijs deſtinatas præter Bar.in l.Titio ff.ad munici p.& Iaſon.in l.non dubium n.53,C.de legib. vide Abba.Felin. & alios in c.cum olim el 2.de off.deleg.quibus ad materiam adde Sylueſtr.& alios ſũmiſtas in verbo falſarius. D.Anton.par.2.titu.1.ca.22.§.5.in fine Nauar.in
12 man.c.18.nu.53.& late Menoc.de arbitr.iud.cent.6.caſu 538.† Vt autem religioſi propter impedimentum,retardationem , & aperitionem literarum incurrant caſum reſeruatum, neceſſe eſt quod manifeſte ſit peccatum mortale,eſſet enim tale ſi eo animo aperiantur ut nocumentum notabile proximo inferatur.Secundo ſi illud eueniret etiam ſine tali intentione. Tertio eas proditorie ſcribentis aduerſario oſtendendo.

Non eſſet mortale in manifeſto inimico mittentis,vel illius cui mittuntur

iuſte

iuſte timente per illas aliquod damnum ſibi parari, vel dubitante ne aliquid in illis contra eum tractetur. Secundo in reſerante ac illas bono fine impediẽte. ſ. ad præcauendum aliquod malum iniuſtum alteri per illas probabiliter illaturum. Tertio quando communiter tangerent ipſum, & tertium ei illas manifeſtando. Quarto non eſſet etiam mortale aperire literas quæ non ſunt alicuius momenti neque continerent materiam grauem, ſed leuem, an autẽ ſit res leuis vel grauis facile dignoſci poteſt, & rem grauem efficere poſſent illa perturbatio qua pars afficeretur dum id contra eius uoluntatem fieret, vt tenuit præd. P. Marius Andria in explicatione huius caſus, ſecus ſi id fieret ex conſenſu præſumpto mittentis, vel bona fide, ſpem ponendo in ratihabitione eius cui mittuntur. Quinto, ut non incidat in caſum reſeruatum religioſus malitioſe frangens ſolum illam chartulam, cum qua literæ clauduntur, vel ſigillum auferens, non tamen illas legens, quia literæ non dicuntur aperte ſi ſola ligatura ſit diſſoluta, niſi etiam fuerint lectæ cum ſimus in pœnalibus in quibus debet fieri ſtricta interpretatio Bart. in l. ſi quis in graui, §. ſi quis tabulas, ff. ad Senatuſc. Syllan Felyn. in d. c. cum olim. Denique cæteris omiſſis quę per Summiſtas ſupplentur, non eſſet mortale in perſona legitima ad id faciendum poteſtatem habente, ut in pręlato ſeu præfecto ipſorum Regularium cui publica lege id licet & tunc iure ſuo utatur c. non dicatis 12. q. 1. Nau. in d. c. ſacerdos num. 19. Summiſtæ loc. cit. hinc eſt quod de laudabili & communi Religioſorum obſeruanta miſſio, & acceptio literarum ipſis prohibetur ſine ſuperioris licentia, quod ultimum limitatur non procedere in literis neceſſarijs, & vtilibus monaſterio, quas iuridice poſſent ipſi regulares ſine ſuperioris uoluntate dare, vel accipere, quales eſſent illæ quibus Regularis denunciaret delicta ipſius ſuperioris arg. tex. in c. ex parte de accuſ. vel literas a Papa impetratas ſuper hoc acciperet Inn. communiter receptus in c. cum L. & A. ſub num. 4. de ſen. & re iud. Nau. in d. c. nõ dicatis, in 4. notab. in fine, & in conſ. 31. nu. 4. de ſen. excom. in antiq. qualiter vero puniatur clericus literas alijs directas aperiens, & aduerſarijs oſtendens, adde Diaz. in pract. crim. can. c. 103.

Dantur tamen aliqui caſus, in quibus Regularis habens caſum reſeruatum, poteſt abſolui ab alio, quam a ſuo Superiore, indirecte uero & cum obligatione, vt quam primum commode poterit præſentet ſe Superiori à quo directe abſoluatur; prout clare, & ad rem declarat hanc materiam Henricus Henriquez in ſum. lib. 3. de pæn. cap. 15. illud idem aſſerens eod. c. nu. 3. in Superiore monaſterij, vt poſſit abſolui ab inferiori cum prædicto onere ſe præſentandi.

Quæ breuiter annotaſſe ſufficiat quoad caſus reſeruatos tangentes perſonas religioſorum, † quantum vero ad ipſos Confeſſarios tam regulares,
13 quam ſæculares priuilegiatos circa abſolutionem à reſeruatis, ſciendum eſt eorum facultatem fuiſſe reuocatam, & moderatam per uniuerſam Italiam tantum, ut ſequitur.

Digitized by Google

Declaratio Decreti, quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis.

EDitum fuit alias à Sacra Congregationo S.R.E.Cardinalium,negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum,& Regularium præpoſita, Decretum ſuper abſolutione à caſibus reſeruatis eius,qui ſequitur tenoris.

Sacra Congregatio S.R E.Cardinalium,negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum,& Regularium præpoſita,iuſtis & grauibus cauſis id exigentibus, ac de Sanctiſſimi D.N.Clementis Papæ viij.ſpeciali mandato,uiuæ uocis oraculo deſuper habito,Sacerdotibus omnibus tam Secularibus,quam Regularibus per uniuerſam Italiæ extra Vrbem degentibus ad confeſſiones audiendas probatis quorumuis ordinum etiam Mendicantium,Militiarum,aut congregationum etiam Societatis Ieſu,& generaliter quarumcunque aliarum,quouis nomine nuncupentur,iubet, & præcipit,ne quis eorum,ſub prætextu priuilegiorum,indultorum,aut facultatum generaliter uel ſpecifice ſcripto,aut uiuæ uocis oraculo, uel per communicationem a Sede Apoſtolica,uel eius authoritate eorum Ordinibus, Congregationibus Collegijs, uel Societatibus,aut Archiconfraternitatibus ſecularium, aut ſingularibus perſonis,ſeu alias quomodocunque ſub quibuſuis tenoribus formis,& clauſulis,etiam derogatoriarum derogatorijs, ad cuiuſuis etiam Imperatoris, Regum aut aliorum Principum inſtantiam conceſſarum ſeu confirmatarum,alicui cuiuſuis ſtatus, gradus,& conditionis,aut dignitatis, tam eccleſiaſticæ quàm ſecularis etiam Regiæ, uel Imperialis,ab ullo ex caſibus clarè, uel dubie in Bulla die Cænæ Domini legi ſolita,contentis,uel alias quomodocunque Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, aut in futurum per Sanctitatem ſuam,eiuſue Succeſſores pro tempore,in eadem Bulla, uel aliter reſeruandis,nec etiam a Caſibus quos Ordinarij locorum hactenus reſeruarunt, vel in poſterum ſibi reſeruabunt, nullo caſu etiam neceſſitatis uel impedimenti,niſi in mortis articulo ſeu cum noua,uel ſpeciali Sanctitatis ſuæ, aut ſucceſſorum ſuorum,uel ordinariorum quoad caſus ab ipſis tantum reſeruatos,reſpectiue,impetrata in ſcriptis licentia, Ordinarijs locorum exhibenda,abſolutionis beneficium de cætero impendere audeat,uel præſumat,ſed cum opus fuerit pænitentes ad ſuperiores legitiſmoſque Iudices ſuos accedere conſulant; ſub pœna contrafacientibus tam Regularibus, quam ſecularibus, excommunicationis priuationis officiorum, & dignitatum,aut beneficiorum,inhabilitatis item audiendi confeſsiones,& ad quæcunque officia,prælaturas,beneficia in poſterum obtinenda,ipſo facto abſque ulla alia declaratione incurrenda:ſuper quibus a nemine, niſi a Romano Pontifice habilitatio diſpenſatio, aut abſolutio, præterquam in mortis articulo poſsit impartiri; Sanctitas enim ſua(quatenus opus ſit facultates,& conceſsiones ipſas in hac parte uti caſſas, & irritas haberi de cætero uoluit,& vult,non obſtantibus quibuſcunque.

Prætereanouerint pœnitentes,abſolutionem ſi quam obtinebunt contra huiuſmodi prohibitionem,eſſe nullam,nulliuſque roboris,uel momenti.

Et ne locorum ordinarij, quibus ius hoc reſeruandorum caſuum competit, plurium,quam opus ſit,reſeruatione,ſubditis aut confeſſarijs in animarum ſalute procuranda cooperatoribus ſint oneroſi, monentur omnes, vt paucos eoſque tantum, quos ad Chriſtianam diſciplinam retinendam animarumque ſibi creditarum ſalutem, pro cuiuſuis Diœceſis ſtatu, & qualitate neceſſario reſeruandos eſſe iudicauerint,reſeruent.in quorum fidem, & c. Dat. Romæ die 9. menſis Ianuarij Anno 1601.

Cum

CVm autem dubia quædam ac difficultates circa eiuſdem decreti interpretationem, antequam obſeruationem emerſiſſent, eadem congregatio, ne ullus deinceps obſcuritati, ſcrupulo, ambiguitatiue locus relinquatur, & ut clarius appareat, in quibus caſibus vigore eiuſdem Decreti reſeruatis, intelligatur prohibita abſolutio. ſpeciali mandato eiuſdem S. D. N. Clementis Papæ viij. ſimiliter viuæ uocis oraculo ſuper ea habito, ipſum Decretum ita moderatur, ac declarat, videlicet ſub eiuſdem prohibitione illos tantùm in poſterum comprehẽdi caſus, qui in Bulla die Cænæ Domini legi cõſueta continẽtur. Ac prætereæ Violationis immunitatis eccleſiaſticæ in terminis conſtitutionis felic. rec. Greg: xiiij. quæ incipit: Cum alias nonnulli. Violationis clauſulæ monialium ad malum finem. Prouocantium & pugnãtium in duello iuxta Decretum Sacri Concilij Tridentini, & Conſtitutionẽ fæl. rec. Gregorij Papæ xiiij. incipientem Ad tollendum. Iniicientium violentas manus in clericos, iuxta Canonem, Si quis ſuadente, 17. quæſt. 4. ac iuris diſpoſitionem. Simoniæ realis ſcienter contractæ, atque etiam confidẽtiæ beneficialis. Item omnes caſus, quos ordinarij locorum ſibi reſeruarunt, vel in poſterum reſeruabunt. In quibus omnibus iam enumeratis caſibus dumtaxat, & ſublata etiam pœna inhabilitatis audiendi confeſſiones eadem Sacra Congregatio vult, & mandat, dictum Decretum in ſua firmitate & priſtino robore permanere: Ac prætereà declarat eos qui dem ſacerdotes tam ſeculares, quam Regulares. qui aliquo ex priuilegijs, indultis, & facultatibus in ſupradicto Decreto expreſſis ſuffulti fuerint, poſſe iuxta eorum priuilegia, indulta, & facultates, vſu ante idem Decretum, receptas, & quæ ſub aliis reuocationibus non comprehenduntur, tantum, & non alias abſoluere a caſibus in præſenti declaratione non comprehenſis alijs verò ſacerdotibus huiuſmodi priuilegia non habentibus nihil de nouo
14 concedi. † Sed ne locorum ordinarij, ad quos caſuum reſeruatio ſpectat, ea in re modum excedant, eadem Sacra Congregatio illos rurſus magnopere admonendos cenſet, ut non paſſim, ſed cum id videbitur communi bono expedire, atrociorum tantum, & grauiorum criminum abſolutionem ſibi reſeruent, quorum reſeruatio ad Chriſtianam diſciplinam retinendam cõferat in ædificationem, non autem in deſtructionem cedat, ne alioquin Sacramenti Pænitentiæ Miniſtrorum coarctata poteſtate, Sanctæ Matris Eccleſiæ piæ menti contrarius effectus ſubſequatur. Prohibet etiam, ne ſibi ſuperflue reſeruent caſus in bulla die Cænę domini legi cõſueta, & contentos, neque alios Sedis Apoſtolicæ ſpecialiter reſeruatos. Facultatem verò & licentiam abſoluendi a caſibus reſeruatis quam in ſcriptis tantum concedi permittebatur, etiam ſola viua voce concedi poſſe declarat. Cæterum quis ſacerdotum ſecularium, aut Regularium, ſub prætextu, qui p dictum primum decretum non fuerit ſufficienter eorum ſpecialibus priuilegijs derogatum eidem Decreto ſic, vt præfertur declarato, contrauenire audeat, Sanctitas ſua Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis omnibus, in fauorem quorumcumque ordinum ſeu inſtitutorum Regularium aut Sacerdotum tam ſecularium, quam regularium editis, nec non eorundem or-

dinum,ſeu inſtitutorum,ac etiam Eccleſ. & Monaſteriorũ,& aliorum ſecularium,ſeu Regularium locorum quorumcũq; etiam iuramento,confirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus.priuilegijs,quoq; indultis & literis Apoſtolicis,etiã Mari magno, ſeu bulla aurea,aut alias nũcupatis eiſdem ordinibus,ſeu inſtitutis,ac etiam Eccleſijs,& Monaſterijs,& ſecularib.ſeu Regularib.locis,aut perſonis ſub quibuſcunq; tenorib.& formis,ac cũ quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatorijs,aliſq; efficacioribus,& inſolitis clauſulis, nec non irritantibus , & alijs Decretis etiam Motu proprio,& ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,aut alias quomodolibet etiam per viã communicationis, ſeu extenſionis conceſſis,ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis, etiã ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis,eorumque totis tenoribus, & formis,ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,& indiuidua,ac de verbo ad verbũ, non autẽ per clauſulas generales idem importantes,mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda,aut alia exquiſita forma ſeruanda eſſet,tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbum,nihil penitus omiſſo,et forma in illis tradita obſeruata,inſerti forent,præſentibus pro expreſſis habens,quo ad ea,quæ præſentibus aduerſantur,illis alias in ſuo robore permanſuris,hac vice dumtaxat ſpecialiter,& expreſſe derogat,contrarijs quibuſcunque non obſtantibus.Romæ die 26.Nouembris 1602.

Alex.Card.Floren.Epiſc.Præneſtinus.

Hier.Agucchius Secret.

SEquuntur literæ Sacræ Congregationis ad Dominum Cardinalem,& Archiepiſcopum Neap.Illuſtriſſime,& Reuerendiſſime Domine. Accipiet Illuſtriſſima Amplitudo veſtra una cum hiſce literis exemplum Declarationis,quam Sacra Congregatio S.R.E.Cardinalium,negotijs & cõſultationibus Epiſcoporum,& Regularium præpoſita,de expreſſo Sanctiſſimi Domini noſtri mandato nuper edidit ſuper Decreto de prohibita abſolutione à caſibus reſeruatis die 9. Ianuarij 1601.promulgato , quod in ſuis Diœceſibus Oſtienſi & Neapolitana publicandum, ac ſtudioſe obſeruãdum diligenter curabit.Cum autem locorum ordinarij magna ex parte indicem,ſeu notam ſingulorum caſuum a ſe reſeruatorum huc miſerint,compertum eſt in hoc genere varie quid a varijs admiſſum fuiſſe.quod aliqua emendatione indigeret,quoſdam nimirum quædam reſeruaſſe,quæ iam Apoſtolica ſedes ſibi reſeruaret,alios alia,quæ minime expediebat,nonnullos vero in ea re modũ exceſſiſſe,vt nullum fere ſupereſſet peccatum,quod non ſibi vendicaret indifferens illa ſeruandi ratio,quæ(vt neceſſe erat)res pleraſq; leuis momenti & alioquin Conc.Trid.aliorũq; ſacrorum Canonum ſententiæ parum congruentes complectebatur:Verum quia nondũ ſatis hic explorata erat cuiuſque loci cõditio,ac neceſſitas,non potuit vnicuiq; reſeruationum huiuſmodi ſigillatim modus ac tẽperamẽtũ,quod res poſcebat, adhiberi. Nec ſanè debuit vna eadẽq; regula omnibus eccleſijs præſcribi quandoquidẽ alia alibi magis conuenire certum eſt,& fieri vix poteſt,ut omnia omnibus in locis

æque

æque probentur, & proſint. Quæ cum ita ſint viſum eſt eidem Sac. Congregationi præter illam declarationem priuatas quoq; literas ad ſingulos ordinarios mittere quibus moneant, vt ſimul ac eas acceperint omnes caſus ſibi iã olim reſeruatos, adhibitis aliquibus pietate & doctrina præſtantibus viris, de integro diſcutiant, diligenterq; examinent, & ad ipſius Decreti iam declarati normam accommodent, eorum multitudinem ſic reſecantes, vt ad quam pauciſſimos, eoſq; maxime neceſſarios redigatur ijdem caſus, vnde ſalutaris ille ſequatur effectus, cuius cauſa hæc reſeruandi atrociores quoſdam caſus Epiſcopis in ſua cuiq; diœceſi tributa eſt authoritas.

Præcipue vero hæc monenda cenſet. Sac. Congregatio, vt videant ipſi ordinarij ne illos caſus promiſcue reſeruent, quibus annexa eſt excommunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini reſeruata ſit, niſi forte propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam aliqui huiuſmodi caſus nominatim reſeruãdi viderentur, neq; caſus, in quibus abſolutio niſi cum reſtitutione, vel executione eorum, ad quæ pænitentes tenentur, nõ cõfertur, neq; illos, qui etſi mortale peccatũ inducãt, circa res tamen parui momenti verſantur, & frequenter inter idiotas euenire ſolent, uti damni dati & ſimilium. In peccatis etiam carnalibus reſeruandis multa vtantur circumſpectione, propter periculum ſcandalorũ, in ijs maxime perſonis, in quas ob acceſſum ad confeſſarios extraordinarios, vel frequentem reditum ad ordinarios ſuſpitionis aliquid cadere poteſt. Poſtremo eã potiſſimũ ineant, ac ſequãtur rationem, quæ conſideratis diligenter cuiuſq; Prouinciæ, ac populorum moribus, natura, ac propenſione magis in domino expedire videbitur. Poſtquam autem ab ijs peracta, deſcriptaq; fuerit hęc moderntio vnuſquiſq; eã primo quoq; tempore ad me perferendam curet, addita inſuper cauſa, quæ cuiuſq; caſus reſeruationem potiſſimum ſuaſerit. Hoc.n.S.D. noſtro delibe ratum eſt, vt poſtmodum ſingulæ huiuſmodi reſeruationes diſtinctius examinẽtur, quo perfecte tandem, adiutrice Dei gratia, opportunum ijs, in com modis remedium adhibeatur. Interim de ipſius Sãctitatis ſiue mandato ijdẽ ordinarij monentur, vt per totam ſuam Diœceſim, ac præſertim in ijs locis qui à ciuitate & Cathedrali Sede longius remoti ſunt, Pęnitentiarios, alioſq; Sacerdotes conſtituant, ac delegent, quibus facultatem abſoluendi a caſibus ſibi reſeruatis, concedant, ita vt his quoque liceat eandem alijs Confeſſarijs ſi opus ſit, etiam viua voce impartiri: Idq; maxime in ſolemnioribus, & præcipuis anni feſtiuitatibus, vt peccatores, quibus obuia, & facilis fuerit huiuſmodi ſacerdotum copia ad peragendam confeſſionem. alliciantur, quia alioquin plerique vel ob idipſum omittere poſſent, ſi neceſſe haberent pęnitentiæ miniſtros, quibus indigent, longius quęrere. In eam igitur curam quantũ in ſe erit ſedulo incumbet Illuſtris. Amplitudo veſtra, vt hęc omnia ex Sãctitatis ſuæ, & Sacræ Congregationis mente, debitę executioni mandentur, ea diligentia, eoq; zelo vbique adhibito, quem optimus quiſque Paſtor erga animarum ſibi creditarum ſalutem pręferre debet. Vt autẽ apud ſe, ſucceſſoreſq; ſuos, perpetuum extet monumentum, quid hic circa totam hanc reſeruandi rationem deliberatum ſit dabit operam, vt hæ literę vna cum ipſo

Decreto, ac Declaratione in publicis ſuarum Curiarum epiſcopalium actis integre deſcribant. Eas verum cum primum acceperit dignabitur facere nos ea de re certiores, miſſura poſtea quantocius fieri poterit, expetitum nouæ reſeruationis indicem ex preſcripto huiuſce mandati confectum. Quæ omnia mandante ipſa Sac. Cõgregatione ego Illuſt. Dominationi veſtrę ſcripſi Deum precatus, vt eandem quam diutiſſime incolumen tueatur. Romæ die 26. Nouemb. 1602. Dignabitur etiam amplitudo veſtra Illuſtr. operam dare, vt Prelatis inferioris ordinis exemptis, ſeu nullius Diœceſis, ſi qui ſint in ſua Prouincia, innoteſcat Decretum hiſce literis incluſum, tum etiam hęc reliqua, quæ ei ſcribuntur ſuper caſuum reſeruatione.

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Dominationis veſtrę:
humillimus ſeruus. *Alexan. Card. Flõrent.*

Ex prædictis ſummarium diſtincte recolligendo habes quod Sanctiſſimus D. N. derogando omnibus priuilegijs ampliſſimè; Prohibet quibuſcunque confeſſarijs ſecularibus & regularibus; Ne vigore ipſorum Priuilegiorum.

Abſoluant in caſibus contentis in Bulla die Cœnæ clàre vel dubie.
Violationis immunitatis eccleſiæ in terminis Conſt. Greg. 12.
Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem.
Prouocationum, & pugnantium in duello in terminis Concilij, & Conſtitutionis Gregorij 13.
Inijcentium manus uiolentas in clericos iuxta cap. ſi quis ſuadente, ac iuris diſpoſitionem.
Simoniæ realis ſcienter contractæ.
Confidentiæ beneficialis.

Et in omnibus caſibus quos locorum ordinarij ſibi hactenus reſeruarunt, aut reſeruabunt.
Etiam in caſu neceſſitatis & impedimenti.
Niſi in mortis articulo vel
Habeant licentiam nouam ſpecialem à Sede Apoſt. vel ab Ordinarijs in ſcriptis, vel in viua voce.
In alijs Caſibus Qui habent priuilegia poterunt iuxta d. priuilegia, et facultates abſoluere Dummodo ante decretum eſſent vſu recepta, vel non reuocata.
Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur.
Pœna quoad Confitentes: Nullitas abſolutionis.
Quoad Confeſſarios. excommunicationis
priuationis officiorum dignitatum, Beneficiorum
Inhabilitatis ad ea in poſterum obtinenda.

Et ipſo facto incurrunt abſq; vlla declaratione.

Et a nullo diſpenſari, habilitari, vel abſolui poſſunt, niſi à Sed. Apoſt. præterquam in mortis articulo.

Aderat etiam pœna inhabilitatis audiendi Confeſſiones, ſed hodie eſt ſublata.

Quòd

Quod ordinarij.

NOn reſeruent caſus contentos in Bulla Cænæ Domini.
Non ſpecialiter reſeruatos Sedi Apoſt.
Non promiſcue eos, quibus annexa eſt excommunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini eſt reſeruata Niſi iudicauerint aliquos nominatim reſeruandos propter frequentiam ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Non eos in quibus non datur abſolutio, niſi facta reſtitutione, vel executione.

Non eos in quib. licet adſit peccatum mortale tamen uerſantur circa res parui momenti, & quæ frequenter euenire ſolent inter idiotas.) *ut damni dati, & ſimilium.*

Non in carnalibus vbi adeſt periculum ſcandalorum vel ubi cadere poteſt aliquid ſuſpitionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.
Non paſſim, modum excedendo.

Reſeruet.

Paucos, reſecando multitudinem.

Quam pauciſſimos, eoſque maxime neceſſarios

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum

Quos iudicauerint neceſſario reſeruandos, ad retinendam diſciplinam in ædificationem, non in deſtructionem Ad animarum ſalutem.
Vt non ſequatur effectus contrarius pia menti Sanctæ matris Eccleſiæ.
Quos expedire iudicauerint conſiderata diligenter cuiuſque prouinciæ, & populorum moribus, Natura, propenſione, pro cuiuſque Diœceſis *ſtatu, & qualitate.*

Aliquos nominatim in quibus de iure eſt impoſita excommunicatio propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Poſtremo animaduertendum id quod paſſim aſſeritur, ſcilicet per obitũ epiſcopi caſuum reſeruationem ceſſare, intelligi debere de caſibus, quos ipſe epiſcopus ſibi reſeruauerit, ſicuti communiter ſolent epiſcopi uti his verbis ſcilicet nobis reſeruamus, quia cum ſint lati ab homine ipſo ſublato & ipſi extinguuntur; ſecus uero de caſibus a iure epiſcopo reſeruatis, de quibus per Syluestr. in verbo Caſus, ſub nu. 3. quia tunc per eius mortem non expirant, & erit facienda abſolutio à ſucceſſore, vel à Capitulo Sede Vacan. ſuccedente in eius iuriſdictione; & illud idem affirmãdum, quoties caſuum reſeruatio eſſet facta ab epiſcopo viuente per modum ſtatuti, ſeu perpetuæ conſtitutionis, veluti decernendo, quod abſolutio ab eis fieri non poſſit, niſi a nobis vel epiſcopo qui pro tempore fuerit, vel reſeruando Curiæ ſeu ſedi epiſcopali, tunc enim non expirat niſi fuerit facta reuocatio à Succeſſore, *Caſus reſeruati quando expirãt.*

Digitized by Google

vel a capitulo Sede Vacante ut infra dicetur, ad quæ faciunt text. in cap. fi. de offic. lega. in cap. 2. §. ſtatuto de conſtit. in 6. & dicta per Nauar. in man. cap. 27. num. 2. & ſub num. 74.

CONCEPTIO BEATAE MARIAE.

Cõgruit tit. de reliq. et uene. San.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra ea quæ habentur in cõſtitutione Sixti 4. relata in extrauag. commu. de reliqui. & vene. Sancto. & in Sac. Conc. Trid. ſeſ. 6. in princip. §. vl. adeſt cõſtitutio Pij 5. fol. 1100. in bullario Romæ publicata die 7. Decembris 1570. ne in popularibus concionib. diſputetur de conceptione Glorioſæ Dei genetricis MARIÆ ex qua innouantur quæ per fel. rec. Sixtum Papam 4. & Sac. Concil. Trid. ſtatuta fuerunt incip. Super ſpecula & infra.

Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtãtiam, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolica poteſtatis plenitudine, ſtatutum fel. rec. Sixti 4 prædeceſſoris noſtri ſuper ea re quod a præfata Synodo innouatũ eſt (illud præſentibus ac ſi de verbo ad uerbum eſſet inſertum, pro plene & ſufficienter expreſſo & inſerto habentes Apoſtolica authoritate tenore præſentium, confirmamus, & approbamus, atq; ut deinceps efficacius à cunctis obſeruetur perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, ac per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus nemo cuiuſcunque ordinis gradus conditionis, vel dignitatis exiſtat, in popularibus concionibus, vel vbicunq; promiſcua uirorum, & mulierum multitudo conuenire ſolet, de huius controuerſiæ alterutra parte diſputare rationibus, vel doctorum authoritate aſſerendo propriã ſentẽtiam, & contrariam refellendo, aut impugnando, vel de hac ipſa queſtione, cuiuſuis pietatis, aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumat. Qui contrafecerit ſuſpenſionis pænam a diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurrat, ſi modo fuerit in ſacris conſtitutus, & quocunq; præterea gradu ſiue dignitate vel adminiſtratione fungatur, illis omnibus ſit ipſo iure priuatus, & ad eadem uel ſimilia munera obtinẽda perpetuæ inhabilitatis cẽſuræ ipſo etiam facto ſit obnoxius, ſuper quibus niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtenti diſpenſari, ſiue abſolui nõ poſſit. Et nihilominus alijs pœnis, ſi opus fuerit a proprio prælato pro delicti menſura infligẽdis ſubijciatur, prout ſubijcimus. Cæterum quãdiu per Apoſtolicam ſedẽ, altera pars diffinita non fuerit oppoſitaq; ſentẽtia condẽnata liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus ſiue generalium aut prouincialium capitulorum, vel vbi alias interſunt qui rem capere poſſunt, nec ſcandali vlla ſubeſt occaſio de illa queſtione diſſerere, & argumentis vtramlibet partem, vel aſſerere, vel impugnare, dũ tamen neutra, veluti erronea, præiudicet, ſeruenturq; illa omnia quæ a dicto Sixto prædeceſſore noſtro ſtatuta ſunt, quorum ſingula ut præfertur, et quantũ ad alias pœnas duximus innouanda, & innouamus per præſentes.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones Concilij Prouincialis requirunt approbationem a Sede Apoſtolica antequam publicentur.*

2 *Quid ſit concilium Prouinciale, per quem conuocetur, ad quem finem, & quoties.*

3 *Quomodo & qui vocandi, & quam in eo uocem habeant.*

4 *Quo*

4 *Quo tempore,& loco,& de termino ad comparendum & recedendum.*
5 *Quando poteſtas ſtatuendi deuoluatur ad accedentes.*
6 *De excuſationibus non venientium,& qua non admittantur.*
7 *Quomodo poſſint compelli.& de pœna contumacium.*
8 *An poſſit peti charitatiuum ſubſidium pro acceſſu.*
9 *De ordine illud celebrandi & ſedendi.*
10 *Quis in eo præſidens.& iudices ſint,quomodo pronunciandum.*
11 *De quibus cauſis poſſit Concilium Prouinciale cognoſcere, quam iuriſdictionem habeat,& ſuper quos.*
12 *Ad quem ab eo appelletur.& quid ſi allegetur ſuſpectum.*
13 *De eius poteſtate in ſtatuendo.& quid in eo præcipuè agendum*
14 *Quanto tempore Concilium Prouinciale durabit,& de illius publicatione.*
15 *Qui nam habeant poteſtatem abſoluendi a cenſuris per illud latis*
16 *Eccleſiæ Archiepiſcopales,& Epiſcopales Regni Neapol.quæ ſint, & celebrent Concilium Prouinciale,& vbi de eis fiat mentio in corpore iuris.*

CONCILIVM PROVINCIALE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,quod hodie per conſtitutionem
1 Sixti V.†Concilia Prouincialia poſtquam fuerint celebrata eorum ſta-
tuta tranſmittuntur ad Sanctiſſ. D.N.Papam, & per Sacram Congregatio
nem Dominorum Cardinalium deputatam pro interpretatione,& exequu
tione Conc. Trid. recognita,& approbata deinde publicantur, ut patet ex
conſtitutione eiuſdem Sixti Romæ publicata die 23. Martij 1584. incip. *Cõgruit*
Immenſa. Et quoniam de Concilio Prouinciali ego Stephanus Quaranta *tit.de cõ*
tractatum edidi Neap.impreſſum de anno 1589. qui cum non facile repe- *ſtitu.*
riatur hic inſerendum eſſe cenſui recognoſcendo & addendo.

Inter cæteras ſollicitudines quæ Metropolitano incumbunt ea non mini-
ma reputatur conuocare,ſcilicet Concilium Prouinciale de quo breuiter,
utiliter,& ordinate ſcripturus nonnullas ponam quæſtiones ex ſacris cano-
nib.variiſq; doctorib.ac locis non ſine maximo ſtudio,labore,atque uigilijs
elaboratas,& collectas ad inchoationem dicti Concilij illiuſq; progreſſum
atq; tractatum & ad præſtantiam Archiepiſcopi in eo pertinentes. Diuino
2 igitur inuocato auxilio dicimus† hãc Concilij Prouincialis conuocationem
ad Metropolitanum ſpectare c.ſi epiſcopus c.ſi quis epiſcoporum c.quoniã
c.propter 18.diſt.c.ſicut olim de accuſat c.1.de pœnis in 6.ipſe namque eſt
caput huius congregationis & propterea ad ipſum ſpectat huiuſmodi con-
uocatio Card.Alex ſiue Præpoſi.in d.c.ſi quis epiſcoporum, & Concilium
Prouinciale dicitur quia repræſentat eccleſiam Prouinciæ Abb.in cap. gra
ue in fi.de præben.& in d.c.ſicut,vbi etiam de triplici conciliorum differen
tia poſt gloſ.in ſum. 17.diſt.quorúm etiam diffinitiones ponit Io.Paul.Lan
cel.lib.1.inſtitu.iur.cano.in titu.de eccleſ.conſtit.declarat in ſua glo.vel ap
pellatur quia regulariter fit & cõgregatur in prouincia authoritate Archie
piſcopi Metropolitani,qui omnibus epiſcopis prælatis,& clericis prouinciæ
præeſſe dicitur Bero.in c.1.de iudi.& ſine authoritate Metropolitani non li
cet inferioribus illud cõgregare Card.Ale.notat in d.c.propter el 1.Sede ta
men

Digitized by Google

men Metropolitana vacante epiſcopi prouinciæ ſe congregare poſſunt ad illud celebrãdum Archid.& Gemin.in c.placuit nu.2.& in d.c.propter, vbi Io.de tur.crema. Card. S. Sixti nu.8.ac Card. Alex.in c.de concilijs in 3.notab. & in d.c.placuit 18.diſt. Petrus de monte epiſcopus Brixien.in trac.monarchiæ cõciliorum c.2.nu.9. Vgonius epiſcopus Phamaguſtanus in tract. quem inſcripſit de Concilijs Synod. Vgon. in prędudijs q. 5. & in 3. part. fol.134. Henri. Botteus de ſynodo epiſc.par.1.nu.43. ad quem tamen finẽ, quoties,& quid ſit tractandum in eo,habetur in d.c.propter c.quoniam 18. diſt.& c.ſicut, de accuſat. iuſta etiam cauſa illud conuocandi eſt cum aliqua magna oritur dubitatio,quæ alias comode non poſſet diffiniri. Card. Alex.in c.multis in 4.notab.17.diſ.etiam poteſt conuocari pro corrigendo epiſcopo,prout in c.1.34.diſt.& quando immineret neceſſitas,poteſt cõgregari ante tempus ſtatutum idem Card. in d. c.de concilijs Bott. in d.par.1. num.54.ſed Archiepiſcopo non licet ante receptionem palij illud conuocare c.quod ſicut §.præterea,de elec.& ex his patet reſponſio ſaltem remiſſiue ad primam quæſtionem,quæ erat præmittenda uidelicet, quid illud ſit, per quem conuocetur,ad quem finem & quoties,& de concilijs Prouincialibus,vide quod nouiſſime fuit decretum per Conc. Trid.ſeſ.24.de ref.c.2.

ADDITIO. Verba Conc.Trid.ſunt iſta videlicet.) *Prouincilia Concilia ſicubi omiſſa ſunt,pro moderandis moribus,corrigendis exceſſibus,controuerſijs componẽdis,alijſq; ex ſacris canonibus permiſſis renouentur. Quare metropolitani per ſeipſos,ſeu illis legitime impeditis,Coepiſcopus antiquior intra annum ad minus a fine præſentis Concilij.& deinde quolibet ſaltem triennio poſt Octauam Paſcha Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti ſeu alio commodiori tempore pro more prouinciæ nõ prætermittat ſynodum in prouincia ſua cogere, quo epiſcopi omnes et alij qui iure,vel conſuetudine intereſſe debẽt,exceptis iis quibus cum imminenti periculo transfetandum eſſet,conuenire omnino teneantur. Nec epiſcopi comprouinciales prætextu cuiuslibet conſuetudinis ad Metropolitanam Eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur. Itidem epiſcopi,qui nulli Archiepiſcopo ſubiiciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum ſemel eligãt in cuius ſynodo Prouinciali cum aliis intereſſe debeant,& quæ ibi ordinata fuerint,obſeruent,ac obſeruari faciant. in reliquis omnibus eorum exemptio,& priuilegia ſalua,atque integra maneãt. Synodi quoque diœceſanæ quotannis celebrentur ad quas exempti etiam omnes, qui alias,ceſſante exemptione intereſſe deberent,nec Capitulis generalibus ſubduntur accedere teneantur,ratione tamen parochialium,aut aliarum ſæcularium eccleſiarũ etiam annexarum debeant ii qui illarum curam gerunt,quicunq. illi ſint ſynodo intereſſe. Quod ſi in his tã Metropolitani,quã epiſcopi,et alii ſupraſcripti negligentes fuerint, pœnas,ſacris canonib ſancitas,incurrant. hactenus verba Con.Tri.*

Eſt autem Concilium Prouinciale conuentus epiſcoporum coactus ab habente poteſtatem congregandi vocatis vocãdis de iure,vel conſuetudine. Nauar.conſ.4.nu.3.de verb.ſignif.in antiq.vbi etiam inquit poſſe.Conciliũ Prouinciale congregari ad aliquas particulares cauſas in congregatione ipſius expreſſas ex mente Innoc.in c.graue nu 7.de pręb.itidem ex uerbis Conc.Triden.ſupra relatis colligitur hodie ceſſare poteſtatem Capituli Metropolitani Sedę vacante illud celebrandi,ac ſuffraganeos conuocandi licet

ante

ante ipſum Concilium Trid.id poterat vt per Pauin.in tract de offic.& poteſt.cap.ſede vac.par.1.q.7.ſub nu.3.& Bott.de ſino.par.1.nu.43.

An autem electio ſemel facta Metropolitani ab epiſcopo exempto,vt ad eius ſynodum Prouincialem conueniat,poſſit poſtea mutari. Reſp.quod nō, ſed ſemper in futurum ad illam accedere tenetur,eiuſque electio ligat ſucceſſores,& ita declarauit Sacra Congregatio.

3 Secundo quæro † quomodo & qui vocandi. Reſp. Metropolitanum conuocare cōcilium ad ſtatutam diem per literas,& ſufficere vnicam citationē c.ſi epiſcopus,& ibi glo.27.diſt Gemin.& Franc.in cap.1.de pænis in 6.& epiſcopi prouinciæ vocandi ſunt & ire tenentur, vt in prçall.iurib.habetur, ex quo tex.in d.cap.ſi epiſcopus,notat Card. Alex.quod ſuffraganei non tenentur venire ad concilium Prouinciale,niſi a Metropolitano ſint vocati, in tantum quod ſi ſuffraganeus videret oēs alios epiſcopos conſuffraganeos ire ad concilium,ſi ipſe non eſſet vocatus,non tenetur ire, niſi in præcedenti concilio fuiſſet deliberatum de futuro celebrādo cum aſſignatione loci & temporis tunc qui fuiſſent præſentes non forent neceſſario vlterius vocādi, vel niſi eſſent vocati per edictum generaliter Card. Iacobatius in tracta.de concilio lib.2.art.4.q.5.fol.102 & ratio eſt quia in ijs in quibus eſt neceſſaria denunciatio,prout hic non ſufficit ſcientia, vbi uero ſola ſcientia eſt de ſubſtantia non requiritur de neceſſitate denuntiatio,& ita procedit reg.eā qui de reg.iur.in 6.quæ potuiſſet obſtare,ut ibi per Io. And.& Fran.formulam indictionis futuri Concilij Prouincialis,vide in fine Conc. Prou. Mediolan.4.& 5.& in cerem.epiſ.lib.1.cap.fin.

Tertio quæro quid de Abbatibus. Reſp.quod abbates etiā interſunt Concilio Prouinciali.c.ex orc,de priuileg.cap.vt apoſtolicę,eod.titu. in 6. & an accedere teneantur,vide Gemin.& Card.S.Sixti,& Alex.in ca. epiſcopus, 18.diſt. Doct.in.d.tract.par.2.ſub.nu.4.

ADDITIO Quando tamen habent populum,& membra non exempta,a quibus appellatur ad Archiepiſcopum clarum eſt quod tenentur accedere,ut in iuribus præalleg.& Abbates habentes populum,& territorium proprium, iuriſdictionemque epiſcopalem exercentes intra ambitum ipſius Prouinciæ ad Concilium Prouinciale vocari debent,quemadmodum vocantur epiſcopi Comprouinciales, & poſſunt dici ſuffraganei,nam cū habeant iura epiſcopalia,ac proprium territorium & celebrēt de per ſe ſynodum diœceſanam,dicuntur ordinarij locorum;& appellatione ordinarij comprehenduntur gloſ.notab.iuncto tex.in c.ordinarij;de off.ord.lib.6:quorum Abbatum multi ſunt in Regno Neap.qui obtinēt plurima caſtra de quibus per Frecc in tracta.de ſubfeud.ſub rubr.de origine baronum c.3:nu.28:& iſti funguntur uice triū perſonarū ſ.Abbatis in monaſterio erga monachos,Prælati ſeu Antiſtitis erga populum,& domini iuriſdictionis tēporalis ciuilis ſeu mixtæ(ſi habent)erga laicos,qui etiam omnib prælatis inferiorib. præferuntur arg.tex.in c.1 de ætat: & qual.plene per Lancellot.Conrad.alios cumulantem in templo omnium iudic: lib.2 c.7:nu:18 quib. competere poſſunt non ſolum ea,quæ ſunt dignitatis & iuriſdictionis epiſcopalis,verum etiam ea,quæ ſunt ordinis epiſcopalis de quibus in c.quāuis Coepiſcopis 68: diſt. in c. quanto de conſuetud.in c.aqua,de conſecr.eccle.vel altar:& in c.accedentibus;vbi Panor.de exceſſ.prælat præter tria videlicet,cōfer-

reor.

re ordines ſacros,cõſecrare baſilicas & altaria & cõficere chriſma prout patet ex priuilegijs quibuſdam Abbatib.a Sede Apoſtolica conceſſis Inſuper iſti in Concilio ſedent poſt epiſcopos ut per Petr.de monte in trac.monarch.concil.quaſt.5.nu.4.& per Campeg in tract.de autho.Sac.Conc.c.7.& tanquã locorum ordinarij in Cõc. Prouincials habent uocem deciſiuã,ut per Alph.Aluarez in ſpeculo iuris Põ ficis & Caſarei c.51.§.2.fol.208.& tũc de eis in decretis debet fieri mentio,ut obſeruatum fuit in ſynodo Prouinciali Sipontina celebrata de menſe Ianuarij 1567. Manfredonia,attento proemio tenoris ſequẽtis uidelicet Nos Ptolemus Gallius S.R.E. tit.S.Pancratij præsbyter Cardinals Comenſis ac Dei, & Apoſtolica Sedis gratia Archiepiſcopus Sipontinus de conſilio,& aſſenſu Reuerendiſſimorum DD.Epiſcoporum,Abbatum,& aliorum noſtra prouincia Ordinariorũ in Prouinciali Synodo Sipõtina hec ſtatuimus & ſancimus & infra Ampliatur vt accedere teneãtur ẽt ſi in capite eſſent exempti notat Gemin.in d.c.ut Apoſtolica nu.4.Secundo ampliatur in commendatarijs perpetuis conſtitutis in ſacris ordinibus habentib.proprium territorium curam animarum,ac epiſcopalem iuriſdictionem ex adductis per Nauar.in conſ 3.num.2.de fil.presb.& conſ.5.de ſponſal.in antiq.limita ut non omnes Abbates ſeu commendatarij habeant uocem deciſiuam in Concilio Prouinciali, ſed illi tantum,qui habent iuriſdictionem epiſcopalem, & alia vt ſupra,licet habeant inſignia epiſcopalia ſcilicet, vſum mitra & baculi,ac aliorum Pontificaliũ ex priuilegio Apoſtolico cum habere vocem deciſiuam ſit etiam iuriſdictionis,Campeg.in d.tracta.ca.7.& 15.Si tamen concilio prouinciali non placuerit conſulenda erit Sacra congregatio.

An autem Abbates prædictis qualitatibus muniti habentes populum intra fines Prouincia exiſtentem,a quorum ſententijs immediate ad Sedem Apoſtolicam appellatur,& non ad Archiepiſcopum teneantur ad concilium Prouinciale accedere, & videtur dicendum quod ſic, ſiquidem epiſcopi exempti a quorum ſententijs ad S.Pontificem appellatur tenentur eligere aliquem uicinum Metropolitanum vigore decreti Conc.Trid.ſupra relati,ergo eo magis Abbates reſpectu populi exempti, tutius enim erit conſulere Sanctam Sedem Apoſtolicam an ſcilicet mens Concil. Trid.fuerit dictos Abbates comprehendere.

Quarto quæro quid de capitulis eccleſiarum,Reſpo.quod capitula cathedralium vocari debent,& admitti ad tractatum Concilij,non autem ad decidendum,& poſſunt comparere per procuratores cap.fin.de his quæ fiunt à prælat.ſine conſ.cap.vbi Abb.nu.4.dicit procedere etiam in negotijs non tangentibus capitula,& Card.Zab.in d.c.graue.q.5.de præb.tenet ſemper vocandos eſſe ad concilium Prouinciale canonicos cathedralium pro tutiori Bott.in d.tracta.par.2.nu.42 habetque capitulum vocem conſultiuam, formulam literrarum quibus capitula canonicorum cathedralium ad illud inuitantur.vide in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolanen. fol.359.

ADDITIO. Si tempore celebrationis Concilij Prouincialis vacaret ſedes capitulum cathedralis, ſeu Metropolitana ſuccedens in iuriſdictione eſt ordinarius iudex,& debet de neceſſitate vocari & poteſt comparere per uicarium generalem cum ſpeciali mandato dandi uocem deciſiuam,cum ſit iuriſdictionis quæ trãſit in capitulum Sede Vacante, ut ſatis abunde fuit demonſtratum ſupra, & in verbo capitulum Sede uacãte ſi tamen concilio prouinciali non placuerit conſulenda erit Sacra congregatio Notandum etiam eſt quod Sacra congregatio cenſuit

capitula

Capitula Collegiatarum quaſi epiſcopalem iuriſdictionem habentia ad Synodum Prouincialem eſſe uocanda.

Quinto quæro quid de alijs, Reſp. quod ad Concilium prouinciale nedũ debent venire epiſcopi, uerum etiam alij inferiores, qui ſe læſos eſſe exiſtimant, ſed epiſcopi veniunt vt diffinitores, iſti autem pro iuſtitia conſequenda d.c propter vbi Card. Alex. in 1. notab. 18. diſt.

Sexto quæro qui debeant omnino vocari, Reſp. quod de neceſſitate ad illud vocandi ſunt epiſcopi, & non alij Innoc. Hoſt. & Zab. in d. cap. graue de præb. Abb. in diſputat. 1. nu. 29. & ſequũtur communiter doctores, ut refert Card. Alex. in d. c. propter el primo.

ADDITIO. Intellige hoc non procedere quando in prouincia vltra epiſcopos adeſſet alij ordinarij locorum habentes epiſcopalem iuriſdictinnem vt dixi ſupra in addit. ad tertiam & 4 quæſtio. Item ubi fuiſſet prouiſum de epiſcopo qui nondum eſſet conſecratus licet non dicatur epiſcopus ante conſecrationem gloſſ. in clem. dignum de celebr. miſſ. & per plura citata a Felin. in capit. eam te de reſcrip. Naua. in man. confeſſ. cap 27. ſub. num 67. ſi tamen eſt electus & confirmatus, & poſſeſſionem adeptus poterit intereſſe concilio & uotare arg. tex. in cap tranſmiſſam ubi gl. de elect. & per ea quæ dicit Abb. in c. accedentibus de exceſſ. prælat. Campegi. de Concil. cap. 15. eique & ſynodum conſecrato licebit ſuam ſynodum conuocare Bott. de Synod. par. 1. & ideo erit de neceſſitate vocandus.

Septimo quæro. Quid ſi epiſcopus vocatus moritur, Reſp. quod ſi citato epiſcopo, & eo mortuo fuerit prouiſum de alio ante inchoatum Concilium ex illa citatione non arctaretur ſucceſſor Card. Iacob. in d. tracta. de concil. lib. 1. art. 4. q. 6.

Octauo quæro quid ſi epiſcopus non reperitur in diœceſi, Reſpon. quod epiſcopi, qui non ſunt in ſuis diœceſibus, ſed extra eas neceſſario non ſunt perſonaliter citandi ad Concilium Prouinciale Card. Alex. in cap. peruenit in 4. notab 18. diſt. verum in prouinciali Concilio Sanctæ Seuerinæ obſeruauimus literas Metropolitani directas epiſcopo abſenti conſignari facere eius capitulo vt tranſmittat, & proponere edictum ad ualuas cathedralis, vbi tenetur reſidere, & domicilium reſidentiæ ſemper eſt principale Felin. in c. poſtulaſti, num. 1. de for. compet.

4 Nono quæro † de tempore & loco, Reſp. non debere concilium Prouinciale celebrari temporibus quibus abſtinentiæ, ſeu contemplationi eſt vacãdum, ut in quadrageſima, & in diebus quibus inſiſtendum eſt celebrationi ſolemnitatum præcipuarum cap. habeatur, vbi Card. Alex. in fi. 18. diſt. Bott. de ſynodo part. 1. num 56. & in congregationibus conciliorum debet haberi ratio, vt hi, qui vocati ſunt, non fatigentur propter diſcrimina itinerum, debent ergo fieri huiuſmodi congregationes & conuentus in loco non multum remoto, imò proportionato reſpectu eorum, qui debent venire, etiã debet haberi ratio temporis, vt non in hyeme maxima fiant cum in iſtis tẽporibus periculoſa ſit itineratio Card. Alex. in cap. quoniam 18. diſt. Bott. in d. par. 1. num. 56.

Decimo

Decimo quæro de termino ad ueniendum, Reſp. quod uocati ad Concilium debẽt venire infra terminum, vel ſaltem ad terminum eis aſſignatum c. placuit, & c. ſi epiſcopus 18. diſt. ſed quandiu concilium non erit abſolutum, poterit epiſcopus morã purgare. & non punietur pœna canonica doct. in d. c. ſi epiſcopus Card. Iacob. in d. tract. lib. 2. art. 5. fol. 110.

Vndecimo quæro quid ſi venit & diſceſſit illicentiatus, Reſp. quod epiſcopus qui venit ad concilium, & diſceſſit illicentiatus antequam ſynodus abſoluatur, debet excommunicari, & communicatus a ſynodo non poteſt abſolui per ſingulos prælatos ſynodi, ſed ab ipſa ſynodo tantum cap. ſi quis 18. diſt. vbi Card. Alex. notat parta eſſe non venire & ante abſolutum conciliũ recedere facit tex. in c. certum 11. q. 2. c. 1. de iudic. in tantum quod ſi uocatus ad concilium expectaſſet per plures dies alios abſentes, & poſtea etiam in die prorogata illicentiatus recederet, puniretur tanquam contumax non expectato fine Concilij Card. Iacob. in d. art. 1. fol. 112. & 113. Syno. Vgo. in 4. part. fol. 144 & contumax dicitur ille qui illicentiatus recedit Dec. in c. 1. de iudic. nu. 43. in 1. lectu.

5 Duodecimo quæro quid ſi non omnes venirent. Reſp. †quod ſi Archiepiſcopus vocat ſubditos ad Concilium, & ipſi non veniunt in termino eis aſſignato, conuincuntur de negligentia & poteſtas deuoluitur ad accedentes etiam numero pauciores Card. Iacob. in d. tract. lib. 6. art. 7. fol. 275.

ADDITIO. *Ex quo enim vocati venire noluerunt, alienos ſe feciſſe videntur. c. cum nobis, vbi Panor. num. 3 de elect. & ſic abſurdum eſt eos in numero computare iux. gloſ. in clem. quod circa eod. tit. unde faciunt quod contumax reſideat in præſentibus, & in terminis noſtris aſſerit Petr. de monte in prealleg. tract de concilio. quaſt. 6.*

6 Decimotertio quæro de excuſationibus non venientium. Reſpon. quod epiſcopus qui non poteſt intereſſe concilio, debet ſe excuſare per literas ſubſcriptas per eum, & excuſationis ſuę rationem exprimere apud Metropolitanum, & non eſt neceſſe apud totum Concilium illam allegare Card. Alex. in d. c. placuit 18. diſt. quem ſequitur Card. Iacob. in d. tract. libr. 2. attic. 4. quæſt. 7. fol. 103. qualiter autem probabitur impedimentum, vide gloſ. in d. cap. placuit.

Decimoquarto quæro, quæ nam excuſatio requiratur. Reſp. non quamlibet neceſſitatem excuſare epiſcopum. vt non teneatur venire ad Cõcilium, ſed requiri grauem neceſſitatem, & tunc tenetur mittere nuncium ad recipiẽda ſtatuta edita in Concilio Prouinciali c epiſcopus, cum ſeq. & ibi Cardin. Alex. ac. etiam in c. peruenit 18. diſt. ubi gl. in verbo, neceſſitatibus, ponit multa quæ excuſant ne uocatus teneatur venire ad Concilium. & Campeg. de conc. c. 11. & formula literarum qub. epiſcopi a Concilio Prouinciali abſentis excuſatio accipitur, reperitur impreſſa in fine voluminis actorum Eccleſiæ Mediolañ. fol. 359. de quibus excuſationum cauſis latè Bott. de ſyno. par. 2. ſub. nu. 56.

Decimo-

Digitized by Google

Decimoquinto quæro, quid ſi epiſcopus ſubeſt duobus Metropolitanis prout dicit gl. in c. 1. in ver. vniendo, in fin. ne Sed. vac. & eodem tempore uocetur ab ambobus ad Concilium. Reſp. quod accedendo ad unum poteſt mittere procuratorem ad aliud.

ADDITIO. Similis gloſſ. eſt in c. & temporis verſ. vnire 16. q. 1. & arg. tex. in c. 2. de relig dom. & vide Caccialup. in tracta. de vnion. artic 8 nu. 11. & in Regno Neapo. extant aliqui epiſcopi qui ſubſunt duobus Metropolitanis ratione duorum epiſcopatuum vnitorum, & inter alios eſt epiſcopus Campanienſis, & Satrianenſis uniti qui reſpectu primi ſubeſt Archiepiſcopo Salernitano, & reſpectu ſecundi recognoſcit in Metropolitanum Archiepiſcopum Compſanum. Et facit in ſimili quod dicit gloſ. fin. in c. ex ore de priuileg. Imol. in c. quod ſuper his de maior. & obed. Bott. in d. tract. par. 2 ſub nu. 42.

Decimoſexto quæro, Quid de uocato ad Cõcilium à Metropolitano, ſi eodem tempore uocetur à Rege ad quem potius accedere debeat vide gloſ. in c. ſi epiſcopus 18. diſt, & in c. cum parati, de appellat. vbi Inno. & Abb. Car. Iacob. in d. tract. lib. 1. art. 5. fol. 117. Lancell. Conrad. in templ. omn. iud. li. 1. cap. 2. §. 3. num 9. & Bertach. in tract. de epiſc. lib. 4. par. 1. q. 14. & Dec. in conſ. 72. Campeg. de conc. c. 11.

7 Decimoſeptimo quæro, † An poſſint epiſcopi compelli vt ueniant ceſſante impedimento, & quomodo. Reſp. quod ſicut poſſunt compelli ſubditi venire ad ſynodum epiſcopalem, ſic & compelli poſſunt epiſcopi, vt ueniant ad Concilium Prouinciale, Abb. in capit. quod ſuper his, de maior. & obed. in 3. not.

Decimo octauo quæro de pæna contumacium. Reſp. quod epiſcopus qui impedimento canonico ceſſante non uenit ad Concilium, debet priuari communione aliorum epiſcoporum vſque ad futurum Concilium, ſi fuerit contumax c. ſiquis epiſcoporum, & ibi Card. Alex. in 1. not. 18. diſt. faciunt etiam c. non oportet c. peruenit, in fi. c. ſi quis autem c. placuit, & cap. ſiquis epiſcopus diſt. eadẽ. vnde non erit talis epiſcopus prohibitus celebrare diuina officia, & recipere Sacramenta eccleſiaſtica, & communicare cum cæteris epiſcopis & alijs ſed tantum erit ſuſpenſus à communibus negotijs cũ alijs epiſcopis, nec poterit intereſſe ſcrutinio epiſcoporum, nec conſecrationi eorum, & alijs communiter pertractandis cum Metropolitano & epiſcopis gloſ. in d. cap. placuit, & Card. Alex. in fine Card. Iacob. in d. art. 5. in princ. fol. 111. ſubdens quod etiam poterit excommunicari excludendo a communione fidelium & erit in electione Archiepiſcopi, quod ſane debet intelligi vt ſi primo vocatus non venit, procedat prædicta pæna, ſi iterum & tertio monitus non venit, poterit excommunicari, nec punitur bis ex eodem delicto; ex multiplicato enim delicto contumaciæ augetur pæna, ideo & ſi vnica citatione monitus non uenit, poterit priuari communione aliorum epiſcoporum, & iſta non eſt excommunicatio, vnde ad hanc pænam inferendam ſufficit unica mónitio d. c. ſi epiſcopus, ſi tamen poſtea tertio monitus adhuc perſiſtit in ſua contumacia, tunc poterit excõmunicari, & pro hac diuerſitate facit, quia priuatio

Digitized by Google

priuatio à communione de qua in dd. iuribus non eſt cenſura eccleſiaſtica, ſed pœna canonica,& ideo trina monitio in ea non requiritur,ſecus in excõmunicatione quæ eſt eccleſiaſtica cenſura c.quærenti,de verb.ſignifi. & nõ poteſt niſi trina monitione præmiſſa proferri cap.ſacro,de ſent. excom. c.1. eod.tit.in 6.ad prædicta facit in ſimili quod notat Io: And.in ca.1. de exceſ. prælat.vbi dicit ad inferendam pœnam ſuſpenſionis non requiri monitionẽ, quãdo profertur vt pœna,quando autem profertur vt cenſura,trina monitio debet præcedere,ita reſidet Card.Alex.in d.c.ſi quis epiſcoporum, cuius dictis addo etiam vt ſi uocatus ad Concilium negligat venire,& nõ mittat nec ſe excuſet,non ſtatim puniendus eſt tanquam contumax,ſed prius debet admoneri,& requiri & tandem citari ad uidendum ſe declarari c.propter el 1. 18.diſt.& ibi gloſ.Card.Iacob. in d.tracta.lib.1.art.4.in princ.fol.114.Cãpeg.de conc.c.13.facit id quod dicit Innoc.in c.cum olim in fi.de teſt.quod contumax in proceſſu iudicij citatur ad ſententiam,item in procedendo contra epiſcopos conſulerem ſeruandam eſſe conſtitutionem Alex.3.relatam in c.1.de off.deleg.in 6.

8 Decimonono quæro † an epiſcopus pro dicto acceſſu poſſit petere ſubſidium.Reſp.quod epiſcopus uolens ire ad Concilium Prouinciale poteſt petere ab eccleſijs ſubiectis,vt conferant expenſas Bellencinus Rotæ auditor in tract.de charitat.ſubſid.q.21.Card.Iacob.in d.art.5.fol.111.quod intellige quando epiſcopus eſſet pauper,qui non haberet ad faciendum expenſas vt per eundem Card.Iacob.in d.art.5.fol.101.col.1.Rebuff.in trac.concordat.in rub.de public concubinarijs,§.quia uero,quod charitatiuum ſubſidiũ, non exigendum eſt à paupetibus,& ille dicitur pauper clericus qui ex rediti bus non percipit vltra decentem victum ſuum.Bellenci.in d.tracta.q.30.& quando prælatus poſſit imponere charitatiuum ſubſidium vltra Bellenc. in d.tract.vide Afflict.in conſtit.Regni quamplurimum nu.2.Boer.deci.133. cum tribus ſeq.& Petr.Duen.reg.89.in verbo charitatiuum ſubſidium , & reg.253.in verbo epiſcopus,& quæ dicatur congrua clerici ſuſtentatio, vide Menoch.de arb.iud.cent.6.caſu 520.num.10.

Vigeſimo quæro quid de Archiepiſcopo.Reſp.quod Archiepiſcopus,non debet petere aliquid à prælatis venientibus ad Concilium alias teneretur in quadrupulum c.quoniam 18.diſt.qui tex. loquitur quando Archiepiſcopus petierit,ſi tamen ipſo non petente aliquis de ſuffraganeis epiſcopis aliquid daret de ibi contentis non incurret in pœnam quadrupli Archiepiſcopus, cũ hanc pœnalem non debeamus extendere ad caſum non expreſſum , peccaret tamen cum abſtinere debeat à muneribus ſecundum Card.Alex.in d.c. quoniam.vbi tenet quod ex ſola petitione incurrit in dictam pœnam de rigore iuris,ſed de æquitate non ſi non obtineat,& tunc authoritate maioris poteſt compelli ad ſoluendum de proprijs bonis,& non eccleſiæ,& ſolutio debet fieri epiſcopo quando agitur de reſtitutione rei petitæ, pœna autem applicabitur eccleſiæ cui facta eſt iniuria,munuſcula autem ſeu xenia non debet illa quærere nec ea ſponte oblata reſpuere capitu.de euolgijs 18. diſtinct. & ibi Card.Alex.

9 Vigeſimo

Digitized by Google

9 Vigeſimo primo quæro† de ordine ad concilium Prouinciale celebrandum, Vide Pontificale Romanum ſub titulo de ordine ad Concilium Prouinciale celebrandum, & nouiſſime ceremo. epiſc.lib.1.cap.22.

Vigeſimo ſecundo quæro de ordine in ſedendo. Reſp. quod epiſcopi, ſecundum ordinationis ſuę tempus, ſiue ad conſedendum, ſiue ad ſubſcribendum loca tenere debent cap. ſi.17.diſt.conſeruato Metropolitani primatu c.placuit.18.diſt.dicit tamen glo.in cap.per tuas, de maior.& obed. eſſe ibi argumentum pro exemptis epiſcopis, vt in ſynodo ſedeant in meliori loco, ſed an præferantur non exemptis, primo promotis, vide Abb.ibidem ſi vero epiſcopus teneret locum Metropolitani; licet ſit poſterius ordinatus præponitur alijs glo.in d.c.fin.de Abbatibus, an debeant præcedere canonicos tractat. Felin.in c.paſtoralis, num.9.de off.deleg.Card.Iacob. in d.lib.1.art.8. fol.72.ſynod.Vgo.fol.88.vbi poſt Gemin.& Card.Alex.in d.capi.fin. 17. diſt.tenet, quod clerici ſeculares regularibus, regulariter ſemper præferendi ſunt.quomodo autem ſe habere debeant in concilio reſidentes, vide c.in loco benedictionis 5.q.4.

ADDITIO. In ſeſſione vero, & ordine proferendi vota inter epiſcopos, dignitates, Canonicos, Abbates, commendatarios procuratores, & cæteros attenditur hodie nouiſſima diſpoſitio quæ habetur in d.ceremo.epiſc.lib.1.c.ſi. & eod. lib. ca.3.habetur epiſcopos in congregationibus concilij prouincialis coram Archiepiſcopo uti poſſe Rochetto diſcooperto cum mozeta.

Quidam Archiepiſcopo ſiue titulari, ſiue alias prouiſo.ac translato ad eccleſiam ſuffraganeam an in Synodo Prouinciali ſedere debeat immediate poſt Metropolitanum ratione Archiepiſcopalis dignitatis qua functus eſt, & ſic præcedere debeat alios epiſcopos antiquiores. Reſp.quod ſic arg tex.in l.1.ff.de albo ſcrib.& rubr. C. ut dignitat.ordo ſeruetur lib.12.& hoc in memoriam priſtinæ dignitatis, & honoris quem geſſit, ratione cuius retinet iura reuerentialia, ad quod faciunt ea quæ cumulat Felin.in capit quæ in eccleſiarum, numer.81.de conſtit. eſt & alias ratio quia Archiepiſcopus translatus ad eccleſiam ſuffraganeam ceſſit loco & non dignitati.arg tex.in cap.1.de ordin.ab epiſc.qui renun.epiſcopat.& in cap.poſt translationem, de renunt.

10 Vigeſimotertio quæro† quis in eo eſt præſidens. Reſp.quod Archiepiſcopus in Concilio Prouinciali eſt præſidens d.cap.placuit.gloſſ.in cap. Paſtoralis, in verbo, exceptis, de off.ord.& eſt caput concilij Abb.in c.graue, nu. 8.& Imol.num.10.de præben.Card.Alex.in capi. ſi quis epiſcoporum 18. diſt.qui omnibus epiſcopis, prælatis, & clericis prouinciæ præeſſe dicitur Bero.in cap.1.de iud. & authoritate Archiepiſcopi celebratur, Boniſa. de Vitalinis in clem.1.nu.45.de ſent.excom.

Vigeſimo quarto quęro, quinam iudices ſint. Reſp. nedum Archiepiſcopum, ſed etiam alios epiſcopos eſſe coniudices, cap.1.vbi Abb. in primo nota.& Maria.Socc.in 2.nota.de libell.oblatio.gloſ.in ſum.9.quęſt.8. ſine quorum conſenſu non iudicat Archiepiſcopus Abb.in cap.1. numer. 14. de iudic.Cardin.Iacob.in d.tracta. lib. 5. art. 11. fol. 292. Syno. Vgo. in 3. par.fol.108.col.5. Metropolitanus ergo eſt coniudex licet tanquam maior

M ſedeat

Digitized by Google

ſedeat Card. Alex. 3.q.8.in ſum. epiſcopi congregati non dicuntur eſſe ibi vt ſinguli, ſed vt collegium capit. 1.34. diſtin. Ancha.& Felin.in cap.ſicut olim, de accuſa. Henr. Bott.de ſyno.par.1.nume.48. & totum concilium eſt iudex, non autem ſingulares. Abb. in c.non poteſt. numer.18.de ſent. & re iudic.in ſynodo verò epiſcopi vnus eſt iudex, & lata eſt differentia inter iſtam,& illam, vt per Bott.in d.tractat.par.1.ſub nu.32.ſicuti non eſt bona ſimilitudo arguere de concilio Prouinciali ad Generale Card. Iacoba.de conci.lib.6.art.2.fol.345.

Vigeſimo quinto quæro, quis eſt principalis iudex Reſp.quod Archiepiſcopus eſt iudex principalis, c.1.34.diſt.& ipſe habet principaliter iudicare de conſilio aliorum epiſcoporum Card. Alex.in cap. de eo 50. diſt. Archiepiſcopus enim præſidens cum epiſcopis ſuffraganeis in concilio Prouinciali habet iuriſdictionem ordinariam d.capit. ſicut olim, ſuffraganei epiſcopi in concilio exiſtentes in cognoſcendo ſunt coniudices, in diffiniendo, ut aſſeſſores, Cardi. Alexand.in cap. propter, el 1.18, diſtin. Imol.in cap. graue, de præb. Bott.de ſyno. par.1.nume.33.& par.2.num.48. Synod. Vgon.cap. 9. ſed ſiue ſint iudices ſiue aſſeſſores, non valet quod fit eis non uocatis Innoc. & Hoſtien.in d.cap. graue. nam ſi Archiepiſcopus vult ſtatuere, vniuerſaliter in tota prouincia requiritur conſenſus ſuffraganeorum d.ca. ſicut olim, de accuſat.cum ſimil. eorum enim qui participes ſunt officij, debet attendi conſenſus, Abb.in ca.cum olim, num.4.de arbi.& tunc ligat ſubditos totius prouinciæ, aliter vero comprehenderet ſubditos diœceſis ſuæ tantum capit. Romana,& ibi gloſſ.in uerſi.ſententiæ, de ſentent.excommunic. in 6. Item quando vult ſtatuere vniuerſaliter in prouincia vltra conſenſum ſuffraganeorum, requiritur etiam conſenſus ſubditorum ſuffraganeorum, ſi ſtatutum concernit eorum præiudicium, vnde ſi faceret ſtatutum Archiepiſcopus, quod poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum ſuffraganeorum, & ad ſuam diœceſim illos trahere, tale ſtatutum non valeret in præiudicium ſubditorum ſuffraganeorum, niſi conſentirent Card. Alexand. 18. diſtin. in ſum. Felin.in c.paſtoralis, nu.7. de offi.ord. Lancel. Conrad.in templo omn. iud.lib.2.c.4.num.22.

Vigeſimoſexto quæro, quomodo ſit pronunciandum. Reſp.quòd Archiepiſcopus tanquam caput de conſenſu,& conſilio ſuffraganeorum, vel maioris partis pronunciare debet. Ioan. And. poſt Hoſtien. in c.1.de libel.oblatio. idem Card. Hoſt.& Zaba.in c.graue, de præb.nu.6. vbi Imo.nu.19. & hãc eſſe veritatem dicit idem Imo.in d.c.1.in ultimo not.& ſub nu.21. Card. Iacob.in d.tract.lib.5.ar.8.fo.288.& faciunt c.ſanè 65.diſt.c. nec epiſcopi, de temp.ord. capit. ſicut, de accuſa. & ſic in praxi obſeruari patet ex principiis nonnullorum conciliorum prouincialium, quæ ſunt impreſſa, videlicet Mediolanen. Conſent. Neap. Tranen. & aliorum.

Vigeſimoſeptimo quæro de modo in ſtatuendo, Reſp.quòd Abb.in c.1. de pac.notat modum,& practicam condendi legem in concilio prouinciali, nam vnus de cõcilio facit propoſitionem, & reliqui ſi eis placet, ſtatuunt illam confirmando vel reſtringendo, ſeu ampliando.

Vigeſimo

Vigeſimo octauo quæro, an alij præter epiſcopos in d. concilio ſint vocales. Reſp. quod in concilio Prouinciali Metropolitano multo plus quã alijs eſt tribuendum, nam ipſe poteſt eligere electiſſimos quoſque ſacerdotes, vt præter epiſcopos habeant in cõcilio vocem conſultiuam, & deciſiuam, vt late demõſtrat Doc. Michael Thomaſius Hiſpanus in diſputatione de ratione habẽdi concilia Prouincialia Ro. impreſſa anno 1565. a f. 81. vſq; ad 99.

ADDITIO. Intellige vt ſi ipſi concilio placuerit poterunt habere vocem deciſiuam vt fuit determinatum per Gregor 13. in reſpõſione ad quintam difficultatem propoſitam à Concilio Prouinciali Rothomagenſi, quæ eſt impreſſa in d. Concilio. imo requiritur conſenſus omnium ſuorum ſuffraganeorum, nec ſufficit maior pars faciunt dicta per Campeg. in tract. de conc. c. 6. ſecus tamen eſt in voce conſultiua tantum, quia nullum affertur præiudicium habentib. deciſiuã ſaltim ubi deeſt copia epiſcoporum, vt cum maturiori iudicio procedatur Abb. in 1. q ſub nu. 29. de alijs non epiſcopis habentibus vocem deciſiuam dixi ſupra q. 3. 4 & 6. ſuffraganeus legitime impeditus poteſt cõſtituere procuratorem vnum ex ſuffraganeis cũ ſpeciali mandato ad decidendum tenet Nauar. conſi. 3. de off. deleg. in antiquis, & conſi. 7 de maio. & obed. in nouiſ. quod mihi non placet, nam pro danda voce in omnibus actibus concilij requiritur præſentia, intelligentia aliorum iudicum, & facti diſcuſſio, ex quibus mouetur ad determinandum, & non poteſt pendere ab alieno arbitrio cum ſit electa induſtria perſona ad determinãdum vna cum alijs, niſi dicamus poſſe conſtituere procuratorem ad præſentandum votum in ſcriptis redactum per ipſum epiſcopum impeditum accedere ſuper aliquo particulari negocio de eo inſtructo accedente voluntate Concilij Prouincialis.

Vigeſimo nono, quæro, quid ſi Metropolitanus a maiori parte in iudicãdo, vel ſtatuendo diſſentit. Reſp. quòd Metropolitano diſcrepante præualet Prouincialis concilij ſententia ſententiæ Archiepiſcopi dicit Car. Iacob. de concil. lib. 6. art. 2. fol. 329. Henri. Bott. de ſyno. par. 3. nu. 137. nam cõciliũ Prouinciale reputatur vt collegium Anchara. & Fel. in c. ſicut olim, de accuſa. & in agendis a collegio ſi diſcordãt ſtatur maiori parti c. ſanè & ibi Car. Alex. 65. diſt. gl. in c. ſi Archiepiſcopus, de temp. ord. Naua. in conſ. 1. de his quæ fiunt a maio. par. cap. in antiq. ſtandũ eſt in diſpoſitionibus concilij iudicio plurimorum Abb. in c. 1. de pac. & in c. in ſingulis nu. 5. de ſtatu mo. & ideo cõcilij Prouincialis iudicium integrum dicitur, quia plurimũ a ſententijs comprobatur cle. 1. de ſent. excom. vbi Boniſ. de Vitali. in 10. nota. nu. 45. dicit quod ſtabilius & firmius eſt ſtatutũ per concilium Prouinciale, quam per ſentẽtiam præſulis prouinciæ ſicut eſt Archiepiſcopus licet authoritate Archiepiſcopi celebretur, Item diſpoſitio ſynodalis dicitur quæ fit a maiori parte Abb. in c. non poteſt, ſub nu. 16. de ſent. & re iud. deniq; Metropolitani ſuffragium nõ poteſt niſi vim vnius habere Doctor Thomaſius in dicta diſputatione fol. 89. & ſi non præualeret maioris partis ſentẽtia poſſet Archiepiſcopus ſolus decernere ſine conſenſu ſuffraganeorum contra prædicta in ſuperioribus quæſtionibus 24. 25. & 26. non obſtat c. ſi quis epiſcopus cum ſeq. 6 q. 4. quia ſpeciale eſt in condemnatione vel abſolutione epiſcopi, vt ibi dicit glo. & in c. epiſcopis 65. diſtin.

Digitized by Google

a *ADDITIO. Adde tex. in c. extra conſcientiam 64. diſt. & in c. prudentiam de off. deleg. Afflict. dec. 1. & ibi Vrſill. in annot. limita ut opinio ſingularis præualeat cōmuni quādo ratione fortiori nititur per tex. in c. cappellanus & ibi Panor. nu. 3. ab omnibus receptus. de ferijs Felin in c. 1. ſub 1. n. 54 de conſtit Petr. de monte in tract monarch. conc. q 7. Nauar. conſi. 17. nu. 8 de priuileg. in antiq.*

Trigeſimo quæro. Quid ſi Archiepiſcopus non vult pronunciare ſecundum vota maioris partis. Reſp. tunc puto eſſe recurrendum ad ſummum Pontificem per ea quæ dicit glo. in cap. ſanè 65. diſt. in ult. dicto & in c. fin. in verb. iudic. 63. diſtinct.

Trigeſimo primo quæro, quid ſi ſententiauerit Archiepiſcopus ſecundū voluntatem minoris partis, dicit Abbas in c. nec epiſcopi, de tempor. ordin. quod vitiabitur factum & facit id quod in ſimili dicit gl. not. in c. 2. in verſ. dum conſilio. de corpore vitiat.

12 Trigeſimoſecundo quæro, de quibus cauſis cognoſcere poſſit concilium Prouinciale quam iuriſdictionem habeat & ſuper quos. Reſp. quod conciliū Prouinciale cognoſcit de omnibus cauſis eccleſiaſticis totius Prouinciæ c. propter, & ibi Gemin. notat. 18 diſt. & habet iuriſdictionem ſuper omnes de prouincia Abb. in c graue nu. 4. de præben. & cognoſcit, & examinat delicta non ſolum ſuffraganeorum, ſed etiam ſubditorum ſuorum d. c. graue c. ſicut olim, vbi Hoſtien. de accuſat. & d. c. propter. Philip. Franc. in c. fi. de ceſſ. in 6. Lancell. Corrad. in templ. omn. iud. lib. 2. c. 6. nu. 2. & habet iuriſdictionem, ordinariam Card. Ale. in c. experientiæ 11. q. 1. & 3. q. 8. in ſum. Bero. in c. 1. nu. 125. de iudi. & cognoſcit de omnibus cauſis nedum per appellationem ſed etiam per ſimplicem querelam Card. Alex. in c. de concilijs 18. diſt. & in rub. de appellat. nu. 36. & in c. cū ſpeciali num. 27. eod. tit. quem ſequitur Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. ar. 11. fol. 289. Lancel. Cor. in d. tēplo lib. 2. c. 3. nu. 20. & debent audiri querelæ omnium læſorum d. c. propter & ſecundum Innoc. quem ſequuntur Io. Andr. Imol. Card. Zab. in d. c. graue Abb. in c. 1. nu. 15. de iudi. & Card. Ale. in d. c. de concilijs 18. diſt. etiam nō citati tenentur reſpōdere de querelis ciuilibus ac ſi citati eſſent, de criminalibus autem nō niſi ſint citati, & expoſita crimina ſuper quibus accuſantur: habent tamen ius reuocādi domum accuſati, ſi pro ſpecialibus negotijs fiat concilium, & putatur quod reſpondeant pro alijs arg. c. fi. de for. comp. alias ſecus ſi indiſtincte fiat concilium pro omnibus negotijs emergentibus, etiam competit ius reuocandi domum ſi concilium ſit de longinquo, niſi in caſibus, qui de ſui natura tractantur in cōcilio ſecundum Card. Zab. in d. c. graue Bott. de ſyno. par. 3. in princ. nu. 41. & 42. Car. Iacob. in d. lib. 7. ar. 8. fol. 289. Synod. Vgo. in prælud. c. 10. in fine fol. 10. & in 3. par. fol. 108. col. 1. in fine, epiſcopi in Prouinciali concilio congregati loco ordinarij ſunt in omnibus cauſis clericorum, quæ ad concilium referuntur, ad illū autē qui præeſt diffinitio pertinet de conſilio & aſſenſu aliorum epiſcoporum omniū, vel maioris partis Hoſt. in d. c. graue, & dixi ſupra q. 26 Concilū inſuper prouinciale habet poteſtatē excommunicādi epiſcopos illius prouinciæ Abb. in c. 1. n. 5. de iudi. vbi Bero. n. 67. & Prelatos ex proprio de

licto

Digitized by Google

lićto poteſt ſuſpendere,epiſcopum tamen deponere non poteſt Abb.in d. c. graue nu.4.de præben.quia depoſitio epiſcoporum ſoli Papæ eſt reſeruata, Abb.in c. Paſtoralis in prin.de off.ordi. Feli.in c. 1.nu. 23.de iudi.dicit tamẽ Abb.in c.2.num.3.de accuſat.quod Archiepiſcopus cum ſuis ſuffraganeis poteſt audire cauſam,ſed non diffinire,idem dicit Anchar.in d.c.graue, nu.
b 18.& Imol.ſub nu.18.ſolum enim interdicitur concilio poteſtas b deponendi epiſcopos Abb.in c.1.de iudi. ſed circa hoc vide quod fuit decretum per Conc.Trid.ſeſſ.24.de refor.generali.c. 5. & de reſeruatis Sedi Apoſtolicæ vide notab.glo.in c.quod translationem,de offi.lega.& in clem.quia contingit,de relig.domi.& enumerat Card. S. Sixti in c.huic ſedi 17.diſtin. & Pau.de uiſi.par.1.q.10. Habes ergo quod Concilium Prouinciale poteſt cognoſcere de cauſis quæ vertũtur inter epiſcopos,& clericos,itẽ poterit cognoſcere de omnibus cauſis clericorum,dummodo factum ſit notorium, vel ſi res non patiatur dilationem,vel in breui poſſit liquidari,ipſe tamen Archiepiſcopus qui præeſt Concilio, vel qui habet poteſtatem diffiniendi, debet hoc facere de cõſilio,& aſſenſu aliorum de Concilio vel maioris partis c.nec epiſcopi,de tempor.ordin.& c.ſicut,de accuſat. Card. Iacob.in d.lib.6.art.8. fol.288. in quo Concilio debet etiam tractari de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis,præſertim in clero d.c.ſicut,& c.propter 18.diſt.& ex non celebratione conciliorum ſequitur inconueniens,quod multa remanẽt incorrecta de his quæ concernunt eccleſiaſticum ſtatum c.peruenit 18.diſt. & debet fieri inquiſitio ſummaria propter breuitatem temporis, de his quę ſunt notoria,vel quæ confitentur per delinquentes, vel de quibus ſtatim fides poteſt haberi,de dubijs uero delictis non eſt inquirendum,ſed ſunt omittenda Hoſt.& Zab.in d.c.graue,ſub nu.4.& ibi Imol.ſub nu. 19. Bott. de ſyno.par.3.ſub nu.45.debet etiam fieri generalis inquiſitio de malis,ſed contra certam perſonam non debet fieri, fama non præcedente ſecundum Abb.in d.c.graue,nu.9.

ADDITIO. An Concilium Prouinciale poſſit capere informationem, aut formare proceſſum contra aliquem epiſcopum ſuſpectum, aut accuſatum ibi de cauſis grauioribus ad effectum tranſmittendi probationes, & proceſſum ad Romanum Põtificem. Reſp quod hodie de iure nouo non ſolum depoſitio epiſcoporum eſt reſeruata Papæ ſed etiam omnimoda cognitio & examinatio cauſæ depoſitione digna, ita quod inferiori à Papa hoc denegetur, prout habetur in præallegato Conc. Tri. ſeſ.24. de ref.c.5 per quod Capitulum crimen hæreſeos, & alia crimina maiora depoſitione & priuatione digna exequantur quoad hoc Nauar. conſ.1 de for. compet. in antiq. amplia etiam ſi talis formatio proceſſus fieret ad finem remittendi cauſam inſtructiorem ad Papam gloſ in c. inquiſitores, de hæret. in 6 limita de mandato expreſſo Summi Pontificis iuxta conditiones in d. c. 5. deſcriptas, per quod etiam permittitur ut minores criminales cauſæ epiſcoporum in Concilio tantũ Prouinciali cognoſcantur & terminentur, vel a deputandis per Conciliũ Prouinciale. Hinc quæro nũ deputandi per Conciliũ ad terminãdas illas cauſas debeãt eſſe epiſcopi, & an abſoluto Concilio poſſint in illis cauſis procedere. Reſp uidetur dicẽdũ non eſſe neceſſe, ut ſint epiſcopi; quia illa facultas eſt generalis, & eorũ iuriſdictio non expirat

ſi prius.i.ante Concilij abſolutionem cæperint cognoſcere, prout in ſimili notatur in c.relatum & c.gratum, de offic.deleg. deceret tamen ut eſſent epiſcopi.

Trigeſimotertio quæro, an cognoſcat de Metropolitano. Reſp. quod Concilium Prouinciale non iudicat Archiepiſcopum c.graue, de præben. ſed tamen poteſt ex charitate reprehendere glo. in c.ſi autem & ibi Card. Alex. 9. q.3. negligentiam uero Metropolitani circa iuſtitiã miniſtrandam ſupplere poteſt Concilium prouinciale c.ſi Metropolitanus, & ibi Card. Alex. 6. q. 4. poteſt cognoſcere de cauſis appellationum interpoſitarum a Metropolitano. glo. in cap. multis. in verbo ad maiorem 17. diſt. in c. omnis oppreſſus 2. q.6. uid. Roma. conſ. 521. nu. 3. Syno. Vgo. in prælud. cap. 10. poteſt etiam cognoſcere de cauſis ad eccleſiam ipſius Metropolitani ſpectantibus gl. in d.c.ſicut, de perſona autem & ſtatu ipſius Archiepiſcopi prouinciale Concilium non cognoſcit ad affectum iudicandi, ſed admonendi ipſum Archiepiſcopum, ut ſe corrigat, & ſi obſtinatus ſe corrigere nollet ad effectum denũciandi ſummo Romano Pontifici. d.c.graue, de præb. Card. Alex. in c.ſi clericus 12.q.1. non tamen poteſt ſe intromittere ad effectum iudicandi de eo vt notat glo. in d.c.ſicut, per ea quæ habentur in c.cum inferior, de maio. & obed. & in c.inferior 21. diſt. & ibi gloſ. & gloſ. fin. in c.1. de rapto. ita diſtinguit Bellamer. in d.c.ſicut ſub nu. 11. vbi Card. Alex. 2. q. 8. & ratio eſt quia ipſe præeſt concilio, & ideo ab ipſo Concilio tamquam inferiori non debet iudicari Imol. in d. cap. graue nu. 10.

ADDITIO. Hinc ſequitur non poſſe Archiepiſcopum excommunicari a Concilio Prouinciali contra opinionem quam tenet Nauar in conſ.7. de off. ordin. in antiq. nam contradicit textui in d.cap.graue nimis, & iuribus præalleg. quæ ab ipſo non citantur.

12 Trigeſimo quarto quæro, † an ab eo poſſit appellari & ad quem. Reſp. quod a concilio Prouinciali appellatur ad Papam c.ſicut excellẽtiam 23.q. 4. Card. Alex. in rub. de appellat. nu. 34. Felin. cap. 1. nu. 6. de iudi. Bellam. & Card. Alex. in d.c.multis. & Synodus Vgo. in prælud. q.10. Nauar. conſ. 3. de appellat. in antiq.

Trigeſimo quinto quæro, an totum Concilium Prouinciale poſſit allegari ſuſpectum, & an ſi Metropolitanus non eſt ſuſpectus poſſit recuſari propter epiſcopos ſuſpectos, & quid ſi tantum Metropolitanus eſt ſuſpectus, vel aliquis de concilio, vide Abb. in c.ſi quis contra clericum ſub nuum. 11. de foro compet. & in c.2. ſub nu. 14. de iudi. & ibi Dec. num. 96. in 1. & 3. lectura. Felin. nu. 6. Ripa nu. 40. Card. Alex. in c.quia ſuſpecti 6. q. 5. & in rub. de appel. col. 2. & in c.cũ ſpeciali, eod. tit. Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. art. 10. fol. 291. Boer. deci. 269. Capi. deciſ. 138. Menoch. in tract. de arbit. iud. lib. 2. centu. 4. caſu 458. Synod. Vgo. fol. 108. col. 3. communis tamen eſt opinio, totam ſynodum poſſe recuſari Cardin. Alexandr. in d. capit. cum ſpeciali, & Dec. in d.c.2. nu. 65. in 1. lect. & ſuſpectus non debet intereſſe quãdo votatur etiam ſi non det uotum ſuum Cap. in d. deciſ. nu. 5. Carauit. in ritu mag.

tu mag. Curiæ Vic. 165 ſuſpicionum uero cauſæ multæ reperiuntur in iure expreſſæ & approbatæ, & minor cauſa repellit tã iudicem quam teſtem. gl. in accedens ut lit. non conteſt. Dec. in d. c. 1. de iudi. nu. 22. Septuaginta quatuor poſt Specula refert. Card. Alex. in c. poſtremo, de appellat. vbi Philip. Franc. 40. reaſſumit tractando etiã de perſonis quæ recuſari poſſunt. Abb. remiſſiue in d. c. ſi quis contra clericũ, nu. 24. Maran. alias 40. refert in ſpeculo par. vlt. a nu. 25. vſque 68. Multę tamen cauſæ poſſent obuenire, quæ iuſtiores eſſent quam in iure expreſſæ, & relinquuntur arbitrio iudicis, qui ſi male arbitratur, & appellari poteſt Io. And. in d. c. cum ſpeciali, col. 3. Ancha. nu. 13. Abb. nu. 8. & cæter. ſequuntur in d. tit. de appellat.

ADDITIO. De qua communi teſtatur etiam Nauar. conſ. 1. de appell. in antiq. & totum Concilium Prouinciale ſuſpectum dici poſſet, ubi ſolum illius caput eſſet ſuſpectum ex allegatis per Crauet. in tract. de antiquit. tempor. p. 1. nu. 80. & per Menoch. loco cit. nu. 16. poſſet tamen ſecũdum eum in hoc fieri diſtinctio, prout etiam colligitur ex mente Ripæ in c. 1. nu. 41. in fine de iudic. ſ. quod aut caput concilij a amoueri non poteſt quin totum Concilium amoueatur, & tunc ſi caput eſt ſuſpectum, totum Concilium redditur ſuſpectum, cum ab eo pendeat, ipſoq; amoto non detur Concilium, aut uero caput Concilij amoueri poteſt, Concilio ipſo ſubſiſtente, & & ualente ſine eodem cauſa illa cognoſcere, & tum ſolum caput eſſe remouendum, illius loco alter ſubrogari, qui illius perſonam ſuſtineat.

13 Trigeſimoſexto quæro de poteſtate in ſtatuendo. Reſp. Concilia prouincialia neq; diffiniendi, neq; generaliter conſtituendi, vim aliquam habere, ſed tantũ curãdi, vt id ſeruetur, quod alias ſtatutum eſt, & quod generaliter ſeu ſpecialiter obſeruari præceptum eſt 18. diſt. in ſumm. c. ſicut olim, de accuſa. Io. Pau. Lancel. in lib. 1. inſtitu. iuris cano. in ti. de eccleſ. conſti. §. Prouincialia, & diſpoſitiones quæ fiunt in concilio Prouinciali, debẽt eſſe canonicę & iuſtæ, canonicæ quantum ad cauſam, & iuſtæ quantum ad ordinem, notat Card. Alex. in c. multis 17. diſt. & poteſt facere ſtatuta clem. 1. de ſent. excom. Anchar. & Felin. in d. c. ſicut olim, quæ non debent eſſe in præiudicium aliorum inferiorum cap. veſtra, de locat. & conduct. neque contra ius canonicũ c. inſtitutionis 2. q. 2. c. quod ſuper, de maior. & obed. vbi Feli. notabiliter examinat, poteſt tamen ſtatuendo adiuuare ius commune. ſ. apponendo pænam ubi ius non imponit, vel grauando pænam a iure impoſitam c. innotuit, & ibi Abb. & Ancha. de eo qui fur. ord. ſuſcep. c. 2. de conſtit. in 6. gloſ. in clem. ne Romani, in verbo, tolli, de elect. Abb. in ca. cum dilectus, nu. 10. de conſuetud. & in c. a nobis el 1. nu. 2. de ſent. excom. Gemi. Card. Alex. & cæteri doct. 18. diſtin. in ſum. vbi dicit idem Card. non valere ſtatutum quod non poſſit a ſententia appellari, de quibus concluſionibus latiſſime per Henri. tract. de ſyno. par. 3. ar. 1. ac reaſſumit Duen. in regula 249. cum ſeq. Lãcell. Corrad. in templ. omn. iud. lib. 2. c. 5. §. 3. nu. 55. & ſtatuta cõcilij Prouincialis ligãt etiam ſubditos epiſcopi ſuffraganei abſentis Card. Alex. in c. epiſcopus ſynodum 18. diſtin. & laici ligantur ſtatutis Archiepiſcopi factis in ſynodo Prouinciali in materia ſpirituali cap. fin. 18. diſtin. vbi

Digitized by Google

Doct. Bott. de ſyno. par. 3. art. 2. ſub num. 3. qui ibidem num. 102. dicit quod abſtinere debent epiſcopi a nimia multitudine ſtatutorum & debēt eſſe pauca, & de rebus in quibus iuxta temporum diuerſitatem opus eſt prouidere. Quæ etiam deberent obligare quoad pœnam tantum temporalem, & non quoad culpam Panor. in c. cum olim, ſub nu. 5. de cler. coniug. & ideo illa facientes aperte deberent mentem ſuam declarare Bott. de ſyno. par. 3. art 1. concluſ. 16. in fine. Item in dictis conſtitutionibus raro eſt utendum pœnis cenſurarum ne ex frequentia contemnantur, & in vilipendium ducantur iuxta Panor. in cap. clericos, notab. 2. de cohab. cle. & mulier, eoq; magis vbi præuideri poteſt illas nō proficere Hoſt. in c. Romana §. ſed nec. de ſen. excom. in 6 quem ſequuntur Io. And. & Gemin. in c. conſtitutionem, eod. tit. & lib. Iaſon in l. quod iuſſit, nu. 42. de re iudic. Cou. in initio cap. alma mater. ſub nu. 10. de ſent. excom. in 6. ideoq; illas mitigari, & ipſarum loco pœnas temporales imponi debere docet Bott. in d. art. 1. concluſ. 13. nu. 113.

ADDITIO. Concilium Prouinciale an poſſit ſtatuere ne ſignum crucis pingatur vel ſcupatur in aliqua re humi iacente, vide Nauar. conſ. 3. de reliq. & vener. ſanct. in antiq & quod ſtatuta concilij Prouincialis non comprehendant regulares exemptos, eorumque loca habetur per eundem in conſ 2. de ſepul. in antiq a ſententijs tamen excommunicationum per ſtatuta Prouincialia aut ſynodalia promulgatis, nequaquam abſoluere poſſunt, alias inciderent in Papalem excommunicationē clem. 1. de priuileg. non poteſt concilium Prouinciale dare facultatem pænitenti ſubdito epiſcopi ſuffraganei eligendi confeſſarium non approbatum a ſuffraganeo ipſo ita declarauit Sac. Congreg. die 16. Martij 1581.

Trigeſimo ſeptimo quæro, quibus pręcipuè ſit in eo vacādum, & quid ſtatuēdum in eo, ac etiam de illius poteſtate, præſertim ex decretis Sacri concilij Tridentini. Reſ. quod epiſcopi in concilio Prouinciali ſe exercere debent in meditatione euangeliorum, & canonicorum præceptorum ac in ſollicitudine ipſorum cuſtodiendorum cap. non oportet ea. quoniam vbi Can. Alex. notat. 18. diſt. ex quibus infert quod illis temporibus non debent prælati intendere conuiuijs nec ludis, vel alijs actibus ſecularibus, ſed de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis præſertim in clero diligētem habeant cum Dei timore tractatum, canonicas regulas maxime quę ſtatutę ſunt in generali concilio Lateranenſi relegentes, vt eas faciant obſeruari debitam pœnam tranſgreſſoribus infligendo c. ſicut olim, de accuſat. conſtitutiones in d. generali concilio editas enumerat, Hoſt. Ioan. And. & Ioan. de Anan. in d. cap. ſicut, ſunt enim 71. quæ omnes reperiuntur in volumine decretalium iuris canonici ſparſæ ſub diuerſis relatę titulis, illas etiā refert Synod. Vgo. in prælud. capit 9. poſt quarum enumerationem dicit Hoſt. in d. capit. ſicut, quod ſi Archiepiſcopus in concilijs neſcit quid proferat, vt ſe quandoque vidiſſe teſtatur, poterit ſibi per has concordantias, ex quibus ſtatuta ſua eliciat, ſubuenire, alias etiam regulas morales, & vtiles poteſt addere quas reperies in eodem volumine decretalium, & refert idem Hoſt. in d. cap. ſicut.

s Audiendæ

c Audiendæ ſunt relationes teſtium ſynodalium, c & ſi non ſunt, de nouo ſtatuti debent, de quorum munere, & fide habetur, in d. capitu. ſicut, vbi late per glo. Hoſtien. Abb. Anch. Felin. & cæteros doctores, & per Bott. de ſyno. par. 3. a nu. 57. vſque ad 76. Syno. Vgo in prælud. ca. 9. & per conc Prouinc. Mediolanenſe quartum p. 3. ſub rub. de teſtibus ſynodal. fol. 79. & in Syno. Placen. de anno 1570. eod. tit. fol. 166.

Recipienda ſunt in primis decreta Sacri Conc. Trid. & facienda eſt fidei profeſſio ex decreto eiuſdem Conc. ſeſſ. 25. de refor. cap. 2.

Prouidebit concilium Prouinciale circa deputationem perſonarum qualificatarum pro commiſſione cauſarum a Sede Apoſtolica iuxta cap. ſtatutum, de reſcrip. in 6. ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 25. de refor. c. 10.

Synodus Prouincialis pro cuiuſque prouinciæ vtilitate & moribus certam cuique formulam præſcribet, quæ ad debitũ in diuinis officijs regimen ſpectant, deq; congrua in his cauendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, ſimulque de omnibus eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi ex decreto d. conc. ſeſ. 24. de refor. generali cap. 12.

Examinare debet conciliũ Prouinciale vocatis quorum intereſt, & diligenter expendere quas cathedrales eccleſias propter anguſtias & tenuitatem redituum inuicem vnire vel nouis prouentibus augere expediat, confectaq; de præmiſſis inſtrumenta ad Sum. Roma. Pontificẽ mittere ex decreto eiuſdem conc. ſeſ. 24. de refor. generali c. 13.

Synodus Prouincialis prouidet, an pro moris regione uidebitur magis expedire, vt per edictum etiam publicum vocetur, qui volent examinari ad beneficia curata obtinenda, quorum examinatores in Synodo prouinciali ſi opus erit rationem reddere tenentur, & ſi quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniuntur, circa quam examinis formam prouidere poteſt iuxta tenorem decreti eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali cap. 17.

Ad Metropolitanum vna cũ concilio Prouinciali ſpectat iudicare de licentijs datis non reſidentibus ex decreto eiuſdem ſeſſ. 23. de refor. c. 1. quod decretum debet in eo publicari.

Archiepiſcopum, & ſuperiores negligentes in inſtitutione ſeminarij Synodus Prouincialis acriter corripere poteſt, & cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro eccleſiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud iuxta decretum eiuſdem concilij, ſeſ. 23. de refor. c. 18.

Præſcribit propriam examinis, ſeu inſtructionis faciendæ formam a Sanctiſſ. Romano Pontifice approbandam, quæ magis eiſdem locis utilis, et opportuna eſſe uidebitur; circa promouendos ad cathedrales iuxta decretum eiuſdem concilij, ſeſſ. 24. de refor. generali c. 1.

Cauſa cognita & approbata in concilio Prouinciali Metropolitanus poteſt uiſitare cathedrales eccleſias epiſcoporum comprouincialium, et eorũ diœceſes ex decreto eiuſdem conc. ſeſ. 24. de refor. generali c. 3.

Epiſcopi et uiſitatores excedentes in viſitatione vltra pœnas impoſitas, etiam

etiam alijs pœnis in ſynodo Prouinciali arbitrio ſynodi abſq; vlla ſpe veniæ mulctantur ex decreto eiuſdem concilij,in loco præallegato.

Quando nō conſtat, quæ cathedralis eccleſia ſit proximior eccleſiæ ſecularis nullius diœceſis, prælatus illius debet in concilio prouinciali ſemel eligere prælatum,qui tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatus viſitabit ex decreto dicti concilij,ſeſſ.24.de refor.generali c.9.

Supplet & coercet neglıgētiam epiſcoporum in exequēdis decretis Sac. Conc.Trid.in monaſterijs ſibi ſubiectis,& in omnibus alijs ipſis in decretis d.concilij ſpecialiter commiſſis, & prouidet etiam in defectum capitulorū generalium per deputationem aliquorū eiuſdem ordinis iuxta tenorem decreti eiuſdem concilij,ſeſſ.24.de regula.c.22.

Synodus prouincialis,vel deputandi ab ea cognoſcūt de locationibus rerum eccleſiaſticarum in damnum eccleſiæ contra canonicas ſanctiones factis iuxta formam decreti eiuſdam concilij,ſeſſ.25.de refor.c.11.

Epiſcopos cōcubinarios ſynodus prouincialis admonere debet,& ſi perſeuerent referre ad Sanctiſſ.Rom. Pont.ex decreto eiuſdem cōcilij.ſeſ.24. de refor.generali.c.14.

Abuſus indulgentiarum, ſi quæ irrepſerunt epiſcoporum ſententia cogniti in prouinciali ſynodo Sanctiſſ.Ro Pontifici referri debent ex ſeſ.eadē in fi.de indulgentijs,& circa noua miracula,nec non nouas reliquias recipiendas,vide in ſeſſ.25.in decreto de reliquijs.

Minores criminales cauſæ epiſcoporum in concilio tantum prouinciali cognoſcantur,& terminentur,vel ex deputatis per concilium prouinciale, non autem grauiores ex decretis eiuſdem concilij,ſeſſ.24.de refor.generali c.5.& ſeſſ.13.de refor.c.8.& quænam cauſa,requiratur,ut epiſcopus poſſit citari,vt compareat perſonaliter,uide in ſeſſ.13.c.9.vbi in c.7.habetur quænam qualitas requiratur in teſtibus contra epiſcopum deponentibus.

Concil. Tri.ſeſ. 7.de refor.c.3.

Debet in concilio prouinciali fieri diligēs inquiſitio,an beneficia fuerint collata indignis perſonis,& collatores ab eodem poſt primam , & ſecundā monitionem reperti culpabiles ſuſpenduntur a collatione , Metropolitani vero delictum ſuperioris iudicio relinquitur ex parte concilij nunciandum d.c.graue,de præben.vbi Imo.poſt Io.And.in d.c.graue,nu.17. dicit quod epiſcopi delinquentes cōferendo indignis beneficia poſſunt puniri per Archiepiſcopum ſuū,ſed Archiepiſcopus ſi negligens eſt,tunc cōcilium habet poteſtatem hoc faciendi.

Per concilium Prouinciale compeſcatur ſi quis Iudeos,vel paganos officijs publicis præfecerit dicitur in c.cum ſit,de Iude.

ADDITIO. Qui teſtes ſynodales an denunciare teneantur crimina quæ probare non poſſunt,uide Syluest.in uerbo fama,in fine.

14 Trigeſimo octauo quæro quandiu durabit. Reſp.quod congregati in concilio non morantur ſimul niſi tribus,vel quatuor,vel paucis diebus. Hoſti. in d.c.graue,col.3.de præben.& non debet cōcilium prouinciale durare vltra

tra vnam habdomadam, tamen propter iuſtam cauſam poſſet vlterius differri propter imminentia negotia Card Alex. in capi. propter, el 1 18. diſti.

Trigeſimo nono quæro de illius publicatione. Reſp. quod ſinguli epiſcopi infra ſex menſes debent notificare in diœceſibus ſuis ea quæ in concilijs prouincialibus ſtatuta ſunt c. fin. 18. diſt. vbi Card. Alexa. dicit, quod de his ſex menſibus ſubducitur tempus, quo ordinarius potuit redire de cõcilio, & quod deberent ex latino vulgarizari, vt illa idiotę intelligerent, formulam autem acclamationum in fine concilij Prouincialis faciendam, item formulam literarum de monitionibus, quæ epiſcopis a concilio Prouinciali abſentibus mittuntur, aliamque formulam literarum quibus concilium Prouinciale mittitur ad Summum Pontificem, Itemq; formulam literarũ ad epiſcopos prouinciæ de affixione, & promulgatione illius, imprimi fecit Card. Sanctæ Praxedis in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolanen. fol. 353.

15 Quadrageſimo quarto, quinam habeant poteſtatem abſoluendi a cenſuris per illud latis. Reſp. quod Archiepiſcopus & ordinarius poſſunt abſoluere a ſententia excommunicationis lata per canonem ſynodalem. doct. in d. b ca. graue, vbi Anchar. nu. 12. & quòd abſoluere poſſint ſuffraganei *b* a ſententijs per concilia Prouincialia latis tenet etiam Bott. de ſyno. par. 3. art. 5. num. 2. poſt Archid. & cæteros doct. 17. diſt. in ſum. quando tamen quis eſſet excommunicatus a concilio prouinciali per viam ſententiæ non poteſt abſolui niſi de mandato concilij, ſecus ſi per viam ſtatuti Card. Alex. in ca. propter, el 2. 28. diſt. deniq. ex præcedentibus habetur quanta ſit Archiepiſcopi poteſtas quoad concilium Prouinciale quæ eſt in eo conuocãdo, prout in 1. & 2. q. diximus. Item in recipiendo excuſationes epiſcoporum non valentium venire, ut in q. 13. in procedendo contra cõtumaces, prout in q. 18. in ſecundo, præſidendo, & pronunciando tanquam caput, prout in q. 22. 23. 25. & 26. item in eligendo, prout in q. 28. item vt concilium non indicet de eo, ut in quæſt. 33. & in abſoluendo, ut in præſenti quæſt.

b *ADDITIO. Quam concluſionem etiam firmant Card Zab. in clem. 1. §. ſi quis q. 6. de reb. eccleſ non alien. Io. Guttierez. c. 5. canon. quæſt. nu. 2. Sbroz. de vic. epiſc. lib. 2. quæſt. 174. nu. 11. quam amplia etiam poſtquam conſtitutiones Concilij Prouincialis, in quibus fuerit appoſita aliqua cenſura, ante publicationem ſint per Papam confirmata Panor. & Zabar. in c. ex frequentibus, de inſtit Felin. in c. paſtoralis §. præterea col. 1. de off ord. Burga. de irregular p. 6. rub de abſolu. a maior. exco. ſub nu 33. & ratio eſt, quia confirmatio Papæ non tollit poteſtatem ordinariã ut notatur in c. 1 de confirm. util vel inut. Panorm loco cit. nu. 12. Secundo amplia ut non ſolum poſſint abſoluere ſuffraganei, ſed etiam alij ſacerdotes & confeſſarij inferiores Bott. in d. par. 3. ar. 5. concluſ. unic. nu 2. niſi epiſcopi ſibi abſolutionem reſeruauerint Duen. reg. 252.*

16 *Poſt præcedentem tractatum de concilio Prouinciali non incongruum duximus ſubnectere Metropolitanas & Cathedrales eccleſias huius Regni Neapolitani, quarum Antiſtites ad Prouinciale concilium celebrandum conueniunt, & ultra deſcriptionem Conſiliarij Marini Freccia in tract. de ſubfeud. annotauimus etiã loca in quibus in corpore iuris canonici de eis ſit mentio, & ſunt.*

Archiepiſcopus Neapolitanus Huic eccleſia præfuit primus epiſcopus Neapolitanus

nus S. Aſprẽ qui à Sancto Petro Apoſtolo ab infirmate curatus & deinde baptizatus eiuſdẽ Ciuitatis epiſcopus ordinatus fuit, de quo in Martyrologio Romano ſub die 3. Auguſti, vbi die 4. Septembris de Sancta Candida, quæ Sancto Petro ad eam vrbem venienti prima occurrit, atque ab eo baptizata poſtea ſancto fine quieuit. Habuit inſuper Ciuitas Neapo. multos alios ſanctos epiſcopos eodem Martyrol. Rom. promulgatos.

Archiepiſcopo Neap. ſcripſit Gregorius Papa in c. 1. de relig. dom. & in c. 2 de cõſtit. Greg 3. in c. 1. de ſtat. monach. Innoc. 3. in c. ad noſtram, el 3. de iure iur. Grego. 9. in c. fin. de ſeru. non ordin. Fortunato epiſcopo Neap ſcripſit Gregor. in c. monaſterijs 19. q 3 & in c fraternitatem 71. diſt. Greg vniuerſis militibus Neap. in c. Summa 73. q. 1. Idem clero, & nobilibus ciuibus Neapolitanis in c. Petrus 39. diſt. in c. de Petro 47. diſt. in c. nec nouum 8. q. 1. in c. ſtudij 61. diſt. & in c. priuſquam 28. diſt. In Sardicen. Synodo Oſius Cordubenſis epiſcopus & Vicentius, Capuanus epiſcopus, & Ianuarius Beneuentanus, & Calepodius Neapolitanus S. R Eccleſiæ legati extiterunt, ut habetur in cap. prima el 2 §. quarta 16. diſt. Gregorium primum in Archiepiſcopalem ſedem Neapolim erexiſſe patet ex decretalibus eiuſdem, qui in d. c. fraternitatem, & c. monaſterijs ſcribit Fortunato epiſcopo Neap. & in c primo de relig. dom. dicit Victori Archiepiſcopo Neap.

Stephanus Neap. Antiſtes interfuit Concilio ſub Simacho anno 500. idem interfuit ſub Symaco in Concilio quarto, Ioannes Neapolitanus interfuit Synodo ſextæ ſub eodem.

SVffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Puteolanus. S. Paulus Apoſtolus venit Puteolos, vbi inuentis fratrib. manſit apud eos dies ſeptem, vt legitur in actibus Apoſtolorum c. vlt. vnde verſus O uere Cãpania felix. quæ Petro Neapoli & Paulo Puteolis gloriaris, eſt ad Regiam præſentationem 2 Epiſ. Nolanus 3 Epiſc Acerrarum qui eſt ad Regiam præſentationem 4. Epiſc Iſolanus, ſeu Aenarius 5. Epiſc. Auerſanus exẽptus. Huic ſcripſit Honorius 3 in cap. ſi de cler ægrot. Greg. Guimũdo Auerſano Epiſcopo ſcripſit in c ſi conſuetudinem 8. diſt. & quod hactenus eccleſia Auerſana Archiepiſcopo Neap. reſponderit, a quo conſecrationis, & cõfirmationis conſueuerat beneficium obtinere, & obedientiam ac reuerentiam ſicut Metropolitano exhibere patet ex lib. primo decretalium atque aliarum epiſtolarum Innocen. 3. Romæ impreſſo fol. 199 ſcribentis epiſcopo, & Capitulo Auerſan hodie autẽ eſt in poſſeſſione exemptionis, & eligens Archiepiſcopum Neapo. Metropolitanum viciniorem (iux. decretum Conc. Triden. ſeſſion. 24 de reforma. cap. 2.) acceſſit ad conciliũ Prouinciale Neapolitanum, erat tamen antea in facultate ipſius Auerſani epiſcopi ſi maluiſſet accedere ad Capuanum Archiepiſcopum eadem vicinitate cõiunctũ & hoc modo electio ligat ſucceſſores ex declaratione Romæ habita ab Illuſtriſſi. D. Cardin. Borromæo die 25. Aprilis 1578. tenoris ſequentis. Electio Metropolitani facta ſemel ab epiſcopo exempto ad cuius ſynodum conueniat ligat ſucceſſores, ſimiliterq; ligat ſucceſſores electio facta a prælatis nullius diœceſis pro viſitationibus.

Epiſcopatus Cumanus, & Atellanus ſunt vniti Auerſano.

Archiepiſcopus Capuanus. Inter Capuanam Prouinciam, & Piſanam eſt Prouincia Romana capit. tua nobis, & ibi Abb. in 3. notab. de off. vicar glo. in c. vni. in ver. ſede vacante de ſchiſmat. in 6. Pau in intracta de off. & poteſt cap. Sed. vacan. part. 2. quæſt 10. ſub numer. 41. & inter vniuerſa Metropoles Capuana eſt Apoſtolica Sedi vicinior, ita exorditur Innoc. 3 in c. cum inter de elect. Grego. in c. quoniam 61. diſt. meminit de Feſto Capuanæ eccleſiæ epiſcopo, Honorius 3 de Archiepiſcopo Capuano mentionem facit in c. illa ne Sed. vacan. & Innoc 3. in ca. cum cauſa de

ſa de offic. & poteſt. iudic. deleg. Anno Domini 964. in Archiepiſcopalem ſedem erigitur, vt colligitur ex chronica Caſſinenſi lib. 2. c. 9. fol. 39. vbi quomodo, a quo Pontifice, & quis fuit primus Archiepiſcopus, & in lib. 3 c. 25. fol 93 de Hildebrā do Capuano Archiep. & lib 4 cap 7 fol. 135. de Senne cap Archiep & eod. libro ca. 71. fol. 155. de Othone Archiep. Capuano, fuerūt multi ſancti Antiſtites Capuani deſcripti in Martirologio Rom. vt SS. Vitalianus, Rufus, Priſcus Ariſteus Pāphilus, Paulinus, Victor, Caſtrenſis, Beruardus, & Germanus, nouiſſime autem praeſt huic inſigni Eccleſia Illuſtriſſ. & Reuerendiſſi. D. Robertus Bellarminis S. R. E. Cardinalis, & Illuſtriſſ. Religionis Societatus IESV ſingulare ornamentum, vitæ probitate, & doctrina celeberimus cuius ſcripta, & facta teſtantur.

SVffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Theanenſis, Leoni epiſcopo Theanenſi ſcripſit Stephanus Papa V. prout in cap. de manifeſta 2. quaſt. 1 & in capi. 1. 15. q. 5. de eccleſia Theanenſi legitur in cap. Romanus 81. diſt. præfuerunt huic eccleſia Sācti Antiſtites, Paris, & Vrbanus deſcripti in Martyrologio Roma. 2. Epiſc. Caluenſis 3. Epiſc. Caſertanus, 4 Epiſc. Calatinus ſeu Caiacienſis, 5. Epiſc. Caleni ſeu Calimenſis ſeu Carinola, ſeu Calamenſis huic ſcripſit Honor. 3. in c. illa ne Sed vacante 9. Epiſco. Ceſernienſis, vbi ortus fuit S. Petrus de morino poſtea Celeſtinus Papa V. de quo in Martyro. Rom ſub die 19 May 7. Epiſ. Sueſſanus Canonicis Sueſſanis ſcribitur ab Honorio 3. in d. cap. illa 8. Epiſ Venafranus, de Leone Venafrano epiſcopo chronica Caſſinen lib. 4 c. 8 fol. 127. & de Gratiano eccleſia Venafrana diacono translato in diaconum Cardinalem Neap eccleſiæ habetur in cap. fraternitatem 71. diſt. 9. Caſſinenſis, vitam S. Seueri epiſcopi Caſſinen ſcripſit Petrus diaconus, vt refert chronica Caſſinen. lib. 4. c. 68. fol. 154. Nunc eſt cænobiū celebre nullius diœceſis, de quo extat d. chronica, & de electione Caſſin. Abbatis in Tranenſem Archiepiſcopum habetur in capit. licet de offic. lega. Decano Caſſinen ſcripſit Alexand. 3. in cap. quia de praſumpt. idem Caſſinen. Abbati in ca. 1. de conſang. & affin. & Innoc. 3. in d. lib. epiſtolarum fol. 192. 10. Aquinas epiſcopus pratendit non eſſe de Prouincia Capuana, ut D. Freccia ponit, ſed Romana. Aquinati epiſcopo ſcripſit Innoc 3. in cap. ex literis de pignor. & in d lib. epiſtolarum fol. 181. De Sancto Conſtantino epiſcopo dicta ciuitatis prophetia dono multiſq; virtutibus claro, uide Martyrol. Rom. die 1. Septembris, & S. Greg. in 3 lib. dialog capit. 8. cuius vitam Paulus diaconus ad Guarinum Aquinatem epiſcopum ſcripſit, ut refert chro. Caſſinen. lib. 4. cap. 68. 11 Fundanus epiſcopus etiam pratendit non eſſe de Prouincia Capuana, neq; Theatina, vt Freccia ponit, ſed Romana, De Benedicto fundanæ ciuitatis epiſcopo chron. Caſſinen. lib 4. capit. 55. ac de Andrea eiuſdem ciuitatis epiſcopo quomodo fuerit liberatus a carnis tentatione lege Sanctum Greg. in 3. lib dialog ca. 7. 12. Gaietanen. epiſ. etiam pratendit non eſſe de Prouincia Capuana, neq; Theatina, ut Freccia ponit, ſed Romana Alex. 3. huic ſcripſit in c. cum P. Manconella de accuſat. & in c. 1. de purgat. can. & de Raynaldo Gaietanen. epiſcopo chron. Caſſinen lib. 4. cap. 9. fol. 128. & huius ciuitatis epiſcopus praſentatur a Rege 13. Socranus epiſc. Ioanni. huius ciuitatis epiſcopo ſcripſit Gelaſius Papa in c. certum de conſec. diſt. 1. & Alex. 3 de eo mentionem facit ſcribens canonicis Soranis in c. veniens, el 1 de ſponſa. De Roffirido Sorano Chron. Caſſin. in dict. libr. 4 c. 8. fol. 127 qui etiam pratendit non eſſe de Prouincia Capuana, neque Theatina, ut idem Freccia ponit, ſed de Romana, quam Vrbem Summus vir, & pietate, & literis, Caſar Baronius ortu ſuo illuſtrat, ac toto orbi celebrem reddit, qui tum ob uitæ innocentiā, tum etiā ob egregie Reip. Chriſtianæ in eccleſiaſtica hiſtoria nauatam operam, (quam multis, & rerum & temporum erroribus implicitam maximo ordini, ſuaque veritati, qua fieri potuit, reſtituit) a Sanctiſſ. D. N. Clemente

vij.

uij in ampliſſimo Cardinalatus honore collocatus eſt.

Archiepiſcopus Salernitanus eſt ad regiam præſentationem. Alex. 3 Archiepiſcopo Salernitano ſcripſit in c.cum tu de vſur. & in cap de quarta de præſcrit. & in cap. clericos de cohab cler. & mulier. & in cap de cætero cum ſeq de teſti & in c. a. licet, de ſponſa duorum, & in cap. 1. de cognat. ſpirit. & in c verum, de conuerſ. coniugat. & in cap ad hæc de præb. & in cap. 1. de corp. vitiat. prout habetur in decretali Romæ impreſſo Honor. 3. in c. 1. de offic. iud Greg 3. Archid Salernit. in cap 3. de offic. Archid.

Suffraganei Epiſcopi ſunt. 1. Epiſc. Caputaquenſis, 2. Policaſtrenſis. 3. Sarnenſis 4. Arcenenſis. 5. Marſicenſis. 6 Campanienſis 7. Nucerinus. de quo Gregor. Papa meminit in c. 2. de relig dom. & Felici epiſcopo Nucerino ſcripſit Innoc. 1. in c. laici diſt 33. 8 Epiſc. Nuſcitanus, de Sancto Amato Epiſcopo Nuſcitano legitur apud Marty. Rom. die vlt Auguſti. 9. Epiſ. Cauenſis iſt exemptus, & per multos annos Abbas Sacri Monaſterij Sanctiſſ. Trinitatis de Caua Ordinis S. Benedicti habebat iura epiſcopalia in d. ciuitate, et caſalibus ante erectionem epiſcopatus quo tempore in anno Milleſimo Nonageſimo fuit præd. Monaſteriū exemptum cum eius iuriſdictione ab Arciepiſcopo Salernitano, & ab Vrbano Papa 2 in anno 1092. Abbati Cauenſi fuit data facultas exercendi omnia pontificalia, & ſpiritualia exceptis trib. ſ. conferre ordines ſacros, baſilicas. & altaria conſecrare, & conficere chriſma quæ hodie exercet extra tamen diœceſim Cauenſem in alijs locis ſibi ſubditis, de quo Cauenſi Monaſterio meminit Honor. 3 in ca. 1. de offic. iud. & Eugen. 3. in c. inſuper de teſtib. & de monaſtico ordine, qui ſecundū Dei timorem, & Beati Benedicti regulam, & Cauenſis Monaſterij obſeruantiam, ac de multitudine monachorum de Cauenſi ordine introducto in monaſterio montis Regalis lege epiſtolam Innoc. 3. directam Archiepiſcopo montis Regalis fol. 145. De hoc monaſterio legitur etiam apud Chron. Caſſinen lib. 2. c. 30. & lib. 3. c. 3. De poteſtate huius Abbatis extant literæ Sacræ Congregationis tenoris ſeq.

Nos Hieron. Sancti Euſtachij diaconus Cardinalis Mattheius nuncupatus fidē facimus & atteſtamur, in libris Sacræ Congregationis Concilij, qui apud nos aſſeruantur adnotatum eſſe Illuſtriſſ. Card. Carafam fidem feciſſe, & atteſtatum eſſe ex authenticis ſcripturis alias coram Congregatione productis liquido conſtare, Abbatem Monaſterij Sanctiſſ. Trinitatis Cauæ omnimodam habere iuriſdictionem epiſcopalem, nec alicui ſubditum eſſe, ſed immediate ſubiectum Sedi Apoſtolicæ, nulliuſque eſſe diœceſis, & proprium habere territorium; In quorum fidem has præſentes fieri iuſſimus & noſtri ſigilli impreſſione muniri mandauimus.

Datum Romæ Idibus Martij 1591. Hier. Card. Mattheius.

Locus † ſigill.

Sequitur tenor alterius decreti. Die 13. Auguſti 1579. Congregatio cenſuit hos monachos Monaſterij Sanctiſſ. Trinitatis Cauæ non poſſe ex decreto Conc. ſeſ. 25. cap. 13. de regular. cogi ad proceſſiones, tum quia non poſſunt dici exempti qui nunquam ſubditi fuerunt, item propter pactum confirmatum a Sede Apoſt. quod non tollitur per c. 22. de regul.

Archiepiſcopus Amalphitanus. Amalphitanæ Eccleſiæ ſuffraganeis ſcripſit Nicolaus Papa 2. in c. de conſanguinitate 35. q. 2. & 3. Monaſtery S. Petri de Amalphia fit mentio in c. 1. de off iud.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Capritanus. 2. Scalenſis. 3. Minorenſis 4. Licterenſis. 5. Epiſc. Rauellenſis qui eſt exemptus, & nunc vnitus cum Scalenſi per Clem. 8.

Archiepiſcopus Surentinus. De eo mentionem facit Innoc. 3. in c. conſtitutis el. 1.

de

Digitized by Google

de teſti De Surrentino epiſcopo Gregor. meminit in c 2. de relig dom Anno Domini 913 fuit erecta in Archiepiſcopalem Sedem ſecundum Frecciam. De Sancto Antonio Abbate dicta Ciuitatis protectore legitur apud Martyrolog Roman. die 14. Febr. ubi die 19. Martij de SS. Martyribus, Quincto, Quintilla, Quartilla, & Marco cum alijs nouem.

Suffraganei ſunt uidelicet. 1. Epiſcopus Aquenſis ſeu Vici. 2 Lubrenſis; ſeu Maſſa. 3. Stabienſis ſeu Caſtelli ad Mare qui a Rege præſentatur.

Archiepiſcopus Compſanus. Suffraganei ſunt uidelicet. 1. Epiſc. Muranus 2. Satrianenſis, qui eſt vnitus cum Campanienſis epiſcopo. 3 Laquedonenſis 4. Epiſc. Sancti Angeli de Lombardis, & Biſatienſis uniti 5 Epiſc. Montis viridis.

Archiepiſcopus Acherontinus, & Materanus uniti ad regiam præſentationem. De Acherontino fit mentio in c. cũ clamor, de teſti. & in c. fin. de colluſ. deteg Huic ſcribitur ab Innoc. 3. in c. cum olim de cler. coniug. qui etiam Suffraganeis Acherõtinæ eccleſiæ ſcripſit ut in eius epiſtolis fol. 366. quo tempore Cancellarij uicem agebat ut legitur in fine de epiſtolarum. fol 363.

Suffraganei ſunt uidelicet. 1. Epiſcopus Venuſinus. De Stephano Venuſinæ eccleſiæ epiſcopo legitur in c. bene quidem 96 diſt. 2. Epiſc. Anglonenſis. De huius eccleſiæ canonicis fit mentio in d. c. cum olim de cler. coniug. 3 Potentinus qui eſt ad regiam præſentationem. Apud hanc. Ciuitatem legitur ſucceſſiſſe miraculum de ſacris ſtygmatibus S. Franciſci in perſonam Canonici Rogerij, ut ſcribit S. Bonauentura in eius vita c. 16. §. 5. 4 Epiſc Grauinenſis. 5. Tricaricenſis de huius eccleſiæ cantore habetur in d. c. cum olim de cler. coniug. 6. Epiſc. Montis Peluſi, qui eſt exemptus.

Archiep. Tarentinus, qui eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcripſit Gregor: in c. 2 de cler percuſſ. & in c habuiſſe 33 diſt. Eccleſiæ Tarentinæ mentio habetur in cap. ex parte el 2. de reſcript. Clero & plebi Taren. ſcripſit Gelaſius Papa in cap. venerabilis de conſecr. diſt. 4.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Motulenſis, qui eſt ad regiam præſentationẽ. 2 Epiſc. Caſtellaneti 3. Epiſc. Oriæ ſeu Vritanus, qui eſt ad regiam præſentationem Huic ſcripſit Lucius 3. in c præterea el primo de tranſact. prout legitur in 2. collectione decretalium.

Archiep. Brunduſinus, qui eſt ad regiam præſentationem Clero & Ordini, & plebi Brunduſij dirigitur cap conceſſo 12. q. 2. Suffraganeus eſt 1. Epiſc. Hoſtunenſis. 2. Epiſc. Neritonenſis alias Nardonenſis exemptus. 3 Epiſc. Monopolitanus exemptus, qui eſt ad regiam præſentat.

Archiep Hydruntinus, qui eſt ad regiam præſentationem De eo legitur in c. cũ ſecum de temp ord Suffraganei ſunt videlicet. Epiſco Lycienſis, alias Lupien. 2. Leucenſis, & Alexanenſis 3. Caſtrenſis. 4 Gallipolenſis 5. Epiſc. Vgentinus qui duo ſunt ad regiam præſentationem.

Archiep Barẽſis, & Canuſinæ Sedis Antiſtes. Huic ſcripſerũt Alex. 3 in c ſuper hoc, de eo qui dux. in matrim. & in c. 2. de coniug. leproſ. Innoc. 3 in c. licet, de offi. legat. & Gregor. 9 in c. conſultationi, de tempor ord. & in c. fin. de colluſ. deteg.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Bitontinus 2. Rubenſis. 3. Polignanenſis. 4. Epiſc. Menaurini 5. Epiſc. Cuperſani. ſeu Conuerſanen. 6. Epiſc. Bitecti. 7. Epiſco. Melfiten. exemptus, ut aſſeritur. 8. Epiſc. Iuuenatienſis, qui eſt ad regiam præſentationem 9. Epiſcopus Iauellinus.

Archiepiſc. Tranenſis, & Salpenſis eſt ad regiam præſentationem. De Canonicis Tranenſibus fit mentio in c licet, de offic. legat. Suffraganei ſunt, videlicet. 1 Epiſc. Vigilen. Huic ſcribitur ab Alex. 3. in c. debitores de iureiur. in c. cum ſit, de ſimo. in c ſponſam, de ſponſal. in c quia nos, de teſtamen. & in c ſuper eo, de cognat ſpirit. &

ab

Digitized by Google

ab Vrbano 3. in c. 3. de ſecund nupt. 2. Epiſc. Andrien. de eo legitur in c. conſuluit, de iure patr. Hac patria eſt celeberrimi. Decretorum & legum doctoris caſuum conſcientiæ primarij, Illuſtriſſima familia & Religionis Societatis Ieſu P. Martij de Marcellis, qui Neapoli per annos triginta, & plus publice legit ſacramque paginam expoſuit, Archiepiſcopus Nazarenus eſt titularis cui ſunt uniti epiſcopatus Caſſinenſis & montis Viridis habet eccleſiam in caſtro Baroli Tranenſis diœceſis ſub vocabulo Sanctæ Mariæ Nazaret cum capitulo canonicis, de dignitatibus & clero intus dictam eccleſiam habet iuriſdictionem & vtitur inſignibus Archiepiſcopalibus.

Archiep. Sipontinus alias Manfredoniæ De eo habetur in c te referente, de celebr. miſ. in c. 2. de adulter. in cap ſi cuſtos 27. q. 1. vbi Gregorius ſcribit Vitalino epiſcopo Sipontino. Paſcalis 2 erexit in Archiepiſcopalem ſedem. Suffraganeus eſt Epiſco. Veſtanus. 2. Epiſ. Melphien. & Rapollen. vniti eſt exemptus, & de eo fit mentio in c. cum clamor de teſti. eiq; ſcribit Lucius 3. in c. requiſiuit, de ſponſal.

Archiep. Beneuentanus. De ciuitate Beneuentana legitur in c. Frater epiſcop. 17. q. 4. Conſulibus & populo Beneuentano ſcribitur per Innoc. 3. in cap. cum cauſa de teſti. & Epiſcopo ac Archidiacono Beneuentano in cap cum a nobis eod. ti. & canonicis Beneuentanis in c. ex tenore quifil. ſint legit.

Suffraganei ſunt uidelicet. 1. Epiſc. Auſculanus, de eo in c. ſicut ne cle. vel mona. 2 Theleſinus. 3. Epiſc. S. Agathæ de eo in c præterea de ſponſal. in c. cum dilectus de ijs, quæ vi metuſue cauſ. fiunt. 4. Cliſanus. 5. Epiſc. montis marani. 6. Puellinen. & Frequentinus vniti 7. Triuicanus 8. Arianus qui eſt ad regiam præſentationem 9. Boianen. 10. Epiſc Bouin. 11. Vulturarien. & montis Coruini. 12. Larinen. 13. Ep. Termularum. 14 Epiſc. Sancti Seueri. 15. Epiſc Troianus exemptus de eo in c. 3. de auth. & uſu pal. & in c niſi de off. lega. Epiſcopo Troiano Regni Siciliæ Cancellario ſcripſit Innoc. 3. ut in eius epiſtolis fol. 380. 16. Epiſc Guardien. Alpheriæ.

Archiep. Theatinus a Clemente 7. anno Domini 1526 erigitur in Archiepiſcopalem ſedem De eo fit mentio in c. tenor, de ſent & re iud. eſt etiam Comes, nec repugnat eſſe comitem, & epiſcopum Abb. in c. inter dilectos, ſub nu. 5 de fide inſtru. Suffraganeum unicum tantum habet, & eſt Epiſc. Orthone. & Complenſis, ad quam ciuitatem reliquiæ Sancti Thomæ Apoſtoli ex India tranſlatæ ſunt, vt legitur apud Martyrolo. Rom. ſub die 3. Iul. de certitudine dictarum reliquiarum in d. ciuitate exiſtentium teſtatur S Brigitta lib. 7. reuelationũ cæleſtiũ c. 4. & extat libellus eius vitæ, & tranſlationis deſcriptus a Io Bapt. de lectis de Orthona impreſſus apud Firmanã ciuitatẽ anno Domini 1577. 2. Epiſcop. ciuitatis Pinnæ, & Hadrien. uniti de eo habetur in c. qualiter de elect. in c. nuper de teſti. 3. Epiſc. Valuenſis, & Sulmonẽ. vniti. 4. Aquilanus eſt ad regiam præſentationem 5. Marſicanus 6. Aprutinus, alias Therami de quo in c bene 61. diſtin. dicitur Princeps Therami, & Comes Biſegnæ. 7. Epiſc. ciuitatis Ducalis hi omnes prædicti nunquam fuerunt ſuffraganei.

Archiepiſ. Lancianenſis à Pio 4 ex epiſcopali fuit erecta in Archiepiſcopalem ſedem, nullum habet ſuffraganeum, & eſt ad regiam præſentationem Epiſc. Triuentinus, qui eſt ad regiam præſentationem exemptus acceſſit ad Concilium Prouinciale Lancian. eligens.

Archiep. Rheginenſis eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcribitur ab Innoc. 3. in c. cum cauſa. de off & poteſt. iud deleg & ab Honorio 3. in c. venerabili eod. titu. Archidiacono Rheginẽſi ſcribitur a Gregorio ix in c. cũ olim de maior. & obed. Suffraganei ſunt 1. Epiſc Cathacẽſis alias Cathanzarij 2. Epiſ. Cotronien. qui eſt ad regiam præſentationem 3. Epiſc. Tropienſis, qui eſt ad regiam præſentationẽ. 4. Oppinenſis 5. Bouenſis 6 Neucaſtrenſis. 7. Nicotiren. 8. Ieracen. 9. Epiſc. Squillacen. de quo in c. Afros 99 diſt. & in c. paſtoralis 7. q. 1. directo Ioanni epiſcopo Squillatino.

nu. 10. Epiſc. Mileti exempto de eo habetur in c. expoſuiſt. de corp. vitiat.

Archiep. Conſentinus. De eo in c. cõtinebatur, de homicid & in c. venerabili de offi. & poteſt iud. deleg. ubi etiam fit mentio de Theſaurario Conſentino. Epiſ. Marturanen. Suffraganeus. 2. Epiſc. Sancti Marci exemptus, qui antea vocabatur epiſ. Maluitan. 3 Epiſc. Biſinianen. exemptus. 4. Epiſc. Caſſanen. exemptus, qui eſt ad regiam præſentationem de eo in c. relatum el 1. de teſtam.

Archiepiſc. Roſſanen. nullum habet ſuffraganeum de eo in c. quod ſuper, de conſang & affin. & in c. cum cauſa, de off. deleg.

Archiep. S. Seuerinæ. De eo in c. dilectus, de cõceſſ præb. Titulus Archiepiſco. eccleſiæ eſt S. Anaſtaſiæ virginis & martyris Romanæ cuius Capitulo ſcripſit Inn. 4. vt in eius epiſtolis fol. 8. Suffraganei ſunt. Ep. Vmbriaticen. 2. Bellicaſtren 3. Inſulanus. 4 Gerentinen. & Cariaten. vniti 5. Epiſ. Strongulenſis.

Habes ergo ex prædictis in Regno Neap. Sedes Archiepiſcopales numero viginti quarũ octo ſpectant ad Regiam præſentationem, & Cathedras epiſcopales num. centum, & treſdecim, & harum decem & ſeptem ſunt ad Regiam præſentationem ſaluo tamen meliori calculo.

Epiſcopus Liparenſis eſt in Regno Neap. & ad regiam præſentationem, eſt ſuffraganeus. Archiepiſc. Meſſanen.

CONCILIVM TRIDENTINVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod Pius IV. confirmauit generale Concilium Tridentinum, vtq; ab omnibus Chriſti fidelibus recipi, & inuiolabiliter obſeruari mãdauit, prohibendo prælatis ſub interdicto ingreſſus eccleſiæ, alijs vero ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, commẽtarios, gloſas, annotationes, ſcolia, ullumq; omninò interpretationis genus ſuper ipſius concilij decretis quocunque modo edere, quocunque nomine, etiam ſub prætextu maioris corroborationis decretorum, aut exequutionis, aliove quæſito colore ſtatuere: ſed in dubio recurri debere ad ſanctam ſedem Apoſtolicam, vt ex eius conſtitutione Romæ 7. Kalen. Feb. 1563. incip. Benedictus Deus fol. 799. in bullar. Ab eodem Sum. Pont. 13. Kal. Martij 1564. fuit facta reuocatio priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum; conſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, maris magni, & aliarum quarumcumque ſimilium gratiarum, quibuſcũque locis, & perſonis conceſſarum, in his in quibus ſtatutis, & decretis ſac. Con. Trid. contrariantur, annullando in vtroq; foro facta & geſta uigore prædictorũ, poſt id tempus quo concilium obligare cœpit, ut in eius bulla incip. In Principis Apoſtolor. fol. 481. in bullario.

Gregorius 13 conſtitutionem edidit contra iurantes & iurare facientes illicita, impoſſibilia damnoſa, eccleſiaſticæ libertatis, ac decretis Conc. Tri. aduerſantia, incip. Inter Apoſtolicas fol. 1354. in Bullario, & vide infra in verbo Iuramentum.

In cõfirmationibus priuilegiorum poſt dictum Concilium ſolet apponi clauſula, quatenus ſint in vſu, & decretis Con. Trid. non aduerſentur.

An autem requiratur expreſſa mentio, de conſtitutione conciliari, vt illi ſit derogatum per clauſulam generalem non obſtan. habetur in c. ex parte

de c. mon. in c. nonnulli, de reſcrip. vbi Felin. Arch. in cap. 1. de conſtit. in 6. Gomes. in prohæ. reg. Canc. q. 5. latè per Card. Iacob. in tract. de concilio li. 5. art. 18. fol. 311.

Pro huius ergo Conc. Trid. interpretatione, & executione extat aliquorũ Illuſtriſſimorum Dominorum S.R.E. Cardinalium Congregatio inſtituta a Pio 4. fol. 895. in Bullario incip. Alias nonnulli.

Sixtus 5. iſtius Sacræ congregationis facultates declarauit, vt in eius conſtitutione publicata Romæ die 23. Martij 1583. incip. Immenſa.

Gregor. 13. priuilegia regularibus conceſſa a Pio 5. reduxit ad terminos Conc. Trid. incip. in tanta negotiorum mole. Et habetur in fine Manualis Nauar. & infra in verbo Priuilegia Regularium.

CONFESSOR.

PRÆTER Sũmiſtas in hoc uerbo ſciendũ eſt, q. Leo. x. in generali Cõcilio Lateranenſi de Regularium priuilegijs in Bull. fol. 217. inter alia decreuit. *Quod ipſi fratres forenſium confeſſiones audire valeant laicos tamen, & clericos ſæculares a ſententijs ab homine latis nullatenus abſoluere poſſint.*

Eucharistiæ uero & extremæ vnctionis, aliaque ecclesiastica ſacramenta, illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegare, dare, nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata aut requiſitio coram notario publico facta, doceretur: Eorundem vero fratrum obſequio inſiſtentibus ſacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant niſi illorum durante obſequio.

Decretum Concilij Triden. seſſ. 23. de refor. c. 15. Pius V. declarauit, ut infra, videlicet.

Declaramus decretum Conc. Trid. de approbatione Regularium audiendis confeſſionibus ſæcularium præpoſitorum ab epiſcopis facienda obſeruari debere in omnibus Regularibus quorumuis ordinum etiam Mendicantium, etiam ſub regulari diſciplina uiuentibus, etiam ſi ſint doctores, aut in Theologia, etiam de ſuperiorũ ſuorum licentia graduati, uel promoti, vel a ſuis magiſtris Generalibus, vel Prouincialibus miniſtris ſæcularium confeſſionibus audiendis expoſiti, uolumus tamen eos, qui ſemel ab epiſcopo in ciuitate, & in diœceſibus ſuis præuio examine approbati fuerint ab eodem epiſcopo iterum non examinari, ab epiſcopo autem ſucceſſore pro maiori conſcientiæ ſuæ quiete examinari, de nouo poterunt, vt patet ex eius conſtitutione Romæ publicata die 22. Auguſti 1571. incip. Romani Pontificis in Bullar. fol. 131.

Quæ non fuit reuocata a Greg. xiij. per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Concilij Trid. vt teſtatur Sacra congregatio cuius decreta fuerunt impreſſa Romæ apud hæredes Antonij Blad. Impreſſ. Camaralis. 1586. tenoris ſequentis videlicet.

Pro fratrib. Ordinis Prædicatorum Prouinciæ terræ Laboris dicti Regni die 10. Octobris 1586.

Lecto in Sacra Congregatione Regularium memoriali, oblato nomine totius familiæ fratrum Mendicantium quarumcunque Prouinciarum Regni Neap. conquerentium qualiter contra formam ſuorum Priuilegiorum, Sacrorum Canonum, Concilij Trid. & ordinationum Apoſtolicarum in quampluribus ab ordinarijs locorũ grauantur, prout eiuſdem memorialis ſeries cõtinebat, Illuſtriſſimi Domini Cardinales.

les his mature conſideratis ſtatuerunt, & decreuerunt, vt infra, ab eiſdem locorum ordinarijs perpetuo, & inuiolabiliter obſeruari debere.

Primo quod circa ſæcularium confeſſiones ab ipſis fratribus Medicantibus audiendas ſeruetur deciſio Congregationum Sacri Concilij, & epiſcoporum, corripiãturque Ordinarij qui in articulo mortis id fieri prohibent, vel in licentijs conceſſis id excipiunt.

Secundo, Fratres, mendicantes nullatenus a queſtuatione, quæ de licentia ſuorũ ſuperiorum fit, & in dies fieri contiget, prohibeantur.

Tertio Ordinarij in cognitionibus cauſarum fratrum mendicantium tam ciuilium quàm criminalium minime ſeſe ingerant, pariter nec in viſitatione eorundem fratrum, vel eccleſiarum ſuarum, niſi quatenus eis ꝑ Cõc. Trid decreta cõceditur.

Quarto ordinarij non impediant fratres pulſare campanas ad Matutinum, ad Horas, & ad miſſam antequam pulſetur Campana maioris Eccleſiæ, præterquam in die Sabbati Sancti.

Quinto, quo autem ad quartam funeraliũ ſeruetur decretum Sacri Conc. Trid.

F. Michael Bonellus Card. Alex.

Georgius Palearius Secret.

Seſſ. 23. cap. 15.

CONgregatio Concilij cenſuit Regulares ad audiendas in ciuitate, & Diœceſi ſæcularium confeſſiones ſemel ab epiſcopo præuio examine approbatos, iterum ab eodem epiſcopo non eſſe examinandos, Cæterum a ſucceſſore poſſe utique examinari iuxta conſtitutionem ſanctæ memo. Pij V. datam viij. id. Aug. Pontificatus illius anno 6 quæ a fel. recor. Greg. xiij. non eſt reuocata per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Conc. Trid. A. Card. Carafa.

PRAETER Summiſtas ad remouendam omnem dubitandi anſam in queſtione Cõgruit illa non parum apud inſignes, & grauiſſimos viros controuerſa per quos in diuer- tit. de pœ ſas ſententias itum eſſe, ex relatis per Ioan. Gutier. lib. 1. can. queſt. ca. 27 ſatis appa nit. & re ret: An ſcilicet facultas conceſſa pænitenti virtute alicuius Bullæ ſeu Iubilei, eligẽ miſ. di Confeſſarium quemcunq; presbyterum ſecularem, vel regularem ex approbatis ab ordinario, intelligi debeat, ab Ordinario illius loci ſeu diœceſis, vbi exercenda eſt adminiſtratio Sacramenti Pænitentiæ, & ſic ubi pænitens Confeſſarium eligeret vult, vt conſitentur. An uero ſufficiat approbatio per alium Ordinarium facta in alio Epiſcopatu ſciendum eſt, quod propter opinionum varietatem, & conflictum teſtante Emanuele Roder. in explicatione, bullæ Cruciatæ §. 9 num 5 Ioannes Ribera Archiepiſcopus Valentinus cõſuluit Illuſtriſſimos Cardinales Concilij eiq; reſcriptum fuit in hũc modum, uidelicet, Congregatio Concilij reſpondet, approbatum ab alio quam a Valentino Archiepiſcopo in Diæceſi Valentina, non cenſeri approbatum ab Ordinario. Qua declaratione attenta, opinio contrarium ſententiũ non uidetur tuta Quo vero ad perſonas regulares adeſt diſpoſitio S. D. N. Clemẽtis Octa Clem. 8 ui ſub Dat. Romæ 23 Nouembris 1599 tenoris ſequent. Ad perpetuã rei memoriã Romani Pontificis circumſpecta benignitas honeſtis petentium votis, quæ perſonarum ſub Religionis iugo Altiſſimo famulantium ſtatutum & ſalubrem directionẽ reſpiciunt, ad exaudationis gratiam libenter admittit, & fauoribus proſequitur opportunis, Exponi nobis nuꝑ fecit dilectus filius Procurator Generalis Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de mõte Carmelo, quod cũ in Bulla Cruciata ſancta, et alijs priuilegijs, quæ ab Apoſtolica Sede concedi ſolent, detur facultas eligẽdi Cõfeſſorẽ idoneum

netum ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſti fideles abſoluere a caſibus Ordinario reſeruatis, & a quibuſuis, etiam quæ dictæ Sedi reſeruata ſunt, Religioſi dicti Ordinis, ſeu eorum nonnulli, etiam ijs facultatibus uti præſumunt, & illorũ prætextu eligunt Confeſſorem aliquando præter eos qui a ſuis Prælatis eorum confeſſionibus deputati ſunt, quód aliquando in ſpeciale eorum vergit detrimentum. Quare prædictus Procurator Generalis humiliter nobis ſupplicari fecit, quatenus in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, talem conceſſionem ſanctæ Cruciatæ & aliorum Indultorum particularium quantum ad prædictum articulum eligendi Confeſſorẽ, & abſoluendi a caſibus reſeruatis, cum Fratribus, & Sororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorum quorumcunq; Ordinum & Congregationum cuiuſuis inſtituti Mendicantium, et non Mendicantium tam Prouincia Hiſpaniæ, quam extra eam vbilibet locorum minime habere, neque cenſeri, ſed noſtræ intentionis exiſtere, quod ijdem Fratres & Moniales quantũ ad Sacramẽtũ Pœnitentiæ ſeu confeſſionis adminiſtrationem diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubiecti ſint; Apoſtolica authoritate tenore præſentium perpetuo declaramus, eiſdem tamen Prælatis, ut in vſu huiuſmodi poteſtatis ſe cum ſubditis benignos, & faciles habeant præcipimus, & mandamus. Non obſtantibus &c.

Sciendum eſt etiam, quod contra Confeſſores qui in ſacris Confeſſionibus confitẽtem ad libidinem prouocauerint, cum male de ſanctiſſimo Pœnitentiæ Sacramento ſentire videantur, eo abutentes, uti de hæreſi ſuſpectos iure optimo hodie procedũt hæreticæ prauitatis inquiſitores, vt tradit Fran. Pegna in comment. ſuper director. Inquiſit. par. 2. q. 56. ac ita in ſacroſ. Inquiſitionis Tribunalibus obſeruari atteſtatur Ignat. Lopez. in addit. ad Diaz. in pract. crimin. can. cap. 82. quod & iuſtiſſime ordinauit, ac decreuit Pius 4. Pontif. Max quadam ſua conſtitutione, cuius tenorem fideliter deſumptum ex Archiuo Sacræ Inquiſitionis generalis Olyſipone copiã libri in quo continebatur ſibi faciente Reuerendiſſi. D. Antonio de Norona Epiſcopo Eluenſi & Generali Inquiſitore Sanctæ Inquiſitionis Regnorum Portugalliæ, refert Eman. Rodric. tom. 1. ſuarum quæſt. regul. q. 59. art. 4. § 557 in impreſſis Salmanticæ, prout ſequitur.

Pi iij. Venerabili fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi, in Regno Hiſpaniæ hæreticæ prauitatis Inquiſitori Generali, Pius Papa 4.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Dum ſicut nuper, non ſine animi noſtri moleſtia accepimus, diuerſos ſacerdotes in Regnis Hiſpaniarum, atque etiam in ciuitatibus, & diœceſibus curam animarum habentes ſiue eam pro alijs exercentes, aut alias audiendis confeſſionibus pœnitentium deputatos, in tã tam proruperint iniquitatem, ut Sacramento Pœnitentiæ in actu audiendi confeſſiones abutantur, nec illi & qui id inſtituit Domino Deo, & Saluatori noſtro Ieſu Chriſto iniuriam facere uereantur, mulieres videlicet, pœnitentes ad actus inhoneſtos, dum earum audiunt confeſſiones alliciendo, & prouocando ſeu allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum huiuſmodi Creatori noſtro reconciliationis, grauiorum peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo in Diuinæ Maieſtatis offenſam, & animarum perniciem, Chriſti fidelium ſcandalum non modicum. Non animum inducere ut queũtes, quod qui de Fide Catholica recte ſentiunt, Sacramentis ab Eccleſia Dei inſtitutis abutantur, aut illis iniuriam faciant fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate virtute, atque doctrina plurimum in Domino cõfidimus, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel alium ſeu alios a te deputandum ſeu de

putandos contra omnes,& ſingulos ſacerdotes dictorum Regnorum,ac illarum ciui tatum,& diœceſum de præmiſſis quomodolibet diffamatos tam ſeculares, quam quo rumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectorum Ordinum Regulares cuiuſcunque dignitatis.ſtatus gradus,ordinis,conditionis,& praeminen tia exiſtant,tam ſuper præmiſſis, quam ſuper Fide Catholica , & quid de ea ſen- tiant diligenter inquiras,& iuxta facultatem tibi contra hæreticos, aut de hæreſi quouis modo ſuſpectos a ſede Apoſtolica conceſſarum continentiam , & tenorem pro cedas,ac culpabiles repertos exceſſuum ſuorum qualitatem,prout de iure fuerit fa- ciendum,debita præcedente degredatione ſecularis iudicis arbitrio puniendos tra- dendo. Non obſtan.&c. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum , ſub annulo Piſcatoris die 16. Aprilis Anno Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimo primo Pontifica tus noſtri anno ſecundo.

Ampliatur,nam licet ex contextu d.conſtitutionis ibi, Mulieres videlicet,&c. illa tantum loquatur de ſollicitatione ad actus impudicos circa mulieres; vt tamen de eius mente fuerit velle comprehendere etiam confeſſores,allicientes adoleſcen- tes ad peccatum nefandum tum quia ratio in ipſa conſtitutione expreſſa conueniat etiam huic caſui,immo fortiori ſeu maiori ratione in hoc caſu procedere debet,cum multo grauius ſit hoc crimen,tum quia hæc cōſtitutio loquatur de his,quæ cōmuniter eueniunt,non excludens propter hoc alia,quæ raro contingunt,ſed ſunt eiuſdem ge- neris , immo grauioris. Roderic.loco præcit.& latius tom.2.quæſt.36.art.3. Et nos pro huius ampliationis corroboratione , tacitæ etiam obiectioni reſpondendo, addi- mus,quod non ſuffragatur vulgaris regula illa,nempe in odioſis,& pœnalibus ſtri- ctam eſſe interpretationem faciendam, quia negamus dicendum eſſe ex hoc caſu fie- ri extenſionem ſed potius incluſionem , ex glo.notab.in cap.1.in ver. Italiæ de tem- por.ordin.lib.6.ſufficit enim legiſlatori apponere caſum magis frequentem, in quo etiam includitur alius non adeo frequens,qui forſan tacitus fuit maioris honeſtatis cauſa , quia eſſet valde moleſtum auribus ijs audire confeſſarium committere id quod omnes Chriſtiani aborrent. Accedit,quod ubi agitur de ſalute animarum ad euitanda maiora peccata,tunc in pœnis facienda eſt extenſio de caſu ad caſum ex communi DD.conſenſu ex allegatis per Iaſ.in Auth.Quas actiones nu.25.C.de ſa- croſ.eccl & alias diximus.

ADDITIO. De approbatione Regularium ad ſacras confeſſiones audiendas Summa Henriquez.li.3.de pœnit.c.6.fol.273 ſub rub. Quis ſit & reputetur idoneus Confeſſarius iux. Conc.Trid ſeſſ 23.cap.15.vbi etiam de priuilegijs ipſorum Regu larium circa confeſſiones.

Item abſoluere poteſt a caſibus epiſcopo reſeruatis , quiuis confeſſor illo mortuo, poſt mortem enim eius deſinunt eſſe reſeruati ſi ſit reſeruatio ab homine , ita tenet Emanuel in Aphoriſmis Confeſſariorum in uerbo abſolutio,num.20.vide ſupra in uerbo caſus reſeruati,in fine.

Presbyteri Congregationis Oratorij Romæ approbati ad confeſſiones audiendas non debent examinari extra Vrbem à locorum ordinarijs , qui- bus ſufficit præſentare eorum licentias Romæ habitas, vt hæc & alia patent ex eorum priuilegijs tenoris ſeq. videlicet.

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam ,

DECET Romanum Pontificem, cuius fidei cura, & ſalus gregis Dominici diuinitus eſt commiſſa prædeceſſorum ſuorum veſtigijs inhærendo, ea benigniter cōcedere, quæ ad eiuſdem gregis conſcientiæ purificationem, & peccatorum remiſſionem animarumque ſalutem, ac ſpiritualem conſolationem noſcuntur pertinere, Alias ſiquidem fel. rec. Greg. Papa xiii. prædeceſſor noſter pro parte dilectorum filiorum Philippi Nerei præpoſiti, & presbyterorum Congregationis Oratorij, in parochiali eccleſia S. Mariæ in Vallicella, de Vrbe, per ipſum prædeceſſorem antea instituti, expoſito, quod de menſe Auguſti, Anni Domini, Milleſimi Quingenteſimi Sexageſimi quinti, piæ memoriæ Pius Papa quartus etiam prædeceſſor noſter Philippo, & presbyteris præfatis, tunc eccleſiæ Sancti Ioannis Baptiſtæ nationis Florentinorum etiam de Vrbe, in diuinis deſeruientibus nonnullas gratias, & priuilegia ad decennium duratura, Apoſtolica authoritate conceſſerat & decennium huiuſmodi iam tunc expirauerat, dictus Gregorius prædeceſſor, volens eoſdem Philippũ & presbyteros non minoribus, quam dictus Pius prædeceſſor proſequutus fuerat gratijs, atq; priuilegijs proſequi, & ut ipſi facilius, & libentius altiſſimo famulari, & animabus Chriſti fidelium, in eorum audiendis confeſſionibus amplius prodeſſe poſſent prouidere Philippo, & presbyteris Congregationis huiuſmodi, ut quorumcunque Chriſti fidelium ad ipſos vndecunque accedentium, illoſq; infirmitatis, vel quocunque alio tempore, & occaſione domum ſiue ad quęcumque alium locum ad ſe uocantium & requirentium confeſſiones liberè audire, et illis diligenter auditis ipſos Chriſti fideles, & eorum ſingulos ab excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac quibuſuis alijs eccleſiaſticis, ſententijs, & cenſuris quauis occaſione uel cauſa, quomodolibet latis, & per eos incurſis, ac etiam ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis, quantumcunque grauibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, exceptis contentis in literis die Cœnæ Domini conſuetis abſoluere, & pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem eis iniungere, ac uota quæcunque vltramarinæ viſitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe, S. Iacobi in Compoſtella, & B. Mariæ Lauretanæ, ac caſtitatis, & religionis uotis duntaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, uel pietatis opera commutare, necnon per dimidium horæ ſpatium ante auroram, & poſt meridiem eis eueniente caſu Miſſas celebrare liberè, & licitè ualerent, dicta authoritate indulſit, & facultatē conceſſit prout in ipſius Gregorij prædeceſſoris literis deſuper in forma breuis ſub die 14 Martij, Pontificatus ſui anno quarto, expeditis plenius continetur. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte Philippi, & presbyterorum præfatorum petitio continebat à pluribus credatur literas, & facultates huiuſmodi, licet illæ ad certum aliquod tempus ſpecificè, & expreſſe non fuerint limitata nihilominus decennio iam de menſe Martij proximè præteriti elapſo, tantum duraſſe, & propterea ipſi, vt omne dubium tollatur, ac in Dei, animarumque ſeruitio in dies magis, & magis proficere ualeant, liberiuſque in hanc curam incumbant dictas facultates ipſis in perpetuum concedi, ac in quibuſdam extendi, & ampliari deſiderent, pro parte eorundem Philippi, & presbyterorum, qui ut aſſerunt in primo dicta eccleſia ad confeſſiones audiendas de noſtri in dicta Vrbe, & illius diſtrictu Vicarij in ſpiritualibus generalis licentia deputatis exiſtunt, nobis fuit humiliter ſupplicatū, ut eis in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui honeſtis petentium uotis libenter annuimus, eaq; fauoribus proſequimur opportunis, Philippum, & presbyteros præfatos ac eorum ſingulos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque eccleſiaſticis, ſententijs cenſuris, & pœnis à iure vel ab homine, quauis occaſione, uel cauſa latis ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum præſentium duntaxat conſequendum

dum

dum harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, necnon litterarum præfatarum tenores præſentibus pro expreſſis habentes huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Philippo, ac nunc, & pro tempore exiſtentibus congregationis huiuſmodi vbicunq; locorum diffuſæ presbyteris in Vrbe a dicto Vicario, ſeu extra eam ab ordinarijs locorum ad confeſſiones audiendas quomodolibet approbatis, eorumq; ſingulis, quod ipſi perpetuis futuris temporibus omnium, & ſingulorum Chriſti fidelium confeſſiones audire, illiſq; auditis eos a quibuſuis excōmunicationis ſuſpēſionis & interdicti alijſque quibuſuis eccleſiaſticis ſententijs cenſuris, & pœnis, quauis occaſione, vel cauſa quomodolibet latis & per eos incurſis nec non ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis criminibus, exceſſibus, ac delictis, quantuncunque grauibus & enormibus, etiam in caſibus dictæ ſedi reſeruatis, vel in poſterum reſeruandis, exceptis tamen contentis in literis die Cœnæ Domini legi conſuetis abſoluere, ac pro commiſſis penitentiam ſalutarem eis iniungere, nec non vota quæcumque vltramarina, viſitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe & S. Iacobi in Compoſtella, Caſtitatiſque & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare, præterea per dimidium horæ ſpatium ante auroram, & poſt meridiem Miſſas celebrare, ac etiam qui ex eis præuio examine ad confeſſiones audiendas in ipſa Vrbe a dicto Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem abſque alio, examine, de licentia tamen ordinariorum locorum, indulto, & facultatibus huiuſmodi vti, ac potiori libere, & licite valeant, Apoſtolica authoritate tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Decernentes præſentes literas nullo vnquam tempore reuocari, ſuſpendi, vel limitari, neque eis derogari poſſe, nec ſub quibuſuis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum reuocationibus cōprehendi, et quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſuum & validiſſimum ſtatum reſtitutas, ac plenarie reintegratas eſſe, & cenſeri, irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquā quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attētari Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque Volumus autem quod Philippus, & presbyteri præfati huiuſmodi indulto celebrandi ante diem parce vtantur, quia cum in altaris, miniſterio immoletur Dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei filius, qui Candor eſt lucis æternæ cōgruit, hoc, non noctis tenebris fieri, ſed in luce, Quodq; præſentiū tranſumptis etiam impreſſis Notarij publici manu ſcriptis, & ſigillo Iudicis ordinarij Rom. Curiæ, vel alterius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica cōſtitutæ munitis, eadem prorſus fides vbiq; locorum adhibeatur, quæ ipſis præſentibus originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ uel oſtenſæ. Nulli ergo hominū omninò liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis conceſſionis indulti, decreti, & voluntatis infringere, uel ei auſu temerario contraire ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctū Marcum, anno Incarnationis Dom. milleſimo quingenteſimo octuageſimoſexto, Non. Septemb. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Dat. Pallottus Dat.

R. Bergerius,

SEquitur declaratio tenoris ſequentis videlicet, a tergo Illuſtriſſimis, & Reuerendiſs. Dominis Cardinalibus Congregationis Sacri Concilij Triden pro presbyteris Congregationis Oratorij, intus vero Illuſtriſsimi, & Reuerendiſs. Domini. Sixtus Papa Quintus fel. record. indulſit Patribus Congregationis Prætorii, ut qui ex eis præuia examine ad audiendas confeſsiones in ipſa vrbe à Vicario approbati fuerint extra eandem Vrbem abſque alio examine de licentia tamen ordinariorum loco-

Digitized by Google

rum confeſſiones libere audire valeant, ſed quia in partibus præcipue Neapolis ipſis in dubium reuocatur priuilegium prædictum ſub prætextu quod non contineat præciſam derogationem, neque mentionem aliquam Concilij Trid. ſeſſ. 23 c. 15. quo cauetur ne quis abſque propriorum diœceſanorum examine audeat confeſſiones audire; ideo prædicti presbyteri Congregationis Oratorij ſupplices deſiderant ſuper hoc reſponſum a Sacra Congregatione An fuerit neceſſaria derogatio Sacri Conc. Tri. Congregatio Concilij cenſuit ſi huiuſmodi priuilegium fuerit vt proponitur a Sede Apoſtolica conceſſam, vtique omnino eſſe obſeruandum, quamuis nullam derogationem, aut mentionem Conc. Trid. contineat.

Hieron Card. Mattheius.

Circa facultatem abſoluendi a caſibus reſeruatis vigore dictorum priuilegiorum, attendenda eſt hodie declaratio decreti, in quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis quæ fuit relata ſupra in verbo Caſus reſeruati.

CONFESSIO SACRAMENTALIS.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod *Die 20. Iunij anno a Natiuitate Domini Ieſu Chriſti 1602. In Generali Congregatione Sancta Romana & vniuerſalis Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico in monte Quirinali coram* S. D. *N Clemente diuina prouidentia Papa viij. Propoſita fuit quæſtio.*

Vtrum liceat per literas ſeu internuntium, confeſſario abſenti peccata ſacramẽtaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere.

Sanctiſſimus Dominus noſter auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſ. Dominis Cardinalibus, contra hæreticam prauitatem, generalibus Inquiſitoribus mature ac diligenter conſiderata; hanc propoſitionem ſcilicet licere per literas, ſeu internuntium confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri & ab eodem abſente abſolutionem obtinere; ad minus vti falſam, temerariam, & ſcandaloſam damnauit, ac prohibuit, præcepitque ne deinceps iſta propoſitio, publicis priuatiſue lectionibus, concionibus, & congreſſibus doceatur neue vnquam tanquam aliquo caſu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur; quod ſi quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam diſputatiue tractauerit (niſi forſan impugnãdo) vel ad praxim directe ſeu indirecte deduxerit, præter excommunicationem latæ ſententiæ, quã ipſo facto incurrat, a qua non poſſit (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacunque etiam dignitate fulgente, etiã Sancta Romana Eccleſia maiori Pœnitentiario niſi a pro tempore exiſtente Romano Pontifice abſolui alijs etiã pœnis arbitrio infligẽdis ſubiaceat. Quintilianus Adrianus Not. publicata fuit Romæ 19. Iunij 1602.

COMMVNIO SACRA.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt ad declarationem cap. omnis vtriuſq; ſexus, de pænit. & remiſ. Eugenium 4. declaraſſe quod communicans in hebdomada ſancta, vel infra octauam Paſchæ ſatisfacit præcepto eccleſiæ die 8. Iunij 1446. Pontificatus ſui anno 10. quam refert Nauar. in man. confeſ. c. 21. nu. 45. quæ non eſt in bullario, ſed eam inuenies per extenſum impreſſam in priuilegijs Minorum fol. 139.

CON-

Digitized by Google

SCIENDVM eſt quod ſuper modò, & forma per quoſcunque Regulares Ordines, Religiones inſtituta ſeu Archiconfraternitates, & Congregationes ſecularīū, tam Vrbis, quam aliarum Ciuitatum & locorum, in Erectionibus, Inſtitutionibus, & Aggregationibus Confraternitatum, & Cōgregationum, & communicationib. Priuilegiorum, Indulgentiarum, Facultatum, aliarumq. ſpiritualium gratiarum & indultorum eiſdem Confraternitatibus, & Congregationibus faciendis in poſterum obſeruanda, edita fuit conſtitutio a Sanctiſſimo D. N. D. Clemente Diuina prouidentia Papa VIII. publicata Romæ die 24. Decembris 1604. tenoris ſequentis.

Clem. 8. Congrui ti. de priuileg

Quæcunque a Sede Apoſtolica ad promouendā, Chriſti fidelium ſalutem aliquādo conceſſa ſunt, & ſi ea maturo conſilio magnaq; prudentia, & cautione ſancita, & decreta ſint; tamē cum Romanus Pontifex de aīarū ſalute ſolicitus progreſſu tēporis animaduertit ſenſim aliquos abuſus in eiſdem ſtatutis, & decretis obſeruandis prouenire; debet pro ſui Paſtoralis officij munere illis opportuna ratione occurrere, & quantū cum Domino poteſt, adhibito ſalutari remedio, prouidere. Cum itaq; a pluribus Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, & forſan etiā a nobis nōnullis Regularibus Ordinibus, Religionibus, inſtitutis, ac etiam Chriſti fidelium ſecularium Archiconfraternitatibus, & Congregationibus diuerſarum nationum nominum, & inſtitutorum, tam in Alma Vrbe noſtra, quam in alijs Ciuitatibus et locis Chriſtiani Orbis inſtitutis, facultas erigendi, & inſtituēdi in eorum, & alijs Eccleſiis, & Collegijs, necnon etiam ſibi aggregandi Confraternitates, & Congregationes in eadem Vrbe, & in alijs eis exiſtentes, eiſque priuilegia Indulgentias, facultates aliaſque ſpirituales gratias, & indulta ſibi conceſſa reſpectiuè communicādi attributa fuerit, ac nulla certa forma, vel ratio præſcripta ſit, quæ in huiuſmodi erectionibus inſtitutionibus, aggregationibus, & communicationibus faciendis ſeruari debeat, propterea ſiue negligētia Superiorum Ordinum Religionum, & inſtitutorum, vel officialium Archiconfraternitatum, & Congregationum erigentiū inſtituentium, aggregantium & communicantium quæ Confraternitatibus, & Cōgregationibus erigendis inſtituendis & aggregandis, & quibus communicationes priuilegiorum, indulgentiarum, aliarumque gratiarum prædictarum fiunt, non ſeruant formam in huiuſmodi erectionibus, inſtitutionibus aggregationibus, & communicationibus ſeruari debitam, neque præſcribunt modum quo priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, indulta prædicta conſequi debeant, ſeu ipſarum Confraternitatum, & congregationum incuria, quæ non inquirunt ea, quæ præſtare oportet, vt illa conſequantur, nōnullæ, prauæ conſuetudines irrepſerūt multaq; incommoda inde prouenerunt, quibus Nos pro commiſſo Nobis Apoſtolicæ ſollicitudinis officio, paternaque erga omnes Chriſti fideles charitate proſpicere uolentes hac noſtra Conſtitutione perpetuo valitura decernimus, atque ſtatuimus, ut in poſterum tam huius Almæ Vrbis noſtræ, quam aliarum Ciuitatum & locorum totius Chriſtiani Orbis Regularium Ordinum, Religionum, & Inſtitutorū, quibus in eorum, & quibuſcunque alijs Eccleſiis, & Collegijs, Confraternitates ſecularīū erigendi, & inſtituēdi facultas conceſſa eſt, necnon etiam Archiconfraternitatum & Congregationum cuiuſuis nationis, nominis, & inſtituti illæ ſint, & in quibuſcūque eccleſiis, Domibus, et Oratorijs, tam ſecularium quam vt præfertur quorumcūque etiam Mendicantium Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum Regularium, quauis tam Ordinaria, quā Apoſtolica authoritate erectæ, ac inſtitutæ exiſtunt, ſeu alias quouis modo introductæ reperiantur, quibus Alias Confraternitates, & Congrega-

Digitized by Google

gregationes inſtituendi, erigendi ac ſibi aggregandi, illiſque priuilegia, indulgentias facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta prædicta elargiendi, & communicandi poteſtas a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, vel a Nobis, et Apoſtol. Sede attributa fuit, Magiſtri, Priores, Præpoſiti, Rectores, Gubernatores, Præceptores, Primicerij, Prælati, Cuſtodes, Guardiani, Præfecti, Adminiſtratores, & alij Officiales ſeu ſuperiores quouis modo nuncupati, Regularium ſiquidem Ordinum, Religionum & Inſtitutorum vnam tantum Confraternitatem, & Congregationem de conſenſu tamen Ordinarij loci, & eum literis eius teſtimonialibus quib. Confraternitatis, & Congregationis erigendæ & inſtituendæ pietas, & Chriſtianæ charitatis officia, quæ exercere cupit apud eos commendentur, in eorum, & quibuſcunque alijs Eccleſiis, & collegijs, erigere, & inſtituere, cæterarum vero Archiconfraternitatum et Congregationũ in ſingulis Ciuitatibus, oppidis, vel locis vnã etiã Cõfraternitatẽ & cõgregationẽ dũtaxat, quæ Apoſtolica, uel Ordinaria authoritate prius erecta nulli alteri Ordini, Religioni, Inſtituto, Archicõfraternitati, & Cõgregationi eiuſdem, uel alterius nationis, nominis, & inſtituti aggregata ſit præuio ſimiliter loci Ordinarij conſenſu, & cum eius literis teſtimonialibus, quibus eiuſdem Confraternitatis, & Congregationis aggregandæ inſtitutum, pietas, & Chriſtianæ charitatis officia quæ exercere conſueuit, apud eos commendetur ſibi adiungere, & aggregare poſſit: Huic verò Confraternitati, & Congregationi erigendæ, inſtituendæ, ſeu aggregandæ ea tantum priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta, quæ ipſi Ordini, Religioni, Inſtituto erigenti inſtituenti, ac communicanti, ſeu Archiconfraternitati, Congregationi aggreganti nominatim, & in ſpecie, non autem quæ per extenſionem, vel communicationem ſibi quouis modo conceſſa ſunt, & illa quidem nõ ſub generali forma verborum, vel ad inſtar, ſed expreſſe, & in ſpecie communicare valeant. Statuta autem pro regimine Ordinum, Religionum, & inſtitutorum erigentium & inſtituentium, ac cõmunicantium, ſeu Archiconfraternitatum, et congregationum aggregantium, edita Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis, inſtituendis, & aggregandis & quibus communicationes priuilegiorum, & aliorũ prædictorum ſiunt impartiri non poſſint, niſi ea prius ab Epiſcopo Diœceſano examinata, & prõ ratione loci approbata, fuerint, quæ nihilominus eiuſdem Epiſcopi decretis, ac moderationi, & correctioni in omnibus ſemper ſubiecta remaneant. Inſuper volumus, & ordinamus, vt prædicti Ordines, Religiones, inſtituta erigentia, inſtituentia, ac cõicãtia, nec non Archiconfraternitates, & Congregationes aggregãtes certam erigendi, inſtituendi, aggregandi, & communicandi formulam a Nobis nouiſſime approbatam diligenter obſeruent, ſecundum quam priuilegia, indulgentias, facultates aliaſque ſpirituales gratias, et indulta ipſis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis erigentibus, inſtituentibus, & communicantibus ſeu Archiconfraternitatibus, & Congregationib. aggregantibus nominatim & expreſſe; non autem per cõmunicationem; neque ad inſtar, vt ſupra conceſſa ipſis Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis, inſtituendis, & aggregandis & quibus communicationes ſiunt communicare poſſint, quibus Confraternitates & Congregationes eiuſdem dumtaxat nationis, & nominis, ordinis, Religionis & Inſtituti Archiconfraternitatis Congregationis cui aggregantur, tam hactenus aggregatæ quam in poſterum eggregandæ vtantur, potiantur, et gaudeant, ita ut dictarum Confraternitatum, et Congregationum erectarum, inſtitutarum, et aggregatarum, de quibus communicationes factæ ſunt, Miniſtri et Officiales, et alij ſupradicti priuilegio, indulgentia, facultates, aliaſque ſpirituales, gratias, et indulta huiuſmodi, præuia tamen recognitione Ordinarij loci, qui adhibitis duobus de eiuſdem Eccleſiæ Capitulo, illa iuxta Sacri

Conci-

Digitized by Google

*Concilij Trid. decretum promulganda decernat, debitis temporibus promulgare
valeant. quibus etiam Miniſtris, Officialibus, & alijs prædictis eleemoſynas, &
alia oblata Chriſtianæ charitatis ſubſidia, iuxta modum, & formam per Ordina- ſeſſ. 21.
rium loci præſcribendam, remotis tamen menſis, peluibus & capſis, quæ in Eccle- de reſo.
ſiis, & Oratoriis dictarum Confraternitatum, & Congregationum publice ad hoc c. 9.
exponi conſueuerunt, excipiendi poteſtas detur. Atque hoc ipſum Ordines Religio-
nes, Inſtituta erigentia, inſtituentia, ac communicatio ſeu Archiconfraternitates,
& Congregationes aggregantes, tam Almæ urbis noſtræ, quam aliarum Ciuitatũ,
& locorum quorumcunque, iuxta modum a Vicario Vrbis, & ab Ordinarijs loco-
rum reſpectiue præſcribendum obſeruare teneantur. Eleemoſynas autem ſic col-
lectas in reparationẽ, & onerũ Eccleſiarum tã Ordinum, Regilionum, Inſtitutorũ
erigentium, & inſtituentium, & communicantium, ac Archiconfratern. & Cõgre
gationum aggregantium quã Confraternitatum, & congregationum erigendarũ,
inſtituendarum, & aggregandarum & quibus cõicationes fient, aut in alios earũ
pios vſus arbitrio eiuſdem Vicarij noſtri in Vrbe, necnon Ordinariorum locorum
reſpectiuè. fideliter exponere, atque erogare procurent, vt omnes intelligant cœle-
ſtes Eccleſiæ theſauros, non quæſtus aut alicuius lucri cauſa, ſed pietatis, & chari-
tatis excitandæ grátia, ex Apoſtolicæ Sedis benignitate, Chriſti fidelib. aperiri Præ
terea volumus, ut Confeſſarij qui uigore priuilegiorum ipſis Ordinib. Religionibus Cõgruit
Inſtitutis erigentib. inſtituentib. & communicantib. ſeu Archiconfraternitatib. & ti. de pa.
Congregationibus, aggregati, conceſſorum, ac fraternitatib. & Congregationib. & re-
aggregandis communicandorum pro tempore eligi poſſunt, & potuerunt ſeculare. ſ. miſ.
in Alma Vrbe a prædicto noſtro Vicario, extra Vrbem uero a locorum Ordinarijs;
regulares ãt nõ ſolum a prædicto Vicario noſtro, & a locorum Ordinarijs reſpectiue
ſed ẽt a ſuis ſuperiorib. approbati ſint; vtq; Confratres confitentes a criminib. caſi-
bus, & cenſuris, iuxta dictorum priuilegiorum quatenus tũ fiet in uſu, & ſacris Con
cilij Tridentini decretis. ac Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, &
noſtris conſtitutionibus non aduerſentur, nec reuocata aut ſub aliquibus reuocan-
tibus comprehenſa ſint) formam & tenorem duntaxat abſoluere ualeant, Decer-
nimus inſuper, vt ijdem Confeſſarij prædictos Confratres cuiuſcunque gradus, ſta-
tus, conditionis & præminentiæ etiam ſi ſpeciali nota digna fuerint a caſibus con-
tentis in literis, quæ die Cœna Dom. legi conſueuerunt, necnon violationis immu-
nitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ, & clauſuræ Monaſteriorum Monialium, ſiui
delicet ſine neceſſaria & vrgẽti cauſa, ac ſine ſuperiorum licentia, uel etiam ſi cau
ſa, & licentia conceſſa abutentes, prædicta Monaſteria ingreſſi fuerint, necnon uio
lentæ manus iniectionis in Clericum, & ſingularis certaminis, ſeu duelli, ac ab alijs
etiam caſibus tam a Nobis, quam a prædicto noſtro in Vrbe vicario & locorum
Ordinariis reſpectiue reſeruatis & pro tempore reſeruandis, & etiam a quauis ex-
communicatione, ab homine lata obſoluere, & ſuper irregularitatibus, tam ex ali-
quo defectu prouenientibus, quam occaſione delicti contractis cum aliquo diſpenſa-
re prætextu dictorum priuilegiorum nullo modo poſſint. Demum ſtatuimus, & pari
ter ordinamus, ut Confraternitates, & Congregationes vbiuis locorum, quauis au-
thoritate, ut præfertur, erectæ & inſtitutæ, quibus communicationes prædictæ factæ
ſunt, a cuicunque, ex dictis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis Archiconfraterni-
tátibus, & congregationibus vbilibet exiſtentibus hactenus, aggregatæ ab eiſdem
reſpectiue Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, Archiconfraternitatibus & congre-
gationibus nouas erectionum, inſtitutionum, communicationum, & aggregationum
literas, iuxta formam a Nobis nouiſſime approbatam infra annum ſi in Europa
ſint, & ſi extra Europam fuerint, infra biennium a die publicationis præſentium*

in

in Romana curia facienda computandos impetrare teneantur, alioquin, dicto tempore elapſo, erectiones inſtitutiones, et quæcunq; communicationes priuilegiorum, facultatum indulgentiarum, aliarumq; ſpiritualium gratiarum & indultorum, et aggregationes illarum uigore ipſis conceſſa nullius ſint roboris et momenti, ac reuocata & abolita cenſeantur eo ipſo. Erectionum ãt inſtitutionum, cõmunicationum, & aggregationum, tam hactenus factarum, quam deinceps faciendarum literæ ab ipſis Ordinibus Religionibus, Inſtitutis ſeu Archiconfraternitatibus, et congregationibus gratis omnino, ac nulla prorſus mercede, etiam a ſponte dantibus accepta expediri, & concedi debeant. Quod ſi Miniſtri aliqui ſuperiores, uel officiales quocunq; noīe nūcupati Ordinum, Religionum, Inſtitutorum ſeu Archiconfrater. Congregationum, & confraternitatum huiuſmodi quauis authoritate, uel priuilegio, & officio fungantur, & præfulgeant, contra prēmiſſa in aliquo uenire, vel facere præſumpſerint, Erectiones, inſtitutiones, & cōicationes priuilegiorum, indulgētiarum facultatum ſpiritualiumq; gratiarum, & indultorū, aliorumque præmiſſorum conceſſiones, necnon aggregationes per ipſos facienda ſeu renouanda nullius ſint roboris, & momenti; & quilibet eorundem Miniſtrorum, Superiorum, Officialium, & aliorum prædictorum priuationis officiorum quæ obtinet, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, pœnam, quæ ab alio quàm a Nobis uel Romano Pontifice pro tempore exiſtente remitti non poſſit, incurrat eo ipſo. Decernentes præſentes literas perpetuo ualidas, & efficaces exiſtere, & fore ac ab oībus & ſingulis ad quos ſpectat, inuiolabiliter obſeruari debere, ſicq; noſtræ mentis, & intentionis exiſtere, et ita, et non aliter per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtantibus, &c. Vt autem præſentes, literæ ad omnium, quos concernūt, notitiam facilius deueniāt, uolumus illas ad ualuas Baſilicarum S. Io. Lateran. et Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in Acie campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis, earundem exempla, etiam impreſſa ibi affixa relinqui, factaq; publicatione huiuſmodi, omnes regulares Ordines Religiones, Inſtituta, & Archiconfraternitates, Congregationes, & Confraternitates ſecularium, quæ in Vrbe quidem poſt menſem, quæ uero in Europa, poſt ſex menſes, quæ demum extra Europam, poſt decem menſes a die publicationis huiuſmodi computandos perinde afficere, & arctare, ac ſi earum cuilibet nominatim inſinuatæ fuiſſent. Et nihilominus, ut ipſæ præſentes literæ notoriæ fiant, magiſque omnibus innoteſcant, vniuerſis et ſingulis Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, et aliis locorum Ordinariis per eaſdem præſentes committimus, et mandamus, ut per ſe, vel alium, ſeu alios haſce noſtras literas, poſtquam earum exemplum receperint, ſeu earum notitiam habuerint, ſemel, aut pluries, prout eis magis expedire uiſum fuerit in ſuis Cathedralibus, et maioribus reſpectiue eccleſiis Ciuitatum, opidorum, et locorum quorumcunque eorum Diœceſum, dum in eis maior populi multitudo ad Diuina conuenerit, ſolemniter publicent, et publicari authoritate noſtra mandent, ac faciant. Ceterum quia etc.

De confraternitatibus uide etiam in uerbo præcedentia.

CONTRACTVS AD CAPVT SALVVM.

PRÆTER Summiſtas in verbo, vſura, ſciendum eſt Sixtum. V. edidiſſe conſtitutionem ſuper contractibus ſocietatum ad caput ſaluum, vel alia pacta illicita continentibus, & quomodo in poſterum iniri debeant ut patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die 25. Octobris 1586. fol. 154. in bullar. incip. Deteſtabilis auaritiæ ingluuies & infra.

Hæc

Hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes & quoſcunq; contractus, conuentiones, & pactiones, poſt hac ineūdos ſeu ineundas per quos ſeu quas cauebitur perſonis pecunias, animalia, aut quaslibet alias res ſocietatis nomine tradentibus, ut etiam ſi fortuito caſu quamlibet iacturam damnum aut amiſſionem ſequi contingat, ſors ipſa ſeu capitale ſemper ſaluum ſit, & integrum à ſocio recipiente reſtituatur ſiue ut de certa quantitate uel ſumma in ſingulos annos, aut menſes durante ſocietate reſpondeatur: Statuimuſque huiuſmodi contractus, conuentiones, & pactiones vſurarios, & illicitos poſthac cenſeri debere, atq; in poſterum non licere ijs, qui pecunias, uel animalia aut alias res in ſocietatē tradent de certo lucro, ut præfertur, percipiendo inter ſe paciſci, & concordare, neque etiā ſiue ad certum ſiue ad incertum lucrum conuenerint, ſocios, qui ea recipient, ac ſortem ſeu capitale ſaluum & integrum, ubi illud caſu fortuito perierit uel amiſſum erit, reddendum quouis pacto, aut promiſſione ſibi obligare: Ac ne de cætero ſocietates ineantur ſub huiuſmodi pactis, & conditionib. quæ vſurariam prauitatē ſapiunt, diſtricte interdicimus, et prohibemus. Sed potius cuncti nouerint ſocietates huiuſmodi, cum in poſterum unus pecuniam animalia, aut alias res, & bona, alter uero operam uel induſtriam confert, pure ſincere & bona fide ſicut decet, iuſtis, & æquis conditionibus, & pactis, ſecundum iuris diſpoſitionē, ac ſine ulla prorſus fraude palliatione, aut uſurariæ prauitatis labe aut ſuſpicione ineundas ſeu contrahendas eſſe, ita ut non ad certam ſummam aut quantitatem ab omni periculo & damno, ut præfertur, immunem lucri nomine perſoluendam, neq; ad capitale ſi caſu fortuito perit, reſtituendum ſocius accipiēs teneatur. Si uero finita ſocietate ipſum capitale extat, ei qui illud in ſocietatem contulerit, reſtituatur, niſi ſocio recipiēti fuerit communicatum, aut aliter inter ipſos contrahentes ſuper eo legitime conuentum ſit. Ac præterea ijdem contrahentes fructus, expenſas, & damna in commune conferant & prout æquum & iuſtum fuerit ſibi communicent atq; diuidant. Decernētes ſi qui contractus conuentiones, & pactiones in futurum contra noſtram huiuſmodi prohibitionem de facto initi fuerint, nullam ex eis, tanquam per hanc eandem conſtitutionem noſtram damnatis, & reprobatis, etiam ſi iuramento, aut in forma Cameræ Apoſtolicæ uel alias quomodolibet roborati fuerint, obligationem ciuilem aut naturalem oriri nullamq; actionem realem, aut perſonalem, nec iudicis officium, neq; aliud quodcunq; ius cuiquam competere neque quoad ſortem ſeu capitale integrum recuperandum, quod caſu fortuito perierit, aut amiſſum erit, neq; quoad certas ſummas, & quantitates in ſingulos annos, aut menſes, lucri ſocialis nomine promiſſas. Si qui uero in poſterum ſub prædictis conditionib. & pactis contrahere temere præſumpſerint, aut prætextu ſimilium contractuum, conuentionum & pactionum ſocietatis nomine initorum, qui hucuſque durant ad exactionem dictæ ſortis, ſeu capitalis ſiue illius precij, & ualoris, poſtquam illud in toto uel in parte caſu fortuito perierit aut amiſſum ſit aut certæ ſummæ, uel quantitatis annuæ, aut menſtruæ ſibi promiſſæ in futurum procedere auſi fuerint, eos uniuerſos, & ſingulos in pœnas contra manifeſtos vſurarios, & fœneratores a ſacris canonibus, & concilijs generalibus latas, & promulgatas, eo ipſo incurrere, & contra illos uti manifeſtos vſurarios, & fœneratores, uia iuris, alijſque opportunis remedijs procedi poſſe, & debere: ſicque omnibus, &c.

CONTRACTVS CENSVALIS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra extrauag. communes Martini V. & Caliſti. 3. in tit. de empt. & vendi. ſuper annuorum cenſuum emptione

emptione, & venditione confirmatas per Paul. 5. fol. 441. in Bullario habemus conſtitutiones Nicolai v. Pij. v. & Gerg. xiij. Nicolai v. eſt tenoris ſequentis in Bullario fol. 72.

Nicolaus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

SOlicitudo Paſtoralis officij fores noſtræ prouidentiæ pulſare non deſinit, ut indemnitati, ac ſtatui proſpero fidelis populi curæ noſtræ cælitus commiſſi, iuris moderando rigorem per optimæ prouiſionis remedia quantum ex alto nobis permittitur, ſalubriter conſulamus ſanè (ſicut fide dignorum relatione audiuimus) in regno Siciliæ, ac certis alijs dominiis, & terris cariſſimi filij noſtri Alphonſi Aragoniæ, & utriuſque Siciliæ Regis Illuſtris, auaritiæ cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, quorundam oculos adeo excæcauit, vſurariaq; prauitas illis in partibus tantũ excreuit, quod incolæ et habitantes partium illarum pecunijs indigentes eas vix, aliter quam fæneratorum opera (quaſi inauditum fœnus exercentium) cõſequi poſſunt & cum eas acceperint ſi in tempore præcepta non reſtituant breui eorum bona inſatiabili uſurarum uoragine miſerabiliter conſumuntur, & quod in dominus & terris ipſius Regis ultra montes conſtitutis, videlicet in Regnis Aragoniæ, Valentiæ, & Maioricarum, ac principatu Cathaloniæ, *&* Comitatib. *Roſſilionis, & Ceritaniæ uniuerſitates & ſingulares perſonæ tam eccleſiaſticæ, quam ſeculares huiuſmodi pecunijs indigentes, ut cum minori incommodo etiam habere poſſint, per uẽditiones annualium cenſualium (quæ mortua nuncupantur) ſuper domibus poſſeſſionibus & proprietatibus ſpecialiter, vel etiam generaliter, ſuper omnibus bonis redditibus emolumentis, iuribus, & rebus, eorum (mediante tamen inſtrumento gratia redimendi onera eorum) ſibi ut plurimum proſpicere, & conſulere conſueuerunt. Quod in prædictis eiuſdem regni partibus, & Regnis ultra montes conſtitutis non ſolum in longam conſuetudinem (de cuius contrario memoria hominum non exiſtit,) more utentium deductum eſt, ſed etiam per municipalia huiuſmodi Regnorum, & partium iura per regem ipſum ſeu eius prædeceſſorem, cum conſenſu trium brachiorũ (videlicet eccleſiaſtici, militaris, & Regalis) promulgata, ſpecialiter confirmãtur. Cum itaque militis incolis & habitatoribus partium et dominorum eiſdem Regnis ultra montes conſtitutorum indigentibus per huiuſmodi cẽſualium uenditiones ſubueniri, ipſiſque fæneratorum vſuris eximi poſſint ſed quia in hoc pecunijs abundantes dubitant vſurariam prauitatem committere, & ſic eiſdem indigentibus, more præmiſſo ſucurrere formidant in indigentium detrimentum, & fœneratorum quorundam euidens incrementum, pro parte eiuſdem Regis aſſerentis ſe & ſubditos, ſerenitatis ſuæ, quam plures grauium vſurarum voraginibus magnis hactenus pecuniis exhauſtos exiſtere, alios quoque in dies pecunijs egentes fœnore magis, atque magis opprimi & vexari. Nobis fuit humiliter ſupplicatum ut eis paterno compatientes affectu, in primis de opportuna prouiſionis opere ſuccurrere, præfataſque cenſualium venditiones, cum clauſulis, & cautionibus ad earum validitudinem inter venditores & emptores, mutuo conſenſu ineundis, abſque læſione conſcientiæ in Regnis Siciliæ citra & ultra Farum fieri poſſe decernere, & declarare, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur pro debito Paſtoralis miniſterii nobis Diuinitus iniuncti, ſuper his ſalubriter prouidere, ac ſtatui & indemnitatibus incolarum, & habitatorum Regnorum & terrarum dicti Regis citra montes conſtitutorum, præſentium & futurorum quantum cum Deo poſſumus ſubuenire cupientes, & attendentes, quod clero terrarum, & dominiorum ipſius Re-*

gis

giscitra montes conſtitutorum, in ſuis olim indigentijs, per venditiones prædictorum cenſualiũ, authoritate Apoſtolica pluries conſultum & prouiſum fuit; præfati Regis in hac parte ſupplicationibus inclinati, tam eidem Regi, quam huiuſmodi Regnorum Siciliæ citra, & vltra Farum, omnibus, & ſingulis incolis, habitatoribus, ac locorum ciuitatum, & per terrarum vniuerſitatibus præſentibus & futuris, huiuſmodi cenſualia ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, ac facultatibus, & emolumentis eorundem inſtrumento gratiæ pro conſimili pretio illa redimendi mediante (dummodo annualis cenſus huiuſmodi cenſualium decimam partem principalis recepti ſeu pretij eorundem non excedat) inter ſe contrahendi, vendendi, & emendi cum opportuna contrahentium ſecuritate, tuitione, & indemnitate, ac cum poteſtate vendentes perſonas, eorumque proprietates, redditus iura, iuriſdictiones, cenſus, ac omnia, & ſingula mobilia, & immobilia, bona obligandi, & obligari faciendi, ac etiam quaſcunque alias obligationes, & ſubmiſſiones cuicunque foro, necnon renunciationes, promiſſiones, ſtipulationes pœnis iuramentis, & alijs cautionibus vallatas; & alia quæcunque de quibus inter ementes & vendentes huiuſmodi cenſualia conuentum & in pactum deductum fuerit, plenam licentiam & liberam authoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus facultatem, decernentes & declarantes eoſdem incolas, & habitatores ac ciuitatum, & terrarum vniuerſitates cenſualia prædicta, modo præmiſſo in Regnis ipſis Siciliæ citra, & vltra Farum libere, & licite contrahere, ac emere & vendere poſſe, neque propterea vſurariam prauitatem committere (dummodo alias quam ut præmittitur, quodlibet annuum cenſuale decimam partem recepti, ſeu pretij venditionis ipſius non excedat, & penſionibus, ſeu annualitatibus illorum in ſortem non computatis pro totali redemptione, præter principalem ſummam nihil ultra percipiatur ab emptore vel exhibeatur à venditore, non obſtantibus, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, &c. Anno incarnationis Dominicæ. Milleſimo Quadringenteſimo ſecundo, pridie Kal. Octob.

Quæ etiam eſt impreſſa inter Pragmat. Regni Neap. ac eam commentauit Petr. Foller. in praxi cenſuali, & vide Io. Bapt. Lup. in l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. §. 2.

Conſtitutio Pij V. ſuper forma creandi cenſus fuit Romæ publicata die 19. Ian. 1569. fol. 1042. in Bullar. incip. Cum onus. & infra.

Hac igitur noſtra conſtitutione ſtatuimus cenſum ſeu annuum redditum creari, conſtituiue nullo modo poſſe, niſi in re immobili, aut quæ pro immobili habeatur, de ſui natura fructifera, & quæ nominatim certis finibus deſignata ſit. Rurſum niſi uere in pecunia numerata, præſentibus teſtibus ac Notario, & in actu celebrationis inſtrumenti, non autem prius recepto integro, iuſtoq; pretio Solutiones, quas vulgo anticipatas appellant fieri, aut in pactum deduci prohibemus. Conuentiones directe aut indirecte obligantes ad caſus fortuitos eum qui alias ex natura contractus non teneatur, nullo modo ualere uolumus. Quemadmodũ nec pactũ auferens, aut reſtringens facultatẽ alienãdi rẽ cenſui ſuppoſitã quia uolumus rem ipſam ſemper, & libere, ac ſine ſolutione laudemij ſeu quinquageſimæ, aut alterius quantitatis, uel rei tam inter uiuos quam in ultima uoluntate alienari. Vbi autem uendenda ſit, uolumus Dominum cenſus alijs omnibus præferri, eiq; denunciari conditiones, quibus uendenda ſit & per mẽſem expectari. Pacta continentia morosum cenſus debitorem teneri ad intereſſe lucri ceſſantis, uel ad cambium ſeu certas expenſas, aut certa ſalaria ſeu expenſas medio iuramẽto creditoris liquidandas aut, rem cenſui ſubiectam, ſiue aliquam eius partem amittere aut aliud ius ex eodem contractu ſiue aliũde acquiſitum perdere, aut in aliquam pœnam cadere, ex toto irrita ſint & nulla.

la. Imo & cenſum augeri, & nouum creari ſuper eadem, vel alia re in fauorem eiuſdem, aut perſona per eum ſuppoſita pro cenſibus temporis vel præteriti, vel futuri, omnino prohibemus. Sicuti etiam annullamus pacta continentia ſolutiones onerum ad eum ſpectare, ad quem alias de iure & ex natura contractus non ſpectaret. Poſtremo cenſus omnes in futurum creandos non ſolum re in totum, vel pro parte perempta, aut infructuoſa in totum uel pro parte effecta, volumus ad ratam perire, ſed etiam poſſe pro eodem pretio extingui. Non obſtante longiſſimi etiam temporis, ac immemorabilis, immo centum, & plurium annorum præſcriptione, non obſtantibus aliquibus pactis directe talem facultatem auferentibus, quibuſcunque verbis aut clauſulis, concepta ſint. Cum uero traditione pretij redditus extinguendus erit, uolumus per bimeſtre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit, & poſt denuntiam intra annum tamen, etiam ab inuito pretium repeti poſſe, & vbi pretium nec uolens, intra bimeſtre ſoluat, nec ab inuito intra annum exigatur, volumus nihilominus quandocunque redditum extingui poſſe prauia tamen ſemper denuntia de qua ſupra, & non obſtantibus his, de quibus ſupra, idque obſeruari mandamus & quod pluries ac pluries denunciatum fuiſſet, nec vnquam effectus ſecutus fuiſſet. Pacta etiam continentia precium cenſus extra caſum prædictum, ab inuito, aut ob pœnam, aut ob aliam cauſam repeti poſſe, omnino prohibemus, Contractuſque ſub alia forma, poſthac celebrandos fœneratitios iudicamus Et ita illis propterea non obſtantibus, quicquid vel expreſſe, vel tacite contra hæc noſtra mandata dari, remitti, aut dimitti contingat, a Fiſco uolumus poſſe vendicari. Hãc autem ſalutiferam ſanctionem nedum in cenſu nouiter creando, uerum etiam in creato quocunque tempore, alienãdo modo poſt publicationem conſtitutionis creatus ſit, perpetuo & in omnibus ſeruari uolumus, Declarantes precium ſemel cenſui conſtitutum, numquam poſſe ob temporum aut contrahentium qualitatem ſeu aliud accidens, nec quo ad vltimò contrahentes minui uel augeri. Et licet legem ipſam ad contractus iam celebrantes non extendamus, illos tamen omnes in quos ſub alia forma peruenerũt cenſus, hortamur in Domino ut ſingulos contractus cenſuræ bonorũ religioſorum ſubijciant, & animarum ſaluti conſulant. Non obſtantibus, &c.

Hanc conſtitutionem declarat Nauar. in man. cõfeſſ. cap. 17. ſub nu. 234. & Io. Lup. in d. l. 2. nu. 84. C. de pact. inter empt. & vend. Redoan. de rebus eccleſ. non alien. a fol. 101. vſque 109. & fol. 31. num. 15. eamque exponit etiam per ſingulas clauſulas Ludou. Molin. de contract. diſput 380. cum pluribus ſeq.

GREGOR. XIII. *Ad perpetuam rei memoriam, quæ a Romanis Pontificibus ad Regum ſupplicationem pro ſuorum vtilitate Regnorum maxime ad tollendam peccati occaſionem matura deliberatione ſpecialiter conceduntur, & longo vſu receptæ ſunt, vt ea contrarijs generalibus Conſtitutionibus poſtea aditis minimè obſtantibus, illibata ſeruentur, rationi valde conuenire videtur; Cum alias itaque, Nicolaus Quintus felicis recordationis Prædeceſſor noſter ſupplicationibus Alphonſi Glorioſæ memoriæ tunc Aragoniæ & Siciliæ Regis inclictus per ſuas literas, tum ipſi Regi, quam Regnorum Siciliæ citra & vltra Farum omnibus, & ſingulis incolis, & habitatoribus, ac locorum ciuitatum, & terrarum vniuerſitatibus præſentibus, & futuris, Cenſus ſuper rebus, & proprietatibus ſuis & facultatibus, & emolumentis eorundem, Inſtrumento gratiæ pro conſimili pretio, illa redimendi, mediante, conſtituere, abſque uſurariæ prauitatis incurſu conceſſerit, dummmodo annualis*

cenſus

cenſus, decimam partem precij non excedat, & alia decreuerit, vt latius in his literis continetur, quæ receptæ, & per centum, & vltra annos obſeruatæ fuerunt, deinde verò recolendæ memoriæ Pius Quintus, etiā Prædeceſſor noſter, cui ſuggeſtum fuit, multas in venditione, & emptione cenſuum, fraudes committi, multaq; pacta illicita apponi literas ediderit, quib. illud in primis cauetur, vt cenſus, non generaliter ſuper omnibus bonis, ſed ſpecialiter ſuper re certa imponatur, aliaque in eiſdem ad iuſtitiam contractus minimè neceſſaria conſtituerit, contractuſque ipſos emptionis, & venditionis cenſuum ſuarum literarum forma non ſeruata factos, fœneratitios eſſe iudicauit, vt in ipſis plenius explicatur; Quas cum dilecti filij Regis Siciliæ vltra Pharum Miniſtri debita cum reuerentia ſuſcepiſſent, eaſq; exequutioni demandare, tanquam obedientiæ filij decreuiſſent, experientia compertum eſt eas literas, non ſine maxima Regni illius perturbatione, & damno obſeruari poſſe; Quare totius Regni prædicti nomine, ad eundem Pium V. Prædeceſſorem noſtrum acceſſit dilectus filius Octauius Spinula Regni ipſius Magiſter Portulanus, qui multis difficultatibus, & incommodis eidem Prædeceſſori propoſitis, nonnullas, ab eo ſuarum literarū declarationes & moderationes reportauit. Quas ut Regni neceſſitatibus, minime ſatisfacere compertū eſt Rurſus Chariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Rex Catholicus, Regni ſui indemnitati proſpicere volens, tam ſuo quam ipſius Regni nomine venerabilem fratrem Iacobum Archiepiſcopum Panormitanum de eo negotio optime inſtructo ad noſtram præſentiam mittere curauit, qui multis nobis repræſentatis difficultatibus quæ in exequutione literarum Pij V. ſuboriuntur, & grauiſſimis totius Regni damnis, ex illarum obſeruatione prouenientibus diſerte expoſitis, & diligenter enarratis; Humiliter tam Regis, quam ipſius Regni nomine nobis ſupplicauit, vt illorum indemnitati de benignitate Apoſtolica proſpicere dignaremur, quod nulla commodiori ration fieri poſſe videbatur, quam ſi literæ Nicolai V illeſæ in Regno illo conſeruarentur; Nos ipſarum literarum tenoribus diligenter conſideratis, & re maturè diſcuſſa, cum literæ Nicolai nihil in ſe contineant: quod a ratione ſit alienum, diuq; in Regno Siciliæ prædicto magna cum incolarum tranquillitate obſeruatæ fuerunt, literas verò Pij Quinti tam primo quam ſecundo loco emanatas, eidem Regno minimè expedire atteſtetur prædictus Rex Catholicus, cui tanquam optimo Regi, & diligenti Patrifamilias in his, præſertim, quæ ſuorum ſubditorum vtilitatem concernunt omnino credendum eſſe duximus, ſupplicationibus prædictis inclinati, ut tā Regi ipſi quam oībus, & ſingulis Regni Siciliæ ultra Farum incolis, & habitatoribus, & locorū ciuitatū, & terrarum, vniuerſitatib. præſentib. & futuris cēſus iuxta Nicolai V. Cōſtitutionē facere emere, & uendere, liceat eoſque ſic conſtitutos cenſus, validos, & licitos, non autem feneratitios eſſe perinde, ac ſi literæ Pij V. prædicti non emanaſſent; tenore præſentium Apoſtolica authoritate concedimus, declaramus, & ſtatuimus: Illud addentes, ut in cenſuum emptione, & uenditione, prius unius vel plurium rerum certarum ſuper qua, uel quibus, cenſus ipſe conſtituatur exprſsè, & deinde ſi uoluerint omnium bonorum in. genere mentio fiat, quemadmodum in cenſualibus cōtractibus huiuſmodi in futurum in eo Regno celebrandis, & præteritis, in quibus fortè prius generalis, deinde ſpecialis bonorum mentio facta eſt quo ad hoc in ſuo robore permanentibus retineri, & quatenus opus ſit, de nouo introduci, & obſeruari præcipimus. Præterea ſi qui abuſus in contractibus prædictis faciendis irrepſerint, qui conſtitutioni Nicolai prædicti aliqua ex parte aduerſantur, vel facultatem redimendi cenſum, tam annualem, quam perpetuum iuxta dicti Nicolai et Pij Quinti, literas eſſe decernimus, aliquo modo reſtringāt eas omnes harum authoritate literarum, quas perpetuo ualere uolumus abolemus, literis Pij V. quatenus literis Nicolai V. aduerſantur.

Digitized by Google

Hanc extrauag. declarauit Nauar. in commentario de datis, & promiſſis pro iuſtitia, uel gratia obtinenda.

DIES FESTVS.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo, & in ver. Dominica, ſciendum eſt decreto Conc. Trid. ſeſ. 25. de regular. cap. 12. caueri, quod dies feſti quos in diœceſi ſua ſeruandos epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus etiam Regularibus, ſeruentur, extat etiam conſtitutio Pij Quinti in bullar. fol. 925. incip. Cum primum & infra. *Cõgruit ti. defer.*

Cum vero dierum feſtorum obſeruatio ad Dei cultũ maxime pertineat & in lege diuina præcipiatur, cupientes abuſus prauos, qui ex eorũ inobſeruantia inualuerunt, omnino corrigere, & antiquorum canonum ſtatuta renouantes mãdamus, vt omnes dies Dominici, & præcipuè in honorem Dei, Beatæ Mariæ Virginis, Sanctorum Apoſtolorum feriari, cum omni veneratione obſeruentur, & omnes in diebus præfatis eccleſias frequenter, diuinis officijs deuote intendant, ab omni illicito, & ſeruili opere abſtineant, mercatus non fiant, profanæ negotiationes, & iudiciorum ſtrepitus conquieſcant. Qui vero in diebus præfatis opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit: præter diuinam vltionem, & amiſſionem animalium, quibus ad vecturã vtetur etiam graues pęnas incurret arbitrio noſtro, ſeu Vicarij noſtri in Vrbe. In alijs autem locis arbitrio ordinariorum, vel aliorum magiſtratuũ, ita vt præuentioni locus ſit, quibus omnibus diſtricte præcipimus, ut hæc diligenter obſeruari procurent, illas etiam feſtiuitates, quæ iuxta conſuetudinẽ locorum ſolemniter celebrari conſueuerunt, iuxta laudabilem conſuetudinem debita cum reuerentia obſeruari faciant, ſub pænis arbitrio ipſorum imponendis, & moderandis. *c. 1. & fi. de ferijs.*

Congregatio Concilij ſenſuit licere diebus feſtis dare operam rebus ad victum neceſſarijs, ac tempore perituris, præſertim tempore vindemiarum, & meſſium, ac recollectionis fructuum, vel vbi neceſſitas vrgeat, aut ſuadeat pietas. Hier. Card. Mattheius. Loc. Sigilli.

Et huic declarationi conformari videntur c. licet, & c. fin. de ferijs, & dicta per Sylue. in verbo Dominica. quæſt. 7. Neapoli vero contra inobedientes, & non obſeruantes diem feſtum exiguntur tantum tres caroleni pro pęna cum reſtitutione animalium, & bonorum interceptorum, quæ pęna applicatur pijs vſibus, & ſi fuerint pauperes relaxatur uti pauperibus.

An & quando non obſtante conſuetudine Nundinę ſolemnes, & priuatę poſſint prohiberi per Epiſcopos diebus feſtiuis tam de iure communi quã ex decreto Sacræ Congregationis Concilij, adde D. Stephanum. Gratianum in deciſ. 11. Rotæ Marchiæ, Romæ impreſ. vbi nu. 17. refert, quòd quoad nũdinas priuatas Sacra Congregatio reſoluit declarando licuiſſe Archiepiſcopo Neap. prohibere nundinas, ſiue mercatus, quæ de conſuetudine antiqua celebrabantur in ciuitate Neap. in feſtiuitatibus S. Mariæ Annuntia- *Dies Feſtus.*

tæ, & Spiritus ſancti, cum à pręfato decreto facto per Archiepiſcopum fuiſſet habitus recurſus ad d. Sacram Congregationem per Præpoſitos, ſeu Magiſtros dictarum Eccleſiarum.

Quo verò ad nundinas publicas adeſt infraſcriptum eiuſdem Sacræ Cõgregationis particulare decretum, editum occaſione nundinarum, quæ in ciuitate Racanaten. conſueuerunt fieri ex indultis, & authoritate SS. Pontificum ab eodem Gratiano ibid. nu. 20. relatum cuius tenor talis eſt. *Præceptũ de Dominicis & feſtiuis diebus ſanctificandis. & obſeruandis ſub prætextu mercatuum nundinarum, & feriarum nullatenus eſſe violandum. Cæterum his diebus licere Agaſonibus, ac alijs iumentorum vectoribus ſeu mercium conductoribus, baiulis, & alijs huiuſmode ſeruientibus, ac miniſtris ſarcinas, & onera nundinarum cauſa exonerare, & deponere, inceptumque, iter, Miſſa tamen prius audita, tranſeundo proſequi, & continuare. Non autem debere ſarcinas componere & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum; Neque mercatoribus aut alijs ciuibus & viatoribus ijs diebus etiam clauſis apothecis merces vendere, emere, aut aſportare licere, niſi tantum ad victum neceſſaria, aut alia minuſcula, & modici momenti opera iam conflata, & elaborata, pro tranſeuntium, hoſpitum, aduenarum, & exterorum vrgenti, & præſentanea neceſſitate, & opportunitate. In quo partes erunt Epiſcopi propoſitis edictis, prouidere, ut in primis hi feſti dies debita obſeruatione colantur, ſimulque populorum eo confluentium neceſſitatibus, quantum ſine diuina offenſione fieri poteſt, conſulatur. Quoad iudicia autem quæ Dominicis, & feſtis diebus ſilere debent, id obſeruari poterit, quod iure communi permittitur in quibuſdam vrgentibus caſibus, qui moram, & dilationem non patiuntur. In quibus & alijs iuriſdictionem conſulum nundinl præpoſitorum concernentibus, conſtitutiones & Summorum Pontificum, ſi quæ habent priuilegia, & allegatum breue fel. rec. Pij V. ſeruanda eſſe ſtatuit.*

Decretũ Sacræ Congregationis.

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANAE.

POST diſpoſitionem Bonifacij Papæ VII de qua in ca. vni. de cleri. non reſid. li. 6. vbi quotidianarum diſtributionum materiæ ſedes reſidet, fuerũt aliqua per ſacroſan. Conc. Trid. circa illas ordinandas, augendas, diuidẽdas, & a quibus recipiendas, ſancita, ſeſſ. 21. & ſeſſ. 22. de ref. cap. 3. ac ſeſ. 24. de ref. cap. 12. §. Diſtributiones verò, & capit. 15. De Canonicis celebrãtibus Miſſam priuatim tempore horarum, item & de aſſociantibus ſuum Epiſcopum extra eccleſiam, an debeant diſtributiones habere, quid Sacra declarauerit Cõgregatio memorat D. Hieron. Gonzalez in cõm. ad 8. reg. Cancel. num. 181. & 183. vt ſequitur. Qui tempore, quo cantatur vna Hora in choro, Miſſam celebrat in eadem Eccleſia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuiſſe illi Horæ, nec illius diſtributiones accipere poteſt; Si verò iuſſus fuerit a Superiore, vt celebraret, tunc reciperet, Superior tamẽ debet cauere a tali iuſſione. Quod ſecundum declarauit ſic, Non poſſunt Canonici, videlicet duo, aut plures aſſociantes eorum Prælatum, quandoque volentem audire Miſſam non in Cathedrali, ſed in alia Eccleſia ciuitatis participes fieri diſtributionum quotidianarum, quæ non niſi præſentibus, & inſeruientibus dantur.

De Cano-

De Canonico iniuſtè ob alicuius criminis ſuſpicionem in carcerem conie ɛto, veram, iurique conſonam, & ab omni quæſtione liberam ponimus conclusionem, quod ei denegari non debeāt quotidianæ diſtributiones, quas lucratus fuiſſet, ſi captus non fuiſſet, & vna cum alijs Canonicis diuinis Officijs interfuiſſet, cui concluſioni in ſpecie ſe ſubſcripſerunt, Philip. Prob. in addit. ad Ioan. Monac. in præd. c. vnico, nu. 22. vbi etiam Gemin. ſub nu. 5. Didac. Couar. lib. 3. var. reſol. c. 13. ſub nu. 8. verſ. Vndecimo ex his colligitur, &c. Franc. Monal. conſi. 27. nu. 6. & nouiſſime Alex. Mon. in tract. de diſtrib. quotid. par. 2. quæſt. 5. nu. 80. Quam concluſionem ampliamus, & primo, ut ſi fuerit abſolutus, & innocens declaratus, nedum ei debeantur veræ diſtributiones quotidianæ uerum etiam, & fructus certo modo certis temporibus diuidendi, qui tantum intereſſentibus diuinis aſſignantur, Nauar. in conſi. 10. de cler. non reſid. in nou. Ampliamus ſecundo, vt etiam illi reddi debeant ea, quæ pro anniuerſarijs defunctorum largiuntur, & mortuaria, ſeu funerales portiones, quæ manualiter diuiduntur inter intereſſentes officio funeris, iſta enim comprehendi appellatione quotidianarum diſtributionum docet Lap. & ad eum Mandoſ. in addit. lit. b. allegat. 42. & inter ſe ęquiparari communiter adnotant Scribentes, in d. c. vnico, in fine. Hinc ſi capitulum inuitaretur ad funus, Canonici, qui perſonaliter ad illud non uadunt, cereos non habebunt, quamuis conſuetudo contrarium diſponeret, exciperetur vero caſus iſte, de quo agimus ſicut & alij excepti, in d. cap. vnico, vbi Gemin. in fi. Tertio loco ampliamus procedere etiam, ſi tam grandia criminis indicia præceſſiſſent, vt ſufficientia Iudici viſa ſint nedum ad capiendum, ſed etiam ad illum torquendum, & deinde fuerit per ſententiam a crimine ei obiecto abſolutus, & innocens iudicatus, ita in terminis noſtris pro Præpoſito cuiuſdā Eccleſiæ Cathedralis, contraria diluendo, reſpondit Nauar. conſ. 9. de cler. non reſid. in antiq. & conſi. 11. in nou. Deniq; & quarto eandem concluſionem ampliari poſſe arbitramur, etiam ſi in primo iudicio prolata fuerit condemnatoria ſententia, quæ per legitimam appellationem interpoſitam, per iudicem appellationis reuocata fuerit & per eius ſententiam, ſubſecutam Canonicus inquiſitus, ſeu accuſatus fuerit abſolutus, & ad priſtinum ſtatum, & famam reſtitutus, quia appellatio ſuſpendit pronūciatum quatenus reſpicit futurum, & quatenus reſpicit præſens, extinguit, l. 1. cum ibi concord. ff. ad Turpil. Bald. in l. tale pactum, §. qui procurauit, ff. de pact. & qui appellauit, non dicitur condemnatus, l. 2. §. fi. ff. de pęnis. Illam verò limitamus nō habere locum, quando huiuſmodi Canonicus ante carcerationem non conſueuerat alias in choro frequens eſſe, & corporaliter inſeruire, per ea, quæ generaliter in alijs cauſis iuſtis in iure expreſſis excuſantibus ab omiſſione quotidianarum diſtributionum determinant Doctores in hac materia.

Carcerato, & abſoluto an debeantur diſtributiones.

Item ſciendum eſt extare Rotæ deciſionem ſub die 4. Iunij 1593. & vnanimiter reſolutum, quòd quādo penſio eſt impoſita authoritate Apoſtolica ſuper fructibus & diſtributionibus alicuius canonicatus, ſeu alterius beneficij, & propter abſentiam, vel obitum canonici, ſeu beneficiati, capitulum

iure accreſcendi recipiat omnes fructus, vel diſtributiones, q tali caſu Capitulum ſine difficultate tenebitur ad ſoluendum penſionem pẽſionario, nec aliquo modo ſe valebit excuſare, quamuis dicat, quod nunquam ſoluerit. De qua deciſione atteſtatur rationem aſſignans. D. Gonzalez in præcit cõment. gloſ. 5. §. 5. num. 44. & ſi in contrariam opinionem inclinauerint Nauar. in conſ. 49. de præbend. antiq. & in conſi. 1. & 3. ſub tit. de ſolut. in nou. Io. Guuer. lib. 1. can. q. ca. 1. num. 109. & infra, ac Alex. Mon. in præf. tract. p. 3. q. 8. nu. 17. & ſeq.

DIVINVM OFFICIVM.

QVONIAM plerunque contigit fieri Officium Sanctorum, qui non ſunt deſcripti in Breuiario Romano, ideo operepretium duximus hoc loco recenſere declarationes quaſdam contentas in quodam Breui bonæ memoriæ Gregorij XIII. incipien. Paſtoralis officij, & infra.

Greg. 13. Cõgruit tit. de celeb. Miſ. & de off.

Ad omnem ſcrupulum dimouendum motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hæc quæ ſequuntur, declaranda duximus, & concedenda. In primis illud nobis declarandum ſe offert, ex quo magna oriri poterat confuſio, cum enim prædeceſſor prædictus indiſtinctè conceſſerit, vt Eccleſiæ Hiſpaniæ poſſint celebrare officia propria Sanctorum illius Prouinciæ, illique plures ſint numero, ex hoc ſequebatur vt officium maioris partis feriarum anni omitteretur; & ordo Breuiarij ferè ſubuerteretur. Nos huic incommodo occurrere volentes, & prædeceſſoris prędicti mentem ſano modo interpretantes, declaramus vnamquamque Hiſpaniæ Eccleſiam eorum tantum Sanctorum, qui in Breuiario non ſunt deſcripti officia propria celebrare poſſe, qui vel illius Diœceſis ſunt naturales, vel eius Eccleſiæ, ſeu Diœceſis ſunt Patroni, vel eorum corpora, ſeu notabiles reliquiæ in ea Eccleſia, ſeu Diœceſi requieſcunt. De alijs verò Sanctis, etiam ſi ſint naturales, vel patroni alterius Dięceſis etiam ſi illorum corpora, vel notabiles reliquiæ in aliqua Eccleſia alterius Dięceſis requieſcant, non celebretur officium proprium, ſed ſeruetur ordo Breuiarij Romani, & quo die celebrabitur feſtiuitas Patroni vnius Diœceſis religiones omnes teneantur eodem die in ſuis Eccleſijs intra limites illius Diœceſis exiſtentib. eandẽ feſtiuitatem celebrare, & in hoc cum Eccleſia Matrice ſe conforment, &c.

Item concedimus, quod quælibet Eccleſia, & Monaſterium Hiſpanię habens aliquas reliquias inſignes, puta caput, brachium, vel crus alicuius Sancti etiam alienigenę non exiſtentis in Breuiario, vel de quo in dicto Breuiario fit tantum commemoratio, poſſit illius feſtiuitatem celebrare, & officiũ duplex facere, & de alio Sancto eodem die occurrenti ſi fuerit ſimplex, fiat commemoratio: Si vero fuerit duplex, vel ſemiduplex, transferatur in primam diem ſimili feſto non impeditam, &c.

Cum verò in Eccleſijs, & Religionibus Hiſpaniæ vigeat conſuetudo, quod diebus Paſchalibus, & feſtiuitatibus maioribus celebret Miſſam conuentualem Antiſtes, vel alia perſona principalis, & regula Miſſalis ordinet,

quòd

quod omnibus diebus Dominicis infra annum Sacerdos, qui celebrauerit Miſſam conuentualem exeat ante celebrationem Miſſæ cum pluuiali, vel cappa,& cum miniſtris ad incipiendum in Altari maiori Antiphonam, Aſperges,& ad aſpergendam aquam benedictam populo concedimus,q. Antiſtes,ſeu alia perſona principalis,celebrans Miſſam cõuentualem præmiſſa facere non teneatur, ſed illa facere poſſit quilibet alius ſimplex Sacerdos eius loco,& quod talis Sacerdos non deferat pluuiale,ſed albam,& ſtolam, vel ſuperpellicium, & ſtolam,nec procedat aſſociatus cum miniſtris,ſed ſolum cum Acolitis,&c. Datum Romæ &c.die 30. Decembris 1573.

Breue hoc impreſſum habetur in principio Officiorum propriorũ Sanctorum Toletanæ Eccleſiæ.

DVELLVM.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendũ eſt,quod Gregorij xiij. conſtitutione Romę publicata die 24. Decemb. 1582. f. 1319. in bullario extẽditur & amplìatur decretum Conc. Trid. ſeſ.25.c.19.de refor.generali,vt in d.c.Conſt.incip.ad tollendum & infra. *Cõgruit ti.de pu. in duel.*

Authoritate Apoſtolica ſtatuimus omnes illos, qui ex condicto ſtatuto tẽpore in loco conuento monomachiam commiſerint,etiam ſi nulli patrini ſocijue ad id vocati fuerint,nec loci ſecuritas habita, nullæue prouocatoriæ literæ,aut denunciationis chartulæ præceſſerint cenſuris & pœnis omnibus a d.Concilio propoſitis teneri perinde ac ſi publico,et cõſueto abuſu ſingulare certamen iniuiſſent. Volentes etiam locorum dominos,ſi certamen ex condicto huiuſmodi permiſerint,aut quantum in ſe fuerit,nõ prohibuerint omneſque illud fieri mandantes,inſtigantes, auxilium, conſilium,vel fauorem dantes,equos,arma,pecuniam,commeatum,& alia ſubſidia ſcienter ſubminiſtrantes,aut ex compoſito ſpectatores, vel ſocios quouis modo ſeſe præbentes eiſdem cenſuris,& pœnis ſubiacere,etiam ſi illi qui ad locũ deſtinatum pugnaturi acceſſerunt, impediti pugnam non commiſerint,ſi per ipſos non ſteterit,quo minus illa committatur:non obſtantibus,&c.

Aderant antea aliç Conſtitutiones de prohibitione duellorum,videlicet. Iulij 2.fol.153.incip.Regis etc.Leonis 10.incip.Quam Deo.fol.232.Clemen.VII.Conſueuit.fol.298.Iulij 3.Cum ſicut.fol.558.ac Pij iiij.Ea quę. fol.686.in Bullar.

Nouiſſimè autem adeſt Sanctiſſimi Domi. N. Clementis viij. Confirmatio,declaratio,et extenſio conſtitutionum Apoſtolicarum et decreti Cõcilij Tridentini,contra pugnantes in duello publice vel priuatim; Necnon cõtra mittentes,ſcribentes,aut diuulgantes chartulas prouocatorias,aut ſcripta quæ dicuntur manifeſta,eorumque fautores,et complices. Romæ publicata die 2.Sept.1592.tenoris ſeq.

Illius vices,licet immeritò,gerentes, qui vt animas ſuorum fidelium a peccato,et diaboli laqueis liberaret, e cælo deſcendens,humana carne aſſumpta,ne proprio quidem ſuo pretioſiſſimo ſanguini pepercit, ſed ſe ipſum

Digitized by Google

ſum in Ara crucis immaculatam hoſtiam æterno Patri offerre voluit; in hãc præcipuè curam ſummo ſtudio incumbimus, vt eaſdem animas inæſtimabili pretio redemptas; aduerſus Sathanæ fraudes quantum in nobis eſt illæſas præſeruemus, præſertim vero totis viribus nobis à Domino traditis exterminemus exitialia quædam, atque enormia peccata, quibus Diuina Maieſtas grauius offenditur, quæq; eodem fabricãte humani generis hoſte inuẽta, atque introducta ſunt, vt ex cruenta corporum morte animarum etiam ſimul interitus, ac pernicies ſequatur. Recte ſiquidem & ſalubriter fel. rec. Pius Papa iiij. prædeceſſor noſter poſt alios complures ſuos, noſtroſque prædeceſſores, qui deteſtandum, diuino, naturalique lege, ac ſacris canonibus dãnatum duuellorum abuſum ſuis etiam Conſtitutionibus ſeuere prohibuerant, graueſque pænas contra quoſcunque temporali ditioni S. R. E. mediate, vel immediate ſubiectos eius criminis quomodolibet reos, vel participes inflixerant, cupiens non ſolum in terris prædictis, ſed alias vbilibet, animarum periculis obuiare, Principes, ac Domicellos permittentes in ſuis dominijs id patrari, ac etiam extra terras, & loca ditioni eccleſiaſticæ ſubiecta, huiuſmodi duella, ſeu ſingularia certamina, aut diffidationes deſuper facientes, ac id inuitantes, prouocantes, auxilium, conſilium, vel fauorem dantes, illiſque aſtantes & intereſſentes, necnon chartas deſuper ſubſcribentes, aut publicantes, ſeu de illis ſe intromittentes, ſingulos Imperatore, ac Regibus inferiores, maioris excommunicationis, ac ſi eccleſiaſtici fuerint vltra eam, etiam priuationis omniũ dignitatum, beneficiorum, & officiorum eccleſiaſticorum, inhabilitatiſq; ad illa, & alia in poſterum obtinenda, pœnis ſubiacere, eaſq; incurrere uoluit, a quibus non niſi a Rom. Pont. abſolui poſſint. Sed & poſtmodum Generalis Tridentina Synodus ad exterminãdum penitus ex Chriſtiano orbe hoc malum ſtatuit, vt Imperator, Reges, Duces Principes, Marchiones, Comites, & quocunque alio nomine Domini temporales, qui locum ad monomachiã in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint, eo ipſo ſint excommunicati, ac iuriſdictione & dominio Ciuitatis, Caſtri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiſerint, quod ab eccleſia obtinent, priuati intelligantur, & ſi feudalia ſint, directis dominis ſtatim acquirantur. Qui vero pugnam commiſerint, & qui eorum Patrini vocantur excommunicationis, ac omnium bonorum ſuorum proſcriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant, & ut homicidæ, iuxta ſacros canones, puniri debeãt: Et ſi in ipſo conflictu deceſſerint, perpetuò careant eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiam qui conſilium in cauſa duelli, tam in iure, quam facto dederint, aut alia quacunq; ratione ad id quemquam ſuaſerint necnon ſpectatores, excommunicationis, & perpetuæ maledictionis vinculo teneãtur quas pœnas nouiſſimè piæ mem. Gregorius Papa xiij pariter prædeceſſor noſter extendit aduerſus illos etiam omnes, qui nõ publicè, ſed priuatim ex condicto, ſtatuto tempore, & in loco conuento monomachiam commiſiſſent, etiam patrinis, ſocijſvè non vocatis, & loci ſecuritate nõ habita, & prouocatorijs literis minimè præcedentibus, etiam contra locorum Dominos, ſi id (quantum in ſe fuerit) non prohibuiſſent, cæteroſq; ſupradictos criminis

ſocios,

ſocios,& ex compoſito ſpectatores,etiam ſi pugnam ob aliquod impedimẽtum non commiſiſſent,ſi ad locum acceſſiſſent pugnaturi,& per eos nõ ſtetiſſet quominus pugnarent. Verum quia cum magna animi noſtri moleſtia intelleximus adhuc in quibuſdam,præſertim tranſalpinis ac remotis regionibus,& potiſſimum vbi bella uigent,caſtrenſi,quadam, & militari licẽtia,ſeu verius audacia pernicioſum hoc ſcelus inter fideles exerceri, quaſi fas ſit in ſolo hoſtili vbi Chriſtiani nominis, ſeu Catholicæ fidei hoſtes tyrannidẽ exercent,ſiue hæreſes,& ſchiſmata impunè graſſantur, ſiue inter ſigna & caſtra militaria in caput ſuorum fratrum impios cõuertere mucrones,quos multo ſalubrius contra Chriſti aduerſarios ſtringi par eſſet. Nos nefaria diaboli arma ſalutari eccleſię gladio ad continendos in officio fideles nobis præcipue ipſius Domini authoritate tradito retundere,atq; a ceruicibus gregis Domini noſtræ curæ crediti,quantum(eodem Deo adiutore) eniti poſſumus,propulſare cupientes prędictas omnes Conſtitutiones ac decretũ Concilij Tridentini cum omnibus & ſingulis in eis contentis cenſuris & pœnis,decretis extenſionibus,quarum,& quorũ omnium tenores pręſentibus haberi volumus pro expreſſis,& ad uerbum inſertis, authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo approbamus,confirmamus,& innouamus. Ac inſuper authoritate & tenore præmiſſis decernimus & declaramus eaſdem cõſtitutiones ac decretum locum habere vbiq; gentiũ & terrarum,inter quaſcunq; perſonas,etiam armatas,& in caſtris ſeu propugnaculis militantes,ẽt ubi noſtrorum & S.R.E. aut Catholicæ fidei hoſtium furor impunè graſſatur,vel in Dominijs per eos occupatis,& detentis. Idem quoque iuris cenſendum eſſe,ſi publico & forſan iuſto bello indicto miles aliquis cõtra alterum in aduerſariorum exercitu militante,ſiue alias in hoſtium caſtris,præſidijs,aut terris degentem, priuatas ſimulate atq; inimitias publicæ cauſæ intermiſcendum,etiam ducum permiſſu ex condicto ad ſingulare certamen deſcendat,aut illum prouocet. Necnon iiſdem pœnis, decreto,& conſtitutionibus teneri eos,inter quos pactiones initæ ſint de dirimendo certamine cum primum alteruter vulneratus fuerit,ſeu ſanguinẽ effuderit, aut certus ictuum numerus vtrinq; illatus fuerit,vel ſi conuenerint,vt nõ ſinguli cum ſingulis,ſed bini,terni,aut plures hinc inde pugnẽt. Et non ſolum locorum Dominos,ſed etiam magiſtratus,præſides,Locumtenentes,aut etiam militũ Duces,et Capitaneos in Caſtris,vel extra ea, in alieno,vel hoſtili ſolo,vel cum militibus exercitus aduerſariorum monomachiã in quocunq; caſu per præſentem,uel alias Conſtitutiones huiuſmodi prohibitio,permittentes:vel quantum in ipſis eſt non prohibentes, aut poſt admiſſum crimen ueniam et impunitatem concedentes. Præterea pari ratione prohibemus oĩa et ſingula eius generis ſcripta manifeſta,ſeu fides vulgò appellata,quæ etiam ſine expreſſa prouocatione ad certamẽ tamen quaſi præparatoria quædam ad chartulas,ſeu libellos prouocatorios & ad duellum,illorumque ueluti radices,aut ſemina,ut plurimum laceſſendi aliquẽ ad pugnam,et ſuſcitandæ ſimultatis,atque inimicitię materiam,et occaſionem prębent. Dũ ſcilicet in illis per modum epiſtolę,libelli,aut publicę atteſtatio-

ſtatio-

ſtationis,& intimationis,ſiue per authentica documenta,ſiue per vnius,plu riumue chitographum,ſubſcriptiones,aut relationes ſub prætextu,proprij, vel alieni honoris,& famæ,more militari,atque vt vulgo dicitur cauallereſco,tuendi,aut lædendi,ſiue ad illatæ,propulſatæuè contumeliæ, aut iniuriæ probationem,ſeu tollendam illius ſuſpitionem rei alicuius geſtæ ad id perti nentis vel verborum,aut reſponſionum ſeries,& ordo,narratur. Vel ex ſimi li abuſu hac de cauſa aliquid tale adeo firmiter aſſeritur,aut negatur,vt qui contradixerit,is ſiue nominatim ſiue in genere mendacij arguatur,aut mẽtiri dicatur. Aut ad hunc effectum ex militari etiam conſuetudine quæritur, declaratur,aut reſpondetur,qua mente,aut quo ſenſu quippiam eiuſmodi, quod ad ſuperius expreſſa ſpectet,geſtum dictumue ſit. Vel denique offert ſe quiſpiam contra certam, vel incertam perſonam, vel generatim contra quemcunque ad probandum armis & uerificandum etiam inito certamine aliquid ita eſſe,vel fuiſſe,vel non fuiſſe. Necnõ quaſcunque etiam ſine ſcripto factas talium rerum ſupradicta quoquomodo concernentium,& huiuſmodi cauſas in locis publicis,vel priuatis, vbi hominum multitudo conueni re ſoleat,denunciationes,narrationes,declarationes,& teſtificationes. Volẽtes eos omnes,& ſingulos,qui ſuo, vel alieno nomine,ad effectum, de quo ſuperius dictum eſt,prædicta,vel his ſimilia, multoq; magis ad certandum prouocatoria ſcripta,libellos,epiſtolas,earumue exempla dictauerint,compoſuerint,ſcripſerint,miſerint,detulerint,diuulgauerint,affixerint,exemplauerint,typis impreſſerint,ſubſcripſerint, intimauerint, vel etiam uerbo denunciauerint,ſiue atteſtati fuerint. Quiue alijs ad ſingulare certamen, publicè vel occultè ineundum,vel ad prouocandum aliquem ad pugnam,ſiue ad huius generis ſcripta,quæ manifeſta,quæque chartulæ prouocatoriæ appellantur,ſcribenda,dictanda,mittenda,deferenda,diuulganda, auxilium, conſilium,operam vel fauorem præſtiterint,ſiue id ſuaſerint,aut mandauerint,quiue in præmiſſis,vel eorum aliquo ſe quomodolibet immiſcuerint, etiam ſi neque pugna aliqua, nec certamen aut effectus,nec acceſſus, aut actus ad pugnam proximus,neque expreſſa,& aperta prouocatio ſubſecuta fuerint,neque ſcriptiones prædictæ,quæ manifeſta dicuntur,in publicũ prodierint,aut cuiquam intimatæ extiterint ſi per eos nõ ſteterit,quominus pu blicatio,aut denunciatio fieret, Nihilominus cenſuris & pœnis omnibus in præſenti,& alj:s prædictis Conſtitutionibus,& Decreto contentis ſubiacere tam ſi ſuperius enumeratis,quam ſi alijs etiam maioribus, eccleſiaſticis uel mundanis dignitatibus,gradibus,& præeminentijs excellant. Quinimo de nouo etiam per præſentes ex parte Omnipotentis Dei Patris,& Filij,& Spiritus Sancti,excommunicamus,& anathematizamus,maledicimus,& execramur omnes,& quoſcunque publice vel priuatim,palam, vel occulte, in quibuſcunque locis modis,& formis,ac caſibus ſub præſenti noſtra,vel alijs prædictis conſtitutionibus, ac Decreto comprehenſi, ſingulare certamen (quod duellum vulgo dicitur)ex compoſito ineuntes,necnõ id ſcelus ſuadẽtes, aut prouocantes, opem,conſilium,uel fauorem præſtãtes,equos, arma, & commeatus præbentes aut comitantes,vel circa chartulas, ſeu libellos,li-

teras,

teras nuncios,aut quæcunque alia ſcripta huiuſmodi quomodolibet peccantes,huiuſque delicti ſocios,de induſtria ſpectatores,patrinos,fautores,defenſores,quacunq; tam ſuperius expreſſa, quàm alia eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate,ita ut ſingulares et perſonæ cuiuslibet communitatis,vniuerſitatis,collegij,aut Reip.quæ huius criminis participes quoquomodo fuerint nequaquam excuſentur,ſed ſupradictos omnes, eorumq; ſingulos ipſo facto,abſque ulla monitione,iudicis decreto,aut miniſterio perpetui anathematis,excommunicationis maioris,& maledictionis æternæ mucrone perculſos,& damnatos harum ſerie declaramus,& ſi in ipſo conflictu obierint ſepultura eccleſiaſtica perpetuo priuatos eſſe uolumus: Ipſas vero Ciuitates,Terras,Oppida,vel Caſtra,& loca,in quorum territorijs id facinus ſcientibus, & tacite, vel expreſsè permittentibus,aut tolerantibus Dominis,aut magiſtratibus,vel Senatu,aut Populo,admiſſum fuerit,eccleſiaſtico ſupponimus interdicto, cuius interdicti relaxationem,aut excommunicationis abſolutionem,ab alio,quam a nobis,aut pro tẽpore exiſtente Romano Pontifice pœnitentia,& ſatisfactione congrue peracta,niſi in mortis articulo conſtituti nequeant obtinere etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum quibuſuis perſonis tam eccleſiaſticis cuiuſcumq; ordinis,aut militiæ ſtatus,gradus,aut conditionis exiſtentibus,quam laicis,etiam imperiali,Regali,vel alia mundana præeminentia inſignitis,per Sedem Apoſtolicam in genere vel in ſpecie conceſſorum. Quæ omnia,quoad præmiſſa,nolumus cuiquam in aliquo ſuffragari. Pœnis alijs tam ſpiritualibus,quam tẽporalibus contra eos inflictis nihilominus in ſuo robore permanſuris; Vniuerſos autem & ſingulos chariſſimos in Chriſto filios noſtros Imperatorẽ, Reges,ac dilectos filios nob. viros Duces. etiam armorum & exercituum, Marchiones,cęteroſq; Principes Chriſtianos,nec non Dominia,Potẽtatus, communitates,& Vniuerſitates Ciuitatum,Oppidorum,& Caſtrorũ.illorũque Domicellos,& Dominos temporales,ac etiam Militum & copiarũ tam equeſtrium quã pedeſtrium Ductores,Tribunos,Præfectos, Capitaneos inquibuſcũq; ẽt nobis & S.R.E. tẽporali iuriſdictioni non ſubiectis locis cõſtitutos,cuiuſcũq; gradus,præeminentię,& nobilitatis exiſtentes, hortamur, rogamus,& obteſtamur per viſcera D.N.Ieſu Chriſti,& eius diuini nominis intuitu pro ſua erga eũdẽ Deum,per quem regnãt reges,et a quo principatus acceperunt,pietate,atque erga nos,& ſanctam hanc ſedẽ reuerentia, & deuotione,non modo nihil talẽ in ſuis Dominijs fieri permittant,nec vllo modo conniueant,ſed hoc malum omni ſtudio,diligentia,& authoritate exterminare totis viribus procurent,& contra quoſcunq; delinquẽtes,& (vt præfertur) quomodolibet cõplices,& participes ẽt temporalib pęnis grauiſſimis aĩaduertãt,& per ſuos officiales,& curię miniſtros procedi curẽt: ſcituri ſe obſequiũ Deo pergratum,perq. acceptũ præſtituros,ſi quo gladio ad tutelã bonorũ,& ad propulſandos pditorũ conatus ſunt accincti,eũdẽ ad vindictã huius peccati,& ad ſumẽdas de hmõi criminis rei debitas pęnas exercuerint: cõtra vero memores,ſi ĩ re tã graui malè ſe geſſerint,ſe in diſtricto Dei iudicio rõnẽ in nouiſſimo die reddituros, volumus ãt ut pſentiũ trãſumptis,

ADDI-

Digitized by Google

rimum lucri ſe conſecuturos animaduertunt. Nec deſunt, qui innumerabiles fraudes, ac pernicioſa mendacia, dolos, & fallacias cōminiſcuntur, dum ſponſionum precia augere, aut imminuere callide, & verſute ſatagunt. Nō nulli quoque manifeſta iniuſtitia peccant, dum fere certi eorum qui eligēdi, aut promouendi ſunt, conuentiones, ſeu ſuſpenſiones ineundo ab alijs id ignorantibus pecunias per fraudem extorquent. Multi præterea dum vana ſpe uniuerſum patrimonium ſuum in diſcrimen temere deducunt, repente & ex improuiſo ad inopiam rediguntur, ex quo & abominabiles contra Deum blaſphemiæ, & plurima ſcandala, & peccata atrocia conſequuntur, quod autem deterius eſt, miſeri quidam ad nefandas Dæmonum inuocationes, ad prohibita ſortilegia, damnataque diuinandi genera confugiunt, ut futura (ſi id fieri poſſet) prænoſcendo, minori cum periculo, aut quemadmodum ipſi uana ſpe decepti ſibi perſuadent, certiore euentu ſponſiones ineāt: Illud denique omnibus notiſſimum eſt magnum hoc eſſe auaritiæ fomentum, & ex eo vehementem quæſtus cupiditatem, quandoque etiam in Eccleſiaſticis, & religioſis perſonis excitari. Nos igitur qui hoc præcipuum munus ad Paſtoralem noſtram ſolicitudinem maxime pertinere exiſtimamus, vt gregem Dominicum fidei noſtræ creditum ab omni offenſione, atque æternæ uitæ periculo ſecurum in viam ſalutis diuina fauente gratia, dirigamus: peſtiferi huius morbi contagionem, priuſquam in communem fideliū perniciem latius ſerpat (quantum in nobis eſt) tollere, necnon delicti, & ſcandali inde, vt plurimum prouenientis occaſionem penitus, & vbique ſubmouere cupientes, ac ſimul æquum cēſentes, in quo frequenter, & grauiter peccatur, id ad tollendum ſcandali periculum generatim, & peræque omnibus interdicatur: fel. rec. Pij Papæ Quarti prædeceſſoris noſtri, qui pariter hoc ipſum ſuper futura Pontificis electione fieri prohibuit, veſtigijs inhærentes, de tributæ nobis à domino poteſtatis Apoſtolicę plenitudine, hac noſtra in perpetuum ualitura cōſtitutione damnamus, & reprobamus omnes, & quaſcunque ſponſiones, promiſſiones, ſtipulationes conuentiones, aut pacta, Excommiſſas vulgo dictas, quouis nomine, aut vocabulo appellatas: Quas, ſiue per cedulas (vt aiunt) uel apochas, aut alio quocunque publicæ aut priuatæ ſcripturæ, aut chirographi genere, vel per Menſariorum, aut Mercatorum libros, aut partitas crediti (vt dicunt) ſeu verbo tantum data fide, aut facto depoſito certæ pecuniarum ſummæ, vel cuiuſuis alterius rei pretio æſtimabilis, aut alias quoquomodo, vel ſub quauis nominati, aut innominati contractus forma, aut conditione, in euentum uitæ, aut mortis, vel futuræ creationis Romani Pontificis, tam eo uiuente, quam Apoſtolica Sede vacante, aut in euentu promotionum S. R. E. Cardinalium, poſthac in quibuſuis Chriſtiani Orbis Regni, Dominijs, Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis vbilibet gentium, aut locorum iniri quandocunq; contigerit, ipſoſque contractus, ſponſiones, aut pacta, ſi quæ poſt hanc noſtram prohibitionem inita fuerint, vel etiam antea, quarum tamen, vel quorum exitus adhuc expectantur, damnata prorſus, illicita, & inualida decernimus, & declaramus, illaque ex nunc, prout ex tunc, & è contra harū ſerie reſcindimus,

dimus, & annullamus, ac ne de cætero fiat diſtricte interdicimus, & prohibemus. Decernentes ex eis tanquàm damnatis, & reprobatis, etiam ſi iuramento, quod pariter illicitum, & tanquam contra bonos mores præſtitum nihil operari, in hoc, declaramus, aut inſtrumento in forma Cameræ Apoſtolicæ vel alias quomodolibet roborata fuerint: nullam prorſus obligationem oriri, nullamque actionem realem, aut perſonalem, aut iudicis officium in foro exteriori, neque extra illud; nec etiam quoad forum conſciẽtiæ, prouenire, neque exceptionem, aut aliud quodcunque ius cuiquam cõpetere. Quinimo ſtatuimus, & declaramus ex prædictis damnatis ſponſionibus, nullum talium pecuniarum dominium, etiam ſi ſolutę, aut datæ, ſeu remiſſæ, vel condonatæ hac de cauſa fuerint, cuiquam acquiri: ſed quicquid pecuniarum, aut cuiuſque alterius rei in contractu ſeu ſponſione huiuſmodi deductum fuerit, ſiue datum, & acceptum, ſiue tantummodo promiſſum, vel ut prefertur condonatum, aut etiam, ut ab alijs ſoluatur, mandatũ exiſtat, eo ipſo pijs locis eius Ciuitatis, aut oppidi, vbi ſponſiones ipſæ initæ, vel vbi primum detectæ fuerint, etiam ſi prius alibi initæ ſint, acquiſitum cenſeri, & ipſos contrahentes ad reſtitutionem, ſiue elargitionem eiſdem pijs locis in vtroque foro teneri, & in foro exteriori ad id per Epiſcopum (cuius conſcientiam ſuper hoc oneramus) opportunis iuris, & facti remedijs, etiam ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, cogi, & compelli debere, & non ſolum Procuratoribus, ſeu adminiſtratoribus, ſeu cuilibet perſonæ, actionem popularem nomine eorũdem piorum locorũ pro ipſius pecunijs conſequendis competere: Ita tamen, ut ſi plura loca pia in Oppido, ſeu Ciuitate huiuſmodi exiſtant, inter ipſa loca pia is præferatur, & pecunias integre lucretur, qui prior agere cœperit, nec componere, tranſigere, aut concordare cum ipſis delinquentibus, aut illis partem aliquam pœnæ remittere aut concordare quoquomodo liceat, ſed integre ab ipſis locis pijs exigatur; quod ſi de facto concordatum fuerit, tunc eo ipſo concordia, compoſitio, aut tranſactio irrita ſit, & nulla, & actio pro reliqua ſumma non exacta ad alia loca pia deuoluta cenſeatur, donec pœna prædicta integre ab ipſis tranſgreſſorib. fuerit perſoluta. Perſonas vero eccleſiaſticas, ſi quæ forſan (quod non credimus) tale aliquod pactum, aut ſponſionem contra hanc noſtram prohibitionem inire præſumpſerint, tam ſeculares, quam cuiuſuis ordinis, aut militiæ regulares, cuiuſcunque ſtatus gradus, vel conditionis fuerint, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, Patriarchali, aut alia quacunque, etiam S.R.E. Cardinalatus præfugeant dignitate (præter ſupradictam, & alias in præſenti conſtitutione contentas pœnas (omnibus, & quibuſcunque per eas obtentis beneficijs cum cura, & ſine cura ſecularibus, & quorumuis ordinum, aut militiarum regularibus ex nunc eo ipſo per præſentes in vtroque foro priuamus, & priuatas, ac ad illa, & alia quæcũque imposterum obtinenda, perpetuo inhabiles, & incapaces declaramus, eaque omnia iuxta pręſentem Conſtitutionem ipſo facto uacare, deque illis libere per ſedem Apoſtolicam, vel per ordinarios Collatores alijs prouideri poſſe, ac etiam ſi alioquin noſtræ & ſedis Apoſtolicæ, ſeu Ro. Pontificis tantum,

diſpoſi-

diſpoſitioni ex quauis reſeruatione generali, etiam in corpore iuris clauſa, ſeu alias quomodolibet reſeruata, ſeu affecta fuerint, nihilominus per Ordinarios Collatores, ad quos eiuſdem reſeruationibus, ſeu affectionibus Apoſtolicis ceſſantibus, pertineret, libere, & licite conferri, & de eis perinde, ac ſi reſeruata, aut affecta non eſſent, diſponi poſſe uolumus, & declaramus. Vlterius etiam in eos, qui talia patrare, & huic noſtræ Conſtitutioni contrauenire præſumpſerint, tam ſi prædictis, quæ hic pro expreſſis habeantur, quam ſi quibuſuis mundanis etiam Ducalibus, Regijs, Imperialibus dignitatibus fungantur, ac etiam in eoſdem, vel alios, qui id in Terris, locis Ciuitatibus ac Dominijs, ſibi ſubiectis tacite uel expreſſe fieri permiſerint, eorũq; conſiliarios, Magiſtratus, Poteſtates, Gubernatores, Præfecto aut Locũtenentes, eorumque ſingulos, qui pariter conſenſum, auxilium, conſilium vel fauorem in præmiſſis præſtiterint, ac in quoſcunque Proxenetas, vel mediatores, excommuunicationis ſentẽtiam per eaſdem præſentes ferimus, & promulgamus, eoſque ipſo facto abſq; alia monitione, aut declaratione, iudicis decreto, aut miniſterio excommunicationis ſententiam incurrere volumus a qua eorum nullus ab alio, quàm Romano Pontifice, pro tempore exiſtente (niſi in mortis articulo) quoad eos, qui pecunias, vel aliud quidpiam præmiſſorum occaſione perceperint, etiam præuia reſtitutione integre pecuniarum eiuſmodi occaſione perceptarum, abſolui poſſit aut debeat.

Sicque in omnibus, & ſingulis ſuperius expreſſis per quoſcunque iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac eiuſdem S.R.E. Cardinales ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & diffiniri debere. Irritum quoque, & inane decernimus, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuerſis locorum ordinarijs, vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt præſentes literas in ſuis quiſque eccleſijs, Ciuitatibus, diœceſibus, & locis, ab omnibus, inuiolate obſeruari curent & contra quoſcunque præſentis Conſtitutionis tranſgreſſores ad declarationem cenſurarum, & pęnarum huiuſmodi procedant, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio bracchij ſecularis. Non obſtantibus &c.

ADDITIO. De huiuſmodi ſponſionibus ſeu conuentionibus factis ſub aliquo futuro euentu, vide Dec, conſ. 115. Couarr. in reg. peccatum part. 2 §. 4 nu. 2. Lud. Molin. de contract. diſput. 508. & in terminis Vincent. de Franch deciſ. 113. & in Regno Neap. etiam adſunt Pragmatica ſanctiones ſimiliter fieri prohibẽtes excommiſſas Sede Vacante, & ſuper creationes Summi Pontificis, necnon, & ex commiſſas ſuper pueris mulierum pragnantium ſub pœnis ibi contentis ſub titu. de ſponſionibus mercatorum.

Sequitur eiuſdem Pontificis conſtitutio de forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concilij Tridentini, ſuper promouendis ad regimen eccleſiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum, ſeu Monaſteriorum, atque ad cæteras dignitates, de quibus in Conſiſtorio prouidetur.

Quus

Gregor. xiij. Onus Apoſtolicæ ſeruitutis ad quod nuper nos dignatio, diuina prouexit aſſidue admonet, in eam potiſſimum curam nobis eſſe paſtoralis ſollicitudine incumbendum, vt quæ a ſacris, œcumeniciſque Concilijs pro communi totius Chriſtiani populi ſalute pie, prudenterque ſtatuta ſunt nulla aut temeritate uiolentur, aut negligentia deſerantur, ea præſertim, quæ ad bonos, idoneoſque paſtores Cathedralibus, ac ſuperioribus eccleſijs gubernandis præficiendos pertinent, nam ſi in quibuſuis eccleſiæ gradibus, & miniſtris curandum eſt tales eligi, qui religione, & ſanctitate fideles ædificent, multo certe magis elaborandum eſt, ne in eius electione erretur, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, cui tanquam ſeruo fideli, & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obſeruantium aliorum forma eſſe debet, cum certum ſit gregis ſalute magnopere pendere ex boni paſtoris præſtanti vita, & doctrina. Sane venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Tridentinum Concilium à Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in alijs rebus multis præclarum ſtudium ad corrigendos deprauatos mores, & collapſam eccleſiaſticam diſciplinam reſtituẽdam oſtenderũt, tũ in eo potiſſimum inſigni zelo, magnaque cum laude laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaque excellentes, & in eccleſiaſticis functionibus, diu multumque verſati eccleſijs Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in moribus conſtituti Cremonen. eccleſiam regeremus, in eodem Concilio cum ſanctis, & egregijs illis Patribus interfuimus, & Concilio abſoluto ad Eccleſiam noſtram reuerſi magno ſemper deſiderio flagrauimus, vt tam ſalubria generalis Concilij decreta executioni debitę mandarentur, atque vt id fieret pro virili parte curauimus; Multo nunc magis, cum diſponente Domino omnium eccleſiarum cura, & ſolicitudo nos premit, ſummo deſiderio tenemur, vt Paſtores ij præficiantur Eccleſijs qui opus ſuum, & miniſterium impleant, & de ouium ſalute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc ſaluberrimo, & perneceſſario negotio, quod eſt de Epiſcopis eligendis, & præficiendis, videtur eſſe præcipuum, vt inſtructio, examen, & inquiſitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouẽdorum tam accurate fideliter, ac ſerio inſtituatur, ut omnis fallacia fuco ſemoto certo confidere ualeamus, tales a nobis Chriſti gregi paſcẽdo eſſe præpoſitos, quales tantum onus, Angelicis, videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit, qui pro iiſdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac ſanguini non pepercit, & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilii Tridentini minime defuit, cum ſtatuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanũ habenda præſcribatur quibuſque locis, & Prouinciis, propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem locis vtilis atque opportuna eſſe videretur. Verum neque id hactenus niſi a pauciſſimis factum eſt, neque ſpes eſt niſi longiſſimo tempore ſpatio, vt ab omnibus fiat, atque interim, dum certa examini, ſiue inquiſitionis ratio a Prouincialibus Conciliis expectatur,

Seſſ. 24. de refor. gen. c. 1.

Seſ. 6. de ref. c. 1.

Supra Seſſ. 24. eodem c. 1. §. quoniam.

tur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilij generalibus decretis ſperari poſſe uidebatur, & experientia ipſa docuit per tot annos a publicatione Concilij prædicti elapſo, quid in unaquaque Prouincia opus ſit, quidue poſſit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctę Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum vnanimi conſilio, & aſſenſu præſenti noſtra perpetuo valitura conſtitutione decernimus, vt cum extra Roman. Curiam examen, inſtructio ſiue inquiſitio facienda erit, nemo omnino cuiuſcumque ſtatus gradus, conditioniſue fuerit inquiſitionē prædictam ſibi arrogare præſumat, ſed integrum hoc negotium ijs, qui à prædicto Tridentino Concilio diſignantur, Apoſtolicæ, videlicet, ſedis Legatis ſeu Nuntijs Prouinciarum, aut eius, de quo inquiſitio fit, Ordinario, eoque deficiente Ordinarijs vicinioribus relinquatur, niſi iuſtis de cauſis nobis aut pro tempore exiſtenti Roman. Pontifici per ſpeciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum eſſe viſum fuerit. Quod ſi forte aliquis prædictorum conſanguinitate, aut affinitate vſquē ad tertium gradum incluſiue promouendnm contingeret, ut omnib. ſuſpitio carnalis affectus a tam ſancto negotio repellatur, ille quidem eo caſu cenſeatur excluſus, atque ad eum qui proxime ſequitur hoc eſt, ſi Legatus excludendus erit, ad Nuncium, ſi Nuncius ad ordinarium, ſi ordinarius ad viciniorem ordinarium inquiſitionis officium deferatur. In curia uero hæc functio ſpectet, vel ad eos Cardinales, qui a nobis, vel pro tempore exiſtente Rom. Pontifice diligenter, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, ſeu Regnorum apud nos, & Sedem Apoſtolicam Protectores, in quibus Eccleſiæ ipſe conſiſtunt, ſi tamen ad ipſos huiuſmodi vacantium Eccleſiarum relatio pertinebit. Quod ſi de Epiſcopo, vel Metropolitano extra Rom. curiam degente ab una Eccleſia ad aliam ex aliqua graui, & iuſta cauſa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nūtio Apoſtolico eius Prouinciæ, aut Regni vbi Eccleſia ipſa a qua transfertur ſita erit, ad Metropolitanum ſi Epiſcopus, ad ſuffraganeum vero antiquiorem reſidentem, ſi Metropolitanus transferendus erit pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridentiuum Concilium, non ſine magna ratione eminentes perſonas, & quæ negotij magnitudinem probe intelligerent, ad hoc officium nominauit Declaramus, & ſtatuimus tam Legatos, ſiue Nuncios, quam Ordinarios, vel alios ab hac ſancta Sede forte delegandos non per Auditores, aut Vicarios, alioſue miniſtros, ſed per ſeipſos inquirēdi munus exercere debere quamuis ab huiuſmodi perſonis alijſq; viris peritis adiuuari poſſint, & ſi prælatus inquirens per ſe non poſſet ob locorū diſtantiam teſtes examinare circa articulū aliquem, vt legitimos natales, vel ętatem, aut aliquid eiuſmodi licebit ei articulum illum alteri perſonę in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſubdelegare, non autem uniuerſam inquiſitionem. Quod ſi forte cōtingat aliquem ſupradictorum legitime impediri, ut per ſe hoc munus præſtare non poſſit, ad alios ea cura transferetur, qui ſunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium deſignati, vt ſupra dictum eſt, de ijs qui ob conſanguinitatē vel affinitatem ab hoc munere excluduntur, Ad hoc, vt mens eiuſdem ſacri Conc. re-

P ac

ćte,ac fideliter debitæ executioni mandetur,& tale ſit examen,quale requiritur in negotio tanti ponderis,declaramus,ac ſtatuimus,non eſſe in uita,ac doctrina promouendi inueſtiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipſo promouendo articuli offerantur, ac teſtes producantur,ſed oportet,vt Prælatus,qui munus inquirendi ſuſcepit,articulos conſcribat,atque ipſe ex officio ſuo illos teſtes uocet,atque examinet, quos de rebus inquirendis ſincerum, ac fidele teſtimonium daturos eſſe exiſtimet. Verum, ut inquiſitio prędicta facilius,ac plenius perfici,atque expediri queat,vtile erit, ſi Prælatus qui inquiſitionem facturus eſt,vel a promouẽdo,vel ab aliquo alio confici curet ſchedulam,in qua ſint ordine deſcripta nomen promouẽdi,cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, profeſſio,functio ſi quam is forte exercuit,loca in quibus,aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore verſatus fuerit,denique amici,ac familiares,qui tam ipſum,quam parentes eius intime norint. Quod ſi promouendus documentũ aliquod exhibet evoluerit,vnde ipſius ętas,gradus,dignitas,ſacri ordines,functio,officia munerąq; aut aliquid eiuſmodi comprobetur,admittendum, ac proceſſui inſerendum erit modo documentum publicum ſeu authenticũ fuerit. Illud quoque prohibendum cenſuimus,ac expreſſe prohibemus,ne ad teſtimonium dicendum de fide Catholica,vita,moribus,doctrina,atque aptitudine ad regendam Eccleſiam,quilibet homines admittantur,ſed uiri tantum graues,pij,prudentes,docti,qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant,ac ut ſupra diximus ſincerum, ac fidele teſtimonium dare velint. Proinde tam cognati,ac nimium familiares,quam inimici,atque æmuli excludendi erunt. Porro teſtes eiuſmodi, Prælatus,qui examen,ſeu inquiſitionem habiturus erit,ſeorſum,ac ſigillatim examinabit, & ſi quando iudicauerit expedire,eis ad memoriam reducet,tum iuramenti vim,tum periurij grauitatem,eoſdem etiam ſerio,& grauiter admonebit ipſos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium,quorum,vel committendo vel omittendo rei erunt,qui promouebuntur,ſi vel falſa narrando, vel reticendo vera,in cauſa erunt, vt homines indigni, vel minus idonei eiuſmodi Eccleſijs præficiantur. Diligenter etiam teſtium qualitates cognoſcere ſtudebit,ac potiſſimum quam ſint ad promouendos affecti, ut inde conijciat, vtrum ex affectu,an ex veritate teſtimonium dicant. Denique cum teſtes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quoad fieri poterit omnia,& ſingula, quæ ad prædictam inquiſitionem facere videbũtur per ipſos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum quæ in generalium Synodorum decretis,alijſque Canonicis ſanctionibus continentur,probe cognitæ eſſe debeant,ijs quibus inquiſitionis officium demandatum eſt,quales ſunt natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus Catholicis annum trigeſimum iam expleuiſſe,ſacris ordinibus ſaltem ante ſex menſes initiatum eſſe gradũ Doctoratus, aut licẽtiæ in Theologia,vel iure Canonico,aut certe publicum alicuius Academiæ teſtimonium obtinuiſſe,quoad alios docendos idoneus eſſe declaretur,ad hęc in Eccleſiaſticis functionibus diu eſſe verſatum,item fide puritate, Innocẽtia

tia vitæ, prudentia vſu rerum, integra fama, doctrina denique præditum eſſe, tamẽ quia circa doctrinam plures fraudes committi ſolent, & ſæpe contingit, ut nonnulli ſcientia uacui de ſolo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam à publicis Academiis teſtimonium habuerunt, quod idonei eſſent ad alios docendos, niſi forte aliquorum inſignis doctrina, ex publica ipſorum functione notoria eſſet. Ita vero inquiſitio facienda erit, ut quibus in locis, quãto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit cognoſcatur, & quoniam in quibuſdam prouincijs nulla ſunt ſtudia generalia, neque vllæ publicæ ſcholæ, neque uſus habet, ut qui ſtudiis operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ inſignibus decorentur, declaramus in eiuſmodi locis ſufficere, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, uel iuris Canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſcientia Theologiæ, vel Canonum vere pollere, ut idonei ſint ad ea docenda, quæ populum Chriſtianum ſcire oportet, ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeãt ſatisfacere. Teſtes præterea deponant ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe ex eo, quod prædictos promouendos ſpecimen ſuæ doctrinę publice, vel priuatim dediſſe cognouerint. Quod autem ad regulares pertinet cum ad Eccleſias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla ſubrepere poſſit in eo, quod idem Tridentinum Concilium ſtatuit, vt regulares à ſuis Superioribus ſufficientis doctrinæ teſtimonium habeant. Declaramus nomine ſuperiorum eos dumtaxat intelligendos eſſe, qui nullum ſui ordinis ſuperiorem agnoſcunt, ſiue ii cuiuſuis ordinis Abbates, Magiſtri, aut Miniſtri, aut Præpoſiti generales, aut quarumlibet Congregationum præſidentes ſiue definitores, aut viſitatores capitulum generale repræſentantes, ſiue alii quocumque vocabulo nominentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarii, ſeu Commiſſarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte ſuccedant, & nihilominus prę ter ſuperiorum teſtimonium, quia fidem facient eiuſmodi regulares ad alios docẽdos idoneos eſſe volumus ea ſeruari, quæ de ijs diximus, qui publicum ſuæ doctrinæ ab aliqua Academia teſtimonium habent, vt uidelicet ſerio inquiratur, an regulares ad Cathedrales Eccleſias promouẽdi eos progreſſus in ſtudijs fecerint, qui in futuro Antiſtite requiruntur. Poſt inquiſitionem uero de fide, vita moribus, doctrina, & prudentia promouendi, necnon informationem de ſtatu Eccleſiæ, alijſque neceſſarijs rebus quæ pariter corã ſuperius expreſſis Prælatis iuxta eiuſdem Concilij decreta fieri debent, profeſſio fidei Catholicæ a promouendo facienda erit, quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam eſſe declaramus, ad quem inquiſitio pertinebit, niſi forte qui profeſſionem emiſſurus eſt a Prælato inquirente longe diſtet, tũc enim is prçlatus ex ſubdelegatione inquirentis profeſſionem admittere debebit, cui promouendus vicinior erit, quod idem intelligatur, de informatione de ſtatu Eccleſiæ, accipienda, ſi quando contingeret, ut in alia Prouincia, ſiue Regno eſſet Eccleſia, in alia promouendus. Recipiet autem Præ-

Seſſ. 22. de ref. c. 2.

P 2 latus

latus profeſſionem promouendi præſente Notario publico, ac teſtibus, atq; eam a ſe admiſſam, ac receptam propriæ manus ſubſcriptione teſtabitur. Is quoque qui profeſſionem eiuſmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi ſolet, nomen ſuum manu propria adſcribet. Denique his peractis Notarius publico inſtrumento fidem faciet de profeſſione prædicta adhibitis teſtibus, vt præfertur. Vbi vero totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea in inſtrumentũ publicum redacta cum toto teſtimonio, ac profeſſione fidei emiſſa ad hanc ſanctam Sedem, vt Concilium ſtatuit, quam primum clauſa, & obſignata in forma authentica tranſmittenda erit. In qua re obſeruari volumus, vt profeſſio fidei iiſdem omnino verbis deſcripta ſit quæ in ea forma continentur quam felicis record. Pius Papa IV. prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam, & vt Prælatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis eorumque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit, ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat, proceſſus autem ſic formati, & ad Curiam tranſmiſſi, a Cardinali, cui promouendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Concilij prædicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum ſi præſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouiſſime celebratum omnes Cardinales ſiue maiorem partem Collegij adeat antequam Eccleſiam proponat, vt quæ a referente Collega ſint audituri occulta fide quantum ad perſonam promouendi attinet, cognoſcere poſſint. Hæc porro omnia, quæ de promouẽdis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorũ promotione ſeruanda eſſe declaramus & decernimus qui nominati, præſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias regularium cuiuſuis Ordinis, aut etiam ſæcularium præfecturas de quib. cõſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus, præter curã, & regimen Monacorum, aut Canonicorum, Clericorumque Regularium vel ſecularium annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis, excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo vero ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſonæ promouendæ ad regulares dignitates Doctoratus ſiue licentiæ gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimonium ab Academia aliqua habere teneantur; & tamen æquum ſit, vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, declaramus, et ſtatuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus ſuſcepturi ſunt, ſtudioſe, ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum iuxta modum, et formam ſuperius præſcriptam, vt nos, et pro tempore futuri Romani Pontificis habita de illis vera informatione per proceſſum, qui ab inquirente tranſmittetur, certo ſtatuere, ac iudicare poſſimus an perſona promouenda vere ſit talis, qualem dignitas illa ad quam prouehenda eſt, erigit, et requirit. Hortamur vero in viſceribus Domini noſtri Ie-

ſu

ſu Chriſti, ac paterna charitate monemus eos omnes qui ab hac Sancta Sede nominandi, præſentandi, vel etiam eligendi futuros Epiſcopos, vel Abbates ius habent, vt ſerio apud ſe cogitent quanti momenti ſit hoc negotium, ex quo ſalus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam ſæpe, & ſæpius ad mentem reuocent, quod ſancta Tridentina Synodus admonet, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quàm ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernãdę idoneos promoueri ſtudeãt, eoſq; alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis vero pręſentandis, vel eligendis ad regulares dignitates præter ea, quæ ſuperius obſeruanda eſſe declarauimus, illud quoque paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adijciendum cenſuimus, vt nominationis, præſentationis, vel electionis ius habentes eos deligere ſtudeant, atque omnino conentur, qui non modo eundem Ordinem ſint ante profeſſi, ſed in eodem etiam atis diu laudabiliter verſati, neque enim decet, vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare præſumant, qui prius non didicerint ſuperioribus obedire. Eos denique, qui uel examinando, & inquirendo, vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re præſtabunt ſerio admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti verſentur, vt a Deo & a nobis laudem pro bono opere expectare ualeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis, uoluntatis, declarationis decreti, ſtatuti, hortationis, & monitionis infringere, vel auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignatioem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo nonageſimo primo Maij Pontificatus noſtri anno primo.

Archiepiſcopi, & Epiſcopi cuiuſcunq; ordinis profeſſores ad clauſtra ſuorum ordinum redeuntes, ad officia & dignitates aſſumi non poſſunt, eoſque
b ſcienter b eligentes iure eligendi, ac uoce actiua, & paſſiua priuantur per cõſtitutionem Pauli iiij. incip. In ſacra fol. 634. in Bullar. Romæ publicatam die 22. Iulij 1559.

Electio quorumcunque ſuperiorum, & officialium Regularium debet fieri per uota ſecreta, ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur, alias electio irrita erit Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. cap. 6.

b *Quando eligens indignum ad officium eccleſiaſticum, ad effectum, vt eligendi facultate priuetur, præſumatur in dubio ſcienter, vel ignoranter elegiſſe. vide Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. in addit. ad caſum 511. nu. 9. vſque in finem.*

EXCOMMVNICATIO AD FINEM REVELATIONIS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt Decreto Sacroſ. Concilij Trident. ſeſſ. 25. de refor. gnerali cap. 3. ſalutiferam in his monitorijs formam ſeruandam præſcribi in hæc verba.

Quamuis excommunicationis gladius neruus ſit eccleſiaſticæ diſciplinę & ad continendos in officio populos valde ſalutaris; ſobrie tamen, magnaq; circunſpectione exercendus eſt cum experientia doceat ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur magis contemni quam formidari, & pernitiem potius parere, quam ſalutem. Qua propter excõmunicationes illæ, quæ monitionibus præmiſſis ad finem reuelationis, vt aiunt, aut pro deperditis, ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, a nemine prorſus, prætęrquam ab epiſcopo, decernantur, & tunc non alias, quam ex re non uulgari, cauſaque diligenter, ac magna maturitate per epiſcopum examinata, quę eius animum moueat, nec ad eas cõcedendas cuiuſuis ſæcularis, etiam Magiſtratus authoritate, adducatur ſed totum hoc in eius arbitrio, conſcientia ſit poſitum, quando ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. [Et extat Pij V. ordinatio incip.] Sãctiſſimus in Chriſto pater, fol. ...... in bullario volẽs, quod mandata, quæ in forma ſignificauit, pro rerum ſubtractarum, aut deperditarum reſtitutione ſeu reuelatione expediantur ad eorum duntaxat inſtantiam, quorum ciuiliter intereſt (modo ſuper illis ſupplicationes in præſentia ſuæ Sanctitatis ſiguatæ fuerint.) Quæ ſupplicationes rẽ ipſam de qua agitur, reique valorem, nominatim & ſpecifice exprimãt, niſi forte ſint pro eccleſijs, locis pijs, communitatibus, Vniuerſitatibus; Collegijs, aut vniuerſalibus ſucceſſoribus, quos veriſimile eſt certam rerum notitiam non habere, tunc etenim hac ipſa perſonarum qualitate expreſſa, ita demum ferri poterit quædam in genere deſignatio rerum, ſi deſignatio neque nimis vaga, & incerta, atque adeo inueriſimilis ſit, & tamen oſtendat res ipſas (id quod præcipue in omnibus attendendum eſt) minime vulgares exiſtere, &c.

ADDITIO. Practia monendi generaliter malefactores, & ſcientes, 'ut infra certum terminum ſatisfaciant vel reuelent, alias excommunicationem incurrant, necnon & modus ipſius excommunicationis publicandæ habetur optime in extrauag. com. unic. Io 22. ſub titulo de furtis. Et ad materiam literarum monitorialium generalium ad finem reuelationis ſub excommunicationis pœna, vide Card. Zab. Imol. & alios in clem. diſpendioſam de iudic. vbi præfatarum literarũ formã notant; luculentiſſime ſcripſerunt Ioan. de Neniza in ſua Sylua nuptial. li. 3. in uerbo monitoriæ, Philip. Prob. ad Ioan. Menoch. in c. 5. de conſtitut. in 6. Nauar. in repet. c. inter uerba concluſ. 6. corrol. 66. 11. q 3 licet etiam aliqua pauca ſparſim tangat in Man. & in conſil. 7. de ſentent. excom. in antiq. Ioan Gutierrez lib. 1. canon. q. c. 11 per totum, Henriquez in ſum. li. 5. de excom. c. 18. quædam etiam ad propoſitum huius materiæ reperiuntur annotata per Rip. in tract. de peſte in fine a nu. 121. uſque 128. & nouiſſime ſcripſit Reuerendiſſimus Epiſcopus Montius Marani in ſua praxi capitu. 1. & 2. per quos traduntur regulæ obſeruandæ in dictis literis concedendis, explicantur cauſæ, ex quibus quis excuſatur a reuelando numerantur perſonæ, quæ ab huiuſmodi literis eximuntur, & præſertim declaratur quæ-

ſtio.

ſtio. illa, An & quando principalis teneatur ſe ipſum propalare, & denique traditur communis praxis eius quod agendum eſt, receptis reuelationibus, an autem quis cõpelli poſſit cenſuris ad exhibendas ſcripturas contra ſe, & quando ad id teneatur præter doct. in c. 1. de probat. vide Sot in 4 diſt. 22. q. 1. art. 2 caſu 3. Nauar. in conſ. 3. de cenſib. in antiq. Henriquez. diſtincte & notab. in prealleg. c. 18. nu. 1. & 2.

EXCOMMVNICATORVM VITATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod licet de iure antiquo excommunicatus occultus debebat occulte euitari tamen hodie attenditur extrauagans Leonis X. in Conc. Lateranenſi vltimo ſeſſ. 11. fol. 179. a ter. in antiquis, & in Bullar. fol........tenoris ſequentis.

Statuimus inſuper quod ad euitendum ſcandala, & multa pericula, ſubueniendumque conſcientijs timoratis quod nemo deinceps à communicatione alicuius in ſacramentorum adminiſtratione, vel receptione, aut alijs quibuſcunque diuinis, vel etiam prætextu cuiuſcunque ſententiæ, aut cenſuræ eccleſiaſticæ, ſeu ſuſpenſionis, aut prohibitionis ab homine, vel a iure generaliter promulgatæ, teneatur abſtinere, vel aliquem vitare, vel interdictum eccleſiaſticum obſeruare, niſi ſententia, prohibitio, ſuſpenſio, vel cenſura, huiuſmodi fuerit vel contra perſonam, collegium, vniuerſitatem eccleſiaſticam aut locum certum, aut certam à iudice publicata, & denunciata ſpecialiter, & expreſſe, aut ſi notorie in excommunicationis ſententiam conſtiterit incidiſſe quod nulla poſſit tergiuerſatione cælari, aut aliquo iuris ſuffragio excuſari, cum a communione illius abſtinere uolumus iuxta Canonicas ſanctiones. Per hoc tamen huiuſmodi excommunicatos, ſuſpenſos; interdictos, ſeu prohibitos non intendimus in aliquo releuare, nec eis qũolibet ſuffragari.

Hanc extrauag. inter alios recitant, & declarant Nauar. in man confeſſ. c. 27. nu. 35. Couar. in c. Alma mater. par. 1. §. 2. nu. 7. de ſent. excom. in 6. Henriquez. in ſumma lib. 13 de excom. cap. 5 latiſſime Ioan. Gutier. li. 1 canon. qq c. 1.

EXCOMMVNICATORVM ABSOLVTIO.

PRÆTER Summiſtas in hoc uerbo ſciendum eſt, quod Regulares a ſententia excommunicationis ab homine lata nullatenus abſoluere poſſunt laicos, & clericos ſæculares Leonis 10. Conſtitutione cauetur in generali Concil. Lateran. fol........in Bull. in quo etiam fuit prouiſum quod excommunicati ordinem Mendicantium profiteri uolentes vbi de intereſſe tertij agetur, abſolui nõ poſſint, niſi præuia ſatisfactione. Procuratores quoque & negocium geſtores, ac operarij eorundem fratrum ſeruitijs inſiſtentes ſententijs excommunicationis promulgatis illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dantibus conſilium, auxilium vel fauorem præſtiterint. Et ſcias quod excommunicatio lata ab homine non prouenit niſi ratione contumaciæ, à iure uerò prouenit ratione delicti Abb. in rub. de ſent. excom. & in c. qua frõte nu. 10. de appell. & de abſolutione caſuum reſeruato-

Digitized by Google

rum, vide ſupra in verbo caſus reſeruati.

Annectere viſum fuit Ioan. xxij declarationem, quæ ſit atrox iniuria, vel damnabilis, violentia, quam recitat per extenſum Ioan. Bapt. Confect. in collect. priuileg. Ordin. Mend. & non Mend. fol. 22. mouit nos ad hoc agendũ præſertim, quia Nauar. in Man. cap 27. ſub nu. 91. Io. Guttier. lib. 1. can. q. c. 5. num. 15. & Sayr. in theſauro caſ. conſc. lib. 3. cap. 18. nu. 8. diminutam illam referunt, & vt tutius iudicium fieri poſſit, an Ordinatij abſoluere valeant. Præd. extrauag. tenor talis eſt.

Perlectis literis veſtris circa abſolutionem excõmunicatorum, vos in eis dubitare perſpeximus, quæ eſſet modica, aut leuis iniuria, circa quam, ſicut talis loquitur, abſoluendi vobis contulimus poteſtatem, Ad quod, cum ſit facti potius quam iuris quæſtio, vobis prout poſſumus reſpondemus: illam videlicet modicam percuſſionem, aut impulſionem, pugni, palmæ, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad liuorem, mutilationem membri, fractionem dentis, depilationem capillorum nõ modicam, vel effuſionem ſanguinis non excedit, nec ſi tam leuiſſimi ictus, aut pugni percuſſione ſanguis exiret, tranſire in atrocem iniuriam profitemur, vt propter hoc ſit ab abſolutione talium abſtinendum, vt tamen non ſolum ipſum factum, imò etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut iniuriandi circa hoc diligentius attendatur & ipſius facti circumſtantia loci videlicet, & etiam perſonæ, quæ ſit leuis, vel modica, grauis aut enormis iniuria manifeſtius cognoſcatur: loci quidem, vt in theatro, vel in foro, coram, Rege prælato, vel Iudice, in Eccleſia coram multis, in alio loco publico alicui iniuria conferatur: Perſonæ veluti ſi Magiſter, vel Iudex, aut etiam Magiſtratus, aut Prælatus, Pater aut Patruus, vel aliquis indignitate, vel perſonatu conſtitutus ab inferiori, vel humili contra naturam iuris patiatur, per hæc quidem graues uideantur iniuriæ, & quę ſint tales, aut modicæ tanquam ex oppoſito cognoſcantur. Sane quia negotij natura non patitur, vt ad plenum omnia diſſerantur, iudicium autem talis enormis iniuriæ veſtro duximus arbitrio committendum, vt poteſtatem veſtram, cum ad hęc proceſſeritis, temperetis, vt citra metas huiuſmodi potius quam vltra eas circa abſolutionem talium procedatur, ne iniuriantes de vicina abſolutione confiſi, de facili in atroces prorumpant percuſſiones, vel iniurias, & ſententias canonis iam periculoſius contemnentes, in excommunicationis ſententias procliuius prolabãtur. Tolerabilius eſt enim aliquos, qui per vos etiam poſſunt abſolui, nobis, vel ſuperiori abſoluendos relinquere, quam contra ſtatuta Canonum imagine quadam abſolutionis, (quod non ſit ſine grãdi periculo,) quemquam relinquere irnodatum, cum vmbra quædam uideatur in opere, ueritas autem non ſubeat in effectu.

Hactenus verba literarum Ioan. xxij. Quarum literarum terminos, ſcilicet, quãdo percuſſio, ſeu læſio iudicetur leuis, mediocris, vel enormis præter Nauar. & Sayr. vbi ſupra declarant Tolet in ſum. lib. 1. ca. 32. & latius Suarez de cenſuris diſput. 22. ſect. 1. pa. 408. col. 2.

EXCOM-

PRAETER Summiſtas in verbo excommunicatio, ſciendum eſt quod excommunicationum quarum abſolutio eſt reſeruata Summo Pontifici, quædam ſunt extra dictam Bullam, quædam uero continentur in ea, quæ enumerantur, & declarantur per Summiſtas præſertim per Nauar. in manuali confeſſ. c. 27. tenor vero dictæ Bullæ eſt tenoris ſequentis.

IN NOMINE SANCTAE ET INDIVIDVAE TRINIT, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Nouerint vniuerſi hoc præſens publicum trāſumptum inſpecturi, quod Nos Marcellus Lātes Prothonotarius Apoſtolicus, vtriuſque Signaturæ S. D. Papæ Referendarius, ac Curię Cauſarum Cameræ Apoſt. generalis Auditor, Romanęq; Curiæ Iudex ordinarius, ſententiarūque & cenſurarum in eadem Rom. Curia latarum, ac quarumcumque Literarum Apoſtolicarum vniuerſalis executor ab eodem S. D. N. Papa deputatus, vidimus, & diligenter inſpeximus Literas Apoſt. S. D. N. PAVLI Diuina Prouidentia Papæ V. hodie, quæ fuit dies feriæ quintæ, & Cœnæ Domini ſolemniter more ſolito lectas, & publicatas, eiuſq; Bulla plumbea cum cordula rubei, croceique colorum more Romanę Curiæ pendentes, bullatas, & omni ſuſpitione carentes, ſubſequentis tenoris.

PAVLVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. Ad futuram rei memoriam.

PROEMIVM BVLLAE.

Paſtoralis Romani Pontificis vigilātia, & ſollicitudo, cum in omni Chriſtiana Republica pace, & tranquillitate procuranda, pro ſui muneris officio aſſiduè verſatur, tū potiſſimū in Catholicæ fidei, ſine qua impoſsibile eſt placere Deo vnitate atq; integritate retinenda & conſeruanda, maxime elucet: Nimirum, vt fideles Chriſti non ſint paruuli fluctuantes, neq; circunferantur omni vento doctrinæ in nequitia hominum ad circumuētionem erroris, ſed omnes occurrant in vnitatem fidei, & agnitionis filij Dei, in virum perfectum, neq; ſe in huius uitæ ſocietate et communione lædant, aut inter ſe alter alteri offenſionem præbeat, ſed potius in uinculo charitatis coniuncti, tanquam unius corporis membra ſub Chriſto capite, eiuſque in terris Vicario Romano Pontifice Beatiſſimi Petri ſucceſſore, a quo totius Eccleſiæ vnitas dimanat, augeantur in ædificationem atque ita diuina gratia adiutrice ſic præſentis uitæ quiete gaudeant, ut futura quoq; Beatitudine perfruantur. Ob quas ſane cauſas Rom. Pontifices Prædeceſſores noſtri hodierna die, quæ, anniuerſaria Dominicæ Cœnæ commemoratione, ſolemnis eſt ſpirituale Eccleſiaſticæ diſciplinæ gladium & ſalutaria iuſtitiæ arma per miniſterium ſummi Apoſtolatus, ad Dei gloriam animarum ſalutem ſolemniter exercere conſueuerunt.

Nos igitur, quibus nihil optabilius eſt, quam fidei inuiolatam integritatem,

tem, publicam pacem & iuſtitiam Deo authore tueri, vetuſtum & ſolemnē hunc morem ſequentes.

1. Excōmunicamus, & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, Patris, & Filij & Spiritus Sancti, Authoritate quoq; Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac Noſtra, quoſcunque Huſſitas, VVicleffiſtas, Lutheranos, Zuinglanos, Caluiniſtas, Vgonottos, Anabaptiſtas, Trinitarios & a Chriſtiana fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios Hæreticos quocūque nomine cēſeantur, & cuiuſq; ſectæ exiſtente eorum eredentes, receptatores, fautores, & generaliter quoslibet illorū defenſores, ac eorundem libros Hæreſim continentes, vel de religione tractantes, ſine authoritate Noſtra, & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes, ſeu quomodo libet defendentes ex quauis cauſa publicè vel occulte, quouis ingenio vel colore, necnon Schiſmaticos, & eos qui ſe a Noſtra, & Romani Pontificis pro tempore, exiſtentis, obedientia, pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt.

2. Itē excommunicamus, & anathematizamus omnes & ſingulos cuiuſque ſtatus gradus, ſeu conditionis fuerint: Vniuerſitates vero, Collegia, & Capitula quocumq, nomine nuncupentur, interdicimus ab ordinationibus ſeu mādatis noſtris, ac Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium ad vniuerſale futurum Concilium appellantes: necnon eos quorum auxilio vel fauore, appellatum fuerit.

3. Item excommunicamus, anathematizamus omnes Piratas, Curſarios, ac Latrunculos Maritimos, diſcurrentes Mare noſtrum, præcipue a Monte Argentario vſq; ad Terracinam: ac omnes eorum fautores, receptatores, & defenſores.

4. Item excommunicamus, & anathematizamus, omnes & ſingulos, qui Chriſtianorum quorumcunque Nauibus, tempeſtate ſeu in trāſuerſum (vt dici ſolet) iactatis, vel quoquomodo naufragium paſſis, ſiue in ipſis nauibus ſiue ex eiſdem eiecta in mari, vel in littore inuenta, cuiuſcunque generis bona tam in noſtris Tyreni & Adriatici, quam in cæteris cuiuſque Maris Regionibus, & littoribus ſurripuerint. Ita vt nec ob quodcumque priuilegium conſuetudinem, aut longiſſimi, etiam immemorabilis temporis poſſeſſionē, ſeu alium quemcumque prætextum excuſari poſſint.

5. Item excōmunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris ſuis noua Pedagia ſeu Gabellas, prçterquam in caſibus ſibi a iure; ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia, permiſſis, imponunt, vel augent, ſeu imponi, vel augeri prohibita exigunt.

6. Item excommunicamus, & anathematizamus, omnes falſarios literarum Apoſtolicarum, etiam in forma Breuis ac ſupplicationum, gratiam vel iuſtitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel S. R. E. Vicecancellarios, ſeu gerentes; vices eorum, aut de mandato eiuſdem Romani Pontificis ſignatarum, nec non falsò fabricantes literas Apoſtolicas, etiam in forma breuis, & etiam falsò ſignantes Supplicationes huiuſmodi, ſub nomina Romani Pontificis, ſeu Vicecancelarij, aut gerentium vices prædictorum.

7. Item excōmunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos,

Digitized by Google

nos, Turcas, & alios Chriſtiani nominis hoſtes, & inimicos, vel hæreticos, per noſtras, ſiue huius Sanctę Sedis, ſententia expreſſe, & nominatim declaratos, deferunt, ſeu tranſmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, ſtãnum, chalibem, omniaq; alia metallorum genera, atq; bellica inſtrumenta, ligna mina, canapem funes, tam ex ipſo canape, quam alia quacunque materia, & ipſam materiam, aliaq; huiuſmodi, quibus Chriſtianos, & Catholicos impugnant, necnon illos, qui per ſe, vel alios de rebus, ſtatũ Chriſtianæ Reip. concernentibus, in Chriſtianorum perniciem, & damnum, ipſos Turcas, & Chriſtianæ Religionis inimicos, necnon hæreticos in damnum Catholicæ Religionis certiores faciunt, illiſque ad id auxilium, conſilium, vel fauorem quomodolibet præſtant. Non obſtantibus quibuſcumq; priuilegijs, quibuſuis perſonis Principibus, Rebuſpublicis, per nos, & Sedem prædictam, hactenus conceſſis, de huiuſmodi prohibitione, expreſſam mentionem non facientibus.

8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, ſeu inuadẽtes eos, qui victualia, ſeu alia ad vſum Romanæ Curiæ neceſſaria ducunt, ac etiam eos, qui ne ad Roman. Curiam adducantur, vel afferantur, prohibent, impediunt, ſeu perturbant, ſeu hæc facientes defendunt, per ſe vel alios cuiuſcunque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, & ſtatus, etiam ſi Pontificali, ſeu Regali, aut alia quauis Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate.

9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, ſua, vel aliorum opera, interficiunt, mutilant, ſpoliant, capiunt, detinent, necnon illos omnes, qui iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam a nobis, vel noſtris iudicibus non habentes, illam ſibi temerem uendicantes, ſimilia contra morantes in eadem Curia audent perpetrare.

10. Item excommuuicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, ſeu depredantes Romipetas, ſeu peregrinos, ad Vrbem cauſa deuotionis ſeu peregrinationis, accedentes, & in ea morantes, vel ab ipſa recedentes, & in his, dantes auxilium, conſilium, vel fauorem.

11. Item excommunicamus & anathemarizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hoſtiliter inſequentes S.R.E. Cardinales, ac Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Sediſq; Apoſtlicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos a ſuis diœceſibus, territorijs, terris, ſeu dominijs, eijcientes. Necnon ea mandantes, uel rata habentes, ſeu præſtantes eis auxilium, conſilium, uel fauorem.

12. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, vel per alios, perſonas Eccleſiaſticas quaſcunque, vel ſeculares, ad Romanam curiam ſuper eorum cauſis & negocijs recurrentes, ac illa in eadem curia proſequentes, aut procurantes, negotiorumque geſtores, aduocatos, procuratores, & agentes, ſeu etiam Auditores, vel Iudices ſuper dictis cauſis, vel negocijs deputatos, occaſione cauſarum vel negotiorum huiuſmodi,

modi,occidunt,ſeu quoquomodo percutiunt,bonis ſpoliant,ſeu qui per ſe, vel per alios directè vel indirectè delicta huiuſmodi committere,exequi,vel procurare, aut in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare non verentur,cuiſcunque præminentię & dignitatis fuerint.

13. Item excommunicamus & anathematizamus omnes,tam Eccleſiaſticos,quam ſeculares, cuiuſcunque dignitatis, qui prætexentes friuolam quandam appellationem a grauamine, vel futura executione literarũ Apoſtolicarum,etiam forma Breuis, tam gratiam quam iuſtitiam concernentiũ necnon citationum,inhibitionum,ſequeſtrorum,monitoriorum,proceſſuũ executorialium & aliorum decretorum,a Nobis,& a Sede prędicta,ſeu Legatis,Nuncijs,Præſidentibus Palatij noſtri & Cameræ Apoſtolicę Auditoribus,Commiſſarijs,alijſque Iudicibus,& delegatis Apoſtolicis, emanatorum,& quæ pro tempore emanauerint,aut alias ad Curias ſeculares,& laicam poteſtatẽ recurrunt, & ab ea inſtãte etiam Fiſci procuratore, vel aduocato,appellationes huiuſmodi admitti,ac literas citationes, inhibitiones, ſequeſtra monitoria, & alia prædicta capi, & retineri faciunt, quiue illa ſimpliciter,vel ſine eorum beneplacito & conſenſu, vel examine executioni demandari,aut ne tabelliones,& notarij ſuper huiuſmodi literarum, & proceſſuum executione,inſtrumenta,vel acta conficere,aut confecta,parti, cuius intereſt,tradere debeant,impediunt,vel prohibent, ac etiam partes, ſeu eorum agentes,conſanguineos,affines,familiares,notarios, executores, literarum, citationum, monitoriorum,& aliorum prædictorum, capiunt, percutiunt,vulnerant,carcerant,detinent,ex ciuitatibus,locis,& regnis eijciunt, bonis ſpoliant, perterrefaciunt,concutiunt, & comminantur, per ſe vel alium, ſeu alios,publice, vel occulte, quiue alias quibuſcunque perſonis, in genere uel in ſpecie,ne pro quibuſuis eorum negotijs proſequendis, ſeu gratijs, vel literis impetrandis,ad Romanam Curiam accedant, aut recurſum habeant,ſeu gratias ipſas,vel literas a dicta Sede impetrent,ſeu impetratis vtantur,directè,vel indirectè prohibere,ſtatuere,ſeu mandare, vel eas apud ſe,aut notarios, ſeu tabelliones, vel alias quomodolibet, retinere præſumunt.

14. Item excommunicamus & anathematizamus omnes,& ſingulos, q̃ per ſe, vel alios,authoritate propria, ac de facto quarumcunque exemptionum,uel aliarum gratiarum, & literarum Apoſtolicarum prætextu,beneficiales,& decimarum, ac alias cauſas ſpirituales,& ſpiritualibus annexas,ab Auditoribus,& Commiſſarijs noſtris, alijſque Iudicibus Eccleſiaſticis auocant,illarumue cauſas ipſas proſequi volentes,impediunt, ac ſe de illarum cognitione,tanquã iudices interponunt. Quiue partes actrices,quæ illas cõmitti fecerunt & faciunt,ad reuocandum,& reuocari faciendum,citationes vel inhibitiones,aut alias literas in eis decretas,& ad faciendum,vel conſentiendum,eos contra quos tales inhibitiones emanarunt,a cenſuris,& pænis in illis contentis,abſolui,per ſtatutum,vel alias compellunt, vel executionẽ literarum Apoſtolicarum, ſeu executorialium proceſſuum, ac decretorum prædictorum,quomodolibet impediunt,vel ſuum ad id fauorem,cõſilium,

aut

aut aſſenſum præſtant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætenſionum, ſeu etiam donec ipſi ad nos informandos, ut dicunt ſupplicauerint aut ſupplicari fecerint, niſi ſupplicationes huiuſmodi coram Nobis, & Sede Apoſtolica legitime proſequantur, etiam ſi talia committentes, fuerint Pręſidentes Cancellariarũ Conſiliorum, Parlamentorum, Cãcellarii, Vicecancelarii Conſiliarij, ordinarij, vel extraordinarij quorumcunq; Principum ſecularium, etiam ſi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacunq; pręfulgeant dignitate, aut Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Commendatarij, ſeu Vicarij fuerint.

15. Quiue ex eorum pręténſo officio, vel ad inſtantiam partis, aut aliorum quorumcunque perſonas Eccleſiaſticas, capitula, cõuentus, collegia Eccleſiarum quarumcunq; coram ſe ad ſuum tribunal Audientiam, Cancellariam, conſilium, vel parlamentum. præter Iuris Canonici diſpoſitionem, trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directè, vel indirectè quouis quæſito colore necnon qui ſtatuta, ordinationes, cõſtitutiones, pragmaticas ſeu quęuis alia decreta in genere, vel in ſpecie, ex quauis cauſa, & quouis quęſito colore, ac etiã prætextu cuiuſuis cõſuetudinis, aut priuilegij, vel alias quomodo libet fecerint, ordinauerint, & publicauerint, vel factis, & ordinatis, vſi fuerint, unde libertas Eccleſiaſtica tollitur, ſeu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut alias qnouis modo reſtringitur ſeu noſtris, & dictæ Sedis, ac quarum cunque Eccleſiarum, iuribus, quomodolibet directè, vel indirectè, tacitè, vel expreſsè præiudicatur.

16. Necnon qui Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſque ſuperiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoſcumque Iudices Eccleſiaſticos ordinarios quomodolibet hac de cauſa directè, uel indirectè carcerãdo, vel moleſtãdo eorum agentes procuratores, vel familiares, necnon cõſanguineos, & affines impediunt, quo minus, ſua iuriſdictione Eccleſiaſtica, contra quoſcunque vtantur ſecundum quòd canones, & ſacrę Conſtitutiones Eccleſiaſticę & decreta conciliorum generalium, & preſertim Tridentini, ſtatuunt, ac etiam eos qui poſt ipſorum Ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorũ quorumcunque ſententias, & decreta, aut alias fori Eccleſiaſtici iudicium eludentes, ad Cãcellarias, & alias curias ſeculares reccurrant, & ab illis prohibitionis, & mandata, etiam pœnalia Ordinarijs, aut delegatis prædictis, decerni, & contra illos exequi, procurant, eos quoque qui hęc decernũt, & exequuntur ſeu dant auxilium, conſilium, patrocinium, & fauorem in eiſdem.

17. Quiue iuriſdictiones, ſeu fructus, redditus, & prouentus, ad nos, & Sedem Apoſtolicam, & quaſcunque Eccleſiaſticas perſonas, ratione Eccleſiaruins Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, pertinentes vſurpant, uel etiam quauis occaſione, vel cauſa, ſine Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium, expreſſa licentia ſequeſtrant.

18. Quiue, Collectas, Decimas, Talleas, Præſtantias, & alia onera, clericis, prælatis, & alijs perſonis eccleſiaſticis, ac eorum & eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorũ eccleſiaſticorum bonis, illorumque fructibus,

ctibus,redditibus,& prouentibus huiuſmodi,abſque ſimili Romani Pontifi cis ſpeciali,& expreſſa licentia, imponũt,& diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt,aut ſic impoſita,ẽt a ſponte dantib.& cõcedentib.recipiunt,Necnõ qui per ſe uel alios directè,vel indirectè,prædicta facere,exequi,vel procurare,aut in eiſdem auxilium,conſilium,vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcumque ſint præeminentiæ,dignitatis,ordinis,conditionis, aut ſtatus, etiam ſi Imperiali,aut Regali præfulgeant dignitate,ſeu Principes,Duces, Comites,Barones,& alij Potentatus quicunque etiam Regnis, Prouincijs, ciuitatibus,& Terris quoquomodo præſidentes,& conſiliarij,& Senatores, aut quauis etiam Pontificali dignitate inſigniti, innouantes decreta ſuper his per ſacros Canones,tam in Lateranenſi nouiſſime celebrato,quam aliis Concilijs generalibus,edita,etiam cum cenſuris,& pœnis,in eis contentis.

19.Item excommunicamus,& anathematizamus omnes, & quoſcumq; Magiſtratus, & iudices,Notarios, Scribas,Executores,& Subexecutores, quomodolibet ſe interponentes in cauſis capitalibus,ſeu criminalib.contra perſonas Eccleſiaſticas,illas proceſſando,banniendo,capiendo,ſeu ſententias contra illas proferendo,uel exequendo,ſine ſpeciali.ſpecifica,& expreſſa huius Sanctæ Sedis Apoſtolicæ licentia,quiq; eiuſmodi licentiam ad perſonas,& caſus non expreſſos extendunt,vel alias illa perperam abutuntur, etiam ſi talia committentes,Cõſiliarij, Senatores, Præſidentes,Cancellarij, Vicecancellarij.aut quouis alio nomine nuncupati.

20.Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos;qui per ſe, ſeu alios directè,vel indirectè ſub quocunque titulo,vel colore,inuadere,deſtruere,occupare,ac detinere præſumpſerint in totum,vel in partem Almã Vrbem,Regnum Siciliæ,inſulas Sardiniȩ,Corſicæ,Terras citra Pharum Patrimonium Beati Petri in Thuſcia,Ducatum Spoletanum,Comitatum Venayſinum.Sabinenſem,Marchiæ Anconitanæ,Maſſæ Trebariæ,Romãdiolæ,Campaniæ,& Maritimas Prouincias,illarumque Terras,& Loca,ac Terras ſpecialis commiſſionis Arnulforum,Ciuitateſque noſtras Bononiã Cȩſenam,Ariminum, Beneuẽtum,Peruſium,Auinionem ciuitatem Caſtelli, Tudertum,Ferrariam,Comaclum & alias ciuitates,Terras,& Loca,vel iura,ad ipſam Romanam Eccleſiam pertinentia,dictȩque Romanæ Eccleſiȩ, mediatè,vel immediatè ſubiecta,necnon ſupremam iuriſdictionem in illis nobis,& eidem Romanæ Eccleſiæ competentem,de facto vſurpare,perturbare,retinere,& vexare varijs modis præſumunt,necnon adherentes fautores,& defenſores eorum,ſeu illis auxilium,conſilium,vel fauorem quomodolibet præſtantes.

Abſolutio ſoli Pontifici reſeruatur.

Volentes prȩſentes noſtros proceſſus,ac omnia,& quæcunque his literis contenta,quouſq, alii huiuſmodi proceſſus a nobis,aut Ro.Põtifice pro tẽpore exiſtentes,fient,aut publicẽtur,durare,ſuoſq; effectus omnino ſortiri.

Abſoluere præſumentes excommunicantur.

Cæterum a prædictis ſententiis, nullus per alium quam per Romanum Pontificem,niſi in mortis articulo conſtitutus,nec etiam tunc niſi de ſtando

Eccleſiæ

Digitized by Google

Eccleſiæ mandatis,& ſatisfaciendo,cautione præſtita, abſolui poſſit, etiam prætextu quarumuis facultatum,& indultorum,quibuſcunque perſonis Eccleſiaſticis,ſecularibus,& quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militiarum,regularibus etiam Epiſcopali,vel alia maiori dignitate præditis, ipſiſque Ordinibus, & eorum Monaſterijs, Conuentibus, & Domibus, ac Capitulis,Collegiis, Confraternitatibus,Congregationibus,Hoſpitalibus,& locis pijs,necnon laicis,etiam Imperiali,Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus,per nos,& dictam Sedem,ac cuiuſuis Concilij decreta, verbo, literis,aut alia quacumque ſcriptura,in genere,& in ſpecie conceſſorum & innouatorum,ac concedendorum,& innouandorum.

Quòd ſi fortè aliqui contra tenorem præſentium,talibus, excommunicatione,& anathemate laqueatis,vel eorum alicui abſolutionis beneficium impendere de facto præſumpſerint, eos excommunicationis ſententia innodamus grauius contra eos ſpiritualiter,& temporaliter,prout expedire nouerimus,proceſſuri.

Papæ abſolutio non comprehendit eos qui à præmiſſis non deſtiterint.

Declarantes,ac proteſtantes quamcunque abſolutionem,etiam ſolemniter per vos faciendam,prædictos excommunicatos ſub præſentibus comprehenſos; niſi prius a præmiſſis,cum vero propoſito vlterius ſimilia non committendi,deſtiterint,ac quoad eos,qui contra Eccleſiaſticam libertatem, vt præmittitur, ſtatuta fecerint, niſi prius ſtatuta,ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas,& decreta huiuſmodi,publicè reuocauerint,& ex Archiuiis,ſeu capitularibus locis,aut libris,in quibus annotata reperiuntur, deleri, & caſſari,ac nos de reuocatione huiuſmodi certiores fecerint,eos non comprehendere,nec eis aliter ſuffragari,quin etiam per huiuſmodi abſolutionem, aut quoſcumque alios actus contrarios,tacitos,vel expreſſos,ac etiam per patientiam,& tolerantiam noſtram,uel ſucceſſorum noſtrorum,quantòcumque tempore continuatam,in præmiſſis omnibus & ſingulis,ac quibuſcunque iuribus Sedis Apoſtolicæ,ac S.R.E.vndecunque & quandocunque quæſitis,vel quærendis,nullatenus præiudicari poſſe,aut debere.

Non obſtantibus priuilegijs,indulgentijs,& literis Apoſtolicis,generalibus vel ſpecialibus ſupradictis,vel eorum alicui,ſeu aliquibus alijs,cuiuſcunque ordinis,ſtatus,vel conditionis,dignitatis,& præeminētiæ fuerint,etiamſi vt præmittitur Pontificali,Imperiali,Regali,ſeu quauis Eccleſiaſtica,& mūdana præfulgeant dignitate,vel eorum Regnis. Prouincijs, Ciuitatibus, ſeu Locis a prædicta Sede,ex quauis cauſa,etiam per viam contractus,aut remunerationis,& ſub quauis alia forma, & tenore,ac cum quibuſuis clauſulis, etiam derogatoriarum derogatorijs,conceſſis,etiam continentibus,quod excommunicari,anathematizari,vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas,non facientes plenam,& expreſſam,ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi,ac de ordinibus,locis,nominib. proprijs,cognominibus, & dignitatibus eorum,mentionem,necnon conſuetudinibus,etiam immemorabilibus,ac præſcriptionibus quantūcunq; longiſſimis,& alijs quibuslibet obſeruantijs,ſcriptis,vel non ſcriptis,per q̄ contra hos noſtros proceſſus,ac ſentē-

tias

tias quominus includantur, in eis ſe iuuare valeant, vel tueri. Quæ omnia quo ad hoc eorum omniũ tenores, ac ſi de verbo ad uerbum, nihil penitus omiſſo infererentur, præſentibus pro expreſſis habentes, penitus tollimus, & omnino reuocamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque.

Vt verò præſentes noſtri proceſſus ad publicam omnium notitiam facilius deducantur, chartas ſeu membranas Proceſſus ipſos cõtinentes Valuis Eccleſiæ Sancti Ioannis Lateranenſis, & baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, appendi faciemus. Vt ij, quos proceſſus huiuſmodi cõcernũt, quod ad ipſos non peruenerint, aut quòd ipſos ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Inſuper, ut proceſſus ipſi, & præſentes literæ, ac omnia, & ſingula in eis contenta eò fiant notoria, quo in pleriſque Ciuitatibus, & locis fuerint publicata, Vniuerſis & ſingulis Patriarchis, Primatib. Archiepiſcopis, Epiſcopis, & locorum Ordinarijs, & Prælatis vbilibet cõſtitutis, per hęc ſcripta cõmittimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, poſtquam eas receperint, ſeu earum habuerint notitiam ſemel in anno, aut ſi expedire viderint, etiam pluries in Eccleſijs ſuis, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & ad Chriſti fidelium mentes reducant, nuncient, & declarent.

Quicunq; audiunt confeſſiones apud ſe has literas habeant.

Cæterum Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, alijque locorum Ordinarij, & Eccleſiarum Prælati, necnon Rectores, cæterique curam animarum exercentes, ac presbyteri ſeculares, & quorumuis ordinum regulares ad audiendas peccatorum confeſſiones, quauis authoritate deputati, trãſumptum præſentium literarum penes ſe habeant eaſque diligenter legere, & percipere ſtudeant.

Volentes earundem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis Not. publici manu ſubſcriptis, & ſigillo Iudicis ordinarij Rom. Cu vel alterius perſonę in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eandem prorſus fidem in iudicio, & extra illud, vbique locorum adhibenda fore, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ excommunicationis, anathematizationis, interdicti, innouationis, innodationis, declarationis, proteſtationis, ſublationis, reuocationis, commiſſionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1605. Decimo Kal Aprilis Pontificatus Noſtri Anno primo.

P. Card. Prodat. M, Veſtrius Barbianus.

S. de Vrſinis.

Regi-

Regiſtrata apud Marcellum Secretarium.

Anno a Natiuitate D.N. Ieſu Chriſti Milleſimo ſexcenteſimo ſexto Indict. quarta die verò vigeſimatertia mẽſis Martij Pont. Sanctiſſi. in Chriſto Patris,& D.N.D. Pauli Papæ V. Anno eius primo; ſupradictæ literæ apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicarum Principis Apoſtolorum S. Ioannis Lateran.& in acie Campi Floræ per nos Bernabeum Politum & Bernardinum Mazzatellum S.D.N. Papæ Curſ.

Io B.Bagni. Mag. Curſ.

Quibus quidem literis diligenter inſpectis, illas ad requiſitionem,& inſtantiam Mag. D. Proſperi Farinacij S.D.N. Papę,& Can. Apoſt. Procuratoris Fiſcalis, per D. Hierony. Fabriũ noſtrum,& de Curia Not. publicum infraſcriptum tranſumi,& exemplari, ac in hanc publicam tranſumpti formã redigi mandauimus, decernentes,& volentes, vt huic præſenti tranſumpto, iuxta earundem Literarum,& decreti in eis appoſiti formam, continentiam,& tenorem, de cætero plena,& indubitata fides adhibeatur vbique locorum, ac ſi ipſæ Literæ originales exhibitæ, vel oſtenſæ forent. Quibus omnibus,& ſingulis authoritatem noſtram ordinariam, ac decretum interpoſuimus,& interponimus per præſentes. In quorum fidem pręſentes Literas atque præſens publicum Inſtrumentum trãſumpti exinde fieri, & per Impreſſores Camerales imprimi, ac per dictum noſtrum,& curiæ noſtræ Not. infraſcriptum ſubſcribi,& publicari mandauimus, noſtriq, ſoliti ſigilli impremiſſione muniri iuſſimus,& fecimus Dat. Romæ in ædibus noſtris, anno a Natiuitate D.N. Ieſu Chriſti, *1606*. Indictione quarta, die vero 23. Mẽſis Martij, Pont. autem S.D. N.D. Pauli Diuina prouidentia P.P.V. Anno eius primo. Præſentib. ibidem DD. Laureto, Perſico, & P. Ant. Catalono de Cu. noſtræ Ñot.& coram nobis ſcribis teſtibus ad præmiſſa omnia,& ſingula vocatis ſpecialiter atque rogatis. Locus † ſigilli.

Marcellus Lantes Auditor.

Hieronymus Fabrius Cu. Cauſ. Cam. Ap. Not. & Menſ.

EXEMPTIO.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt. Pium 4. Epiſcopis reſidentibus cõceſſiſſe, vt iuriſdictionem habeãt contra clericos ſæculares, & etiam Regulares extra clauſtra degentes quomodolibet exemptos ut in eius conſtitutione incip. De ſalute §.& inſuper fol. . . . . in bull.& infra in verbo Reſidentia quæ facultas poſtea per Concilium Trid. fuit in pluribus ampliata ſiquidem dicti concilij vigore poſſunt epiſcopi ſeu Archiepiſcopi contra exemptos procedere tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati in infraſcriptis.

Et primo compellere opportunis remedijs, ut lectio ſacræ ſcripturæ habeatur in monaſterijs monachorum, vbi commode fieri poteſt, ſi Abbates in hoc negligentes fuerint ſeſ. 5. de ref cap. 1. 2. prouidere vt Plebani, Parochi,& alij curam animarum habentes, per ſe, vel per alios, plebes ſibi cõmiſſas, pro ſua,& earum capacitate paſcant ſalutaribus. verbis diebus ſaltem Dominicis,& feſtis ſolennib.& ſi ipſæ eccleſiæ eſſent nullius diœceſis, Archiepiſcopi id pſtare debent vt delegati d. ſeſ. 5. c. 2. poſt prin. 3. Procedere

Q con-

contra prædicatores etiam ſpeciali priuilegio exemptos, qui hæreſes prædicarent. d.c.2. circa finẽ. Quartò Deputare vicarios, & prouidere ne animarũ cura negligatur in eccleſiis etiam exemptis eorum, qui priuilegia, indulta, aut diſpenſationes habent de nõ reſidendo ſeſſ. 6.c.2. Quintò Viſitare, punire, & corrigere clericos ſæculares priuilegiatos, vel regulares extra monaſteria degentes, ſi deliquerint d. ſeſſ. 6.c.3. VI. Viſitare, corrigere, & emẽdare toties, quoties opus fuerit, Capitula exempta ead. ſeſſ. 6.c.4. etiam quando extra viſitationẽ procedit iuxta præſcriptum c.6. ſeſſ. 25. de ref. Septimò Examinare vniones a 40. annis citra factas ſeſſ. 7.c.6. VIII. Viſitare quaſcunq; eccleſias, quomodolibet exẽptas & prouidere vt raparentur d. ſeſſ. 7. cap. 8. Nonò Cognoſcere cauſas mercedum, miſerabiliũ perſonarũ ead. ſeſſ. 6. c. 14. X. Viſitare hoſpitalia iux. formam clem. quia contingit, de relig. dom. ead. ſeſſ. ca. 15. XI. Cognoſcere de ſurreptione, & obreptione abſolutionum conceſſarũ alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipſe inquirere cæperat, aut remiſſione pœnæ, ad quam criminoſus per eum condemnatus fuerat ſeſſ. 23. ca. 5. XII. Cognoſcere, & punire exceſſus clericorũ ſæcularium exemptorum, qui alias ſuæ iuriſdictioni ſubeſſent, tam in viſitatione; quam extra viſitationem, dummodo in ſuis eccleſijs reſideant ſeſſ. 14. ca. 4. XIII. Conuertere in diſtributiones quotidianas tertiam partem fructuum etiam dignitatum, canonicatuum, perſonatuum, portionum, & officiorum Cathedralium, & collegiatarum eccleſiarum, in quibus nullæ ſunt diſtributiones, vel ita tenues vt veriſimiliter negligantur ſeſſ. 21. & 22. c. 3. XIV. Præſcribere Dignitatibus, perſonatib. & Off. cathedraliũ, & collegiatarum eccleſiarum competẽs ſeruitiũ ab eis perſonaliter adimplendum pro diſtributionibus lucrandis d.c.3. ſeſſ. 22. XV. Nouas parochias erigere, & in erectis miniſtrorũ numerum, prut opus fuerit augere ſeſſ. 21.c.4. & vniones facere ead. ſeſſ. c. 5. illaſque quæ a 50. annis citra factæ ſunt, reuidere, & examinare ſeſſ. 7. capit. 6. XVI. Coadiutores dare Parochis minus idoneis ſeſſ. 21.c.6. XVII. Transferre beneficia, & eccleſiarũ refectionem procurare d. ſeſſ. 21.c.7. XVIII. Cõmendata monaſteria in quibus non viget regularis obſeruantia, & beneficia quæcunq; qualitercunq; commendata viſitare, & curare vt reficiantur, quæ reſtauratione indigent, vt animarum cura, & alia debita obſequia recte exerceantur ſeſſ. 21. ca. 8. XIX. Viſitare, & corrigere Regulares in cõmẽdatis monaſterijs in quib. regularis obſeruãtia viget, reſidẽtes, q ſecũdũ eorũ inſtituta nõ viuunt, cum ſuperiores admoniti intra ſex menſes non fecerint, & correxerint. d.c 8. ſeſſ. 21. XX. Cognoſcere an diſpenſationib q̃ a Sede Apoſtolica conceduntur, & in commutationib. vltimarũ voluntatũ preces veritati nitantur ſeſſ. 22.c.5. & 6. XXI. Exeq oẽs pias uolõtates ſeſſ. 22.c.8. XXII. Viſitare Hoſpitalia Collegia, Cõfraternitates laicorũ, etiã quas ſcolas uocant, non tamen, quæ ſua regum immediata protectione ſunt, ſine eorum licentia, Mõtes pietatis, ac oĩa loca pia d.c.8. ſeſſ. 22. XXIII. Notarios examinare, & ſuſpẽdere ſeſſ. 22.c.10. XXIV. Viſitare eccleſias exẽptas, & q̃ in nullius diœceſſe dicuntur ſeſſ. 24. ca.... XXV. In omnibus, quæ ad viſitationẽ, & morum correctionem ſpectant, procedere ſeſſ. 24 c. 10. XVI. Procedere cõtra Capel

lanos

lanos regios, & habente titulum Prothonotariatus,& contra oblatos Militiarum,& hoſpitalium,præterquam eos,qui actu inſeruiunt ſeſſ. 24.ca. 11. XXVII. Prohibere ne in conſequtione poſſeſſionis beneficiorũ,canonicatuũ &c.interueniãt ſolutiones,promiſſiones,& alia ſapientia ſimoniã,& turnorum lucra,q̃ in uſus pios non conuertuntur ſeſ.24.c.14.XXVIII.Redigere in Congregationes Monaſteria Sedi Apoſtolicę immediatè ſubiecta,ſi ipſi Religioſi negligentes fuerint, & hoc faciãt Archiepiſcopi in prouincia, & ſi nec ad Metropolitani inſtantiã ſe redegerint, epiſcopis ſubiaceant, in quorum diœceſi ſunt ſeſſ.25.de regular.c.8.XXIX. Monaſterijs monialiũ ſedi Apoſtolicæ immediate ſubiectis præeſſe d.ſeſ.25.c.9.XXX. Procurare in monaſterijs ſibi non ſubiectis ut Monialium clauſura reſtituatur,vbi violata eſt cõſeruetur iux.c.periculoſo,de ſtat.regul.in 6.renouatum ſeſ.25.de regular. c.5.XXXI.Reſcindere conceſſiones iuriſpatronatus ex augmento dotis,vel alia ſimili cauſa a 40. annis citra acquiſitas,& in poſterum acquirendas ſeſ.25.de ref.c.9.XXXII.Procedere & punire Concubinarios,poſt quam admoniti non reſipuerint iux.formam traditam ſeſſ.25.de ref.c.14.

Quibus ſic in vnum recollectis ſciendum eſt præterea extare conſtitutionem S.D.N.D.Clementis viij.ſuper executione decreti Cõc.Trid.ſeſſ.25. capit. 14. contra regulares non ſubditos epiſcopo, intra clauſtra degentes, & extra ea ita notorie delinquentes,vt populo ſcandalo ſint, ac contra eorum ſuperiores illos punire negligentes,aut impunitos ad alia ſuorum ordinum loca tranſmittentes,vel tranſmiſſos ad locum,in quo deliquerunt,non reuocantes,Romæ publicatam die 18.Martij 1596.tenoris ſequentis.

Suſcepti muneris ratio poſtulat,ut ea,quæ in Sac.Trid.Conc.prouide cõſtituta ſunt,ab ijs,ad quos ſpectat,inuiolate obſeruari curemus. Maturo ſane conſilio ipſius Concilij decreto prouiſum eſt,ut quicunq; regularis non ſubditus epiſcopo,intra clauſtra degẽs,extra ea ita notorie deliquerit,ut populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtãte,a ſuo ſuperiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum,ſeuere puniatur,& ſuperior de punitione Epiſcopum certionem faciat,ſin minus,ipſe a ſuo item ſuperiore officio priuetur,& delinquens ab epiſc.puniri poſſit. Verũ quia experientia cõpertum eſt interdum in huiuſmodi decreti executione nimis remiſsè procedi cũ enim epiſcopus inſtat,aliquem regularam,eo,quo ſupradictum eſt,modo,delinquentem, a ſuo ſuperiore puniri, ſæpe fit, vt ſuperior regularem delinquentem ad alia ſuorum ordinum loca, extra epiſcopi diœceſim, ex induſtria impunitum tranſmittat, atque etiam ipſe aliquando ad alias prouincias ſe conferat, nec ulterius ſuper delinquentis exceſſibus inquirat,& de eius punitione Epiſc. certiorem reddat. Vnde nec Regularis delinquens tunc ab epiſcopo puniri poteſt,cum extra ipſius diœceſim exiſtens, nec ſuperior, qui delinquentem corrigere negligit,officio priuatur. Nos pro Paſtorali noſtra ſolicitudine,præfati decre. executioni, quantum cum Domino poſſumus,fauere,& præmiſſis malis(vt par eſt)opportuno aliquo remedio occurrere volentes,de Venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium prædicti Concilij interpretum ſententia: Motu proprio,& ex certa ſcientia

Digitized by Google

noſtris,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione omnibus,& ſingulis cuiuſcunque ordinis,& inſtituti regularium,etiam mendicantium ſuperioribus,in virtute ſanctæ obedientiæ,& ſub indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum & officiorum per eos obtentorum,eo ipſo incurrendis pœnis,præcipimus,& mandamus, ut iuxta prædictum decretum,quilibet ipſorum,regularem non ſubditum epiſcopo intra clauſtra degentem,& extra ea ita notorie delinquentem,vt populo ſcādalo ſit,epiſcopo inſtante intra tempus ab epiſcopo præfigendum, ſeuere puniat,ac de punitione epiſcopum certiorem faciat, & alias decretū ipſum in omnibus,& per omnia exequatur. Cæterum ſi ſuperior in regularem delinquentem non animaduerterit quinimo ſi illum impunitum ad alia ſuorum ordinum loca,extra epiſco.diæceſim,ut præfertur, tranſmiſerit volumus,& ſimili motu,atque authoritate decernimus vt ſuperior inſtante epiſcopo,intra terminum,ab epiſcopo præfigendum, & ſub eiſdem indignationis noſtræ,ac priuationis dignitatum,& officiorum obtentorum,necnon & ſub inhabilitatis ad illa,& alia in poſterum obtinenda, ac vlterius priuationis actiuæ,& paſſiuæ vocis,ad quas a nemine præterquā a nobis,& a Romano Pontifice pro tempore exiſtente reſtitui poſſit, ipſo facto ſimiliter incurrendis pœnis,ipſum regularem delinquentem a loco,ad quem tranſmiſſus fuit reuocare,& in quod deliquit,cōſtituere ſeu ſiſtere teneatur. Quod ſi hoc etiam facere prætermiſerit,per præſentes ſimiliter ſtatuimus, vt ordinarius loci ad quem regularis delinquens tranſmiſſus fuerit,ſuper præmiſſis ab ipſo ordinario loci,in quo deliquit,ſimiliter requiſitus,vel alias de illius delicto informatus, vt præfertur, tanquam ſedis Apoſtolicæ delegatus prædictum Concilij decretum omnino exequi.& in regularem delinquētem ſeuere animaduertere poſſit & debeat. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcūque iudices,et Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiā eiuſdem Rom. Eccleſiæ Cardinales & Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores,ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, et interpretandi facultate,& authoritate,vbique iudicari,et diffiniri debere,irritum quoque et inane,quiquid ſecus ſuper his a quoquam,quauis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus,etc.

Iuriſdictio ordinariorū eſt fundata in iure communi cap.omnes baſilicę 16.q.7.cap.cum perſonæ de priuileg.in 6.ſuper omnes de diœceſi exceptis exēptis c.ſanè,et ibi gl.de exceſſ.præla.et proprie Sedis Apoſtolicæ eſt eximere gl.in c.1.ver.exēptionis de priuileg.in 6. qui exempti in multis caſib. iuriſdictioni epiſcoporum ſubijciuntur glo.in d.c.1.in ver.inſtituta, et in clem.1.§.fin in ver.puniri de pœnit.et remiſſ. et quando priuilegium non extendatur cōtra ordinarium eſt tex.in c.Ne aliqui de priuileg.in 6.et quādo ex verbis priuilegiorum diſcerni poſſit ſi ordinariorum iuriſdictioni ſit derogatum vide tex.in c.ex parte de priuileg.& in c.Si Papa eod.tit.li. 6. Maſcard.de probat.concluſ.713.An autem pendente lite inter epiſcopum et aliquem ex ſuis clericis,exemptus exiſtat clericus ab ipſius epiſcopi iuriſdictione notabiliter declaratur per Guliel.Caſſad. dec.5.ſub tit.de priuile.

FABRI-

Digitized by Google

FABRICA SANCTI PETRI DE VRBE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,quod licet Epiſcopi de iure ſint executores piarum voluntatum c.3.& c.tua nobis,& ibi Doct.præſertim Conplures explicans aſſertiones de teſtam.etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati Conc.Trid.ſeſſ.22.de ref.cap.8.in princ. Id etiam agere valet Officium Reuerendæ Fabricæ S.Petri,& extat Pij.V. Bulla applicationis Fabricæ mediteatis relictorum piorum non exactorum per triennium, ſub Dat. Romæ XI.Kal.Ianuarij.1596.fol.1605.in Bullario incip. Exigit & infra.

Hinc eſt,quod nos,qui nuper accepimus,ꝙ tam in alma Vrbe noſtra q̃ in alijs Ciuitatibus,Terris,Dominijs,locis, & Regnis, reperiuntur multa legata a pijs teſtatorib. facta ad effectum celebrationis Miſſarum,& recitationis Diuinorum Officiorum,necnõ erogationis, eleemoſynarum diuerſis Eccleſijs,Monaſterijs,Hoſpitalibus,& alij pijs locis,ipſaq; legata hæredum auaritia,ſeu alias per triennium retroactum executioni debitę demandata non fuerint,volenteſq; &c. De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Deputatis,& Collegio huiuſmodi,ſi & poſtquã iuxta tenorem priuilegiorum, & facultatum ſibi conceſſatum legata huiuſmodi executioni debitę demandari fecerint,vnam illorum medietatem,reliquam vero loco,cui legata fuerint, applicamus.& appropriamus. Decernentes &c. Sicque per quoſcunq; iudices&c.[Super qua Bullla,& alijs dubijs ęditę fuerũt declarationes ſequẽtes.

Declarationes facultatum Reuerendę Fabricę Sancti Petri de Vrbe factæ ab Illuſtriſſimis Deputatis dictæ Fabricæ in Vrbe reſidentibus,ſuper interpretatione eis conceſſa dubiorum occurrentium circa priuilegia dictæ Fabricę,ad tollendas difficultates,quę ſępè in controueſijs iudiciorum coram eius Commiſſarijs,& Iudicibus oriuntur,ac pro faciliori litium expeditione infraſcripta declaranda,& interpretanda duxerunt,videlicet.

Quoniam iuxta priuilegia eidem Reuerendæ Fabricę conceſſa de legatis hęreditatibus, & pijs diſpoſitionibus certis ad fauorem piorum locorum, Eccleſiarum, & Eccleſiaſticarum perſonarum,pro una vice, & ſine onere, aut cum eo relictis, & factis, quæ intra annum ab hęredibus, ſeu alias grauatis realiter adimpleta,nõ fuerunt vſque ad triennium computandum à die mortis, quinta pars,tantum ad ipſam fabricam ſpectat,lapſo vero triennio, ſi adhuc adimpleta non ſint, eidem Fabricę medietas debetur. Declaramus medietatem huiuſmodi pariter a die mortis dictorum teſtatorum, & diſponentium ipſi Fabricę debitam eſſe, ſeruandamque fore in his Bullã fel.rec.Pij Papę V.ſub Datum 11.Kal.Ianuarij.1569.quam generaliter de omnibus piis relictis intelligendam eſſe ſignificamus, & interpretamur, & prædicta etiam locum habere in relictis ſimilibus,quæ intra ſtatutum à teſtatore,& diſponente tempus ſatisfacta non ſunt, vt eo lapſo triennium intelligatur cucurriſſe à die mortis.

Annua vero pia legata, & diſpoſita piis locis Eccleſiis, & Eccleſiaſticis perſonis certis, & nominatis cum onere celebrationis miſſarum Diuinorum Officiorum,erogatione eleemoſinarum,aut ſimilium in perpetuum, aut ad certum tempus,ſeu ſtatutis quibuſdam diebus in anno, uel hebdomada, pro

quorum adimplemento bona,ſeu etiam redditus perpetui, aut ad tempus relinquuntur: & hæredum,ſeu aliorum,qui ad id quomodolibet obligati, erant, aut tenebantur, auaritia,pro præterito adimpleta cum effectu, non ſunt tunc redditus,& relicta huiuſmodi hucuſque decurſa, & realiter non ſoluta,fabricæ debeãtur. In futurum uero decurrenda ipſis legatariis cum onere iniuncto applicentur,vt hactenus obſeruatum eſt.

Quando vero bona,ſeu annui redditus,& introitus a monaſterijs,capitulis,Cappellanis,ſeu alijs legatarijs percepti,& exacti ſunt,ac percipiũtur,& exiguntur pro dicta, celebratione Miſſarũ, & diuinorũ off in perpetuũ,aut ad tẽpus ut ſupra,& Miſſæ huiuſmodi,aut diuina off. in toto,vel in parte ab ipſis legatarijs celebratæ non fuerunt,vel celebrari defierunt,aut etiã minime celebrantur propter ipſorum legatariorum negligentiam,ſeu impotẽtiã nempe,quod maior ſit numerus miſſarum, quam Sacerdotum, huiuſmodi relicta pro rata Miſſarum,& diuinorum Officiorum,ſic per negligentiam, ſeu impotentiam omiſſarum,ad Fabricam ipſam deuoluta eſſe declaramus. Dantes facultatem miniſtris a nobis deputatis, ſeu ab illis ad hæc ſpecialiter ſubſtitutis. vt cum legatarijs,aut alias obligatis, ad quos ſpectat,ſi eis melius expedire uidebitur,pro præterito tantum deſuper componere valeant.

Si autem ipſi legatarij,quibus a principio redditus,& bona huiuſmodi relicta ſunt ex inſtituto, & obſeruantia regulæ, talium relictorum incapaces erant,aut a principio quidem capaces exiſtebant: ſed propter regulæ mutationem incapaces effecti ſunt,inhærendo dictæ Fabricæ priuilegijs,aut declarationibus alias factis,præſertim ſub die 18. Martij 1589. Declaramus huiuſmodi,quæ à principio perſonis incapacibus facta ſunt,ſiue ex poſt facto incapaces ſunt redditi,non ad hæredes grauatos, ſeu alias obligatos ſpectare, ſeu uti caduca ab eis vindicari poſſe,ſed ad Fabricam ipſam nedum in vim inſtitutionis, ſed etiam ſubſtitutionis, & fideicommiſſi, tanquam incerta effecta ſpectaſſe,& ſpectare,& ſub priuilegijs ipſius Fabricæ comprehendi,prout etiam quæ forte ex quacunque cauſa a legatariis ipſis etiam capacibus recuſata,& non acceptata fuerunt,ac recuſantur, & non acceptantur.

Similiter annua pia legata pro pauperibus puellis nuptui tradendis,quæ amore Dei,ſeu alia ratione animæ,non autem effectu ſanguinis,aut remunerationis ſeruitiorum facta erunt,ſi per aliquot annos ab hæredibus, aut alijs grauatis neglecta fuerint, nec effectualiter, perſoluta,ſeu depoſita,etiã ſi forte per dictos hæredes, aut grauatos huiuſmodi puellarum electio facta foret pro annis,& temporibus decurſis,ad Fabricam ipſam pertinere declaramus. Decurrenda vero in futurum pro pauperibus huiuſmodi puellis maritandis etiam antea electis,ut præfertur,integra concedantur,niſi in totum in certa eſſent,ita vt ad Fabricã,iuxta priuilegia,omnino ſpectarent, prout etiam eidem Fabricæ competunt omnia alia pia legata incerta, & maxime pro male ablatis relicta, ita vt etiam ab ordinarijs locorum ſi forte ad eos peruenerint,vindicari valeant iuxta priuilegia prædicta.

Inſuper quia,vt accepimus,ſæpe huiuſmodi legata, & piæ diſpoſitiones pro cõſtructione Monaſteriorum,Hoſpitalium,Cappellarum, aut pro ſuſten-

ſten-

ſtentatione eccleſiaſticarum perſonarum ſæcularium, ſeu regularium, tam uirorum, quam mulierum, & ſimilium, nec intra, uel poſt triennium, hæredes ea adimplere curant, ex quib. ſi quinta, aut medietas reſpectiuè pro Fabrica detrahatur, opera ipſa aut in totum negliguntur, aut ſine debita perfectione inchoata remanēt, nec defunctorum uoluntas, vt par eſt, obſeruatur. Quo vt huic incommodo, quātum fieri poteſt, occurramus, & hæredibus, ac alijs obligatis omnino fraudis occaſio auferatur dum huiuſmodi legatorum ſolutionem, & executionem procraſtinare ſolent, vt interim dictorum piorū relictorum fructus percipiant ad quorum reſtitutionem non teneri prætendunt, & per capitalis ſolutionem ſatisfeciſſe teſtatorū voluntati contendunt. Idcirco declaramus dictos hæredes, ſeu alios grauatos teneri, & obligatos exiſtere ad fructus huiuſmodi legatorum perſoluendos, a die mortis, quos realiter ex re legata, ſeu alias relicta perceperunt, aut percipere potuerunt, ſi res huiuſmodi ſui natura, aut alias fructifera ſit, ita tamen, vt in poſterum fabricæ non quinta, aut medietas relicti, ſed fructus ipſi talis relicti perſoluantur, legatum vero ipſum integrum pro perfectione dicti pij relicti conſignetur, & reſeruetur.

Præterea, quia ſæpe contingit pia huiuſmodi legata, & diſpoſitiones pro conſtitutione Monaſteriorum, Hoſpitalium, ſeu Eccleſiarum, & ſimilium relictorum, debitæ executioni demandari non poſſe propter aliquod facti, ſeu iuris impedimentum, quia nempe pecunia relicta ad conſtruendum Monaſterium non ſufficit, aut in loco a teſtatore deſignato ædificari non poteſt, ſeu etiam licentia ab Epiſcopo, aut alio Superiore obtineri nequit, cum æquū non ſit, vt pium opus huiuſmodi propterea deſeratur, ſed potius in aliud de iure commutandum veniat, declaramus, vt grauatis, certus competens terminus præfigatur, arbitrio Iudicum pro impedimentis huiuſmodi realiter, & cum effectu remouendis aut pro obtinenda à Sede Apoſtolica commutatione talis pij relicti, & diſpoſitionis. Quod ſi terminus elapſus, & impedimenta remota non fuerint, aut commutatio obtenta non ſit, tunc legatum ipſum integraliter à Fabrica exigatur, proinde ac ſi ad Fabricæ vtilitatem deuolutio facta fuiſſet.

Cum vero interdum eo vſque habendi cupiditas accreſcat, vt non vereantur multi hæredes, & legatarij ſcripturas falſas fabricare, priores datas confringere, aut alia, Fabricam ipſam defraudare, Declaramus contra huiuſmodi falſarios, complices aut quouis modo culpabiles, omnibus, iuris, & facti remedijs procedi debere, etiam declarando eos in cenſuras Eccleſiaſticas & pœnas incidiſſe, mulctas, & pęnas ad fabricæ utilitatem conuertendas fore, iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia.

Tandem teneri hæredes, qui intra ſtatuta à iure tempora, bonorum hæreditariorum legitima inuentaria non confecerunt, ad integram ſolutionem faciendam legatorum, & piorum relictorum, quoties iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia, in foro iudiciali conuenti fuerint, neque ſub prætextu, quod hæreditas ſoluendo non ſit, excuſari poſſe, quom inus etiā vltra vires hæreditarias teneantur, Cum enim ſine inuentarij confectione hæreditates adeun-

do, aut in eis ſeipſos immiſcendo, cum legatarijs quaſi contraxiſſe videantur, non debent beneficio legis perfrui, quam contemnendam eſſe cenſuerũt, niſi à S.D.N. reſtitutionem in integrum aduerſus lapſum temporis ad inuentarij confectionem conceſſi forſan obtinuerit.

Ne autem de prædictis vllo vnquam tempore dubitari contingat, & ut iuſtitiam indifferenter omnibus cuiuſcunque gradus & conditionis exiſtunt, miniſtretur, iuſſimus, & mandauimus hanc noſtram declarationem etiam per ſecretarium noſtrum in membranis redigi, folitoq. ſigillo ſubſignari. Datum Romæ die vigeſima ſeptima menſis Martij Milleſimo quingenteſimo nonageſimo octauo Pontificatus S.D.N. Clementis Papæ Octaui Anno eius ſeptimo.

Ad fauorem etiã prædicti Officij Fabricæ adeſt Motus proprius Pij Papæ IV. per quem datur facultas Collegio, & Deputatis Fabricæ S. Petri de Vrbe, cogendi quoſcunque Notarios ad aperiẽdum, & oſtendendum teſtamenta, poſt annum a die obitus teſtatoris fol. 728. in Bullar. incip. Etſi per diuerſos & infra.

De Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, prędictis Collegio, & eius Commiſſarijs, vt ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ac alias, iuxta formã facultatum, priuilegiorum, & indultorum prędictorum, omnes, & ſingulos Notarios, pœnes quos huiuſmodi teſtamenta clauſa, ut pręfertur, vel alias reperiuntur, vel in futurum reperietur, poſt annum a die obitus teſtatorum ad illa aperienda, & ipſis Commiſſarijs oſtendenda, ſolutaque ipſis Notarijs debita mercede, iuxta formam priuilegiorum prædictorum ad tradendum ſibi exemplar ipſorum Teſtamentorum in forma probanti, & autentica, etiã cum inuocatione brachij ſecularis, ſi opus fuerit, quacunque appellatione remota cogere poſſint, tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Sicque in præmiſſis &c. Non obſtantibus &c.

Item ad fauorem prædicti Officij Fabricæ per Pium V. fuit prouiſum, quod duæ ſententiæ diffinitiuæ in cauſis Fabricę Santi Petri faciant rem iudicatam in ea parte, in qua ſunt cõformes; & commiſſiones appellationum, quę concederentur, intelligantur cum clauſula, ſine præiudicio executionis duarum conformium, ut in eius Bulla incip. Et ſi omnium litium &c. fol. 1066. in Bullar. habetur.

De erectione collegij Fabricæ Baſilicæ S. Petri de Vrbe, eiuſq; Officialibus facultatibus, iuriſdictione, indultis, exemptionibus vide conſtitutionem Clem. vij; incip. Admonet nos &c. fol. 2092. in Bullar.

FIDEI PROFESSIO.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod publicam fidei profeſſionẽ facere tenentur prouiſi de cathedralib. canonicatibus, dignitatibus & alijs, quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis, curiam animarum habentibus ex Conc. Trid. decreto ſeſſ. 24. c. 1. & 12. de refor. gener.

In Concilio Prouinciali: & Synodo diœceſana emittitur etiam ab his qui

de iure, vel conſuetudine intereſſe debent ob decretum Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 2. de refor. gene. Quicunq; de monaſterijs, conuentibus, domibus, & alijs, quibuſcunque locis regularium quoruncunque ordinum, etiam militiarum quocunque nomine vel titulo prouidentur ex Pij. 4. conſtitutione de anno 1564. Idibus Nouembris Incip. Iniunctum. Videlicet.

Iniunctum nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus Omnipotens, ad prouidam Eccleſiæ ſuæ directionem, Sanctis Patribus, in nomine ſuo cõgregatis diuinitus inſpirare dignatus eſt, ad eius laudem, & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque iuxta Concilij Trid. diſpoſitionem, omnes, quos deinceps Cathedralibus, & Superiori bus Eccleſijs præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, Canonicatibus, & alijs quibuſcunque beneficijs Eccleſiaſticis curam animarum habentibus, prouideri continget, publicam Orthodoxæ fidei poſeſſionem facere, ſeque in Romanæ Eccleſiæ obedientia permanſuros, ſpondere, & iurare teneantur: Nos volentes etiam per quoſcunque quib. de monaſterijs, Conuentibus Domibus, & alijs quibuſcunque locis. Regularium quorumcunque Ordinũ etiam Militiarum, quocunque nomine, vel titulo prouidebitur, idem ſeruari, & ad hoc, vt vnius eiuſdem fidei profeſſio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicaque, & certa illius forma cunctis innoteſcat, noſtræ ſollicitudinis partes in hoc alicui minime deſiderari, formam ipſam præſentibus annotatam, publicari, & vbique gentium per eos, ad quos ex decretis ipſius Cõcilij, & alios prædictos ſpectant, recipi, & obſeruari, ac ſub pœnis per Concilium ipſum in cõtrauenientes latis, iuxta hãc & non aliam formam, profeſſionem prædictam ſolemniter fieri authoritate Apoſtolica tenore pręſentium diſtrictè præcipiendo mandamus huiuſmodi ſub tenore.

Qui Summus Pont. de ea emittẽda in ordinatione, & promotione doctorũ, & per alios cuiuſuis artis, & facultatis profeſſores altera eius conſtit. prouidit eodem die, & anno incip. In ſacroſancta, fo. 829. in bullario. Videlicet.

In ſacroſancti Beati Petri Principis Apoſtolorum Cathedra, meritis licet imparibus, hiſce procelloſis militantis Eccleſiæ tempeſtatibus conſtitutos, plurimum nos oportet eſſe ſollicitos, vt Domini gregem curæ noſtrę cõmiſſum non ſolum ab apertis rapacium luporum vndecunque caudis obſtrepentium inſultibus, ſed etiam a magis formidoloſis peſtiferarum vulpecularum domi latitãtium inſidijs, per prouidum paſtoralis officij miniſterium, ipſo Domino cooperante præſeruemus, ac illis omnes nocendi occaſiones, quantum cum Deo poſſumus, vbilibet auferamus. Cum itaque iuxta notum Sanctiſſimi Vatis oraculum, timor Domini, ſine quo vera Religio, & Catholicæ fidei puritas nullibi reperitur, ſapientię ſit initium, & qui, vel in ſcietijs proficere, vel eas alios docere parant, ſupremum illum ſapientiæ parentem, benignumque largitorem deuoto ſanæ fidei obſequio demereri, veraq; ſinceræ Religionis pietate ſibi cõciliare debeant. Iccirco hanc fidei puritatem, ſcientijs, doctrinisque quibuslibet tum tradendis, tum addiſcendis, tanquam neceſſariam baſim, conſtituere, & ne ſimplicia nonnullorum adoloſcentiũ res nouas audiendi cupidorum, ingenia, in naufragos blandentium hæresũ

ſcopulos

ſcopulos imprudenter impingant, occurrere cupientes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine quod deinceps nullus Doctor, Magiſter, Regens, vel alius cuiuſcunque artis, & facultatis profeſſor, ſiue Clericus, ſiue Laicus, ac Secularis, vel cuiuſuis Ordinis Regularis ſit, in quibuſuis ſtudiorum generalium Vniuerſitatibus, aut Gymnaſijs publicis, aut alibi ordinariam, vel extraordinariã Lectoris Cathedram aſſequi, vel iam obtentam retinere, ſeu alias Theologiam, Canonicã, vel ciuilem, cẽſuram, Medicinam, Philoſophiam, Grãmaticam, vel alias liberales artes, in quibuſcunque ciuitatibus, Terris oppidis, ac locis, etiã in Eccleſijs, Monaſterijs, aut conuentibus Regularium quorumcunque, publice, vel priuatim quoquomodo profiteri, ſeu lectiones aliquas, in facultatibus huiuſmodi habere vel exercere. Neque Doctores ipſi, aut Vniuerſitatum, ſeu Gimnaſiorum eorundem Rectores, Cancellarij, vel alij Superiores, ſed nec etiam palatini comites aut alij particulares facultatẽ eruditos viros ad eoſdem gradus promouẽdi, etiam a nobis, & Apoſtolica Sede, vel alias vndecunque habentes ſcholares, tam Laicos, quam clericos, & cuiuſuis ordinis regulares, vel alios quoſcunq; quãtalibet eruditione pditos ad vllum gradum in eiſdem facultatibus ſuſcipiendũ recipere, & admittere, Neq; Doctores, Magiſtri, & Scholares ad electionem alicuius in Rectorem, vel Cancellarium Vniuerſitatis, aut Gymnaſij procedere, Nec ipſi Scholares, vel alij quantũlibet docti, & alioqui habiles, gradus huiuſmodi, vel eorum aliquem, palam, vel priuatim recipere ualeant, Niſi Doctores videlicet, ac Regẽtes, Magiſtri, & alij profeſſores iam ad cathedras, & lecturas recepti, in Italia infra tres, extra vero illam infra ſex menſes a die publicationis præſentium cõputãdos, reliqui vero ad cathedras, & alias lecturas ibidem in poſterum aſſumendi ante illorum receptionem in Rectoris, vel aliorũ Superiorũ, Elegendi ãt in Rectores, vel Canc. ante illorũ electionẽ, vel ſaltẽ admiſſionẽ ordinarij loci, vel eius in ſpiritualib. Vicarij, Ac promouendi Scholares, & alij præfati, ante illorũ promotionẽ in eiſdẽ Ordinarij, ſeu eius Vicarij, aut Doctorũ aliorumue promouentiũ manibus, prævio ẽt proceſſu, vel debita informatione, quantũ eis ſufficere videbit ſuper Religione fideq, Catholica, Rectorum, Cãcellariorum, Doctorum, Lectorum, & promouendorum eorũdem per ipſos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios rite facta præcedente, eandem Catholicam fidem, verbis, iuxta formæ infraſcriptæ tenorem conceptis palam, & ſollemniter profiteri teneantur. Et deſuper inſtrumentũ publicũ cõfici, ac de proceſſu ſeu informatione, & fidei profeſſione in Priuilegio Doctoratus, vel alterius gradus huiuſmodi ſpecialis, ac de verbo ad uerbũ mẽtio, & relatio fieri debeat authoritate Apoſtolica tenore pſẽtiũ perpetuo ſtatuimus, & ordinamus. Ac omnibus, & ſingulis earundem Vniuerſitatũ, & Gymnaſiorum Rectoribus, Doctoribus, & alijs Superioribus, ac alias facultatẽ doctorãdi habentibus, cuiuſcunq; ſtatus gradus, ordinis conditionis, & præeminentię ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, vel maiori dignitate, ẽt Cardinalatus honore, ac Ducali, vel alia ẽt Regia, & Imperiali authoritate pfulgeant, nequem

quę in Vniuerſitatib. Ciuitatib. Oppidis, vel alijs locis ſibi in ſpiritualib. vel temporalibus ſubiectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, conſequi vel ad gradus promoueri reſpectiue patiantur in virtute Sanctę obediẽtiæ, & ſub interdicto ab ingreſſu Eccleſiæ, quoad Antiſtites, quo vero ad inferiores ſub excommunicationis latæ ſententiæ, necnon priuationis omniũ, & ſingularum dignitatum, beneficiorum, officiorum, & feudorum Eccleſiaſticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, eo ipſo per contrafacientes incurrendis pœnis diſtrictius, inhibemus; Ac quaſcunq; receptiones, promotiones, electiones, & admiſſiones abſque proceſſu, certaque de Religione, & fide Catholica notitia, ac dicta fidei profeſſione ſic (ut præfertur) præcedente, pro tẽpore factas, nullas, inualidas, nulliuſque roboris, vel momenti eſſe, neque cuiquam in iudicio, vel extra ſuffragari poſſe, ſicque per quoſcunque Iudices, & commiſſarios, quauis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, diffiniri debere, ac quicquid ſecus a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus &c.

Forma autem dictę profeſſionis Fidei hæc eſt.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quę continentur in Symbolo fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur videlicet; Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem factorẽ cœli, & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium, & in vnum Dominum Ieſum Chriſtum filiũ Dei unigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſæcula. Deum de Deo, lumen de lumine Deum verum de Deo vero, Genitum non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis, & incarnatus eſt de Spirituſancto ex Maria virgine, & homo factus eſt crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in cœlum ſedet ad dexteram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis, & in ſpiritum ſanctum dominum, & viuificantem qui ex patre filioque procedit. Qui cum Patre, & filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per prophetas & vnam ſanctam catholicam, & Apoſtolicam eccleſiam. Confiteor unum baptiſma in remiſſionem peccatorum, & expecto reſurrectionem mortuorum & vitam uenturi ſæculi. Amen.

Apoſtolicas, & eccleſiaſticas traditiones, reliquaſq; eiuſdem eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſſime admitto, & amplector.

Item ſacram ſcripturam, iuxta eum ſenſum quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum ſcripturarum admitto; nec eam unquam, niſi iuxta vnanimem conſenſum patrum accipiam, & intepretabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe verè, & propriè ſacramẽta nouę legis a Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Eucha

riſtiam

riſtiam, Pænitentiam, externam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his baptiſmum, confirmationẽ, & ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque & a probatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium ſacramẽtorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in ſacro ſancta Tridẽtina Synodo definita, & declarata fuerũt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in miſſa offerri Deo verum, proprium & propiciatorium ſacrificium pro viuis, & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ ſacramento eſſe vere, realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, una cum anima & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fierique cõuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam conuerſionem catholica eccleſia tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verumque ſacramentum ſumi.

Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari.

Similiter, & ſanctos, una cum Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atq; eorum reliquias eſſe uenerandas.

Firmiter aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, nec nõ aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac uenerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in eccleſia relictam fuiſſe, illarumque vſum Chriſtiano populo maxime ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium eccleſiarum matrem, & magiſtram agnoſco.

Romanoque Pontifici Beati Petri Apoſtolorum principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti vicario, uerам obedientiam ſpondeo ac iuro.

Cætera item omnia a ſacris canonibus, & œcumenicis cõcilijs, ac præcipue a ſacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitáter recipio, atque profiteor, ſimulque contraria omnia, atque hæreſes quaſcunque ab eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno reijcio, & anathematizo.

Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quã in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam, uſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſime, Deo adiuuante retinere, & confiteri, atque a meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari quantum in me erit curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro: ſic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei euangelia.

PRO-

Digitized by Google

PROFESSIO ORTHODOXAE FIDEI A GRAECIS FAcienda, *iuſſu fel.rec.Greg Papæ xiij. edita.*

EGo firma fide credo,& profiteor omnia & ſingula,quæ continetur in Symbolo fidei quo Sancta Romana Eccleſia vtitur,videlicet.

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem factorē cœli, & terræ,viſibiliū omnium,& inuiſibilium,& in vnum Dominum Ieſum Chriſtum filiū Dei unigenitum,& ex Patre natum ante oīa ſæcula. Deum de Deo,lumen de lumine,Deum verum de Deo vero,Genitum nō factum,conſubſtantialem Patri,per quem omnia facta ſunt.Qui propter nos homines,& propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis,& incarnatus eſt de Spirituſancto ex Maria virgine,& homo factus eſt crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus,& ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas,& aſcendit in cœlum ſedet ad dexteram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos,& mortuos,cuius regni non erit finis,& in ſpiritum ſanctum dominum, & viuificantem qui ex patre filioque procedit. Qui cum Patre, & filio ſimul adoratur,& conglorificatur,qui loquutus eſt per prophetas & vnam ſanctam catholicam,& Apoſtolicam eccleſiam.Confiteor unum baptiſma in remiſſionem peccatorum,& expecto reſurrectionem mortuorum & vitam uenturi ſæculi. Amen.

Credo etiam,ſuſcipio,atque profiteor ea omnia,quæ ſacra ęcumenica Synodus Florentina ſuper vnione Occidentalis,& orientalis, Eccleſiæ diffiniuit & declarauit,videlicet; quòd Spiritus ſanctus a Patre,& filio æternaliter eſt,& eſſentiam ſuam,ſuumq; eſſe ſubſiſtens habet ex Patre ſimul & Filio. & ex utroque æternaliter,tanquam ab uno principio,& vnica Spiratione, procedit. Cum id quod Sancti Doctores,& Patres dicunt,ex Patre per filiū procedere Spiritum ſanctum,ad hanc intelligentiam tendat,vt per hoc ſignificetur Filium quoque eſſe ſecundum Græcos quidem,cauſam , ſecundum Latinos verò,principum ſubſiſtentiæ Spiritus ſancti,ſicut & Patrem. Cumque omnia quę patris ſunt , ipſe Pater vnigenito filio ſuo gignendo dederit præter eſſe Patrem;hoc ipſum quod Spiritus ſanctus procedit ex Filio, ipſe Filius Patre æternaliter habet, a quo æternaliter etiam genitus eſt. Illamque uerborum illorum, Filioq; explicationem,veritatis declarandę gratia,& imminente tunc neceſſitate,licite,ac rationabiliter Symbolo fuiſſe appoſitam.

Item in azymo,ſiue fermētato pane triticeo corpus Chriſti veraciter cōfici: Sacerdoteſq. in altari ipſum Domini corpus conficere debere, vnumquemque ſcilicet iuxta ſuæ Eccleſiæ,ſiue Occidentalis, ſiue Orientalis conſuetudinem.

Item ſi uere pænitentes in Dei charitate deceſſerint,antequam dignis pęnitentiæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint,& omiſſis,eorum animas pœnis Purgatorij poſt mortē purgari:& ut a pœnis huiuſmodi releuentur prodeſſe eis fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia,orationes, & ele-

& eleemoſynas,& alia pietatis officia,quæ a fidelib.pro alijs fidelibus fieri conſueuerunt ſecundum Eccleſiæ inſtituta. illorumq; animas qui poſt Baptiſma ſuſceptum,nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiã quę poſt contractam peccati maculam,vel in ſuis corporibus,vel eiſdem exutæ corporibus,prout ſuperius dictum eſt,ſunt purgatæ,in cęlum mox recipi, & intueri clare ipſum Deum trinum & unum ſicuti eſt, meritorum tamen diuerſitate alium alio perfectiùs. Horum autem animas,qui in actuali mortali peccato,vel ſolo originali decedunt mox in infernum deſcendere,penis tamen diſparibus puniendas.

Item ſanctam Apoſtolicam ſedem,& Romanum Pontificem in vniuerſum orbem tenere primatum,& ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorẽ eſſe beati Petri Principis Apoſtolorum,& verum Chriſti vicarium totiuſque Eccleſiæ caput,& omnium Chriſtianorum patrem ac doctorem exiſtere,& ipſi in Beato Petro paſcendi,regendi,& gubernandi vniuerſalem Eccleſiam a Domino noſtro Ieſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum etiam in actis œcumenicorum Conciliorum, & ſacris canonibus continetur.

Inſuper profiteor ac recipio alia omnia,quæ ex decretis ſacræ œcumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, Sacroſancta Romana,& Apoſtolica Eccleſia,etiam ultra contenta in ſupradicto fidei Symbolo,profitenda ac recipienda propoſuit atque præſcripſit vt ſequitur.

Apoſtolicas & Eccleſiaſticas traditiones,reliquaſq; eiſdem Eccleſiæ obſeruationes,& conſtitutiones firmiſſime admitto & amplector.

Item ſacram ſcripturam iuxta eum ſenſum,quem tenuit,& tenet Sancta Mater Eccleſia,cuius eſt iudicare de vero ſenſu & interpretatione ſacrarũ ſcripturarum,admitto, nec eam vnquam niſi iuxta vnanimem conſenſum patrum accipiam,& interpretabor.

Profiteor quoq; ſeptem eſſe vere,& proprie ſacramẽta nouæ legis a Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta,atq; ad ſalutem humani generis, licet nõ omnia ſingulis neceſſaria,ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam,Pœnitentiam,Extremam vnctionem,Ordinem,& Matrimonium,illaque gratiam conferre,& ex his Baptiſmum,Confirmationem,& Ordinẽ, ſine Sacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoq; & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus,in ſupradictorũ omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio,& admitto.

Omnia,& ſingula,quæ de peccato Originali,& de Iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita,& declarata fuerunt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum proprium, & propitiatorium Sacrificium pro viuis,& defunctis,atq; in ſanctiſſimo euchariſtię Sacramento eſſe vere,realiter,& ſubſtantialiter Corpus, & Sanguinem, una cum anima,& diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti fieriq; conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ uini in ſanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſubſtantiationem appellat.

Fateor

Digitized by Google

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie,totum atque integrum Chriſtum, verumque Sacramentum ſumi.

Conſtanter teneo purgatorium eſſe,animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos una cum Chriſto regnante,venerandos atque inuocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobi offerre,atque eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiſſimè aſſero imagines Chriſti,ac Deiparæ ſemper virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas,& retinendas eſſe, atque eis debitum honorem,ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem, à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe illarumq; vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium Eccleſiarum Matrem,& magiſtram agnoſco,Romanoque Pontifici, Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori,ac Ieſu Chriſti Vicario veram obedientiam ſpondeo ac iuro.

Cætera item omnia à ſacris Canonibus,& Oecumenicis Conciliis,ac prę cipuè à Sacroſancta Tridentina Synodo tradita,definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, ſimulque contraria omnia & ſcyſmata atq. hæreſes quaſcunque ab eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno,reiicio,anathematizo,& abiuro.

Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor,& veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vſque ad extremum vitæ ſpiritum,conſtantiſſimè, Deo adiuuante,retinere,& confiteri, atque à meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri & prædicari, quantum in me erit, curaturum.

Ego idem. Spondeq,
Voueo,ac iuro. Sic me Deus adiuuet,& hæc Sancta Dei Euang.

FORVM COMPETENS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter contra perſonas eccleſiaſticas foro ſuo renunciantes, vel alias perſonas eccleſiaſticas ad forum laicale trahentes extat decretalis Innocentij tertij relata in c.ſi diligenti, de foro compet.quæ fuit innouata, & ampliata per Martinum Quintum fol.62. in bullario tenoris ſequentis. Martinus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

Ad reprimẽdas inſolentias tranſgreſſorum,eorumve præſumptionem reſrenandam,ſi neruus eccleſiaſticæ diſciplinæ lenteſcat,eorum voluntas procliuior fit ad peccandum,& exemplum impunitatis perniculoſius in alios deriuatur. Propter quod ad Præſidentis officium pertinet, ſic debitam executionem adhibere iuſtitiæ,quod commiſſa iam puniat, & committendorum in poſterum audaciam interdicat. Sane ſicut diſplicenter accepimus nõnulli diuerſorum regnorum,& terrarum iudices,aliįque officiales laici,& laicales perſonæ, iuriſdictionem in temporalibus exercentes,exercẽtique facientes,

tes,non attendentes,quod laicis in clericos & eccleſiaſticas perſonas,& illorum bona,nulla ſit attributa poteſtas prætextu huiuſmodi(quod aſſerant in ſuis dominijs ad ſe pertinere coercere via facti,quæ uere,& ficte attētata aſſeruntur etiam in quocunque loco ſacro vel religioſo quantuncūque Deo dicato,ex quacumque cauſa etiam ſi ratione delationis corporis Chriſti,collationis ſacramētorum,& beneficiorum eccleſiaſticorū venditionis factarū aut aliarum rerum & bonorum ad eccleſias,& eccleſiaſticas perſonas pertinētium quomodocunque,ēt ſi ſola negatione,vel affirmatione facti interueniat & ad ſe eos recurratur,cognitionem ad ſpectare ꝑ eo quod factum, & nouitas,quæ prætenduntur ēt ſine alia violentia,quamuis in loco ſpirituali,& in loco ſacro,ſiue religioſo,eo quod immediate,ut prætenduntur,ſpiritualia non exiſtant) propterea miniſtros eccleſiæ,& perſonas eccleſiaſticas, quantumcunque res,cauſa vel occaſio vnde pendeat,& deriuantur,pia ſacra,vel eccleſiaſtica ſit,aut ſpiritualis ad forum ſuum, & ipſarum cognitionem trahunt & reſpondere cogunt.Necnon procuratores fiſcales in curijs tpalibus multoties agere procurant,ad quos(quod deterius eſt)nonnulli prę lati,& perſonæ eccleſiaſticæ in ſuperbiam & elationem dati,ad ſuperandū, ſibi ſubijciendum per tales inuentiones,& cautelas alias perſonas eccleſiaſticas,& religioſas,habent plerumque recurſum,& propterea in eiſdē regnis, & terris ciuitatibus caſtris,& locis,authoritas,& iuriſdictio eccleſiaſtica penitus abſorbētur,& nihilominus ipſi laici iudices,alios laicos reſpondēt in foro eccleſiaſtico ſuper rebus quantumcunque eccleſiaſticis, vel ſpiritualibus & concernentibus immediate eccleſiaſticas perſonas,ne reſpondeant, & iudicibus,eccleſiaſticis,ne cognoſcant,inhibitiones fieri ſub grauibus penis tēporalib. faciunt & procurāt,& ſi ſecus fecerunt,emēdā pecuniariā,exceſſiuā exigere,ac uaſtatores in domib.& pijs alijs locis eccleaſticis,& religioſis inducere,ac loca ipſa perſonaſq;eccleſiaſticas iocalib.& paramētis,eccleſiaſticis et bonis mobilib.ac alijs ſpoliare,illaq; vendere & alienare,fructus quoq; & ꝓuentus ad tpalitatē ad manus ſuas ponere,necnon diuerſas iniurias,& moleſtias reales,& perſonales eiſdē pſonis eccleſiaſticis inferre nō uerentur in Dei offenſam,aīarū ſuarum periculū,eccleſiaſticæ libertatis vilipendium,& plurimorum grauamen,præiudicium,& iacturā.Nos igitur aduerſus talia præſumentium temeritatem remedia apponere,& ſuper his ſalubriter prouidere cupientes,ac cōcilij Mileuitan.ac fe.re.Innocentij Papę tertij ꝑdeceſſoris noſtri conſtitutionib.ſuper hoc editis,authoritate Apoſtolica,ex certa ſcientia,hac noſtra irrefragabili cōſtitutione perpetuo dura tura tenore præſentium ſtatuimus,decernimus ac etiam ordinamus, quod omnes,& ſingulæ perſonæ eccleſiaſticæ ſæculares, & regulares ordinum quorumlibet,quacumque exceptione ſuffultæ etiam ſi Patriarchali, Archiepiſcopali,epiſcopali,Abbatiali,vel alia quauis præfulgeant dignitate, quæ aliam perſonam eccleſiaſticam, collegium vel conuentum in actione reali, mixta, vel perſonali,ciuili, vel criminali, etiam occaſione eiuſcumque ſubmiſſionis,etiam iuramento vallatę,vel alias ad finem, ſiue iudiciū laicale directè, vel indirectè(de qua in foro eccleſiaſtico ordinarie ō-

ſue uerit

ſueuerit,poſſit vel debeat,de iure,vel de conſuetudine, aut alias cognoſci) trahere præſumpſerit cauſam ipſam, & omne ius ei, ſiue eis, in poſſeſſorio,vel petitorio iure,vel ad rem, cauſa vel occaſione huiuſmodi quomodolibet competens, eo ipſo perdant penitus, & amittant, & ſingulares perſonę excommunicationis,capitula uero, & conuentus ſuſpenſionis, & interdicti ſententias incurrant ipſo facto,etſi perſonę ipſæ,& eis in præmiſſis adhærentes,& ſeruientes in aliquo rebelles fuerint, & incontinenti non obedierint,omnes illas per priuationem ſuorum beneficiorum eccleſiaſticorum quorumcunque quæ obtinebant,& in quibus, & ad quæ ius quomodolibet competit & inhabilitationem ad alia in poſterum obtinenda, coerceri & cõpelli volumus ante dictas,& nihilominus omnes & ſingulos iudices,& executores,communitates,dominia; laicos, & laicales perſonas, poſtquam exceptũ fuerit de non iuriſdictione eorum,aut euidẽter appareat huiuſmodi cognitionem ad eos de iure non ſpectare, talia præſumentes, & ea fieri mãdantes,ſeu eorum nomine,& mandato facta,rata habentes, vel eis faciẽdis dantes auxilium,conſilium, vel fauorem, cuiuſcunque pręeminentiæ dignitatis,gradus,ordinis vel conditionis exiſtat,ſeculares perſonas; eorum videlicet ſingulos officiales,quocumque nomine cenſeantur,& conſiliarios & priuatas perſonas,quæ præmiſſorum principales perpetratores exiſterẽt excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto,nulluſque ab eiſdem ſententijs per alium,quàm per Romanum Pontificem præterquam in mortis articulo conſtitutus abſolui valeat,ſiue poſſit,& præmiſſa omnia non tantum ad futura,ſed etiam ad præſentia,& pendentia extendimus authoritate memorata;quodque etiam procurator fiſcalis cauſarum,curiæ camerę Apoſtolicæ contra culpabiles in pręmiſſis deſuper ſummaria informatione pręhabita,per ſe vel alium,ſeu alios agere,& procedere poſſit, & valeat nihilominus concedentes. Non obſtante ſi aliquibus communiter, vel diuiſim à Sede Apoſtolica ſit indultum quod interdici,ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non faciẽtes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de eorum proprijs nominibus,ac indulto huiuſmodi mentionem, & quibuslibet conſtitutionibus priuilegijs indultis, & literis Apoſtolicis de quibus etiam plena, & expreſſa ac de verbo ad verbũ in noſtris literis habenda eſt mentio ſpecialis cæteriſq; contrarijs quibuſcũque. Nulli ergo &c. noſtrorum ſtatuti,decreti, ordinationis, & uoluntatis infringere &c. Datum Romę apud Sanctos Apoſtolos Cal. Februarij Pontificatus noſtri anno vndecimo.

Pro militibus Regularibus S. Ioannis extat Clem. VIII. conſtitutio tenoris ſequentis.

Clemens. Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

Æqua,& circumſpecta Romani Pontificis prouidentia inter cętera,quę ei diuinitus incumbunt onera,illud etiam ſollicitè proſpicere,& cauere debet,ne ſeculares iudices in perſonas eccleſiaſticas, & præſertim hoſpitalis, S. Ioannis Hieroſolimitani,pro fidei Catholicæ aduerſus Chriſtiani nominis hoſtes defenſione aſſidue laborantes ſub prætextu criminis aſſaſſinij vl

R tra quam

tra quàm deceat manus extendat; Propterea nos pro paſtoralis officij noſtri munere his malis atque incommodis, quæ de cętero euenire poſſent oppor-tuna ratione obuiare volentes, & vt milites Religioſi, ac perſonæ hoſpitalis prædicti in ſuis immunitatibus, & priuilegiis, vt par eſt conſeruétur illæſi. Motu proprio, non ad ipſius Religionis, aut alicuius pro ea nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtãtiã, ſed ex certa ſcientia, & de Apoſtolicę poteſtatis ple nitudine, ac noſtra perpetuis futuris temporib. valitura conſtitutione, Decer nimus, declarationem criminis aſſaſſinij ad iudicem eccleſiaſticum omnino pertinere, ideoque omnibus, & ſingulis quarũcumque ciuitatum. Prouinciarum, Terrarũ, Regnorum, & Dominiorum curijs Tribunalibus, Magiſtratibus, nec non Gubernatoribus, Poteſtatibus, officialibus, & Miniſtris cæteriſque perſonis quacunque etiam Regali, Imperiali, & alia authoritate, & poteſtate fungentibus, & functuris authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ diſtrictè prohibemus, atque interdicimus, ne ſub excommunicationis maioris latæ ſententiæ, à qua non niſi à Romano Pontifice præter quam in mortis articulo conſtituti, abſolui nequeant, alijſque pœnis noſtro, & ſucceſſorum noſtrorum pro tempore exiſtentium arbitrio infligendis, & per quęcũque eorum ipſo facto, & ipſo iure ſine aliqua declaratione incurrendis, audeant, vel quoquomodo præſumant ex nunc de cætero in perpetuum contra aliquos dicti hoſpitalis Fratres, Milites, ac Religioſos, Donatos, Familiares, ſeruitores; nec non Præsbiteros ſeculares eorum eccleſijs inſeruientes dum eis inſeruiunt, & alias quaſuis perſonas dicti Hoſpitalis declaratoriam aliquam ſententiam ferre, quod aſſaſſinij crimen commiſerint, neque ad pęnarum exequutionum deuenire, niſi prius per ſuperiores eorum adiuncto ſibi loci epiſcopo, declaratum fuerit eos tale aſſaſſinium comiſiſſe, non obſtante quauis etiam antiquiſſima, & immemorabili conſuetudine in contrarium forſan quomodolibet vigente Decernentes quoque ſic in præmiſſis omnibus per quoſcunque iudices, & commiſſarios eccleſiaſticos & ſeculares quauis etiam imperiali, Regia, Ducali, aut alia authoritate, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari & definiri debere. ac irritum, & inane quiquid ſecus ſuper his a quocunque quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attẽtati. Non obſtantib. præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionib. & ordinationib. Apoſtolicis, etiam in corpore iuris clauſis, nec nõ ſtatutis legib. & conſuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis quibuſuis huiuſmodi curijs tribunalibus, magiſtratibus, & alijs ſupradictis eorumq; iudicibus, ac alijs ſuperioribus, & perſonis ſub quibuſcumq; tenoribus, & formis ac cum quibuſcunq; clauſulis, & decretis in contrarium forſan quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus et ſi de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica & indiuidua mentio facienda eſſet illarum huiuſmodi tenores præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis habentes, illis alios in ſuo robore permanſuris latiſſime hac uice ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſq; cõtrarijs quibuſcunque; volumus autem quod præſentiũ trãſumptis etiam impreſſis manu. notarij publi-

ci

Digitized by Google

ei ſubſcriptis,& ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ muni-tis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ,vel oſtenſæ. Datum Romę apud ſanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris Die xviij. Decembris 1595. Pontificatus noſtri anno Quarto.

M. Veſtrius Barbianus,

Romæ apud Impræſſores Camerales. 1595.

De pœnis contra aſſaſſinos eſt text. in capitu. 1. de homi. in 6. Diaz. in prac.crimi.cano.in verbo per aſſaſſinos alios interfici mandátes: vbi Igna. Lopez. in additio.& nota declarationem criminis aſſaſſinij cõtra perſonas eccleſiaſticas ad iudicem eccleſiaſticum de iure ſpectare,vide Iulium Clar. in pracri. cri.q.36.ſub.nu.31. Capic. deciſ. 112.& 555.ſub nu.25.Gram. uoto 8.& 11.poſt doc.in d.c.primo,de homi.& dicuntur aſſaſſini etiam ſi promiſſio ſit incerta. Vin.de Franc.deciſ.176.quib.adde Menoch de Arbi tra. Iudic.lib.2.centu.4.caſu.360.ſub nu.41.vbi multa ad intelligentiam, & declarationem d. c. primi,de homi. & quando punitur affectus, effectu non ſequuto.

GRECORVM RITVS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,quod Græci de iure communi ſũt ſubiecti Epiſcopo latino loci ordinario,in quo degunt cap.quod tráſlationem,de tempo.ordin.facit tex.in c.quoniam,de offi.ord.& ſacerdotes Gręci vtuntur legitimo matrimonio contracto in laicali habitu,vel dum erãt in minorib. c.cum olim,de cler.coniug.c.quæſitum,de pœn.& rem.& ibi gl. mores tamen ac ritus Græcorum toleranda non ſunt,in his quæ periculum generant animarum.& eccleſiaſticæ derogant honeſtati c.fin.de baptiſmo. Et de reformatione gręcorum,eorumque erroribus tollendis, fuerunt nuper Romæ æditæ Conſtitutiones tenoris ſeq.

Perbreuis inſtructio ſuper aliquibus ritibus græcorum ad Reuerendiſſimos Patres DD. Epiſcopos Latinos in quorum ciuitatibus, vel diœceſib. græci,vel Albanenſes græco ritu viuentes degunt;ac literæ quędam Apoſtolicæ ad ipſos græcos,& eorum ritus pertinentes,nec non forma profeſſionis Fidei orthodoxæ à Græcis ad vnitatem S. R. E. venientibus facienda, Mandato Sanctiſſ. D.N.D. Clemẽtis Papæ viij. ſimul excuſſæ Romæ apud Impreſſores Camerales Anno Domini 1597.

Circa Sacramentum Baptiſmi.

Presbyteri Græci baptizatos chriſmate in fronte non conſignent,& ideo ab ipſis in ordine baptiſmi apud eorum euchologium prætermittantur,quę ſequuntur poſt illa verba καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν &c. vſq; ibi εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς σχῆμα κύκλου hoc eſt & poſt orationem & c. (vbi habetur forma huius conſignationis) vſque ad verba, Poſtea facit ſacerdos figuram circuli &c.

Circa Sacramentum Confirmationis.

Epiſcopi Latini infantes,ſeu alios baptizatos a presbyteris Græcis de facto chriſmate in fronte conſignatos confirment,& tutius videtur vt cũ cau-

R 2 tela

Digitized by Google

tela,& ſub conditione id faciant (videlicet Niſi es confirmatus ego te nō cō firmo,ſed ſi non es confirmatus ego conſigno te ſigno crucis† & confirmo te chriſmate ſalutis † in nomine Patris,& Filij,& Spiritus ſancti)praſertim vero cum veriſimiliter dubitari poteſt, quod ab epiſcopis Græcis fuerint baptizati.

Circa Sacramentum Euchariſtiæ.

Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum quod pro infirmis aſſeruatur, ſingulis octo diebus,aut ſaltem quindecim renouetur.

Non aſſeruetur idem ſacramentum toto anno ſi tamen aſſeruatum fuerit,ſaltem in fine anni ſumatur.

Tollatur abuſus tundendi,vel etiam miſcendi ſacro oleo,ac iterū coquendi, vel alias exiccandi ſpecies Sacramenti ſacræ Euchariſtiæ feria quinta Cœnæ Domini,vt deinde illud aſſeruent.

Si Græci velint accipere altaria portatilia ab Epiſcopis Latinis conſecrata benè erit,ſin minus tolerentur eorum thioni ſiue throni ſuper altaria lapidea ponendi cum celebrant.

Corporalia vti latini habeāt niſi thionis etiam pro corporalibus vtantur.

Ccirca Sacramentum Pænitentiæ.

In caſu neceſſitatis presbyteri Gręci catholici poſſint Latinos abſoluere.

Vtantur forma abſolutionis in generali Concilio Florentino præſcripta, & poſtea ſi voluerint,dicant orationem illam deprecatiuam,quam pro forma huiuſmodi abſolutionis dicere tantum conſueuerunt.

Tollendus abuſus,vbi eſt,vt vir atque vxor ſimul & eodem tempore eidem presbytero confiteantur.

Aqua ex ritu Græco in die Epiphanię,vel primo die menſis benedicta, conſeruetur in eccleſia,vt illa fideles aſpergantur. ¶ Circa oleum Sanctum Catechumenorum,& Infirmorum.

Non ſunt cogendi presbyteri Græci olea ſancta, præter Chriſma ab epiſcopis Latinis Diœceſanis accipere, cum huiuſmodi olea ab eis in ipſa oleorum & ſacramentorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, ſeu benedicantur. Chriſma autē,quod non niſi ab epiſcopo etiam iuxta eorum ritum, benidici poteſt,cogantur accipere. Prohibeantur vero ab epiſcopis Græcis externis ſciſmaticis ſeu Sanctæ Romanę Eccleſiæ communionem non habentibus illud accipere,vel eo uti.

Circa Sacramentum Ordinis.

Ordinati ab epiſcopis ſchiſmaticis,alias rite ordinatis ſeruata debita forma,recipiunt quidem ordinem,ſed non executionem.

Proinde ordinati ab epiſcopis ſchiſmaticis,correcti vel emendati recōciliandi ſunt,& abſoluendi cum pœnitentijs ſalutaribus, dummodo errores, vel ſaltē ſchiſma ordinatoris abiurēt in iudicio,vel publice, vel ſecreto pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos alias ritè ſuſceptis miniſtrare nō permittantur,niſi cum ipſis ſuper irregularitate huiuſmodi occaſione contracta authoritate ſanctæ ſedis Apoſtolicæ fuerit diſpenſatum.

Non ſunt admittēdi epiſcopi ſchiſmatici ſiue pro ordinibus, ſiue pro alijs ſacra-

Digitized by Google

ſacramentis conferendis,ſed detinendi,quo ad ſancta ſedes Apoſtolica deſu per conſulatur,& reſponſum habeatur.

Græci ſine literis dimiſſorijs epiſcopi Latini diœceſani ad ſacros ordines promoti,ſuſpenſi ſunt,& ſi ſuſpenſi ſuis ordinibus miniſtrauerint,efficiun tur irregulares,ſicut & Latini.

Super huiuſmodi autem & ſimilibus irregularitatibus diſpenſandi facul tatem à ſancta ſede Apoſtolica obtineri oportet.

Si Epiſcopus Latinus Græcum aliquem ordinare voluerit,qui a presbytero Greco in baptiſmo Chriſmate in fronte de facto fuerit cõſignatus,debet illum antea confirmare,ſaltem ſub conditione videlicet Niſi es confirmatus &c. vt ſupra. Presbyteri vidui, ſeu vxoribus orbati, habitum deferant diuerſum ab alijs.

Circa Sacramentum Matrimonij.

Curent ordinarij locorum,vt decretum Sacri Generalis Conc. Tridenti ni de reformatione matrimonij vertatur in linguam græcam vulgarem, & in locis & parochijs Grecorum, Albanenſium euulgetur,& publicetur.

Matrimonia inter coniuges Grecos dirimi,ſeu diuortia quoad uinculum fieri nullo modo permittant,aut patiantur,& ſi que de facto proceſſerunt, nulla & irrita declarent.

Maritus Latinus,vxoris Græcæ ritum non ſequatur.

Latina vxor non ſequatur ritum mariti Græci.

Græca vero vxor ſequitur ritum mariti Latini.

Quod ſi id fieri non poſſit quiſq; coniugum in ſuo ritu

Catholico tamen,manere permittatur.

Proles ſequatur patris ritum, niſi præualuerit mater Latina. Presbyter Græcus coniugatus ante factum Sacrificium,ſeu ſanctam Miſſam celebrandam vel per hebdomadam,vel per triduum abſtineat ab vxore.

Circa alia dogmata.

Græci credere tenentur, etiam a filio Spiritum ſanctum procedere, ſed non tenentur pronunciare,niſi ſubeſſet ſcandalum,præſertim ſi degant inter latinos,aut neceſſitas poſtularet confitendi fidem catholicam,quia tunc oporteret etiam pronunciare.

Nunquam monachis Græcis, ſeu Calogeris animarum cura cõmittatur, niſi ex neceſſitate,vel alia iuſta cauſa.

Presbyteri ſeculares Græci abiuratis ſchiſmate,& erroribus, atq; in fide Catholica bene inſtructi in parochialibus, ſeu curatis eccleſiis Græcorum inſtitui poſſunt.

Tolerandus eſt apud græcos vſus carnium die Sabbathi, vbi ſine ſcandalo fieri poteſt,in locis tamen ipſorum,& inter eos tantum.

Item tolerandum eſt,vt ad ieiunium eodem die Sabbathi in Quadrageſima excepto vno Sabbato ſancto, ex antiqua traditione non teneantur, ſed duntaxat ad abſtinentiam.

In ieiunijs biduanis, vel triduanis,vel alia à Diœceſanis, vel in Iubileis a Summo Romano Pontifice indictis, die Sabbati in eis comprehenſus, vel

prę́ſcriptus in alium diem pro plebibus Græcis ab ipſis Dięceſanis, Apoſtolica authoritate Sanctiſſimi D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ viij. premittitur commutari.

Si ipſi Græci ad obſeruationem ieiuniorum, & vigiliarum Latinæ eccleſię induci poſſent, optimum eſſet, ſed non cogantur, cum ipſi qualibet hebdomada, & feria quarta. & ſexta ieiunent.

Græci exiſtentes inter Latinos, dies feſtos de præcepto eiuſdem Latinæ Eccleſiæ ſeruare teneantur.

Inſuper idem Sanctiſſimus Dominus noſter conſtituit Romę habēdum eſſe Epiſcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Epiſcopis Latinis Italię & Inſularum adiacentium ſubiectos, ab Epiſcopo Gręco ordinari volentes, cum illorum dimiſſorijs, ad id tantum concedendis, ritu Græco ordinet.

Item mandauit, ut ad maiorem inſtructionem Dominorū Epiſcoporum Latinorum, imprimantur cum hac ipſa Decretali, literæ quædam Apoſtolicæ ad Græcorum ritus pertinentes, ac etiam profeſſio orthodoxæ fidei, à Gręcis, qui ad vnitatem Sanctę Romanę Eccleſię veniunt, facienda.

Ita Sanctitas Sua ex ſententia Congregationis ſuper reformatione Gręcorum decreuit, & declarauit, ac fieri mandauit. Romę in Palatio Montis Quirinalis, apud Sanctum Marcum die 31. Menſis Auguſti, Anno Domini 1595. Pontificatus ſui Anno Quarto. Iul. Ant. Card. S. Seuerinæ.

INNOCENTII PAPÆ IV. Bulla, ſeu Literæ ad Epiſcopum Tuſculañ. Apoſtolicæ Sedis Legatum in Regno Cypri, quæ extant in eius Regeſto Bullarum Pontificatus ſui anno 11. apud Bibliothecam Vaticanam. Super Ritibus Græcorum, qui tolerari, vel non tolerari poſſunt.

Innocentius &c. Epiſcopo Tuſculano Apoſtolicæ Sedis legato.

SVB Catholice profeſſione fidei, atque cultu conſiſtere, ac proficere vniuerſos cæteris noſtræ mentis deſiderabilibus præferentes, illud tanquam acceptabilius pleniori deſiderio cupimus, & ad hoc velut operatiuum ſalutis pręcipuum intimis affectibus anxius aſpiramus. Hæc inquam vnio, ſiue connexio cordi noſtro inæſtimabilis gaudij rorem infunderet ſi varias gentium nationes eiuſdem obſeruantia fidei in unum acceptabilem in Chriſto populum adunaret. Id vtique anxiē noſtræ mentis ardorem affluentia leuiæ refrigeraret irriguo, ſi omnes, quos olim in vnum catholicum gregem ouile collegit Domini, cum multi ab eo diſceſſerint, in idem indiuiduum Collegium unius paſtoris ſolidaret magiſterium, & cuſtodia communiret. O ſi Orientalibus Oriens ex alto luceret, & ſui luminis illuſtratione ipſos ad Catholicam reduceret vnitatem, ut cum reliquis orthodoxis in unius aulæ collecti gremio, de matris Eccleſiæ vbere fluenta doctrinæ ſalutaris haurirēt, tunc ipſi Eccleſię prouenirēt magnum, & deſiderabile ſalutare: tunc eius vterus ſobole geminata concreſceret, tunc Orientalibus orirentur ſupernę illuminationis aurora, tunc eis clareſceret lucifer veritatis: tunc per vniuerſam eccleſiam inundantis gaudij erumperet plenitudo, tunc exultatione

tatione nimia clereſceret totus orbis,quia valdè bonum, & iocundum exiſteret fratres ſimul in domo Domini habitare, tunc eadem eccleſia multiplicata lætitia nouæ iocunditatis canticum perſonaret. Verum quia nonnulli Græcorum iamdudum ad deuotionem Sedis Apoſtolicæ redeuntes ei reuerenter obediunt,& intendunt,licet,expedit,vt mores ac ritus eorum quantũ cùm Deo poſſumus tolerantes,ipſos in eccleſiæ Romanæ obedientia præſeruemus: quamquam in his,quæ animarum periculum parerent,vel honeſtati Eccleſiaſticæ derogarent,nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec velimus. Sane inter Ven. Fratrem noſtrum Archiepiſcopum Nicoſien.& eius ſuffraganeos Latinos ex parte una,& Epiſcopos Græcos Regni Cypri ex altera,de quibuſdam certis articulis,diſcordiam,& turbationem fore ſubortã, & eorundem tenorem articulorum,ac reſponſiones ipſorum Græcorum ad illos, nobis,ut melius poſſemus inſtrui ſuper eis,plenè,ac prouide p tuas literas intimaſti,ſolicite requirendo,ut prouidere ſuper hoc Apoſtolica diligẽtia curaremus. Nos autẽ literis ipſis affectuosè receptis,earum ſeriem, & ipſos articulos,ac reſponſiones eaſdem,& cœtera,quæ continebantur in illis, vna cum Fratribus noſtris perlegimus,intelleximus diligenter,prudentiam tuam multipliciter in Domino commendantes, & meditãtes, ac deliberan-
1 tes ſuper his,prout rei qualitas exigebat. Circa hæc itaque ſic deliberatio noſtra reſedit, vt Græci eiuſdẽ Regni in vnctionibus,quæ circa baptiſma fiũt,
2 morem Eccleſiæ Romanæ teneant, & obſeruent. Ritus verò ſeu conſuetudo,quam habere dicuntur vngendi per totum baptizandorum corpora, ſi tolli ſine ſcandalo, vel remoueri non poteſt, cum ſiue fiat,ſiue non,quantum ad batiſmi efficaciam vel effectum non multum referat, toleretur.
3 Nec refert etiam vtrum in frigida, vel calida aqua baptizent, cum parem
4 vim,& effectum in utraque baptiſmum habere aſſeuerare dicantur. Soli autem Epiſcopi conſignent chriſmate in frontibus baptizatos, quia huius vnctio non debet, niſi per Epiſcopos exhiberi, quoniam ſoli Apoſtoli, quorum vices gerunt Epiſcopi,per manus impoſitionem quam confirmatio,vel frontis chriſmatio ræpræſentat Spiritum ſanctum tribuiſſe leguntur.
5 Singuli quoque epiſcopi in ſuis eccleſijs in die Cœnæ Domini poſſunt ſecundũ formam Eccleſiæ Chriſma conficere ex balſamo quidem & oleo oliuarum. Nam Spiritus ſancti donum in Chriſmatis unctione confertur; Et colũba utique,quæ ipſum deſignat ſpiritum,oliuę ramum ad arcã legitur retuliſſe,ſed ſi ſuum antiquum ritum in hoc Græci potius ſeruare voluerint, videlicet quod Patriarcha vna cum Archiepiſcopis & Epiſcopis eius ſuffraganeis.& Archiepiſcopi cum ſuffraganeis ſuis ſimul Chriſma conficiant in ta-
6 li eorum conſuetudine tolerentur. Nullis autem per Sacerdotes; vel Confeſſores,pro ſatisfactione peniten tiæ vnctio aliqua ſolummodo iniungatur.
7 Infirmis vero iuxta verbũ Iacobi Apoſtoli vnctio exhibeatur extrema. Porrò in appoſitione aquæ,ſiue frigidæ ſiue calidæ,vel tepidę in altaris ſacrificio,ſuam ſi velint conſuetudinem Gręci ſequantur, dummodo credant, & aſſerant, quod ſeruata Canonis forma conficiatur pariter de vtraque. Sed Euchariſtiam in die Cœnę Domini conſecratam, vſque ad annum, præte-

xtu infirmorum, vt de illa videlicet ipſos communicẽt, non reſeruent, liceat
tamen eis pro infirmis ipſis corpus Chriſti conficere, ac per quindecim dies,
& non longiori temporis ſpatio conſeruare, ne per diuturnam ipſius reſerua
tionem, alterius forſitan ſpeciebus, reddatur minus habile ad ſumendum, li-
cet veritas & efficacia ſemper eadem omnino remaneat, nec ulla vnquam
10 diuturnitate, ſeu uolubilitate temporis euaneſcat. In celebratione vero ſolẽ
nium, & aliarum Miſſarum, & de hora celebrandi eas, dummodò in confe-
ctione, uel conſecratione formã verborum à Domino expreſſam, & tradi-
tam obſeruent, & celebrando non traſgrediantur horam nonam, ſuam ſe-
11 qui conſuetudinem permittatur. Sacerdotes autem dicant horas canoni-
cas more ſuo, ſed Miſſam celebrare, prius quam officium matutinale com-
12 pleuerint, non præſumant. Promouendi verò ad Sacerdotium, & presbyte-
ri, qui præficiendi fuerint Eccleſiarum regimini, examinentur antea diligen-
ter ſi præcipuè de horis canonicis, & Miſſarum officiis, ſecundum diſtinctio-
nem temporum exequendis, ſint ſufficienter inſtructi, vt ad hęc non niſi di-
13 gni, & idonei admittantur. Cęterum vnuſquiſque ſacerdos in aureo, uel ar-
genteo ſolum, aut ſaltem ſtanneo calice ſacrificet, habens corporale de lino
candidum, & nitidum, & altare mundis ueſtamentis opertum, uel decentib.
14 paramentis. Mulieres aũt ſeruire ad altare non audeant, ſed ab illius miniſte-
15 rio repellantur omnino. De ieiunio verò diei Sabbathi Quadrageſimali tẽ-
pore, quamquam honeſtius & ſalubrius, Gręci agerent, ſi ſic toto illo tẽpo-
re abſtinerent, vt nec vnico die inſtitutum ieiunium violarent, teneant, &
16 ſeruent pro libito morem ſuum. Sacerdotes quoq; coniugati, & alij quibus
parochiarum cura, vel eccleſiarum parochialiũ regimen per epiſcopos ſuos
committitur, licitò, ac liberè poſſint parochianorum ſuorum confeſſiones
audire, ipſiſq; pęnitentiam iniungere pro peccatis; quia cui licet, vel concedi
tur, quod eſt maius, competit nimirum, nec negari conuenit, quod eſt minus;
liberum tamen ſit ipſis Epiſcopis viros alios idoneos coadiutores, & coope-
ratores habere in audiendis confeſſionibus, & pœnitentijs iniungendis, ac
17 cęteris quę ad ſalutem pertinent animarum. Ipſiſq; in his per eorum diœce-
ſes abſque Sacerdotum ipſorum pręiudicio, & grauamine committere vi-
ces ſuas, cum propter occupationes multiplices, & occaſiones varias poſſit
contingere, quod nequeant per eaſdem diœceſes officium ſuum exequi per
18 ſe ipſos. De fornicatione autem quam ſolutus cum ſoluta cõmittit, quin ſit
mortale peccatum, non eſt aliquatenus ambigendum, cum tam fornicarios,
quam adulteros a regno Dei Apoſtolus aſſerat alienos. Ad hæc volumus &
19 expreſſè præcipimus, quod epiſcopi Græci ſeptem ordines ſecundum morẽ
Eccleſiæ Romanæ de cætero conferant, cum huc vſque tres de minoribus
circa ordinandos neglexiſſe, vel pętermiſiſſe dicantur. Illi tamen qui iam
ſunt taliter ordinati per eos, propter nimiam ipſorum multitudinem in ſic ſu
20 ſceptis ordinibus tolerentur. Quia vero ſecundum Apoſtolum, mulier mor-
tuo viro ab ipſius eſt lege ſoluta, vt nubẽdi cui vult in Domino liberam ha-
beat facultatem, ſecundas & tertias, ac vlteriores etiam nuptias Gręci non
reprehendant aliquatenus, nec condamnent, ſed potius illas approbent in-

ter

Digitized by Google

ter perſonas,quæ alias licitè ad inuicem matrimonio iungi poſſunt.
21 Secundo tamen nubentes presbyteri nullatenus benedicant. Et quoniã
22 apud eos conſueuerunt cõtrahi matrimonia inter perſonas contingentes ſe
iuxta eorum computationem octauo gradu, qui ſecundum computationẽ,
& diſtinctionem graduum, quam nos facimus,apud nos quartus habetur,
ne id præſumatur deinceps firmiter prohibemus: districte præcipientes, vt
cum in vlterioribus gradibus licite matrimonia contrahantur, in prædicto
quarto conſanguinitatis, vel affinitatis gradu copulari vlterius non præſu-
mant ſtatutum in hoc generalis Concilij obſeruantes. Illos tamen qui iam
in gradu huiuſmodi contraxerunt,diſpenſatiuè permittimus in ſic cõtracto
23 matrimonio remanere. Deniq; cũ veritas in Euangelio aſſerat, quod ſi qs
in Spiritum Sanctum blaſphemiam dixerit,neq; in hoc ſeculo, neq; in fu-
turo dimittetur ei: per quod datur intelligi quaſdam culpas in præſenti quaſ
dã vero in futuro poſſe ſeculo relaxari,& Apoſtolus dicat quod vniuſcuiuſ-
que opus,quale ſit,ignis probabit,& cuius opus arſerit detrimentum patie-
tur,ipſe autem ſaluus erit,ſic tamen quaſi per ignem,& ipſi Græci vere, ac
indubitanter credere,ac affirmare dicantur, animas illorum, qui ſuſcepta
pœnitentia,ea non peracta,vel qui ſine mortali peccato, cum venialibus ta
men & minutis decedunt,purgari poſt mortem,& poſſe ſuffragijs Eccleſiæ
adiuuari. Nos,quia locum purgationis huiuſmodi dicunt non fuiſſe ſibi ab
eorum doctoribus certo,& proprio nomine iudicatum,illum quidem iuxta
traditiones, & authoritates Sanctorũ patrum Purgatoriũ nominãtes,volu-
mus quod de cætero apud ipſos iſto nomine appelletur, illo enim trãſitorio
igne peccata vtiq; non tamen criminalia,ſeu capitalia,quæ prius per pęni-
tentiã non fuere remiſſa,ſed parua,& minuta purgantur,quæ poſt mortem
24 etiam grauant ſi in vita non fuerint relaxata. Si quis autem abſq, pænitẽ
tia in peccato mortali decedit,hic proculdubio æternæ gehennæ ardoribus
25 perpetuo cruciatur. Animæ vero paruulorum,poſt baptiſmi lauacrum, &
adultorum etiam in charitate decedentiũ,qui nec peccato, nec ad ſatisfa-
26 ctionẽ aliquam pro ipſo tenẽtur,ad patriam protinus tranſuolant ſempiter
nam. Ordinationes demũ,& inſtituta regularia Sãctorũ patrum de vita, &
ſtatu Monachorum præcipimus ab Abbatibus,& Monachis Græcis inuio-
labiliter obſeruari. Fraternitatem itaq; tuam hortamur attente, per Apoſto
lica tibi ſcripta mandantes,quatenus præmiſſa omnia Epiſcopis Græcis prę
fati Regni ſeriatim,& diligenter exponi facias,diſtrictè ipſis iniungens, vt
ea ſolicite attendere,ſtudioſè tenere, ac efficaciter procurent, & a ſuis fa-
ciant ſubditis obſeruari. Memoratis autem Archiepiſcopo Nicoſien. & eius
ſuffraganeis latinis firmiter authoritate noſtra præcipias,vt eoſdem Gręcos
ſuper præmiſſis cõtra huiuſmodi prouiſionem, & deliberationem noſtram
non inquietent aliquatenus,nec moleſtent. Contradictores eadem authori-
tate,appellatione poſtpoſita,compeſcendo. Non obſtantibus ſi prædictis Ar
chiepiſcopo,& ſuffraganeis,vel quibuſcunq, alijs a Sede Apoſtolica ſit in-
dultũ,quod interdici,ſuſpendi,vel excõmunicari nõ poſſint per literas Apo
ſtolicas plenã,& expreſſam ac de verbo ad verbũ non facientes de indulto

huiuſ-

Digitized by Google

huiuſmodi mentionem, Datum Lateran. ij Non. Martij, Anno. II.

LITERÆ PII PAPÆ IV. In forma Breuis per quas Eccleſiæ Græcorum, earumque Prælati, & adminiſtratores viſitationi, ac ſuperioritati ordinariorum ſubijciuntur.

Pius Papa Quartus, ad futuram rei memoriam.

ROMANVS Pontifex præcipuus æquitatis, & religionis aſſertor, facultates, & gratias ab Apoſtolica Sede conceſſas, ex quibus tempore procedente animarum pericula, & inter catholicos ſcãdala prouenire animaduertit, pro ſui paſtoralis officij debito mature reuocare conſueuit. Sane nonnulli locorum ordinarij nuper ad audientiam noſtram referri curarunt, quòd in quampluribus Regni Siciliæ citra & vltra Pharum, & alijs Chriſtiani nominis Ciuitatibus, & locis magna Græcorum, tam Religioſorum & ſecularium clericorum, quam laicorum multitudo reperitur, qui Eccleſiæ Græcæ mores & ritus obſeruantes, ſeque ſuos proprios eiuſdem nationis Prælatos habere, ac illis, non autẽ locorum ordinarijs ſubeſſe, ſed immunitatum, aliorũq; priuilegiorum ſibi per fel. rec. Leonem X. Paulum III. Iulium etiã III. & forsã alios Ro. Pont. prædeceſſores noſtros, & dictã Sedẽ antiquitus conceſſorũ prætextu, ſe ab eorũdẽ ordinariorũ iuriſdictione & ſuperioritate exẽptos eſſe prætendentes, impunitate ſibi propoſita, in diuerſas hæreſes, nefariaſq; opiniones & abſurda deliramenta paſſim prolabuntur, aſſerentes inter alias eorum blaſphemias nullum eſſe defunctorum Purgatorium, Ro. Pontif. aliquam in eos iuriſdictionem, vel authoritatem habere negantes, indulgentias ab illo conceſſas dãnantes, Eccleſiaſticas ſentẽtias & cenſuras ab eo latas ſpernentes, Sanctiſſimæ Dei Genetricis Virginis Mariæ, Beatorum Apoſtolorum, & aliorum Dei Sanctorum feſtiuitates ab Eccleſia Romana, ſanctiſq; Patribus ordinatas non obſeruantes Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramẽtum ſuis infantibus in baptiſmo exhibentes, inhumata defunctorum cadauera ſuperſtitione quadam impia & pluſquam barbarica è ſepulchris eruentes, igneque comburentes, Ordinariorum locorum, quos habitant, viſitationem, iuriſdictionemq; cõtemnentes & eccleſiaſticam diſciplinam perturbãtes, ac demum huiuſmodi alijſq; ſuis opinionibus erroneis atque ſacrilegis, populos latinos inficientes, correctionem legitimam ſuæ prætenſæ exẽptionis clypeo repellentes, in ſuis impietatibus abuſibuſq; conſeneſcunt, & immoriuntur, & in ſuarum vicinorumque populorum, præſertim ſimpliciũ animarum perniciem, & ſcandalum plurimorum. Nos igitur prouidè conſiderantes, eiuſdem Sedis intentionem nunquam fuiſſe exẽptionem aliudue priuilegium a ſe conceſſum iri, vt inde ſcelerum impunitas, & animarum periculum emergat, abuſibus & periculis huiuſmodi, quantum cum Deo poſſumus, tempeſtiuè obuiare volentes, ac quarumcunque exemptionum, aliorumq; priuilegiorum dictis Græcis, eorumque Prælatis, Rectoribus, Abbatibus, & alijs, tam Sancti Baſilij & alterius ordinis regularibur, quam ſecularibus

laribus,ac etiam laicis perſonis quocunq; nomine nuncupatis,per præfatos, & alios quoſcunq; Romanos Pótifices prædeceſſores noſtros, ac nos,& Sedem præfatam in genere,vel in ſpecie hactenus conceſſorum ,ac etiam iteratis vicibus approbatorum,& innouatorum , literarumque deſuper confectarum,& inde ſecutorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes,Motu proprio,& ex certa ſcientia noſtra,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnes,& ſingulas exemptiones,ac prout illas concernunt,deſuper confectas literas præfatas,ad hoc videlicet ut ipſi locorū ordinarij quaſcunque Græcorum Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, & alia pia loca, tam ſecularia,quam cuiuſuis ordinis regularia, eorumque Prælatos,etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali,ac maiori dignitate præfulgeant,necnon Abbates, Rectores,miniſtros,& quaſuis alias eiuſdem nationis perſonas in ſuis ciuitatibus,& diœc.conſiſtentia,quoties,opus fuerit,viſitare,ac in illis ſuam ordinariam iuriſdictionem,plenamque & omnimodam,ſuperioritatem in ijs, quæ Dei cultum,Sacramentorum adminiſtrationem & animarum ſalutem hæreſumq; extirpationem concernunt,exercere & exequi liberè,& licitè valeant,reliquis ipſorum Græcorum in diuinis celebrandis, aliiſque ritibus à Sede Apoſtolica approbatis, necnon priuilegijs & gratijs Apoſtolicis intactis remanētibus,authoritate Apoſtolica tenore pſentium perpetuò reuocamus, caſſamus, & annullamus, ac reuocatas,caſſatas,& annullatas eſſe,nec ipſis Græcis clericis,vel laicis,eorumue Prælatis,eccleſijs,Cœnobijs,aut alijs pijs locis in aliquo ſuffragari,ſed illos omnes & ſingulos locorum, in quib. moram traxerint,Ordinariorum viſitationi,correctioni , punitioni iuriſdictioni,& omnimodæ ſuperioritati in præmiſſis ſubeſſe,illiſque tanquam ſuperioribus ſuis ſuarumque animarum paſtoribus humiliter obedire , & ſic per quoſcunque Iudices,& commiſſarios quauis authoritate fungentes,etiā S.R. E. Cardinales ſublata eis quauis aliter iudicandi facultate iudicari,& definiri debere,ac quicquid ſecus a quoquā quauis authoritate ſcienter,vel ignoranter attentari contigerit,irritum & inane decernimus.Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutonibus & ordinationibus Apoſtolicis cæteriſq; contrarijs quibuſcunque.Per hoc tamen nōn intendimus,quòd ipſi Græci ab eorum Græcanico ritu abſtrahantur,vel alias deſuper quoquomodo per locorum ordinarios,aut alios impediantur. Et quia difficile foret præſentes ad diuerſa loca,in quibus illarum exhibitio forſan erit neceſſaria,circumferri,volumus,& eadem authoritate ſimiliter decernimus,quod earundem pręſentium tranſumptis etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis,& perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutę ſigillo ſignatis,plenaria,& indubia,eaque prorſus adhibeatur fides in iudicio & extra ,quæ pręſentibus adhiberi deberet,ſi forent exhibitæ,vel oſtenſę. Dat.Romæ apud S.Petrum ſub Annulo Piſcatoris,die 16. Febr.1564. Pōtificatus noſtri Anno Quinto.

Cæ.Glorierius.

Anno à Natiuitate Domini, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, Indictione nona,die uero tertia Octobr. Pontificatus Sanctiſſ. D.N.D. Pij

diuina

diuina prouidentia Papæ V. anno primo Retroſcriptæ literæ affixę, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariç Apoſtolicæ, & Acie Campi Floræ, per me Io. Freile, prælibati S. D. N. Papæ Curſorem. Nicolaus de Matthæis Mag. Curſ.

BVLLA PII PAPÆ V. Reuocationis licentiarum Græcis latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarum.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

PROVIDENTIA Romani Pontificis plurimum circumſpecta, nonnumquã ea quæ certis ſuadẽtib. cauſis per eius prædeceſſores geſta ſunt, ex alijs non minus rationalib. cauſis alterat, & ad priſtinum ſtatum reducit, prout æquitas ſuadet, & in domino conſpicit expedire. Sane cum ad notitiam noſtram peruenerit, quòd nonnulli presbyteri tam Græci, quam Latini antiquum S. R. E. ritum tam in celebratione Miſſarum, quam aliorum diuinorum officiorum peruertere ſatagentes, diuerſas licentias & facultates, Miſſas & alia diuina officia Græci latino more, ac Latini Græco ritu celebrãdi ab Apoſtolica Sede, vel eius Legatis, ac etiam maiore pœnitentiario pro tẽpore exiſtente varijs prætextibus impetrarunt, illiſque iam pridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Eccleſiæ inſtituto, Sanctorumque patrum decretis deuiare conſiderantes, propterea hunc abuſum ab Eccleſia Dei extirpantes, & ſubmouere volentes, omnes, & ſingulas licentias & facultates huiuſmodi hactenus etiam Motu proprio vel quorumuis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principũ contemplatione, & quibuſuis cauſis quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas & alia literas deſuper cõfectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, Apoſtolica authoritate ex certa ſciẽtia hac præſenti noſtra perpetuo valitura cõſtitutione reuocamus, caſſamus, annullamus, & irritamus, quibuſuis presbyteris tam Gręcis, quam Latinis in uirtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac perpetuæ ſuſpenſionis a diuinis pœnis diſtrictius inhibentes, nec deinceps presbyteri Gręci pręcipuè vxorati latino more, & Latini græco ritu huiuſmodi licẽtiarum, & facultatum, aut alio quouis prætextu Miſſas, & alia diuina officia celebrare, vel celebrari facere præſumãt. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & epiſcopis, quatenus in ciuitatibus, & diœceſibus proprijs præſẽtes noſtras literas publicari, & ſub prædictis, & alijs ſibi beneuiſis pænis per quoſcunq; Prælatos, Capitula, clericos, Fratres, Superiores, & perſonas quaſlibet inuiolabiliter obſeruari faciant, contradictores quoslibet authoritate Apoſtolica compeſcendo. Nõ obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Eccleſiatũ, Monaſteriorum, conuentuum, Domorum, & aliorum locorum quorumcũque etiam iuramẽto, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis,

boratis,ſtatutis,conſuetudinibus,priuilegijs,quoq; indultis, & literis Apoſtolicis,eiſdem Eccleſijs,Monaſterijs,Domibus,& locis,illorumq; Capitulis,Conuentibus, Superioribus, & perſonis, ac ordinibus ſub quibuſcunq; tenoribus,& formis,ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus,& inſolitis clauſulis,necnon irritantibus,& alijs decretis etiam ad Imperatorum, Regum Reginarum,Ducũ,& aliorum Principum inſtantiam,aut eorum cõtemplatione, etiam Motu proprio & certa ſcientia,ac aliàs quomodolibet conceſſis,approbatis,& innouatis,quib.omnibus,illorum tenores pro expreſſis habentes,ſpecialiter & expreſsè derogamus, illaque, quo ad præmiſſa,caſſamus penitus,& annullamus,cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem quod præſentes literæ ad Valuas Beati Petri Apoſtolorum Principis,& Cancellariæ noſtræ,ac in acie Campi Floræ publicentur,& inter Conſtitutiones extrauagãtes perpetuò valituras conſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferri,volumus & etiam declaramus,quod earum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij ſubſcriptis,ac ſigillo alicuius Prælati munitis,eadem prorſus fides vbicunque adhibeatur,quæ præſentibus adhiberetur,ſi forent exhibitę vel oſtenſæ,Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginã noſtræ reuocationis,caſſationis,annullationis,irritationis,mãdati,inhibitionis,derogationis,& uoluntatis infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri,& Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Marcum,Anno Incarnationis Dominicæ,Milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto,tertiodecimo Kalen. Septemb. Põtificatus noſtri Anno Primo.

Cæ.Glorierius. H.Cumyn.

Anno à Natiutate Domini,Milleſimo quingenteſimo Segageſimo ſexto,indictione nona,die vero Veneris,vigeſima menſis Septemb. Pontificatus autem ſanctiſſimi in Chriſto Patris,& D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ Quinti,anno eius primo,præſentes infraſcriptæ literę affixæ,& publicatæ fuerunt ad Valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicę,& in acie Campi Floræ,per nos Bartholomeum ſottocaſa,& Io.Andream Rogerium,præfati Sanctiſſ. D.N.D. Papæ curſores.

Nicolaus de Matthæis Mag. Curſor.

DECRETA S. INNOC. PAPÆ I. ET INNOC. PAPÆ III.

Vt ſacramentum Confirmationis, baptizatis, non niſi a ſolis Pontificibus adminiſtretur. Et licet in eis de græcis nominatim non dicatur, de ipſis tamen expreſſe traditur ſupra in literis Innocentij Papę IV. §. Soli autem Epiſcopi,Ac quę illis ſuffragantur.

Decreta

Digitized by Google

DECRETVM S. INNOCENTII PAPÆ I. In Epiſtola prima, ſeu regulari ad Decentium Epiſcopum Eugubinum, c. 3. Tomo I. Cōciliorum, ut baptizati non debeant niſi a ſolis epiſcopis chriſmate conſignari, ubi ita reſcripſit.

INNOCENTIVS: &c De conſignandis verò infantibus, manifeſtum eſt non ab alio, quàm ab epiſcopo fieri licere. Nam præsbyteri licet ſint Sacerdotes, Pontificatus tamen apicem non habent. Hæc autem Pōtificibus ſolis deberi, vt uel conſignent, vel paraclytum ſpiritum tradant, non ſolum conſuetudo eccleſiaſtica demonſtrat, verum & illa lectio Actuum Apoſtolorum, quæ aſſerit Petrum, & Ioannem eſſe directos, qui iam baptizatis traderent Spiritumſactum. Nam præsbyteris, qui extra epiſcopum, ſeu præſente epiſcopo baptizāt, chriſmate baptizatos vngere licet, ſed quod ab epiſcopo fuerit conſecratum, non tamen frontem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur epiſcopis, cum tradunt ſpiritum paraclytum. Verba verò dicere non poſſum, ne magis prodere videar, quàm ad conſultationem reſpondere.

Et hoc quidem decretum refertur a S. Iſidoro de Eccleſiaſticis officijs. cap. xxvj. & ultimo, Albino Alcuino in libro de diuinis officijs, cap. de Sabbatho Sancti Paſchæ, & Beda in acta Apoſtolorum, capit. vij. tomo 5. & ab alijs ſcriptoribus Eccleſiaſticis. Cuius etiam pars habetur apud Gratianum, de conſecrat. diſtinct. iiij. ca. presbyteris, ac etiam apud ſacrum Concilium Florentinum in Bulla inſtructionis Armenorum §. ſecundum Sacramentum eſt, proximè citando.

INNOCENTII PAPÆ III. Literæ ad L. Vicarium ſuum apud Conſtantinopolim, quæ habentur libro ij. primi tomi eius regeſti impreſſi, fol. 398. & poſitæ ſunt in compilatione Decretalium lib. 1. tit. 4 de conſuetudine, c. Quanto.

L. Vicario noſtro apud Conſtantinopolim.

INNOCENTIVS, &c. Quanto de benignitate ſedis Apoſtolicæ locum obtines celſiorem, tanto ibi eſt ſolicitiùs procurandum, ut te talem exhibeas in agendis, non declinans ad dexteram, vel ad ſiniſtram, quod non minus re quam nomine vices Apoſtolicas gerere videaris. Peruenit ſanè ad audientiam noſtram, quod quidam ſimplices Sacerdotes apud Conſtantinopolim ea Sacramenta præſumunt fidelibus exhibere, quæ ab Apoſtolorum tempore ritè fuerunt ſolis Pontificibus reſeruata: ut eſt Sacramentum Confirmationis, quod chriſmando renatos, ſoli debent Epiſcopi per manus impoſitionem conferre, ad excuſandas excuſationes in peccatis, & ſui erroris fomentum ſolam conſuetudinem prætendentes, cum diuturnitas tēporis

ris peccata non minuat, ſed augmentet, quæ tanto grauiora exiſtant, quanto infelicem animam diutius detinent alligatam. Volentes igitur hæc, & alia quæ oculos diuinæ maieſtatis offendunt, de agro Dominico extirpari, diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, quatenus omnibus Latinis Presbyteris, apud Conſtantinopolim conſtitutis, directe prohibeas, ne talia de cœtero ſua temeritate præſumant; quæ licet non ſint à fidelibus contemnenda; tutius tamen eſt ea ſine periculo, ex neceſſitate, quæ legem non habet, omittere, quàm vt ab his, quibus ea conferre non licet, ex temeritate, quæ lege damnatur, non ſine graui periculo inaniter conferantur: cum vmbra quædam oſtendatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu. Alios quoque ſubiectos tuos, & ab illicitis reuocare ſatagas, & ad facienda bona verbo, & exemplo pariter inuitare, quibus quales pro te literas deſtinemus, ex reſcripti noſtri ſerie perpendere poteris euidenter.

Datum Laterani 16. Kal. Decemb.

DECRETVM EVGENII PAPÆ IIII. In generali Concilio Florentino, in Bulla inſtructionis Armenorum §. ſecundum Sacramentum eſt, in quo ſic traditur.

SECVNDVM Sacramentum eſt Confirmatio, cuius materia eſt chriſma confectum ex oleo, quod nitorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo, quod odorem ſignificat bonæ famæ per Epiſcopum benedicto. Forma autẽ eſt. Signo te ſigno Crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine patris, Filij & Spiritus ſancti. Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus. Et cum cæteras vnctiones ſimplex Sacerdos valeat exhibere, hanc non niſi Epiſcopus debet conferre, quia de ſolis Apoſtolis legitur, quorum vicem tenent Epiſcopi, quòd per manus impoſitionem Spiritum ſanctum dabant, quemadmodum Actuum Apoſtolorum lectio manifeſtat. Cum enim audiſſent (inquit) Apoſtoli, qui erant Hieroſolymis, quia recepiſſet Samaria verbum Dei, miſerunt ad eos Petrum, & Ioannem, qui cum veniſſent, orauerunt pro eis, vt acciperent Spiritum ſanctum. Nondum enim in quemquam illorum venerat, ſed baptizati tantum erant in nomine Domini Ieſu. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum ſanctum. Loco autem illius manus impoſitionis, datur in Eccleſia Confirmatio. Legitur tamen, aliquando, per Apoſtolicæ ſedis diſpenſationem, ex rationabili & vrgente admodum cauſa, ſimplicem Sacerdotem, chriſmate per Epiſcopum confecto, hoc adminiſtraſſe Confirmationis Sacramentum, &c.

Decretum ſacri generalis Oecumenici Conc. Trid. ſeſſ. 7. de Sacramentis, vbi de Confirmatione canone iij. ita diffiniuit.

Si quis dixerit S. confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſc. ſed quemuis ſimplicem Sacerdotem, anathema ſit.

Habitus

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod clerici beneficiati, & in ſacris conſtituti tenentur incedere in habitu, & tonſura ex decreto Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 6. alij vero in minoribus conſtituti non beneficiati cogi nequeunt. Abb. in cap. fin. de cler. coniug. ſed ſi volunt gaudere priuilegio fori oportet, quod deferant habitum & tonſuram, & ſeruiant in
a diuinis a etiam ſi ſint coniugati, ex Concil. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 6. & c. 17. in fine, extat inſuper hodie conſtitutio Sixti Quinti, de habitu, & tonſura per clericos ſeu milites beneficia vel penſiones obtinentes deferendis, & pœnis contra inobedientes inflictis publicata Romæ die 18. Ianua. 1589. incip. Cum ſacroſancta, & infra. Hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione præcipimus, & mandamus, omnibus, & quibuſcunque clericis non ſolum in ſacris ſed etiã in alijs minoribus ordinibus cõſtitutis, & clericali tantũ tonſura inſignitis, & nedum beneficia eccleſiaſtica qualiacunque etiam ſimplicia nunc & pro tempore obtinentibus, & in illis vel ad ea ius habentibus, verum etiam penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarumuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarum, Cathedralium & aliarum quarumcunque eccleſiarum, ſeu Abbatialium, capitularium, & conuentualium menſarum, necnon Monaſteriorum, Præpoſituratum, Præpoſitatuum, Prioratuum, Præceptoriarum, Hoſpitalium, canonicatuum, præbendarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, officiorum, & beneficiorum quorumcũque eccleſiaſticorum ſæcularium, & quorumuis ordinum regularium, ſeu illorum diſtributionibus quotidianis, ac iuribus, emolumentis, & obuentionibus vniuerſis ſibi reſeruatas, aut fructus ipſos, prædiaue, aut bona eccleſiaſtica loco penſionum ſibi aſſignatos, vel aſſignata ex quacunque conceſſione, ſeu diſpenſatione Apoſtolica, percipientibus, etiam coniugatis, præſertim ſi ijdem clerici coniugati iuxta conſtitutionem piæ mem. Bonifacij Papæ viij. prædeceſſoris noſtri in Concil. Trid. innouatã priuilegijs clericalibus, vti velint, tam in Rom. Curia degentibus, quam extra eam vbilibet gentium, & locorum conſtitutis, vt ipſi & eorum quilibet quãtumuis, & exempti exiſtant, & quouis priuilegio, vel immunitate gaudeãt, quacunque dilatione, aut tergiuerſatione poſtpoſita debeant omnino qui in vrbe præſentes fuerint, intra quindecim dies, qui verò citra montes intra quatuor menſes, qui denique vltra montes conſtituti ſunt, intra octo menſes, a die publicationis præſentium literarum, in Rom. Curia faciendæ, tonſurã & habitum clericalem, veſtes, ſcilicet talares, aut Milites infra dicendi, quibus penſiones, aut fructus, aliaue bona eccleſiaſtica reſeruata ſunt, ſuæ Militiæ conuenientem quacumq; remota excuſatione aſſumere, & iugiter deferre. in futurũ autem non niſi actu clericis in habitu clericali, & tõſura, & Militibus infra dicendis in militari incedentibus ſuę Militiæ propria, aut alia q̃cunq; eccleſiaſtica etiam ſimplicia beneficia reſpectiue conferantur, aut cõmendentur, aut penſiones fructuſue, aut bona eccleſiaſtica reſeruantur. Alioquin ipſos & ipſorum quemlibet, qui quoad geſtandum habitum clericalem,

Digitized by Google

calem,& militarem ſupradictum,lapſo huiuſmodi tẽpore eorum vnicuique vt ſupradictum eſt,præfixo,noſtris huiuſmodi præcepto, & mãdato, nunc & in poſterum perpetuis futuris temporibus cum effectu non obediuerint,præter alias pœnas cõtra eos inflictas,etiã quibuſcunque dignitatibus,adminiſtrationibus,officijs,canonicatibus,& præbendis,ac beneficijs etiam ſimplicib. & præſtimonijs per eorum quemlibet in titulum, cõmendam,vel alias pro tẽpore obtentis, necnon penſionibus, & fructibus,ac prædijs, boniſque eccleſiaſticis huiuſmodi:quocunque modo eis reſeruatis,vel reſeruandis,omnique iure ſibi in eis, vel ad ea quomodolibet competenti,harum ſerie ex certa noſtra ſcientia,deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine priuamus,ac ſine vlla alia monitione,citatione,iudicis decreto,aut miniſterio ipſo facto priuatos declaramus, ac tã beneficia ipſa per priuationem huiuſmodi vacare,libere alijs cõferri poſſe quã etiã penſiones caſſatas,extinctas eſſe,& fore,ac fructuum, vel aliarum rerum reſeruationes ceſſare,& quẽquã vlterius ad illorum ſolutionẽ minime teneri,& ob non ſolutionem cenſuras,& pœnas aliquas incurrere nõ poſſe,nec debere decernimus;ipſaſque dignitates , perſonatus , adminiſtrationes,officia,nec non canonicatus,& prębendas,& beneficia ſic pro tẽpore vacantia,& collationi,prouiſioni,& diſpoſitioni noſtræ , & Rom. Pont.pro tempore exiſtentis, perpetuo reſeruamus.Statuentes ſic in præmiſſis vniuerſis,& ſingulis,per quoſcunque iudices, & Commiſſarios etiã cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores,& S R.E. Cardinales,ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicãdi,& interpretãdi facultate in quauis cauſa,& inſtantia iudicari,& definiri debere,necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquã quauis authoritate ſciẽter,vel ignorãter contigerit attentari.Cæterum Milites,quarumuis Militiarum ſub regula aliqua approbata canonicè inſtitutarum,vel alij Roman. cur.officiales,qui nõ uti Clerici ſed potius tãquã Milites iuxta priuilegia,& diſpẽſationes Apoſtolicas eis in genere,vel in ſpecie per nos,aut prædeceſſores noſtros nominatim cõceſſa,& ſub fel.rec.Pij Papæ 5.prędeceſſoris noſtri conſtitutione,quæ incipit.Sacroſanctũ,&c.huiuſmodi priuilegiorum forſan reuocatoria minime cõprehenſa , beneficia Militiæ , quã profeſſi ſunt regularia obtinent,ſeu pẽſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, & prouẽtibus eccleſiaſticis etiã prædictarũ Eccleſiarũ,& beneficiorũ ſæculariũ,aut fructus ipſos ſibi reſeruatos percipiũt,aut obtinebunt, vel percipient in futurum,ſiue clericali charactere inſigniti ſint,ſiue non ſint: qui vero clerici ſunt etiã ſi ab initio tẽpore reſeruationis penſionũ , ſeu fructuũ huiuſmodi,regularẽ habitũ nondum ſuſceperint,nec militiis officiorũ Rom.cur.aſcripti fuerĩt , ſed poſt factas eorũ cuiq; reſeruationes , antę vel poſt publicationẽ pręſentis conſtitutionis,Milites effecti extiterint,ſub præcepto,& mãdato præfatis de habitu,& tonſura Clericali deferendis,nolumus comprehendi; ſed ijs permittimus, ut regulari habitu Militiæ,quã profeſſi ſunt conuenienti,vel ſi ipſi Milites Rom.cur.officiales fuerint,qui penſiones,aut fructus,aliaue prædia aut bona eccleſiaſti-

Digitized by Google

ca ex diſpenſatione,ſeu priuilegio Apoſtolico percipiāt, habitu militari ſupraſcripto abſque alicuius cenſuræ vel pœnæ eccleſiaſticæ incurſu licite vti valeant,& Nihilominus tam beneficia ſuæ Militiæ regularia retineat,quam etiam penſiones ſuper eccleſiarum,& beneficiorum prædictorum etiam ſæcularium fructibus,ſeu bona, vel fructus præfatos ſibi pro tempore reſeruatos percipiant.Non obſtantibus,&c.

Hanc conſtitutionem declarauit, & limitauit idem Sixtus V. eodem anno pridie Kal.Febr.faciendo indultum deferendi habitum non clericalem pro aliquibus S.D.N.familiaribus, & pro omnibus penſiones &c. nō ultra 60.duc.percipientibus; cū ꝓrogatione termini ad alios xv. dies pro perſonis in vrbe degentibus,vt patet ex eius conſtitutione fol.267. in bull.incip.Paſtoralis & infra.

Omnibus & quibuſcunq; clericis, tā in Rom. cur.quàm extra eam vbilibet gentiū,& locorum conſtitutis, qui pēſiones,fructus,aut prædia,vel bona eccleſiaſtica,ſibi in una vel pluribus vicibus reſeruata, & conceſſa ſummā, ſeu valorē annuū ſexaginta ducatorum auri de Camera inſimul nō excedētes, ſeu excedentia percipiunt, aut percipiēt in futurū; Ac prę terea noſtris familiaribus,nobis in quibuſdā inferioribus miniſterijs, quales ſunt qui a pedibus,ſeu parafrenarij mēſæ diſpoſitores, aut credentiarii,aut diſpēſatores,vulgo dicuntur,& alijs his ſimilibus ſeruitijs actu miniſtrantibus quiue in futurū inſeruient;necnon quibuſuis noſtrorū intimorū familiariū actus nobis in Palatio noſtro Apoſtolico inſeruientiū familiarib.continuis cōmenſalibus,præſentibus,& futuris,qui pēſiones, aut fructus, bonaue eccleſiaſtica loco pēſionū,vſque ad quācūque ſūmā, & valorē nunc percipiunt,aut in poſterū pro tēpore percipient,vt ipſi & eorū quilibet in habitu, & tōſura clericali incedere minime teneantur, ſed laicali habitu impune,& licite vti poſſint, quo ſua munia promptius, expeditiuſque obiri valeant,ne pœnis in eadē cōſtitutione inflictis ſubiaceant,auctoritate Apoſtolica tenore præſentiū de ſpeciali gratia cōcedimus,& indulgemus.Reliquis autem noſtris,aut perſonarū nobis inſeruiētiū familiaribus continuis cōmenſalibus,omnibuſque,& ſingulis alijs tā clericis,quā militibus beneficia fructuū, vel bonorū eccleſiaſticorū reſeruationes,ac pēſiones obtinētibus,aut in ipſis beneficijs, vel ad ea ius habentibus in vrbe præſentibus tēpus quindecim dierū in dicta conſtitutione præfixū,nec dū elapſum ad alios quindecim dies a fine primi dicti termini cōputandos extendimus,& prorogamus. Ac demum Militib. tam Militiarū canonice inſtitutarum,quam Roma.cur.officialibus,qui iuxta præfatam noſtram conſtitutionē in Militari habitu incedere tenentur,vt veſtibus communibus, cum inſignibus tamen Crucis, aut Numiſmatis ſuæ Militiæ proprijs vti valeant,atque hac ratione ipſius Conſtitutionis præcepto plene ſatisfacere cēſeantur pariter indulgemus. Eos uero clericos,aut Milites,quibus pēſiones,aut fructus,bonaue aut prædia eccleſiaſtica ad quācūque ſūmā reſeruata, aut reſeruari cōceſſa,ſunt vel poſthac reſeruabunt,non aliter ad gerendū huiuſmodi habitū teneri volumus niſi

niſi poſtquam penſiones, fructus, aut alia præfata cum effectu exigere, aut percipete cæperint, vel per eos ſteterit quominus exigant, vel percipiāt. Decernentes, &c.

ADDITIO. Et ita concurrentibus his, de quibus in præfato decreto Conc. Trid. ſeſs 14. c 6 conſuluit Illuſtriſſimus Dominus Ioannes Franciſcus de ponte marchio Morconi Regens decanus Regiam Cancellariam & de conſilio ſuæ maeſtatis catholicæ reſponſo 24 ſuorū conſiliorum clericum primæ tonſuræ remittendum eſſe ad iudicem eccleſiaſticum, & in eo quod præd. Conciliū requirit, fcilicet ſeruitium in diuinis, intellige procedere, etiam in clerico, qui deſeruiret altari eccleſiæ, quam illi, cui fuit adſcriptus, vel deſeruiret capellæ exiſtenti in eccleſia, quæ ab epiſcopo confraternitati laicorum pro oratorio eſſet aſſignata ex declaratione Sacræ Congreg. Secūdo intellige procedere eitā in ſeruitio diuino quod clericus non continuatū, ſed aliquo impedimento neceſſario interpellatum præſtiterit vt hoc non obſtante gaudeat priuilegio fori, quia verba ſunt intelligēda ciuili modo l. ſi cui ff. de ſeruitut & doctores tam in proem. decretal. quam ſexti notant, id dici continuo fieri, quod pro maiori parte temporis fit, Tertio intellige non procedere in clerico, qui & ſi miniſterio eccleſiaſtico vaaret, non tamen inceederet in habitu & tonſura, & ſic vt fori priuilegio nō gaudeat, idque amplia etiam ſi nulla præcedat ſui epiſcopi monitio ad habitum reaſſumendum de mente Cōcilij fuiſſe cenſuit Sacra congregatio ſuper. d c. 6 ſeſſ. 13.

Prænarrata cōſtitutio poſſet limitari ī caſib. infraſcriptis, et primo in clerico qui ex iuſta cauſa timoris habitū clericalē poſtponere, & trāsformare īductus fuerit ex tex in c. clerici de vita & honeſt cleric. Secūdo ſi ratione paupertatis illū geſtare nō valeret ex Imol. in clem 2. nu 9 eod ti Tertio vt nō priuetur clericus priuilegio clericali propter vnicā habitus omiſſionem, ſed neceſſaria eſſet tanta perſeruantia, vt publice exiſtimetur laicus Proſper. Farinac in pract crimin ti. de inquiſit q. 8 nu. 6?. ex Conſilio Chriſtoph. de Caſtellio. ab eo citato Quarto in clerico qui nequiret tonſurā deferre propter infirmitatem Capel Tholoſ dec 104.

Dubium tamen eſt ad effectum vt præſenti cōſtitutioni ſatisfactū videatur & vt clerici indicētur incedere in habitu clericali, q̄ veſtes ſint eis cōgruentes, ſeu decentes & vere clericales, ſi quidē præd. cōſtitutio quoad hoc nil aliud prouidet niſi circa longitudinē, et breuitatē diſponendo, vt ueſtes ſint talares, de cętero circa ipſarū qualitatē, hoc neq; per illā, neq; per alia iura canonica præfinitū ſeu cautū reperitur, præterquā quod clericis certarū veſtiū vſus interdicatur, de quibus in præallegatis c clerici & clem. 2. & ibi doctores, Diaz in prax crim can. c. 75. Menoch de arb. indic. lib 2 centur 4 caſu 393. & quod clerici ſeculares non habeant certum & determinatū habitū teſtatur glo. not in clem 1 in fine de elect. Reſp. quod in hmōdi caſu illæ cēſentur clericis veſtes honeſtæ, q̄ vſu, & conſuetudine illius regionis, ſeu prouinciæ, vbi cōmorantur, admiſſę fuerint. ita poſt gl in c ſi quis virorū 3?. diſt. & in d c clerici ver. deauratis, alios q̄ plures allegantes cōcluſiue tenet Con lib. pract q c 32. ſub nu. 7. Iul. Clar. in pract crim q 36 n. 11. Foller. in pract. crim ī verbo audiātur excuſatores, n 42. Ignat. Lopez. ad Diaz. loc. cit. dicentes in hoc attēdēdā eſſe prouinciæ cōſuetudinem, intellige, ideſt ſimiliū perſonarū, & clericorū eiuſdē conditionis Proſ. Farina. loco præalleg. nu. 69.

PRAETER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod per S.D.N. Clementem viij. fuit facta innouatio Conſtitutionis fel. rec. Pauli Papæ iiij contra negãtes Trinitatem, aut diuinitatem Ieſu Chriſti, aut eius conceptionem de Spiritu ſancto, aut eius mortem, vt nos redimeret, aut Virginitatem Beatiſſ. ſemper Virg. Dei genetricis Mariæ. Adiecta forma in publicatione eiuſdem Cõſtitutionis ſeruanda, ne de cætero illius ignorantia a quoquam quouis prætextu poſſit allegari publicata Romæ die 14. Februarij. 1603, tenoris ſequentis.

CLEMENS Papa viij Ad perpetuam rei memoriam.

DOmini gregis Diuina prouidẽtia nobis, licet meritis imparibus, cõmiſſi, ſollicitudo poſtulat, vt Romanorũ Pontificum prædeceſſorum noſtrorũ Conſtitutiones, quæ præſertim ad fidei catholicæ integritatẽ cõſeruandam, & impios homines, ac prauarũ hæreſum aſſertores debitis pęnis plectendos pertinent, innouemus, ne qui eiuſmodi errorum labe infecti ſunt, earundem Conſtitutionum, & pœnarũ in eis inflictarũ ignorationem vllo modo prætendere, aut quauis ratione excuſare ſe poſſe præſumãt. Cum itaq; fel. rec. Paulus Papa 4. Prædeceſſor noſter ad quorũdã hominum iniquitatem coercendam, qui non ſolum diuerſas hæreſes profiteri, ſed etiam ipſius fidei fundamenta negare præſumebant, ſuoque exẽplo multos in interitũ animæ trahebãt, quadã ſua perpetuo valitura cõſtitutione, quæ incipit, Cũ quorũdam hominum prauitas: vt huiuſmodi homines a ſuis errorib. intra certũ eis tũc pręfixũ tẽpus reſipiſcerent, paterna monitione, & requiſitione, necnon cum ipſorum reſipiſcẽtium a quibuſcunq; cẽſuris, & pœnis eccleſiaſticis, & temporalib. pleniſſima abſolutione ſancierit: vt quicunq; tam eatenus lapſi fuiſſent, & intrà tempus præfixum non reſipuiſſent, quam qui in poſterũ prolaberentur in hos errores, aut eorũ aliquem, qui nimirum aſſeruiſſent, dogmatizaſſent, vel crediſſent Deum Omnipotentẽ non eſſe trinũ in perſonis, & incompoſita omnino, indiuiſaq; vnitate ſubſtantiæ, & vnũ vna met ſimplici Diuinitatis eſſentia, aut Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum nõ eſſe verum Deum eiuſdem ſubſtantię per omnia cum Patre, & Spiritu ſancto, aut eundem ſecundum carnem nõ eſſe cõceptum in vtero Beatiſſimæ, ſemperq; Virginis Mariæ de Spiritu ſancto, ſed ſicut cæteros homines ex ſemine Ioſeph, aut eũdem Dominum & Deum noſtrum Ieſum Chriſtum non ſubiiſſe acerbiſſimam crucis mortẽ, vt nos a peccatis, & ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitam æternam reconciliaret, aut eandẽ Beatiſſ. Virginem Mariam non eſſe verã Dei matrem, nec perſtitiſſe ſemper in Virginitatis integritate ante partum ſcilicet, in partu, & perpetuo poſt partũ, pro ſubuerſis, & relapſis in hæreſim haberi, & vt relapſi curiæ ſæculari tradi, & per ipſã curiã, debitis pęnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe in omnibus, & per om

nia

nia perinde,ac ſi vere,& realiter in hæreſim relapſi eſſent & eos relapſos eſſe conſtaret,prout in prædicta Conſtitutione ſub Datũ Romæ apud Sã ctũ Marcũ ſeptimo Idus Auguſti,Pontificatus ſui anno primo edita plenius continetur:Eo tamen huiuſmodi impiorũ hominum prorupit temeritas,vt prætextu ignorationis huiuſmodi Cõſtitutionis, ac pænarum in eadẽ Conſtitutione inflictarum, ſe illic minime ſubiacere nec obnoxios eſſe putent,ac propterea ſe ab eiſdem pœnis liberari,& abſolui poſſe prætendant.Nos igitur animaduertentes(vt idẽ quoq; Paulus prædeceſſor bene animaduertit)huiuſmodi errores tã graues, ac nefandos exiſtere, vt illi qui in eos incidunt,nullam prorſus excuſationẽ habeant, ſed ſubuerſi potius & immanes,quã hæretici merito dici poſſint, propterea vt illi debita animaduerſione omnino puniantur,nec a præfatis erroribus vlla excuſatione de cętero ſe tueri valeant,Motu proprio,& ex certa ſcientia,ac matura deliberatione noſtra,deq; Apoſtolicę Poteſtatis plenitudine,hac noſtra perpetuo valitura cõſtitutionẽ,dicti Pauli prędeceſſoris veſtigiis inhærentes, ac eius cõſtitutione prædictã quoad pęnas in ea contentas innouantes,ac perpetuo cõfirmãtes,& approbantes, ſupradictos omnes & ſingulos,q. hactenus in ſimiles errores, aut eorũ aliquem lapſi ſunt,aut in poſterũ prolabẽtur,attenta dictorũ errorũ grauitate,& enormitate,cuiuſcũq; dignitatis,gradus,ordinis,vel conditionis exiſtẽt,nulla illis etiã ignorãtiæ ſupra dictæ cõſtitutionis excuſatione ſuffragãte, p ſubuerſis & relapſis in hæreſim haberi,& tanquã relapſos Curiæ ſeculari tradi,ac p eãdẽ Curia debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe authoritate Apoſtolica tenere præſentiũ ppetuò ſtatuimus,Non obſtãtibus omnib. illis q̃ prędictus Paulus prædeceſſor voluit nõ obſtare,cæteriſq,cõtrariis quibuſcũq;Vt autẽ huiuſmodi Cõſtitutionis ignorãtia de cætero allegari,aut prætẽdi nũquã poſſit,atq; vt præſentes omnibus innoteſcãt, volumus illas ad valuas Eccleſiæ Lateranẽſis,& Baſilicæ Principis Apoſtolorũ,& in acie Cãpi Floræ,more ſolito publicari,& affigi, atque iis inde amotis earundẽ exẽpla,etiã impreſſa,ibi affixa relinqui, factaq; publicatione huiuſmodi,omnes qui in Vrbe poſt menſẽ,qui vero extra eam, & citra mõtes,poſt quatuor menſes,& qui demũ vltra montes fuerunt,poſt decẽ mẽſes a die publicationis huiuſmodi cõputados,perinde afficere & arctare,ac ſi eorum cuilibet pſonaliter intimatę fuiſſent. Et nihilominus vt ipſæ præſentes literæ eò notorie fiãt, & omnib. magis innoteſcãt,nec non pro potiori cautela volumus, vt Inquiſitores cõtra hæreticã prauitatẽ in iis ciuitatibus, terris,& locis in quibus cõſtituti ſunt,vbi verò huiuſmodi Inquiſitores nõ ſunt,locorum ordinarii publicationẽ præſentium, vt infra dicetur,fieri curẽt,ac propterea vniuerſis & ſingulis Venerabilibus fratrib. Patriarchis,Primatibus,Archiepiſcopis,Epiſcopis, & aliis locorum ordinariis,necnõ dilectis filiis Inquiſitoribus præfatis cõtra hæreticã prauitatẽ vbilibet conſtitutis,per eaſdem pręſentes committimus,& in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus, ut per ſe vel aliũ,ſeu,alios haſce noſtras literas,poſtquam earum exemplum rece-

 perint,

perint,ſeu earũ notitiã habuerint,ſemel, aut pluries prout eis magis expedire viſum fuerit,ipſi quidẽ Patriarchæ,Primates,Archiepiſcopi,Epiſcopi,& alij locorũ ordinarij in eorum Cathedralibus, maioribus reſpectiuè Eccleſijs,Ciuitatum,Oppidorũ,& locorũ quorũcunque eorũ Diœceſum,vbi Inquiſitores non fuerint,vbi vero Inquiſitores fuerint ipſimet Inquiſitores in eiſdem Eccleſijs,dũ in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit,ſolemniter publicent, & publicari authoritate noſtra mãdent,& faciãt.Cæterũ quia difficile foret eaſdẽ præſentes ád ſingula loca,vbi opus eſſet deferri,volumus,& ſimili authoritate decernimus, vt earum tranſumptis,etiã inpreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis,& ſigillo alicuius Inquiſitoris contra hæreticã prauitatẽ, vel cuiuſcũque perſonę in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis,eadem vbique in iudicio & extra,fides habeatur,quæ ipſiſmet literis haberetur,ſi eſſent exhibitæ,uel oſtenſæ. Datum Romę apud Sanctum Petrũ ſub annulo Piſcatoris,die 3.Februarij 1603.Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

M.Veſtrius Barbianus.

Conſtitutio Pij V.de impedientibus,& offendentibus perſonas, ac diripientibus bona,& frangentibus carceres Officij Inquiſitionis, eorumque,& filiorum,& complicum pœnis publicata Romæ die 2. Maij 1569. fol.1046.in bullar.tenoris ſeq.

Si de protegendis cæteris omnibus Eccleſiæ miniſtris,quos in fidẽ, & clientelã noſtram a Domino recipimus, cura nobis quotidiana inſidet, quanto maiore ſtudio eam nos ſolicitudinem capeſſere neceſſe eſt,vt qui in Sacro Inquiſitionis hæreticæ prauitatis officio verſantur,ſub tutela inuiolatæ authoritatis huius ſedis periculorũ omniũ expertes,quæque munera ad exaltationẽ fidei catholicæ exequantur? Cum itaq; eius generis impiorum vis quotidie magis inualeſcat,qui omnibus malis artibus prædictũ officiũ ſubuertere,miniſtroſque functionibus diſturbare moliũtur, eo iam nos detruſit neceſſitas,vt nefariã,& ſceleſtam illorum audaciam acerbiore caſtigationis verbere reprimamus.Hac igitur generali conſtitutione de fratrum noſtrorum conſilio ſancimus,vt quicunque ſiue priuatus,ſiue cuncta Ciuitas,ſiue populus, ſiue Dominus, Comes, Marchio, Dux,vel potiore titulo illuſtris,quẽuis ex Inquiſitoribus,Aduocatis,Procuratoribus,Notarijs,alijſue Miniſtris prædicti Officij,vel Epiſcoporũ id minus in ſuæ diœceſi,aut prouincia obeuntiũ,ſeu accuſatorẽ,denunciatorẽ,aut teſtem in cauſa fidei,quomodocunque productum,vel euocatũ occiderit,verberauerit,deiecerit,ſeu perterrefecerit,quiue Eccleſias,ædes, aliaſuè res,ſiue publicas,ſiue priuatas officij,aut miniſtrorũ expugnauerit,inuaſerit,incenderit,expilauerit,aut libros,literas,auctoritates,exẽplaria,regeſta,protocolla,exẽpla,ſcripturas,aliaue inſtrumẽta,ſiue publica,ſiue priuata ubicũq; poſita cõbuſſerit,diripuerit,ſeu interuerterit,ſeu ex incendio,aut direptione,aut alio quocũq; modo illa exportauerit,ſeu q̃ i cõflagratione,expugnatione,aut direptione etiã inermis,ſiue cupiẽdi ſiue comburẽdi ſiue ſupprimẽdi cauſa fuerit,ſiue res, aut perſonas ſeruari,

ri,defendiue prohibuerit,quiue carcerem,aut aliam cuſtodiã,ſeu publicam,ſeu priuatam effregerit,vinctum extraxerit,ſeu emiſerit,capiendum prohibuerit, captumq; eripuerit,receperit,occultauerit,ſeu facultatẽ eſ fugiendi dederit,ſeu iuſſerit id fieri,qui cœtum,concurſumue fecerit,ſiue vt aliquid prædictorum fieret opẽ accõmodauerit,ſiue alias auxilium,cõſilium,aut fauorem publice,vel occulte in quolibet prædictorum ſcienter præſtiterit,licet nemo occiſus,nemo verberatus,nemo extractus,emiſſus vel ereptus,nihil expugnatum,nihil effractum,ſuccẽſum,direptumue,nullum deniq; damnum re ipſa ſit ſecutum:nihilominus is ſit anathemate pręſentis canonis authoritate ligatus,idem quoque læſæ maieſtatis reus, dominio,dignitate,honore,feudo,ac quocunq; alio beneficio temporali,& ꝑpetuo eo ipſo priuatus,ſecularis iudicis arbitrio reliquatur,qui de eo illas ipſas pœnas exigat,quæ damnatis primo capite dictæ legis per conſtitutiones legitimas irrogantur,bonis,rebuſq; omnib fiſci iuribus applicatis,vti etiam eſt de damnatis hæreticis per ſanctiones canonicas cõſtitutum:eius filij paterna infamia ſubiecti,oĩs,& cuiuſcunq; hæreditatis ſucceſſionis,& donationis & legati, ſiue propinquorum,ſiue extraneorum oĩno ſint expertes, eiſdẽ præterea portæ nũq̃ pateãt dignitatum.Nemo autẽ expurgationem habere, aut cauſam vllam proponere,vel prætendere poſſit,qui tantum nefas in contẽptum,& odium huius officij admiſerit niſi cõtrarium per claras probationes docuerit ſe feciſſe. Quod porro de prædictis,eorumq; filiis ſtatuimus,illud idẽ in omnibus clericis, & preſbyteris ſecularibus, & quorumuis Ordinum etiã exemptorum regularibus,& quacunq; etiam Epiſcopali,& maiori dignitate præditis,ac etiam priuilegio quomodocunque ſuffultis,decernimus exequẽdum, ita vt ipſi beneficijs,& officijs omnib. Eccleſiaſticis ꝓſenrium authoritate priuati ꝑ iudicem Eccleſiaſticum hæreticorum more degradentur,demum poteſtati ſeculari traditi,pœnis prædictis laicorum inſtar ſubijciãtur: Põtificum tamẽ cauſis nobis,& ſucceſſorib. noſtris reſeruatis,vt re quæſita,& nobis renunciata cõtra eos ad depoſitionem,& alias pœnas prædictas procedamus,vti criminis atrocitas videbitur poſtulare.Quicunque autem pro talib.veniam petere,aut alias intercedere tentauerint, in eaſdẽ illas pęnas, quæ in hæreticorum fautores à Sacris Conſtitutionib. inferuntur,ipſo facto ſe nouerint incidiſſe.Verum ſi quis etiã huiuſmodi criminum cõſcius vel affinis,ſiue religionis ſtudio,ſiue pœnitentia ductus rem adhuc incognitã retexerit ſupplicio liberetur.Cæterum eam oĩum,& quarumcunq; abſolutionum rationẽ a prædictis criminib.nec non habilitationum , & reſtitutionum etiã ad famam, & honores,ita deinceps habendam optamus,vt ſucceſſores noſtri nullas niſi ſaltem ſemeſtri poſt cuiuſque aſſumptionẽ ad huius dignitatis faſtigium excurſo,ac precib. apud ſupremum officium inquiſitionis hic inſtitutum verificatis, concedant.Decernentes omnes,& quaſcunq; huiuſmodi abſolutiones,habilitationes,& reſtitutiones,quæ precib.ſic non verificatis de cætero fient,nemini prorſus prodeſſe,ſed nec præſentib. niſi toto ipſarum tenore ad verbum inſerto,& gra-

tia ex certa Romani Pótificis ſcientia facta,& propria manu ſubſignata vlla in parte derogari,vel derogatum cēſeri debere,& ſi illis ex quacunq; cauſa aliter derogari contigerit, derogationes huiuſmodi nullius prorſus fore roboris,& momēti.Iubemus igitur vniuerſos,& ſingulos Patriarchas,Primates,Archiepiſcopos,Epiſcopos, & cæteros Eccleſiarū Prælatos per vniuerſum Orbem conſtitutos,vt per ſe,vel alium, ſeu alios præſentes literas,aut earum exempla in ſuis quiſque Prouincijs, Ciuitatibus diœceſibus,& locis ſolemniter publicare,& quātum in ſe eſt firmiter obſeruari procurent,contradictores quoſcunque per cenſuras,& pœnas Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo,ipſaſq; cenſuras,& pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit,auxilio brachij ſecularis.Non obſtantibus &c. Cęterum omnes Orbis terrarum Principes,quibus gladij ſæcularis poteſtas ad malorum vindictam eſt permiſſa,per eam , q̃ ſe tueri promiſerunt fidem, obteſtamur, ita ſuas quęque partes , ſiue in præſtando miniſtris prædictis auxilio, ſiue in criminum poſt Eccleſiæ ſententiam animaduerſione, interponere, vt eorum quoque præſidiis miniſtri ipſi tanti Officij munus pro Dei æterni gloria, & religionis incremento feliciter exequantur, ampliſſimum a Domino præmium recepturi,quod fidei prædictæ aſſertoribus in æternæ beatitudinis conſortio pręparauit,Nulli ergo &c.

De pręeminentia Inquiſitorum generalium hæreticæ prauitatis, ac obedientia eiſdem ab omnibus pręſtanda.

Sanctiſſimus D.N.D.Pius diuina prouidētia Papa Quintus,ſtatuit,decreuit,& ordinauit,ac mandauit, ut negotia Fidei oībus,& ſingulis aliis pręferantur,cum Fides ſit ſubſtantia,& fundamentum Chriſtianę religionis.Iccirco oībus,& ſingulis almę Vrbis,eiuſque diſtrictus Gubernatori Senatori,Vicario,Camerę Apoſtolicæ Auditori,quibuſcunq; aliis Legatis,Vicelegatis,Gubernatorib.puinciarum,& terrarum ſuæ ſanctitati,& S.R.E.mediate,immediate ſubiectarum,ac eorum Locatenē.Officialibus bus,Bariſellis,& aliis miniſtris nec non alijs locorum Ordinarijs , cęteriſq; Magiſtratibus,& Officialib.ac cuiuſuis conditionis,& ſtatus hominibus in oībus , & ſingulis terris,opidis, & ciuitatib. ac in tota Republica Chriſtiana exiſtentib.ſub excommunicationis latæ ſententiæ ac indignationis ſuę ſanctitatis,& aliis arbitrio ſuę Sanctitatis,& Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimornm Dominorum Cardinalium Inquiſitorum Generalium imponendis,& exequendis pœnis,vt eiſdem Cardinalibus Inquiſitoribus,ac eorum pręceptis, & mandatis in quibuſcunque Officium ſanctę Inquiſitionis huiuſmodi concernen.pareant,& obediant.

Reges verò,Duces,Comites,Barones,& quoſuis alios Principes ſeculares in Dei nomine rogauit,vt eiſdē Cardinalib.Inquiſitoribus, eorumq; Officialib. faueant,auxiliumque prębeant,& a ſuis Magiſtratibus ſubditis auxilium p̄beri faciant in negotiis ad dictū Officiū ſpectantib.Nec nō

carcer

carceratos quoſcunq; pro quibuſuis delictis,& debitis etiã atrocib.apud dictum Inquiſitionis Officium quomodolibet delatos, vel denunciatos, ſuſpẽſa aliorum criminũ inferiorũ cognitione, ad eoſdem Cardinales,& Inquiſitionis carceres,ibidemq; ad criminis hęreſis totaliter cognitionẽ & expeditionem retinendo, & poſtea ad eoſdem Officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos,ſine mora tranſmittant.

CONSTITVTIO S.D.N.D. Clemẽtis Diuina ꝓuidentia Papæ VIII. vt Itali extra Italiã agentes,non habitent niſi in locis vbi liber,& publicus cultus,ſiue vſus Catholicæ religionis exiſtat,& quid in eis tunc facere,uel euitare debeant.Sub Dat.Romę die *26.*Iulii *1596.*

Cum ſicut nõ ſine magno animi noſtri dolore accepimus,quam plures Chriſti fideles ex diuerſis Italiæ partibus,eorũ patriis,vbi vera, & ſancta Catholica,& Apoſtolica Religio viget,& publice prędicatur,diſcedẽtes, abeant in loginqua loca, vbi nõ ſolum hæreſes impunè graſſantur,ſed,ꝙ pẽius eſt Catholicæ Religionis vſus publicè ĩterdicitur,& ꝓhibetur:quo fit vt perſonæ ibi permauentes, etiam ſi Catholicæ ſint,cogantur tamen, cõtra eorum pia deſideria,ſacroſanctæ Miſſæ ſacrificio,aliiſq; diuinis officiis,ac ſanctorum Sacramentorũ perceptione,in ſuarum animarũ diſcrimen diutius carere. Quare nos his,& aliјs malis,& periculis inde prouenietib.quantũ cũ Domino poſſumus,obuiare cupientes,hac noſtra in perpetuũ valitura conſtitutione ſtatuimus,& ordinamus,vt de cętero nullus Italus,ſiue mercator,ſiue cuiuſuis alterius cõditionis, vel ſtatus exiſtat, quouis quęſito colore,prętextu,vel ingenio audeat habitare,vel domicilιũ tenere in ciuitate,oppido,ſeu loco,vbi aliqua Eccleſia cũ Parocho,vel Paſtore,ſeu Sacerdote Catholico non exiſtat, in qua liberè,ſine omni periculo palã,& publicè celebrari & audiri poſſint ſacroſanctę Miſſę,& alia diuina officia,& cõciones,ac Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrari, mortuorũ,corpora ſepeliri,& cętera fieri iuxta ritũ Sanctę Romanæ Eccleſię: Vtque iidem Itali abſtineant Matrimoniis cum hęreticis mulierib. & ab hæreticorũ ſepulturis,filios ſuos de ſacro fonte leuari per hęreticos non permittant,nec ipſi viciſſim hęreticorum filios niſi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizetur,leuare prężumant.Medicorum quoq; hęreticorũ opera,neceſſitate ceſſante,& vbi adſit copia Catholici Medici idonei,non vtãtur.Cũ verò Itali prędicti ex Italia recedunt ad morãdũ ſeu inhabitãdum in partib.prędictis id ſignificent ſuis Ordinarijs,vel Inquiſitorib.locorum,a quib.ſerio admoneãtur, ut in eis perpetuò Catholicã,& orthodoxã Fidem conſtanter retinentes,& profitentes,piam,& Catholicam vitam ducant,Dominicos,& feſtos dies, abſtinentias, & ſacra ieiunia ab Eccleſia præcepta religioſè colant atque omnem hęreſim, & errorem,hęreticos ſchiſmaticos,& ab orthodoxa Fide aberrãtes fugiãt, & euitent,ac vt ſaltem ſingulis annis de eorũ ſacramentali peccatorũ cõfeſſione,& ſanctiſſimę Euchariſtię perceptione per eos facta fidem, ſeu teſtimonium ipſis Ordinariis,vel Inquiſitorib.in Italiam tranſmittãt: ad

quod

quod & nõs dictos Italos tenore præſentium teneri, & obligatos eſſe decernimus, & mandamus. Quod ſi quis propriæ ſalutis immemor, contra præmiſſa facere præſumpſerit, poſſit aduerſus eum per locorum Ordinarios, & Inquiſitores hæreticæ prauitatis, vti de hæreſi ſuſpectum procedi. Non obſtan. &c.

HORAE CANONICAE.

PRAETER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt contra beneficiatos non recitantes horas Canonicas extare decretum Concilij Lateranen. vltimi ſub Leone 10. fol. 194. in bullar. tenoris ſeq.

Statuimus quoque & ordinamus, vt quilibet habens beneficium cũ cura, vel ſine cura, ſi poſt ſex menſes ab obtento beneficio, diuinum officium nõ dixerit legitimo impedimento ceſſante, beneficiorum ſuorum fructus ſuos non faciat pro rata omiſſionis recitationis officij, & tẽporis, ſed eos tanquam iniuſte perceptos in fabricas huiuſmodi beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Si vero vltra dictum tempus in ſimili negligentia contumaciter permanſerit, legitima monitione præcedente, beneficio ipſo priuetur, cũ propter officiũ detur beneficium. Intelligatur autem officiũ omittere, quo ad hoc vt beneficio priuari poſſit, qui per quindecim dies illud bis ſaltem non dixerit, Deo tamen vltra præmiſſos de dicta omiſſione reddituri rationem. quæ pœna in habentibus plura beneficia reiterabilis toties ſit quoties contrafacere conuincatur.

Quod decretum fuit innouatũ, declaratum, & auctum per Pium V. qui edidit ſtatutum de fructibus, quos amittunt, qui horas canonicas non recitant. Romæ datum ſub die 12. Kal. Octob 1571. fol 1134 prout ſequitur.

Ex proximo Lateran. Concilio pia & ſalubris ſanctio emanauit, vt quicũque habens beneficiũ eccleſiaſticũ, cũ cura, & ſine cura, ſi poſt ſex menſes, quam illud obtinuerit, diuinũ officium legitimo ceſſante impedimẽto non dixerit. beneficiorum ſuorum fructus, pro rata omiſſionis officij, & temporis, ſuos nõ faciat, ſed eos tanquã iniuſte perceptos in fabrica ipſorum beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Veruntamen multorũ animi ſuſpenſiones tenentur, cuiuſmodi ratæ prædictę ratio ſit habenda. Nos huic rei euidentius atque expreſſius prouidere volẽtes, ſtatuimus, ut qui horas oẽs canonicas, vno vel pluribus dieb. intermiſerit, oẽs beneficij ſeu beneficiorũ ſuorũ fructus, ꝗ illi, vel illis dieb. reſpõderẽt, ſi quotidie diuiderẽtur, qui vero matutinũ tãtũ, dimidiã, ꝗ cæteras oẽs horas, aliã dimidiã, ꝗ harũ ſingulas, ſextã partẽ fructuũ eiuſdẽ diei, amittat tametſi aliquid choro addictus nõ recitas oĩb horis canonicis cũ aliis p̃ſens adſit, fructuſq; & diſtributiones forte aliter aſſignatas, ſola p̃ſentia iuxta ſtatuta, cõſuetudinẽ, fundationẽ, vel alias ſibi lucrifeciſſe prætendat. Is ẽt præter fructuum, & diſtributionum amiſſionem, itẽ ille, qui primis ſex menſib. officium nõ dixerit, niſi legitimum impedimẽtũ ipſum excuſauerit, graue peccatum ĩtelligatur admiſiſſe. Declarãtes p̃ſtimonia.

præ-

præſtimoniales, portiones, & qualiacumq; alia beneficia, etiam nullum omnino ſeruitium habentia obtinentes, cum prędictis pariter coueniri. At quicunque penſionem, fructus aut alias res eccleſiaſticas, vt clericus percipit, eum modo prædicto ad dicendum officium paruum Beatæ Mariæ Virginis decernimus obligatum, & pēſionum, fructuum, rerumq; ipſarum amiſſioni obnoxium. Nulli ergo &c.

ADDITIO Ad quorum ſtatutorum ornatum & declarationem videndi sūt Domin. a Soto lib 10. de iuſt & iur q 5 art. 6 Nauar. in man cap. 25 nu 122. & ſeq & de orat. & horis canon. c. 7 nu 31. & infra, & in conſ 22. & 14 de celebr. miſſ in antiq. Symanc de cathol inſtitut. tit. 9 n 208 Ignat. Lopez. ad Diaz. in pract. crim can cap. 54 author Catecheſ N cap. li. 4 a c. 1 vſque ad 7 Menoc. de arbitr iudic lib. 2. cent 2 caſ 429 iunctis his, quæ dicit in addit nouiſſime impreſſis ad præd. caſum 429 quo in loco non admittit, nec recipit opinionē Nau. in quam fere omnes conueniunt aſſerentis clericum omittentē recitare horas canonicas intra primos ſex menſes a die habiti beneficii, non teneri ad fructuum reſtitutionē, licet mortaliter peccet, ipſe tamen concluſiue tenet, quod cum primū quis habet beneficium, quæcunq; horarū omiſsio illū ad fructuū reſtitutionē obligat, & mouetur ratione, quia tales fructus dantur loco mercedis operæ & laboris, vt habetur Numer. ca. 18. ibi. Filiis Leui dedi omnes decimas Iſrael in poſſeſsionē pro miniſterio, quo ſeruiunt mihi in tabernaculo fæderis, & qui non laborat non manducat 2. Theſſalonic ca. 3. & tunc an ipſe clericus poſsit ſe cōponere cū ſuo epiſcopo, & ſuperiore pro hac pæna ad eius arbitrium & voluntatē adde Sot. loc ſuperius citato. qualiter vero illa rata fructus, de qua in conſtitutione Pij V ſit reſtituenda ſcilicet an pro aliqua parte vel in totū vide Card. Tolet. in ſum li 2 ſub c 12 & Henriquez in ſum. li. 13 de excōmunic ca 13 ſeq. nu. 2. & ut ceſſent pænæ, de quibus in prænar. ſtatutis, quæ ſint iuſtæ cauſę excuſantes a recitatione horarum, poſt Nauar in man cap 25. n 100 & ſeq. & latius illas diſcutientē de orat & hor canon c 11. per totum, breuiter, & ſub compendio illas recenſent. Menoch. in prælleg addit ad caſum 429 & Tolet in pręd. l 2 c. 14. ſub rubr de cauſis excuſantibus ab officio perſoluendo, & de tēpore horarū canonicarū adeſt inſignis tractatus Marcelli Francollini presbyt. & Doct Bodiani.

Præterea ſciendum eſt quod Sacra Congregatio cenſuit canonicos collegiatę omnino eſſe ad reſidendū, atq; ad horas canonicas ſtatis horis recitandas compellēdos, niſi collegiata eſſe ruralis, ac deſtituta, in qua antea nunquam ſupra memoriā ſolitū ſit reſideri, & canonicos nō habētes aliūde vnde viuāat, lere nō poſſet, & niſi huiuſmodi qualitates in ea collegiata ſimul cōcurrāt ad id incūctāter cōpelli debere, & tagūt reſcriptum Domino epiſcopo Sarnēnſi.

Quādo vero canonicus non reſidens ex iuſta cauſa poſsit percipere, fructus, & quas diſtributiones uide infra in verbo Reſidentia.

ILLEGITIMI.

PRæter Sūmiſtas in hoc verbo ſciendū eſt, q illegitimi ſunt inhabiles ad ordines, Beneficia, ad ſucceſſionē bonoru, & ad ingreſsū religionis. De ordinibus & beneficijs habetur in titulo de filijs presbyt. in decre. & in 6. & quātum ad ordines remanet ius antiquum intactū vt dicā infra in

Digitized by Google

in uerbo ordo. Sed in beneficijs de iure antiquo ꝑ conſtitutionem Ale. 3. poterãt ſuccedere mediate, tamen per Clem. 7. fuit reuocata ĩ anno 1533. incip. Ad canonum conditorem fol. 339. in bull. tenoris ſequentis.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

AD canonum conditorem non eſt dubiũ pertinere cum ſtatuta a ſe, vel prędeceſſoribus ſuis ad animarũ Chriſti fidelium ſalutem edita, propter eorum abuſum, qui ſucceſſu temporis malitia hominum ſuccreſcente magis in dies dignoſcitur obeſſe, quam prodeſſe, animaduertit, ne vlterius obeſſe valeat prouidere. Sane poſtquam fe. re. Alexander Papa tertius prædeceſſor noſter filios præſertim ſacerdotum in eccleſijs paternis ſuccedere prohibuerat eoſque nihilominus, media intercedente perſona filios ipſos habere diſpoſuerat, cum paſſim ſacerdotes ĩ eccleſijs ſuis eorum filii potirentur ſatagentes in Alexandri prædeceſſoris huiuſmodi diſpoſitione confiſi eccleſias ſuas, quas ad eorum peruenire filios geſtiebant, in fauorẽ perſonarum, quæ eccleſias ipſas etiam illarum poſſeſſione non habita, in ipſorum reſignantium filios ex fornicatione genitos, illico mox reſignare, ipſiq; filii eccleſias ipſas diſpenſatione ſuper defectu natalium, quem ex dictis ſacerdotibus reſignantibus geniti, patiebantur, etiã patris nomine expreſſo, obtenta conſequi hactenus conſueuerint, profecto perniciosum ſemper, & abhominabile, ac in grauem diuinæ maieſtatis offenſam tendere, videlicet quod ipſi presbyteri eorũ crimẽ, quod erat ocultũ, nõ ſine turpitudine ob inordinatum ſpuriorum filiorũ amorem detegere non erubeſcerent. Iudicauimus propterea, ꝙ vbi tempus, quod omnia palã facit, & præſentium ratio, quid in futurum cauendum ſit, admonet, merito admonemur, & ad tollendum huiuſmodi abuſum neceſſario arbitrati ſumus eiuſdem Alexandri predeceſſoris canonem corrigere, potius quam talia cum tanto hominum ſcandalo tolerare. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ cardinalibus matura deliberatione, de eorũ conſilio, & vnanimi cõſenſu authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ ſtatuimus, & ordinamus, quod de cætero filii presbyterorum ex fornicatione nati eccleſias cathedrales etiã Metropolitanas, ac monaſteria, quib. eorũ patres præfuerunt, ſeu illas dignitates, etiã maiores, & principales perſonatus, adminiſtrationes, & officia ẽt curata & electiua, & alia quęcunq; beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura ſecularia & quorumuis ordinũ regularia. quæ presbyteri, & clerici ac religioſi eorũ patres in titulũ, vel commendã, aut adminiſtrationem ad tẽpus ſeu in perpetuum aliquãdo obtinuerunt nullo vnquã tẽpore quoquomodo obtinere poſſint, nec cum eis ſuper hoc diſpenſare intendimus, & ſi quas diſpenſationes per nos concedi contigerit, tamquam per præoccupationem, & contra mentem noſtrã cõceſſas eis nullatenus ſuffragari, taleſque diſpenſationes noſtris volumus exulare tẽporibus, & ꝙ nobis licere nõ patimur noſtris ſucceſſoribus iudicamus nõ obſtãtib. pręfati Alexãdri prędeceſſoris, & aliis

conſtitu-

cōſtitutionibus,& ordinationib. Apoſtolicis cæteriſque cōtrariis quibuſcumque &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno incarnationis dominicę 1533.nonas Iuniis pontificatus noſtri anno ſeptimo.

Filii illegitimi excludũtur à ſucceſſione in beneficijs parẽtum tam mediate,quam immediate,de qua meminit Rebuff.in prax.benef. par.2.ſub ti.de diſpen.ſuper defectu natal.nu.24.eamq; refert Nauar.in c.ſi quãdo, except.21.de reſcript.& ampliatur per Conc.Trid.ſeſſ.25.c.15.de ref.per quod redduntur prorſus inhabiles ad obtinẽdum aliquod beneficiũ in ecclеſia, in qua parẽtes eorum habent,vel habuerunt illud,vel aliud ſimile, aut diſſimile,qđ decretum refert,& declarat Nauar.in fine d.c.filius vero legitimus poteſt ſuccedere mediate,non autem immediate.c.ad extirpandas,de fil.presb. Quantum vero attinet ad ſucceſſionẽ bonorum,illegitimos inhabiles prorſus & incapaces reddidit Pius V.p eius conſtitutionẽ Romæ publicatam die 2.Martij 1571.in bullar.fol.1169.tenoris ſequent.

Quæ ordini eccleſiaſtico noxia eſſe & ſcandalum obijcere perhibẽtur, neceſſe eſt è medio ſubmouere. Quod nos pro noſtri muneris officio inter alia incomoda,quæ in oculos noſtros incurrunt de Chriſti peculio,ne ab indignis,& reiectis ignominioſe cõſumatur,neue illorum cauſa eccleſijs, & pauperibus præripiatur,curam præcipuam habere volẽtes,de nobis attributæ poteſtatis plenitudine reuocamus,& abolemus omnia,& quæcũque priuilegia,licentias,diſpenſationes,& indulta faciendi teſtaméta,donationes ſiue inter viuos,ſiue cauſa mortis,& legata & quaſcũq; alias diſpoſitiones,de dominijs,terris,caſtris,domib.& quibuslibet alijs bonis, & rebus immobilibus mobilib.& ſe mouentib.necnõ pecunijs,iuribus,& actionib.ex beneficijs,fructibus,penſionib.& alijs reb. eccleſiaſticis qualibuſcunq; confectis,acquiſitis,& alias quomodocunq; prouenientibus, nec non de peculio,& alijs etiã ſola induſtria, labore,munerib.aut quocunque alio modo partis,cuiuſcunq; qualitatis,ſpeciei,naturæ,& valoris exiſtẽtibus,in quoſcunq; illegitimos,ſiue ſuos,ſiue extraneos, etiam legitimatos,eoſdemq;ex toto,vel in parte hęredes inſtituendi,& ſubſtituẽdi, ſeu qnod ipſi ĩ prædictis ab inteſtato ſuccedãt,cæteraſq; huiuſmodi facultates,& permiſſiones,ac etiã habilitationes,& capacitates ſuccedendi in bonis,& rebus feudalib.& emphiteoticis ab eccleſijs,monaſteriis,& piis locis profectis,quibuſcunq; perſonis ſæcularib.& quorumcumq; ordinũ, nec non militiarum,& hoſpitaliũ,Regularibus ac Rom. Curiæ officialib. & aliis curialibus,curiãq; ipſam ſequentibus, & ẽt Vrbis Romæ ciuibus, ac palatij ædes,cenſus, aliaque bona in ea,eiuſque diſtrictu habentibus, noſtris quoque & aliorum Romanorum Pontificum familiaribus,eccleſiarum prælatis,etiam S.R.E Cardinalibus,& aliis cuiuſcunq; dignitatis,ordinis,& conditionis exiſtentibus,illorumq; & alijs eccleſijs,capitulis,cõuentibus,ordinibus,Militiis, Hoſpitalibus,collegiis,officijs,& locis, ac p̃dictæ Vrbi,aliiſq; ciuitatib.prouinciis,& dominiis,eorũq; dominis, populis,ciuibus,& incolis,tã per fel.rec.Sixtum 4. Innocentium 8.Alexandrum 6.Iulium 2.Leonem 10, Clementem 7.Paulum 3.Iulium 3.Paulũ 4.

Pium 4.

Pium 4.& qui ante illos fuerunt alios quoſcunque Romanos Pontifices, ac nos, ſedem Apoſtolicam, eiuſque legatos etiam de latere, nuncios, notarios, comites, collegia, officia, & loca, etiam per modũ ſtatuti perpetui, generalis legis, initi & ſtipulati cõtractus ſeu quaſi, & alias ſub quibuſcũque tenoribus, & formis, ac cũ quibuſuis reſtitutiuis, prçſeruatiuis, mẽtis atteſtatiuis, derogatoriatũ derogatorijs, alijſq; fortioribus, efficaciorib. & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, ẽt Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque ſimili poteſtatis plenitudine, ac pdictorũ Cardinaliũ conſilio, & matura deliberatione in conſiſtorio habita, necnõ cõſideratione, intuitu, contẽplatione, vel ad inſtantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, etiam ob remunerationem laborum & obſequiorum nobis, & dictæ ſedi impenſorum, refectionem damnorum, compenſationem iurium ceſſorum vel ablatorum, nauatæ militię cõtra hęreticos, & infideles, ſeu pro pdictæ Vrbis ornatu & frequentatione, ac quibuſcumq; aliis vſibus, ac ẽt neceſſarijs & piis cauſis conceſſa, & multiplicatis vicib. confirmata, innouata, extenſa, & moderata, & quantocunq; tẽpore pacificè obſeruata, quoad eam partem, quę illegitimos prędictos tãgit duntaxat, etiam ſi illa contineant, quod oẽs curiales, curiã ſequentes, & alii ſiue eccleſiaſtici, etiam Cardinales, ſiue mundani, qui palatia, domus, & prędia vrbana, vel ruſtica ędificauerint, aut cenſus, aliaue bona acquiſierint, aut alias acquiſita habuerint in dicta Vrbe, & circũ eã ad miliaria decẽ, ex bonis ſeu fructibus eccleſiaſticis, hi tales de illis necnõ iuribus & iuriſdictionib. omnibus in fauorem illegitimorũ, aut quomodolibet inhabiliũ, & incapaciũ, ſiue inter viuos, ſiue cauſa mortis diſponere, eoſq; hæredes & ſucceſſores vniuerſales, vel particulares inſtituere, & ſubſtituere, & ſi inteſtati deceſſerĩt, ipſi illegitimi & incapaces in illis ſuccedere poſſint, quodq; p quaſcũq; reuocationes, derogationes, aut alias contrarias diſpoſitiones illis, quorũ intereſt, præiudicari nequeat, & ſi vllo vnquam tempore præiudicatũ, aut derogatũ quoquo modo apparuerit, ius quæſitum, ablatum, & literæ reuocantium; & derogationum huiuſmodi, iuris quæſiti ablatiuè cenſeantur. Sicq; p quoſcunq; iudices iudicari debeat, & ẽt diffiniri; Ac pariter tollimus & abrogamus omnes & quaſcunq; facultates ſimilia cõcedẽdi, legatis nuntiis, noſtrariis, comitibus, collegiis officiis & aliis ſupradictis, quorũ omnium tenores, ac ſi ad verbum inſerentur habemus præſentibus pro expreſſis, ita vt priuilegiorũ diſpenſationum, facultatum, habilitationum, capacitatum, indultorum, & aliorum ſupradictorum ſic reuocatum, ac etiam literarũ legitimationis prætextu, nullus, omnino de huiuſmodi bonis, rebus, pecuniis, iuribus, iuriſdictionibus, & actionibus in comodũ, & fauorẽ illegitimorũ vtriuſq; ſexus, ſiue etiam filiorum, ſiue conſanguineorũ, affiniumue, ſiue extraneorũ, etiam in ſtatu ſeculari procreatorũ, ac legitimati quacumque authoritate, donatorum, & ad huiuſmodi res & bona, eiuſque ſucceſſionem teſtato, vel inteſtato idoneorum, & capacium effectorum, ſiue teſtamento, ſiue donatione, ſiue legato, ſiue eleemoſyna, ſiue alio quocunque

titu-

Digitized by Google

titulo,& pio opere (exceptis in communi,ac omni fraude,conuentione, ſeu cōpoſitione ceſſante, hoſpitalib. expoſitorū & orphanorū) diſponere nec illegitimi ipſi, in eis ab inteſtato, ſiue protinus, ſiue per interpoſitas perſonas quomodocunque ſuccedere, aut illa alias ad eos etiā per quęcūque circuitū multiplicatarū in alios capaces ſucceſſionū, vllo tempore deuenire poſſint. Ad hæc nulla eſſe & pro infectis haberi volumus, omnia & quæcunque facta hucuſque teſtamenta, legata, donationes, & alia diſpoſita huiuſmodi, quæ viuentibus adhuc teſtatoribus, aut alias locū non habuerunt, ac pariter ab inteſtato, ſucceſſiones, nō tamen litigioſas, quæ plenarium non ſunt effectum ſortitæ. De hinc vero diſtrictius prohibemus ne talia, ſiue in prædictos illegitimos vtriuſque ſexus, ſiue in illorum coniuges ſiue ipſorum parentes, filios, deſcendētes, aſcendentes, vel alios cognatos ſiue uiuentibus, ſiue defunctis dictis illegitimis, etiā paupertatis, dotis, aut alterius cuiuſcūque pii operis intuitu fiant, neue ipſi vnquā in rebus, bonis, pecuniis, iuribus, iuriſdictionibus, & actionibus prædictis, ſiue totis, ſiue in parte ſuccedāt, aut illa ad ipſos, quauis diſpenſatione ſuffultos, etiā per prædictū circuitū deueniant, neue de vlla in aliū, ſeu alios conceſſio, donatio, tranſlatio, aliaue diſpoſitio fiat, aut alia bona ſimilia, vel diſſimilia, illegitimis, aut aliis ſupradictis concedātur. Quod ſi prędictorū quiſquā fuerit præſentiū violator, teſtamentū, donatio, legatum, & diſpoſitio omnino non teneat, nec etiā quoad alios capaces, & res alias valeat, ſicque diſponens priuilegio, diſpenſatione, facultate & indultu prædicto eiuſque vſu & cōmodo etiā in cæteris omnibus ipſo ſit iure priuatus. Nemo quantūuis capax illius prætextu fructus, res, pecunias, aut prorſus alia bona ſua faciat, nec illa detinens vlla præſcriptione, aut vllo alio iuris pſidio adiuuetur, ſed ad integrā illorū reſtitutionē quocūque tēporis lapſu non obſtante debeat coerceri. Ita vt omnes in eccleſijs, monaſterijs & beneficijs ſucceſſores, tā coniunctim, quā diuiſim, quiſque videlicet pro rata ſua, illa omni tēpore recuperare poſſint, & qui primus cæteris ab eo monitis & negligentibus iudiciū intenderit, ei ſoli res tota merito vendicetur. Nullus vero huiuſmodi ſucceſſoribus pro prædictis inſiſtentibus, ac etiā de peculio alias quā ex rebus eccleſiaſticis confecto, locorū ordinarij. tā conceſſorū & relictorū illegitimis, eorumq; cauſa quā quorūcunque aliorū annuorū immobilium, & ſe mouentiū, nec non pecuniarū, fructuum, rerū, & iurium, alias ſub dictis teſtamētis, donationibus, legatis, & diſpoſitionibus cōprehenſorū, corporalem poſſeſſionē, amotis inde & expulſis quibuſcunque detentorib. ſiue incapacibus, ſiue capacibus, per ſe vel alium ſeu alios, liberè apprehēdant & apprehensā huius ſedis nomine cuſtodiant, donec ipſa ſedes de illis, vti tū tulerit piorū operum neceſſitas duxerit prouidēdum. Bona verò res & iura feudalia, vel emphyteutica (alijs legitimis ad ea fortè vocatis non exiſtentibus) eo ipſo deuoluta, & iuri ac proprietati ſuarum eccleſiarū, & locorū reſtituta, & cum reliquis eorum bonis coſolidata eſſe declaramus, Decernētes irritum, & inane quicquid ſecus per quaſcunque ſcienter vel

ignoranter

ignoranter contigerit. Non obſtantibus,&c.

Quã conſtitutionem idem Pius V.die 5.Martij 1572. per aliam conſtitutionem fol.1159.inci.Ad Romanum & cap.declarauit loqui, intelligi debere etiam de quibuſcunq; bonis, patrimonialibus,tã mobilibus,quã immobilibus,& ſe mouentibus iuribus,& actionibus quibuſcunque.

ADDITIO Pro quarũ Conſtitutionum maiori declaratione adeſt notabilis deciſ Rotæ Romanæ 214.part 2.diuerſorũ Aldobrandini, tunc Auditoris nunc Sũmi Pontificis die 29 Octob.1584 fol 121. vbi refert ex d. bullæ diſpoſitio ne fuiſſe concluſum & indicatũ,non prohiberi laicũ uigore priuilegiorum diſponere in illegitimos de bonis mere patrimonialibus,& laicalibus nullam habẽtib mix turam cum bonis ab eccleſia profectis,ſed bullam comprehendere ſolum clericos diſponentes de bonis nedum quæſitis ex fructibus beneficiorum, ſed etiam de bonis patrimonialibus,itẽ & laicos,quando diſponerent de bonis ab eccleſia profectis,ut ſunt emphyteuſis, & feuda eccleſiaſtica, & bona quæſita ex penſionibus quas laici,ex priuilegio aliquando obtinent.

Quamuis illa Pij V. conſtitutio reuocatoria facultatum teſtandi,& diſponendi in illegitimos edita nimis dura lex habeatur,ſeruãda tamen eſt ad tex.in l.proſpexit,ff.qui & à quib.&c.Sed eſt rurſus cum hac moderatione interpretanda,vna cum eiuſdem conditoris declaratoria, quæ retentis eiſdem terminis conſtitutionis declaratæ intelligi debet,cũ omnibus illius clauſulis,vt ſcilicet ſonent,& reſtringantur quoad licẽtias,priuilegia, & indulta a iure ſpeciali prouenientia,non autem a iure communi conceſſa in fauorem illegitimorum, tum quia ſublato iure ſpeciali regulariter nõ tollitur ius commune,quod vti potentius difficilius reuocatur, quam ius ſpeciale ad tex.in l.Eius militis §.militia miſſus,ff.de milit. teſtam.tum quia a iure antiquo nõ cenſetur receſſum,niſi quatenus in nouo exprimitur.argu.tex.in l.Præcipimus,§.fin.vbi gloſſa. C. de appellat. & per hãc extrauag.nulla mentio, neq; receſſio fit à iure cõmuni,& ideo quando fieret diſpoſitio in illegitimos de bonis cuiuſcunque qualitatis uigore alicuius facultatis,ſeu gratiæ particulariter competẽtis, & Sedis Apoſtolicæ Authoritate impetratæ contra,vel præter ius commune,hoc præciſè intelligit prohibitum,& reuocatum per hanc extrauag. Nõ autẽ quando Clerici ſeculares in Sacris conſtituti,vel obtinentes Beneficia Eccleſiaſtica,(omni dolo,& fraude ceſſante) in ſuos vel alienos ſpurios pauperes,& bonę cõditionis,ac famę diſponerent ex cauſa alimentorum vel dotis quæ loco alimentorum ſuccedit,vt hac conſtitutione non obſtãte id licite poſſint iuxta æquitatem Canonicã,& iuris communis diſpoſitionem contentam in c.cum haberet,& ibi Panor.& Card. Ale.de eo, qui dux.in matrim.quã pol.per adulter.late Anton.Gabriel li.6.com. concl. tit.de alimentis concluſ.1.cum alias reſultaret iniquitas contraria naturali pietati,quæ declaratio clare colligitur ex Nau.in cõmen. de ſpolijs. §.18.num.9.& ſeq.quo loci hanc Pii V.extrauag.ad verbum plures ad illam adijciendo annotationes refert,& repetit ac confirmat cum eorundem argumentorum formatione in conſ.4.& 5. de teſtam. in nou. & fuit

ita

ita deciſum per Rotam Rom. in dec. 487. diuerſ. volum. 1. quæ Rota, ſub n. 12. ſubdit, vt in tali caſu diſponi poſſit in primis tamen de bonis patrimonialibus, aut aliis, quam ex beneficijs acquiſitis, & in ſubſidium ex fructibus beneficiorũ, ſeu penſionum &c. An vero filius Sacerdotis, ſiue Clerici Sacris ordinibus inſigniti valeat ſuccedere matri, adde Didac. Cou. in Epitome de ſponſal. & matrim. part. 2. cap. 8. §. 5. nu. 17 Vrſillum in annot. ad deciſ. Afflicti 95. & Molinam de iuſtitia diſput. 167. ſub. 4 concluſ.

Item declaratur, vt reuocatio, quæ per hanc Pij V. conſtitutionem fit, non extendatur ad priuilegia, ſeu indulta conceſſa ab Imperatore, Regibus, & regalia iura habentibus filijs Clericorũ, quoad facultatem capacitatis ſuccedendi circa tẽporalia, extra tamen dominiũ tẽporale Papę ex Nauar. in propriis huius bullæ terminis in pręalleg. conſ. 5. n. 6 & 7.

Deniq; declarat, vt præfata extrauag. quatenus annullat legitimationes, & vt ipſis non obſtantibus excludãtur etiam ipſi illegitimi a iure ſuccedendi, tanquam exorbitans, reſtringatur, iuxta limites, ſeu terminos, de quibus loquitur, & ſic ad effectum tantũ ne legitimationum prætextu poſſint mediate, vel immediate ſuccedere, aut alias acquirere, non autẽ ut cenſeantur inhabilitati ſimpliciter ſcilicet, vt illarum uigore non poſſint effugere turpitudinẽ, & maculã; ac fieri honeſti, & digni, cum iſta reſpiciant perſonam, & conſtitutio loquatur quoad bonas, vt prætertur, vnde tanquã penitus diuerſa inductũ in vno non porrigitur ad aliud, prout illam in hac parte ſic declarat Rot. Rom. in deciſ. 505. diuerſ. vol. 1.

Quoad illegitimos volẽtes ingredi Religionẽ, & de eis iam ingreſſis, vide infra in verbo Monaſteria, ſeu conuentus Regularium.

INVENTARIVM ACTORVM.

SCiendum eſt, ꝙ ne Sede vacante acta cauſarum criminalium occupentur, fuiſſe Pij V. conſtitutione præceptũ omnibus Epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ Curiæ, fol. 111. in Bullar. publicata Romæ die vltima Martij 1571. inc. Muneris noſtri eſt additum prohibere per quem ſalubris delictorum animaduerſio perperam diſturbatur. Nefarium etenim facinus in pleriſque Epiſcopatibus Regni Siciliæ citrã, & vltra Farum, audiuimus exoriri, ꝙ Cathedralibus Eccleſijs Præſule viduatis, Vicarii a Capitulis conſtituti, gratia, timore, odio, vel ſordibus, quas volunt inquiſitiones, & teſtimonia rerum, & cauſarum criminalium violant, ſurripiunt, & lacerant, ne dictorũ cognitio, vel vindicta uſpiã conſequatur. Nos ad hoc malũ, qua poteſt induſtria, coercendũ, pro noſtro officio intenti, præcipimus omnibus Archiepiſcopis, & Epiſcopis dictiRegni, præſentibus, & futuris, vt deinceps inuentariũ, authenticũ omniũ, & quarũcunq; ſuæ Curiæ querelarũ, accuſationũ, inquiſitionũ, denunciationũ, teſtificationum, inſtrumẽtorũ, proceſſuũ, cæterorumq; actorum cauſarum, & negotiorum criminalium, *Congruit tit. de off. ord. ſeu tit. ne ſede vac.*

etiã mixtorum, quę apud Curiæ ſuæ notarium fuerint, quotãnis in perpetuum conficiant, confectum, & dicti notarij manu ſubſcriptum, pœnes ſe cuſtodiant, donec ſuper iis fuerit iudicatum. Et ſi eos de vita decedere interim cõtigerit, illud vniuerſum ſigillo ſuo obſignatum, fidei Sacerdotis cui peccata cõfitentur, morte impendente cõmittant, qui ea ſecura protinus ipſum Prælato, ac domui, ſeu conuentui digniori Regularium illius Ciuitatis debeat reſignare; vt ab eis tute, & fideliter aſſeruetur, donec futurus aduenerit Præſul, cui illud itidẽ clauſum, & integrũ tribuat. Quod ipſimet per ſe faciant, ſi quando neceſſe habuerint peregre proficiſci, ita vt illud ipſum ſtatim cũ præſentes redierint, recipiant ab eiſdem. Quicunque autẽ teſtimonia, proceſſus, ſcripturas, & inſtrumenta huiuſmodi quocunque modo violauerit, corruperit, ſubtraxerit, cõbuſſerit, ſuppreſſerit, aut iuſſerit id fieri, ſeu auxiliũ conſiliũ vel fauorẽ præſtiterit, omni ſit dignitate, officio, & beneficio, præſentiũ authoritate priuatus, & ad futura inhabilis eo ipſo. idem quoque, & pariter notarius, cui quid prædictorũ defuerit, aut alias deliquerit in prædictis, tanquã falſi reus declaretur, pœnaſque omnes ſubeat, quæ ſunt in huiuſmodi rerum falſarios per ſanctiones Canonicas, & conſtitutiones legitimas irrogatæ. Nulli ergo &c.

IVDEX.

Congruit titulo de hæret.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod Iudices, & cõſeruatores a ſede Apoſtolica deputati ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorẽ partibus nõ ſuſpectum ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti aſſumere, & ſecundum eius relationem iudicare teneantur. Leo decimus in Conc. gener. Lateranen. decreuit, fol. 183. in bullar.

IVRAMENTVM.

PRAETER Sũmiſtas in hoc verbo ſciendũ eſt, ꝙ vltra conſtitutionẽ Nicolai, Tertii relatã in c. 1. de iureiur. in 5. extat Gregorii XII. illius innouatio, & aliarum ſanctionum cõtra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa, & eccleſiaſticæ libertatis, ac decretis Cõcilii Triden. aduerſantia, publicatæ Romę die 14. Septembris 1584. fol. 144. in Bullar. incip. inter Apoſtolicas, & infra. Verumtamen multi infirmi, cupidiq; ſenſus ſeſe in huiuſmodi iuramenta cum animarum ſuarum periculo præcipitant. Nos quoniã hęc Sanctorũ quoque Patrum inſtitutis, & ſalubri rerum Eccleſiaſticarum directioni aduerſantur, & tanquam de radice ambitionis procedentia, omne bonũ in Eccleſijs, rebuſque publicis peruertunt, ea nouæ prouiſionis ſubſidio prohibere volentes præſentiũ authoritate innouamus prędictam cõſtitutionem Nicolai Papæ, itidẽ que alias omnes canonicas ſanctiones de abuſu, & reprobatione huiuſmodi iuramentorũ promulgata, volumuſque eas vbique ab omnibus etiam quoad pterita inuiolabiliter obſeruari, An etiã pręcipimus, & interdicimus

mus Prælatis, Canonicis, & aliis ſupradictis, nec nō Eccleſiar um capitulis, & Monaſteriorū, cęteriſque Cōuentibus, Ciuitatum quoqu e Caſtrorum, & Terrarum Communitatibus & perſonis quacunq; dignitate præditis, ne vlla omnino iuramenta illicita, impoſſibilia, damnoſa, v el liberrati ec cleſiaſticæ, aut decretis Concilij Trid. obuiantia, ſiue ante, ſiue poſt, electiones, confirmationes, prouiſiones, receptiones, admiſſiones, aut alios actus, vbicūque, ac quocunq; tempore etiam prætextu cuiuſuis conſuetudinis quanticunque tempore obſeruatæ, quæ potius corru ptela eſt cenſenda, ſiue in genere, ſiue in ſpecie præſtare, reddere, vel exigere, neue ſuper præſtitis, redditis, vel exactis hucuſque quemquam in iudicio, vel extra inquietare audeant quoquo modo, vel turbare, illos enim qui iuramenta illicita, impoſſibilia, dannoſa, vel eccleſiaſticæ libertati, aut decretis d. Concilii obuiātia, exigere cōtēderint, Epiſcopos vide licet, & alios quoſcunq; Pontificali dignitate præditos ſuſpendimus a diuinis, Capitula vero, & Conuentus eorumque Eccleſias, & loca omnia interdicto Eccleſiaſtico ſupponemus, ac ſingulares perſonas excommunicationis ſentētia innodamus, inhabileſque facimus ab obtenta, & alia obtinenda eo ipſo, nobiſque, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti relaxationē ſuſpenſionis, & interdicti, necnon abſolutionem ab excōicationis ſententia huiuſmodi perpetuo reſeruamus. Decernentes eos qui talia iuramenta ſcienter pręſtiterint, vſu, & cōmodo rei, & gratiæ cuius cauſa iurauerint, eo ipſo priuatos eſſe; alios vero ignorantes ad præſtitorū iuramentorum hmōdi obſeruationē minime teneri. Nec nō irritū &c. Non obſtantib. &c.

LIBRI PROHIBITI.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod extat Index Librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres à Tridentina Synodo delectos, authoritate Pij Quarti primum editus, poſtea vero a Sixto V. auctus, & nunc demum S. D. N. Clementis Papæ viij. iuſſu recognitus, & publicatus, inſtructione adiecta de exequendę prohibitionis, deque ſincertè emendandi, & imprimendi libros oratione. *Cōgruit. titu. de hæreti.*

Si quis autem aduerſus eas regulas, prohibitionemque fecerit, is quidē qui hæreticorum libros, vel cuiuſuis authoris ſcripta propter hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpictionem damnata, atque prohibita legerit, habueritue, ipſo iure excōmunicationis pœnam incidat, eamque ob cauſam in eū, tāquam de hæreſi ſuſpectum inquiri, & procedi liceat præter alias pęnas ſuper hoc ab Apoſtolica ſede, ſacriſque Canonibus conſtitutas. Qui autem libros alia de cauſa prohibitos legerit habueritue, præter peccati mortalis reatum, epiſcoporum arbitrio ſe nouerit puniendum, vt patet ex conſtitutione Pij 4. die 24. Martij 1564. incip. Dominici, fol. 803. in bulla. & eſt impreſſa etiam in d. Indice.

Qui hæreticorū libros hæreſim continentes, uel de religione tractātes ſine authoritate Summi Pont. & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legētes, aut re-

Digitized by Google

tinentes, imprimentes aut quomodolibet defendentes ex quauis cauſa publicè vel occultè, quouis ingenio, vel colore, ſunt ēt excommunicati in Bulla Cœnę Domini, capite primo, & eſt reſeruata Summo Pontifici.

Sciendum eſt etiam qualiter poſt additionem dicti indicis extat Clementis Papæ Octaui prohibitio operum damnatæ memoriæ Caroli Molinei cum reuocatione licentiarum illa legendi, & retinendi, quibuſcunq; perſonis hactenus conceſſarum, & inhibitione, ne eædem licentiæ cuiquam de cætero concedantur, publicata Romæ die 26. Auguſti 1602. Incipier. Apoſtolicæ ſedis & infra.

Motu proprio, & ex certa ſciētia, ac matura deliberatione noſtris, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione omnia, & quæcunq; prædicti Caroli Molinei Hæretici ſcripta, opera, & commētaria, Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra authoritate de nouo perpetuo dānamus, reprobamus, interdicimus, & anathematizamus, eorumq; lectionem, & retentionem vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, honoris, & pęminentiæ, licet de illis ſpecialis, & indiuidua mentio habenda foret, exiſtāt, ēt ſub excommunicationis latæ ſententiæ, aliiſq; cenſuris, & pœnis in indice librorum prohibitorum contentis, ac etiā ſuſpicionis ipſius hæreſis, quantumuis ſcripta, opera, & commentaria ipſa, iam quouis modo fuiſſe expurgata prætendant, diſtrictè perpetuò interdicimus, & prohibemus. Et propterea oēs, & quaſcunq; licentias quibuſuis perſonis, tam ab ordinarijs locorum, quā etiā ab ipſis Cardinalibus ſuper dicto indice deputatis, ac ſupremis Sanctæ vniuerſalis Inquiſitionis contra hæreticam prauitatem Inquiſitorib. ac à nobis, & Apoſtolica ſede quomodolibet conceſſas legendi, & retinendi libros eiuſdē Caroli Molinei, ēt ſub alio nomine inſcriptos, vel expurgatos, cum nō aliter quā igne expurgari poſſint reuocamus, caſſamus, & annullamus, inhibentes omnibus, & ſingulis ſupradictis, nè de cætero huiuſmodi licentias cuiquā concedant, vel impartiantur Quinimo omnē facultatem concedendi huiuſmodi licentias, retinendi, vel legēdi opera huius impij authoris, ex quacunque cauſa, & ſub quouis prætextu, & colore quibuſcunq; perſonis, quauis authoritate ēt Apoſtolica ſuffultis, & quacūque dignitate præditis, ēt ipſiſmet Cardinalibus ſuper indice librorum prohibitorum deputatis, ac ſupremis Inquiſitorib. prædictis adimimus, eamque nobis, & ſucceſſorib noſtris Romanis Pontificibus tantū reſeruamus. Caſſantes inſuper, & ex nunc irritantes quaſcunque licentias, etiam a nobis conceſſas. & a ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus reſpectiuè cōcedendas, quę manu noſtra, aut ſucceſſorum prędictorum ſubſcriptæ non fuerint. Per has tamen noſtras literas non intendimus prohibere retentionem librorum iuris canonici, & aliorum Catholicorum Authorū habētium additiones, ſeu apoſtillas, vt vocant, huius impii hominis, ipſis tamen additionibus, ſeu Apoſtillis deletis, & emendatis iuxta cenſuram de mandato noſtro nuper editam, & in Typographia Camerę Apoſtolicę impreſſam Romæ hoc anno MDCII. cartis ſeu foliis xxiiij. diſtinctam, cu-

ius

ius initium eſt. Cenſura in omnes additiones, ſeu admonitiones margina les damnatæ mem. impij Caroli Molinei ad textũ Iuris Canonici, Commẽ taria Decij, In decretales, & ius ciuiles, ad conſilia Decij, & Alexandri, & ad Dynũ de reg iu. & Deciũ in titulo ff. de reg. iu. finis vero eſt. Aliqua for taſſe in præmiſſis, & conſimilibus additionibus ab oculis noſtris effuge-rũt, notatu, & cenſura digna, quæ diligens lector animaduertens delere prorſus teneatur. Poſtremo ſub cenſuris, & pęnis ſupradictis omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus per Apoſtolica ſcripta mandamus quatenus intra menſem a publicatione præſentiũ in locis per quæ eædẽ ad eorũ noti tiã peruenire poſſint, facienda computandũ, omnia, & ſingula ſcripta, opera, & commentaria prædicta Caroli Molinei, realiter, & cum effectu locorum ordinarjs, vel inquiſitoribus exhibeant, & conſignent, Ipſis vero locorũ ordinarijs, uel inquiſitorib. vt illa ſtatim nulla interpoſita mora, aut expectata licentia igne cõburant, & cõburi faciant, vt autem &c

LITANIAE.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt extare Decretum S. D. N. Clemẽtis Papæ viij circa litanias obſeruandum.

Quoniam multi hoc tẽpore priuati etiam homines prætextu alendæ deuotionis, nouas quotidie Litanias euulgant, vt iam prope innumerabi les formæ Litaniarum circũferantur, & in non nullis ineptę ſententiæ, in aliis (quod grauius eſt) periculoſæ, & errorem ſapientes inueniantur, San ctiſſ. Dominus Noſter Clemens Papa viij. pro ſollicitudine ſua prouidere volens, vt animarũ deuotione, denique, ac ſanctorum inuocatio, ſine vllius detrimẽti ſpiritualis periculo foueatur, præcipit, ac mandat, vt retentis antiquiſſimis, cõibus litanijs, quę in Breuiarijs, Miſſalibus, Pontificalibus, ac Ritualibus continentur, nec nõ litanijs de Beata Virgine, quæ in Sacra Sede Lauretana decantari ſolent. quicunq; alias litanias edere, vel iã editis in eccleſiis. ſiue Oratoriis, ſiue Proceſſionibus, vti voluerint, eas ad Congregationẽ Sacrorũ rituũ recognoſcendas, & ſi opus fuerit corrigendas mittere teneantur, neq; ſine licentia prædictæ Congregationis, eas in publicum edere, aut publice recitare præſumant, ſub pœnis (vltra peccatum) arbitrio Ordinarij. & Inquiſitoris ſeuerè infligendis. Præſens decretum factum fuit in generali Congregatione Sanctæ Romanę, & vniuerſalis Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico in Mõte Quirinali coram prædicto Sanctiſſimo Domino Noſtro, ac Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinalibus, aduerſus hæreticam prauitatem generalibus Inquiſitoribus, octauo Idus Septembris, Anno a Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, MDCI.

Quintilianus Adrianus. Notarius.

Digitized by Google

PRæter Summiſtas ſciendum eſt qualiter Leo X. in Concilio generali Lateranen. decreuit fol. 171. in bul. incip. Apoſtolici, & infra.

Omnibus, & ſingulis philoſophis in Vniuerſitatibus ſtudiorum Generaliũ, & alibi publice legentibus, diſtricte præcipiendo mandamus, vt cũ Philoſophorum principia, aut Cõcluſiones, in quibus a recta fide deuiare noſcuntur, auditoribus ſuis legerint, ſeu explanauerint [quale hoc eſt de animæ mortalitate, aut vnitate, & mundi æternitate, ac alia huiuſmodi] teneantur eiſdẽ veritatẽ religionis chriſtianæ omni conatu manifeſtã facere, & perſuadendo pro poſſe docere, ac omni ſtudio huiuſmodi philoſophorum argumenta, cum omnia ſolubilia exiſtant, pro viribus excludere, atque reſoluere, & cum non ſufficiat aliquando tribulorũ radices præſcindere, niſi, ne iterũ pullulent, funditus euellere, ac eorum ſemina, originaleſq; cauſas, vnde facile oriũtur remouere, cũ præcipue humanæ Philoſophiæ ſtudia diuturniora, quã Deus ſecundũ verbũ Apoſtoli euacuauit, & ſtultã fecit, abſq; diuinæ ſapientiæ condimento, & quæ ſine reuelatæ veritatis lumine in errorẽ quandoque magis inducũt, quam in veritatis elucidationem; Ad tollendam omnẽ in præmiſſis errandi occaſionẽ hac ſalutari conſtitutione ordinamus, & ſtatuimus, ne quiſquam de cætero in Sacris Ordinibus conſtitutus, ſecularis vel regularis, aut alias ad illos à iure arctatus in ſtudijs generalibus, vel alibi publice audiendo, philoſophiæ, aut poeſis ſtudijs vltra quinquenniũ poſt grãmaticã, & dialecticã, ſine aliquo ſtudio Theologiæ, aut iuris Pontificij incumbat. Verũ dicto exacto quinquennio, ſi illis, ſtudijs inſudare voluerit, liberũ ſit ei, dũ tamen ſimul aut ſeorsũ, aut Theologiæ aut Sacris Canonibus operã nauauerit, vt in his Sanctis, & vtilibus profeſſionibus Sacerdotes Domini inueniãt, vnde infectas Philoſophiæ, & poeſis radices purgare, & ſanare valeãt. Et hos canones per ordinarios locorũ vbi generalia ſtudia vigẽt, & rectores vniuerſitatis eorũdẽ ſtudiorũ ſingulis annis ĩ principio ſtudij, ĩ uirtute ſãctæ obediẽtiæ publicari mãdam⁹. Nulli ergo, &c.

Leo X. Congruit tit. de magiſtr.

Congruit titu. de cleric. uel monac.

Extat item eiuſdem Leonis X. in eodem Concilio Lateranenſi Decretum obſeruandum a Magiſtris, & Præceptoribus Scholarium fol. 194. in Bullar. incip. Supernæ, & infra.

Leon. X.

Cum omnis ætas ab adoleſcentia prona ſit ad malũ & a teneris aſſuefieri ad bonum, magni ſit operis, & affectus, ſtatuimus, & ordinamus, ut magiſtri ſcholarium, & præceptores, pueros ſuos, ſiue adoleſcentes nedũ in grãmatica, & rhetorica, ac cæteris huiuſmodi erudire, & inſtruere debeant, verũ etiã docere teneantur ea, quæ ad religionẽ pertinent, vt ſunt præcepta diuina, articuli fidei, Sacri Hymni, & Pſalmi, ac Sãctorũ uitæ diebus, feſtiuis nihil aliud eos docere poſſint, quam in rebus ad religionẽ, & bonos mores pertinen. eoſq; in illis inſtruere, & hortari, & cogere in quã t poſſunt teneãtur, vt nedũ ad miſſas ſed etiã ad veſperas, diuinaq; officia audienda, ad eccleſias accedãt, & ſimiliter ad prædicationes, & ſer-

mones audiendos impellant, nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat eis legere poſſint.

Sciendum eſt inſuper qualiter Pij V. conſtitutione cauetur. quod Ordinarij conſtituant loca, in quibus pueri Doctrina Chriſtiana erudiantur cũ facultate erigendi Confraternitates; & indulgentias pro confratrib. pueros docentibus fol. 1163. incip. Ex debito, & per Greg. XIII. facta etiã fuit ampliatio indulgentiarum a Pio V. ſocietatib. ad pueros; & rudes in bonis operibus, & doctrina Chriſtiana erudiendos deputatis conceſſarum, vt in eius conſtitutione incipen. Vniuerſis fol. 1204. in bullar. & faciunt diſpoſita per Concil. Tridentinum Seſſione 24. de ref. cap. 4. & ſeſſ. 4. c. 1. & Seſ. 23. de ref. c. 18.

MATRIMONII IMPEDIMENTA.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod duodecim illa impedimẽta matrimonij per eos adnotata in verbo Matrimonium, remanent incorrecta præter tria ſequentia, quæ per Conc. Trid. reſtringuntur, & circa impedimentum ex cognatione ſpirituali proueniens vltra diſpoſita in ti. de cognat. ſpirit. in 6. & per Coc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. matr. c. 2. adeſt Pij V. declaratio præfati decreti Conc. Trid. de cognitione ſpirituali in maritum vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, baptizatiq; patrẽ, & matrẽ & quaſcunque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam baptizantis, & baptizati, publicata Romæ die 19. Decem. 1566. fol. 953. in bullar. incip. Cum illius vicẽ & infra. Sane licet ex eo, quod in Conc. Trid. decretũ fuerit cognationem ſpiritualem inter eos tantum contrahi, qui ſuſcipiũt baptizatum de Baptiſmo, ac baptizatum ipſum, & illius patrem, & matrẽ nec non baptizantẽ, & baptizatũ, baptizatiq; patrẽ, & matrem in reliquis perſonis, quæ per antiquos canones occaſione cognationis hmõdi contrahere prohibebãtur, omne impedimẽtũ ſublatũ eſſe videatur; adhuc tamẽ ab aliquib. dubitari accipimus, an ſalẽ impedimẽtũ cognationis ſpiritualis hmõdi inter maritum, vel vxorẽ ſuſcipiẽtis, & baptizatũ nec non inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & patrẽ, ac matrẽ baptizatũ, vigeat, propterea quod prohibitum de vno coniuge, de altero & prohibitum eſſe videatur. Nos piarum mentium quieti, & Matrimoniorum fauori (quantum ex alto nobis permittitur) conſulere volentes, a præciſis verbis Concilij minime diſcedendum in præmiſſis eſſe cenſuimus. Et propterea nullũ amplius impedimentum ratione cognationis huiuſmodi ſubeſſe decernimus, & declaramus, quominus inter dictos maritum, vel vxorem ſuſcipiẽtis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quaſcunque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam baptizantis, & baptizati, in dicto Concilio nominatim non expreſſas, Matrimonium licite, & libere cõtrahi poſſit, & ita ab omnib. iudicari, &c. Cognatio tit. de cogna. ſpir.

Quantũ ad impedimẽtum publicæ honeſtatis attinet vltra diſpoſita in c. ſponſam, de ſponſal. & in c. vnic. eo. ti. lib. 6. cũ aliis concord. attenditur

hodie decretum Sacri Conc.Trid.ſeſſ.24. de ref.matrim.c.3.quod fuit declaratum per bullã Pij.V.Romæ publicatam die 21.Iulij 1568. fol. 1018. in bullar.incip.Ad Romanum ſpectat Pontificem,& infra.Sane ad aures noſtras peruenit,multos eſſe,qui dubitent,an decretum æcumenici Cõc. Trid.ſeſſ.24 de ref.matrim.c.3.quo cauetur impedimentum publicæ honeſtatis,vbi ſpõſalia valida non fuerint,prorſus tolli, vbi vero valida fuerint,nõ excedere primum gradum,cum in vlteriorib.gradib.nõ poſſit huiuſmodi prohibitio ſeruari,de ſponſalibus per verba(vt aiunt)de futuro tantum conceptis intelligatur,vel etiam matrimonia per verba de præſenti contracta,non tamẽ conſumata,quæ interdũ ſponſalia appellantur, comprehendat, ita vt ẽt in eo caſu impedimentũ inde prouenens ſublatũ fuerit.Nos itaq; vt omnis difficultas,dubitatione tollatur,attendentes ꝙ ſponſaliorũ appellatione, qua dictũ Conciliũ vtitur, non niſi improprie matrimonium verbis de præſenti conceptis cõtractum continetur,quodque agitur de correctione iuris veteris,quo caſu ſecundum proprietatem verborum dumtaxat procedendum eſt, præſertim cũ longè maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de præſenti contracto,q̃ in ſponſalibus de futuro vigere a nemine dubitetur; iccirco Motu ꝓprio authoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, & diffinimus decretum Concilii hmõdi oĩno intelligendũ eſſe,& procedere in ſpõſalibus de futuro dumtaxat,non aũt in matrimonio ſic (vt præfertur) contracto, ſed in eo durare adhuc impedimentũ in omnib. illis caſib.& gradib.quibus de iure veteri ante prædictũ decretũ Concilii introductũ erat. Et ita ab oĩb.iudicari debere,mandamus,atque ſtatuimus Non obſtãtibus,&c.

Circa impedimentũ affinitatis ex fornicatione ꝓueniẽs erat antea vſq; ad quartũ gradum,cap.quædã cum plurib.ſeq.32.q.7.& tot.tit. de eo qui cogn.conſang.vxor.ſuæ, ſed per Concilium Trid.fuit reſtricta vſque ad ſecundum gradum,& per eundem Summum Pontificem facta fuit altera declaratio decreti Conc.Trid.ſeſſ.24.cap.4 de ref.matrim.de impedimento affinitatis ex fornicatione proueniente publicata Romæ die 19.Decẽbris 1565.fol.954.in bulla.incip.Ad Romanũm Pontificem,& infra.

Sane poſtquam ex eo,quod Trid.Synodus impedimẽtum affinitatis ex fornicatione proueniens,per quod non ſolum Matrimoniũ contrahi prohibetur,ſed etiam poſtea factum dirimitur, ad eos tantum reſtrinxit,qui primo & ſecũdo gradu cõiungũtur,in vlteriorib. vero gradib.ſtatuit Matrimonium poſtea factum non dirimi,à pluribus Chriſti fidelibus,vt accepimus,eſt dubitatum,an licet in vlterioribus gradibus huiuſmodi matrimonium contractum non dirimatur,adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur.Et propterea nos omnes ambiguitatem tollere &animarum tranquillitati, ac Matrimonii libertati,quantum cum Deo poſſumus conſulere volentes, Declaramus,& Apoſtolica authoritate decernimus,nullum hodie impedimẽtum remanere, quominus in vlterioribus gradibus huiuſmodi libere,& licite Matrimonium contrahi poſſit,& ita ab omnibus iudicari,&c.

Quæſtio

Quæſtio illa quæ præteritis temporibus diſputabatur, An ſcilicet ſpadones quib.ambo teſticuli abſciſſi ſunt, ad matrimonium contrahendum habiles reputandi ſint, vel definita iam reperitur per quaſdam literas fel. rec. Sixti V. in forma breuis tranſmiſſas, ut infra.

Venerabili fratri Epiſcopo Nouarien. noſtro, Sedis Apoſtolicæ in Regnis Hiſpaniarum Nuntio. Sixtus Papa V.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Cum frequenter in iſtis regionib. eunuchi quidam, & ſpadones, qui vtroque teſte carent, & ideo certum, & manifeſtum eſt eos verum ſemen emittere non poſſe, quia impura carnis tetigine, atque immundis complexib. cum mulierib. ſe commiſcent, & humorem forſan quendam ſimilē ſemini, licet ad generationē, & ad matrimonij cauſam minime aptum effundunt, matrimonia cum mulieribus, & præſertim hunc ipſum eorum defectum ſcientibus contrahere præſumant, idque ſibi licere pertinaciter contendant, & ſuper hoc diuerſæ lites, & controuerſiæ ad tuum, & Eccleſiaſticū forū deducantur, req[...]ſiuit a nobis fraternitas tua, quid de huiuſmodi cōnubiis ſit ſtatuendū. Nos igitur attendentes, quòd ſecundū canonicas ſanctiones, & naturæ rationē qui frigidę naturę ſunt, & impotentes ijdē minime apti ad contrahenda matrimonia reputantur, quodq; prædicti eunuchi, aut ſpadones quas tanq̃ vxores habere non poſſunt, eaſdē habere, ut ſoro res nolūt, quia experientia docet tam ipſos, dū ſe potentes ad coeundum iactitant q̃ mulieres, quæ eis nubunt, non vt caſtè uiuant, ſed vt carnaliter inuicē coniugantur, praua, & libidinoſa intentione, ſub prætextu, & figura matrimonij, turpes huiuſmodi cōmixtiones affectare, quę cum peccati, & ſcandali occaſionem præbeant, & in animarum dānationem tendāt ſunt ab Eccleſia Dei prorſus exterminandæ. Et inſuper conſiderantes, q᷑ ex ſpadonū huiuſmodi, & eunuchorū coniugiis nulla vtilitas prouenit, ſed potius tentationū illecebrę, incentiua libidinis oriuntur; Eidē fraternitati tuæ per præſentes cōmittimus, & mādamus, vt coniugia per dictos & alios quoſcunq; eunuchos, & ſpadones vtroque teſte carētes, cū quibuſuis mulieribus defectum prædictum, ſiue ignorantibus, ſiue etiam ſcientibus contrahi prohibeas, eoſque ad matrimonia quomodocunq; contrahēda inhabiles authoritate noſtra declares, & tā locorū Ordinariis, ne huiuſmodi coniunctiones de cætero fieri quoquomodo, permittant, interdicas, quam eos etiam qui ſic de facto matrimoniū cōtraxerint, ſeparari cures, & matrimonia ipſa ſic de facto contracta nulla, irrita, & inualida eſſe decernas. Eos ēt, qui ſic iā contraxerūt, ſi appareat illos, nō vt caſte ſimul viuant contraxiſſe, ſed actib. carnalibus, & libidinoſis operam dare, ſimul in vno, & eodem lecto cū prædictis mulieribus dormire cōuincantur, omnino ſimiliter ſeparari cures: Nos enim ita in pręmiſſis, & non aliter per quoſcunq; Iudices & Commiſſarios, quacunque authoritate, & dignitate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretādi facultate in quacūq; cauſa & inſtātia iudicari, & diffiniri debere & ſi ſecus ſuper his a quocunq; quauis authoritate ſcienter, uel ignorāter

atten-

attentatum forſan eſt hactenus, vel attentari in poſterum contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus cuiuſuis Ciuitatis, Prouinciæ, aut Regni ſtatutis, legib. municipalibus, aut conſuetudinib. quæ abuſus potius, & corruptelæ cenſendæ ſunt, etiam ſi ab immemorabili tempore obſeruatæ dicantur cæteriſque contrariis quibuſcunque. Dat. Romæ apud S. Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die 27. Iunij 1587. Pontificatus noſtri anno tertio.

Harum literarum tenoré, prout iacet, refert Ioan. Gutier. lib. 1. can. q. q. cap. 16. ſub. num 18.

MATRIMONIALES DISPENSATIONES.

IN contrahédis matrimonijs vel nulla omnino detur diſpenſatio, vel raro, idq; ex cauſa, & gratis concedatur. In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur, niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam. verba ſunt Conc. Tridentini ſeſſ. 24. de reform. matrim. c. 5 in fine.

Hinc ſciendum, quòd cauſæ, quæ hodie in praxi verſantur in Romana Curia, pro quibus diſpenſationes ad contrahenda matrimonia conceduntur, ſunt infraſcriptæ, videlicet.

Propter dotem.

1 Quod cum oratrix dotem habeat minus competentem iuxta ſtatus ſui conditionem, cum qua virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere poſſit inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minus competente dote in vxorem ducere.

Pro muliere indotata.

2 Quod cum dicta oratrix indotata exiſtat, & dictus orator illam ſic indotatam in vxorem ducere, ac vſque ad quantitatem ſecundum oratricis qualitatem competentem ex integro dotare intendat.

Propter anguſtiam loci.

3 Quod cum dicta oratrix in dicto loco propter illius anguſtiam virum ſibi non conſanguineum, vel affinem, paris conditionis, cui nubere poſſit, inuenire nequeat.

Propter anguſtiam locorum, quando Oratores ſunt ex duobus locis orti

4 Quod cum dicta oratrix in dictis locis, etiā de vno ad alium ſe transferen. propter illorum anguſtiam virum ſibi &c. nequeat.

Clauſula etſi extra.

5 Etſi extra dictum locum, vel dicta loca nubere cogeretur, dos quam ipſa habet, non eſſet competens, neque ſufficiens, vt cum ea virum, cui iuxta ſtatus ſui conditionem nubere poſſet inuenire valeret.

Propter inimicitias

6 Quod cum inter dictorum Oratorum parentes, cōſanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortæ iam ſint, & ad præſens vigeant, aliunde tamē, quā ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & cæterū ſit, quod ſi Oratores prædicti inuicē matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiuſmodi omnino componerentur,

tur, pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis oratores præd. &c. cupiunt &c.

Propter lites.

7 Quod cum inter dictos Oratores, ſeu eorũ parẽtes lites ſuper rebus magni momenti ortæ iã ſint, & ad præſens vigeant, lites huiuſmodi omnino componantur, pro illis igitur, &c.

Pro confirmatione pacis.

8 Quod cum alias inter dictorum Oratorum parentes, cõſanguineos, vel affines, graues inimicitiæ viguerint, aliunde tamẽ quam ex cauſa matrimonii inter Oratores contrahendi, prouenientes, & ante illius tractatum exortæ & licet inter ipſos pax de recenti inita fuerit, nihilominus pro illius firmiori confirmatione oratores prædicti cupiunt, &c.

Pro belgis.

9 Quod cum oratores prædicti nouerint ſe Fidei orthodoxæ cultores, at Deo dante, ſub obediẽtia S. R. E. viuere intendant & in illis partibus, in quibus multi hæretici exiſtunt, ne contingat eos cum hæreticis cõtrahere, cupiunt &c.

Pro habitatricibus locorum ſitus ad litus maris.

10 Quod cum dictus locus ad litus maris ſitus continuis inuaſionibus pyratarum, & Fidei orthodoxæ hoſtium, expoſitus ſit, propterea externi homines non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, accedere velint, cupiunt &c.

Pro Oratrice excedente 24 annum.

11 Quod dicta Oratrix vigeſimumquartum annum excedens, hactenus virum paris conditionis, cui nubere poſſet, non inuenit.

Cauſæ infamiæ, quando adeſt carnalis copula.

12 Cum autem, Pater Sancte, niſi matrimonium inter Oratores contrahatur dicta Oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiaque exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri.

Quando Oratores contraxerunt ſeruata forma Concilii & conſumarunt, detectoq; impedimento; abſtinuerunt.

13 Quod ipſi alias ignorantes al ꝙ impedimẽtũ inter eos exiſtere, quo minus poſſent inuicẽ matrimonialiter copulari, matrimoniũ inter ſe per verba de præſenti publicè factis proclamationibus in eorum parochiali Eccleſia, iuxta formam Conc. Trid. nulloq; detecto, neque denunciato impedimento contraxerunt, illudq; in facie Eccleſiæ ſolemnizarunt, & carnali copula conſumarunt, poſtmodum verò cũ ad eorũ peruenit notitiã, eos quarto conſanguinitatis gradu inuicem eſſe coniunctos, propter ꝙ a carnali copula huiuſmodi abſtinuerunt, Cũ autẽ, Pater Sancte, Oratores prędicti in huiuſmodi matrimonio remanere non poſſint, abſq; Sedis Apoſtolicę diſpenſatione, & ſi diuortium inter eos fieret, grauia exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri, ſupplicant, &c.

Quibus expletis, rurſus ſciendũ eſt ꝙ praxis Romanæ Curiæ, pariterq; ſacra Concilii Congregatio cẽſuit, ꝙ diſpenſationes factæ non expreſſa

copula

ſcientiam oneramus, conceſſerit, & eius per fidẽ confeſſoris in ſcriptis factam cõſtiterit, quod infirmi, vt præmittitur, peccata ſua confeſſi fuerint. Coniunctos vero, ac omnes familiares, & domeſticos infirmi in domino rogamus & monemus, vt de infirmitate parochũ certiorẽ faciant, ac tam parochus, quam coniuncti, & familiares præfati infirmum ad confeſſionẽ peccatorum ſuadeant, & inducant. Quod ſi qui Medicorum præmiſſa non obſeruauerint, vltra pœnas in dicta Conſtitutione contentas, quas incurrere declaramus, perpetuò ſint infames, & gradu medicinę, quo inſigniti erant, oĩno priuentur, & a Collegio, ſeu vniuerſitate Medicorum eijciantur, ac pœna ẽt pecuniaria arbitrio ordinariorũ, vbi deliquerint, mulctẽtur. Et vt hæc oĩa inuiolabiliter obſeruentur, volumus, & eadem authoritate præcipimus & mãdamus, vt nullus poſthac vbiq; locorũ in medicina Doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas quouis Collegio, & vniuerſitate cõcedatur, niſi oĩa in præſenti noſtra conſtitutionis contẽta medio eorũ iuramento corã Notario publico, & teſtibus obſeruare in eorũ manibus, vel ordinarij iurauerint, & de huiuſmodi iuramento in priuilegio, ſeu licẽtia medendi ſpecialis mẽtio fiat. Quòd ſi collegia, & vniuerſitates præfatæ non recepto a promouendis iuramento huiuſmodi, eoſdẽ ad gradum prædictum promouerint, aut eiſdem medendi licentiam præſtiterint, pœnam priuationis facultatis alios vlterius doctorandi incurrant Mãdantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnib. & ſingulis venerabilibus fratrib. & Patriarchis, Primatib. Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in Ciuitatib. & diæceſibus propriis præſentes noſtras literas publicari faciant, ac iuramentum prædictum a Medicis iam promotis, ſeu licẽtiã medendi habentib. omnibus iuris remedijs exigant, neq; aliquos ad medendum in ciuitatib. & diæceſib. prædictis admittant, niſi eis conſliterit eoſdẽ iuramentũ huiuſmodi præſtitiſſe, & contumaces, & iurare ac iuramentũ huiuſmodi iã præſtitum exhibere recuſantes, gradu medicinæ & oĩbus priuilegijs eiſdem medicis tam coniunctim, quàm diuiſim eis & eorũ cuilibet conceſſis per quoſuis etiã Romanos Pontifices priuent, ac ab ingreſſu eccleſiæ arceant, donec reſipuerint. Non obſtantib. præmiſſis priuilegiis, indultis literis apoſtolicis, quibuſuis perſonis, collegio, & vniuerſitati ſub quibuſuis verborũ formis & tenorib conceſſis. Quæ omnia quoad effectũ validitatis Conſtitutionis noſtræ, tantum reuocamus, caſſamus, & annullamus, & omnes Principes ſęculares, ac alios Dominos & magiſtratus tẽporales rogamus, requirimus & obſecramus per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti eiſdem in remiſſionem peccatorũ nihilominus iniungẽtes, quod in præmiſſis omnib. eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis & Epiſcopis aſſiſtant, & ſuum fauorem & auxilium præſtent, ac contrafacientes pœnis etiam temporalibus afficiant. Volumus autẽ quod pſentes literæ in Cãcellaria, & acie Cãpi Floræ publicentur, & inter conſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur &c.

Sciendum eſt, quod præter conſtitutionẽ Pij V. de medicorum Officio in curatione infirmorum relatã, extat altera Gregorij XIII. quod medici

Hębrei,

Digitized by Google

Hæretici,vel infideles ad Chriſtianorum curam non admittantur.publicata Romæ die 5.Aprilis 1581.fol. 1303. in Bullar.incip.Alias piæ mem. Paulus Papa quartus,& infra.

Vniuerſis vtriuſque ſexus Chriſti fidelib. diſtricte prohibemus, & interdicimus,ne poſthac Iudæos, vel alios Infideles ad ipſorum Chriſtianorũ ægrotantium,& infirmorum curam vocent,ſeu admittant, aut vocari, admittiue faciant,concedant,vel permittant. Mandantes propterea omnibus,& ſingulis Venerabilibus fratrib.noſtris Patriarchis,Primatib. Archiepiſcopis,& Epiſcopis,nec non dilectis filiis aliis locorum ordinariis, & quibuſuis Parochis,aliiſue animarum curam habentibus,& exercentibus,ſub indignationis noſtræ,ac aliis arbitrio noſtro infligẽdis pœnis,vt præſentes noſtras literas in ſuis Eccleſiis,quæ in illis Ciuitatib.vel diœceſibus conſtitutæ ſunt,in quibus Hebræi, vel alii infideles moram trahũt, quam primum ad eos perlatæ fuerint,& deinde ſingulis annis initio quadrageſimalis ieiunii publicent, aut publicari faciant,& quod ſi quis poſt earum publicationem etiam quomodolibet exemptus, ac cuiuſcunque ſtatus,gradus,ordinis,conditionis,& præeminentiæ exiſtens aduerſus illas facere auſus fuerit, ſacramenta ei Eccleſiaſtica nullatenus miniſtrentur,nec etiam a regularibus exemptis:& ſic decedẽs Eccleſiaſtica careat ſepultura,quæ quidem omnia parochi ægrotantibus ſignificare apto tempore nõ omittant,præſertim cum Iudæum,vel infidelem medicum ab eis admiſſum eſſe cognouerit, & alias ipſi locorum Ordinarij contra huius mandati transgreſſores debita animaduerſione procedant. Iudæoſque ipſos nihilominus iuxta Pauli,& Pij Pontificum prædictorum literas cõtra illos editas pro earum transgreſſione puniant.Non obſtantibus &c.

M I S S A.

PRAETER Summiſtas ſciendũ eſt,quod vltra decretum Concil. Trid. ſeſſ.22.de obſeruandis,& euitandis in celebratione Miſſæ,ibi (debitis horis celebrent) extat Pii V. Reuocatio licentiarum,ac facultatum celebrandi miſſas veſpertino tẽpore publicata Romę die 29.Martii 1566.fol. 924.in bullar.tenoris ſequentis.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater,& Dominus noſter Pius diuina prouidẽtia Papa quintus ad cuius notitiam peruenit,quòd nonnulli Cathedraliũ etiã forſan Metropolitanarum,collegiatarũ,& aliarum eccleſiarum, nec non Monaſteriorum,conuẽtuum,domorum,& aliorũ Piorum locorum ſecularium,& diuerſorum ordinum;ac Militarium regularium, Prælati,capitula,clerici,fratres,aliaſq; ſuperiores & perſonæ antiquum Sanctæ Romanę Eccleſiæ ritum in ſtatutis miſſarum celebrandarũ temporibus peruertere ſatagentes,diuerſas licentias & facultates miſſas,q̃ media nocte, ſeu in aurora Natiuitatis,ac de mane Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti,& forſan aliarũ feſtiuitatum iuxta prędictum Ritum celebrari conſueuerat,de ſero etiã forſan circa ſolis occaſum vigiliæ feſtiuitatũ

earundem

earundẽ in ſuis eccleſijs, & cappellis celebrandi, ſeu celebrari faciẽdi ab Apoſtolica ſede vel eius legatis, ac etiã maiori Pæniten tiario pro tempore exiſtente varijs prætextibus impetrauerunt, illiſque iampridem vtuntur, hoc ab antiquo catholicæ eccleſiæ inſtituto, ſanctorumq; patrum decretis deuiare cõſiderans, ac propterea hunc abuſum ab eccleſia Dei ſubmouere volens omnes, ac ſingulas licentias, & facultates huiuſmodi hactenus etiam Motu proprio, vel quorumuis, etiam Imperatorum, Regũ, & aliorum principum contemplatione, & ex quibuſuis cauſis, quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas, & alias literas deſuper confectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habens, Apoſtolica authoritate, ex certa ſcientia reuocauit, ac omnino caſſauit, & annullauit hac præſenti perpetuo valitura conſtitutione, quibuſuis Prælatis, capitulis, clericis, fratribus, alijſque ſuperioribus, & perſonis earundẽ eccleſiarũ, monaſteriorũ, conuentuũ, domorũ & aliorum locorũ in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis ſuæ, ac perpetuæ ſuſpenſionis a diuinis pœna diſtrictius inhibens, ne deinceps miſſas veſpertino tẽpore huiuſmodi licentiarum, & facultatum huiuſmodi, aut alio quouis prætextu celebrare, vel celebrari facere præſumant, ac mandans locorũ ordinarijs, vt eandẽ præſentem conſtitutionem ſub prædictis & alijs ſibi beneuiſis pœnis per quoſcunq; Prælatos, capitula, clericos, fratres, ſuperiores, & perſonas huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari faciãt, contradictores quoslibet authoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus, &c.

Quanta circumſpectione vti debeant Epiſcopi in concedendis licentiis, vt ſacroſanctum miſſæ ſacrificium in priuatis alicuius domib. Oratoriis celebretur, attendendũ eſt tũ ex Concilio Trid. ſeſſ. 22. in decreto de obſer. & euit. in celebratione miſſæ, ibi, Neue patiantur priuatis in domibus &c. & Illuſtriſſimi Cardinales declarauerunt id non debere permitti, niſi propter neceſſitatem, & tunc fieri debet Oratorio, aut altari ad diuinũ cultũ tantũ dedicato, vt refert Io. Guttierrez lib. 1. canon. quæſt. c. 30. nu. 28. tum quia quando Summus Pontifex hanc licentiam per breuia Apoſtolica indulget, ſolet in illis apponere ſequentia moderamina, ſeu clauſulas, videlicet, vt Oratoriũ ad hoc decenter extructũ, & ornatũ exiſtat, ac ab omnibus domeſticis actibus liberum, ab ordinario loci etiam viſitandum, & approbandũ. Itẽ vt miſſa celebrari poſſit per quemcunque Sacerdotem ſecularem, ſeu de Superiorũ ſuorũ licentia regularẽ. Item vt dicta conceſſio intelligatur, ſine tamen iurium parochialiũ præiudicio, ac exceptis diebus Paſchatis Reſurrectionis, Pẽtecoſtes, & Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Item adiici ſolet, at alii, præter familiares illius perſonæ, cuius contemplatione dicta licentia impartitur ſeruitio neceſſarios, ibidem miſſæ intereſſentes diebus feſtis de præcepto ab obligatione audiendi miſſam in Eccleſia minime liberi cenſeantur.

Poſſe Epiſcopũ in Synodo refrenare, ſeu reducere numerũ miſſarum, à Fidelibus relictarum, vbi tenues ſunt eleemoſinæ, & miſſæ nõ dicuntur, deducitur ex Concil. Trid. ſeſſ. 25. de reform. c. 4. Qua de re cum capitulo Cathedra-

Cathedralis Neap. ꝑ tenui eleemoſina incumberet onus celebrationis tot anniuerſariorũ, vt ad ſalutare remediũ præfati Concilij ſibi recurrendũ foret, hæſitabat tamen, eo quod in d. c. 4. de Miſſis tantũ mẽtio fiebat & non de anniuerſariis, & conſulti Illuſtriſs. Cardinales, eis ſuper hoc ipſius capituli nomine ſupplicatione porrecta reſcripſerunt, vt ſequitur.

Perilluſtri, ac Reuerẽdiſſimo D.no vti fratri, D. Archiepiſcopi Neap.

Perilluſtris, ac Reuerendiſſ. Domine. Cũ ex libello hoc Capituli iſtius Cathedralis nomine oblato cognitũ eſſet ab Illuſtriſs. Cardinalibus, qui ſacra Trid. Concilii decreta interpretantur, dubitari abs te; An eiuſdem Concilii decretũ ſeſſ. 25. c. 4. intelligatur etiam de anniuerſariis, ij Amplitudini tuæ ſignificandũ cenſuerunt, decretũ prædictũ in ſacrorũ etiam Anniuerſariorum reductione locum habere vt in margine ipſius libelli adſcriptũ eſt. Quamobrem Amplitudo tua præfati canonis facultate in caſu propoſito vti non dubitabit, & Bene in Domino valebit. Romæ die 26. Nouembris. 1583.

Amplitudinis tuæ uti frater Philip. Boncom. Card S. Sixti.

Itẽ, vt refert Gauzalez in præcit. commen. glo. 5. n. 29. declarauit eadẽ Sacra Concilij Congregatio, vt ſequitur. Fuit etiam dubitatum, quid iuris de illis, qui nullum certũ habent beneficium, ſed ſolũ iure legati relictũ fuit a quibuſdam, vt certæ in hebdomada Miſſæ celebrẽtur, & eorum hæredes faciant electionẽ Sacerdotũ, qui huiuſmodi legato ſatisfaciant? Reſponſum fuit à Congregatione, ſatis eſſe, ſi prædicti hæredes eligerẽt Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

In Eccleſiis Parochialibus, & quæ ſub Magiſtrorum laicorum gubernio, & directione eſſe ſolent, ex ſtauritis nuncupatis, ſacerdotalia munera, ac presbyterales functiones, quæ populi, & animarum curam quoquo modo concernere videntur, quales ſunt.

Candelarum, Cinerum, Palmarum, fontis Baptiſmalis benedictiones, ſanctiſſimi Sacramenti delationes, celebrationes Miſſarũ feriæ v. in Cœna domini, & Sabbati ſancti aſperſiones domorum, & quę in Dominicis diebus in Eccleſia fiunt, quęq; circa cultũ ſanctiſſimi Sacramenti Corporis Chriſti in 40. horarum oratione, & ſimiles non ad capellanos, ſeu Sacriſtam Eccleſiarum huiuſmodi ab eiſdem laicis deputato, ſed ad Parochum, ſeu Rectorem animarum curam habentem in Eccleſiis huiuſmodi inſtitutum præcedente examine, & aliis requiſitis ab Ordinario loci prouiſũ ſpectare debere cẽſuit Sacrorũ Rituũ Cõgregatio, die 18. Maii 1602.

Ptolomeus Cardinalis.

Alex. Gratianus pro Secretario.

MONASTERIA ET CONVENTVS REGVlarium virorum.

PRAETER Summiſtas, quantũ ad clauſuram attinet, ſciendum eſt Piũ V. per eius cõſtitutionẽ reuocaſſe omnes licẽtias ingrediedi monaſteria,

ria,& domos Cartuſieñ.& aliorum quorumcunq; Regularium ordinũ, etiam Mendicantium,quibuſuis mulieribus conceſſas ſub die 14. Octobris,& publicatam Romæ die 28.eiuſdem menſis 1566.fol.952.in bullar. tenoris ſequen. *Congruit ut de regula ſeu de ſtatu regular.*

Regularium perſonarum, quæ relicto ſæculo Dei ſe obſequio dedicarũt pro commiſſo nobis officio,quieti conſulere cupientes, ad ea remouenda,quæ religioſum earum propoſitum impedire poſſunt curã noſtrã libenter intendimus,vt nulla re,quæ eas a diuino cultu auocet,præpeditæ,ſecundum ordinũ ſuorũ regularia inſtituta, & decretum Sacri Trid. Concilij tranquillis mentibus gratum altiſſimo impendere poſſint famulatum.Quia igitur,& Carthuſienſium ordinis,& aliorũ Regularem vitã profeſſorum quies non parum ſolet,ſicut accepimus,perturbari, propterea quod mulieres modeſtiæ matrimonialis oblitæ,domos, ac monaſteria eorũ,contra ipſorũ inſtituita,prætextu confeſſionaliũ,aut aliarũ literarũ Apoſtolicarum ingredi audeant, ipſis etiam Abbatib. Præpoſitis, Prioribus,& aliis Præſidentibus aliquando recuſantibus,& renitẽtibus, non ſine magna eorum moleſtia,nec ſine graui laicorum etiã offenſione, ac ſcãdalo,ſi quãdo admitti nimis facilè videãt;huic rei prouidere volẽtes Motu proprio,& ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,omnes,& ſingulas facultates,ac licentias ingrediendi monaſteria,ac domos Chartuſienſiũ,& aliorũ quorũcunq regulariũ ordinũ,etiã mendicantiũ,mulieri cuiuſcumq; ſtatus,gradus,ordinis,conditionis, & quacũq; dignitate,ac prçeminẽtia præditis,etiã Comitiſſis,Marchioniſſis,Duciſſis,ſub quibuſcunq; verborũ tenorib.& formis, & cũ quibuſcuq; etiã derogatoriarũ derogatoriis,aliiſq; fortioribus,efficacioribus, & inſolitis clauſulis.Nec non irritãtib. decretis ab Apoſt.ſede quomodocũq; conceſſas,quarũ tenores perinde ac ſi de verbo ad verbũ præſentib. inſererentur,haberi volumus pro expreſſis,tenore pſentiũ reuocamus, & caſſas,irritas,& inanes eſſe decernimus;Diſtricte prohibẽtes mulierib. quæ prædictas facultates,& licentias prætendentibus,ſub excõmunicationis latæ ſentẽtiæ pœna,poſtquã harũ literarũ notitiã habuerint,a qua nõ poſſint niſi a nobis,aut a Rom.Pontifice,qui pro tẽpore fuerit,abſolui præterquã in mortis articulo;ne dictas domos,& monaſteria ingredi audeant. Ipſis uero monaſteriorũ,& conuentuũ Abbatibus,Præpoſitis, Prioribus, & aliis Præſidentibus,quocũq; nomine vocentur; & eorũ Monachis, Canonicis,& Fratribus,ſiue mendicantibus,ſiue non mendicantibus, ſub priuationis officiorũ,quæ in prçſentia obtinent,& inhabilitatis ĩ poſterũ ad illa,& alia oĩa,& ſuſpẽſionis,a diuinis ipſo facto,ſine alia declaratione,in currẽdis,pçnis,nec eas ĩtroducere,admittereue pſumãt.Nõ obſtãtib.&c.

Quã reuocationem confirmauit Gregor.XIII.extendens etiã ad monaſteria monialiũ per eius conſtitutionem incip. Vbi gratiæ, fol. 1239. in bullar.de qua infra in verbo Monaſteria monialium,ſuper qua reuocatione ab eodem Pio V.edita fuit declaratio in eum,qui ſequitur modum.

Nos Alexander miſeratione Diuina tituli Sancti Ioannis ante portã

V latinam

latinã Præsbiter Cardinalis Cribellus nuncupatus, omnibus, & ſingulis præſentes noſtras literas inſpecturis, lecturis, & audituris fidem facimus indubiã, & in verbo veritatis atteſtamur, qualiter Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter D. Pius Diuina prouidentia Papa V. viuę vocis oraculo nobis facto dixit, & declarauit, fuiſſe, & eſſe mentem & intẽtionẽ ſuã, ꝙ eius literæ in forma breuis, ſub die 24 Octobris 1566. Pontificatus ſui Anno primo editæ, in quibus, Mulieribus quibuſcunque Monaſteriorũ Regularium ingreſſus cũ d. rogatoriis clauſulis, & irritantib. decretis prohibeatur, non ſolũ cõprehenderent & comprehendant mulieres habentes, & habere pretendentes facultatem; & indulta ingrediẽdi huiuſmodi monaſteria, ſed etiam omnes, & quaſcunq; mulieres alias tã in genere quam in ſpecie. Significans nihilominus idem Sanctiſſimus D. N. eodem viuę vocis oraculo nobis facto, ꝙ propter hoc & per dictas ſuas literas nõ intelligit ꝙ mulieribus præcludatur aditus accedendi ad monaſteria, & loca regularia, ac eorũ clauſtra, quando in eis Miſſę, & alia Diuina officia celebrantur, ac quando proceſſiones fiunt & quãdo Chriſti fidelium cadauera ibi ſepeliuntur, ac etiam pro eis ſuffragia fiunt, ſed libere conceſſit, & concedit eiſdem omnibus mulieribus facultatẽ, vt ad illa loca, in quibus dicta pia opera exercentur cum aliis catholicis perſonis accedere libere, & licite poſſint, & valeant, & ſimiliter ꝙ quando diuinũ verbũ in eccleſia Monaſteriorũ, & regulariũ locorum huiuſmodi proponitur vel propter aliã quãcunq; cauſam eſt tantus concurſus populi, ꝙ commode ingredi non poſſint & egredi per principalẽ portã eccleſiæ, conceſſit & concedit eodem viuæ uocis oraculo, vt dictæ mulieres una cũ aliis ſęcularibus perſonis poſſint ingredi, & egredi per portã clauſtri Monaſteriorũ, & regularium locorum huiuſmodi, dummodo recto tramite accedant ad portã qua exitur a monaſterio non obſtantibus priuilegiis, & literis Apoſtolicis, ac quibuſcunq; in contrarium facientibus. In quorũ omnium & ſingulorum fidem, & teſtimoniũ præmiſſorum præſentes noſtras literas exinde fieri fecimus, illaſq; manu propria ſubſcripſimus, ſigilliq; noſtri quo in talibus vtimur, impreſſione cõmuniuimus. Dat. Romæ in Palatio Apoſtolico in ædibus noſtræ ſolitæ reſidentiæ ſub anno a Natiuitate Domini 1568. Indictione 11. Die uero 28. menſis Ianuarii, Pontificatus præ libati Sanctiſſ. D. N. Pii. V. Anno tertio.

Alex. Card. Cribellus. Robertus Fontanus locus † ſigilli

Adde Nana. in man. cap. 27. ſub n. 250. & in c. ſtatuimus nu. 62. in 4. notab. 19. q. 3. affirmantem fuiſſe etiam de mente, & ſententia Greg. xiiij includere etiã mulieres intrantes ſine vlla tali facultate, & licẽtia, & ſubdit ita ſeruare prætoriũ Pœnitentiarię, idẽ teſtatur author Catecheſ. Neap. li. 3. c. 12. f. 204. qualiter vero ad hũc finẽ intelligatur clauſura regulariũ uirorum, & ſic quando ſub iſta prohibitione ingreſſus monaſterii cõprehendantur horti, & ſacriſtiæ, itẽ in quibus caſib. mulieres, illaſq; admittẽtes propter huiuſmodi ingreſſum nõ incurrerẽt in pœnas, pleraq; alia ad

reſolutio-

reſolutionẽ dubiorum, & difficultatum, quę occurrere poſſent circa intelligentiam prædictarum conſtitutionum, declarationis Pij V. ſupra relatæ reperies annotata, & accurate elucidata, per bonæ mem. R. P. F. Hieronymũ a Sorbo ordinis Capuccinorũ in compéd. Priuileg. Fratrũ Minorũ & aliorũ, in verbo ingredi Monaſteria, quo loco inter cætera recẽſet duas Illuſtriſſimorũ Cardinaliũ declarationes ad propoſitum huius materiæ, quarum altera eſt quod Illuſtriſſ. Card. Alexandrinus, nomine aliorũ Cardinalium Congregationis Prælatis d. Ordinis Capuc. anno 1584. reſpõdit in Monaſterijs ſeu locis eorũ, quæ ſunt in fieri, vel in quę dum fabricatur adhuc Conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus, ſed ſolũ ibi aliqui habitauerint Fratres ꝓ Fabricæ potius ſeruitio, quã aliter, Clauſurã nullã eſſe talẽ vt ſi mulieres intrarent, pœnas propterea in ſuprad. Motu proprio contentas incurrerẽt. Idemq; debere dici de Domibus, ſeu Infirmarijs in Ciuitate poſitis, cũ nec eccleſiam, nec conuentum habeant.

Altera declaratio eſt, quod per Greg. xiij. ex ſent. Congregationis Cõci. Trid. religioſo fratri ordinis Minorum S. Franciſci de Paula quærenti An per ſupradictum Pij. V. ſtatutum cenſeretur derogatum ſuæ Regulę Conceſſioni huic, vt ſingulæ Dominæ de ſtirpe Regia procreatæ ac etiã omnes huius ordinis fundatrices, quæ locorum eiuſdem ordinis ſepta cõmuniora videre poſtulauerint, eædem honeſte cum ſua comitiua intrare ac deuote viſitare tolerentur. Fuit declaratum non cenſeri derogatum quoad Reginas, vel Fundatrices dumtaxat.

Quantum verò attinet circa qualitatem recipiendorum ad religionẽ & ſtatum regularium extat Sixti V. Conſtitutio contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios, ad aliquam religionem tranſire volentes, & contra regulares abſque ſuperiorum licẽtia de prouincia in prouinciam euntes ſeu tranſmigrantes, publicata Romæ die 27. Nouembris 1587 tenoris ſequentis.

SIXTVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

CVM de oĩbus Eccleſiaſticis ordinib. in ea, qua conuenit puritate, & dignitate cõſeruãdis pręcipuã geramus ſollicitudinẽ, tum verò illud præter cætera nobis cordi eſt, vt à Regulariũ perſonarũ Cõgregationib. quas tanq̃ Deo dicatis maximè candor, ſanctitaſque decet, cuiuſcunque criminis aut turpitudinis labes, & ſcandali occaſio quam longiſſime arceantur. Si quidem re ipſa nos admonet, quã indecorũ ſit, & ab ea, quę diuinę Maieſtati, eique cõſecratis perſonis debetur, reuerentia, alienũ, ſi eiuſmodi homines, qui ꝓpter ſua ſcelera, pęnas graues ſibi in ſęculo ꝓpoſitas timent, quiuè propter immũditiam, & peccata ex quib. orti ſunt, notati ꝑpetua ignominia ab omni mũdano honore, & à paterna hęreditate repelluntur, iidem omnipotenti Deo, tanquã hoſtiæ offerantur; atque ad *Cõgruit tit. de regular. & trãſeunt. ad Relig.*

V 2 habitan-

habitandum in domo, quam decet honor & ſanctitudo, inter miniſtros Domini, cui ſeruire regnare eſt, ad ſacras functiones quacunque profana præeminentia multo nobiliores, ſine vllo delectu admittantur. Cum etiã ſecũdum legem Moyſi, immundi ab ingreſſu ſanctuarii excluderentur, ac ſacerdos habens maculam panes Deo ſuo offerre non poſſet, nec accedere ad miniſterium eius, & quod in holocauſtum Domini, aut victimam pacificorũ offerebatur, id immaculatum eſſe deberet, vt acceptabile foret, nec vlla macula eſſet in eo, quod ſi maculam habuiſſet, neque offerendũ, neque acceptabile futurum eſſet.

Ne igitur contingat illegitimè genitos, qui vt plurimum parentum vitia & incontinentiam imitari ſolent, nec pietatis ſtudio, ſed temporaliũ cõmodorũ intuitu (quia hæreditates maiorũ aut dignitates aliquas conſequi non poſſunt) ad Religionem confugiũt, vitã q̃ animo à Religione alieno ſuſceperunt ab inſtitutis Religioſis alienam, plerumque cum dedecore, & propriæ ſalutis diſpendio ducere, ſuiſq; corruptis moribus, & malis exẽplis, quietem, & ſtatum cæterorum Deo famulantiũ perturbare, aut hac quaſi fæce, & colluuie ipſarũ Religionũ honorem, & exiſtimationem lædi, vt denique homines qui hac ſpe ad filios ſpurios in peccato gignendos eſſent propenſiores, eo magis abſtineãt ab hmõdi carnis flagitijs, quo ſuę proli hoc quoq; refugium pręculſum viderint: Hac noſtra in perpetuũ valitura cõſtitutione diſtrictè interdicimus, & prohibemus, ne illegitimi procreati ex inceſtu, aut ex ſacrilegio (quorũ ſcilicet Parentes cõſanguinitate, vel affinitate intra tertiũ gradũ inuicem cõiuncti fuerint, vel quorũ alteruter parens caſtitatem Deo vouerit) etiã Apoſtolica Imperiali, vel Regia, aut quauis authoritate legitimati, aut natalib. reſtituti, ad aliquã quorũcunque ordinũ, etiã Mendicantiũ, & nõ Mendicantiũ, Fratrũ, Monachorũ, Eremitarum, uel Canonicorum, aut Clericorum regularũ Congregationũ, aut Hoſpitalium Religionem, neq; ad habitum, nec profeſſionem regulares recipi, vel admitti quoquomodo poſſint. Quod ſi eorũ quiſpiam habitum poſt publicationem præſentis Conſtitutionis in futurum receperit, vel profeſſionem poſthac emiſerit, decernimus habitus ſuſceptionem profeſſionem ex nũc, prout ex tũc, irritã nullã & inualidã, nulliuſq; roboris vel momenti fore, ac nullũ exinde, aut ex huiuſmodi voto penitus annullato, obligationis vinculum oriri poſſe, quinimo illos habitu regulari, ad quẽ reaſſumendũ ꝑpetuo inhabiles ſint, q̃primũ exuto, & ab ipſa Religione eijci, exterminarique debere. Et nihilominus quicunq; Superiores, tã Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Domorũ, Collegiorum, & locorum regularium, quam etiã pręfatorum ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & quarumcuuq; Religionum Prouinciales, vel generales quouis nomine nuncupati, qui ex prædictis inceſtu, vel ſacrilegio genitos poſt dictã publicationem ad habitum receperint, vel ad profeſſionem admiſerint, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant, a qua eorum nemo, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio quam Romano Pontifice abſolutionis beneficium valeat obtinere.

Sed

Digitized by Google

Sed ne ijs, qui in humilitatis Spiritu, Deo, & Religioni ſeruire, & pęnitentiam agere intra Monaſteria vel domos regulares, cupiunt ad ſanctum huiuſmodi propoſitum via penitus præcludatur, permittemus, vt præfati illegitimi, ex dictis inceſtu, aut ſacrilegio geniti ad habitũ Conuerſorum, ſeu famulorũ in Monaſteriis vel domibus regularibus ſeruientiũ recipiãtur & in ipſis Monaſteriis, ſeu domibus ad ſeruilia miniſteria, viliora obſequia, humiles functiones, atq; abiecta ſeruitia admitti poſſint, ea tamẽ cõditione, vt ad habitũ religioſum, vel ad profeſſionẽ quã Religioſi emittere ſolent, emittendã, nec non ad oẽs nõ modo ſacros, ſed etiam minores ordines, vel ad Clericalẽ characterem deniq; ad cuncta Eccleſiaſtica officia, & functiones, & ad aſcendendum ad altiores gradus ſint eis portæ perpetuò clauſę, & obſeratæ.

Quoad reliquos vero non ex inceſtu præfato, nec ſacrilegio, ſed ex quouis alio minus legitimo toro natos, ſpurios, vel naturales, etiam vt præfertur, vel alias legitimatos, qui ob meliorem vitæ frugẽ, Religionẽ ingredi cupiunt, ſtatuimus, & ordinamus, eos ad Religionẽ admitti non poſſe, aut debere niſi prius illorũ vita & moribus diligenter cognitis, & circumſtantiis vniuerſis, quæ circa idoneitatem perſonæ attendendæ erunt, conſideratis, ac de Religionis zelo pietate, integritate, & doctrina fide dignis teſtimonijs adeò commẽdati fuerint, adeo bonam indolem, & ſpecimen virtutis prę ſeferant ac tot merita eis ſuffragentur, vt defectum natalium ſuppleant eorumq; receptio vniuerſæ Religioni commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo in Generali vel Prouinciali capitulo, matura deliberatione habita, Generalis vel Prouincialis Superioris, ac Diffinitorũ vnanimi conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi extiterint, & tamẽ hi ſic recepti ad gradus, honores & dignitates ſui ordinis obtinen. perpetuò inhabiles, & illorũ incapaces remaneant, niſi ſuper hoc cum eis fuerit authoritate Apoſtolica ſpecialiter diſpenſatum. Si quis autẽ eorũ alias quã vt præfertur, recipietur, profeſſio ſimiliter nulla ſit, atq; ipſi habitu priuari, & a Religione eiici debeant, eorumq; receptores, excõmunicatione, vt ſupra, innodati ipſo facto exiſtant.

Cæterũ quoniam ſæpe ſe vitia ingerunt, & ſe eſſe virtutes mẽtiuntur, ac multi decoctores poſt dilapidatam rẽ familiarem, & contractam ingentẽ vim æris alieni, aut interuerſam alienam pecuniam eorum fidei creditam vt ratiocinia effugiant, alij poſt furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliauè facinora patrata, etiã banniti aut damnati, ſeu qui meritas pro ſuis delictis pœnas metuunt, non pia intentione, ſed ad euitandam legũ, & iudiciorũ ſeruitutẽ quia tuto in ſeculo viuere non poſſunt, tunc demũ querũt a Religione auxiliũ, quando aliũde illud non ſperant, vnde ſub habitu, & nomine Religioſorũ, animũ Religioni inimicũ, inueterata vitia retinẽt, neque alios, qui ſancta vocatione vocati ſunt, patiũtur tranquillè diuinis obſequijs inſiſtere, in grauem Dei offenſam, Religionis opprobriũ, & ſcandalũ plurimorum, vt his, quoq; ſubterfugii & impunitatis ſpes oĩs tollatur, authoritate Apoſtolica, & tenore præſentium, etiam perpetuò ſtatui-

mus & ordinamus, iuuenes, aut viros adultos, maiores ſexdecim annis, nõ aliter in aliquã Religionem recipi poſſe, nec debere, niſi prius de eorum parẽtibus, patria, deq; anteacta vita, & moribus diligenter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione compertum, & exploratum ſit, eos neq; aliquorum criminum, qualia ſunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia ſimilia, aut grauiora, reos vel ſuſpectos exiſtere, vt propterea damnati ſint, aut ne damnetur, formident, neq; ingenti ære alieno ſupra vires, facultatũ ſuarum grauatos, vel reddendis ratiocinijs ita obnoxios, vt ex huiuſmodi cauſa, lis, vel moleſtia eis iam illata, vel timendũ ſit, ne inferatur: Niſi denique conſtet, ipſos non humana aliqua ratione, ſed tantum deuotionis, & pietatis feruore, vitam Religioſam ſpõtè, & ex animo elegiſſe: Deq; his omnibus in Generali, vel Prouinciali capitulo plena, & indubitata fide facta, tã Superioris generalis, ſeu Prouincialis, quã Diffinitorum conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi fuerint. Omnes autem & quoſcunq;, vt dictũ eſt, criminoſos, vel ſuſpectos, aut æri alieno, vt etiam diximus, vel rationibus reddendis obligatos, ad Religionem perpetuo inhabiles declaramus. Et ſi qui eorũ contra præſen

a tem *a* noſtram conſtitutionem temerè admittentur; tam ſuſceptionem habitus, quam profeſſionem, & inde ſecuta, ex nunc, prout ex tunc pari modo irritamus, & annullamus, viribuſq; & effectu carere decernimus, ac iubemus, eos qui ſic de facto recepti erunt, habitu ſpoliari, & a Religione expelli, & nihilominus ſi expulſi non fuerint, volumus, & pariter declaramus habitus ſuſceptionem, & profeſſionem penitus nullam eſſe cenſeri, ac propterea attenta nullitate habitus, & profeſſionis, licere quibuſcunque Iudicibus, Curijs etiam ſæcularibus, ad quos, ſeu quas ſpectat contra eos, vti prius iuris & facti remedijs opportunis, ex officio, vel ad cuiuſcunq; inſtantiã vel querelam, ciuiliter, criminaliter, aut mixtim procedere. Quare volumus, vt cuiuſq; iuuenis, aut viri maioris 16 annis a ſæculo ad Reli-

b gionem *b* transeuntis, approbatio, admiſſio, & receptio in Generali vel Prouinciali capitulo, vt ſupra ordinatum eſt pro tempore fiant, nec non Religioſi ſic recepti nomen, & cognomen, quib. in ſæculo vtebatur, & patria in actis ipſius capituli deſcribantur, & notentur. Et inſuper quoſcunque Religioſos, eorumq; Superiores, qui aliquas perſonas, vt dictũ eſt, inhabiles poſt hanc Conſtitutionem publicatam receperint, voce actiua & paſſiua, nec non officijs, gradib. honoribus, & dignitatibus quibuſcunq; per eos obtentis eo ipſo in perpetuum priuamus, tã illis priuatos, quam ad illa, & alia quæcunq; in poſterum obtinenda perpetuo inhabiles, eorũque incapaces decernimus, declaramus.

Sed, & quia interdum Satanas in Angelum lucis ſe callidè transfigurat, ac perditi quidã, & facinoroſi homines, quod ſępè vidimus & experti ſumus, inſtigante antiquo Pacis, & Religionis hoſte, non veriti ſunt temerario auſu habitum Religioſorũ aſſumere ea mente, ut veluti ſub ouina pelle lupi rapaces, per dolũ, & inſidias Chriſti fideles incautos, & nihil mali à Religioſis ſuſpicãtes opprimerẽt, ſiue vt poſt ſcelera perpetrata, viã faciliorem

Digitized by Google

liorem ad fugam haberent, ſiue vt banniti Curiæ ſæcularis, quæ eos propemodum interceptos perſequebatur, manus effugerent: & contigit aliquando ipſos Sicarios, religioſis veſtibus indutos, à veris Religioſis hac fraude deceptis, intra domos Regulares hoſpitio receptos fuiſſe, Prohibemus eodē modo, atque interdicimus, ne quis Regularis ex vna Prouincia ad aliam Prouinciam ſui ordinis tranſeundo, etiam in itinere, intra aliquod Monaſterium, domum vel locum alterius Prouinciæ ad habitandum, vel tanquam hoſpes recipi, aut ad modicum tempus diuertere poſſit, niſi a Superiore eius loci vbi reſidet, expreſſam licentiam diſcedendi in ſcriptis obtentam, ſeu literas obedientiæ, vel commendatitias ſecum deferat, atque exhibeat, vel niſi ita cognitus ſit ijs, ad quos diuerterit, vt de eius perſona nullus omnino dubitationi, aut ſuſpicioni locus relinquatur. Ideoque præcipimus vniuerſis, & ſingulis locorum Ordinariis, eorūque Vicariis in ſpiritualib. generalibus, vt per ſuos officiales, Miniſtros, vel executores curent ab omnibus perſonis regulari habitu indutis, quas per ſuas Ciuitates vel diœceſes iter facere, vel tranſire, & ad quæcunque Hoſpitia, vel diuerſoria ſe recipere contigerit, diligenter perquiri, num huiuſmodi literas obedientiæ, ſeu cōmendatitias ſecum deferant, quòd ſi eos dictas literas non habere, vel ignotos eſſe deprehenderint, poſſint cōtra ipſos, etiam tāquam dictorum criminum ſuſpectos procedere, & tandiu illos ſub cuſtodia detinere, donec certa de eiſdem notitia habeatur. Et tamen volumus, vt ij, qui etiam pietatis, vel hoſpitalitatis prætextu, regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut ſine licentia, vel literis vt ſupra receperint, dictas pœnas priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, necnon officiorum, graduum, honorum, & dignitatū obtētorū, atq; inhabilitatis perpetuæ pariter incurrant. Decernentes ſic in præmiſſis omnibus per quoſcunque iudicari debere. Necnon irritum, & inane, ſi ſecus a quoquā quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quocirca Venerabilibus fratrib. noſtris S. R. E. Cardinalibus, dictorū ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & locorum Regularium apud nos, & Sedem Apoſtolicā protectoribus, nunc & pro tempore exiſtentib. ac locorum ordinariis præfatis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt eorū vnuſquiſque, p ſe, vel aliū, ſeu alios, Cardinales quidem in ſuę protectionis, ordinariis verò in ſuarū Ciuitatum, diœceſum, & diſtrictuū regularibus locis, curēt præſentes literas publicari, eaſque perpetuò firmiter, & inuiolate obſeruari; Inobedientes, cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe declarādo, illaſque ēt iteratis vicib. aggrauādo, Inuocato etiā ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis Non obſtant. &c. Dat. Ro. 6 Kal. xb. 1578.

Sequitur altera Sixti V. Conſtitutio ſuper dubiis in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad habitum, & profeſſionem Regularibus declaratio in forma perpetuo valituræ conſtitutionis, Datum Romæ xij. Kalen. Nouembr. 1588. & publicata die 7. Nouembr. 1588. tenoris ſequentis.

SIXTVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Cōgruit tit. de regular. & trāſeunti. ad Relig.

AD Romanum ſpectat Pontificem Sacrorum Canonum cōditorem, quæ per eū ſancita ſunt, ita ſuæ declarationis arbitrio dilucida reddere, vt inde nemini poſſit dubitationis ſcrupulus exoriri; præſertim verò ſalubriter conſulere, vt cum de Regularib. agitur, qui ſe omnino Dei omnipotentis obſequio manciparunt, tollantur ea omnia, quæ eorum ſanctum Chriſto piè inſeruiendi inſtitutum quoquomodo valeant perturbare Sanè poſt editam noſtram Conſtitutionem, quæ incipit: Cū de omnibus eccleſiaſticis, &c. Super modo, & forma recipiendi, & admittendi eos, qui ſub Religionis iugo Altiſſimo famulari deſiderant, cū variæ ſint exortæ dubitationes & quęſtiones eæque poſtea ad audientiam noſtram perlatæ, Nos ad tollendam omnem ambiguitatis occaſionem, habita cū Venerabilibus fratrib. noſtris S.R.E. Cardinalibus Cōgregationis ſuper Regularium negotijs, & conſultationib. per nos inſtitutæ matura deliberatione, de illorum conſilio, & aſſenſu præſentem noſtram perpetuo valituram declarationis conſtitutionem duximus promulgandam. Cum itaque inter alia dubitetur, num primo dicta noſtra conſtitutio vbi de illegitime genitis loquitur, comprehendat etiam eos, qui poſtea per ſubſequēs matrimonium fuerunt legitimati: Nos inhærentes Sacrorum Canonum diſpoſitioni authoritate Apoſtolica tenore præſentium.

Declaramus illegitime natos ex ijs parētibus, inter quos tempore, quo ipſi geniti ſunt matrimonium rite conſiſtere poterat, ſecuto poſtea matrimonio legitimos effectos ſub dicta Conſtitutione minime comprehendi, ſed eos quo ad emittendam profeſſionem, quam quo ad conſequendos gradus, honores, & dignitates, ſui ordinis, ęquo iure cum illis, qui ex matrimonio legitimo, & conſtanti nati ſunt, cenſendos eſſe.

Illegitimos verò etiam ex ſoluto, & ſoluta, qui antequam noſtra cōſtitutio emanaret profeſſi, vigore ſeu prætextu priuilegiorum, aut indultorū Apoſtolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Cogregationi eorumue ſuperioribus in genere vel in ſpecie cōceſſorū eo ipſo per ingreſſum religionis, vel per eoſdē ſuperiores ſiue alios quoſlibet ēt ſedis Apoſtolicæ de latere legatos, aut alios officiales vel miniſtros quauis præeminētia vel authoritate ēt Apoſtolica fungentes, aut facultate ſuffultos legitimati, aut ad gradus, honores, & dignitates habilitati, ſeu reintegrati & illis alias perfuncti ſunt: Volumus poſthac nō obſtantib. quibuſcunque tā antiquis priuilegiis aut literis Apoſtolicis, ꝙ aliis idultis ſeu declarationib. ēt ſi illa per nos poſt dictā cōſtitutionē nouiſſimè edita fuiſſe aſſerātur, honores, gradus, aut dignitates hmōdi obtinere, non poſſe, ac diſpēſationes, & legitimationes quaſcunq; eis nullatenus ſuffragari, niſi ſpecialiter & nominatim cū eorū ſingulis fuerit ſuper nataliū defectu ad honores, & gradus, & dignitates obtinēdas ante vel poſt ingreſsū religionis per Rom. Pontificē immediatè, vel de eius ſpeciali mādato diſpenſatum, deq; diſpēſatione ſeu mandato per literas Apoſtolicas, ſeu in forma Breuis,

uis,vel ſaltem per patẽtes literas Cardinalis Protectoris de ipſius Rom. Pont.voluntate fidem facientes legitimè conſtiterit.

Eos pariter qui tempore publicationis noſtrę cõſtitutionis in ſuis Religionibus,ſine huiuſmodi ſpeciali Rom. Põt.diſpenſatione officia,honores,& dignitates habeant ad vitam, eo ipſo ab illis amotos, & abſolutos harum ſerie declaramus.Ad tempus autem illa obtinentes permittimus in ſua adminiſtratione vſque ad finem ſui temporis conſeruari:ita tamen vt in poſterum nec tempus ordinarium eis prorogari,aut extendi,neque ipſi ad alias nõ modo ſimiles verum etiam neque ad inferiores,aut altiores & maiores dignitates honores, gradus aſcendere poſſint,perinde ac ſi idipſum præfata noſtra Conſtitutione ab initio expreſſum fuiſſet.

Ne tamen huiuſmodi Religioſi in liberalium artium, ac præſertim ſacræ Theologiæ ſtudijs,& religioſis profectibus ſegniores fiant,atq; eorũdem pia ſtudia refrigeſcãt, eos noſſe volumus, quòd ſi ipſorũ quiſpiã eximia doctrina vtraque & morum ſanctitate excellere reperietur,deque eorum probitate,& præclaris meritis ordinum Protectores eam apud nos fidem fecerint,vt non immeritò ſperari queat,eorum doctrinam & operam ipſi Ordini,& ſanctæ Dei Eccleſiæ vſui & commodo futuram,tunc demum indulgentiam,& benignitatem noſtram facile experientur.

Quoniam verò a multis quęſitum eſt ſub nomine honorum, graduũ & dignitatum,a quibus illegitimi penitus excluduntur,quid potiſſimum ſit intelligendum,Declaramus hac in re,de qua nunc agitur, Appellatione dignitatum,honorum,graduum debere intelligi Præpoſitatus,Abbatiatus,Prioratus,Gũardianatus,Cuſtodiatus,Prouincialium,ac Generalium ſuperiorum officia, & alia his ſimilia cum honore, & ſuperioritate coniuncta.

Ab officijs autem oneris veluti lectoris,confeſſarij,ſtudiorũm& ſacræ Theologiæ magiſtri, Regentis, Prædicatoris verbi Dei,& cæteris huiuſmodi,immo etiam a voce actiũa,a ſacris ordinib.ſuſcipiendis ipſorumq; miniſterio ipſos illegitimos, dummodo ex ſacrilegio vel inceſtu geniti non ſint nequaquam arcemus.

Cum vero in quibuſdam Religionibus capitula Prouincialia, aut nunquam,aut non quotannis,ſed rarius celebrentur:quædam etiam monaſteria,aut domus huiuſmodi remotiſſimis regionib. Hæreticorum,aut Infidelium tyrannidi finitimis ſita ſint:ne ijs,quos extra capitula ad habitũ, vel profeſſionem regulares admitti prohibuimus, tempus celebrandis capitulis præfixum nimis diu expectare,aut ad ea cum maximo incommodo accedere cogantur,concedimus & indulgemus.

Vt in qualibet Prouincia ſaltem duo,vel ſi commodè fieri poterit,tria, aut plura monaſteria ſeu domus regulares deputẽtur,quarũ ſeu quorum ſuperiores infra annũ ſaltem ad inquiſitionem ſuper nouitijs faciendam, & ad ipſos Religioſos iuxta formã præfatæ cõſtitutionis recipiẽdos,& ad alia quæ in ipſa cõſtitutione cõtinentur peragenda inſimul cõgregentur.

Quod ſi paucitas,aut nimia diſtãtia monaſteriorũ nę id quidem patiatur,

tur, ſaltem trib ex antiquibus Patribus vnius Monaſterij, aut domus eius Prouinciæ huiuſmodi facultas, & authoritas per capitulum Generale ſcilicet Monachorum, vel prouinciale Mendicantium, & reliquorum Regularium eius ordinis demandetur.

Verum Monaſteriis, domibus, & locis regularibus, quæ aut nondum in Congregatione redacta, aut alias nulli Prouinciæ ſubiecta ſunt, ſtatuimus vt trina capitula Conuentualia trib. diſtinctis cum interuallo ſaltē decē dierum vicibus celebrata; eādem in recipiendis Nouitiis per trinas huiuſmodi diſtinctas vices approbatis habeant authoritatem, quæ per noſtra n Conſtitutionem capitulis Prouincialibus eſt attributa.

Neque verò ſi in generalib. vel Prouincialibus capitulis aliqui vocales deſint, nec ſi a definitorum conſenſu aliquis diſcrepauerit, iccirco receptio religioſorum retardari, impediri, aut impugnari debebit: ſed ſatis eſſe volumus ſi vocalium & ſuffragiorum numerus legitimus a iure, vel per cuiuſcunque ordinis ſtatuta præfinitus interuenerit. Et quod de capitulo Prouinciali, aut Generali dictum eſt, idem iuris ſtatuimus, ſi quæ Religiones non capitulorum, ſed Congregationum, aut dietarum, vel alio quouis nomine vti reperiantur.

Quod autem pertinet ad profeſſionem tam illegitimorum, quam eorū qui poſt 16 ętatis annum expletū regularem habitum ſuſceperūt, quia tūc demum verè & propriè religioſi effici dicuntur cū profeſſionem emittūt; Declaramus eos, qui ante prædictam noſtram editam Conſtitutionē habitum ſuſceperint, & poſt ipſius promulgationem cupiunt profiteri, non alias ad profeſſionem admittendos eſſe, quā facta inquiſitione, & ſeruata forma in ipſa conſtitutione præſcripta, & eorum qui poſt dictam promulgationem etiam ignoranter non habita dicta inquiſitione, & non ſeruata forma ad profeſſionem admiſſi fuerint, profeſſionē nullius eſſe roboris, & momenti. In oblatis autem & Conuerſis profeſſionem emittentibus ſatis erit ſi quo ad mores, & ſtatum perſonarum ipſa inquiſitio fiat.

Sed cum eadem ratio vigeat in tacita profeſſione emittenda, quæ militat in expreſſa, ſtatuimus, quod in quibuſuis ordinib. & religionib. neq; etiam tacita profeſſio quorumcunq; religioſorum induci poſſit, nec dicta intelligatur, niſi in receptione conſtitutionis forma ſeruata fuerit.

Si quis vero ante editam noſtram Conſtitutionem iam tacitè profeſſus, expreſſe cupiat profiteri, vel ſi quis apoſtata ad ſuam Religionem redire voluerit, inquiſitio & forma præſcripta non erit neceſſaria, niſi vel de moribus, ſtatu, & qualitate perſonæ, vel de validitate ipſius tacitæ profeſſionis dubitatio aliqua oriatur.

In iis autem qui in locis a ſua patria longiſſime remotis degentes, vel quorū patria ab Hæreticis, vel Infidelib. miſere oppreſſa detinetur, voluerint ſe diuinis obſequijs ſub regulari habitu dicare, vt in hoc quoq; ſedis Apoſtolicæ benignitas eluceſcat q̄ cūctos mortales, pſertim verò exteros ex longinquis regionib. ad eam aſſidue confluentes materno ſinu libēter amplectitur, ſancimus exteros huiuſmodi aduenas, quāuis nō liquidò cō
ſtet

ſtet de iis omnibus quæ in conſtitutione noſtra requiruntur, tamen ſi diligentia adhibita nihil appareat, q̄ eos impediat, habiles reputãdos eſſe.

Quod ſi quis ante, vel poſt Conſtitutionem ipſam profeſſus ad ſacros ordines, vel ad honores, gradus, & dignitates promotus exiſtat, & poſtmodum in eo natalium defectum, aut criminum in dicta Conſtitutione noſtra expreſſorum nota, quę prius ignorabantur, detegi contigerit: Decernimus eũ ſtatim poſt hm̃odi defectus notitiã habitã non alias quam iuxta formam ipſius cõſtitutionis ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem ſacrorum ordinum admitti debere.

Contra criminoſos verò, quorũ profeſſio eadem conſtitutione noſtra irrita declaratur, ac propterea Iudicibus, & curiis ſecularibus procedendi facultas conceditur; tunc demũ id locum habere volumus, & non aliter cum actis publicis cõſtiterit ipſos Iudices, & curiam ſecularem ante ſuſceptionem habitus de ipſo crimine aduerſus eos accuſationẽ ſuſcepiſſe, vel inquiſitionem inſtituiſſe.

Cæterum quæ a nobis circa Religioſos viros in præfata conſtitutione ſancita, ſunt ea nequaquam volumus ad moniales nunc extendi.

Poſtremo dum interdicimus, ne quis regularis alterius Prouinciæ intra aliquod Monaſterium, domum, vel locum alienæ prouinciæ, etiam tanquam hoſpes, & ad modicũ tempus recipi poſſit, niſi a ſuperiore loci vbi reſidebat, & a quo diſceſſit licentiam expreſſam in ſcriptis exhibuerit, vel niſi ſatis cognitus, ſit, id obſeruari volumus non ſolum in religioſis itinerãtibus de vna in aliam Prouinciam, ſed in iis quoq; qui proficiſcuntur de vno in aliud eiuſdem Prouinciæ monaſterium tam ſui quam alterius ordinis. Quod ſi dicerent ſe ad Apoſtolicam ſedem cõfugere ob grauamina a ſuis Superioribus licentiam, & literas obtinere non potuiſſe, non propterea vllo modo recipi valeãt, niſi fide digno teſtimonio de petita ab eis licentia, & per ſuos Superiores denegata conſtiterit.

In Alma vero Vrbe noſtra Religioſi aduenæ, & peregrini de grauaminibus ſibi illatis cõquerẽtes nullibi ſine huiuſmodi literis, aut licẽtia recipiẽdi erunt, niſi prius ad Congregationẽ dictorũ Cardinaliũ ſuper negotijs Regulariũ a nobis deputatorum, vel ad ſuos Protectores remittãtur, vbi ipſis auditis pro rerũ, & perſonarũ qualitate q̃d agẽdum ſit, ſtatuetur.

Reliqua autẽ in priori noſtra Cõſtitutione contenta, quæ in præſentib. literis non declarantur, Volumus perpetuo firma & valida, & in ſuo robore permanere: ac ab omnibus ad quos ſpectat inuiolabiliter obſeruari.

Et ſi quid a nobis alicui ordini, aut Religioni præter aut contra præfatæ conſtitutionis formam poſt illius editionem circa recipien. extra capitula Nouitios, aut alias indultum aut conceſſum fuit, id omne ac deſuper confectas literas prorſus reuocamus, & annullamus, ac ad terminos præſentis conſtitutionis reducimus, & alias nemini uolumus ſuffragari. Decernentes ſic in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis per quoſcunq; iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

Moderatio prædictarũ Conſtitutionũ Sixti V. contra illegitimos Regularium

gularium fuit facta a Gregor. decimoquarto, Idus Martii 1590. tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam

CIrcumſpecta Romani Pontificis prouidentia, ea, quæ rationabilibus cauſis, authoritate Apoſtolica ſancita fuerunt, ipſa rerū experientia ſuadente, ex alijs interdū non minus iuſtis cauſis moderatur, & immutat, prout in Domino cōſpicit ſalubriter expedire. Sanè licet alias felicis recordationis Sixtus Papa Quintus prædeceſſor noſter, nonnulla circa qualitates, modū, & formā admittendi Religioſos ad quoſcunq; Ordines ſalubriter ſtatuerit, prout in duabus deſuper, prima videlicet ſub datū ſexto Kalendis Decēb. Anno tertio, & altera ſub datū Duodecimo Kalendis Nouēbris, Anno Quarto ſui Pontificatus editis conſtitutionibus latius continetur. Quia tamen vſu cōprobatū eſt, multa inuenta fuiſſe impedimenta, propter quæ ea quæ in præmiſſis ſtatuta fuerunt, executioni mandari minime poterunt, Vnde quāplures literis, & pietate inſignes viri a ſancto ꝓpoſito regularē ducendi vitā abducti, ac impediti, atq; etiā alij diu cū maxima eorū laude in Religione verſati ab illius dignitatibus, honorib., prælaturis cū non modico Religionis, & ordinū huiuſmodi detrimento repulſi, & inhabiles penitus redditi fuerint. Nos igitur ea qua decuit experientia ſalubriter fuiſſe conſtituta confirmare, quæ verò moderatione aliqua indigere moderari volētes, ac dictarum conſtitutionū, & inde ſequutorū quorūcunq; tenores etiā veriores præſentibus, ꝓ expreſſis habētes, Habita cū Venerabilibus fratrib. noſtris, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ſuper negocijs, & conſultationibus Regularium deputatis, matura deliberatione, de eorūdē conſilio prædictas conſtitutiones in ea parte qua cauetur, ne illegitimi ex certo inibi expreſſo damnato thoro, vel cōplexu ad quācūq; Religionē, neq; ad habitū, aut profeſſionē regulares, ſed tantū ad habitū Conuerſorū, aut famulorū in Monaſteriis, alijſq; locis regularib. ſeruientiū admittantur, & ſi poſt dictā Conſtitutionē profeſſionē emitterent, voluit illam nullius eſſe momenti. Et in altera parte, in qua illegitimè genitos, etiā ante ipſas Conſtitutiones profeſſos vigore priuilegiorū, aut indultorū Apoſtolicorū cuius ordini Religioni, Monaſterio aut Congregationi, eorūue Superioribus in genere, vel in ſpecie concēſſorū, etiā ipſi per ingreſſum Religionis, vel eoſdem Superiores legitimatos, ſeu gradus honores, & dignitates habilitatos ſeu integratos, ab honoribus gradibus, & dignitatib. quibuſcunq; tam antiquis, quā alijs priuilegijs, literis Apoſtolicis, indultis, aut declarationibus, non obſtantibus excludi, ac diſpenſationes quaſcunq; aut legitimationes non ſuffragari, neq; in futurum cū his niſi à Sede Apoſtolica, Priuilegijs, quibuſcunq; non obſtantibus diſpenſare poſſe voluit; authoritate Apoſtolica tenore præſentium ad terminos iuris reducimus, & moderamur, ac omnes diſpenſationes, &

nes, &

Digitized by Google

nes,& habilitationes vigore priuilegiorũ,aut indultorum Apoſtolicorũ cuiusOrdini,Religioni,Monaſterio,aut Cõgregationi,eorũue Superiori bus in genere,vel in ſpecie,vt præfertur,conceſſorum,quæ tẽpore conſtitutionum huiuſmodi vſu recepta, & non ſub vllis aliis reuocationib. com prehẽſa erunt per quoſcunque eorum Superiores factas, in priſtinum ſtatum,& validitatem,in quib. ante ipſas conſtitutiones exiſtebant,reſtitui mus,& reintegramus. Volentes iiſdẽ Conſtitutionibus non obſtantibus, eos,qui quouis modo illegitimi procreati fuerint, ad habitum,& profeſſionẽ regulares admitti poſſe quẽadmodũ admitti poterant ſi ſupradictæ Conſtitutiones editæ nõ fuiſſent.Ita tamẽ,vt cũ de recipiendis quomodo cũque illegitimẽ natis,ad habitum, & profeſſionẽ Ordinũm quorũcunq; agetur,ii,ad quos huiuſmodi receptio ſpectat,præter alia, de quib.ex dictarum cõſtitutionum præcepto circa quoſcunq; etiam legitimos diſqui rere debent,diligenter eorum vitam,& mores inquirant,& ita demũ reci piant,ſi tamen bonam indolem,& virtutis ſpecimen prę ſeferãt,ac tot eis merita ſuffragentur, vt Natalium ſuppleant defectum,eorumq; receptio Religionis commodo,& vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo ij ad quos,vt dictũ eſt, pertinet huiuſmodi receptio matura deliberatione habita ita cenſuerint,& iudicauerint,dummodo tamen filius illegitimus in Religione,in qua pater,ſiue ante,ſiue poſt natiuitatem dicti filii profeſſus fuerit,ipſo patre viuente non admittatur,quod expreſſe prohibemus. Volumus quoq; ac ſtatuimus licere Generali,aut Prouinciali ſingulorũ Ordinum,aut Congregationũ,aut Hoſpitaliũ,ad quos dicta diſpenſatio ſpectat iuxta tenorem priuilegiorũ, & indultorũ Apoſtolicorum eis cõceſſorũ,quæ dummodo vſu recepta,nec alias ſub vllis reuocantib. cõprehenſa ſint,vt præfertur,in hac parte reualidamus cum illegitimis,quos alias dictus Generalis,aut Prouincialis,ſeu cum Generali Prouinciali,ſeu intermedio capitulo,& nõ alias ſuffragãtib. meritis dignos iudicauerit,ad honores,gradus, & dignitates obtinẽdas diſpẽſare ac diſpẽſationes hmõdi pro tpe ita factas,& inde ſequuta quæcunq; vt antea valere,tenere, perinde ac ſi ſupradictę cõſtitutiones nõ emaſſent. Cæterum cum acceperimus, nõ nullarum Religionum, & ordinum,pręſertim Monachalium Monaſteria ita inſtituta eſſe,vt in eis perpetua quædã filiatio conſtituatur;Ideoq; receptio nouitiorum in vnoquoq; Monaſterio ad ſuperiorem Prælatum, & Capitulum eiuſdem Monaſterii tantum pertineat,quæ etiam Monaſteria,vt plurimum inter ſe longè diſtant, nec generalia,Prouincialia,aut inter media Capitula niſi raro celebrare ſolẽt. Ideo ſtatuimus,vt Superiores illorum Monaſteriorum de cõſenſu ſui Capituli p̃habita ſimul cũ his, de quib.in vnaquaq; Religione, aut Monaſterio iuxta eius cõſtitutiones reci piendus interrogari ſolet, aliqua informatione ſup his,quę in dictis cõſtitutionib.cõtinentur,ad receptionẽ huiuſmodi procedere valeãt, dũ tamen antequã ad profeſſionẽ admittatur,plenaria,& eo modo,prout in dictis conſtitutionib.habetur,inquiſitio fiat,quæ poſtea ab his,à quib. in prædictis monaſterijs examinari ſolẽt,diligẽter examinetur, & approbe

tur,

Digitized by Google

tur,& demum omnia in dicto Capitulo cotam Superiore referantur. Volentes, quod Superiores prædicti cum eorum capitulo, aut vbi conſuetudo non fuerit celebrandi capitula cum tribus, aut quatuor, ac in generali Congregatione per vota ſecreta deputatis, ſeruatis eorũ regularib. inſtitutis, ac ſupradictis oĩbus eandem in recipiendis nouitiis habeãt authoritatẽ, quæ per d. cõſtitutiones Prouincialib. capitulis eſt attributa. Decernentes ſic, & nõ aliter per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam eiuſdem Romanę Curiæ Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, Irritum quoque & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantib. præmiſſis, ac quibuſuis aliis conſtitutionib. & ordinationib. Apoſtolicis, cæteriſq; contrariis quibuſcunque. Volumus aũt, quod præſentium tranſumptis, ẽt impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadẽ prorſus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ eiſdem præſentib. adhiberetur, ſi fuiſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reductionis, moderationis, reſtitutionis, reintegrationis, prohibitionis, reualidationis, ſtatutorum, voluntatum, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotẽtis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis, Dominicæ 1590. Idus Martij, Pontificatus noſtri anno primo.

L.Dat. M.Veſtrius Barbianus. A.de Alexiis.

Decretum Sanctiſs. D.N.D. Clementis Papæ VIII. de Nouitiis ad Regularẽ habitũ non recipiendis niſi in monaſteriis, & locis deſignãdis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D.N.D. Clemens diuina prouidentia Papa Octauus, cum iam dudum animaduerteret collapſæ Regularis diſciplinæ reſtitutioni, pro qua potiſſimum, iuxta ſui muneris debitum vigilare, ac laborare non deſiſtit, illud in primis magnum impedimentum afferre, quòd in omnibus monaſteriis, & conuentibus, iiſque præſertim, qui maiori indigent reformatione, ſinguli ad religionem profitendam accedentes, paſſim ac ſine delectu recipiuntur, ac inde fieri, vt quo magis variis conſtitutionibus male affectas radices, euellere ſtudet, eo magis infructuoſa nouiter profitentiũ germina quotidie ſuccreſcant, cumque ob zelum, ãc deſiderium, quo tenetur ſanctitas ſua omnes regulares ad vetus ſuæ cuiuſque religionis inſtitutum redigendi diſtricte prohibuerit, ne quis in certis Monachorum, & mendicantium ordinibus ad ſuſcipiendum habitum Religionis admitteretur, profitereturue, quouſque Monaſteria, & conuentus aliquot deſtinarentur, in

quibus

quibus poſſet commodius regularis obſeruantia ſecundum reformationẽ a Sanctitate ſua inſtitutã introduci; quia tamen non obſtante tali prohibitione congnouit non nullos fuiſſe, vel ſub colore facultatis, & licentiæ à Sanctitate ſua obtentæ, vel quia talis prohibitio ad illorum notitiã non peruenerit, receptos, & admiſſos pręter mentis ſuæ ſenſum; Icircò huic malo proſpicere volens ne licentiarum ac facultatũ huiuſmodi, ſubreptione, ac prætextu, Decretum Sanctitatis ſuæ irritũ reddatur; Nũnc denuò diſtricte præcipit ac mandat omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Guardianis quibuſcunq;, cæteriſq; ſuperioribus conuentuũ monaſteriorũ ac domorũ quocunque nomine appellentur, intra Italiã & inſularum adiacentium fines exiſtentium quorumcumq; ordinum Mendicantium, & nõ Mendicantium (exceptis tamen Carthuſianorum fratrum Minorum diſtrictiori obſeruãtia, nec non Capuccinorum Sancti Franciſci, Reformatorũ Sancti Dominici: Diſcaltiatorum ordinis Carmelitarum, nec nõ fratrum congregationis folienſis Ciſtercienſis ordinis, ac Eremitarum Eremi Camaldueñſis, & montis Coronæ, Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Ieſu, Sancti Pauli decollati, & aliorum Deſomaſcha miniſtrorũ infirmorum reſpectiue ordinibus, ſocietatibus ſeu congregationibus nuncupatis, quæ etiam antea exceperat, & nunc iterum excipiẽdo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi;) Ne ſub cuiuſuis licentiæ & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, niſi per literas in forma breuis dumtaxat, & non alias, quẽquã ad habitũ Regularẽ ſuſcipiendũ, nec etiã cõuerſos, niſi in cõuentibus, monaſteriis, & domib., authoritate eiuſdẽ S. D. N. propediẽ in vnaquaq; Prouĩcia deſignãdis recipere aut receptos ad profeſſionẽ admittere vllo modo audeant.

Quinimo cõtra primam prohibitionem Sanctitatis ſuæ receptos etiã ſi imperfectum habitum, aut ſine capitio gerant poſt præſentis Decreti in Romana curia publicationem omnino eijcere debeant.

Superiorem autem qui huius Decreti tranſgreſſor extiterit ipſo facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis actiuæ, & paſſiuæ, & perpetuę inhabilitatis ad alia in poſterum obtinẽda, eo ipſo incurrere voluit, ac decreuit, & alijs etiam pœnis arbitrio Sanctitatis ſuæ imponendis ſubiacere.

Receptiones vero, & ad profeſſiones qualibet eorum qui cõtra huiuſmodi Decretum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe ad quemcumq; effectum ex nunc decernit, & declarat.

Hoc autem Decretum noluit Sanctitas ſua eos ordines cõprehendere, qui conuentus, domos, & monaſteria a ſe probata pro Nouitiorum receptione, & educatione hactenus permiſſione ſua conſtituerint.

Cæteras verò licentias ſiue generales ſiue particulares, quæ in hanc diem effectum non ſunt ſortitę, reuocat, & annullat.

Vult autem Decretum hoc ſuũ in ſolitis locis Vrbis publicatũ ita prędictorũ ſingulos afficere, ac ſi cuilibet perſonaliter fuiſſet intimatum, Priuilegijs,

uilegijs, ſtatutis, & conſtitutionibus quibuſcunque in contrariũ minime obſtantib. Dat. Romę apud Sanctum Marcum die 20. menſis Iunij. 1599.

A. Sorbolongus Secret.

Die tertia menſis Iulii 1599. Supradictæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & alijs locis ſolitis, & conſuetis Vrbis per me Iacobum Brambillam Curſorem. Proſper Spada Mag. Curſ.

Romæ apud Impreſſores Camerales 1599.

Decretum S. D. N. CLEMENTIS PAPAE VIII. Super forma recipiendi Nouitios Regularium ad habitum, & profeſſionem.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa viii. Qui alias pro Regularis diſciplinæ reſtitutione, ſingulis Regulariũ Ordinibus (quibuſdam exceptis) prohibuit, ne ad regularem habitũ Nouitios in poſterum reciperent, receptoſue ad profeſſionẽ admitterent, quouſq; in aliquibus cuiuſuis Ordinis Monaſterijs, ſeu Conuẽtibus. (in quib. Nouitiatus pro recipiẽdis, & educãdis Nouitiis deſignarentur, & approbarentur) ad eius, quã profeſſi ſunt, Regulæ præſcriptũ, vitã moreſque reſtituerent, & componerent, certior deinde factus quoſdã (omniũ ferè Ordinũ) Conuentus, ſeu Monaſteria ad priſtinam illã Regularẽ viuendi formã & diſciplinã, quã diutius deſiderauerat, fuiſſe redacta; in eiſdem Monaſterijs, & Conuentibus, vt Notariatus erigi, Nouitiiq; recipi poſſent, (ſub certis tamen legibus, ac ea præſertim, vt licentia a Congregatione Reformationis Apoſtolicę prius obtenta eſſet) cõceſſit, & ad id illa deſignauit, & approbauit Nunc volens, vt ea, quæ pro Nõuitiorũ receptione, & inſtitutione, de mandato Sanctitatis S. præſcripta fuerunt, in poſterũ accuratius, & exactius obſeruentur: vltra formã traditã in Conſtitutionibus fæl. rec. Sixti. Papæ V. & etiã Sãctitatis S. ſuper receptione Nouitiorũ, decreuit, ac præſentis Decreti virtute mandauit, ne in Conuentibus ſeu Monaſterijs ad Nouitios recipiendos, de Sanctitatis S. ſeu d. Congregationis Reformationis licentia hactenus deſignatis & approbatis, ſeu in poſterũ deſign. & approbãdis, Nouitii ad habitũ vel profeſſionẽ recipi ullatenus poſſint, vel admitti, niſi prius ab ipſa Cõgregatione, vel ab eorũ ordinariis, & ab illis etiã, in quorũ diœceſi Nouitiatus exiſtunt in quib. Nouitii recipiendi fuerint, expreſsè & nominatim Nouitii ipſi recipiendi approbati fuerint, & vt recipi & admitti poſſint, licentiã in ſcriptis (gratis tamen in omnibus, etiã quoad ſcripturã, cõceden.) obtinuerint. Monet autẽ Sanctitas S. eoſdẽ Ordinarios omnẽ curã & diligentiã adhibere, vt circa ætatẽ, conditionẽ, educationẽ, ſcientiã, vitã, & mores, cæteraſq; qualitates in ipſis Nouitiis requiſitas, obſeruẽtur Inſtitutiones pro illis recipiendis ab eadẽ Cõgregatione Reformationis factæ, & publicatæ, Neque aliter nec alio modo aliquẽ ad habitũ vel profeſſionẽ recipi permittant. Ordinariorũ ipſorũ conſcientiã onerando, ſi quempiam approbauerint, vel admitti permiſerint, qui non ſit idoneus,

& iuxta

Digitized by Google

& iuxta Conſtitutiones,& Inſtitutiones prædictas, approbādus,& admittendus. Firmis nihilominus remanentibus pœnis omnibus cōtra Superiores quorūcumq; Ordinū, qui, in admittendis ad habitū & profeſſionē Nouitiis, formam Conſtitutionū,& Inſtitutionū prędictarū non ſeruauerint, tūc Nouitiū aliquem, quantūuis idoneū,& approbatū, in quouis alio Cōuentu, loco, ſeu Moneſterio, præterquā in hactenus a S.Sanctitate, vel a dicta Congregatione deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterū deſignandis, & approbandis, uel ultra numerū in eorū ſingulis præſcriptum, ſeu præſcribendū receperint, uel admiſerint, ſeu alias præmiſſis quouis modo contra fecerint; Irritū ex nuuc,& inane decernens quicquid ſecus, uel alias, quauis authoritate a quouis geſtū, uel attentatū fuerit. Non obſtantibus quibuſcunq;,&c. Datū Romę apud Sanctum Petrum die 19. Maii 1602. Pontificatus eiuſdem Sanctiſſ. D.N. Anno Vndecimo.

Archariſius Viſitationis,& Reformationis Apoſtol. pro Secr.

Romę, Ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ. 1602.

INSTITVTIONES SVPER RECEPTIONE, ET EDVcatione Nouitiorum Religioſorum in Monaſteriis, & Conuentibus deſignatis uel deſignandis.

S.D.N. CLEMENTIS Papę viii. iuſſu æditæ.

CVM ad regularē diſciplinam in ſingulis Religioſorū Mōnaſteriis propagandam Nouitiorum inſtitutio maximè vtilis ſit, & neceſſaria, & nihil ad grauē illā, ac laudatiſſimam priſcorum Patrum viuendi rationem relaxandam maiorē uim habuiſſe compertum ſit, quā, vel nimiā in recipiēdis Nouitijs facilitatem ſupra numerū, quē, capere atque alere Monaſteria ipſa poſſent, vel negligentiam in probando,& examinando eorum ſpiritu, an vere eſſet ex Deo, atque ex præcipuo deſiderio illi inſeruiendi, vel denią; incuriam in eis educandis, atq; inſtituendis: Iccirco, vt huiuſmodi incōmodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & ſingulis ad quos ſpectat, vt in recipiendis Nouitiis, & in eorum inſtitutione, atq; educatione, necnon in Magiſtri, & aliorū Miniſtrorum electione, præter alia, quæ in ſacris Canonibus,& Decretis præſertim Concilii Tridentini, Summorū Pontificū,& cuiuſcunq; Ordinis, aut Inſtituti conſtitutionibus continentur, tam in alias deſignatis, quam nunc,& in poſterum ad hoc deſignādis monaſteriis,& Conuentibus, hæc quæ ſequuntur inuiolatè obſeruari, & exequi perpetuò curent.

Primū quod attinet ad Nouitiorū recipiendorū formā, vltra diligentem perquiſitionem, quæ habenda erit de vnius cuiuſq; natalibus, corporis habitudine, moribus,& uita anteacta, ac præcipue eorum, qui ſextum decimum ætatis ſue annū excederent, an criminoſi, aut ęre alieno grauati, uel reddēdæ alicuius adminiſtrationis rationi obnoxii ſint, iuxta formā Cōſtitutionis fel. rec. Sixti Quinti,& moderationū ſubſecutarū, illud etiā Superiores, ad quos ſpectabit, ſedulo perquirāt; ut quibus in monaſteriis,& Cō

X uentibus

Digitized by Google

uentibus ex Apoſtolica facultate Nouitiatus fuerint inſtituti, in iis ad religionem nullus in poſterum admittatur, qui ex honeſtis parētibus natus nō ſit, & alias conditiones ſacris Canonibus, Summorumq; Pōtificum Cōſtitutionibus præſcriptas nō habeat, ac alias iuxta decretum ſuper forma recipiendi Nouitios, die 19. Maij 1602. editum.

Quiſq; recipiendus in aliquo Ordine regulari, etiam Mendicantium, in ea ſit ætate conſtitutus, quam eius Ordinis, in quo recipientur regularia inſtituta, & ordinationes requirunt, eam vero literarum ſcientiam calleat, aut illius addiſcēdæ ſpem indubiam præſeferat, ut minores, & ſuis temporibus maiores ordines, iuxta Decreta Sacri Concilii Tridentini ſuſcipere valeat. Sed ſi quis annū vigeſimūquintū excedens ad habitum regularem admitti poſtulauerit, & talis eruditionis expers inuentus fuerit, in Cōuerſorum tantum, quibus literarum ſcientia non eſt neceſſaria, numerum referatur, ipſi autem Conuerſi non recipiantur ante vigeſimum ętatis ſuæ annum, & niſi ſaltem præcipua Doctrinæ Chriſtianę capita nouerint.

Demum Superiores diligenter exquirant, quo ſpiritu, qua mente, ac voluntate id regularis vitæ genus elegerint, quem ſibi finem propoſuerint, nū zelo melioris frugis, ac perfectioris vitæ, & vt Deo, ac D.N. liberius famulari poſſint, an potius leuitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi motu ducantur, & an eorū parentes ope, & ſubſidio ipſorum indigentes deſtituant.

Prouideant quoq; vt omnes, etiam Conuerſi recipiendi, priuſquam ad habitū regularem admittantur, ab iis quibus munus hoc incumbit, de regula quā profeſſuri ſunt, trib. votis eſſentialib. ſtatuq; regulari, & alijs cuiuſq; Ordinis peculiarib. Inſtitutis, Conſtitutionib. diligenter inſtruātur. Et quia quarundam Religionum moris eſt, nedum Conuerſos ad profeſſionem admitendos verum, & Oblatos, vt vocant, recipere, circa ipſorū Oblatorum receptionem vnaqueq; religio ſuas peculiares Conſtitutiones, ſpecialiaq; inſtituta obſeruare teneatur.

Statim atque Nouitij ad habitum recepti, & in locū Nouitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confeſſionem totius anteactæ vitæ conſcientiam diſcutiant, & expurgent.

Quod verò ad loci qualitatē vniuſcuiuſq, Nouitiatus ſpectat, locus huiuſmodi propria clauſura ab ea parte Conuentus, & Monaſterij, in qua degunt profeſſi, ſegregatus ſit, atq; diſtinctus: habeatq; tot ad dormien. cellulas ſeparatas, quot erunt numero Nouitij, vel dormitoriū ita capax, vt pro ſingulis ſinguli lectuli commode ſterni poſſint, in quo etiam cellula, vel certus, ac determinatus locus pro Magiſtro, eiuſq; ſocio reperiatur.

In eo etiam, præter alias communes commoditates, aptus locus adſit ad ſpirituales collationes, ſeu conferentias faciendas, ac lectiones inſtructioneſq; Magiſtri audiendas, & in quem hyemis tempore ad calefaciendum ſe igne communi recipiant, Oratorium inſuper, ſeu Capella, ſi commode fieri poterit, ad Nouitios in ſpiritualibus, præſertim in cæremoniis, eccleſiaſticiſque functionibus exercendos.

Hortus

Hortus quoq; peculiaris ad honeſtam recreationem bene concluſus, atq; munitus adſit, ſin minus, hortum cæteris Fratribus communem recreationis tempore ingrediantur. Ipſi vero Nouitiis ibi commorantibus, curabit Magiſter cum loci Superioris authoritate (ſi opus fuerit) ne in eũdem quiſquam alius ingrediatur.

Ad huiuſmodi locum Nouitiatus nemini eiuſdem, vel alterius Ordinis regulari, etiam Conuentus, & Monaſterii Officiali, vllo vnquam tempore ſub quouis prætextu aditus pateat, præterquam Magiſtro, eiuſq; ſocio, ac etiam Monaſterii, aut Conuentus, Superiori, ſi quandocunque ingrediendum ſibi neceſſario exiſtimauerit, quo tamen caſu aliquẽ ſemper ex ſenioribus Conuentus, vel Monaſterii Patribus ſocium aſſumant.

Huius loci clauſuræ clauis apud Magiſtrum ſemper aſſeruetur, illiq; ſoli liceat ex graui tantũ cauſa ingreſſum illuc alicui ꝑmittere; ſi quis aũt Nouitiorũ quẽpiã alloqui voluerit, Magiſtro præſente, & nõ aliter alloquatᷣ.

Nouitiorum Magiſtro ſocius, ſi per Nouitiorũ inſtruendorum multitudinem neceſſarias fuerit, vita, & moribus (quoad fieri poterit) conſimilis deputetur, qui in his quæ ad Nouitiatus regimẽ, ſpectãt, dicto Magiſtro immediate ſubiectus exiſtat, elegaturque tam Magiſter, quam ſocius per Prouinciale Capitulũ per triẽnium ad minus onus huiuſmodi ſubituri. Quod, ſi aliquo caſu extra tempus capitulare noua loca Nouitiatus concedi contingat, tunc electionem Magiſtri Nouitiorum, & ſociis hmõdi in his nouis locis per Generalem, vel Prouincialem, ſeu Miniſtrum, aut eorũ Viſitatores, ſeu vicarios, de Diffinitorum tamen, vel grauiorum aliorũ Patrũ conſenſu fieri permittitur, idemq; ſeruetur, ſi intra triennium, alterum, vel vtrumque vrgenti aliqua de cauſa in aliis locis amoueri, vel mori contigerit, in cuius, vel quorũ locum alii conſimiles ſubrogari debeãt.

Tam Nouitiorum Magiſter, quam ſocius ab iis omnib. officiis, oneribuſque vacationem habeant, quæ Nouitiorum curam, & regimen impedire valerent. Ipſe Magiſter ſacerdotali ordine ſit initiatus, ac in quinto ſaltem ſupra trigeſimũ ætatis ſuæ anno conſtitutus, & per decimum a profeſſione emiſſa in religione perſtiterit: Socius verò trigeſimum annum excedat, ſintque ambo doctrina, & quantum per Superiorum diligentiam, & vires fieri poterit, vitæ etiam anteactæ exemplo prçſtantes, orationis prçterea, & mortificationis operibus addicti, prudentia, charitateque referti, non ſine affabilitate graues, zelum Dei cum manſuetudine præferẽtes, ab omni cordis, ac animi perturbatione ira præſertim, & indignatione, quæ in ſe, & erga alios charitatem impedire conſueuerunt, quam longiſſimè alieni, & tales demum, qui in omnibus ſeipſos bonorum operum exẽplum præbeant vt ij, qui eorum curæ ſubſunt, illos non tam metuant, quã reuereantur, nec illis vnquam detrahere quicquam poſſint.

Habet etiam Magiſter plenã, & abſolutam poteſtatem circa Nouitiorũ inſtitutionem, ac Nouitiatus regimen, ita vt in illis nemini (Viſitatorib. ac Superiorib. maioribus, vel etiam localibus exceptis) quouis colore ſe ingerere liceat.

Digitized by Google

Curam adhibeat diligentem,vt Nouitij omnes in regulari diſciplina ſedulò exerceantur,agnoſcantque præcipuò diuinã(qua digni facti ſunt) vocationis præſtantiam,& excellentiam; quæ vero ſit atque perfecta votorum ſolennium,& quam neceſſaria cuiuſque Ordinis Conſtitutionum obſeruantia,modum in oratione,tum vocali,tum mentali,fructuosè perſiſtendi,illicitas paſſiones,& vitii (ad quæ natura per peccatum labefacta omni tempore prona eſt atque procliuis)per ſenſuum cuſtodiã, & mortificationem cohibendi,auſteritatem,ieiunia,cilicia,diſciplinas conſcientiæ puritatem, crebram illius diſcuſſionem. Sacramentorum frequentiã (confeſſionis præſertim)quæ his ſaltem ſingulis menſibus fiat, per aperitionem,quotidianam motuum internorum,cordis,& tentationum manifeſtationem,per exercitium humilitatis circa viliora miſteria per modeſtiam in omnibus actionibus,diuturnumque ſilentium.

Quilibet Nouitius his quotidiè orationi mentali, & vocali incumbat, vnuſquiſque ſecũdum propriam capacitatem,& ordinem ſibi a Magiſtro præſcriptum,ac pluries in die propriam conſcientiam vnuſquiſque examinare contendat. Ipſi autem Magiſtro ſoli, Nouitiorum confeſſiones audiendi,cura committatur. Liceat tamen Superiori,etiam locali,ſi ita expedire iudicauerit vel per ſeipſum, vel per alium ab eo deputandum, ſemel,aut bis in anno eorundem Nouitiorum confeſſiones audire.

Quotidiè Miſſæ ſacrificio interſint,& ſtatutis horis in choro,nocturnis diurniſque diuinis Officiis aſſiſtant.

Exercitationibus,etiam corporalib. vacent,legant,vel ſcribant res ſpirituales,modeſtam animi recreationem interponant, quæ in ſolitario loco,& commodo extra Nouitiatum ſemel in hebdomada vel in alternis ſaltem hebdomadibus longior ſtatuatur,fiatque ſemper Magiſtro præſente,vel ſocio,qui multũ inuigilent,ne duo ab aliis commorentur diſiuncti, atq; eo tẽpore cuiuſque,in quam natura feratur propẽſionem,ſcrutẽtur.

Non liceat eis durante Nouitiatus, & probationis tempore,vna cum Profeſſis,niſi in Choro,in eccleſia tempore officiorum,in proceſſionibus, aut in cænaculo cauſa refectionis commorari,nec permittatur eis Profeſſos domos exeuntes comitari.

Pro communibus,& propriis cuiuſque neceſſitatibus,quę accidere poſſunt,vnus ex Nouitiis ipſis,ætate,moribuſque prouectior deputetur, qui abſente ſocio (Magiſtro permittente)omnia prout opus fuerit agat, cui etiam ianuæ cuſtodia,& rerum leuioris momenti prouiſio intra Nouitiatum committi poterit.

Cum autem,(licet Clericorum benè inſtituendorũ cura debeat eſſe pręcipua)Conuerſorum tamen religioſa inſtructio nõ ſit prætermitẽda,quin potius æquanimiter amplexanda,quandoquidẽ ſatis exploratum eſt,iſtorum etiam,cum regulam profiteãtur eandem eorum perfectam educationem tum Religioni decorem,& ornamentũ,tum aliis Chriſti fidelib. ædificationem,exemplum,atq; vtilitatem afferre,Conuerſis ipſis à Clericorũ Nouitiatu ſeparatus ad dormiendũ locus quãtum commodè fieri poterit)

tit)aſſignari præcipitur.Illi tamen,hac ſeparatione non obſtante, Magiſtro Nouitiorum,ſeu Superiorib.Monaſteriorum,& conuentuũ iuxta cuiuſq; Ordinis ſtatuta,& Conſtitutiones ſubditi eſſe,& obedientiã præſtare debebunt,a quo non tantum circa corporalia obſequia probandi, & exercendi,verũ etiam,pro eorum capacitate,& cõmoditate, de ſpiritualibus,præſertim de modo mentaliter orãdi diligenter inſtruendi erunt, ꝙ vt commodius fiat ad capitula,& ſpirituales Conciones,quæ per Magiſtros Nouitijs fieri ſolent,accerſiri debeant, & in Eccleſijs ſtatutis horis conueniant,niſi tunc in ſuis officiis actualiter occupati fuerint.

Tempore verò probationis elapſo ij tantũ, qui non ſolum religioſæ perfectionis capaces, ſed ad laborẽ corporalem apti, nouo ac diligenti examine reperti fuerint(dummodo ætatis ſuæ annũ quoad Clericos decimũ ſextum,quo vero ad Conuerſos vigeſimũ primũ exceſſerint)ad proſeſſionẽ admittantur.Sed ꝗ ad cõuerſorũ habitũ recepti fuerint, ad Clericorum ſtatum trãſire,etiam durante tempore probationis, non poſſint.

Superior cuiuſlibet Conuentus in quo Nouitiatus fuerit conſtitutus, particularem librum habeat,in quo vniuſcuiuſq; Nouitii profeſſio regiſtretur, illamque Nouitius profeſſus propria manu & duo teſtes,qui præſentes fuerint,ſubſcribant.

Conuerſus vero literarum ignarus profeſſus in eorundem teſtium,qui ſe ſubſcripſerint pæſentia propria manu ſignum crucis apponat, aſſeruetur q; liber,& cuſtodiatur in Archiuio,vbi ſcripturæ ad Monaſterium,ſeu conuentum pertinentes reponi conſueuerunt.

Quia verò in quibuſdam Ordinibus filiationis vſus eſt receptus, declaratur,quod licet decretum ſit,vt Nouitijs educandis certa Monaſteria, aut cõuentus deſignata quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen ſit Superioribus Monaſteriorum,& cõuẽtuum huiuſmodi Ordinum, in quibus filiationis uſus receptus eſt,eos quos pręnarratis qualitatibus ſuffultos repererint in ſuorum locorum filios iuxta cuiuſque Ordinis conſtitutiones,adſcribere,ſicq; adſcriptos, cum iuxta præſentes Inſtitutiones, & alias ſeruatis ſeruandis ad Ordinem recepti fuerint,ad loca Nouitiatuum cum teſtimonialibus literis tranſmittere, vbi tanquam dictorum conuentuum ſeu Monaſteriorum filii,eorundem nomine,& inſtantia recipi ac in Nouitiatus probari,& deinde antequam ad eadem Monaſteria,ſeu conuentus filiationis huiuſmodi remittantur, in profeſſorio ad perfectionem,vt præmiſſum eſt,exerceri debebunt.

Porrò ne loca vnius Monaſterij,ſeu conuentus ab alio pręoccupẽtur, capituli Generalis, aut Prouincialis partes erunt, numerum præſcribere pro omnibus,& eam ſimiliter rationem circa alimentorum contributionem(ſi opus fuerit)inire ac ſingulis conuentibus,& Monaſteriis præſcribere quæ magis expedire,videbitur.

Vt autem Nouitii iã in Profeſſorum numerum (ſic vt præmittitur) recepti melius in bono ſpiritu,regularisq; diſciplinæ obſeruantia ſtabiliãtur, & confirmentur,mãdatur,vt ſtatim poſt profeſſionẽ emiſsã,ſi in Cõ-

uentibus aut Monaſterijs,pro Nouitiatibus aſſignatis locus aderit ſecun di,Nouitiatus,ſiue Profeſſorij ab ea, quæ Nouitiorum eſt atq; antiquorū Profeſſorum habitatione diſtinctus,& ſegregatus,ibi collocentur ſi Monaſterium,aut Conuentus eos alere queat,ſin minus,in alium commodiorem Conuentū,aut Monaſterium transferantur, in quo is locus cum requiſitis ad Nouitiatum ſupranarratis reperiatur, vel accōmodetur, aut de nouo conſtruatur.

Ab hoc tamen illæ Religiones excipiuntur,quę ſuarum conſtitutionū, ſeu inſtitutorum vigore maioris temporis curſus nouos Profeſſos intra Nouitiatum detinere conſueſcunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur,vt,prædictis earum conſtitutionibus non obſtantibus,id ipſum facere poſſint, ſi id rationi ac Religioni magis expedire dijudicauerint,quibus in locis degant ſub regulis & modo viuendi adhuc arctiori,quā ſeruēt antiquiores profeſſi,ita quod in negotiis Monaſteriorū,aut Conuentuū non ſe intromittere,nec communibus tractatibus intereſſe,neq; alicuius exterioris obediētiæ officiū exercere debeāt, ibique permaneant quouſq; ad ætatem ſacris Ordinibus ſuſcipiendis ſufficientem deuenerint vel ſaltem per triennium poſt profeſſionē,quo etiā tempore poterunt,quinimo,& debebunt literarum ſtudijs operam nauare ſub directione ac regimine Superioris,qui eas qualitates habeat, quibus Nouitiorum Magiſtrum præditum eſſe oportere dictum eſt.

Declaratur tamen,ꝙ propter præmiſſa non cenſeatur conceſſa licentia recipiendi Nouitios niſi in locis pro Nouitiatu deſignatis, aut in poſterum deſignandis,& pro numero dumtaxat in eorum ſingulis præſcripto vel præſcribendo.

Denique ſi illi,qui inter Religioſos gradu, & ordine Superiores ſunt, & alii ad quos ſpectat in prædictis omnibus,vel eorum aliquo deliquerint,ſeu quouis modo contrafecerint,officiorū omniū quæ tunc obtinebunt priuationē,grauioreſq; ꝓ modo admiſſæ culpæ pęnas ſe ſubituros certo ſciant.Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 19.Martii.1603.

A.Acharisius Viſitationis,& Reformationis Apoſt.pro Secret.

Romę apud Impreſſores Camerales.1603.

Sciendum eſt quod ad declarationē Concilii Trid.ſeſ.25.de Regula.c. 16.Relatione per Sacram Congregationē Concilii Pio V. facta Sanctitas ſua dixit Decretū dicti Concilii procedere tantū in illis nouitiis,quos Superiores lapſo tēpore nouitiatus habiles inuenerint, non in his,quos inhabiles inuenerint,vt ſunt illi,qui non bene adhuc didicerūt,& ideo ꝙ attinet ad iſtos,Sanctitas ſua conceſſit, quod Superiores poſſint prolongare illorū profeſſionem,dummodo habeant ſpem probabilem, quod efficiātur habiles intra ſex menſes,ita teſtatur Paſſarel.in priuileg. Minim. fol.464.quod conſulenti ſibi à Neapoli 8. die Nouembris anno Dom. 1569.reſponderunt Illuſtriſſimi Cardinales Concilii interpretes.

Decretum

Decretum Sacræ Regulariũ Congregationis contra Regulares ad Vrbē temerè, leui, uè ex cauſa accedentes abſque eorum Superiorum licentia.

QVoniam nonnulli Regulares vagandi ſtudio ſiue dum imminentem admiſſorum criminũ pęnā, ex ſuis conſtitutionib. aut alias debitam ſibi metuunt, falſa & commenticia grauamina cauſati non ad immediate ſui ordinis ſuperiores, ſcilicet a grauamine Prioris ad Prouincialē, a Prouinciali ad Generalem: a Generali ad Protectorem, prout cuiuſque Religionis conſtitutionibus diſponitur, ſed ad hanc Romanā Curiam abſq; licentia ſæpius fugiunt, potius quam recurrant, ex quo ordinum diſciplina relaxatur, Prælati contemnuntur, & ipſi in dies audaciores euadunt. Placuit Sacræ Regulariũ Cõgregationi, ex ordine Sanctiſſimi ſtatuere, vt ſi quis Regulariũ in poſterum temerè, leuiue ex cauſa hanc almā Vrbem ſeu Curiā abſq; ſui Superioris licētia, & ſupradicta forma pтermiſſa, adire pſumpſerit, ad ſuos eoſdē Superiores, ſeueriori pęna plectēdus remittatē.

F. Michael Bonellus Card. Alexandrinus.

Gregorius Palearius V.I.D. Secretarius.

Rōmæ apud Hæredes Antonij Bladij Impreſſ. Cameral. 1587.

Nos Hieronymus Miſeratione diuina ti. S. Pancratii S.R.E. Pręsbyter Cardin. Matthæius totius Ordinis Fratrum Minorum S. Franc. de obſeruantia Protector, Corrector, & Gubernator.

VT fratres Minores de obſeruantia purius, ac ſincerius in feruore ſpiritus, & altiſſima humilitate Domino inſeruire valeant, ac quæcũq; occaſiones tranſgreſſionum tollãtur, ordinamus, ac decernimus, vt quando a Generali, ac Miniſtris Prouincialib. Cuſtodib. Guardianis, aliiſq, Superiorib. Regularib. Sancti Franciſci de Minor. obſeruantia, pro culpis leuibus diſciplina vel alia pœnitentia in refectorio, vel alibi facienda, ſubditis mortificationis gratia imponitur, nullus eorum quibus talis pœnitentia iniũgitur, ad Nos, ſiue ad Alios Superiores Regulares nobis ſubiectos, appellare poſſit. Siquis autem contrafecerit, triduo carceri mancipetur, & in pane & aqua ieiunet. Itemq; ſi quis pœnitentias impoſitas à prædictis ſuperioribus reuelauerit aliis quam ſuis Superioribus pęnæ inobedientiæ ſubiaceat. In quorum fidem, &c.

Dat. Romæ in Palatio noſtro, die 2. menſis Decembris 1602.

Hier. Card. Matthæius Protector,

Locus Sigilli. Angelus Pianus Secret.

Romæ, apud Impreſſores Camerales. 1603.

Digitized by Google

REVOCATIO Indultorũ, præter iuris communis diſpoſitionem, conceſſorum, recipiendi vel tetinendi Religioſos alterius Ordinis etiã la
xioris, publicata Romæ die 1. Decembris 1569. fol. 1509. in bullar. incip.
Quæcũque ſacrarum Religionum, & infra. De nobis attributæ poteſtatis
plenitudine, reuocamus, & abolemus omnia, quæcunque priuilegia, facul
ta tes, diſpenſationes, & indulta præter iuris communis diſpoſitionẽ ema
nata, recipiendi, vel retinendi Fratres, Monachos, Canonicos, & alios ẽt
laxiorũ Ordinũ profeſſores, quibuſcũq; Ordinib. Monaſteriis, Hoſpitalib.
Militiis. & pijs, locis, etiã S. Antonii Viennen. Sancti Spiritus in Saxia de
Vrbe, Sãcti Ioannis Hieroſolymitani, Ieſu Chriſti, Sancti Iacobi de Spata,
Sancti Lazari Hieroſolymirani, eorumq; Eccleſijs, membris, ſuperioribus
& perſonis: per quoſcũq; Rom. Põtifices prædeceſſores noſtros, ac nos, &
Sedem Apoſtolicam, tam in ipſorũ Monaſteriorum, Hoſpitalium, & loco-
rũ inſtitutione, quã deinceps qnomodocunq; ac quotieſcũq;, ẽt per mo-
dũ ſtatuti perpetui, ac initi, & ſtipulati cõtractus, & alias ſub quibuſcunq;
tenorib. & formis, ac cũ quibuſuis reſtitutionib. præſeruationib. mẽtis ac
teſtationib. derogatoriarum derogatoriis aliiſq; fortiorib. efficacioribus
efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, necnon irritantib. & allis decretis, etiã
motu ꝓprio, & ex certa ſcientia, deq; ſimili poteſtatis plenitudine, ẽt pau
perum infirmorum miſerabiliũ, & cuiuſcunq; alterius pij operis intuitu
ac etiã ex quibuſcunq; aliis cauſis, quantumuis grauib. charitatiuis, & ne
ceſſariis, etiam conſideratione, vel ad ſupplicationem Imperatorum, Re-
gum, aliorumq, Principum, nec non S.R.E. Cardinalium, deq; Illorũ con-
ſilio, & matura deliberatione prius habita, conceſſa, cõfirmata, ac ẽt mul
tiplicatis vicibus innouata, extenſa, vel etiã moderata. Caſſamus, quoq;
& annullamus quoad illa, omnes Apoſtolicas, & alias literas ſuper ijs con
fectas, ac proceſſus, & alia inde ſecuta quæcunq; Ac volumus ea oĩa vires
& effectum de cætero non habere, ita vt poſthac illorũ ſic reuocatorum
prætextu, Prçlati, & ſuperiores prædicti, aut alii quicunq; nullum prorſus
alterius, ẽt laxioris Ordinis, vel obſeruantiæ regularem, etiam ſpecialem
tranſeundi ad ipſos licentiã (iuxta huiuſmodi priuilegia dumtaxat) feren
tẽ ad habitũ, & profeſſionem regularem in ſuis quiſq; Monaſteriis, domi
bus, locis, vel Ordinibus, etiam, vt in clauſtro perpetuo maneat, admittãt
nec omnino quemquam recpiant, vel retineãt. Eos vero, quos in aliquo ex
caſib. prçdictis (vigore huiuſmodi priuilegiorum tãtum, ac prçter iuris cõ
munis diſpoſitionem) iam habent trãslatos ad eorum ſuperiores, & loca
eius Ordinis, vnde erãt profecti, q̃ primũ remittant. Decernentes admiſ-
ſiones receptiones, & retentiones hmõdi nulla firmitate ſubſiſtere, nemĩ
nẽq; prorſus vlli voto, vlliq; regulæ, vel obſeruantiæ, etiã iuramento, alia
ue ſolẽnitate promiſſæ obligare, necnon irritum, & inane quicquid ſecus
per prædictos, aut quoſcunq; alios quauis authoritate, ſcienter, vel igno-
ranter cõtigerit attentari. Quicũq; vero aliquẽ contra huius noſtræ reuo
cationis tenorem admiſerint, aut receperint, aũt illos, aut quos iã habẽt
(modo prædicto) trãslatos, aut receptos retinuerint, ipſos oĩbus, & ſingu

lis di-

Digitized by Google

lis dignitatibus,adminiſtrationib.beneficijs,officiis,fructibus,& pēſioni bus eccleſiaſticis præſentiū authoritate priuamus, & ad futura inhabiles eſſe volumus eo ipſo.Quocirca omnib.locorum Ordinariis,in quorū dioeceſib.loca prædicta conſiſtunt,per Apoſtolica ſcripta mādamus,vt per ſe, vel alium,ſeu alios de tranſlatis prædictis authoritate noſtra cognoſcentes,in eos,quos contra hoc præſcriptum noſtrū degere inuenerint,ac etiā recipientes,vel retinentes,reiecto quocunq; exemptionis priuilegio,animaduertant,ipſoſq; præterea tranſlatos,vel retētos,ad priores Ordines, & diſciplinā remittere procurent. Contradictores quoſcunq; per cenſuras,& pœnas Eccleſiaſticas cæteraque iuris,& facti remedia opportuna, quacunq; appellatione poſtpoſita,compeſcendo,inuocato etiā ad hoc ſi opus fuerit,auxilio brachii ſecularis. non obſtantib. &c. Nulli ergo &c.

Quoad tranſitum Religioſorum de vna Religione ad aliā, in quodā libro priuilegiorū S.Benedicti Congregationis,Romæ impreſſo anno Domini 1589.referente Emanuele Roderico tomo 3.q.regular.q.52.art. 20. in fine,continetur quædā declaratio Illuſtriſſimorū Cardinaliū,quę ita ſe habet:Illuſtriſſimi Cardinales definierunt quod tranſitus ad parē, vel arctiorem Religionem non fiat,niſi cauſa cognita trāſeuntis, & vitæ,ac morū ratione, idq; ex approbatione capituli generalis.Itē a Sacra Congregatione ſuper negotiis Regularium reſolutum refertur,ꝙ per licentias,q̄ conceduntur clauſtralibus ingrediendi quamlibet Religionem, non licere eis tranſire ad non clauſtrales, vt ſunt Militares,& hoſpitalariæ,prout admonet apoſtilla ad conſ.58.Nauar.de egular.in nouis.

Reductio ad terminos iuris,& ſacrorum Canonum,vnius, ſuper qualitatibus,ac modo,& forma recipiēdorum Religioſorum, & alterius illius declaratoriæ Conſtitutionum fel.rec. Sixti Papæ V.quoad nullitates profeſſionum ſaluis pœnis contra Superiores Ordinum in receptione Religioſorum peccātes inflictis:Sub Dat.Romæ die 2.Aprilis MDCII.

In ſuprema Eccleſiæ Catholicæ ſpecula meritis, licet imparib.Diuina prouidentia diſponente conſtituti,omnib.incommodis,quæ in eadem Eccleſia,non ſine Fidelium animarum periculo,detrimēto oriri poſſunt, ob variam,& ſiniſtram Conſtitutionum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum,quas iuſtis de cauſis ediderunt,interpretationē,pro noſtri Paſtoralis officij munere conamur ꝓuidere,prout in Domino ſalubriter conſpicimus expedire. Cū igitur fel.rec.Sixtus Papa V.prędeceſſor noſter ad integritatē, & candorem in Regularibus,& Religioſis Ordinibus in Eccleſia Sancta inſtitutis retinendum, & conſeruandum,quadam ſua, quę incipit,cum de omnib.Eccleſiaſticis Ordinib.ſub Dat. ſexto Kalen. Decembris, Pontificatus ſui anno tertio,nōnulla circa modum,formā,& qualitates admittēdi Religioſos ad quoſuis Regulares Ordines decreuit & deinde alia ſimili,quæ incipit,ad Romanū ſpectat Pontificē ſub Dat. xij Kalen.Nouembris,pontificatus ſui anno tertio,quædā dubia ſuper dicta priori cōſtitutione exorta,declarauerit.Et præterea pię mem.Gregorius Papa XIV, etiā prædeceſſor noſter alia ſua perpetuo valituris conſtitutio-

tutionibus, quæ incipit, Circumſpecta Romani Pontificis prouidētia ſub Dat. Idibus Martii, Pōtificatus ſui anno primo reſpectiuè editis, Cōſtitutiones Sixti prædeceſſoris ſupradictas, quoad illegitimos moderatus fuerit, prout in eiſdem Conſtitutionib. plenius continetur. Tamen quia lōgo vſu, & experientia cōpertum eſt, ex nimia facilitate, & multitudine caſuū, in quib. profeſſio à ſuſcipientibus habitum alicuius Regularis Ordinis a dicto Sixto prædeceſſore nulla declaratur, multos; hac occaſione arrepta fraudulēter petijſſe, & in dies petere, vt profeſſio q̄ in aliquo Regulari Ordine emiſerunt, nulla declaretur, ex quo nonnulli eorū Regulares Ordines, & inſtituta ſub hoc prætextu deſeruerūt, & iccirco pleriſque in locis maxima incōmoda, & ſcandala exorta fuerūt. Nos ea ſcandala, & incommoda, quātū in Domino poſſumus, remouere, & ne in poſterū alia eiuſmodi hac de cauſa oriantur, opportuna ratione prouidere cupientes, ſingularum cōſtitutionum prædictarū tenores præſentibus pro expreſſis habētes, matura ſuper his cum Venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus ſuper negocijs Epiſcoporū, & Regularium deputatis conſultatione præhabita, ex illorum ſententia, & voto Conſtitutiones prædictas Sixti prædeceſſoris, quoad eam partem, per quam eorum, qui formam in eiſdē Conſtitutionibus præſcriptam decætero non ſeruauerint, & quoad alios etiam caſus ibidem expreſſos, in quibus receptorū in quibuſcunq; etiam Mendicantium Ordinibus profeſſio nulla declaratur, ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum, perinde ac ſi prædictæ Conſtitutiones in illa parte editæ non fuiſſent, authoritate Apoſtolica tenore præſentium reducimus. Cæterū pœnas contra Superiores quorumcunq; Ordinū etiam Mendicantium huiuſmodi, qui in admittendis Regularib. ad habitum, & profeſſionē, earundem Cōſtitutionum formam nō ſeruauerint, aut aliter quouis modo contrafecerint, in ipſis Conſtitutionib. inflictas ſaluas eſſe volumus, & ſtatuimus, ſicq; & nō aliter ī præmiſſis omnib. & ſingulis per quoſcunque iudices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarū Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiā de latere Legatos, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, pariter decernimus. Non obſtantibus &c.

Dubium illud, An. ſ. renunciatio, ſeu donatio bonorum facta ab exiſtente adhuc in ſæculo p̄textu, & intuitu ingreſſus Religionis, ſtāte diſpoſitione Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 16. valida ſit, vel ne: Illuſtriſſimi Cardinales Concilii interpretes definierunt in hunc modū, videlicet. Congregatio Concilii cenſuit decretum Conc. Trid. c. 16. ſeſ. 25. de reg. & mon. nō habere locum in renunciatione facta ante ſuſceptionem habitus. Hieronymus Card. Matth. Quam declarationem refert, ac profitetur editam fuiſſe ſuper precib. monaſterii Sanctæ Agnetis Ciuitatis Mediolani, Menoch. in addit. ad li. 2. de arb. iud. caſu 436. ſub nu. 3. qua attēta nō eſt habenda

ratio

ratio eorũ, quæ in contrariũ, ſcripſerunt, Nauar. in conſ. vlt. de donatio. in antiq. & Molina de iuſtit. diſpu. 139. in verſ. Ambiget rurſus, &c. de qua declaratione admonet etiam Apoſtilla ad conſ. 81. Nauarri ſub tit. de regular. in nouis.

Sequitur eiuſdẽ S.D.N.Clementis P.P.VIII. præſcriptio normæ dãdi licentiã ob Ordinariis ad ædificanda in poſterũ Regularia Monaſteria.

Quoniã ad inſtitutam Regulariũ locorũ, & perſonarũ reformationem promouendam, & conſeruandam maxime pertinet, vt in quibuſq; domibus, & monaſteriis is tantũ numerus Religioſorũ qui commode ibidem ali poſſit, contineatur, ac eo pariter ſpectat, vt in quibuſq; Ciuitatibus, & locis nouæ domus & Monaſteria, præſertim Mendicantiũ non erigantur, niſi in eiſdem ciuitatibus, locis, aliarũ domorum, & monaſteriorum in eis exiſtentium, habita ratione, commode ſuſtẽtari poſſe, dignoſcatur. Hac igitur nos conſideratione ducti, & in præmiſſis pro noſtro Paſtorali munere opportunè prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione, deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine; ex voto etiam venerabilium fratrum noſtrorũ Sanctæ Romanę Eccleſię Cardinaliũ ſuper conſultationibus, negotijs Epiſcoporum & Regularium Præpoſitorum, harum ſerie declaramus, locorũ Ordinarios non poſſe licentiam ad nouos Conuentus cuiuſq;, etiam Mendicantium Ordinis in ciuitatibus, & locis eorũ Ordinarie iuriſdictioni ſubiectis erigendos impartiri, niſi vocatis, & auditis aliorum in eiſdem ciuitatibus, & locis exiſtentiũ Conuentuũ Prioribus ſeu Procuratoribus, & aliis intereſſe habentibus, & cauſa ſeruatis ſeruandis cognita conſtiterit, in eiſdem ciuitatibus, & locis nouos huiuſmodi erigendos Conuentus ſine aliorum detrimento commodè ſuſtentari poſſe; Si vero ab eorum in huiuſmodi cauſis, & ſententiis ad nos, & Apoſtolicam Sedem prouocari, & appellari contigerit, ipſos ordinarios tandiu erectionem nouorum Conuentuum ſuſpendere debere, quouſq; a nobis, & Apoſtolica Sede in eadem cauſa pronunciatũ extiterit, irritũ nihilominus, & inane decernentes quicquid ſecus ſuper his a quoquã quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuerſis venerabilib. fratrib. noſtris, Patriarchis, Primatib., Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorũ Ordinarijs per pręſentes in uirtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiẽdo mandamus, vt præſentes noſtras literas obſeruent, & obſeruari curent, & faciant. Nõ obſtantibus, &c. Dat. Romæ apud S. Marcũ ſub annulo Piſcatoris die 23. Iulji M D C I I I. Pontif. noſtri anno xij.

SCiendum eſt quod ad reformationem Ordinis minorum Conuentualium S.Franciſci editæ fuerunt infraſcriptæ conſtitutiones contentæ in Bulla Pij V. incip. illa nos cura, &c. publicata Romæ die 2. Auguſti 1568. folio. 1023. in Bulla. & ſunt videlicet.

Nouitij etiã oblati ante decimũoctauũ ætatis ſuæ annum cõpletum, ne recipiantur, neq; ante decimumnonum itẽ completum ad profeſſionem admittantur. Qui hactenus recepti etiã oblati, quintumdecimum annũ

non

non expleuerint,detracto habitu religionis,domũ ad parẽtes,vel neceſſa
rios,etiã inuiti remittant,vel alias omnino emittãtur,nec poſtea in ędib.
vnde exierint,aut ĩ alijs eiuſdẽ ordinis domib.verſari vllo modo poſſint.

Laici,qui vigeſimumquintũ annum non attigerunt,ad ſeruiendum ne
recipiantur,& qui recepti etiam nunc ea ætate minores ſunt, eijciantur.

Nouitij ne recipiantur,aut educentur, niſi in cõuentibus inſigniorib.,
in quib. dormitorium,& capitulum habeant ſeorſum ab alijs fratribus.

Nullus deinceps Prouinciæ præficiatur , qui eiuſdẽ Prouinciæ ſit, ſed
Prouinciales ex aliena Prouincia ſemper aſſumantur , qui tamen idonei
ſint ad id officium,& cultores regularis obſeruantiæ.

Guardianatus inſigniores,& priuilegiati,vt Rom. Aſſiſien.& huiuſmo
di triẽnio,nõ priuilegiati biennio diuturniores ne ſint,in quo tamen ha-
benda eſt ratio prouinciarum externarũ,in illis enim locis hæc officia iu
ſta de cauſa in longius tempus arbitrio ſuperioris protrahi poterunt.

In paternitatibus hactenus conceſſis, & poſthac cõcedẽdis,ea modera
tio adhibeatur,vt nemo paternitatis titulo, vel priuilegio fruatur , niſi
qui prouincialatus officium obtineat,vel obtinuerit,vel quadrageſimum
annum agat,& alias etiam eo titulo,& priuilegio dignus exiſtat.

Nulli in eodẽ cõuẽtu plus biẽnio manere liceat,exceptis ſexagenario
maioribus.quib.aliq̃d ex cauſa ſupioris arbitrio honeſte cõdonari poterit.

In conuentu,vel domo pauciores ne ſint duodecim fratribus,ſi qua au
tem domus hunc familię numerũ alere non poſſit , vel tota prouincia vi-
ctum,& quę præterea neceſſaria ſunt ſuppeditet,vel fratres cum bonis ex
ea domo in aliam transferantur,prouiſione tamen adhibita, ne eccleſiæ
deſtruantur,ſed ad eius populi commoditatem conſeruentur. Permitti-
mus tamen,vt in conuentibus,qui fratribus iter facientibus cõmodi ſint,
ſaltem quatuor fratres,non minores quinquaginta annis,conſtãti,& pro
bata vita maneant,ſi plures ea domus alere poſſit.

In maiorib. ſtudijs Regentes duas lectiones Theologicas interpreten
tur,alterã practicã,veluti de Sacramẽtis, vel de vita rectè,ſancteq; inſti-
tuenda,ex magiſtro ſententiarũ,ac ſancto Bonauentura;alterã ſpeculati
uã ex Scoto:in minoribus vero ſtudijs,vna lectione ex Theologia practi-
ca cõtẽti ſint.Curẽt autẽ ſuperiores,vt in ſingulis Cõuentibus Fratres ma
ximè in conſciẽtię caſibus,& reliquis,quæ ad audiendas confeſſiones per
tinent,ob rei grauitatẽ,& neceſſitatẽ,sũmo ſtudio ac diligẽtia exerceãt.

Fratres etiam ſi ſuperiores ſint,nihil propriũ habere poſſint, ſed omni
no in communes conferantur,diſtribuenda ſingulis, vt vnicuiq; opus fue
rit,ita vt ex communibus cuiuſque cõuentus facultatibus, & eleemoſinis
pro viribus domus,vnicuiq; fratri quæ ſunt neceſſaria,prębeantur.

Fratres omnes,& ſuperiores,& quomodocunque priuilegiati , ægrò-
tis tãtũ exceptis,in Refectorio cibũ capiant,& cõimenſa vtentes,commu
nibus epulis veſcantur. In primis autem ægrotorũ, & ſenum cura habea-
tur.Quod ſi propriæ facultates domui non ſuppetant,ad ſubueniendũ ne
ceſſitatib. ægrotantiũ vicinis conuentus ditiores ſuppleant,aut etiam to

ta

Digitized by Google

ta Prouincia contribuat.

In omnibus Conuentibus, vel domibus, locus communis Theſaurum, vel capſa ſit tribus clauibus clauſa, quarum vnam habeat Guardianus, al terā Procurator, tertiam Depoſitarius, quo in loco, vel capſa vaſa aurea, argentea iocalia, & quæque pretioſa, pecunia item conuentus, cum inuen tario earundē rerum, condita cuſtodiantur, ſeruata tamen diſtinctione ſa crarum, & profanarum rerum.

Nullus ex fratribus, quamuis Magiſtratus, & ſuperioris titulo fungantur priuatas ædes aut in clauſtro, aut alibi vſquam habeat, ſed ſinguli vni ca cella in cōi Dormitorio nullo ornatu, nudis omnino parietibus, ac lectulo, & menſa humilibus cōtenti ſint, quemadmodum pauperes religioſos decet. Cameræ, ſiue ediculæ, quæ extra Dormitorium ſeparatim ſunt, ad officinas, vel alios vſus, toto conuentui communes redigantur, vel ſi Cellæ commnuis Dormitorij pro fratrum numero non ſufficiant, & illæ Cameræ, vel ediculę, quas diximus, ad formam communis Dormitorij re digi poſſint; in dormitoriū cōe redigantur, ſin minus deſtruantur, ac materia, & cęmenta ad reparandam fabricā Conuentus, ſi opus fuerit, cōuer tantur, vel vendantur, & precium ad cōem vſum conuentus conferatur.

Nullus ex fratribus priuatum hortum habeat, ſed horti ſint totius cō uentus communes, Verum tamen Nouitii, & infirmaria, hortum ſeu viridarium à communi Viridario ſeiunctum habere poterunt, quo cæteris in gredi nullo modo liceat.

Veſtes, libri; & reliqua à Superioribus cuiquam fratri ad vſum, & neceſ ſitatem conceſſa quæcūque apud eos mortis tempore reperta fuerint nul li fratri priuatim aſſignentur, ſed ita diſtribuantur, vt dimidia pars ſit natiui Conuentus, altera vbi mortuus fuerit.

Generalis a prouincialibus, Cuſtodibus, & aliis Religionis Miniſtris quouis illi nomine appellentur, prouinciales item a Guardianis, aliiſue officialibus, ob eorum deputationem, vel confirmationem, nihil omnino, neque magnum, neque paruum exigant, ac ne ſponte quidem oblatum ac cipiant, neque cancellario, aut ſcribę pro ſigillo, ſiue ſcriptura quicquam detur, ſed omnia gratis fiant, ac dentur. Neque Generalis, neque prouincialis miniſter, neque Cuſtos, neque Guardianus a quouis fratre ſui ordi nis, aliquid etiam ſponte oblatū, ſiue dono datum acceptet, vel recipiat. Pro communibus autem impenſis, quas neceſſario ad commodum totius Ordinis, vel alicuius priuatæ domus fieri contigerit Generali, Prouincia li, & alijs eo modo conſulatur, quo in literis ſanctiſſimi D.N. Pij V. proxime editis cautum eſt conſtat.

Quod vero ad promotiones, & gradus attinet, id omnino ſeruetur, q Alexandrinis conſtitutionib. ſancitū eſt, vt nihil a promouendo exigatur aut quouiſmodo ſpōte oblatū accipiatur. Quod ſi promotione facta cōuē tus promotorū aliquid Religioni donare voluerit, quicquid id ſit, Procu ratori detur, vt ad leuationē onerū & cōmuniū ſumptuum Religionis cō feratur, ac Procurator omniū acceptorū; & expenſarū rationem reddat.

Fratres

Fratres omnes quocunque gradu, & honore ſint, camiſijs laneis, & reliquo veſtitu honeſto, ac Religioſo, omnique ſuppellectili, & inſtrumento paupere atque humili quemadmodum alijs etiam conſtitutionib. cautum eſt, vtantur.

Reliquum eſt, vt conſtitutiones omnes, ad diſciplinam regularem reſtituendam, conſeruandam, & augendam, (quæ tamen ijs contrariæ non ſint) præcipue vero, ea quę a S.D.N. Pio Papa V. ad reformationem huius ordinis proxime ſunt editæ, ab omnibus ſancte, inuiolateque ſeruentur.

S.D.N.D. PAVLI PAPAE V. DECRETVM De certo Religioſorum numero cuicunque Monaſterio, Conuentui, ac Domui Regulari præfigendo.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus Noſter, Dominus Paulus Diuina prouidentia Papa V. Dū ex plurimus, ijsq; grauiſſimis Decretis, quę fel. recor. Clemēs viij ad regularē diſciplinā reſtituendā, & augendā condidit, illud maximi momenti eſſe animaduerterit, quo a Sacro Cōcilio Tridentino multò ante cautum etiā fuerat, vt is tantū Religioſorū hominum numerus in ſingulis Monaſterijs, Cōuentib. & Domibus Regularibus conſtitueretur, qui, vel proprijs redditibus, & obuentionibus, vel conſuetis emolumentis, ac eleemoſynis ali commodè poſſent; magnamq; fortaſſe obſeruantiæ regulari iacturam inde factam eſſe, quod Ordinum Superiores illud exequi nimium diſtulerunt: vt, hoc etiam adhibito remedio, huiuſmodi incōmodo proſpiceret, aditumque ijs Prælatis Regularibus præcluderet, qui plures ad ſuam Religionem admittentes, q̃ monaſteriorum & connentuum cenſus, eleemoſynæ, & qualitates ferant, nō leuem ſubditis, vitæ clauſtralis relaxandæ occaſionem præbere vidētur, Decreuit, & ꝑcepit, ac præſentis Decreti virtute præcipit, & mandat omnib. & ſingulis Generalib. Prouincialibus, Commiſſarijs, miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Guardianis, Vicarijs, & quibuſcunq; alijs Superioribus Monaſteriorum, Conuētuum, & Domorum quouis nomine nuncupentur, Ordinū, cōgregationum, & Inſtitutorum, tam Monachorū, quā Mendicantium, & non mendicantium Regularium quorumcunque, exiſtētium intra fines Italiæ, Inſularum adiacentium; vt ſinguli, ad quos pertinet, in qualibet Prouincia, adhibitis duobus aut tribus monacis Fratribusuè ſui ordinis, vel Cōgregationis, probatiorib. & rerū vſu peritioribus, bona immobilia, cēſus, redditus, & prouentus omnes, conſuetas item eleemoſynas, & obuentiones, tam cōmunes monaſteriorum, Conuentuum, & Domorum eiuſdem Prouinciæ, quā etiam ſingularibus perſonis religioſis aſſignatas, ſeu permiſſas in cōmunem, & vſum deinceps conferendas, decē annorum diuerſorum habita ratione, diligēter ac maturè recognoſcant, ijs omnibus detractis, quæ reparationes, præſtationes, grandines, ſterilitates, aliauè cuiuslibet generis onera cōſueuerunt abſorbere, eaque omnia ſcripto fideliter exarata idē Superior, cuius

intereſt,

intereſt, in primo capitulo, ſeu Congregatione Prouinciali coram tribus Iudicibus ab ipſomet capitulo, vel Congregatione deligendis proponat, qui computatis huiuſmodi redditibus, eleemoſynis, & obuētibus vniuerſis, ac oneribus, vt ſuperius detractis, ſedulo examinent, quot religioſi homines in vnoquoq; Monaſterio, Conuentu, & domo regulari, iuxta regionis & proprii Inſtituti morē, uictum, & ueſtitū in communi habentes cōpetenter valeant ſuſtentari; Tū eorundē bonorū, redditūum, eleemoſinarum, & onerū præciſam notam ipſimet Congregationi, capituloue prouinciali exhibeant, ut in illo diligenter omnibus diſcuſſis, cuicunq; familiæ Conuentus, Monaſterii, & Domus regularis quouis nomine nuncupatæ in ſingula quaq; Prouincia certus earum tantum perſonarum numerus cōmuni Patrum capitularium uoto præfigatur, quę redditibus, eleemoſynis, & obuentionibus, ut ſuperius, ſufficienter ali poſſint. Ne uerò Superiores qui id præſtare debent, ſeriùs aut remiſſiùs, quam par eſt, muneri ſuo ſatisfaciant; Mandauit, ac mandat Sanctitas Sua, ut infra annum a die dati præſentis Decreti computandū, omnia hęc de genere capitulariter geſta in authenticam formā redacta ad Congregationem Reformationis Apoſtolicæ ſinguli mittāt numerumq; familiæ ſingulorum Conuentuū, Monaſteriorum, & domorum huiuſmodi regularium, capituli uel Congregationis Prouincialis ſententia & authoritate præfinitum ijdem Superiores Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum quorumcunq; tam Generales, & prouinciales, quam locales omnes perpetuo ſeruare omnino teneātur: eos autem Superiores cuiuſcunq; ſtatus gradus, & conditionis exiſtāt qui prædicta omnia præfixo termino non præſtiterint, uel numerum huiuſmodi prę̄ſcriptum quouis modo augere præſumpſerint, priuationis omniū officiorū, quæ tunc temporis obtinebunt, uociſq; actiuæ, & paſſiuæ, ac ad omnia ſuæ Religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuā pœnam eo ipſo incurrere, atque alijs etiam grauioribus ad Sanctitatis Suæ, & Succeſſorum ſuorum arbitrium inſſigendis pœnis ſubiacere voluit, & declarauit. Vult præterea Sanctitas Sua per hoc Decretum eiuſdē Congregationis Reformationis Apoſtolicæ Secretarij manu ſubſcriptum, conſuetiſq; Almæ Vrbis locis affixum, & publicatum omnes, & ſingulos Ordinum Regulariū Superiores, ad quos ſpectat, perinde affici, ac ſi fuiſſet cuilibet perſonaliter intimatū. Nō obſtātibus conſtitutionib. Apoſtolicis, priuilegijs, ſtatutis, indultis, nec nō alijs contrarijs quibuſcunq; Dat. Ro. apud S. Petrū die iv. Decembris M. D C V. Pontificatus eiuſdē S.D. N. Anno Primo.

Ant. Seneca Refor. Apoſtolicę Secr.

ROMAE, Ex Typographia Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ. M.D C V.

Cætera de Regularibus vide in Conc. Triden præſertim ſeſſ. 25. aliquaſque declarationes Sacræ Congregationis circa vſum bonorū in particulari p regulares vtriuſq; ſexus, habes ſupra ī verbo caſus reſeruati, ſub. n. 6.

MONA-

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quòd quantum attinet ad Clauſuram vltra cōſtitutionem Bonifacii octaui, in cap. vnico, de ſtatu Regula. in 6. & Conci. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de Regula. extat etiam Conſtitutio Pii V. ſuper clauſura, & reformatione quarumcunq; Monialium Romæ publicata die 19. Iunii. 1596. fol. 930. in Bullar. tenoris ſequentis.

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dẽi ad perpetuam rei memoriam.

Congruit tit. de ſtatu Regula.

CIrca Paſtoralis officii nobis, meritis licet imparibus, deſuper cōmiſſi curam, (quantum nobis ex alto permittitur) inuigilātes, aſſidue ad ea per quæ ſingulis errorib. & exceſſib. puniatur, ac perſonis quibuslibet, præſertim, fæminei ſexus, virginitatē ſuā altiſſimo vouentib ſub religionis iugo Chriſto Saluatori in caſtiratis holocauſto famulari affectātibus, ſemita iuſtitiæ, & honeſtatis declinantibus, ne quicquam in eis reperiatur incongruū, quod in regularis ponat honeſtatis gloria maculā, & diuinam merito poſſit offendere maieſtatem, opportune ſuccurritur, libenter intendimus, ac in his noſtræ vigilantiæ partes propenſius impartimur, prout id in domino ſalubriter expedire cōſpicimus, Hac igitur perpetuo valitura conſtitutione, inhærentes etiā conſtitutioni fel. rec. Bonifacii Papæ octaui, prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, & decretis Concilii Tridētini, ſuper clauſura Monialiū æditis, authoritate Apoſtolica tenore præſentiū ſtatuimus, atq; perpetuo decernimus, vniuerſas, & ſingulas moniales, præſentes, atq; futuras cuiuſcunq; religionis, ordinis, vel militiarū, etiam Hieroſolymitan. ſint, quæ vel iam receptę ſint, vel in poſterum in quibuſuis monaſteriis ſiue domibus recipientur, & tacitè, vel expreſſè, religionē profeſſę, etiā ſi cōuerſæ aut quocūque alio nomine appellētur, etiam ſi ex inſtitutis, vel fundationibus, earū Regulæ ad clauſurā nō teneātur, nec vnquā in earū monaſteriis ſeu domibus, etiā ab immemorabili tēpore, ea ſeruata non fuerit, ſub perpetua in ſuis monaſteriis, ſeu domibus de cætero debere permanere clauſura, iuxta formā dictæ conſtitutionis fel. rec. Bonifacii Papæ viii. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, in ſacro Cōcilio Trid. approbatā, & innouatā, quā nos authoritate præfata etiā approbamus, & innouamus in omnibus, & per omnia ac illā diſtricte obſeruari mandamus. Quod ſi aliquæ Moniales forſan reperiantur, q̃ cōſuetudine etiam immemorabili, aut inſtituto vel fundatione regulæ ſuæ fretæ animo obſtinato huic clauſuræ reſiſtāt, aut quoquomodo reluctent, ordinarii vna cū ſuperiorib. earū omnib. iuris, & facti remediis cōpellāt eaſdē, tanquā rebelles, & in corrigibiles ad præciſe ſubeūdū dictā clauſurā, & perpetuo obſeruandū. Mulieres quoq;, quæ tertiariæ, ſeu de pænitentia dicuntur, cuiuſcunq; fuerint ordinis in congregatione uiuētes ſi & ipſę profeſſæ fuerint, ita, vt ſolemne votū emiſerint, ad clauſuram pręciſe, vt præmittitur, & ipſæ teneantur.

teneantur. Quod ſi votum ſolemne non emiſerint, Ordinarij vna cũ ſuperioribus earum hortentur, & perſuadere ſtudeant, vt illud emittant, & ꝓfiteantur, ac poſt emiſſionẽ, & profeſſionẽ eidẽ clauſuræ ſe ſubijcient; ꝗ ſi recuſauerint, & aliquæ ex eis inuentæ fuerint ſcandaloſe viuere, ſeueriſſime puniãtur; Cæteris autem omnibus, ſic abſq; emiſſione profeſſionis, & clauſura viuere omnino volentibus, interdicimus, & perpetuo prohibemus, ne in futurũ vllã aliã prorſus in ſuum ordinẽ, Religionẽ, Congregationemve recipiant. Quod ſi contra huiuſmodi hanc noſtrã prohibitionẽ, & decretum aliquas receperint, eas ad ſic viuendũ omnino inhabiles reddimus, ac illarum quaſlibet profeſſiones, & receptiones irritas decernimus, & nullas, prout etiam præſenti decreto irritas facimus, & annullamus. Porro ne Moniales, vel Tertiariæ prædictæ propter hãc clauſuram, detrimẽtũ, aut incõmodum aliꝙ in earum neceſſitatibus, maxime in pertinentibus ad illarum victum patiantur, ſed vt eis opportune conſulatur authoritate Apoſtolica præfata ſtatuimus, decernimus, præcipimus, atq; mandamus, ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt curent colligi fidelium eleemoſynas per conuerſas, quæ nõ ſint profeſſæ, uel ſi profeſſæ fuerint, ſint tamen ætatis annorũ quadraginta, & in domib. contiguis, extra tamen monaſterium degant, & non ingrediantur clauſurã aliarum monialium, niſi in caſib. ex earum cõſtitutionib. permiſſis, & de earum domib. exire non poſſint pro huiuſmodi eleemoſynis colligendis, Niſi de licẽtia Ordinarij uel earum ſuperiorum, & de cętero nullæ aliæ cõuerſæ profeſſę recipi amplius etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum, uel Prælatorum poſſint. Quod ſi aduerſus hãc noſtrã prohibitionẽ receptæ fuerint, illarũ receptio, nulla, irrita, & inanis ſit, prout ex nunc nullã, & irritã facimus, & annullamus. Quod ſi prædicto modo neceſſitatibus Monialium & Mulierum Tertiarum prædictarum ſuccurri ſufficienter non poterit, mãdamus ipſis ordinarijs, & ſuperioribus earum, ut ipſi prouideãt de aliis perſonis piis, & Deo deuotis, quæ fidelium eleemoſinas colligãt uel alias eo meliori, & cõmodiori modo quo fieri poterit, etiã ex opere manuũ ipſarum monialium, & mulierum prædictarum arbitrio ordinariorum, & ſuperiorum earundẽ, & ꝓut eis cõgruẽtius expedire uidebitur prouideat, & ſuccurratur. Et ne propter Monialium numerum exceſſiuum clauſuræ obſeruatio uioletur, inhærentes, etiã ſimiliter diſpoſitioni dictæ conſtitutionis Bonifacii, & Concilii Tridẽtini decreto, Monialibus prædictis, & illarũ ſuperiorib., & ordinariis diſtricte inhibendo præcipimus, & mãdamus, ne plures in earum monaſteriis recipiant, admittãt, ſiue recipi, & admitti permittãt quã ex ꝓpriis reddítib. ipſorum Monaſteriorum, uel cõſuetis eleemoſynis cõmode ſuſtẽtari poſſint. Mandantes propterea in uirtute ſanctæ obediẽtiæ ſub obteſtatione diuini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, uniuerſis uenerabilib. fratrib. Patriarchis, Primatib. Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in ciuitatib., & diœceſ. propriis ꝑſentes noſtras literas publicari faciãt, ac in monaſteriis Monialiũ ſibi ordinario iure ſubiectis: in his uero q̃ ad Rom, mediate, uel immediate

Seſſ. 26. de regul. cap. 3.

Digitized by Google

ſpectant eccleſiam, Sedis Apoſtolicæ authoritate, vna cum ſuperiorib. eorundē monaſteriorum clauſurā, (vt præmittitur,) quāprimū poterint ſeruari procurēt. Cōtradictores, atq; rebelles per cenſurā eccleſiaſticā appellatione poſtpoſita cōpeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis. Ac vt hoc tā ſalutare decretum facilius obſeruetur, omnes Principes ſæculares, & alios Dominos, & Magiſtratus temporales rogamus, requirimus, & obſecramus, per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti, eiſdē in remiſſionē peccatorum iniungentes, ꝙ in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & alijs monialium ſuperiorib. aſſiſtant, ac ſuum fauorē & auxilium præſtēt, ac impedientes pęnis, etiā tēporalib. afficiant, Præmiſſis conſtitutionibus, & ordinationib. Apoſtolicis, ſtatutis, & conſuetudinib. etiā immemorabilib. ēt per ſedē Apoſtolicā approbatis, & confirmatis, priuilegijs quoq; indultis, & literis Apoſtolicis, etiā in fundatione, & inſtitutione eiſdē monaſterijs vel domib. & Monialib. ſub quibuſcunq; verborum formis, & clauſulis irritantibus, & aliis decretis quibuſlibet conceſſis, cōfirmatis, ac etiā iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnib., etiam ſi pro ſufficiēti illorum derogatione de illis eorumq; totis tenorib. ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, nō autē per clauſulas generales idē importantes, mentio, ſeu quæuis alias expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum infererentur pro ſufficientet expreſſis habentes, quo ad effectum validitatis noſtræ conſtitutionis tantum derogamus, cōtrarijs quibuſcunq;. Aut ſi aliquib. cōmuniter, vel diuiſim ab eadē ſit ſede indultū, ꝙ interdici, aut ſuſpendi non poſſit per literas Apoſtolicas non faciētes plenā, & expreſſā, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mētionē. Per hoc autē in monaſterijs exēptis ordinarij locorum quoad alia nullā ſibi credāt iuriſdictionē, vel poteſtatē aliquatenus eis attributā. Volumus autē, ꝙ præſentes literæ ad valuas Baſilicę Beati Petri Apoſtolorum Principis & in cācellaria noſtra in acie Cāpi Floræ publicentur, & inter cōſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras cōſcribantur, & quia difficile foret præſentes ad ſingula quæcunq; loca deferri, volumus, & etiā declaramus, qđ earum tranſumptis etiā impreſſis manu alicuius Notarij ſcriptis ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadē proſus fides vbicūq; adhibeatur, quę pręſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtēſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginā noſtræ approbationis, innouationis, ſtatuti, decreti, mādati, interdicti, prohibitionis, annullarionis, præcepti, inhibitionis, requiſitionis, obſeruationis, iniunctionis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario cōtraire. Siquis autem hoc attētare præſumpſerit, indignationē omnipotētis Dei, ac Beatorū Petri, & Pauli Apoſtolorū eius ſe nouerit incurſurū. Datū. Romæ apud Sāctū Petrū anno Incarnationis Domin. Milleſimo quīgēteſimo ſexageſimo ſexto, iv. Kal. Iunij. Pōtifi. noſtri Anno Primo.

Ad prædictæ Conſtitutionis maiorem declarationē aliam Conſtitutionem

nem ædidit Greg.xiij.de clauſura Monialium, & de eleemoſynis eis præſtandis Romæ publicatam die 21.Ianuarii 1563.fol.1205.in Bullario tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

DEO ſacris virginib.quæ contemptis illecebris ſeculi diuinis ſe obſequijs manci parunt,æquiſſimũ eſt præcipua quadã a nobis,ac ſingulari ſollicitudine prouideri,tum vt ab eis omnia,quę ſanctũ ipſarũ propoſitum impedire poſſent,remoueantur, tum etiam vt is in cultu Dei caſtè, ac religioſo permanentib.quæ ad victum neceſſaria ſunt, ſubminiſtrẽtur.

Et quidem poſt ſacri Concilii Tridentini decretum,quo cõſtitutio fel. rec.Bonifacij Papæ viij.prædeceſſoris noſtri,quæ incipit Periculoſo,renouatur,prohibens ne aut ipſis Monialib.ex Monaſterijs ſuis egredi,aut vlli cuiuſcunq; ſexus,aut ordinis perſonæ ad eas ingredi liceat,& præterea vniuerſis Epiſcopis pręcipitur,vt in oĩb.Monaſteriis ſibi ſubiectis,in aliis verò ſedis Apoſtolicę authoritate clauſuram ſanctimonialiũ, vbi violata diligenter reſtitui, vbi vero inuiolata conſeruari maxime procurent:piæ memoriæ Pius Papa Quintus,etiam prędeceſſor noſter victui quoq; & neceſſitatib. ipſarũ proſpicere cupiens,cum ſuperiora illa approbaſſet,atq; innouaſſet,eademq; omnia etiam in Monialib.quarumcunq; militiarum, etiam Hieroſolymitanæ, omnibuſq; aliis tacite,vel expreſſe religionem profeſſis quocunq; nomine cenſerentur, locũ habere decreuiſſet: ne illæ quicquã detrimenti in neceſſitatib.ſuis hac occaſione paterentur, ẽt,præcepit locorũ ordinariis,& ſuperiorib.earũ,vt fideliũ eleemoſynas per cõuerſas non profeſſas,vel profeſſas quidẽ ſed ętatis ſaltem quadragintã annorum,& iampridem conuerſas,quæ in domibus contiguis extra tamen Monaſteriũ degerent,colligendas curarent, ita tamen,vt prædictæ Conuerſæ neque clauſuram aliarũ Monialiũ niſi in caſib.permiſſis ingrederẽtur nec ex illis ipſis habitationibus ſuis ad tales eleemoſynas colligẽdas, ſine permiſſu Ordinariorum,aut ſuperiorum ſuorũ exire poſſent.Quod ſi ne hoc quidem ſufficere videretur idem Pius prædeceſſor mandauit ipſis ordinariis & ſuperioribus,vt negotium darent aliquibus perſonis pijs tales eleemoſynas colligendi,aliaque arbitratu ſuo proſpiceret.quæ ad ſubleuandam Monialium inopiam expedire iudicarent.

Cum autem,ſicut accepimus,multæ Moniales,etiã quæ Tertiariæ vocãtur ſub ſolemni religionis voto perpetuaq; clauſura degentes,aliæq; talibus literis cõprehenſę,& in ipſa clauſura permanẽtes,multis præterea ad ſe ſuſtentandas neceſſariis egeant,neque vſq; ad hoc tẽpus vllo ſufficienti remedio earũ neceſſitatib. ſubuentum ſit.Quin etiam aliæ tertiarię citrà vllũ ſolẽne hucuſq; votum viuant,quæ ad ſuas,ſuorumue domos neũtiquã redituræ eſſent,ſed ſub ſolẽni religionis voto,& clauſura prædictis permanerẽt,ſi earũ congrue ſuſtentationi prouideretur. Nos qui illas neceſſarijs reb.deſtitui nolumus,certioreſq; facti in multis Ciuitatib. oppi-

dis,villis,aut aliis locis,tam in eccleſijs,& monaſteriis,quã Hoſpitalibus, collegiis,cõfraternitatibus, & aliis locis piis ẽt quæ a priuatis hominib. tum eccleſiaſticis,tum laicis,multas,ac diuerſas eleemoſynas Chriſti pauperibus erogari,Conſiderantes in eiuſmodi perſonas,vel in primis exercendam eſſe Charitatem,quæ volũtaria paupertate ſuſcepta ab omni hominum commercio ſegregatæ Deo ſeruiunt, & aſſiduis precibus iram ipſius,ob peccata conceptam,a Chriſtiano populo deprecantur. Illud quoque cogitantes ſi eis ad tales eleemoſynas petendas ad loca prædicta cõferre ſe liceret,vix fore,vt prædicta Monaſteria eccleſiæ loca,ac perſonæ, eis ſingulis non tantum ſaltẽ tribuerent, quantũ ſingulis alijs pauperibus eodem concurrentibus ſolent vniuerſo illi Deo deuotarum mulierum generi de opportunę,ac ſufficiẽtis ſubuẽtionis auxilio ꝓuidere cupiẽtes.

De nobis attributæ poteſtatis plenitudine,ſtatuimus,& ordinamus, vt oẽs,& quicunq; Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi,& alii eccleſiarũ Prȩlati,necnõ Abbates,Priores,Præpoſiti,& alii eccleſias Patriarchales,Primatiales,Metropolitanas,Cathedrales,& alias eccleſias,necnõ Monaſteria,Prioratus,Præpoſituras,Canonicatus,præbẽdas,dignitates, perſonatus,adminiſtrationes,officia,cȩteraq; beneficia eccleſiaſtica,cum cura,& ſine cura ſecularia,& Sãcti Benedicti,Sancti Auguſtini, Ciſterciẽ. Cluniacen.Præmoſtraten.Cartuſien.Camaldulen.Sãcti,Baſilij, Caſſinen. alias Sanctæ Iuſtinæ,Montis Olîueti,Sãcti Saluatoris,ac Lateranẽ. & Cruciferorũ,ſeu fratrum Sancti Hieronymi,necnon Prȩdicatorũ,Minorũ,Minimorũ,& Carmelitarum, Eremitarum eiuſdem Sancti Auguſtini,Seruorum Beatæ Mariæ,Sanctæ Claræ, & quorumcunq; aliorum tam virorum, quam mulierum,etiam mendicantium ordinum,& cõgregationũ,& militiarum regularia etiam de Iure patronatus laicorum,etiam nobiliũ,Ducũ Regũ,& aliorũ Principum exiſtentia,in titulum, commendã, adminiſtrationem,& alias quomodocunque obtinentes,necnõ Rectores, Gubernatores,confratres,adminiſtratores cæterique omnes,qui ratione illorũ necnon capitulorũ,conuentuum,menſarũ,hoſpitaliũ,etiam laicorum, & per laicos adminiſtrari ſolitorum,Chriſti fidelium cõfraternitatũ,ſcholarum,collegiorũ,ac aliorũ piorum locorũ quocunque nomine nuncupatorũ,& in quibuſuis mundi partibus conſiſtentium,quæ ſingulis annis,menſibus,hebdomadis,vel diebus ex eccleſiarũ, monaſteriorum,prioratuum, officiorum,dignitatum,& beneficiorum,ac congregationum,hoſpitaliũ, cõfraternitatũ,ſcholarum,collegiorum piorum & aliorum locorum prȩdictorum fructib.redditibus, & prouentibus pauperibus Chriſti aliquas eleemoſynas in pane,frumẽto,farina,vino edulijs pecunia,ſeu alijs ad victum vel veſtitum pertinentib.etiã ad ſupplicationem,& preces,& per cedulas,& bollettrina,aut alias diſtribuere & elargiri ab immemorabili tempore conſueuerunt,aut alio quocunque iure tenentur ex dictis fructibus redditibus,& prouentibus,& quo ad hoſpitalia prȩdicta ex iis,q̃ ſeruata in illis actuali hoſpitalitate ſupſunt,ſeu ſupererint,necnõ quȩcunq; pſonæ particulares,ẽt laicæ,vel vniuerſitates, etiam laicorũ,quæ teſtamẽto,

vltima

vltima voluntate, vel a diſpoſitione, etiam inter viuos aliquas tales eleemoſynas facere tenētur, dimidiam partē omniũ, & quarumcunq; eleemoſynarũ, & largitionum huiuſmodi quocunq; nomine nuncupatatum, quocunq; tēpore, & modo diſtribui ſolitarum, etiã ſi ſpeciali nota dignæ, & ſecundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates ſub certa forma ab eis in teſtamento, vel alia quacumq; diſpoſitione diſtribuēdæ ſint, (dummodo nō in certas perſonas, nec ad certos vſus pios alios quã victus, & alimēta pauperum diſtribuant) quibuslibet prędictarũ Monialiũ, etiã Tertiariarum ſub ſolemni religionis voto, & perpetua clauſura de cætero viuētib., & in terris, & locis quorũ paupetib. huiuſmodi eleemoſynæ diſtribuunt conſiſtentib., vere realiter, & cũ effectu, & abſq; vlla eleemoſynarũ & largitionũ huiuſmodi petitione, exactione, & cõquiſitione, aut alia deſuper a nobis expectata iuſſione, aut mẽtis noſtrę declaratione, ac quibuſuis mora, ſubterfugio, ac exceptione ceſſantib., & eiectis dare atq; diſtribuere omnino teneant. & quam dimidiã partem nos illi applicamus.

Vt autem præmiſſa omnia, cum charitate, & pietate procedãt, & efficaciter ſuum effectum ſortiantur, Vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum ordinarijs per Apoſtolica ſcripta mãdamus, vt quiſq; per ſe, vel alium, ſeu alios, ad præſentium executionem in ſuis Ciuitatib., & diœceſib. procedens, ab Eccleſiis, Monaſterijs, Hoſpitalibus, Confraternitatibus, Scholis, Collegijs, locis, & eccleſiaſticis, ac laicis perſonis prędictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemoſynarum huiuſmodi exigant, ac pro portione, vt ordinarijs ipſis locorum æquum eſſe videbit. ſingulis Pauperum Monialium, etiã Tertiariarũ monaſterijs huiuſmodi ſuarum Ciuitatum, & diœceſum, etiã ſi alijs ſuperiorib. ſubiectę ſint, cum effectu diſtribuant. Nos enim eiſdem locorum ordinarijs, etiã tanquã Apoſtolicæ ſedis delegatis ac cuilibet illorũ tam per ſe, quam alium vel alios præmiſſa faciendi ac etiam contradictores quoslibet, & rebelles, per pœnas pæcuniarias eorundem ordinariorum, & cuiuſlibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas ac in ſubſidium ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, aliaq; opportuna iuris, & facti remedia, quacunq; appellatione poſtpoſita, reſpectiuè compeſcendi, auxiliumq; brachij ſecularis inuocandi, aliaq; in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequēdi plenam, & liberam facultatem, & authoritatem concedimus, & impartimur.

Inſuper quia valde rationi cõſonum eſt, vt etiam ij, q ipſis Monialib. etiam Tertiariis indigentib. præfatis, conſanguinitate aliqua ſunt cõiuncti, aliq in præmiſſis ſubſidium cõferant, cum ratio ſanguinis, & debitum charitatis, & honeſtatis id expoſtulet, ſingulis locorum ordinariis cõmittimus, vt omni eos officio, & diligentia monere, eiſq; pſuadere ſtudeant; parētes vero, & fratres, ac alios ad quos illas ſi in ſeculo permãſiſsēt, dotare pertinebat, vel ad quos bona. & ſucceſſiones deuenerunt, & q ſi eas nuptui tradidiſſent, multo amplius quã ingredientib. Monaſteriũ dediſſent, vel qui ſi eas nunc Domi retinerent, vel ſi ad illorũ domos redirent,

Digitized by Google

eas alere tenerentur quibuſcunq; vijs ipſis bene viſis inducāt, vt Moniali bus, etiā Tertiarijs prædictis iuxta eorū facultates charitatiue ſubueniāt ſcituri id ſibi etiam ad animarum ſalutem plurimum profuturum.

Cæterum ꝙ attinet ad Conuerſas profeſſas, quas prędictus Pius prædeceſſor per prædictas literas ſub certis conditionibus ibi contentis per miſit poſſe manere extra Monaſteria, pro colligendis eleemoſynis, eiſdē locorū ordinarijs iniungimus, vt quibus monaſterijs, prædictarum Monialium quotidianis laborib. cōputatis, ſupradicta, vel alia qualibet ratione de ſufficienti ſubuentione, & ſuſtentatione prouiſum eſſe cognoue rint, eaſdē conuerſas ſub eadē clauſura cū aliis Monial b. reducant, neq; a ſuis monaſterijs amplius exire permittant. Conuerſas vero non profeſſas, & profiteri volentes dimiſſo habitu domo remittant, neq; alias in futurū, niſi profeſſionem ſuo tēpore emiſſuras, atq; ſub perpetua clauſura māſuras in Monaſteria huiuſmodi recipi permittant. Quod autē idē Pius prædeceſſor ſtatuit de cætero nullas alias conuerſas profeſſas recipi amplius etiā de cōſenſu ſuorū ſuperiorū poſſe, ita eſſe intelligendū declaramus, præter illas cōuerſas, quæ extra Monaſterium in domib. cōtinguis degerent; eleemoſynarū vero prædictarū contributionē, & applicationē durare, & valere decernimus, ac ſuos effectus ad plenū ſortiri debere, donec numerus Monialiū, etiā Tertiariarū huiuſmodi (quē per ipſos locorum ordinarios etiā in monaſterijs ab eorum cura, & regimine quomodocunq; exēptis, cū illarū ſuperiorū interuētu ſtabiliri, & ordinari, neq; ſupra illū numerū alias recipi poſſe, etiam de conſenſu ſuorū ſuperiorū, volumus, & mandamus) ita imminutus fuerit, vt reliquę Moniales, & Tertiarię ex proprijs redditib. monaſteriorū ipſorū, vel conſuetis eleemoſy nis ſe cōmode ſuſtentare queant, ſuper quo eorundē ordinariorum con ſcientiam oneramus, ita tamen vt decentibus ſingulis ex tribus earundē Monialium partibus, tertiæ quoq; earundem eleemoſynarum partis diſtributio, & ſic ſucceſſiue in totum extinguatur, atq; in priſtinum ſtatum ſub debitis, aut ſolitis oneribus reuertantur, & remaneant.

Quæ nā loca Monaſtery monialiū extra clauſurā eſſe declarantur.

Declaramus præterea nullis Monialibus, etiā Tertiariis licere habere oſtiū, per ꝙ ex Monaſterio introiri poſſit in ipſarū monialium eccleſiam exteriorem, in quā ſecularib. ad miſſas, & diuina officia patere ſolet acceſſus, ſed omnino muro obſtruendū, neq; itidem licere monialib. etiam Tertiariis, egredi ianua monaſterii, quę eſt ꝓ clauſura ipſius monaſterii etiā ad claudendū aliā vlteriorem ianuam, ꝑ quā patere ſolet aditus ſecularibus venientibus, vel ad Rotam, vel ad crates ſeu loca colloquiis deſtinata, quę vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulſandum ipſam ianuam clauſuræ quæ loca cū ſaltem pro cauſis prædictis patere ſoleant ſecularibus, extra clauſuram cenſeri debēt, etiā tempore quo clauſa ſunt. Inſuper quoſcūq; dominos, & magiſtratus temporales in domino hortamur, mo nemus, & requirimus, vt ad omnē ipſorum ordinariorū aut alicuius ipſo rū petitionem, vel ſimplicem requiſitionē illis in præmiſſis aſſiſtētes omnem opportunum fauorem, & auxiliū præſtent, & exhibeant. Ipſis denique

que Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorū ordinariis præcipimus, & mandamus, vt has præſentes noſtras literas (quarum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem vbiquc fidem, in iudicio, & extra adhiberi debere volumus quæ ipſis originalib. literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ) ſinguli in ſua Ciuitate, & diœceſi publicent ac publicari, eaſque iuxta earum continẽtiam, & tenorem vna cum prædictis, ac aliis prædicti Pii Quinti & aliorum prædeceſſorum noſtrorum literis, conſtitutionibus & iuſſionibus pro integra clauſuræ inſtauratione, cuſtodia, & firmitate editis inuiolabiliter obſeruent, & obſeruari faciant. Non obſtantibus &c.

Declarantur præd. Conſtitutiones cum aliquorum dubiorum diſcuſſione & reſolutione poſt Nauar. in d.c. ſtatuimus nu. 54. per Emanuel. Roderic tomo. 1. regular. quæſtio. q. 44. art. 3. & 4.

Decreto inſuper Concil. Trid ſeſſ. 25. de regula. cap. 5. prouiſum eſt his verbis. Ingredi intra ſepta monaſterii nemini liceat, cuiuſcũque generis, aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint ſine epiſcopi, vel ſuperioris licẽtia in ſcriptis obtenta ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum epiſcopus, vel ſuperior licentiam debet in caſibus neceſſariis, neq; alius vllo modo poſſit ẽt vigore cuiuſcunq; facultatis, vel indulti hactenus cõceſſi, vel in poſterũ cõcedẽdi, Hactenus verba Cõcilij.

Amplia vt nec etiã ipſi ſuperiores poſſint ingredi extra caſus neceſſarios per Conſtitutionem Greg. XIII. publicatam Romæ die 30. Decemb. 1582. fol. 1308. in Bullar. tenoris ſeq.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

DVbiis quæ emergunt declarationis remedium expedit adhibere, cũ igitur ſuper eo quod optima primũ ratione Conciliũ ſanxit Tridentinũ deinde in cõſtitutione fel. recor. Pij Papæ V. prædeceſſoris noſtri, nonis Iunij Pontificatus ſui anno tertio, atq; item noſtra idibus Iunii Pontificatus noſtri anno quarto æditis fuit prouiſum, ne cui in poſterũ niſi in caſib. neceſſariis ſepta Monaſteriorũ Monialiũ ingrediendi cõcederetur licẽtia, a nõnullis dubitatũ fuiſſe ſciamus circa perſonas, quæ alterius ad id licentia non indigent, ſed ſui authoritate officii nituntur, an liceat eis pro libito ſuæ voluntatis, hmõdi ſepta ingredi, vel potius ſeruare debeãt ipſi quoque regulam a concilio præſcriptam, nos omnẽ hęſitationis materiam tollere, & viam ſcandalis præcidere, ac ſanctimonialium quieti conſulere volentes, harum tenore authoritate Apoſtolica declaramus, prælatos omnes tam ſeculares, quam regulares quibus cura & regimẽ Monaſteriorum Monialiũ quouis modo incũbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi monaſteria prædicta ita demum vti poſſe ſi id faciãt in caſib. neceſſarijs, & a paucis iiſq; ſenioribus ac religioſis perſonis comitati, quo

Cõgruit titu. de ſta. regu la.

Digitized by Google

circa vniuerſos & ſingulos epiſcopali ſeu maiori, ac etiã Cardinalatus dignitate præditos, ac quorumuis ordinum Abbates, Priores, Miniſtros, & alios quoſcunq; ſuperiores regulares ſerio monemus, vt facultate huiuſmodi qui eam habẽt, præterquã in caſibus vt præfertur neceſſarijs neutiquam vtantur: quod ſi contrafecerint, eadẽ authoritate Apoſtolica ſtatuimus atque decernimus, qui pontificales dignitatis fuerint, eos pro prima vice qua cõtrafecerint, ingreſſu eccleſiæ interdictos, pro ſecunda a munere põtificali, & a diuinis ſuſpenſos, ac deinceps ipſo facto, abſq; alia declaratione excõmunicatos exiſtere. Regulares vero omni officio ac miniſterio priuatos excommunicationi ſimiliter ſubiacere. Non obſtãtibus, &c.

Qui tamen habent licentiam a ſuperiorib. ingrediendi monaſteria Monialium in caſib. neceſſarijs, & vtũtur ea extra caſus neceſſarios, ingrediẽdo, incurrunt excommunicationem latæ ſententiæ Summo Pontifici reſeruatam cum priuatione & inhabilitatione, & extenditur etiam ad moniales admittentes per alteram conſtitutionem Greg. xiij. Romæ publicatam die 24. Iunij 1575. fol. 1229. in Bullario, vbi etiam reuocauit omnes licentias tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

VBi gratię, & indulta ab hac ſede conceſſa ſucceſſu tp̃is incommodũ afferre noſcuntur, expedit illa ſalubri pręſidẽtis cõſilio ſubmoueri. Proinde ſanctimonialiũ quieti, & trãquillitati cõſulere, ac omnia quæ illas à ſpiritualiũ rerum cogitatione & exercitio auocãt, impedimẽta tollere, periculaque & ſcandala ab eis remouere cupientes authoritate præſentium reuocamus, & abolemus oẽs, & quaſcũque licẽtias, ac facultates ingrediendi monaſteria, domos, & loca monialiũ, ac etiã virorum quorumuis ordinũ, quibuſuis etiã Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & alijs cuiuſcunq; ſtatus & conditionis mulieribus, ac etiã omnes, & quaſcunq; licentias ingrediẽdi monaſteria, domos, & loca ipſarum ſanctimonialiũ, quibuſcunq, viris, & eiuſdem ſtatus, & dignitatis tam a prædeceſſoribus noſtris, quam etiam a nobis, & ſedis Apoſtolicę legatis, aut aliis ex quibuſuis quantumcunque vrgentibus cauſis, ſub quibuſcunque tenorib. & etiam derogatoriarum derogatoriis, reuocatorum reſtitutoriis, aliiſq; efficaciorib. clauſulis, irritãtibuſque, & aliis decretis, etiã Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, atq; ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumue Principum contemplationem, vel ſupplicationem conceſſas, confirmatas ac etiam iteratis vicib. renouatas; Caſſamuſq; & annullamus literas deſuper confectas, & proceſſus habitos per eaſdẽ. Inhibentes eiſdem, qui illas obtinuerunt, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, ſuper qua à nemine niſi a Romano Põtifice (præterquã in mortis articulo) abſolutionis beneficium poſſit impertiri, ne ipſarum licentiarũ prætextu monaſteria huiuſmodi quouis modo

ingredi

ingredi audeant. Abbatiſſis vero nec non Abbatibus, Conuentib. & alijs monaſteriorum, vtriuſque ſexus ſuperiorib. & perſonis quocunq; nomine vocentur, diſtricte præcipimus ſub eadem excommnnicationis pęna, nec non priuationis dignitatum, beneficiorũ, & officiorũ ſuorum ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterũ obtinenda, ne in monaſteria; domos, & loca ſua quemquã prætextu huiuſmodi licentiarũ, & facultatum ingredi faciant, vel permittant. Quin ẽt ſub eiſdem pęnis ipſo facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuſcunq; perſonis eccleſiaſticis, & ſecularibus, ac etiam ordinum quorumcunque etiam mendicantium regularibus, ne prætextu licentiarium ab epiſcopis, vel ſuperioribus quibus illas concedendi in caſibus neceſſarijs tantum ex Decreto Concilii Tridẽtini tribuitur, ne monaſteria ipſa monialium pro libito, ſed neceſſitatib. vrgentibus dumtaxat ingredi, neue moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere præſumant. Non obſtantibus præmiſſis. &c.

Amplia dictam conſtitutionem includere etiã intrantes ſepta monaſterij non habentes licentias ex declaratione, & mente Pii V. & Greg. xiii. relata per Nauar. in c. ſtatuimus, ſub nu. 62. in 7. nota. 19. quæſt. 3. cometar. 4. de regular. & in Manuali confeſſ. cap. 27. ſub n. 150. in impreſſo ab anno 1584 poſt quartam recognitionem ipſius authoris, vt dictum fuit ſupra in verbo monaſteria Regularium virorum fol. 305. qui vero intrauit ad malum finem non poterit abſolui a confeſſariis habentibus facultatem abſoluendi a caſibus ſedi Apoſtolicæ reſeruatis vt patet ex declaratione decreti, quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis relata ſupra in verbo caſus reſeruati fol. 147. ante tamen dictas conſtitutiones Pii V. & Greg. xiii. contra intrantes abſque licentia per decretum Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de regula. excommunicatio non erat reſeruata, & conſequenter poterat abſolui ab epiſcopo ca. nuper, de ſent. excom. alias explicationes vide per Eman. Roder. in d. tomo. 1. q. regular. q. 47. in plures atriculos diuiſa.

Extenſionem, quam hic ex Nauarri teſtimonio poſuimus videlicet, ex vi Bullarũ Pii V. & Gregorii XIII. vetari illum ingreſſum cum cenſura Summo Pontifici reſeruata, non ſolum ex prętextu licentiarum, facultatũ ſed etiã ingreſſum abſque tali facultate negat Franc. Suarez de cenſur. diſpu. 22. Sect. 6. exco. 6. affirmãs, vt pręf. Bullæ ſub ea limitatione, & conditione ſint intelligẽdæ, nẽpe quoad ingrediẽtes ſolũ ex præſumptione, & p̃textu facultatũ ad id conceſſarum, non aũt quoad ingredientes ex alio titulo, & capite; Negat itidẽ Roderic. tomo. 1. quæſt. regul. quæſt. 48. art. 2. reſpondens ad Nauarrũ, quia cum declarationis Gregorii. XIII. ab ipſo Nauarro inſinuatæ nõ extent literæ authenticę, virtute quarũ fieri valeat præd. extenſio, debet illa pœna excommunicationis reſtringi ad actionẽ prohibitam ſcilicet ad ingreſſum ex prętextu facultatũ tantum, prout verba ſonant; ſed ſalua pace tantorum virorum pręfatæ Bullæ ſatis vidẽtur illam declarationem, & extenſionem recepiſſe, & aſſumpſiſſe, ex communi obſeruantia Prætorii Sacræ Pęnitentiarię, cuius ibi meminimus, & q̃ ſufficere debet ad illarum conſtitutionũ interpretationẽ, cum ſtylus Rom. *Monaſteria Monialium.*

Curiæ

Curiæ faciat ius ad tex.in c.ex literis,vbi notat Panor.nu.6.de conſtitut. & in c.quam graui,de crim.falſi.

De puellis cauſa educationis fuit reſcriptum a ſacra Cõgregatione D. Epiſcopo Hieracenſi tenoris ſequentis.Reuerendiſſime Domine ex ſacra Cõgregatione Cardinalium Trid.Concilij interpretũ Amplitudinis tuæ nomine quæſitũ eſt,An Puellę in monaſteriis monialium educationis cau ſa permanere poſſint,ij vero ſic cenſuerunt ad te ſcribendum,iamdudum ab eadẽ congregatione ſtatutũ eſſe nullo concilij decreto prohiberi quo minus Puellæ in monaſteriis monialiũ educentur,ſi tamen eadem monaſteria ante conciliũ conſueuerint huiuſmodi Puellas recipere, ſicque a ſu periorib.monaſteriorum ſcriptam licentiam impetrarint; atq; Abbatiſſæ,& reliquarum monialium conſenſus acceſſerit,tum vero hæ ipſe Puellæ eo veſtitu in monaſteria intromittantur,qui virginali pudori,ac mode ſtiæ conueniat,nullãq; ſecũ famulam adducant,nec manere in eis poſſint niſi vſq; ad ætatis ſuæ annum vigeſimumquintum,atque in eis dum erunt eandẽ ſeruẽt clauſuræ legem,quam moniales ipſæ & ſi ſemel exierint nullam habeant ad ea reuertendi facultatem.Proinde cõgregatio his literis impartiendam tibi hanc facultatem duxit,vt quotieſcunq; in iſta tua Ciuitate,& diœceſi Hieracẽſi id expedire amplitudo tua iudicauerit; poſſit permittere Puellas in monialiũ monaſteria,in quib.pie & honeſtè iſtituã tur introduci,adhibitis tamẽ conditionib.ſupraſcriptis, & bene in domino valebit.Romę die vltimo Auguſti 1575. Amplitudinis tuę vti Frater.

Philippus Boncompagnus Card.Sancti Sixti.

Decem & ſeptem declarationes Sacræ Congregationis Cardinalium circa receptionem Puellarum,& aliarum mulierum quoad educationem,& manſionem monaſteriis recẽſet Emanuel.Roderic.tom.1.quæſt. regular. quæſt.46.art.10.

Mulieri nuptæ permanere volenti in monaſterio ex cauſa rationabili an repugnet c.vnicum,de ſtatu reg.in 6.Conc.Trid.d.ſeſſ.25.c.5. & conſtitutio Pij V.vide.Nau.in conſ.5.de diuor.in nouis cum apoſtilla.

Quantum vero attinet ad egreſſum ipſarum monialium vltra dictã Cõſtitutionem Bonifacii viij.in c.vnico,de ſtatu regul.in 6.& Conc.Trid.ſeſſ. 25.c.5 de regula per hæc verba.

Nemini autẽ ſanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire a monaſterio etiam ad breue tempus,quocunque prætextu niſi ex aliqua legitima cauſa ab epiſcopo approbanda: indultis quibuſcunque; & priuilegiis non obſtantibus.

Hactenus verba Concilii,extat etiam conſtitutio Pij V.Romæ publicata die 27.Febr.1570.fo.1067.in bulla.tenoris ſequentis.

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Cõgruit tit.de ſtatu reg.

DEcori,& honeſtati oium ſanctimonialium,quarũ Ieſus Chriſtus Dominus noſter ſponſus eſt,vt in puritate,& caſtitate ſuper ædificãtes, in ipſo

in ipſo feliciter inhabitare valeant, conſulentes ea quæ illarum exiſtimationi detrahere poſſent decet nos cõſulto ſummouere. Sanè periculo, & ſcandalo plena res eſt, ac regulari obſeruantiæ vehementer aduerſatur, ſanctimoniales aliquando parẽtes, fratres, ſorores, aut alios agnatos, vel cognatos nec non monaſteria, & alia filiationes nuncupata, etiã eis ſubiecta viſitandi, aut infirmationis cauſa, aliòue prætextu à monaſteriis exire, & per ſeculariũ perſonarũ domos diſcurrere, & vagari, quo veluti colore eximiũ quoq; honeſtatis, & pudicitiæ decus, in diſcrimen cõmittũt. Vnde nos malo huic pro noſtro paſtoralis officii debito ſalubriter occurrere volentes, inhærentes etiã decereto ſacri Concilij Tridentini de clauſura monialium dſponenti, ac aliis noſtris literis ſuper huiuſmodi clauſura editis adijciẽtes, volumus, ſancimus, & ordinamus, nulli Abbatiſſarũ, Prioriſſarũ, aliarumve monialiũ, etiã Cartuſien. Ciſtercien. Sancti Benedicti, & mendicantiũ, & quorũcunq; aliorũ ordinum etiã militarium, ac ſtatuũ graduũ, conditionũ, dignitatũ, ac præeminẽtiarũ exiſtentiũ, etiã a Regia, vel Illuſtri proſapia ortarũ, de cætero etiã infirmitatis, ſeu aliorũ monaſteriorũ, etiã, eis ſubiectorũ, aut domorum parẽtum, aliorumue conſanguineorũ viſitandorũ, aliaue occaſione, & prætextu, niſi ex cauſa magni incendii, vel infirmitatis lepræ, aut epidimiæ, quæ tamen infirmitas præter alios ordinũ ſuperiores, quib. cura monaſteriorũ incũberet, etiã per epiſcopum, ſeu aliũ loci ordinariũ, etiã ſi prædicta monaſteria ab epiſcoporũ, & ordinariorũ iuriſdictione exempta eſſe reperiantur, cognita, & expreſſe in ſcriptis approbata ſit, à monaſteriis præfatis exire; ſed nec in prædictis caſibus extra illa niſi ad neceſſarium tẽpus ſtare licere. Aliter autẽ quã vt præfertur egredientes, ſeu licentiam exeundi quomodocunq; concedentes, necnon comitantes, ac illarũ receptatrices perſonas, ſiue laicas, aut ſeculares, vel eccleſiaſticas conſanguineas, vel non, excõmunicationis maioris latę ſentẽtię vinculo ſtatim eo ipſo abſq; alia declaratione ſubiacere, a quo præterquam a Romano Pontifice, niſi in mortis articulo abſolui nequeant. Et inſuper tam egreſſas, quã Præſidentes, & alios ſuperiores prædictos eis licentiã huiuſmodi concedentes, dignitatib. officiis, & adminiſtrationib. per eas, & eos tunc obtẽtis priuamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in poſterum obtinenda inhabiles, nec nõ licentias & facultates, ſeu indulta, & priuilegia exeundi a monaſteriis, & extra illa ſtãdi a nobis, ſeu alio Romano Pontifice prædeceſſore noſtro, ac ſedis Apoſtolicæ Nũtiis, & legatis, etiã de latere, ac maiore Pænitẽtiario, aut ordinũ prædictorũ ſuperiorib. aliſq; pſonis ſub qbuſcũq; tenorib., & formis. ac cũ qbuſuis reſtitutiuis pſeruatiuis, mẽtis atteſtationis etiã nouã gratiã & datã cõcedẽtib., aliiſq; efficaciorib, & efficaciſſimis, ac inſolitis clauſulis, irritantibuſq; & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, etiam motu pprio, & ex certa ſciẽtia, deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam Imperatoris, Regũ, Ducũ, & aliorũ Principũ, nec nõ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium intuitu, & contemplatione, ac inſtantia, vel alias quomodolibet cõceſſa (q̃ prorſus abolemus) ac literas

deſuper

deſuper confectas,& in poſterũ concedendas,& cõficiendas nullas, & in ualidas,nulliuſq; roboris,& momenti fore,nec illas habentib.,& habituris ſuffragari poſſe,& ita per quoſcunq; Iudices, & commiſſarios quauis authoritate fungentes,ſublata eis,& eorũ cuilibet aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& authoritate iudicari, & diffiniri debere, irritum quoq; & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari,decernimus. Mandantes vniuerſis,& ſingulis venerabilibus fratrib. noſtris Patriarchis, Primatibus; Archiepiſcopis Epiſcopis,& alijs locorũ ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ,& ſub obteſtatione diuini Iudicij,& interminatione maledictionis æternæ,quatenus ꝑ ſe,vel alium,ſeu alios pręſentes literas in Ciuitatibus,& diœceſibus proprijs, quolibet anno publicent, omniaq; in illis contenta,necnon præfatum decretum ipſius Concilij, quod incipit Bonifacii octaui,diligenter,& inuiolabiliter ſub cenſuris eccleſiaſticis,aliiſq; præfatis pœnis,& in eodem decreto contentis obſeruent, & obſeruari faciant,& procurent,contradictores quoſlibet,& rebelles , ac præmiſſis non parentes,etiam alijs pœnis,authoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo,nec non legitimis ſuper his habẽdis ſeruatis proceſſibus,pœnas ipſas,etiam iteratis vicibus aggrauando interdictum eccleſiaſticum apponendo,inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.Non obſtantibus præmiſſis.

De monialibus,an ex alijs cauſis iuſtis pręter tres contentas in prædicta Conſtit. Pij V.poſſint a monaſterijs exire poſt Nauar. in c. ſtatuimus 19.q.3.commentario quarto de Regularibus ſub n.47.vbi hãc extrauag. declarat.latè differit Ioan.Guttierez li.1.cano.quęſt.cap.14.& Emanuel. Rodericus in libro quæſt.regular.tom.1.quæſt 49.att.3.& 5.

Aduertendum tamen eſt,quod contra loquentes cum monialibus nulla adeſt cenſura, & pœna impoſita a iure cõi,ſed tantum per edicta ordinariorum locorum,& epiſcopi per eorum ſtatuta ſolent fulminare excõmunica ionem,inquit Abb. in c. monaſteria, de vi. & hon.cleric.vbi eſt tex contra frequentantes monaſteria monialium,& quantum ad regulares attinet,nõ poſſunt hodie loqui cum monialibus per decretum Sacræ congregationis tenoris ſequentis.

DECRETVM, QVO RELIGIOSI AD MONIALIVM Monaſteria,cuiuſcunq; Ordinis accedere prohibẽtur, nouiſſime reformatum.

Illuſtriſſimi,& Reuerendiſſimi D. Cardinales,Sacræ Regularium Congregationi Præfecti ad occurrendũ ſcandalis,quæ cõtingere poſſunt, alijſq; iuſtis,& rationabilibus cauſis animum pie mouentibus, de ſpeciali,& expreſſo mãdato S. D.N.D.Sixti diuina prouidẽtia P. V. viuę uocis oraculo eis facto,decreuerũt,& mãdauerũt,nulli poſthac religioſo,cuiuſcũq; ordinis,gradus,qualitatis,& dignitatis exiſtat(ſuperiore cui monaſterii,ſeu domus cura incũbit,viſitatore,vel uiſitatoribus cõfeſſarioq; or

dinario

dinario,& extraordinario,cũ ad tẽpus deputabitur dumtaxat exceptis) licere abſque licentia expreſſa eiuſdẽ Sacræ Congregationis accedere ad Monaſteria, ſeu domus quarumcunq; Monialiũ, vel ſororũ,ſiue ſui,ſiue alterius cuiuſuis ordinis, ad colloquẽdũ, ſiue tractandum cum eis. Quod ſi aliquãdo mãdato ſui ſuperioris aliquos religioſos ad prædicandũ Verbum Dei,vel ad celebrandas miſſas in ipſarũ monialium,ſeu ſororum eccleſijs,ſiue oratoriis exteriorib.ſiue extra clauſtra exiſtẽtib.mitti contigerit,prohibuerunt ne dicti Religioſi vllo quęſito colore, moniales,ſorores,aut quãlibet aliã perſonã,intra clauſurã degẽtes alloqui poſſint.Confeſſarijs autem ſimiliter interdixerunt,ne in ędib.monaſterii,ſeu domus, vel monaſterio,ſeu domui monialiũ,aut ſororũ contiguis pernoctent,aut alios pernoctare faciant,uel aliás ſecũ retineant;neue extra tempora generalium confeſſionum quib. ſoli tantum confeſſario, refectionem diurnam accipere vix permittitur,& tunc demũ videlicet cum ſua habitatio, aut virorum domus,vel monaſteriũ in quo degit,a monialiũ, ſeu ſororũ monaſterio,vel domo nimũ diſtat (niſi tamen, & eo caſu contrarium ſpecialiter conſtitutum ſit)ibi nullo modo comedant,reficiãtur,aut cibũ ſumãt. Quæ omnia & ſingula ſub pœnis priuationis officiorũ, ac vocis activæ,& paſſiuæ ipſo facto,incurren.aliiſq; eiuſdẽ Congregationis arbitrio, præceperunt inuiolabiliter obſeruari, iniungentes cunctis RR. Patrib.Generalibus,Prouincialib.& aliis quorumuis monaſticorum,& mendicãtiũ ac non mendicantium ordinum, & congregationum ſuperiorib. ad quos ſpectat,quatenus infra terminũ vnius menſis,a die quo pręſens decretum ipſis notificatum fuerit,cõputandi,debeant eiuſdẽ decreti copiã, cum huiuſmodi præcepto omnib.ſuorum ordinum,& Religionũ monaſterijs, domibus,& conuentib. intimare & notificare, ac intimaſſe,& notificaſſe,ne vllam aliquando deſuper ignorantiam in futurum allegare,aut prętendere quoquo modo poſſint.Romæ Nonis maij.1590.

F.Michael Bonellus Card.Alex. *Georgius Talcarius Secr.*

Romæ apud Paulum Bladum Impreſſorem Cameralem.1590.

Decretum hoc fuit extenſum etiã ad regulares S.Ioannis Hieroſolymitani,ut Sacra Cõgregatio ſcripſit Vicario Neap.ſunt enim verè religioſi vouentes tria ſubſtantialia vota, Caſtitatis, Paupertatis & Obedientiæ, iux.tradita per Nauar.in conſ.2.nu.2.& 3.de conuer.coniugat.ac gaudẽt priuilegio clericali,nẽpe canonis,fori,immunitatis vt per Emanuel. Roderi.tomo 1.quæſt.regulariũ q.1.art.6.dum tractat vtrũ profeſſi in ordinibus militarib.ſint religioſi. vbi refert ꝙ prædicti habent ex priuilegio põtificio,ut nõ comprehendantur ſub iure aliquo religioſorum quantũ ad odia & rigores,ex Petr.de Aragon.2.2.q.88.art.11.ad vlt.& faciunt dicta per Abb.in rubr.de regularib.& quoad eos põt dici fauorabile hoc decretum,quia quando agitur de euitãdo animarum periculo etiam in pęnalibus,& odioſis admittitur extenſio,Panor.in c.ex tenore nu.6.qui filii ſint legit. Grauet.de antiquit. tempor. par. 4. ſect. Videamus nume. 10.Rota

Rom.

Digitized by Google

Rom. in deciſ diuerſ. vol. 2. deciſ. 29. nu. 10. & dixi ſupra in verbo caſus reſeruati. nu. 3. fol. 138.

Dubitari poſſet, An regulares adeuntes monaſteria monialium abſque Epiſcopi licentia incidant in pœnam excommunicationis, quam Epiſcopus ſuo edicto propoſuit. Reſpondetur, quod non, ſi Regulares habent ex priuilegio non poſſe ab Epiſcopis excommunicari, & alias ſic excommunicati, non poſſint abſolui a ſuis Superioribus, ſed ab Epiſcopo; qui ſibi hanc abſolutionem reſeruauit, & ita Sacram Congregationem reſpondiſſe die 9. Aprilis 1587. ex Capuccino in Compend. Mendic. refert Roderi. tomo 1. quæſt. regul. q. 45. art. 2. in fine.

Hinc tangenda veniunt duo quæſita, ſed remiſſiue, quorũ alterum eſt. An Epiſcopi poſſint declarare excommunicatos a iure, vel Apoſtolicis cõſtitutionib. regulares exemptos habentes priuilegium, vt excõmunicari & ſuſpẽdi nõ poſſint. Pro cuius reſolutione vide tex. in clem. 1. & ibi Cardin. Zabarel. nu. 24. & Panor. nu. 92.. de priuileg. Felin. in ca. non põt ſub nu. 2 de ſent. & re iud. & Henriq. in Sum. lib 7. de indulgent. c. 25. ſub §. 7. Et quid ſi per edictum ſub excõmunicationis pœna prohibiti eſſent certum peccatum cõmittere, quod publice perpetraſſent, an Epiſcopus poſſit eos excõicatos denunciare, videndus eſt Nauar. in conſ. 2. de ſentent. excomm. in non. Alterũ eſt quæſitũ, An ſtatutũ Epiſcopi excõicãs accedẽtes ad monaſteria monialiũ intra diœceſim exiſtẽtiũ, ſed exempta, & ſubdita regularibus, valeant, ligentq; tam ſubditos, quam non ſubditos ad illa accedentes. Ad quod videndi ſunt Gemin. Ancharan. & Franc. in c. vnico, de ſtatu reg. in 6. Henric. Bott. in tract. de Synodo Epiſc. par. 3. art. 1. cõclu. 13. nu 40. examinat Iaſon. in conſ. 83 nu. 6. vol. 1. & declarat Rolan. à Valle in conſ. 33 ſub nu. 46. vol. 3. ac faciunt dicta per Syluestr. in verbo Excõ. 4 nu. 12. & ſeq. Quo vero ad licentiam petendam pro acceſſu ad huiuſmodi monaſteria exempta refertur Sacram Congregationem cenſuiſſe facultatem concedendi licentiam ad colloquium cum monialib. Regularibus ſubiectis, ſpectare ad ipſos Superiores Regulares, niſi eſſet conſuetudo legitime præſcripta, vt huiuſmodi licentiæ, etiam quoad monaſteria, quæ regularib. ſubſunt, ab Epiſcopo tantum, vel ab Epiſcopo, & Superiore regulari coniunctiue obtinerentur, tunc enim conſuetudinem eſſe obſeruandam & Neapoli obſeruatur vt accedentes ad monaſteria etiã exempta petãt licentiam a Vicario monialium.

Sed an liceat Epiſcopo licentiã dare, matri, ſororib. & conſanguineis monaſterium ingrediendi cauſa viſitandi filiam, vel ſorores, quę graui aliqua infirmitate detinerentur. Reſpondetur negatiue etiam ſi eſſent in mortis periculo, & minus quando filiæ, aut aliæ profeſſionem emitterẽt, vel habitum ſuſciperent religionis ex declaratione Sacrę Cõgregationis, quam recenſet Roderic. tomo 1. quæſt. reg. q. 46. art. 11.

Quantum uero attinet ad reformationem monialium extant infraſcriptæ ordinationes tenoris ſequẽtis.

ORDI-

Digitized by Google

ORDINATIONES QVAEDAM PER ILLVSTRISSIMOS & Reuerendiſſimos DD. Cardinales, ſuper Congregatione Regularium deputatos datæ Reueren. Dominis Viſitatoribus Apoſtolicis Monaſterio rũ Sanctimonialiũ Ciuitatũ Neap. & Salerni. ſub die 2. Iunii. 1589. Et per eoſdẽ Illuſtriſſimos DD. Cardinales reformatæ, & modificatæ, ſub die 12. Iulij. 1592. vt eas perpetuo obſeruari, & cuſtodiri mãdẽt, & operẽtur, &c.

IN quolibet Monaſterio non habeantur, nec permittantur plures Crates ferreæ, ſeu feneſtræ collocutoriæ, quam vna, aut ad ſummum duæ.

2 Hæ nullo modo in eccleſiis ſint, ſed extra eas tantum.

3 In monaſteriis verò, in quibus hactenus laminarum vſus non eſt introductus, in feneſtris collocutoriis ponantur binæ crates fereæ introrſus altera, altera extrorſus, & diſtantes ab inuicem ſaltem per ſpacium duorum palmorũ, vel totius craſſitudinis muri, necnon ſpiſſæ ſeu ſtrictè adeo vt nec puellæ manus per foramina tranſmitti poſſit, Inque exteriori crate figãtur claui ferrei eminentes, & acuti, ita vt locutori facies illi nequeãt adhærere, & colloquentium verba exaudiri valeant.

4 In feneſtellis Confeſſionalibus configãtur etiam laminæ ferreæ, ſcilicet cum minutis foraminib., è quibus, nec ipſæ moniales cernere, vel ſpectare quempiam, nec a quopiam vllo modo cerni, aut ſpectari poſſint.

5 Feneſtella vnde Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum percipiunt alta ſit dimidiato palmo, lata verò integro, quæ binis foriculis totidemq; ſeris, & clauibus alteris intrinſecus, alteris forinſecus occludantur.

6 Tam in ingreſſu, ſeu in habitu regulari ſuſcipiendo, quàm in profeſſione emittenda velo ſuſcipiendo, vel conſecratione monialium, in quibus monaſteriis Ordinis, vel regulæ S. Benedicti mos eſt, vt conſecretur, fas ne ſit eis munera, xenia, dona vel aliud quidlibet ſingularibus, vel particularibus monialibus dare, vel erogare, ſed quicquid a cognatis, vel affinibus donatur, vel offertur, id vniuerſum tribuatẽ, & referatur in cõe, nec lauta, aut ſumptuoſa, ſiue luculenta cõuiuia fiant, aut permittãtur; ſed ſobria tãtũ, q̃ ſacras virgines deceat, ſpiritus corporiſq; recreatio cõcedatẽ.

7 In quouis monaſterio eligatur quotannis magiſtra Nouitiarũ, cui vni curæ ſit illas inſtituere, nec eidem curæ ſiue illis inſtituendis materteræ, ſeu Amitæ, vel quæuis aliæ, etiam qualibet cognatione coniunctæ, ſe immiſceant vllo pacto.

8 Ad ianuã monaſterii, veſtibulum ſit binis foribus munitum, in quod moniales nunquã intrent, dum fores exteriores, vel apertę ſint, vel mox aperiendæ, ne inde vnquam moniales ſpectare, aut ſpectari poſſint.

9 Collocutorium interius locus ſit ſeries occluſus, in quem nulla monialium ingrediatur niſi vocata, & à ſua ſuſperiore venia ei data, ibiq; auſculatrices huic muneri deſignatæ ſemper interſint, & aſſiſtant: Quę quicquid dicatur audire debeant, niſi futurus ſermo ſecretum expoſtularet, quo caſu, de Abbatiſſæ, ſiue Prioriſſæ licentia propinquioribus conſanguineis, remotis arbitris, permitti poſſet.

10 Non

10 Nõ ſcribãt literas iniuſſu Superioris,ſcilicet,Abbatiſſe,ſiue Prioriſſę
nec dent , neuè ad eas miſſas recipiãt,niſi ante ab eiſdẽ fuerint perlectę.
11 Pręsbiteris,Cõfeſſarijs ab Abbatiſſis,Prioriſſis,vel aliis Præfectis,mo
naſteriorũ ſtatuatur æqua, & idonea eleemoſyna ſiue prouiſio , quæ ære
cõi monaſterii perſoluatur,ijs autẽ viciſſitudo munerum quãtumuis exi
gui valoris,quæ ſibi cum monialibus poſſint intercedere omnino interdi
cta ſit,ſub pœna perpetuæ ſuſpenſionis ab audiendis,tam illarum, quàm
quorumuis aliorum confeſſionibus,in quam ipſo facto incurrant.
12 Nulla monialis,vel Conuerſa , dona, munera, & pecuniam, aut aliud
quidpiã,etiã charitatis,aut pietatis,vel eleemoſynæ nomine, ſiue intui-
tu,cuicunq; perſonæ,tribuat,donet,aut largiatur, ſed ſi ex aliqua iuſta,
vel rationabili cauſa aliquod dandum,vel tribuendum uiſum fuerit,id à
Præfecta,ſeu Superiori monaſterii,& re communi fiat .
13 Præſertim verò caueatur,ne qua monialis,vel Conuerſa quicquam ex
bonis monaſterii det,aut donet,nec ex eis quidem,quę in vſum ſuum aſſi
gnatur.niſi de licentia Abbatiſſæ.
14 Neq; vllius generis bellatia,edulia, eſculenta, ientacula,offellas, cõ-
fectiones,& ſi rupata,vel alia ſimilia quęcumq; conficiant, aut coquant,
ut illa venditent,donent,aut largiantur,niſi de licentia Abbatiſſæ , & de
reb. modicæ impenſæ,& in conſanguineos tantum.
15 Moniales,officiales monaſterij,in ſuis munerib. obeundis nihil niſi de
re,& pecunia monaſterij expendant .
16 Denuntietur cunctis Sanctimonialib. cuiuſcumq; ordinis,Religioſas
profeſſas,quæ teſtamentũ faciunt,vel de rebus ſibi in vſum aſſignatis di-
ſponunt,mori & decedere proprietarias , illaſq; cenſuris, & pœnis a ſa-
cris Canonib.,regulis,ac ordinum,& monaſteriorum Conſtitutionibus,
atq; alijs ordinationibus contra proprietarios æditis,& promulgatis ſu-
biacere,ac obſtrictas eſſe:Idemq; contractus,& inſtumẽta,in quibus mo
niales ab eorũ monaſterio emunt annuos redditus,quoad ipſæ vixerint ,
vel etiã vt poſt ipſarum obitum alia ſuccedat,& ſimilia nullius ſunt robo
ris,vel momẽti ſed irrita,& inania,ac proinde ijs defunctis cuncta omni
no monaſterio incorporentur,cui ſunt redditus huiuſmodi acquiſiti.
17 In quouis monaſterio ſit infirmaria cõis,& vbi non fuerit, a Superio-
ribus,extrui vel fieri quamprimum curetur,etiam ſi res poſtulat,ſub cen
ſuris,& pœnis eis bene uiſis,in eam autem recipere teneantur,in virtute
ſanctæ obedientiæ,omnes moniales,& Conuerſę,tam Profeſſę,quã Noui
tiæ ægrotæ,quib. opus ſit medico,nec medicus quãpiam ſecũdo inuiſat
nec inuiſere permittatur a Præfecta monaſterij , neq; medicinã præſcri,
bat extra infirmariã,ſub pœna excõicationis.Neq; etiam extra illam cõ
feſſarij monialiũ deputati cuiuſuis audiant confeſſionem,ſub ſuſpenſio-
nis ab illarum,& aliorũ quorumuis confeſſionib. audiendis, in quam ip-
ſo facto incurrant:Si tamen aliqua monaſteria ob anguſtiam loci,aut ob
nimiam paupertatẽ,nõ poſſent ita ſtatim extruere infirmariam:Ordina-
rius ſiue Superior viſitet monaſteriũ,& illis præſcribat certum locum, &
aſſignet

Digitized by Google

aſſignet ſpacium temporis intra quod omnino debeat exequi, & quo ad impenſam neceſſariam pro fabrica videat idem ordinarius, vt per eleemoſynas aut per alios ſibi beneuiſos modos ei prouideatur, & quamprimum de his quæ egerint, Congregationem certiorem faciant.

18 Aegrotantib. autẽ, & Infirmis, in Infirmaria decumbentib. ex ea pecunia, quæ in eã cauſam, vt infra, aſſignabitur, ſuppeditentur omnes ſumptus, & expenſæ pro victu, alimentis, lectulis, & medicinis, & alijs reb. neceſſarijs ad illarũ morbos curandos, ac valetudinem conſequendam.

19 In ea verò nulla audeat aliunde particulares ſumptus ſibi facere, quo circa viſitatores, & exinde Superiores in monaſteriis, in quibus huiuſmodi ſubuentiones non ponuntur in communi depoſito, aſſignabunt huiuſmodi Infirmariæ communi redditus ſufficientes tam ex communi menſa monaſterii, quam ex aſſignatis rebus, cenſib. & bonis ad ſingularum, ſeu particularium monialium vſum, ſiue ſuſtentationem pro ea rata tamen, quæ eis videbitur huic negotio ſatis eſſe.

20 Eligatur autẽ monialis, ſolicitudine, ſedulitate, & charitate præſtãs, q̃ ægrotantium ſororũ cũ omni ſtudio, & pietate curam gerat, fideliterque pecuniã ſibi commiſſam adminiſtret, cuius rationem reddere teneatur.

21 Et etiam conſtituantur tot Moniales cõuerſæ auxiliares, quot videbuntur ei muneri ſatis eſſe.

22 Nulla audeat accedere ad Infirmariam tanquam ęgrotans, vel infirma, niſi febri, vel alio morbo laboret, quam ibi curare oporteat de conſilio medici qui ad reſtitutionem expẽſarum in foro cõſcientiæ teneatur, ſi cui huiuſmodi conſilium dederit, vbi opus non erit.

23 Omnes feneſtrę, vel foramina, quæ fuerint in clauſtorum parietibus, è quib. moniales foras ſpectari poſſint, omnino occludãtur, permiſſis ſolis feneſtris aliquib. ad lumen excipiendum neceſſariis, quę tamen talia ſint ne inde vllo modo proſpici, aut proſpicere queant.

24 Monialibus, & earũ eccleſijs, non permittatur cantus figuratus, ſed tã tũ firmus, ac pręterea, etiam ex omnibus monaſterijs omnia inſtrumenta muſica (exceptis organis, quæ in exteriore eccleſia permittunt̃) tollãtur.

25 Solæ moniales officium diuinum in ſuis eccleſijs celebrent, ita vt nulla regularis, vel ſæcularis, aut alia quælibet laica perſona, ad id quomodolibet ſe ingerat, ſed tantum Sacerdotes, & Clerici deputati, vel deputãdi ab Ordinario, ſiue Superiore, pro celebrandis miſſis, in die ſolemnitatis monaſterii, ad ea ſua munera obeunda, quæ ſint, ex vſu neceſſario eccleſiæ cuiuſmodi ſunt miſſæ celebratio, benedictiones, & his ſimilia, quæ per moniales expediri non poſſunt, accedant.

26 Nulla monialis, vel Conuerſa, vel quæuis alia perſona, etiam quæ non ſit de monaſterio, audeat alias priuatas ſibi miſſas celebrari facere in eccleſiis monaſteriorum monialium, præter eas, quę a Cappellanis deputatis communibus impenſis monaſterii celebrandæ ſunt.

27 Quia vero in quibuſdam monaſterijs quam plurimæ Miſſæ q̃ magnũ Sacerdotũ numerum requirunt, celebrari debent ex teſtamẽtis, vel reli-

ctis,& alijs diſpoſitionibus,& nihilominus ob defectum cappellanorum, aut monaſteriorum paupertate,vel alia de cauſa ommittuntur,vel omitti oportet;mandatur Dominis uiſitatoribus,& ſucceſſiue Ordinariis, & Superioribus,vt ei rei opportune prouideant,iuxta Decreta Sacroſancti generalis Concil.Trid.& Prouincialis Synodi Neap.aut alia meliori ratione conſulentes,ac referant huic Sanctæ Sedi.

28 Nulla monialis,vel conuerſa cum aliquo Aduocato, Procuratore,Sollicitatore,Exactore,alioq; negotiorum Geſtore quodcumq; negotium, cauſam,uel litem pertractet,niſi cum ſolis iis,qui pro communibus negociis,cauſis,& litibus monaſterii procurādis,& deferendis deputati ſunt, &:de licentia Præfectæ eiuſdem monaſterii.

29 Vectores,qui uinum pro uſu monaſterii; uel etiā aquam Balneorum pro Infirmis conuehunt, monaſterium ingredi niſi interdiu nullatenus permittatur.

30 Ad conficiendum Panem, uel etiam ad cernendam farinam nemo in monaſterium intret,quod ſi alia de cauſa neceſſaria, & urgenti intrauerit,inſtiuſmodi operam ne præſtet.

31 Abiiciantur è monaſteriis omnes Catelli.

32 Collocutoria exteriora fores ne habeant,quæ poſſint occludi,ſed omnia pateant.

33 Ianitrices,& quæ Sacriſtię curam habēt,& Comitatrices, quæ ingreſſos comitantur, quadraginta anni: non paucioribus natæ ſint.

34 Comitatrices,confeſſarios,Medicos, Chirurgos,& alios,qui ex neceſſitate intra clauſtra pro tempore admitti oportet, ubi ingreſſi fuerint, ſemper comitentur.

35 Omnino aſſignetur confeſſarius extraordinarius iuxta decretum ſacri generalis Concilii Tridentini,quem quæuis monialis adire teneatur, cui tamen liberum ſit illi ſua peccata confiteri,uel non confiteri.

36 Ne quicquā cōmodato accipiant pro ipſarum eccleſiis, uel Oratoriis ornandis,ſed proprio ſint ornatu contentæ, quem nec aliis commodent.

37 Omnes conuerſæ rei cōi monaſterii inſeruiant, conuerſæ autem particulares nulli monialium concedantur,& quæ iam conceſſæ ſunt in cōitatem redigantur,ſed ſi cui,uel propter infirmitatem, morbum, aut ſenectutem,particulari miniſterio indigeat,Abbatiſſa, vel Præfecta monaſterii,ex eiſdem Cōuerſis communibus vnam,pluresue aſſignet,prout opus fuerit,ad nutum tamen ipſius reuocabiles,& ex induſtria,aliam; uel alias uiciſſim ad tempus ſubſtituąt,ut neceſſitati vniuſcuiuſq; ſit conſultum,& priuato ſeruitio nequaquam illarum quēpiam addicta, ſeu aſſignata ſit, aut addici poſſit.

38 In conuerſas non recipiantur in quoquo monaſterio plures tertia parte aliarum monialium,uel ad ſummum non niſi duæ ad rationē quinq; monialium,ubi uerò conſuetudo eſt,ut ea proportio non expleatur, ſed minor ſit numerus conuerſarum,ea,utpotè laudabilior,obſeruetur.

39 Famulæ ſeculares,quæ in monaſteriis pro illorū ſeruitię & miniſterio degunt

degunt, omnino dimittantur, nec habitum ſuſcipiant, niſi prius extra monaſterium dimiſſę ab Ordinariis illarum voluntas fuerit explorata iuxta prędicti Sacri Concilii Tridentini Decretum, quod tamen fiat omnino gratis, neque ſint ſupra numerum proximè definitum.

40 Tam moniales, quam Conuerſę, ſuam quæque cellam habeat, nec in vna plures commorentur, neque vna cum alia, ſeorſum quęlibet in ſuo lectulo dormiat, ſeu quieſcat.

41 Non recipiatur monialis, vel Conuerſa in quoduis monaſterium, niſi in eo ſingulæ, ſingulis monialibus, & Conuerſis propriè cellę, quę ſiue ex muro, vel cemēto, ſiue ex tabulis, ſiue ex tela id communi Dormitorio diſtinguantur, aſſignatæ ſint: & actu eas inhabitēt, & vacua ſuperſit propria cella pro recipienda in monialem, vel conuerſam.

42 Viſitatores numerum monialium, ac etiam conuerſarum iuxta ſupra dictā rationem in quolibet monaſterio, certum definiant, ex facultatib. & redditibus quæ a monaſterio in communi poſſidentur, & ex conſuetis eleemoſynis ſtatuentes, in monaſteriis Ciuitatis Neapolitanæ pro ſingulis monialibus annuatim quinquagenos ducatos, quadragenos aūt pro ſingulis conuerſis, quæ tamen præſcriptam portionem non excedant.

43 Verum vbi monaſteriorum aliquas in moniales ſupra numerū definitum recipere voluerit, id quidem conceditur ſi fuerint cælle pro eis; Vel aliud ex prædictis non obſtiterit, & in dotem præterea, vel eleemoſynam à ſingulis aſſignetur. præſens pecunia, ex qua ſaltē poſſit emi annuus reditus ducatorum ſexaginta ſex illius monetę in abſolutum monaſterii cō modum, & vtilitatē cōuertendus & inalienabilis, ac perpetuò retinēdus In monaſteriis verò Salernitanæ Ciuitatis (obſeruatis conditionibus, cæteris iam dictis) Domini Viſitatores taxent certam annuam quantitatem redditumm pro loci, & perſonarum qualitate.

44 Nulla vnquam recipiatur in monialem, niſi prius, parentes, fratres, vel ij ad quos eius cura ſpectat, promptam habuerint vniuerſam pecuniā pro dote, vel eleemoſyna conſueta, ex qua puellæ nomine annuus redditus ematur. Accedente monaſterii conſenſu, cui huiuſmodi redditus alimentorum cauſa vſque ad profeſſionis diem cædat, ea vero ſequuta, ſucceſſionis iure integer acquiretur.

45 Cum vero regularis viuendi ratio, & optimi inſtituti, & tuta via qua ad omnem perfectionis gradum aſcenditur, ſit vita cōis, nihilque proprii poſſidere, nec pecuniam tractare, ne eam quidem, quæ in vſum cuiuſque conceditur; diſtrictè pręcipitur, & mādatur, vt ſi quæ moniales huiuſmodi Sanctā & regularem viuendi rationem elegerint, & omnia bona, redditusue quouis modo ad vſum cōceſſa, vel reſeruata à ſe abdicauerint, & monaſterio ceſſerint, Abbatiſſa, Prioriſſa, vel aliæ Præfectæ monaſteriorū renunciationem huiuſmodi recipere omnino teneantur, & ex monāſterij bonis, redditib. ſeu introitibus in his, quæ ad victum, & veſtitum, & reliquā vitæ ſuſtentationē pertinent, illis præcipuè prouidere, & ita opportunè omnia ſubminiſtrare, vt nulla re indigere permittatur. Si quis aūt, vel

Z 2 ſi qua

ſi qua intra,vel extra monaſteriũ talem diu viuendi vſum dicto,vel facto, nutu,vel ſigno exturbare,reprehendere,aut quouis modo impedire,maligno ſpiritu inſtigãte,præſumpſerit,Superiores in eum,eamue maledictionem æternã,& excommunicationis ſententiam, etiam ipſo facto incurrẽdam comminari,& infligere poſſint.Quinimo omnib.dictorum monaſteriorum Superiorib. & Præfectis in Domino iniungatur, vt prædictarum monialiũ piè & Religioſè viuentiũ ſingularem curam gerant,vtpotè,quæ ſub ſpeciali protectione Sanctæ Sedis Apoſtolicæ,& noſtrę Congregationis exiſtunt,& vt hæc tuta viuendi ratio,dante Domino, amplificetur de cætero in prædictis monaſteriis,Nulla ingreſſura monaſterium recipiatur,aut admittatur aliquo modo in monialem,vel Conuerſam,niſi promiſerit communis vitæ inſtitutum prædictum amplecti, & iuxta illud perpetuò viuere; vbi verò ingreſſa fuerit, vna cum aliis monialibus eiuſdem inſtituti,& obſeruantiæ adiungatur,& cum eis viuat: Confeſſarii etiam ſedulo hortentur,ac moneant moniales,vt prædictum communis vitæ inſtitutum, & tutam Deo ſeruiendi viam ſequantur.

46 In monaſteriis, in quibus ſimiliter retinẽtur hactenus prouiſiones,& ſubuentiones,& non omnia in communi conferuntur, concedatur licentia accipiendi aliquam ſubuentionũ,de manib.tamen Abbatiſſæ,ſeu Præfectæ monaſterii,ſiue Depoſitariæ,ad nutum tamen Abbatiſſæ,ſiue Præfectæ prędictæ pro ſuis religioſis neceſſitatib. quę vero ſuperſunt,Abbatiſſa erogare teneatur in cõmunes vſus monaſterii, ac Ordinarij, ſiue Superiores monaſterij quotannis exigant rationem a Depoſitaria, & Abbatiſſa,ſeu Pręfecta prædictis de huiuſmodi prouiſionibus,ſubuentionibus,& depoſitis,& in eas tranſgredientes grauiter animaduertant.

47 Vt autem ad Dei gloriam,& monialium in Domino profectum,& animarum ſalutem ſupradictæ ordinationes debita deuotione,& reuerentia ſuſcipiantur,Vniuerſis,& ſingulis Reuerẽdis Abbatiſſis,Prioriſſis,ac aliis Præfectis, & Superioribus Monaſteriorum,ac monialibus, & Conuerſis, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub priuationis officiorum,& perpetuæ inhabilitatis,ac vocis actiuæ & paſſiuę, atque alijs cenſuris eccleſiaſticis & pœnis,etiam ipſo facto incurrendis reſpectiue(in caſibus tantum a Cõgregatione præſcribendis,quoad cenſuras,ſcilicet)ac alias iuxta facultates dictis Dominis Viſitatoribus conceſſas diſtrictè pręcipitur,& mandatur,vt omnia,& ſingula in eiſdem ordinationibus contenta,obſeruent,& exequantur,ac obſeruari,& exequi faciant.

48 Pręterea Dominus Ordinarius Neapolitanus,eiuſq; Vicarius,& Officiales ĩ ſpiritualib.Generales,& prædicti Domini Viſitatores Apoſtolici necnõ,& alij Superiores Regulares,ad quos Monaſteriorũ cura quomodolibet ſpectat,ſtudeãt,vt hęc omnia inuiolabiliter obſeruentur.Traſgredientes vero prędictis cẽſuris eccleſiaſticis,& pęnis etiã inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis,ac alijs, prout eis videbit, iuris & facti remediis opportunis exerceãt,& caſtigent,cum facultate declarãdi Abbatiſſas,Prioriſſas, & alias ꝑfatas culpabiles repertas incurriſſe in pę

nas etiam priuationis officiorum,& inhabilitatis ad ea,atq; illas ſic declaratas deponendi,& puniendi, ac alias idoneas illarum loco ſubrogandi, & ſufficiendi,quæ regularis diſciplinæ zelo accenſæ huic reformationi inuigilare poſſint,& velint.

49 E monaſteriis Sanctæ Mariæ Angelorũ. Sanctæ Mariæ Conſolationis, S.Antonij de Padua,& Sanctæ Mariæ Magdalenæ Neapolitanæ Ciuitatis emittantur omnes,& quæcunq; puellæ,atq; ſeculares mulieres, quæ educationis,vel alia quauis cauſa in eis morantur, Non obſtantibus quibuſcunque.

50 In monaſterio S. Mariæ Angelorũ. Sanctæ Mariæ Conſolationis, & S. Antonij de Padua,nulla de cætero admittatur in monialem vel Conuerſam,nec Religionis habitũ ſuſcipiat,ſub pœna priuationis,ipſo facto,officiorũ,& vocis actiuæ,& paſſiuę, tam per Abbatiſſam, quam per Diſcretas,quæ huic rei authoritaté,vel aſſenſum præbent, incurrenda. Ac inſuper illius receptio,& profeſſio inde ſequuta irrita ſit, & inanis;ac nullius ſit roboris, uel momenti, ſed & quæ de facto impoſterum iam recepta fuerit,de monaſterijs eiiciatur.

51 Idem quoq; obſeruetur in monaſterio Sãctæ Mariæ Magdalenæ, cum ꝓpter loci inſalubritatem,& alias iuſtas ac rationabiles cauſas,Dominis Viſitatoribus datum fuerit in mandatis, ut ipſi,habita ratione redituũ, tã cõmunium,quam particularium,ſeu in proprios uſus aſſignatorũ,tantum ex redditibus Conuentui,ſeu menſę monialium tribuatur quantum uideatur ſatis eſſe ad illarũ congruã ſuſtentationem, quod autem ſupereſt futuro monaſterio extruendo reſeruetur.Datum Romæ in ſacra Cõgregatione ſuper Regularib. inſtituta,habita Domi Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini Cardinalis S. Seuerinæ, Die 2. menſis Iulii 1589.

F.Michael Bonellus Card.Alex.Epiſc.Alban.

Georgius Calcarius Secr.

Romæ,apud Paulum Bladum Impreſſ.Cameralem.1592.

Sequuntur declarationes, quædam quorundam prædictorum capitum tenoris ſequentis.

NDC.Die 6.Maij.Facta relatione Sanctiſſimo D. N. decreuit. Ad primum,& ſecundum ut curet Illuſtriſ.D.Cardinalis Archiepiſcopus decreta reformationis,Apoſtolicæ inuiolabiliter ſeruari,& executioni mandari,prę ſertim quę de duplicibus cratis ferreis in cap.2.& quæ de uita cõi in 45.& 46.diſponuntur, hoc addito, ut moniales teneantur præſtationes omnes ipſi aſſignatas, ſuperioribus fideliter notificare,& conſignare in certo libro notandas,& per communes officiales monaſterii exigẽdas ad hoc vt in uſum ipſarum monialium,pro ſingularum religioſis neceſſitatibus de mandato Abbatiſſæ,ſeu alterius ſuperioris ꝑ miniſtros publicos, & cões Monaſterii,i totũ,uel ꝓ parte, ut opꝰ erit quotãnis erogent.

Ad Tertium prouiſum.

Ad Quartum vnicuiq; Monaſterio vnicus tantum Confeſſarius ordinarius aſſignetur, ſed per annũ ter, aut quater alius extra ordinem ad præſcriptum Sacri Concilii Tridentini offeratur.

Alex. Cardinalis Floren. Locus Sigilli.

Bernardinus Epiſcopus Auerſanus Secret.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO SIgnor mio oſſeruandiſſimo.

NOſtro Signor iſteſſo ha voluto vedere, & eſſaminare le ſcritture mãdate da V.S. Illuſtriſs. e date a nome delle Monache ſopra l'oſſeruãza de' Decreti della riforma de' Monaſterij di coteſta Città; Et eſſẽdo aſſai chiari li Capitoli 45. & 46. dell'Ordinationi generali, Sua Santità vuole, che s'oſſeruino, come cãtano, nè ſi aggiunga obligo doue non è. E circa la difficoltà, che conſiſte intorno l'vltimo Decreto fatto alli 6. di Maggio 1600. come s'habbia da pratticare, Sua Beatitudine hà ordinato ſi dichiari a V.S. Illuſtriſs. che ſia lecito all'Abbadeſſa, e Superiora ciaſcuno Monaſterio di permettere alle Monache, che poſſa ciaſcuna di eſſe ſpendere qualche coſa delle ſouuentioni, che li vengono date ſenza paſſare p le mani de miniſtri communi de Monaſterij, e ſenz'obligo d'hauerne a rẽdere altro conto, come ſaria a ragione di vn ſcudo il meſe per ſeruitij minuti, pur che s'oſſerui nel reſto il Decreto come ſtà. E benche quanto alla vita commune non intende Sua Santità, che le Monache profeſſe prima della riforma, lequali non eleggono volontariamente ſiano aſtrette ad accettarla, come non le obliga meno il ſudetto Capitulo 45. così cõmãda, che non ſi riceuano nell'auuenire in modo alcuno Monache all'habito, nè alla profeſſione, ſe non ſotto la intiera riforma, & oſſeruanza della uita commune; e così in ciaſcuno de' ſudetti caſi V.S. Illuſtriſs. ſi compiacerà ordinare che ſia eſſeguita la Santa mẽte di Sua Beatitudine, e le bacio humilmente la mano. Di Roma il dì 8. di Marzo 1602.

D.V.S. Illuſtriſſima, e Reuerendiſſima.

Humiliſs. Seruitore. Il Cardinale di Firenze.

SAnctiſſimus Dñs noſter Clemens Papa viii. Ad tollenda dubia, & difficultates ortas ſup executione, & obſeruatione Capitulorũ 45. & 46. Conſtitutionũ ſuper regimine Monialiũ Ciuitatis Neapolitanæ declarauit, ac decreuit Capitulũ 45. obſeruandũ fore totũ, vt iacet in Monaſteriis in quib. iam fuit introducta, acceptata a maiori parte monialiũm vita cõis: In aliis vero, in quib. retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones in illa parte tantũ in qua mãdatur, vt ſi quæ moniales huiuſmodi ſanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & eorum bona a ſe abdicauerint, & monaſterio ceſſerint, ſuperior monaſterii renũciationẽ huiuſmodi recipere, & ex monaſterii bonis in his, quæ ad victũ, & veſtitũ, ac reliquam vitæ ſuſtentationẽ pertinẽt, illis prouidere teneat, moniales verò, q̃ poſt eaſdem Conſtitutiones receptæ fuerint, vel in poſterũ admitten-

Digitized by Google

mittentur in eiſdem monaſteriis, in quib. ſubuentiones retinẽtur, nulla tenus inuitæ cogãtur ad vitam communem, ſed teneãtur obſeruare Capitulum 46. cum declarationib. inde ſecutis ſub die 9. Maij 1600. & 5. Martij præſentis anni 1602. Illæ autem moniales, quæ in eiſdem monaſterijs reperiebantur profeſſæ ante Conſtitutiones, quibus idem Capitulum 46. obſeruare non placuerit, priuatæ ſint omnino voce paſſiua, donec reſipiſcentes tam ſanctum Inſtitutum acceptauerint. Eaſdem porrò Conſtitutiones omnes innouans ſua Sanctitas mandauit in cæteris omnibus obſeruari, & executioni demandari. Romæ 26. Iunij 1602.

Alex. Card. Floreñ. Locus Sigilli.

Hieronymus Agucchius Secret.

Declaratio quomodo ſint ſoluendæ eleemoſynæ pro Monialib. ſupra numerum recipiendis, & quãdo poſſint concedi, vel promitti loca in Monaſteriis puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus.

QVemadmodum ſacri olim Canones, & nouiſſime Sacrũ generale Cõcilium Tridẽtinũ ſumma ratione decreuit, vt in monaſterijs, & domibus tã virorũ, quam mulierum bona immobilia poſſidentib. vel non poſſidentib. is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterũ conſeruetur, qui vel ex redditibus propriis monaſteriorũ, vel conſuetis eleemoſynis cõmodè poſſit ſuſtentari, ita quoq; Sacra Cõgregatio S.R.E. Cardinalium, quę negotiis, ac conſultationib. Epiſcoporum, & Regularium pręeſt, cui antiquius nihil eſt quã ſalutaria huiuſmodi decreta debitæ executioni demãdari curare, ſępius locorum Ordinariis reſcripſit, vt certũ numerum in ſingulis monaſterijs monialium, etiã curæ Regulariũ, ſeu militiarum ſubiectis, iuxta cuiuſque monaſterii facultates præſcriberent, & ſi quæ ſupra ſtatutum numerum reciperẽtur, duplicem eleemoſynam adferre, & ſupra numerarium locum tenere deberent. Verum quia in dubium plerumque venit, num ſupranũerariæ prædictæ, aliquibus ex numero in quolibet monaſterio definito decedentibus in earum locum ſubrogari poſſent, aut deberent, Eadem Sacra Congregatio, quæ peculiariter ſuper ea re ſæpe numero reſcripſit, prouidere volens, ne quis deinceps dubitationis locus relinquatur, huius generalis decreti tenore ſtatuit, & declarat, moniales, q̃ ſupra numerum in quolibet monaſterio conſtitutum, recipiuntur, in locũ monialium decedentium intra numerum, nequaquam ſubrogari, neq; impedimento eſſe, quin aliæ in locum earundem ex numero demortuarum recipi eo modo valeant, quo in ſingulis monaſteriis moniales intra numerum poſſunt admitti; quinimmo eaſdem ſic ſupra numerum receptas, ſupranumerarias ſemper quoad hoc remanere, etiam ſi in cęteris ab aliis nihil differant, ſed illis in omnibus pares, & æquales iuxta cuiuſque monaſterii inſtitutum eſſe debeant.

Decretũ ſacræ Cõgregationis.

Cõgruit tit. de ſtatu regul. in 6.

Declarat inſuper eadem Sacra Congregatio duplici eleemoſynę nomine intelligi ſemper debere duplicatam ſummã eius, quæ in receptione cuiuſque

Digitized by Google

iuſquè monſalis intra numerum in quolibet monaſterio conſtitutum ero gari pro tempore conſueuerit: ita tamen vt vbi ſumma, quæ confertur, mi nor eſt ſcutis ducentis, ibi ſaltem ratione duplicatæ eleemoſynæ, ſoluenda ſint ſcuta quadringinta, & non minus.

Eadem quoq; Sacra Congregatio diſtrictè prohibet, ne loca per obitũ monialiũ intra numerũ decedentiũ pro tempore vacatura, cuiquam puel læ ad habitum regularem recipiendæ concedantur, neq; promittantur ni ſi ſequuta vera, & reali illorũ vacatione, atque ita demum, & non antea de eis diſponi ac in monialis demortuæ locũ, promiſſionem, aut receptionẽ in capitulo ſeu quouis alio modo fieri iubet, dũmodo tunc tẽporis puella ipſa recipienda & ętatem habeat idoneam, & cæteras qualitates requiſitas: quibus etiam præditas eſſe debere vult eas puellas, quæ ſupra numerum recipiendæ ſunt iam tunc, cum eis loca vel promittuntur, vel dantur: ſi quid vero contra a quoquam fieri contigerit, irritum, & inane, ac nullius roboris, & momẽti fore & eſſe decernit. Ac nihilominus Abbatiſſas, Prioriſſas, & alios quoſcunq; monaſteriorũ ſuperiores, qui cuiuſuis puel lę receptioni, vel admiſſioni, aut locorũ vacaturorũ promiſſioni, ſeu conceſſioni aduerſus pręſentis decreti diſpoſitionẽ conſenſerint priuationi vocis actiuę, & paſſiuę, alijſq, arbitrio eiuſdẽ Congregationis infligendis pœnis obſtrictos, & obnoxios fore declarat, ſaluis ẽt ſemper, & in ſuo robore pmanentib. aliis quibuſcũq; ipſius Congregationis decretis alias la tis, præſenti decreto nõ cõtrarijs, pręſertim circa monialiũ admiſſionẽ, & receptionẽ ad habitũ, & profeſſionem, & circa eleemoſynarũ depoſitionem, ſolutionem & erogationem in bona ſtabilia, quib. nullatenus derogare vult, & intendit. Romæ die 6. menſis Septembris MDCIIII.

Alex. Card.

Berlingerius Gypſius Secr.

Romę ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ MDCIIII.

MONTES PIETATIS.

Congruit titul. de Vſuris.

PRAETER Sũmiſtas ſciendũ eſt, Montes Pietatis licitos eſſe, & cõtra riũ pręedicantes excõmunicationis latę ſententię pęnã incurrere Leonis X. Cõſtitutione caueri in bull. fol. 189. incip. Inter multiplices & infra.

Sacro approbante concilio declaramus, & diffinimus montes Pietatis antedictos per republicas inſtitutos, & authoritate Sedis Apoſtolicæ hactenus probatos, & confirmatos, in quibus pro eorũ impenſis, & indemni tate aliquid moderatũ, ad ſolas miniſtrorũ impenſas, & aliarũ rerũ ad illorũ conſeruationem (vt præfertur) pertinentiũ, pro eorũ indemnitate duntaxat vltra ſortem abſque lucro eorundem montiũ, recipitur, neque ſpeciem mali præferre, nec peccandi incentiuũ præſtare, neque vllo pacto improbari; quinimo meritorium eſſe, ac laudari & probari, debere, tale mutuũ minime vſurarium putari, licereque illorum pietatem, & miſericordiã populis pręedicare etiam cũ indulgẽtiis a ſancta Sede Apoſtolica

eam

Digitized by Google

eã ob cauſam conceſſis, Ac deinceps alios etiam ſimiles montes cũ Apoſtolicæ Sedis approbatione erigi poſſe. Multo tamen perfectius, multoque ſanctius fore ſi omnino tales mõtes gratuiti conſtituerentur, hoc eſt, ſi illos erigentes, aliquos cenſus aſſignarent, quibus ſi non omni ſaltem vel media ex parte huiuſmodi montiũ miniſtrorũ ſoluerentur impenſæ, vt ad leuiorem æris ſoluendi portionem medio hoc pauperes grauari contingat, ad quos cũ huiuſmodi cenſus aſſignatione, pro impenſarũ ſupportione erigendos, Chriſti fideles maioribus indulgentijs inuitãdos eſſe decernimus, Omnes autem religioſos, & eccleſiaſticas, ac ſeculares perſonas, qui contra præſentis declarationis, & ſanctionis formam de cætero prædicare, ſeu diſputare verbo vel ſcriptis auſi fuerint, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam priuilegio quocunque non obſtante incurrere volumus. Non obſtantibus &c. Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranẽ, Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata anno incarnationis Dominicæ 1515. quarto nonas Maij Pont. noſtri anno tertio.

Nauar. in Manua. confeſſ. Cap. 17. nu. 213. & Ioan. Lup. in repeti. c. naui ganti, commentario, 3. §. 3. de vſuris fol. 117. & alii hanc conſtitutionem declarant, & extat tractatus Card. Caiet. de Monte Pietatis.

MVNERVM LARGITIO REGVLARIBVS VTRIVSQVE ſexus interdicta.

PRAETER Summiſtas ſciendũ eſt, quòd extat Conſtitutio S.D.N.D. Clementis viij. de largitione munerum vtriuſq; ſexus regularibus interdicta publicata Romæ die 2. Iulij 1594. tenoris ſequentis.

Religioſę Congregationes, ab inſigni ſanctitate viris Spiritusſancti afflatu inſtitutę, tantas Eccleſiæ Dei vtilitates omni tempore attulerũt, vt ad eas conſeruãdas, & inſtaurandas Romani Pontifices prędeceſſores noſtri, magnam iure optimo diligentiam ſemper adhibuerint. Nam cũ ea ſit rerum humanarũ conditio, & natura, vt ẽt quæ optimè fundata; & conſtituta ſunt partim hominũ imbecillitate, & ad malũ procliuitate, & partim Dæmonis aſtutia, paulatim deficiant, ac niſi cura peruigili ſuſtẽtetur, In deterius prolabantur; Iccirco Sũmorũ Pontificũ vigilantia, magnopere laborauit, vt Regulariũ ordinũ diſciplina, aut labefactata in priſtinũ reſtitueretur, aut ſalutarib. Conſtitutionib. communita, integra atq; incolumis permaneret. Quorũ nos veſtigijs pro eodem officij munere inſiſtere, & Paſtoralem illorũ ſollicitudinem (quantũ poſſumus) diuina adiutrice gratia, cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quæ a plurib. Religioſæ vitæ profeſſoribus, ex Chriſti patrimonio, quibuſuis hominib. qua uis ex cauſa ſæpe tribuũtur grauia incõmoda, & mala, etiam boni ſpecie exiſtant, præcauere ſtudentes; hac noſtra perpetuò valitura Cõſtitutione vniuerſis, & ſingulis cuiuſcunq; ordinis mendicantium, vel non mendicãtium bona immobilia, & reditus certos ex indulto Apoſtolico poſſidentium

Congruit tit. de ſtatu monachorum ſeu regula.

tium

Digitized by Google

tium,vel non poſſidentium,ſeu cuiuſuis Congregationis Societatis,& in-
ſtituti(nõ tamẽ Militiæ)Regularibus perſonis vtriuslibet ſexus omnem,
& quamcumq; largitionem,& miſſionem munerũ penitus interdicimus.
Sub qua prohibitione cõprehẽdi volumus omnia,& ſingula capitula, Cõ
uentus,& Cõgregationes,tam ſingulorũ Conuentuum, monaſteriorum,
Prioratuum, Præpoſituratum, Præceptoriarum,domorum, & locorum,
quã Prouincialia,aut Generalia cuiuslibet Prouinciæ, ſiue vniuerſi Ordi
nis Societatis,aut inſtituti:eorũque vel earum Camerarios Comiſſarios,
& quoſcunq; Officiales,& ſingulares perſonas: Ipſos etiam Ordinum Cõ
gregationum &Societatum huiuſmodi Superiores quaſcunque dignita-
tes obtinentes,etiam generales,& prouinciales, Magiſtros Miniſtros,&
quocunque nomine Præfectos,necnon Cõuentuum monaſteriorum,Prio
ratuum,Præpoſiturarũ,Præceptoriarũ.domorũ,& locorum quorumcum
que Abbates,Priores,Præpoſitos,Præceptores, etiam maiores Guardia-
nos Miniſtros, Rectores,atque Abbatiſſas,Prioriſſas,& alio quouis titu-
lo Præſidentes,tam ipſis Regularibus,q̃ Locorum Ordinarijs, ſeu quibuſ
uis Superiorib.ſubiectas vtriuslibet ſexus ad vitam,vel ad tempus depu-
tatos: adeo, vt nemo vnquã eorum vel earũ directè, vel indirecte palam
vel occulte,tam cõmuni,quam particulari, & proprio nomine etiam ſub
quouis Statuti,vel cõſuetudinis,ſeu verius corruptelæ,aut alio prætextu,
vel quacunque cauſa niſi in Generali capitulo, aut alia Generali Congre-
gatione re maturæ diſcuſſa vnanimi conſenſu omnium Superiorumq; per
miſſu cauſa approbata fuerit quicquam tale attentare valeat.

Id autem ita abſolutè,& generatim vetitum intelligatur,vt neque om
nino fas ſit quicquam donare,tam ex fructibus,redditibus,& prouentib.
collectis,vel cõtributionib.aut oblationibus;ſiue eleemoſynis, aut ſubſi-
diis certis,vel incertis ordinariis,ſeu extraordinariis,mẽſæ,ſeu maſſę cõ
munis,vel cuiuſuis Fabricæ,& Sacriſtiæ,quorũ bona communiter, vt præ
fertur, adminiſtrantur,ſeu quæ rationibus reddendis ſunt obnoxia, quã
ex pecuniis,etiã,quę a ſingulis quouis modo acquiſitæ in commune con
ferendę omnino ſunt. Nec ſi per viam voluntariæ contributionis in cõe
congregantur. Nec ſi forſan priuatim, & nominatim cuilibet Religioſo à
ſuis Superioribus, vel à propriis affinibus,propinquis familiaribus,ami-
cis,aut beneuolis,vel a pijs Chriſti fidelib.etiam eleemoſynę aut charita
tis,& illius proprio perſonę intuitu attributæ,ſeu quoquomodo per quẽ
libet religioſum ſuo monaſterio,Domui, aut Loco acquiſitę,eiq; vt ad li-
bitũ de eis diſponat per Superiores conceſſæ fuerint: Pręterquam leuio-
ra oſculenta,aut poculenta ſeu ad deuotionem,vel Religionem pertinẽ
tia munuſcula communi tantũ,numquã verò particuli nomine(vbi Supe
riori de conſenſu Conuentus uidebitur) radenda.

Sed huiuſmodi miſſiones munerum ipſis Religioſis vtriuslibet ſexus
non ſolum per ſe,verum etiam per alios,tam directè,quam indirectè pro-
hibitas, declaramus.

Neque vero quiſplam ab hac generali prohibitione ſe excuſare valeat,
etiam

Digitized by Google

etiam ſi munera miſerit, cuiuis perſonæ laicæ, vel Eccleſiaſticæ cuiuſcũq; ſtatus, g radus, dignitatis, ordinis, vel conditionis, & quauis non ſolũ mũdana, & Ducali, Regia, Imperiali, verum etiam Eccleſiaſtica, & Pontificali, aut alia maiori, etiam S.R.E. Cardinalatus dignitate fungenti, etiã proprio loci ordinario, etiam ex cauſa, & occaſione benedictionis, vel ſuſceptionis habitus Regularis, tonſuræ, aut Profeſſionis monialium, tam ſibi ſubditarũ, quam non ſubditarum, aut ipſi etiam proprio ordinis, vel Cõgregationis Protectori, Viceprotectori, Generali, vel Prouinciali, aut cuiuſuis Monaſterij, Prioratus, domus, aut cuiuſlibet alterius loci Regularis Superiori, aut alio quocunq; officio, munere, aut dignitate fulgenti, vel cuicumq; etiam ſimplici, & particulari Religioſo, Ita vt inter ipſos quoq; Religioſos (ne praua ambitione impulſi pro conſequendis in ſua Religione gradibus, & dignitatib. alter alterius gratiam, aut beneuolentiam aucupetur) quæcunq; largitio, aut donatio munerũ (niſi rerũ minimarũ, de licentia expreſſa, & in ſcriptis Superiorũ) ſit penitus interdicta.

In ſuper prohibemus, ne vnquam eiſdem Regularibus liceat vllas pecunias quoquomodo erogare in alicuius etiã benefactoris, aut Protectoris, vel ordinarij honorem, etiam occaſione trãſitus, vel primi ingreſſus, aut ad beneficiorũ acceptorum memoriam, gratiq; animi teſtificationẽ, ſeu pro prædictis perſonis quauis authoritate, vel dignitate fungentibus honorifice, lautè, & opipare excipiendis, ſeu pro quibuſuis cõuiuiis eiſdem, aut cuiuis alteri quacunq; occaſione, vel cauſa exhibẽdis, vel pro cõmeſſationib., aut computationibus quibuſuis perſonis, tam eiuſdem Ordinis Congregationis, Monaſterij domus aut loci, quam extraneis largiẽdis, aut pro exhibendis ſpectaculis etiam piis intra Eccleſias, monaſteria, & domos ſacras, ſeu pias, vel extra eas, in quibuſuis publicis, aut priuatis ſacris, aut profanis locis etiã vbi Sanctorũ, & Sãctarũ vita, aut res piè geſtæ, etiã in memoriã Paſſionis Dominicæ populis ſpectandæ proponũtur, aut alias in prædictis, ſiue in quibus rebus ſuperuacanteis ad pompã, & oſtentationẽ, aut ad oblectationem, uel paucorum lucrũ, & priuata cõmoda quomodolibet pertinentibus, Niſi re ipſa pro diuino cultu, & veris Chriſti pauperũ indigẽtijs, ſeruato in hoc charitatis Ordine, & habita neceſſitatis ratione, de conſilio, & cõſenſu Superiorũ ſubleuãdis, aut alias in reb. licitis, & per Capitulũ Generale, aut Prouinciale nõ ꝓhibitis, vel taxã ibi forſan ꝓſcriptã nõ excedentib. ſumptus huiuſmodi fiant.

Declarantes tamen per hæc laudabilẽ, & Apoſtolica doctrina ſacriſq; Canonibns cõmendatam hoſpitalitatẽ pręſertim erga pauperes, & peregrinos, nequaquã imminui, aut prohiberi. Quinimo ſi qui redditus ad id vel ex fundatione, vel ex inſtitutis ſtatutis, aut conſuetudinib. aliquorũ monaſteriorũ, ordinũ, aut regularium huiuſmodi locorum, aut ex teſtatorũ, vel donantium uolũtatibus ſiue alias applicati aut donati ſunt eos omnino (ut decet) integrè in vſus pios hoſpitalitatis huiuſmodi erogãdos eſſe, & pſertim ĩ monaſterijs, ſeu locis deſertis, & ab laicorũ ædib. lõgius remotis; ubi tamen pauperum, & uerè egenorũ ratio in primis habeatur.

Si

Si quos vero ditiores occaſione tranſitus,ſiue alias ex deuotionis ,aut neceſſitatis cauſa eò diuertere cõtigerit,eos ſanè deceret Refectorio cõi cum Religioſis,menſaq; & ferculis cõibus , nequaquam à cæteris diſtinctis contentos eſſe. Verum omnino ipſi Regulares in hoſpitibus huiuſmodi potentioribus excipiendis ita ſe gerant,vt in eis frugalitas,& paupertas religioſa prorſus eluceat.

Pari etiã ratione diſtrictè inhibemus, ne quiſpiam ex prædictis laicus alias,quam ut ſuperius dictũ eſt,vel Clericus ſęcularis,vel regularis quocunq; honore,præeminentia,nobilitate aut excellentia S.R.E. Cardinalatus dignitate præditus etiã Protector, Viceprotector,loci ordinarius, Prælatus Generalis,Prouincialis aut monaſterij,Domus, vel loci cuiuſlibet ſuperior,eorũve affines,ꝓpinqui, familiares, aut miniſtri vtriuſlibet ſexus,quicquã contra hanc ſuperius expreſſam prohibitionem recipiãt.

Quod ſi, vel ab aliquo particulari Religioſo , vel à Superiore quopiã Generali,Prouinciali,aut alio quocunq; officio fungente,aut a Conuentu,Capitulo vel Congregatione , ſiue ab vniuerſo ordine , & Religione quicquam receperint,id ꝙ acceperint ſuum non faciant. Verum ipſo facto abſq; aliqua monitione,Iudicis decreto ſentẽtia,aut declaratione ad illis reſtitutionẽ omnino in vtroq; foro teneantur; adeo vt reſtitutione ipſa realiter,non facta,neq; etiam in foro conſcientiæ abſolui poſſint.

Hanc autem reſtitutionem fieri uolumus non priuatim ei Religioſo,q̃ donauit ſed ei Monaſterio , Domui, vel alteri loco de cuius bonis facta eſt largitio,vel ſi non de eius bonis donatum eſt in quo idem Religioſus donans profeſſionem emiſit,vel ſi nomine totius Capituli, Cõuentus,aut Congregationis,vel vniuerſi ordinis,ſeu Religionis donatio facta extiterit,pariter cõi menſæ , aut maſſæ cuius nomine donatum fuerit,accepta munera reſtituantur;ita vt nec qui donauit, nec Conuentus,Capitulum, Congregatio,ordo,aut Religio,cui reſtitutio facienda eſt, illam remittere,& iterum condonare,aut recipientẽ ab obligatione reſtituendi eximere,vel vt in pauperes eroget concedere quoquo modo poſſit.

Quod ſi quis ex ſupradictis Regularib. vtriuslibet ſexus cuiuſcunque gradus,ordinis,dignitatis,ac vbilibet locorũ exiſtentibus , coniunctim , cũ cæteris,ſeu diuiſim noſtrarum huiuſmodi prohibitionũ , ſtatutorum, ordinationũ,iuſſionũ,decretorũ,mandatorum tranſgreſſor fuerit;ſtatuimus,vt omnibus,& ſingulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus,muneribus,& officiis eo ipſo priuatus,ac ad illa,& alia ſimilia,vel diſſimilia in futurũ obtinenda inhabilis perpetuo,& incapax,ac perpetua infamia, & ignominia notatus exiſtat.Et præterea priuationẽ vocis actiuæ,& paſſiuæ abſq; vllo Superioris decreto,aut miniſterio ipſo facto incurrat,nec nõ vltra huiuſmodi pœnas,etiam tanquam contra furti,& ſimoniæ criminũ reum,tam per viam denunciationis,accuſationis, aut querelę , quam etiam ex officio procedi,& inquiri,condignisq; ſuppliciis affici debeat.

Pœnis alijs a iure ſtatutis,ac per alias Cõſtitutiones Apoſt. aut ꝓpria cuiuſuis Ordinis Congregationis, monaſterij, Domus, aut loci, ſtatuta,

vel

Digitized by Google

vel cõſuetudine, contra perſonas aliquid præmiſſorum committentes forſan decretis, & inflictis, nihilominus in ſuo robore permanſuris.

Quo circa vniuerſis, & ſingulis modernis, & pro tempore exiſtentib. locorum ordinarijs, eorumque Vicarijs, & officialib. necnon quorumcumque Ordinũ, Prioratuum, monaſteriorum, & Domorum ſuperioribus, ẽt Generalibus, ſeu Prouincialibus, cæteriſque ad quos ſpectat, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, & eorum ſinguli, quantum ad eos pertinet, curent omni ſtudio, diligentia, authoritate, & vigilantia præſentem Conſtitutionem firmiter, & inuiolate obſeruari, & contra inobediẽtes vel trangreſſores condignis pœnis animaduerti. Eoſdem inobedientes, necnon contradictores quoslibet, & rebelles per opportuna iuris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachii ſæcularis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationib. Apoſtolicis dictorumque monaſteriorum, Prioratuũ, Domorũ, Locorum, necnon Ordinũ, Congregationum, Collegiorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & cõſuetudinibus, priuilegijs quoq; indultis, & literis Apoſtolicis quorumcumq; tenorum exiſtãt, per quæ præſentibus non expreſſa, vel ad Verbum non inſerta effectus præſentis noſtræ conſtitutionis impediri quomodolibet valeat, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Quæ omnia quatenus præmiſſis in aliquo aduerſentur, prorſus tollimus, & obrogamus, cæteriſq; contrariis quibuſcunque.

Volumus aũt, vt præſentes literæ in valuis S. Ioan. Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in Acie Campi Floræ publicentur, affixis ibi earum exemplis, & dimiſſis. Quodque earũ exempla, ſeu illorum compendia in libris quorumcumq; Statutorum prædictorum Monaſteriorum, Prioratuum, Collegiorum, Domorum, Ordinũ, & Cõgregationum (quo ad moniales, in vernaculum, & vulgarem cuiuſq; Religionis ſermonẽ verſa) & a loci ordinario, qui id quã primum fieri curet, ſubſcripta inſerantur, & ſaltem quotannis in capitulis, ſiue Congregationibus cuiuſq; earum alta, & intelligibili voce legãtur. Et nihilominus poſt ſexagita dies a die publicationis (vt præfertur) in Romana Curia faciẽda vnũquemque citra montes, vltra mõtes vero poſt quatuor mẽſes, perinde arctent, & afficiant, ac ſi cuiq; pſonaliter intimatæ, & per eos iuratæ fuiſſẽt.

Quodq; earũ trãſumptis etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica cõſtitutæ obſignatis eadẽ prorſus fides in iudicio, & extra illud vbiq; adhibeatur, quę adhiberetur, eiſdem præſentibus, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginã noſtrorũ interdicti, prohibitionis, declarationis inhibitionis, ſtatuti, mãdati, ſublationis, abrogationis, & volũtatis infringere, vel ei auſu temerario contraire, Siquis aũt hoc attentare præſumpſerit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtorum eius ſe nouerit incurſurũ. Dat. Romæ in Monte Quirinali. Anno Incarnationis

carnationis Dominicæ, Millesimo quingëtesimo nonageſimoquarto, Tertio decimo Kal Iulii Pontificatus Noſtri Anno Tertio. pro declaratione eius conſtitutionis vide Sorbum in Compendio Mendicantium priuilegiorum Mendicantium in verbo Dare.

INDVLGENTIE.

PRAETER Sūmiſtas ſciendū eſt quòd vltra diſpoſita per ſacros canones & decreta Concil. Trid. ſeſs. 25. in fine in decreto de indulgentiis, & ſeſſ. 21. c. finali extat conſtitutio Pii V. Reuocatoria indulgentiarū pro quibus conſequēdis manus adiutrices ſunt porrigendæ tenoris ſequētis.

Bulla S.D.N.D. Pii Diuina prouidentia Papæ V. Reuocatoria omniū Indulgentiarū, etiam perpetuarū, pro quib. conſequendis manus adiutrices ſunt porrigēdæ, & quę quęſtuādi facultatē quomodolibet cōtinēt.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam Rei memoriam.

ET Si Dominici gregis Saluti ſemper intēti, ſingulis cū humilitate poſcentib. ea benigne concedere Nos, & Prædeceſſores noſtri ſtuduerint, per quæ peccatorū mole depoſita ſalus ipſis ſuccedat, & hoſtis humani generis ſeruitute ereptas animas lucrifaciant Altiſſimo, qui eas nobis ſua bonitate cōmiſit id tamen propenſiori ſtudio nos præcauēdū eſſe cēſemus, ne cuiuſuis Indulgentię, remiſſionis, vel facultatis obtentu, Chriſti fideles procliuiores ad illicita in poſterum committenda reddātur, aut facilitas veniæ eis peccandi tribuat incentiuū, & exinde Clauiū authoritas deducatur in contēptū, & Chriſti fideles quāplurimum ſcandalizētur. Sane cū ad auditum noſtrum ex diuerſis Mundi partib. q̃ plurimæ querelæ perlatæ fuerint, quòd vigore diuerſarum indulgentiarū & facultatū per prædeceſſores noſtros ac etiam nos, vel authoritate noſtra tā fabricæ noſtrę Baſilicę Principis Apoſtolorum & Eccleſię S. Ioannis Lateranen. de Vrbe, ipſiuſq; Eccleſię, Necnon S. Ioannis & S. Lazari Hieroſolymitani ac S. Spiritus in Saxia, & S. Ioannis Lateranen. ac S. Iacobi, incurabilium de eadem Vrbe, Necnon S. Elmi, & S. Bouis, ac S. Gothardi, & S. Leuguzoni, necnon S. Nicolai, & S Bernardi montis Iouii, necnon S. Leonardi, ac S. Marthę necnon Sanctiſſimi Crucifixi Syracuſanen. ac S. Marię de monteferrato, hoſpitalibus, ac etiam S. Sebaſtiani prope, & extra muros dictę Vrbis, Necnon S. Antonii de S. Antonio Vienen. diœc. & redemptionis captiuorum Nuper Neapoli inſtituto monaſteriis, illorumq;, ac diuerſis aliis eccleſiis, monaſteriis, Hoſpitalib. militiis, confraternitatibus, ſocietatib. & piis locis, conceſſarū multi quęſtores ex eiſdem indulgentiis lucrum tēporale tantum quærentes nominibus fabricę, Eccleſiarum, hoſpitalium monaſteriorum, militiarum, confraternitatū, ſocietatum, & piorum locorum prędictorum in diuerſis Ciuitatib. & diœc. quęſtas facere, cōfratres deſcribere, capellas & oratoria erigere, illiſq; erectis indulgētias hmōdi

di cõicare, & in diuerſis gradib. a iure prohibitis diſpenſare, ac plura etiam concedere, quã eis vigore facultatum prædictarum licitũ ſit, ipſiq; lucro intenti, pecuniaſq; potius, quam Chriſti fidelium ſalutẽ quærentes, ac eiſdẽ indulgentijs ſic abutentes, quæſtũ ex illis particularem facere conantur, varioſq; & diuerſos quæſtores cõmiſſarios, procuratores, receptores, theſaurarios, factores, nuncios, & alios miniſtros, conſtit uere: qui nõ ſolũ ſupradicta, ſed etiam plura alia eis nunquam conceſſa facere, & cõcedere; Necnon locorũ ordinarios illorumq; in ſpiritualibus Vicarios generales, & officiales, ac miniſtros, eccleſiarumq; & ordinum prælatos, ſuperiores, & perſonas quæſtas huiuſmodi impedientes cenſuris eccleſiaſticis innodare, & alias in pluribus grauiter excedentes in diuinæ maieſtatis offenſam, ac ſuarum, & Chriſti fidelium animarum perniciẽ, ac ordinariorum perturbationem, & piarũ mentium ſcandalum, præſumunt, Nos qui Deo propitio gregis Dominici, meritis licet inſufficientibus, Curam gerimus, & illum ſpiritualis Theſauri elargitione cupimus ipſi Deo reddere acceptabilẽ, ex præmiſſis & aliis rationabilibus cauſis animum noſtrum mouentibus, fel. recor. Calixti 4. Clementis 7. Pauli 3. Iulii ſimiliter 3. & diuerſorũ aliorũ Rom. Pont. prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiã, ſed de mera noſtra volũtate, & deliberatione oẽs, & ſingulas Indulgentias etiam perpetuas, & peccatorum remiſſiones fabricæ, & eccleſiæ huiuſmodi, nec non S. Io. Hieroſol. etiam pro conſtructione, & ædificatione illius nouæ ciuitatis prædictis in quibuſuis aliis hoſpitalibus, monaſterijs, eccleſijs, domib., militijs, ordinib., etiam mendicantium congregationib. confraternitatib., & vniuerſitatib., & pijs locis, illorumq; ordinib., capitulis, conuentib., magiſtris, & ſuperiorib., & tã ſecularibus quam quorumuis etiam mendicantium ordinum Regularib. perſonis tam ſingulariter, quã vniuerſaliter per quoſcũq; Rom. Pont. prædeceſſores noſtros ac etiam nos ſub quibuſcunq; tenorib. & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac ex quibuſuis ẽt vrgentiſſimis cauſis, etiam cauſa redemptionis captiuorum, & alias quomodolibet conceſſis, pro quib. conſequendis manus ſunt porrigendæ, adiutrices, & quæ quæſtu ãdi facultatẽ quomodolibet cõtinẽt, illarũ omniũ tenores, formas, & derogationes, & decreta præſentib. pro expſſis habentes authoritate apoſtolica tenore preſentiũ ꝑpetuo reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, ac viribus vacuamus. Et Inſuper perpetuo hac noſtra valitura cõſtitutione decernimus ꝙ ex nunc de cætero ſub indignationis noſtræ pœna prætextu indulgentiarũ, & facultatũ, per quoſcunq; Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, ac nos, & ſedem apoſtolicã, etiã motu ſimili, ac ſedis apoſtolicæ legatos, & alias quomodobilet cõceſſarum & quas a nobis & ſede prædicta impoſterũ uerbo, literis, aut quauis alia ſcriptura, etiam manu noſtra ſignata etiam cũ clauſula ꝙ ſola ſignatura ſufficiat, etiam in fauorẽ fidei, aut cruciatæ ſanctæ, vel cuiuſcunque alterius piæ cauſæ, etiam priuilegiatæ cõcedi

Digitized by Google

di quomodolibet contigerit, nullus quauis etiam epiſcopali, archiepiſco pali, & patriarchali, aut maiori dignitate, etiã cardinalatus, honore, ſeu etiam regali vel tẽporali, excellentia præfulgeat, audeat, vel præſumat q̃ſtus facere, aut nuntios, q̃ſtores, cõmiſſarios, theſaurarios, receptores ꝓ illis recipiendis in d. hoſpitalib. Eccleſijs, domib., monaſterijs, militiis, & alijs ſupra nominatis, vel pro eis aut illorum nominib. alibi conſtituere, & deputare, niſi ex ſpeciali licentia & ex certa ſcientia noſtris, & Romani Pont. pro tempore exiſtentis, de qua per literas noſtras, & eiuſdẽ Rom. Pont. pro tempore exiſtentis locorũ ordinarijs, vel eorum in ſpiritualib., uicarijs, ſeu officialib. derogationẽ præſentis noſtræ conſtitutionis illius tenore de verbo ad verbũ inſerto expreſſe cõtinentes, nos enim ex nũc irritũ, & decernimus, & inane q̃cquid ſecus ſup his a quoquã quauis authoritate ſciẽter vel ignorãter cõtigerit atteatari, cõſtare debeat. Mandantes in virtute ſanctæ obediẽtiæ omnib., & ſingulis veneralib. fratrib. noſtris patriarchis primatibus, archiepiſcopis, & epiſcopis, quatenus, in ciuitatib. & diœc. ſuis præſentes noſtras literas publicare, & obſeruare debeãt, rogãteſq; omnes, & ſingulos principes ſeculares, & alios dominos, & magiſtratus tẽporales, eiſq; per viſcera miſericordiæ Dñi noſtri Ieſu Chriſti in remiſſionẽ peccatorũ ſuorum iniungẽtes, Quatenus in ꝓmiſſis eiſdem Patriarchis, Primatib. Archiepſ, & Epſ aſſiſtant, & ſuũ auxiliũ & fauorẽ ꝓſtent cũ auxilio brachij ſæcularis. Nõ obſtantib. ꝓmiſſis, ac quibuſuis Apoſtolicis, necnon in Prouincialib. & Sinodalib. cõcilijs editis generalib. vel ſpecialib. Conſtitut. & ordinationibus, necnon fabricæ Eccleſiæ Hoſpitaliũ, monaſteriorum, Militiarum, confraternitatũ, ordinũ capitulorũ, conuentuũ, aliorumq; locorũ ꝑdictorum, & quorumuis illorum membrorum, eccleſiarum, etiã Cathedralium, & Metropolitañ. etiã iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinib., ſtabilimentis, vſib., & naturis, priuilegiis quoq; indultis, & litteris apoſtolicis illis, & ꝓſertim S. Ioannis, & S. Lazari ac ſancti Spiritus in ſaxia Hoſpitalib. Necnon ſancti Antonii, de S. Antonio, & ſanctorum Nicolai, & Bernandi mõtis Iouij monaſteriis ipſorumq; monaſteriorũ Hoſpitalib., ſingulorumq; eorum conuentib., ſuperiorib., & perſonis præfatis per quibuſcunq; Rom. Pont. prædeceſſores, ac Nos, & ſedem Apoſtolicam ſub quoſcunq; tenorib., & formis, ac cũ quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, aliiſq; efficaciorib., & inſolitis clauſulis, nec non irritantibus, & aliis decretis etiam motu ſimili, & ex certa ſcientia, ac quauis etiam imperiali vel Regali Conſideratione, uel inſtantia, & alias quomodolibet cõceſſis, approbatis, & innouatis quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumq; totis tenoribus ſpecialiſ ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, non autẽ ꝑ clauſulas generales idem importantes mẽtio ſeu q̃uis alia expreſſio habẽda, aut aliqua alia exq̃ſita forma ad hoc ſeruãda foret tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo adverbũ nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentib. ꝓ ſufficienter expreſſis, habentes, motu

ſcientia

Digitized by Google

ſcientia & poteſtatis plenitudine, ſimilibus ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe volumus, cõtrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mẽtionem. Volumus autem quod præſentes literæ in cãcellaria noſtra Apoſtolica & Acie Campi Flore de more publicentur & inter Conſtitutiones perpetuò valituras deſcribantur. Et Quia difficile foret, eaſdem præſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarii ſubſcriptis, ac alicuius ſigillo Prælati munitis eadẽ prorſus fides adhiberetur, quæ adhibeatur ſi originaliter forẽt exhibitę, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, caſſationis, irritationis, annullationis, vacuationis, decreti, mandati, iniũctionis derogationis, voluntatis, & declarationiş infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud ſanctum Petrũ Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo, ſexageſimoſexto. Sexto idus Februarij Pontificatus Noſtri Anno ſecundo.

Cæ. Glorierius.

H. Cuyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno a natiuitate Domini Milleſimo quingẽteſimo ſexaſimoſeptimo, indictione decima. Die vero Decimaſeptima menſis Februarij, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris, & D.N.D. Pij Papæ V. Anno ſecundo, retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixę, & publicarę fuerunt ad valuas Cãcellariæ Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floræ Per nos Antonium Clerici, & Ioannem Andream Rogerium Præfati S.D.N. Papæ curſores.

Scipio de Octauianis magiſter curſorum.

NVLLITAS.

PRAETER Sũmiſtas ſciendum eſt extare conſtitutionem S.D.N.D. Clementis Papæ viij. de Nullitatibus alias, quam ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati in quocunque Tribunali ſtatus eccleſiaſtici non attendendis, Romæ publicatam die 22. Martii 1593. tenoris ſeq. *Cõgruit ti. de dimiſſorys*

Litium diſpẽdiis, & ambagibus, præſertim inter perſonas curæ, & iuriſdictionis noſtrę, etiam in temporalib. ſubiectas occurrere, quãtum in nobis eſt, cupientes, ſtatutum fel. rec. Pij Papæ 4 prædeceſſoris noſtri, ne iudices Almę Vrbis nullitates attendant, niſi ex defectu citationis, iuriſdictionis, aut mandati, ſed illis nõ obſtantib. ad expeditionẽ cauſarũ procedant, ad omnes, & quoſcunq; iudices, ordinarios, & delegatos, magiſtra-

tus,& officiales,in quibus ditionis noſtræ temporalis eccleſiaſticæ, prouinciis,& ciuitatibus,terris,oppidis,& locis quamcunque iuriſdictionē exercentes,& quauis authoritate,& dignitate fungentes, hac noſtra perpetua valitura conſtitutione extendimus, & ampliamus, atque in quocunque Tribunali,aut Curia ſeculari,vel eccleſiaſtica firmiter, & inuiolate ſeruari,ſicque & non aliter per quoſcunque ex ipſis iudicibus,etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores ēt S.R.E.Card. ac legatos etiā de latere ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in quacumque cauſa,& inſtantia etiam nunc pendente,aut in futurū mouēda, eccleſiaſtica,prophana,ciuili,& criminali aut mixta iudicari, & diffiniri,& quibuſcunque nullitatibus præter ſuperius expreſſas,nequaquā attentis ad expeditionem cauſarum earundem procedi debere præcipimus,& mandamus. Decernentes irritum,&c.Non obſtantibus,&c.

ORDO.

PREATER Summiſtas in hoc verbo,ſciendum eſt,quod in materia Ordinationum vltra diſpoſita per anteriores canones,ac per Conc. Trid. præſertim ſeſſ.23.a.c.2. vſq. ad 18.& ſeſſ.21.c.2.& ſeſſ.7. c.10. & 11. (cuius Conc.Trid.decreta referuntur per extenſum in Pontif.nouiſſime ædito iuſſu S.D.N.D.Clem.8.in prin. in tit.de ordinib.cōferendis)extāt ēt quatuor Summorū Pont.Conſtitutiones nempe Pij 2. Pij v. Sixti v. & Clem. 8. & eiuſdem declarationes editæ per Sacram Congregationem, quas referam. Prima eſt Pij 2.contra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora,aut ſine dimiſſoriis in bullar.fol.79.tenoris ſeq.

Cum ex ſacrorum ordinum collatione, caracter inuiſibilis animæ imprimatur,ſacra myſteria diſpēſentur,& ipſarū cura tribuatur aïarum: in eorum ſuſceptione exceſſus graues,tanto magis plectendi ſunt, quanto ex illis maiora in mentibus fidelium ſcandala generantur. Cum itaque (ſicut dignorū relatione,nō niſi moleſte accepimus) nonnulli clerici extra tempora a iure ſtatuta, quidā ante ætatē legitimā, aliqui vero ſine dimiſſorijs literis, contra ſanctiones canonicas,ſe faciunt ad ſacros ordines promoueri:nos eorundem temeritatem tali caſtigatione reprimentes,vt alijs in poſterum committendi ſimilia aditus præcludatur,authoritate Apoſt. hac conſtitutione perpetuo valitura ſtatuimus,& ordinamus ꝙ oēs,& ſinguli,qui abſq; diſpenſatione canonica,aut legitima licentia,ſiue extra tempora a iure ſtatuta,ſiue ante ætatem legitimam,vel abſq; dimiſſorijs literis,ēt citramontanis (præterquā ſi in hoc vltimo caſu per Cam.Apoſt.iux. illius ſtylū ordinati fuerint,& ad aliquē ex ſacris ordinib. ſe fecerint promoueri) a ſuorū ordinū executione,ipſo iure ſuſpēſi ſint & ſi hmōdi ſuſpenſione durante in eiſdē ordinib. miniſtrare prçſumpſerint, eo ipſo irregularitatē incurrant. Præterea vltra alias pçnas in tales generaliter a iure īflictas, beneficiis eccleſiaſticis poſſint iure priuari. Volumus aūt,ꝙ præſens noſtra conſtitutio in Rom. Curia exiſtentes.

Digitized by Google

tes poſt quindecim dies; abſentes vero Italicos poſt duos mẽſes,alios vero Vltramontanos,poſt ſex menſes, ab ipſius in audientia contradictarum, & Cãcellaria Apoſtolicã publicatione,& affixione,ligare incipiat. Nulli ergo,&c.Dat.Romæ 1461.

Colliguntur ex d. Pij 2. Conſtitutione tria requiſita in promouendo ad ſacros ordines circa quæ plura conſideratione digna,& vix frequẽtia ex diu erſorum Doctorũ dictis ad cõem vtilitatẽ breuiter,& diſtinctè annotare,& in vnũ redigere curaui.Primũ ergo requiſitũ eſt,vt ſit in ætate legitima,in qua hodie attẽdi debet decretum Sacroſ.Conc.Trid. ſeſſ. 23. de ref.ca.12.per ꝙ diſponitur,vt nullus ad Subdiaconatum ante 22.annũ, ad Diaconatũ ante 23.& ad Presbyteratũ ante 25.promoueatur, & corrigitur tex. in clem.generalem,de ætat. & qualit.& ſufficit annum eſſe inceptum.Nauar.in manua.ca.25.ſub nu.116.& in conſ.6.de ætat. & qualit. in antiq. & hoc fauoris cauſa l.ad rẽpublicã §. annus ff.de mun. & honor.Imol. in d. clem. generalem,nu.14. in fine. Syluest. in verbo Aetas, ſub nu.4.qui igitur ante dictã ętatẽ ad aliquem ex prædictis ordinibus ſacris promouetur,eſt ipſo iure ſuſpenſus ab ordinum executione, & ſi in eo præſumpſerit miniſtrare,efficitur irregularis,prout ſãcitur in hac extrauag.Quã amplia primo,vt non tantũ ſit ſuſpẽſus vſq; ad legitimã ætatem ſuperuenientẽ,ita vt ipſa accedente ceſſet impedimentum, vt iuris eſt iux.tex.in cap. vel non eſt compos,de temp.ordinan.& communem eſſe opinionẽ fatetur,Couar. in clem.ſi furioſus part.1.§.1.nu.44. de homicid. ſed per hanc extrauag.eſt perpetuo ſuſpenſus,donec abſolutionis beneficiũ conſequatur,prout animaduertit Rebuff.in prax.benef.par.2.tit. de cler. ſacr.ord.male promot.gloſ.4.nu.3. Tolet.in ſum.li.1.ca 61.Secũdo amplia in accipiente presbyteratum ante ætatem legitimam, vt ex vi huius extrauag.ex vno,eodemq; actu ſuſpenſionẽ ſimul.& irregularitatẽ incurrat,anteq̃ ipſe ſolus alias celebret,nã cũ in eodẽ actu ordinationis vtatur ordine presbyteratus,poſtq̃ illũ aſſumpſit,cõ celebrãdo,& conſecrando cũ Epo,irregularis iudicandus eſt,Nauar.in cõſ.4. de cler.excõ. miniſtri.in antiq.ita teſtatur Lopez ad Diaz.in pract.cri.can.ca.26.tenuiſſe quoſdã grauiſſimos viros Societatis Ieſu,cũ inter eos de hac diſpenſatione ſermo haberetur,q̃ Nauarri doctrinã aduertendam eſſe inquit F. Hier.a Sorbo in Compen.Priuileg. Mend.in verbo ordines ſacri verſ. Itẽ notãdo ſecũdo,ſubdens hoc nõ occurrere in ſuſceptione aliorũ ordinũ.

De ordinat. in ſacris ordinibus ante ętatẽ.

Ampliatio illa innixa,& fundata ex Nauarri authoritate,ſcilicet Sacerdotẽ ordinatũ ante legitimã ætatẽ,qui cum Epo Ordinante concelebrat incurrere,& ſuſpenſionẽ ſimul, & irregularitatem, coadiuuatur etiam ex dictis per Didac. Couar. in relect.c.Alma mater par.1.§.3.ſub nu.5.Verũ oppoſitum tenet Medinam ſequens Henriq. in ſumma li.14.de irregular.ca.3.ſub §.6.vt ſcilicet fiat ſuſpenſus ab Ordinis officio, ſed non fiat irregularis ratione,de qua ibi per eum, qua ratione motus Rodriquez in ſum.par.1.c.188.concluſ.2.a Nauarri opinione recedit, & huic contrariæ hęret.Accedit etiam huic ſententiæ Sayr.li.4.theſ.caſ.conſc.c. 16.n.23.&

lib.6.c.12. nu. 11. & longe altius probabiliorē demonſtrat, & confirmat Suarez, de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. pag. 561. quam & nos vti benigniorē, & maiori Doctorum calculo fulcitam, ac validioribus rationibus munitā libentius recipimus, eoque maxime cum praxis Cancellariæ hos non reputet irregulares, vt latius ſignificatur per Apoſtillam ad conſ. Nauarri ibi citatū, quod in poſtrema editione eſt octauū in ordine ſub eo. ti. de cler. excom. &c. Illud autē frequentiſſimo omnium calculo receptum eſt, vt Regularis, qui ante legitimam ætatem presbyteratum ſuſcipit, non contrahat irregularitatem exercendo actus ſolum in ſacerdotio conſtitutis conuenientes, veluti ſi vſus fuiſſet ſtatione, & ſeſſione, inter Sacerdotes, vel electione tam actiua, quam paſſiua ad ſolos Sacerdotes pertinente ex dictis per Innoc. Panor. & alios in ca. fin. de exceſſ. prælat. Idq; amplia procedere etiam ſi præfati actus eſſent deputati Ordini Sacerdotali per aliquod Ordinis ſtatutum, ſeu iure particulari conſtitutionum alicuius Religionis, eo quia non ſunt diuina officia, vt in terminis conſuluit Nauar. cōſ. 9. de cler. excom. miniſtr. in nou. & habetur per Roderic. tom. 3. quæſt. regul. q. 23. art. 12 & in ſum. part. 1. c. 166. concluſ. 1. peccat tamen ſecundum præfatos Doctores talis Religioſus exercendo prædictos actus honoris ei ratione Sacerdotalis Ordinis conuenientes.

An autem durante ſuſpenſione reſpectu epi ante legitimam ætatē ordinantis a collatione ordinum per tex. in d. c. vel non eſt compos, & gloſ. & doct. in d. clem. generalē, & ſi interim celebraret fieret irregularis, vide Philip. Franc. in c. 1. §. ſcituris, ſub nu. 4 de ſent. & re iud. in 6. Rebuff. loco cit. gloſ. 2. nu. 7. & Maiol. de irregular. lib. 1. cap. 30. nu. 9. Hæc ætatis probatio quot modis fieri poſſit, de hac re latiſſime inter alios ſcripſerūt Mandoſ. in comment. ad regul. Cancell. Reg. 18. a quæſt. 4. vſque ad 10. Maſcard. tom. 2. de probat. concluſ. 667. & pluribus ſeq. & Menoch. lib. 2. de præſumpt. præſumpt. 51.

Deuenio ad ſecundum requiſitum, quod eſt, vt dicti ordines ſacri recipiantur temporibus a iure ſtatutis, & concordat Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 8 quæ, & qualia ſint habes in can. fin. 75. diſt. & in cap. de eo, de tempo. ordin. & de ratione quare potius in temporibus ibi præſcriptis, quā alijs ordines ſacri conferantur, & quare potius in die Sabbati quā alijs dieb. vide per Rebuſ. loco præalleg. glo. 1. nu. 8. & infra, & Lopez loco etiā cit. & in Cathechiſmo ad Paroch. in tit. de ordinis ſacram. fol. 206. in magnis. Amplia vt non ſuffragetur, neq; vllam obtineat firmitatem conſuetudo, qua contrarium eſſe introductū cap. ſane, de tempor. ordin. Limita vbi ex ſpeciali Summi Pontificis indulgentia per breue fuerit facultas epo conceſſa in fauorem alicuius ordinandi de eum pro mouendo extra tempora in diebus dominicis, ſeu feſtiuis Rebuf. ibidem nu. 22. & ſtylū Curiæ Romanę hoc obſeruare teſtatur Maiol. de irregul. li. 3. ca. 14. nu. 9.

Quoad tertium requiſitū, ſcilicet circa literas dimiſſorias, quę in terminis pręſentis conſtitutionis ſunt quodam medium, per quod quis ab alieno epo promoueri poſſit, dicimus triplicem eſſe poſſe epiſcopum ordinarium,

riũ qui illas concedere valeat iux.tex.notab. in c.cum nullus de tempor. ordin.in 6.originis,beneficij,& domicilij,& quoad primum non ſufficere originem paternam,de qua plura tradit Cæſar de Graſ.deciſ. 15. ſub tit. de proba. ſed intelligi de propria,& ſic vbi natus eſt ipſe ordinã dus doct. in d.c.cum nullus,qui ante factũ conſulunt ita eſſe tenendum. & poſt factum cenſent haberi pro excuſatis tam ordinantem,quam ordinatum.

Circa ſecundum ratione beneficii intellige primo etiam ſi beneficium non eſſet tale,propter quod quis eximeretur a iuriſdictione primi epiſcopi,vt quia beneficiũ non requirat reſidentiam. ita ſcribentes in d. tex. & præter eos Henriquez in ſum.lib.10. de ordinis ſacram. cap.24.ſub §.1.in glo. & nos d. text. in hac parte locum habere intelligimus dummodo beneficiũ ꝙ poſſideret,ſit ſufficiens ad victum iux.decretum Cõc. Trid. ſeſſ. 21.de ref.c.2.nam lex noua declarat veterem l.non eſt nouum ff. de legi. & quæ quantitas ſufficiat ad honeſte ſuſtentãdum,eſt arbitrariũ, vt dictũ fuit ſupra in verbo beneficiorum reſignatio octaua cauſa.

Quando Epiſcop. poſsit cõferre ordines ratione domicilij. vide Nau. in conſ. 10. & 11. de temp. ordi. in antiq. & 2. & 3. in nouis.

Secundo intellige etiã ſi beneficium eſſet in vna diæceſi, ſed eſſet ſubiectũ alteri Epõ,niſi eſſet ſubiectũ etiã quoad iura epiſcopalia,vt ex mente Imolæ ibi,ſub nu.5.aduertit Gemin.ita vt in hoc caſu ad iſtũ ſpectet dare hanc licentiam ad ordines,& non ad illum in cuius diœceſi ſitum eſt beneficiũ.Tertio intellige niſi beneficium conferatur in fraudem Franc.ibidem,ſub nu.3.glo.in c.eos qui in verbo figmento de tempo. ord.in 6.

Circa tertiũ ratiõne domicilij aſſerũt ijdem doct. ꝙ poteſt quis in momento abſq; temporis expectatione acquirere domicilium,quando ſcilicet transferret ſe ad habitandum in aliquo loco, expreſſe declarando ſe habere animũ ibi perpetuo manendi,& domiciliũ contrahendi,ſed Rota Rom. in deciſ.diuerſ.deciſ.150.n.8.part.2.dicit non ſufficere illam animi declarationẽ,quia requiritur etiã aliquis actus ſignificatiuus domicilij, puta ꝙ emerit domũ,Socin.optime in cap. fin.nu.25. de foro compet. ad cuius rei plenam cognitionẽ habendã, quando ſcilicet ex coniecturis ꝓbetur domiciliũ mutatũ,& alibi conſtitutũ,videndi ſunt Abb.in cap.fin. de Paroch.Felin.in c.dilectus,el.2.de reſcript.Petr.de Vbal.in tract.de canon.Epiſcop.& Paroch.cap.7.Maſcard.de probat.concluſ.534. Menoch. de arbitr.iudi.li.2.centur.1.caſu.86.& aliqua tradit Afflict.dec.384.& Hẽriquez in ſuprad,cap.22.§.2. Sed quantum ad hunc effectum ordinandi admodum R.P.Marius in publica lectura de ſacramentis in tit.de ordine Neap. habita in templo Societatis I E S V,tenuit quod Epĩs poſſit ordinare aliquẽ ratione domicilij,quando in eum locũ cõmigrauerit ibi habendo,vel transferendo maiorẽ partẽ bonorũ animo ibi perpetuo manẽdi, qui animus iuramento declarari poteſt,vel in eo loco domum emerit, & per aliquos annos habitauerit;ſi vero non habeat bona,requiritur habitatio per decenniũ cũ animo perpetuo monendi l.2.C.de incolis lib.10. Hoc tamen intellige,quando quis ratione domicilij habens alia requiſita a iure vellet initiari prima tõſura,vel ordines minores ſuſcipere,vel ad ſubdiaconatũ promoueri, nã ſi eſſet primo ad Subdiaconatũ ordinat⁹ ab

Digitized by Google

Epo originis ad tit. beneficij requirētis reſidētiā, vel ad tit. patrimonii ꝓ neceſſitate, & vtilitate eccleſię, & alibi domiciliū trāsferret, nō poſſet ab Epo rōne domicilij cōtracti, vt ſu. ordinari ad Diaconatū, & pſbyteratū ad eūdē tit. niſi audito primo Epo, á cauſa ob q̃ fuit ordinarius adhuc du ret, qa tūc ad eūdē remitti debet, vt inſeruiat eccleſiæ, cui fuit aſcriptus.

Licentiā ordinandi an Vicarius poſſit concedere.

Vertitur tamē dubiū, an ſi quis promoueatur ad ſacros ordines cū literis dimiſſorijs Vicarij generalis ſatisfactum ſit huic conſtitutioni. Reſpondeo negatiue, & omiſſis citationib. quāplurimorū doctorū, quos ꝓ hac parte tuenda cōgerere poſſem, quod, inquā, ad officiū Vicarij huiuſmodi facultas non extendatur, tenet in ſpecie Rebuff. in prax. benef. par. 1. tit. de forma Vicar. nu. 47. Sbroz. de Vicar. Epiſc. lib. 2. q. 41. & latè com probat Mandoſ. contraria diluendo in cōment. in regul. Cancel. Apoſtol. tom. 2. regul. 24. q. 2. quę concluſio primo limitatur quando Vicarius haberet ſpeciale mandatū ab Epiſcopo, vt huiuſmodi literas dimiſſoriales ad ordines etiam ſacros concedere poſſet gloſ. in d. cap. cū nullus §. inferiores in ver. non extendat, & fatentur Præd. doct. quib. adde, ꝙ tale mādatum præſumitur præcedere quando Vicarius publicè pro habente hāc authoritatē reputaretur, veluti quia talem licentiam ad ordines recipiēdos tribueret pręſente, & ſciente Epiſcopo, Creſcent. deciſ. 1. nu. 4. ſub tit. de offic. Vicar. imo cum per curantes huiuſmodi licentias impetrare, nō ſoleat deueniri ad illam inquiſitionē, an Vicarius habeat ad id ſufficiens mandatū vel ne, iſta bona fides, vniuerſalis credulitas, ac reputatio debet ſufficere ſaltem abſcuſando a pœnis huius conſtitutionis, & in alijs iurib. contentis ita Mādoſ. d. q. 6. nu. 7 qui etiam inferius n. 15. arbitratur vt ad hanc excuſationem non ſufficiat ſimplex credulitas, ſed tunc demū, quan do veniret iuſtificanda ex eo ꝙ talis promotus vidiſſet innumeros antea ſimiliter ordinari cū literis aliorū Vicariorū generalium, qb. eā facultatē habere haſq; licentias concedere ſolitis, ſucceſſiſſet præſens Vicarius, qui ei hanc tribuit licentiā. Secūdo limitatur quando Epiſcopus ageret in remotis, vt clare liquet ex d. c. cū nullus §. Epiſcopo, vbi gloſ. in ver. remotis, Creſcēt. d. deciſ. 1. nu. 5. licet Sbroz. vna cū Rebuff. tutius exiſtimēt, vt etiā in caſu abſentiæ Epi ſpecialiter in literis Vicariatus hæc poteſtas exprimať, & intellige vt in hoc caſu validę ſint dimiſſorię à Vicario cōceſſæ, etiā mortuo ipſo Epo in remotis agente, ſi de eius morte nō cōſtabat. Hériq. d. c. 22. ſub. §. 3. in gloſ. An vero hoc poſſit Vicarius capitularis Se de vacante tractatū fuit ſupra in verbo capitulū Sede vac. q. 10. fol. 138.

Licentia ordinandi ab alieno epiſc. eſt de neceſſitate ut praecedat.

Amplia hāc extrauag. vt nihilominus literæ dimiſſoriæ requirātur in promouēdo ad ſacros ordines ab Epiſcopo alieno etiam ſi eſſet pſona cognita, & eius qualitates ſupponaťr, cū non ſit facienda differentia inter cognitū, & alios, ex eo ꝙ hæc cōſtitutio literas dimiſſorias requirat pro forma, quæ inducta videtur, cum non ſolum diſponat ſuper illo actu faciē do, ſed vltra ꝓcedat ibi ſ. à ſuorum ordinū executione Dec. cōſ. 455. n. 7. & quando eſt data forma ſemper, & omnino eſt ſeruanda cap. cū dilecta de reſcript. & ita cōcludit Mand. in d. reg. 24. q. 3. Secūdo amplia, vt pœnæ huius

huius conſtitutionis non tollatur per ſuperuenientẽ ratihabitionem pro prij prælati, quam partem ex pluribus ad contraria reſpondendo firmat Mã do. loc. cit. q. 4. & Rebuff. in prax. benef. par. 1. tit. de formula dimiſ. liter. n. 11. & 29. & veriorem arbitratur ignat. Lopez. loco ſuperius allegat. dicẽs, quod opinio contraria anſam præſtaret Epiſcopis, vt hoc quæſito colore alienos ad ordines promouerent, & inde inumerabilia dãna orirentur, ideoq; dicendũ per hanc con. non procedere iura antiqua, item, & dicta gloſarũ & doctorũ de ratihabitione conualidante ordinationẽ. Neq; per hoc inferimus ipſam ratificationem oĩno ſuperuacuam eſſe operabitur. n. aliqua de quib. per Nauar. conſ. 25. & 43. de tẽpor. ordin. in antiq. Maiol. de irregul. lib. 1. c. 20. nu. 1 & Pariſ. de reſignat. benef. lib. 4. q. 2. nu. 87.

Limita in eo, qui per trienniũ fuerit commoratus cũ aliquo Epiſcopo vt ab eo ordinib. inſigniri poſſit abſq; dimiſſorijs proprii Epiſcopi, dũmo do ſtatim, & ſine fraude ei beneficiũ cõferatur ex decreto Concilij Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 6. quod primo intellige procedere, & locum obtinere in illis familiaribus, qui cũ Epiſcopo cõmorantur, ideſt præſentes ſuis obſe quijs aſſiſtunt, alioquin ſecus ſi abſentes fuerint in regione remota, etiã ſi ipſius ſumptib. viuant. Maiol. lib. 4. de irregul. c. 2. nu. 5. Lopez. ad Diaz. d. cap. 26. qui doctores rationem afferunt, cũ propter hanc abſentiã minime poſſet Epiſcopus illius mores noſſe, & trienniũ ad hoc eſſe præfixũ cõ cilio. Secundo intellige vt ipſa collatio beneficii, ſuper qua fundatur validitas collationis ordinis, eodem tempore cõcurrere debeat, vt in d. c. 9. Conc. Trid. & ratio quare Conciliũ requirat beneficii collationem, eſt, vt ordinatus ab Epiſcopo non ſuo ratione beneficij efficiatur de eius foro, ſitq; ei ſubditus Rota Rom. in deciſ. diuerſ. deciſ. 371. n. 15. vol. 1. quæ colligitur ex Gemin. & Franc. in c. cũ nullus, de temp. ordi. in 6. illamq; prædicti Domini de Rota aſſerunt militare etiam in prima tonſura, & Sacram Congreg. Cardinalium Concilij Trid. interpretum cenſuiſſe d. decretũ habere locũ tam in minoribus, quam in maiorib. ordinibus, & vtroque caſu opus eſſe beneficij collatione, habetur in eadem deciſ. nu. 3. & illud idẽ innuere videtur Nauarr. in conſ. 24. n. 1. de temp. ord. in antiq. Et per eandem Congreg. diffinitũ fuiſſe refert Pariſ. lib. 4 de reſignat. benef. q. 2. nu. 92. non ſatis feciſſe prædicto decreto eum, qui ordinauit, & poſt elapſos vndecim menſes contulit beneficium. Tertio intellige, vt quamuis Epiſco pus poſſit ordinare familarem ſuũ triennalẽ alias ſibi non ſubditum, nequeat tamen diſpenſare ſuper interſtitiis tẽporum, neque ſi eſſet illegitimus ad minores ordines illum habilitare, vt per plura in vtroq; negatiuã partem ſuſtẽtando deducit Nauar. in conſ. 27. 28. de temp. ord. in antiq. Quarto deniq; intellige non habere locum in familiarib. Epiſcoporum titularium, a quibus nec ad primam tonſurã promoueri poſſunt, etiam prætextu familiaritatis continuæ, & commenſalitatis ſuæ, abſq; proprij prælati expreſſo conſenſu, & literis dimiſſorijs de eod. Conc. Trid. ſeſſ. 14. de ref. c. 2. & ratio eſſe poteſt cum iſti titulares nõ habeant diœceſim, in qua ordinatus fiat domiciliarius Henriq. loc. paulò ante cit.

Pęna epiſcopi ordinantis non ſubditum. vide Suarez. de cẽſuris fol. 501. col. prima.

De pœna Epiſcopi ordinantis, eum, qui ſibi ſubditus non eſt, ſed alterius diœceſis, non habita eius ordinarij licentia, habetur in c. 2.& fin. de temp. ord. in 6.& in Conc. Trid. ſeſſ 23. de ref. c. 6. in quibus iuribus diſponitur vt per annum ſit ſuſpenſus ab ordinum collatione. Hinc oritur dubium, an iſta ſuſpenſio extendatur ad omnes ordines, an vero reſtringatur tantum quoad eos, quos ſic male contulit, de quo vide Io. Monac. in d. c. 2. nu. 6.& Gemin. ſub. nu. 5. vbi Io. Andreas, nu. 2. inquit, Epiſcopũ hac pœna in duobus caſibus non teneri. Primus eſt quando ipſo probabiliter ignorante alienus clericus furtiue, vel ex ſimplicitate ſe in multitudine ordinandorum ingeſſerit. Secundus caſus ſi deceptus eſſet iuſta ignorantia facti, potuit enim eſſe, quod ordinatus detulerit literas furtim impetratas a Cancellario ſui Epiſcopi, & ita reſidet, Ordinatus verò cum dimiſſorijs falſis eſt ſuſpenſus, quia habetur ac ſi ſine dimiſſorijs.

Qui nã excuſentur a pænis huius extrau.

Quibus ſic ſpecialiter examinatis amplia rurſus extendẽdo totam huius extrauag. diſpoſitionem, ut non ſolum comprehendat clericos ſeculares, ſed etiam regulares & monacos, ſuper quo tanquã indubitato nõ inſiſto, idq; ex plurib. cõprobat Mandoſ. in d. reg. 24. q. 2. Limita vt nõ ſit irregularis is, qui contra huius cõſtitutionis diſpoſitionẽ ordine ſacro inſignitus in eo miniſtrauerit bona fide, ſine dolo ſibi licere putans, alioquin nõ facturus Nauar. in c. accepta, oppoſit. 8. ſub nu. 34. de reſtit. ſpoliat. & hoc propter verbum præſumpſerit in ea appoſitũ, cum diſpoſitio puniens aliquid præſumentẽ, non comprehendat eum, qui id bona fide, ignorãter aut imprudens, ſeu inaduertens facit iux. doctrinam ſingularem Cardin. in cle. 1. q. 39. de priuileg. relatam ſupra in verbo Alienatio ſub num. 9. fol. 12. ideoque ſi quis bona fide parẽtum teſtimonio credendo ſe legitimam ætatem habere, cum non habeat, ordinatus fuerit, non incurrit vllã pœnam, neq; eſt cur ſcrupulis ob id angi debeat, inquit idem Naua. conſ. 50. de temp. ord. in antiq. qui tam in d. c. accepta, quam etiã in man. c. 27. nu. 156. Idem dicẽdum affirmat de eo, qui temerarie quidem ordinatus eſt, poſtea tamen bona fide, & candida ſimplicitate, per pęnitentiam purgato peccato illius malæ ſuſceptionis ordinem exercuerit, exiſtimans id ſibi licitum eſſe. Prædictam Nauarri mitigationem ſequi videtur Couar. in clem. ſi furioſus par. 1. §. 1. nu. 4. in fine de homicid. & Ignat. Lopez d. c. 26. Fuſcus vero in tract. de viſitat. li. 2. c. 28. ſub nu. 37. illam non ita ſimpliciter recipit, eo quod non deceat ignorare quod cõiter oẽs ſui ordinis ſciunt, ſed vt prodeſſe poſſit attenta qualitate perſonæ, vt facilius diſpenſetur, & ſic vt liberetur a tanto, non a toto, & Tolet. in ſum. li. 1. c. 48. verſ. Quarta habetur, illam intelligit, quando ſcilicet taliter ordinatus putabat ſibi licuiſſe ex probabili ignorantia facti, ſecus ſi craſſa facti ignorantia, aut iuris ignorantia fuit, vt tunc ſuſpenſionem incurrat, cum præſumere dicatur, & atteſtatur hoc ſequi Tribunal Supremi Pœnitentiarii.

Notãdum, quod in ordinato ante legitimam ætatem dupliciter poteſt præd. iuris ignorantia contingere, & primo ignorando ætatẽ a iure pſcriptã ad Sacros Ordines ſuſcipiẽdos, & tũc (niſi eſſet inuincibilis) quia accedens

cedens

cedens ad ipſos ordines ſuſcipiendos, illud ius tanquã vulgare, & commune ſcire tenetur, vix ſine culpa illud ignorare poteſt, ſecũdo modo accidere põt ignorando hoc ius ſpeciale extrauag. Pij 2. imponẽtis ſuſpenſionis pœnam ipſo iure, quo caſu etiam illius pœnæ ignorantia nõ impedit, neq; excuſat, quominus illa incurratur: conferret tamen dum ignoraret ſe ſuſpenſum ipſo facto ad excuſandam irregularitatem ſi in ordine ſic ſuſcepto miniſtraret, ita concludit Suarez de cenſuris diſput. 31. ſect. 1. ſuſpenſione 5. Quo vero ad ignorantiam facti non erit inutile dubitare, An ſtante, quod Ordinatus præsbyter ante legitimam ætatem propter bonam fidem a principio à ſuſpenſione ipſo facto liberatus fuerit, ſicuti ex Nauarro ibi poſuimus, ſi poſtea adueniente mala fide, & ſciens ſe non habere legitimam ætatem, antequam illam ingreſſus fuerit, celebrauerit, contrahat irregularitatem; Huic dubitationi negatiue reſpondetur per Roderic. tomo 3 q. q regul. q. 23. art. 14. licet toties, quoties ſacra fecerit, mortaliter peccaſſet, ſed ſibimetipſi contradicit, cum cõtrarium cum Medina ſentiat in ſum. par. 1. c. 165. ſub nu. 3. & de ætate ſingulis Ordinibus eccleſiaſticis requiſita late agit. Ioan. Gutier. lib. 1. Canon. q. c. 26.

Pœna ſuſcipiẽtis primam tõſuram & minores abſq; dimiſſorijs.

Secundo limita ex comm. Doctorum ſententia hanc conſtitutionem nõ habere locum in minorib. ordinibus, cum id ex eius præfatione & verbis clare colligatur Rebuff. in prax. benef. par. 2. ti. de cler. ad ſacr. ord. male ꝓmot gl. 3. Mandoſ. in ead. regu. 24. quæſt. 1. Lopez & Tolet. locis citat. ita vt ſi quis contraueniendo diſpoſitioni huius extrauag. ad minores tantum ordines initiatus fuerit minime ſuſpenſionis pęnam incurrat, voluit etiam Nauar. in man. c. 25. num. 70. & in pluribus aliis locis. Verum vigore decretorum Conc. Trid. ſeſſ. 6. de ref. c. 5. & ſeſſ. 14. c. 2. ſecus eſt in ordinato ad minores ordines abſque literis dimiſſorijs proprii prælati, ſiquidẽ ipſo iure eſt ſuſpenſus ab executione ordinũ ſic ſuſceptorum, nec gaudet priuilegio clericali præſertim in criminalibus ex decreto Cõcilii Trident. ſeſſione. 7. cap. 10. de reformatione, ex quo ſequitur, quod iſte talis exercendo ſolemniter actum ordini minori deputatum, propriũ, & peculiarem incurreret irregularitatẽ, in qua ſolus Papa diſpẽſat. Nau. in man. cap. 25. ſub. num. 76. & cap. 27. ſub. num. 163. vbi declarat illa dici deputata alicui ordini, quorum faciendorum ſpecialis poteſtas traditur in ordinatione exẽplificando vt ibi per eũ, ſecus ſi exerceret nõ ſollẽniter tanq̃ laicus, cũ laici ex conſuetudine interdum exerceãt officium minorum ordinum idem Nauar. in d. c. 27. ſub. nume. 42. & 44 idq; ex D. Thoma, & D. Anton. Tertio limita vt in irregularitate contracta in caſibus huius extrauag. poſſit Epiſcopus diſpẽſare in foro conſcientię, ſi delictum eſt occultũ vigore facultatis conceſſæ a Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 6. & quando dicatur occultum iuxta terminos Concilii declarant Nauar. in man. cap. 27. num. 255. Maiol. lib. 5. de irregular. capit. 51. numer. 4. Henriq. in ſumm. lib. 14. de irregular. cap. 20. §. 4. Tolet. in ſumm. lib. 1. cap. 89. quibus adde Farinac. in pract. crim. titu. de delict. & pœn. q. 21. num. 7. quod intellige & primo vt reſpectu eius, qui eam contraxit propter ætatis defectum non

Quando ẽps poſſit diſpẽſare & abſoluere male promotos.

poſſit

poſſit niſi impleta ætate,ſiquidem receptiſſima eſt fere omniũ ſententia ac cedente etiam Burgaſ.de irregular.par 6.cap.2.nu.30.non poſſe Epiſcopũ etiam ante promotionem diſpenſare circa ætatem ordinandorũ,nam cum ipſe aliter ordinans puniatur,in ſua poteſtate eſſet illudere dictæ pœnæ,ſi diſpenſare poſſet inquit Vitalin.in clem.fin.nu.32.de ætat.& qualit. Secundo intellige niſi ipſe Epiſcopus ſcienter fuerit in cauſa peccati inducentis diſpenſationẽ,cum ſic ordinauerit in eo participando arg. tex. notab.in c.diuerſis fallaciis de cler.coniug. Panor.in c.pen.ſub.num 4.de temp.ord.Burgaſ.d.c.2.par.6.nu. 27. & 32.vbi intelligit de factis ab alijs & non a ſeipſo.Tertio intellige vt in iſtis caſib.in quib.Epiſcopus diſpenſat,& abſoluit ſibi ſubditos , non poſſit ſibi ipſi diſpenſare ſi forte in aliq̃ irregularitatem incidiſſet,ſed licitum erit ei eligere cõfeſſarium inferiorem,qui ſecum ab ea diſpenſet & abſoluat,nam talis confeſſor ab Epiſcopo electus in hoc caſu habet vicem ſuperioris ſcilicet Archiepiſcopi.Maiol.notab.lib.2 de irregul.c 2.ſub nu.12.Henriquez.lib.14.de irregul.ca. 18.ſub §. 3.& alii ab ipſis citati, idque ex ſententia Sacræ Congregat.vt atteſtatur Toled.loco prox.alleg.quæ facultas Epiſcoporum ad eligendũ confeſſorem nouiſſime explicatur per Franciſc.Suarez.in 3.par.D.Thom. tom.4.diſput.27. ſect.2. quę adde ad dicta a me ſupra,in prima addit.ad ver.Archiepiſcopi authoritas.fol.51.

Epiſcopũ male promouentẽ quando eius confeſſarius poſſit abſoluere, & diſpēſare.

Quarta limitatio aſſignanda, ſcilicet, quod per illa verba præd.extrauag.videlicet(a ſuorum ordinum executione ipſo iure ſuſpenſi ſint,)ſit nihilominus illa ſuſpenſio intelligenda de ordinib. ſic male ſuſceptis,& in quibus tantum delinquitur,vt ipſa pœna ſit culpæ proportionata,& conſequenter vt taliter ordinatus ſit impeditus,ne vlterius aſcendat,non autem inferiori ordine vtatur ſi illũ legitime ſuſcepit,& ita reſolutiue præfatus doctor Suarez,cenſet de cenſur diſput.31.ſect. 1.ſuſpenſ.6.

SEcunda Conſtitutio eſt Pii Quinti extendentis decretum Concilii Trident. ſeſſ.21.de reg. c.2.ad regulares non profeſſos Romæ publicata die 12.Nouembr. 1568.in Bull.fol.1305.tenoris ſeq.

Romanus Pontifex ſacrorũ Conciliorum author,& interpres,illa quæ in huiuſmodi Cõcilii,a prudentib.Patribus in Spiritu ſancto legitime cõgregatis ſalubriter ſancita ſunt,pro ſui paſtoralis officii debito dum ęquitas,honeſtas,& decus ſuadet ſicuti declarare,& moderari,ita ẽt ad alios caſus extendere conſueuit.Sane cũ nõ deceat diuino miniſterio aſcriptos cũ ordinis dedecore mendicare aut ſordidũ aliquem quæſtum exercere, Sacro Trid.Cõcilio inter alia decretũ fuit,ne quis deinceps clericus ſecularis,quãuis alias moribus,ſcientia,& ætate eſſet idoneus,ad ſacros ordines promoueretur,niſi prius legitime conſtaret,eum beneficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſte ſufficeret pacifice poſſidere,vel alias ordinari nõ poſſet,niſi iuxta decreti ab ipſo Concilio deſuper editi formã,& tenorẽ,cũ aũt nulla in huiuſmodi decreto religioſorum clericorũ mentio facta fuerit,ac propterea nõnulli (vti moleſte accepimus)cætero

Congruit tit.de æt. et quali. ordi.

rum

rum ordinum Religioſi,ſeu canonici vel clerici, intra clauſtra monaſteriorum,ſeu domorũ more Regularium in cõi viuentes, qui nũquam ſeu non niſi ad certum tempus profeſſionem emittũt,& ex clauſtro exire, vel dimitti,ad ſeculum redire libere, & licite poſſunt Religionis prætextu abſq; titulo ſufficientis beneficij nec iuxta dicti decreti tenorẽ ad ſacros ordines ſe promoueri prætendunt, & a nonnullis Epiſcopis paſſim promoueantur,atq; inde,plerumq; illud inconueniens eueniat,vt ſic promoti,& a clauſtro exeuntes,& per ſæculum vacantes,vel mendicare,vel ſordidũ quæſtũ exercere,non ſine ipſorum dedecore,ac ordinis vilipendio, & quam plurimorũ Chriſti fidelium ſcandalo cogantur. Nos igitur qui ſingulorũ Dei miniſtrorum honorem, & decus (quantum in nobis eſt) ſinceris exoptamus affectibus,Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,hac perpetuo valitura ſanctione decretũ prædictũ de Clericis ſæcularibus loquens ad omnes,& ſingulos etiam cuiuſcunq; ordinis Clericos religioſos ſiue ſæculares more religioſorũ viuentes in cõi non profeſſos harũ ſerie extendimus, & ampliamus, ac religioſis,& aliis prædictis non profeſſis,vt ad ſacros ordines promoueri,necnõ omnibus,& ſingulis venerabilib.fratrib. noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis,& Epiſcopis,gratiam,& cõionem Sedis Apoſtolicæ, habentibus vt ordines ipſos huiuſmodi Religioſis perſonis impendere, niſi obſeruata forma dicti decreti,nos virtute ſanctæ obedientiæ,& ſub indignationis noſtræ pœna interdicimus,& prohibemus,ac contra facientes per annum a præſtatione talium Ordinũ ipſo iure ſuſpendimus. Statuentes,& decernentes promotiones quarũlibet religioſarum perſonarũ prædictarum ad ordines huiuſmodi contra ipſius decreti Concilij Trid. formam,etiam cuiuſuis licentiæ illis ab Apoſtolica Sede vel illarum ſuperiorib. cuiuſcunq; dignitatis,ſtatus,gradus,& præeminentię exiſtant, etiã ſi Pontificali dignitate fungantur,vel Cardinalatus honore pręfulgeãt, conceſſæ prætextu factas,executione prædictorũ ordinũ omnino carere,nullaſq; prorſus,& irritas exiſtere, ſicq; promotas perſonas in altaris miniſterio miniſtrare non poſſe. Quinimo miniſtrantes,priuilegijs exemptionibus,immunitatibus,& alijs gratijs clericis conceſſis omnino priuari,& irregularitatis, aliaſque in dicto decreto contentas pœnas eo ipſo incurrere,a qb. niſi a Romano Pontifice, vel in mortis articulo minime abſolui poſſint. Non obſtantibus,&c.

An ordinatus abſque titulo ſit ſuſpenſus.

Quia hæc conſtitutio loquitur tantũ de regularib. nõ profeſſis,diſcrimẽ eſt inter doctores an clericus ſecularis ordinatus in ſacris abſq; titulo ſit ipſo iure ſuſpenſus,hanc quæſtionẽ difficilem, & aliquando cõtrouerſam fuiſſe in ſacro Penitentiariæ prætorio teſtatur Nau. in conſ. 1. q.16. de conſtit. & negatiuam ſententiã tenet Tolet. in ſum. lib. 1.cap 48.ver. Decima octaua habetur,& latius Henriquez in ſum.li.13.de excom.cap. 37.Pariſ.lib.2.de reſignat.benef.quæſt.6.nu.18.referendo Sacræ Congregationis declarationẽ. Cui⁹ opinioni inter alios cõtradictores ſũt Nau. in præd.q.16. Maiol.li.4. de irregul. ca.15. in princ. quem ſequi videtur

Lopez

Lopez ad Diaz. in pract.crim.canon.ca.18.n.1.ideo has opiniones conciliando iuxta com.præceptoris ſententiā P. Marij de Andria diſtinguo tres caſus. Quorum primus eſt, quando quis titulo carens ꝓprio Epiſcopo expoſuit ſe nullum habere titulum, & Epiſcopus ſciens vel ſcire debens abſolute illum abſq; titulo ad ſacros ordines promouit, tunc ordinatus nō incurrit ſuſpenſionē, & habet actionē cōtra Epiſcopum vel ſucceſſorē, vt cum ſuo ſumptu alere cogatur, vel prouidere de beneficio cap. accepimus, de ętat. & qualit. cap. Epiſcopus, &c. cum ſecundum Apoſtolum, de præb. cap. ſi Epiſcopus eod. tit. in 6. Quod autem diximus ad dicta alimēta præſtanda teneri etiam ſucceſſorē, intellige niſi Eps, qui ordinauit viuat, vt promotus ad pinguiorem eccleſiam, quia tunc ipſe potius quā ſuc ceſſor tenebitur Henriq. in ſum.lib. 10. de ordinis ſacra. ca. 17. ſub §. 4. qui ibidē in gloſ. extendit hanc obligationē prouidendi de alimentis etiam ad capitulū Sede vacante, ſi non reſtitit tali ordinationi pauperis, ex quo ſequitur quod ſi habet vnde de ſuo uiuere poſſit, vel patrem haberet diuitem ei non debentur alimenta. d. c. Epiſcopus, vbi Decius de præb. Pariſ. loc. cit. nu. 23. & infra Quid ſi quis ordinari ſe fecit ad verum titulum ſibi donatum, ſed ipſe tantundem creditoribus debebat an ſit ſuſpenſus ad de Nauar. in cōſ. 13. de temp. ord. in antiq. & conſ. 18. in nouis.

Secundus caſus eſt quando quis habens titulum, ſed non ſufficientem ad honeſtam ſui ſuſtentationem iux. Conc. Trid. diſpoſitionem, ſincere veritatem ſuo Epō narrauit, quia patrimonium vel beneficium erat tenue, quo non obſtante Eps ſciens vel ſcire debens eum ordinauerit, & tūc etiā ipſe ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & agere poteſt contra Epm ad ſupplementum gloſ. in cap. tuis de præb Franc. in d. cap. ſi Eps ſub nu. 3. quo ſupplemento nō habito non debet aſcendere ſeu promoueri ad Diaconatum, & Presbyteratum, & in his duobus caſibus procedat opinio negatiua. In quo notanda ſunt duo, Primum, quod hæc inueſtigatio, ſeu diſcuſſio tituli diligenter eſt facienda an ſit ſufficiens vel ne, vt ſatisfiat decreto Conc. Trid. cum non poſſit dari certa regula ſeu taxa, erit hoc arbitrio proprii Epi, conſiderata qualitate ſeu dignitate perſonæ loci, & temporis. Alterū eſt, quod non ſit iudicandus ſuſpenſus clericus ille, qui dixerit ſe habere ſufficiens patrimonium, cum non haberet, quando ad ſufficientiam deficeret parum, ſiue quantitas, quæ nō eſſet notabilis arbitrio boni viri ex Nauar. in conſ. 18. de tēp. ordin. in antiq. & conſ. 23. in nouis.

Tertius caſus eſt, quando ordinatus fuit in culpa exponendo patrimonium ſiue in totum, ſiue in partem falſum, & ſic per fraudem, & mendacia deceperit Epiſcopum affirmando ſe habere beneficium, vel titulum patrimonialem ſufficientē, aliqua demoſtrando, per quæ ordinator probabiliter ei credidit, & credere debuit, vt tunc non ſolum incurrat ſuſpenſionē a iure impoſitā in ca. neminem & cap. ſanctorum diſt. 70. ſed neq; ordinator eū alere teneať ex rationib. ꝑ Nauar. adductis in coſ. 14. & cōſ. 74. de tēpo. ord. in antiq. & cōſi. 46. in nouis, quem in vtroq, ſequitur Pariſ. in d. lib. 2. quæſt. 6. licet Tolet. in hoc vltimo diſſentiat, & in hoc caſu procedat

dat opinio affirmatiua, quę etiam comprobatur ex verbis Concil. Trid. in princ. d. c. 2. ſeſ. 21. ibi (qui varijs artibus, ac fallacijs cõfingũt ſe beneficiũ eccleſiaſticum, aut etiã idoneas facultates obtinere) Vnde ſequitur quod ſi tali ſuſpenſione durante in ordine ſuſcepto miniſtrauerit, incurrit irregularitatem à ſolo Papa delebilem c. 1. de ſent. excom. eod. lib. declarando vt per Nauar. in mau. c. 2. nu. 244. & ſeq poterit vero in ea Epiſcopus diſpenſare ſi delictum eſt occultum vt ſupra tractatum fuit, cum hodie non obſtet cõſtitutio Sixti V. ſtãte eius moderatione habita p S. D. N. D. Clementem Papa VIII. de qua infra.

Quotidianus caſus de quo quæritur, de eo inquam, qui poſt ordinationem ad ſubdiaconatum ad titulum patrimonii ſibi donati, illud renuntiauerit & retroceſſerit in fauorẽ parentũ vel alterius, fecitque poſtea ſe ordinari ad ſuperiores ordines, an incurrat aliquam cenſurã & irregularitatẽ, Reſpondeo quod nõ, cuius potiſſima rõ eſt, quia præfata renunciatio ſeu remiſſio eſt inualida & prorſus nulla per decretũ Concilii Trid. d. ſeſ. 21. de ref. c. prohibentis in fauorem ordinati titulum hmõdi ſine licentia epiſcopi nullatenus remitti, & extingui poſſe, & verbum nullatenus inducit actus nullitatẽ ipſo iure, & ſic habetur ac ſi d. renunciatio facta nõ fuiſſet, cum non præſtet impedimentum, quod iure non ſortitur effectum ex regula non pręſtat de reg. iur. in 6. & ita concludit Nauar. in conſ. 16. & conſ. 42. de temp. ordin. in antiq. & conſi. 17. in nouis, & Tolet. loco ſuperius cit. quod intellige, vt dicam inf.

Retroceſſio tituli an faciat ordinatũ ſuſpensũ & ſimoniacum.

Quod intellige, niſi ante ordinationẽ ad ſubdiaconatũ pręceſſiſſet ſeu interueniſſet pactum, ſiue conuentio occulte facta de non petendo, vel reſtituendo poſt q̃ ordinatus fuerit, id quod ſibi pro titulo donatum fuerat quia à paritate rationis incideret in pœnã ſuſpẽſionis ab ordine, cõtentã in c. per tuas el 3. & c. pen. de ſimon. iuxta ſententiam Nauarri in Man. ca. 27. n. 157 & poſt eum ſentit etiam Lop. ad Diaz. in pract. crim. can. c. 18. num. 12. quam valde probabilẽ ſibi videri inquit Sayr. lib. 4. theſ. caſ. conſ. cap. 15. num. 23. eamque & alij ſequuntur, nam quando donatio, ſeu aſſignatio patrimonij non ſimpliciter, ſed ad finẽ ſuſcipiendi ordines illo titulo ſit, tunc donator habet vicem præſentatoris ad ordines. Suarez de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. ſuſpenſ. 7. ſub nu. 35 quæ opinio quãuis ſit ſubſtentabilis, pluresq; vt præfertur, in eã cõueniant attamẽ re melius perpẽſa præſens caſus ſub diſpoſitione prædictorũ iurium non videtur comprehendi poſſe; quia, cũ caſus ſit diſſimilis, pœnæ extenſio de vno ad alium fieri non debet, etiã ſi eadem ratio id ſuadeat, vt conſiderat. & tenet Nauar. ſibi cõtrarius in conſ 42. num. 3. de tempor. ordin. in antiq. & 17. in nou. & quod ad caſum ſpecialem inibi dumtaxat expreſſum, ſcilicet in paciſcẽte cũ ordinãte, vel præſentante reſtrictio fieri debeat, cõplures Theologos, & V. I. peritos cõſultos approbaſſe fatetur Henriq. in ſum. lib. 10. de Ordinis ſacram. c. 17. §. 3. in gloſ. lit. O, & non induci ſuſpenſionem in paciſcente cum aliis, decreuiſſe, ſeu declaraſſe ſignaturã Penitentiariæ, itaque ſeruari teſtatur Tolet. in ſum. lib. 1. cap. 48. verſ. Quinta habetur in fine; & hanc po-

Nota quia frequenter accidit.

ſter io-

ſteriorem ſententiā firmauit admodū Reu.P.Marius Andria, qui Doctor. etiam pro conſtanti aſſeuerauit,(eiſdem retentis terminis) præd.promiſſionem, ſeu renunciationē etiā iuratam, ante ordinationem factam, inualidam eſſe,& firmitatem non obtinere, tum per Conc. Trid. decretū, prout ex dictis per Nauar.in eodē Conſ.elicitur, & ex Toleto vbi ſupra, tum quia repugnat,ſeu præiudicat bono publico, & decori Eccleſię, ꝙ verſatur in hoc ordinandorum titulo ex Felino,& alijs in d.ca.pen.ideo que remitti nequit ad tex. in c.ſi diligenti, de foro compet. quicquid ꝑ ambages verborū in hoc ſentiat Suarez vbi ſupra num.37.& proinde taliter Ordinato ſequutā ordinatione eſt acquiſitum ius ad res ſibi donatas,qui etiam,ſtante præd.renunciationis inualiditate euitabit ſuſpēſionem comminatā in can.neminem,&c.Sanctorū 70. diſt. quia videtur cū titulo ordinari cū illo nō careat,& non ſine titulo, vt aſſerit Lopez. Cui concluſioni,illā ſubtiliter more ſuo ſuſtinendo,ſubſcribit ſe Dñs Io.Hieronymus Campanillis in ſuo Diuerſorio iuris Canonici rubr.de non ordinand.abſq; titulo,cap.pen.grauiter tamen peccat,& non debet inpunitus remanere,quam tamen incurreret Clericus,cui nō ad effectum vt ꝓmoueatur ad Ordines ſed ſimpliciter facta eſſet donatio, illamq; ante ordinationem retroceſſiſſet,& poſtmodū eius prætextu ad illius titulum (nulla retroceſſionis mentione facta) ad Subdiaconatū promotus eſſet: Vel & ſecundò quando a Patre,ſeu fratribus ei vti Clerico facta eſſet alicuius poſſeſſionis donatio ficte,& in publicam fraudem,veluti ad euitandā ſolutionē gabellarum,ſeu collectarum, vtq; ipſe Clericus nudum tantum nomen retineat,qua donatione abſq; donatoris cōſenſu poſtea vſus fuiſſet pro titulo ad effectū ſuſcipiēdi ordines, nā cū in primo caſu valida ſit retroceſſio,& in ſecundo palam eſt eum ſub ficto titulo promotum eſſe,vtiq; ex vi præd. antiquorū canonū ſuſpenſus remaneret iuxta tradita per nos ſupra verſ.Tertius eſt caſus, quib. concinunt, & adſtipulantur ſcripta nouiſſime per Suarez loco indicato,q̄ quando per nos typis mandata fuerunt,nondum quintum eius volumē prodierat, à qua ſuſpēſione,qa id ſupponitur ſecrete cōmiſſū poterit Eps diſpenſare. Ad euitādas fraudes Neapoli obſeruatur,ꝙ quando contingeret donationē, ſeu aſſignationē patrimonij ab alijs fieri, producatur publicū inſtrumentū ab vtraq; parte iuramento vallatū, præd.aſſignationē eſſe realē,& omni dolo,& fictione carere, & ꝙ neq; in præteritū confectus fuerit, neque in futurum conficietur actus,ſeu contractus aliquis in præiudicium d.aſſignationis cū annullatione,&c. Præcipitur etiam ſub excōicationis pœna donatori,ut non præſumat talem aſſignationē efficere ſuper cenſib. ſeu redditib.alteri forſan obligatis,vel quorū ipſe nō eſſet verus,& legitim' Dñs prout in edicto Sacræ Ordinationis continetur. Ex quib. infert ſecūdū p̄fatū Suarez ibid.nu.36.& nos libenter amplectimur.(quamuis Hēriq.in ſum.li.13.de excōm.cap.37.ſub 2.§. cōtrarium annuere videatur,) quod ſi Clericus cū literis dimiſſorijs cum ficto titulo a proprio Epiſcopo impetratis ſe promoueri faceret duplicem incurreret ſuſpenſionem, vnam

Seſſ.21. de re.c.2.

vnam quia ſine vero titulo ordinatur,& alterã,quia cũ dimiſſorijs ſubre ptitijs,& ſuper ementio titulo fundatis,& ſic inualidis, cũ paria ſint nõ habere literas dimiſſorias,& habere ſubreptitias, & ratio ſubreptionis eſt,quia ſi Epiſcopo de talis tituli cõditione plena notificatio facta fuiſſet,ipſe minime talem conceſſiſſet facultatem,ideoque ad abſolutionem obtinendam vtraque ſuſpenſio erit aperienda,& explicanda.

Hęc ſecũda ſuſpẽſio incurritur vigore extrauag.

Suſpenſionis pœnam extendimus ẽt ad Clericum, qui diſpẽſatione à Summo Pontifice obtenta,Sede vacante,vel ſuo Epiſcopo abſente, vt ab alio Antiſtite ordinari poſſit,promoueretur ad ordines abſq; literis teſtimonialibus ſui Ordinarii, quia talis licentia, ſiue diſpenſatio intelligitur cũ iſta ſubordinatione,approbationis ſui Ordinarii,ad quod optime facit Concilii Trid.ſeſ.23.de ref.c.8.verſ. Quod ſi quis ab alio &c. & alias ſine eis diceretur furtiue promotus ex gl.in c.1. verſ. furtiue de eo qui furt.ord.ſuſcepit,taleſq; ſuſpenſos exiſtimauit, P.Marius Andria, & quod dictas literas teſtimoniales non prohibeatur Capitulum Sede vac. etiam infra annum dare Nauar.in conſ.19. de tempo.adi.in antiquit.

An Ordinato ſubdiacono ſine vero titulo ſit denegãdus aſcenſus ad altiores Ordines.

An vero ſacris initiato abſq; vero & ſic eum ficto titulo, & a ſuſpenſione abſoluto ſit præcluſa via,vt non poſſit ad Superiores Ordines abſque noui tituli exiſtentia aſcendere.Reſpõdeo,quod Henriq.loco præcit.inquit, quod Epiſcopus poteſt cum tali occulte diſpenſare, ne homo iam matrimonio inhabilis vtiliter viuat,verum Suarez in eodem etiam loco nu.39.firmat nec talem poſſe ſine vero titulo nouo ad altiorem ordinem promoueri,alias incideret in eandem ſuſpenſionem ea ratione, quia ſimpliciter iura prohibent ſine vero titulo ſuſcipere quemlibet ordinem ſacrum,& non Subdiaconatũ tantum,præſertim ex Concil.Trid. quod diſtributiuè, & in plurali loquitur. Ne quis Clericus ſæcularis ad Sacros Ordines promoueatur &c. Et accepi a quodã grauiſſimo Doctore ita fuiſſe obſeruatum ẽt in eo, qui abſq; dolo, & fallaciis ad titulũ aliquem ordinatus fuit,quem poſtea a creditoribus euinci contigit; nulla eius cõſiderata culpa. At quid ſi ſacerdos effectus, appareat illum veri tituli exiſtentiã non habere,ſed ſub ficto,& ſuppoſito titulo promotũ an Ẽps poſſit cum eo diſpenſare, ipſumque ad Sacerdotalis Ordinis executionem habilitare,& videtur dicendum,quod ſic præuia abſolutione a ſuſpenſione ſi fuerit occultum vigore Concilii Trid ſeſſ.24.de ref.c. 6.

Seſſ. 21. de re.c.2.

De intellectu ca. per tuas el 3. & c.pen. de ſimon.

Erit igitur huius occaſione perſcrutandum, An in caſib. propoſitis in prædictis textib. ſal.c.per tuas el 3.& c.pen.de ſimo.in quib.ſuſpenſionis pœna infligitur,propter pactum illud ſimoniæ labes conſideretur.Et quidem pro rõne dubitandi prima fronte videtur affirmatiue reſpondendũ tum quia dd. textus ſunt ſituati, & collocati ſub tub.de ſimonia, tũ quia adeptum videtur ius ſpirituale,ſcilicet Ordo dato aliquo temporali, ſtãte remiſſione non petendæ portionis,ſeu fructuũ ipſi Ordinando debendorum vigore obligationis ſibi oriẽdæ ſequuta Ordinatione,ergo pactũ illud redolet ſimoniã,cũ remittere in hac materia idẽ ſit quod dare.c. veniens el 1.de teſtib.& facit tex.in l.quin etiam in prin.ff. de calumnia. &

tradunt

tradunt Panor. Zabarel. & Fel. in d. c. per tuas, ac dare & remittere æquātur nō ſolum vbi remittitur ius acquiſitum, & de præſenti competēs, ſed etiam quærendum ex Hoſt. & Henr. Boich. in eodem capite.

At facilis eſt reſponſio confirmando obiecta, ſed illa reſtringendo, videlicet, vt in memoratis caſib. videatur interceſſiſſe ſimonia, nō quidē ſtrictè, & proprie, ſed large, & improprie vt concludunt Anani. & Butr. in d. c. pen. nam re vera nihil lucri, ſeu cōmodi pecuniarii ob talē remiſſionem accedit ipſi Ordinatori, & Præſentatori, cum prius ad nihil ordinato tenebantur. Quod enim vere, & ſtricte loquendo non ſit inibi ſimonia commiſſa, arguitur cōiter a leuitate pœnæ ibi expreſſæ, cū Ordinatus ibi ſuſpenſus pronuncietur ab Ordine tantum ſic ſuſcepto, Ordinator vero a Collatione ordinū per trienniū, ac præſentator ab executione ordinum per idē tēpus, ſed ſi vera ibi in Ordine ſimonia patrata eſſet Ordinator eſſet perpetuo ſuſpēſus ab Ordinū collatione, & Ordinatus eſſet ſuſpenſus nedū ab ordine ſimoniace ſuſcepto, ſed ab omnib. aliis Ordinib. iuxta pœnas aduerſus ſimoniacos in ordine a iure ſtatutas a cōi DD. ſentētia, quā refert, & defendit Vgo. in tracta. de ſimonia tabula 4. c. 4. nu. 3.

Vnde reſolutiue dicendum, quod neque in illis caſibus ſubintret pœnæ comminatæ contra ſimoniacos in Ordine per extrauag. Cū deteſtabile, ſub tit. de ſimon. inter cōes, & ratio eſt, quia ibi non dicitur cōmitti ſimonia directe in Ordine ſed in conſequutione ad ipſum Ordinē, cū rei veritate inſpecta Ordinator volebat ordinare, & ordinatus ordinari nullo dato Innoc. Io. And. Panor. & Zab. in d. c. pen. loco proxi. citat. Nauar. in ſpecie in conſi. 67. verſi. Tertio, quod qui ordinat & c. de ſimon. in nouiſ. Suppetit, & alia ratio relata a Doctore Ioanne Hieronymo Campanili loco ſuperius indicato, cum enim Papa certam inibi infligat pęnā, qua plectendi ſunt, ordinans, ſeu præſentans, & ordinatus, implicite negat ipſis aliis pœnis afficiendos ex vulg. iuris regula, quod qui vnum includit, alterum excludit, & excipit, ergo affirmandum præf. extrauag. non complecti illos caſus.

Sed rēs dubia eſt, An in caſu præd. c. per tuas, propter interpoſitā fidē ab ordinato de nō petenda portione a Rectore illius Eccleſiæ, ad quam fuit aggregatus, vt ſub illius titulo ordinari poſſit, inducta ſit ſaltim ſimonia cōfidētialis, ſeu beneficialis cōfidētia, vt locū habeāt pœnæ, & cēſuræ extrauag. Pij V. relatæ in verbo ſimonia. Reſpondeo, quod quāuis Pariſ. in trac. de confid benef. prohib. q. 1 nu. 93. & infra, ex plurib. per eū cōgeſtis affirmatiuam partē firmare conetur, contrariū tamē ſuaderi videtur ea ratione, quia pactum retrocedendi beneficium, vel eius fructus ipſiuſmet reſignanti non arguit confidētiā, ſed ſimoniā, & vēdicaret ſibi locū extrauag. Pauli II & non Pij V. ſecus vero quādo cū reſignante beneficium conuentū fuerit, vt fructus dentur alicui cognato, vel amico ipſius cedentis, & ſic tertiæ perſonæ, & nō eidem cedenti, quia tunc iudicatur confidentia iuxta pręd. Pij V. extrag. ita Nauar. in conſi. 75. nu. 6. de ſimo. in nou. ac tenuit P. Marius Andria, & ad caſum d. c. per tuas, neutrum applicari

plicari

Digitized by Google

plicari poteſt, quia in illo textu per præſentatorem intelligitur Rector. alicuius Eccleſię collegiatæ, vbi adeſt maſſa communis, quæ diuiditur inter inſeruientes, qui totum Collegium repreſentando, Clericum Epiſcopo præſentauit, aſſerendo illum eſſe aſcriptum ſeruitio d. Eccleſiæ collegiatæ, vt ad illius titulum ordinetur Subdiaconus, facto prius ab eo pacto de non petendo portionem in d. Eccleſia.

Subſequenter (vt errãdi materia ſubtrahatur) ſe offert indagandũ, nec paſſim a Doctoribus tactum, videlicet, in terminus d. c. pen. de ſimon. per Præſentatorem quis intelligatur. Reſpondeo, quod debet intelligi altero de duobus modis. Et primo, q̃ præſentator ad Ordines de iure cõi eſt Archidiaconus, Epi oculus appellatus, vel alia perſona in ſimili dignitate conſtituta, cuius officium eſt ordinandos examinare, & inquirere an habeant titulum ſufficientem, & poſtea illos præſentare Epiſcopo Ordinatori ad tex. in c. vt noſtrũ, & c. Ad hæc, vbi glo. de off. Archid. & ita exponit Hoſtien. quem etiam refert Alex. de Neuo in vltima apoſtilla ad Abbatem in d. c. pen. Secundo modo poteſt ſumi huiuſmodi præſentator p Epiſcopo Ordinario faciente literas dimiſſorias ſuo ſubdito, vt promoueri poſſit ab alio Antiſtite, per quas illum approbatũ, & examinatũ, ex mãdato Cõc. Trid. ſeſ. 23 de ref. c. 3. dimittere debẽs, Præſentare videtur, vel ſi hanc licentiam daret certis perſonis iux. tex. in c. ſi Eps, de præb. li. 6. ex interpretatione P. Marij de Andria in publica lectura de ſimonia, & ſic excipitur ex diſpoſitione illius tex. laicus præſentans ad aliquẽ titulũ beneficij, vt ibidem Card. Zabarel. annuit in finalibus verbis, quia pœna ſuſpenſionis ab Ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

Exiſtentia tituli debet conſtare in quolibet ordine ſacro. Nota contra examinatores.

Prædicta intellige nõ habere locũ in initiato prima tõſura, vel ordinato ad ordines minores, in quib. nõ requiritur titulus gloſ. in c. 2. de pręb.

Obligationem epi ad prouidendum de alimentis, ſeu beneficio ordinato ſine titulo, ſicuti in primo, & ſecundo caſu dictum eſt, extende etiã ſi ordinauerit aliquem qui prius erat in ſacris conſtitutus, ex tex. in d. c. Eps, vbi Decius in 1. notab. de præben. Secundo intellige niſi eps tituli inueſtigationem, ſeu ſcrutinium, Archidiacono vel examinatoribus cõmiſerit, quia ſi in hoc negligẽter ſe geſſerint, vel ad eorũ falſam relationem aliquis ſine vero titulo fuerit ordinatus, tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipſos, & in ſubſidum contra epm gl. notab. in c. ad hæc, in ver. examinentur, de off. Archid. & in d. cap. cum ſecundum Apoſtolum in verſ. ſucceſſores; Sylueſtr. in verbo Archidiaconus q. 8. Henrinq. in ſum. lib. 10 de ordinis ſacram. c. 17. ſub §. 4 Tertio intellige, quod eps cui ex cauſa cõmittitur ordinatio certę perſonæ iam approbatæ, & examinatæ a proprio Epo (prout ita ex decreto Concil. Trid ſeſſ. 23. de ref. c. 3. dimitti debet) ipſe non tenetur inueſtigare titulum tex. in c. ſi eps, de præb. in 6. Malol. li. 1. de irregul. c. 13. ſub. n. 8. neque examinare perſonam, ſi verò ſciret eum indignum, peccaret ordinando Iñn. & Panor. in d. c. cum ſecũdum Apoſtolum. Vnde timorati epiſcopi pro ſecuritate examinant tales ſic dimiſſos, & bene faciunt, & ita ſeruatur Neapoli.

Digitized by Google

Secundo extende ad Capitulũ ſede vac. ſeu eius Vicarium, vt teneatur ſubdito ſine titulo cum eius licentia, & dimiſſorijs ordinato alimenta ſubminiſtrare per ea, quæ à fortiori diximus de Epiſcopo, ideo cauti ſint canonici, vt in cõmiſſione Vicario facienda apponant clauſulam, ꝙ nequeat licentiam ad ordines concedere abſq; expreſſo conſenſu totius Capituli ad id conſulto congregati, cum agatur de eorũ præiudicio, & intereſſe. Nec enim deſunt Doct. qui aſſerunt Vicarium, ſeu Officialem generalem capituli ſede uac. non poſſe literas commendatitias ad ordines dare niſi ei ſpecialiter concederetur, ſicuti poſt Pauin. in tract de offic. & pot. cap. ſede vac. par. 2. q. 10. ſub. num. 17. & Mãdoſ. in cõmen. ad reg. 24. Canc. q. 6. ſub n. 10. adnotauit etiam Io. Gutier. li. 2. can. q. q. c. 17. ſub n. 20. Inſuper in hac materia ordinationis aduertendum eſt, quod beneficium obtinens tenue, & adiuncto patrimonio ſi vtrumq; ſimul eſſet ſufficiens ad victũ poteſt ordinari ab epiſcopo propriæ patriæ ad dictum titulum ſeruatis de iure ſeruandis; quod ſi beneficium tenue eſſet extra patriam, & ibi adiuncto patrimonio vellet ordinari ab Epiſcopo illius beneficij abſq; dimiſſorijs epiſcopi propriæ patriæ, hoc non conſulerem ob ſuſpitionem fraudis declinandi iuriſdictionẽ epiſcopi propriæ patriæ, Doc. in d. c. nullus, & glo. in c. nullus, & glo. in c. eos, in verbo figmento, de tẽp. ord. in 6. quæ fraus detegeretur ſi beneficiũ fuiſſet de proximo collatũ, pſumeretẽ etiã ſi reuerteretur ad habitandũ in propria patria ſic ordinatus cũ dimiſſoriis dicti epi ordinatorijs de proximo poſt ordinationem.

Accepi a quibuſdam ſciſcitari, An loco beneficii ordinari quis poſſit ad titulum ſeruitij in aliqua Eccleſia, cui aſcribitur, & deſeruire, tenetur in ordine ſuſcepto, iuxta decretum ſacroſ. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 10. & ex cuius cõis maſſæ fructibus participat? Et reſpondẽdum videtur, ꝙ ſic, quia titulus deuinctum ſibi reddit eum, qui ordinatur. Maiol. lib. 4. de irreg ca. 16. ſub nu. 2. & taliter aſcriptus certæ Eccleſiæ a nullo Epo recipiendus eſt, ex declaratione Sacræ Congregationis, teſte Pariſio lib. 2. de reſign. benef. q. 6. nu 34. Ad cuius maiorem cõprobationem adducitur Breue quodam fel. rec. Sixti V. quod impreſſum reperitur in Synodo Veneta, celebrata ab Illuſtr. & Reueren. D. Laurentio Priolo Venetiarum Patriarcha anno 1592. tenoris ſequen.

Venerabili fratri Patriarchæ Venetiarum, Sixtus Papa V.

Venerabilis frater ſalutẽ, & Apoſtolicã benedictionẽ, Rom. Pont. quẽ Dominus Eccleſiæ ſuæ ſanctæ præeſſe, & prodeſſe voluit, aſſiduè inuigilare decet, vt in eccleſiis magnarum precipuè ciuitatũ, non deſit qui miniſterio Diuino aſcripti ad Dei gloriam, & hominũ religionem augendam deſignentur. Relatum ſiquidem nobis nuper fuit, in iſta ciuitate Venetiarum nobilium, & populi frequentia celeberrima, per pauca eſſe beneficia ſub quorum titulo multi pauperes Clerici patrimonij ſufficientis titulo carentes iuxta conſtitutionem noſtram poſſint promoueri. Nos igitur ſingularum Eccleſiarum particulariter id exponentium neceſſitatibus, vtilitatibuſque prouidere deſiderantes, fraternitati tuæ, vt omnes, & ſingulos,

ſingulos dictæ Ciuitatis Clericos, qui vita, morib. ætate, nataliũ legitimi tate, & aliis qualitatib. à iure requiſitis, per te idonei reperti fuerint, etiã ſi titulo beneficii Eccleſiaſtici, vel penſionis annuæ non ſint prouiſi, aut pa trimonialia, aliaq; bona non poſſideant, dummodo alicui Eccleſiæ dictæ Ciuitatis de conſenſu eiuſdẽ eccleſiæ Rectoris fuerint aſcripti pro celebratione Miſſarũ, & diuinorũ officiorum, ex quarũ ſeruitio, & eleemoſynis à piis Chriſti fidelibus elargiẽdis aliquid ad ſuſtentationem victus ca pere poſſint, & ab eadem Eccleſia, cui aſcripti fuerunt, nullo vnquam tem pore amoueri, vel ipſi ab ea recedere poſſint & debeant, niſi illis de cõpe tenti beneficio, aut penſione ſuper fructibus eccleſiaſticis aſſignanda pro uiſum fuerit, vel ita eorum exigentib. demeritis, ab ipſa Eccleſia amoueri di veniant, ad quatuor minores, necnon ſacros etiam Presbyteratus Ordines debitis temporibus, ſeruatiſque Concilii Trid. decretis promouerẽ libere, & licitè valeas, licentiam Apoſtolica authoritate tenore præſentium concedimus, & facultatem prædictam, ac quibuſuis alijs conſtitutio nibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 30. Decembris 1590. Pontificatus noſtri anno quinto.

M. Veſtrius Barbianus.

Quæritur, An Superiores Regularium poſſint quemadmodũ Epiſcopi, vt in ſeſſ. 23. c. 11. & 13. diſpenſare ſuper temporũ interſtitijs cum ſubditis ſuis? Congregatio Cõcilii cenſuit Superiores Regulares non poſſe diſpẽſare ſuper interſtitiis Regularium ordinãdorum, ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quoad cauſam diſpenſationis iudicium ſuum formare debet ex atteſtatione Superiorum Regularium.

P. Aemilius Cardinalis Sancti Marcelli.

Tertia, & quarta conſtitutio eſt Sixti V. inſerta in conſtitutione Sãctiſſimi D.N.D. Clementis VIII. Moderatoria Bullæ fel. rec. Sixti Papæ V. cõtra clericos malè promotos, ac in epiſcopos ĩ ordinũ collatione peccãtes.

CLEMENS Epiſc. Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Romanum Pontificẽ decet, ea quæ ob iuſtas cauſas interdum ſtatuta ſunt cum ipſa rerũ experientia ſuadet, moderari, & immutare, prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire. Aliàs ſanè emanarũt literæ fel. rec. Sixti Papę V. pdeceſſoris noſtri cõtra Clericos malè promotos, ac in Epiſcopos in ordinũ collatione peccantes, tenoris infraſcripti, videlicet SIXTUS Epiſcopus Seruus Seruorũ Dei ad perpetuã rei memoriam. Sanctum, & ſalutare Sacri ordinis Sacramentum ab ipſo Domino, & Saluatore noſtro Ieſu Chriſto inſtitutũ, beatiſq; Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſorib. ſingulari diuinæ bonitatis munere traditum, ita ad Dei Omnipotentis gloriam ſaluremq; animarum ſanctè, ac religiosè adminiſtrari decet, vt quæ vel ex typo, & figura veteris legis, vel alias ex multa Sanctorũ *Cõgruit ti. de ate. & qua li. ord.*

Patrum prouidentia, circa ordinandorum natales, ætatem, vitæ ac morũ probitatem, ſanctitatẽ, ſcientiã, & alias qualitates in ſacris ordinationib. requiſitas per ſacros Canones, vel Apoſtolicas Cõſtitutiones, aut generalium Conciliorũ decreta ſalubriter ſtatuta fuerunt, ea inuiolatè obſeruentur. Nam ſi in veteri teſtamento tã multa de integritate, & mũditia Sacerdotum, & miniſtrorum Altaris, deque eorũ præſtantia & dignitate legimus de quib. dixit Dominus per Malachiam Prophetam, Labia Sacerdodotis cuſtodient ſcientiam, & legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum eſt: certè multo maior ratio, & diligentia adhibẽda erit in promouẽdis tam inferiorũ graduum Clericis, quam etiam presbyteris, qui ad conſummationẽ Sanctorum in opus miniſterii, in edificationem Corporis Chriſti conſtituuntur, prout de his ipſi, & diuino verbo, & Beatorũ Apoſtolorũ præceptis, ac ſimul Sanctorũ Patrum ſtatutis ſæpiſſimè traditum eſt. Quare nos pro ea, quæ nobis a Domino iniũcta eſt cunctarum Eccleſiarum cura, & ſolicitudine, ipſos Paſtores & Præſules Eccleſiarum quorum proprium munus eſt perſonas idoneas Clericali militiæ aſcribere, & ad minores, maioresq; ordines rite promouere, authoritate noſtra duximus admonendos, vt in exequendo hac in parte ſuo Paſtorali officio attẽtius poſthac inuigilẽt, canonicas sãctiones, vt par eſt, obſeruẽt, ac vt nemini detur offenſionis occaſio, neue eorum miniſterium vituperetur ſtudeant vitare ea omnia ſcandala & abſurda, quæ ex vitioſa. & minus canonica Clericorum ordinatione cernimus cum magno animi noſtri dolore frequentius exoriri.

Cum enim multi, etiam interdũ inhabiles, & indigni, nõ vocati ſancta Dei vocatione, ſed potius Satanæ dolis decepti prętextu deuotionis & pietatis rẽ quidem ſacrã, & diuinum munus, intempeſtiuè tamen & inordinatè, affectantes, ſeu tẽporale aliquod cõmodum, aut lucrũ ſibi proponentes, vel nimia ſimplicitate & imperitia, malitiaue, aut fraude ad ſuſcipiendũ Clericalẽ characterẽ, alioſq; ordines ante ætatẽ legitimam, vel à non ſuo epiſcopo, aut non præuio debito examine & approbatione, ſiue alias minus ritè, vel ẽt temere ſe ingerãt: Debẽt ſanè Epiſcopi paterna charitate & prudẽtia eorum ſaluti, qui ſępe neſciunt quid petant, melius ẽt quã ipſimet poſtulant, & ſalubrius conſulere, nec tam quid flagitent quã quid expediat conſiderare, ſumma verò diligentia prouidere tũ in alienæ diœceſis ſubditis ordinandis, nec quemq̃ promoueant ſine eorum Ordinarij literis dimiſſoriis tũ in recognoſcendis ipſis literis, ne falſo, aut ab aliquo, qui authoritatem illas concedendi non habeat, confectæ ſint, tum deniq; in examinãdis natalibus, ætate, vita, moribus, ſcientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatib. ne quid in ſuæ vel alienæ diœceſ. perſonis ad Clericalem honorem & eccleſiaſticos ordines promouendis deſideretur aliquid eorum, quæ ex præſcripto ſacrorum Canonum requiruntur.

Vt igitur Pręſules Eccleſiarũ intelligant, ſi in re tam graui & tanti momenti culpa, aut negligẽtia peccauerint, ſe nõ modo in tremendo Dei iudicio, verũ in hoc quoque ſæculo Rom. Pontifici ſuę villicationis rationẽ

fore

Digitized by Google

fore reddituros; Præſenti Conſtitutione perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, vt ſi in poſterum Antiſtes aliquis Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, vel ēt Patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primā tōſurā minoreſq; ordines ſuis ſubditis cōferendos a Sede Apoſtolica authoritatē habens; quemcunq; ſæcularē, vel cuiuſuis ordinis, aut militiæ regularē ex aliquo crimine vitio, aut defectu, ſeu alias inhabilē, vel irregularē exiſtentem, vel extra tēpora a iure ſtatuta; vel abſq; veris dimiſſoriis; ſui Ordinarij literis, aut per ſaltum, vel furtiue, aut quod ſæculares ſine titulo ſufficientis beneficii, vel patrimonii, aut ante ętatem per ſacri generalis Tridentini Concilii decreta primæ tonſuræ, aut cuiq; ordini præſcriptā, aut nō ſeruatis tēporū interſtitiis, ita vt aliquis vnico die, ſeu continuatis diebus ad plures Ordines ſacros, vel poſt vnum ordinē ſuſceptum ſine cauſa rationabili antequā tempus ab eodē Conc. Trident. præfixum elabatur, ad alium ordinem promoueatur, ſine diſpenſatione, aut indulto Apoſtolico, Clericali charaɛteri nō legitime inſigniuerit, aut ad ordines minores, vel ſacros, vt præfertur, vel alias male promouerit, ſiue id ſcienter, ſiue ignoranter fecerit, niſi debita diligentia adhibita iuſtus error & probabilis facti ignorātia eū excuſet, vt in quo deliquit, in eo puniatur, a collatione quocūque ordinum, atque adeo ipſius tonſurę, & ab executione omnium munerū Pontificalīū eo ipſo ſuſpenſus, & ab ingreſſu Eccleſiæ interdictus exiſtat, aliiſque grauioribus pœnis noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Ponti. arbitrio puniatur.

Quod ſi ſpreta huiuſmodi ſuſpenſione, & interdicto in præmiſſis ſe temere ingeſſerit, etiam in regimine & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ, ſeu Monaſterii & a perceptione fructuū menſæ eiuſdem, ac quorumcunque beneficiorum per eum in titulum, vel commendam, ſeu alias obtentorū ſuſpenſionem, eo ipſo incurrat, eiuſque, interdicti, aut ſuſpenſionis relaxationem, aut pœnarum remiſſionem ab alio, quam a Rom. Pontifi pro tempore exiſtente, nequeat obtinere.

Et nihilominus fel. rec. Pij II. & aliorum Ro. Pontif. noſtrorum prædeceſſorū qui per ſuas Conſtitutiones, aut in Cancellaria Apoſtolica publicatas regulas cōtra huiuſmodi Clericos male promotos, diuerſas pœnas inflixerūt veſtigiis inhęrētes, eoſdē Clericos poſthac male pmotos, ab executione, miniſterio, & exercitio ordinū, ſuſceptorū, & ab oī ſpe & facultate aſcēdēdi ad alios ſuperiores perpetuo ſuſpenſos declaramus, & ſi in eis miniſtrare præſumpſerint, illos ſic irregulares effectos, omnib. & quibuſcunque per eos in tit. commendā, aut alias obtentis dignitatibus officiis, & beneficiis Eccleſiaſticis cum cura, quomodocūq; qualificatis, ſęcularibus, vel cuiuſuis ordinis aut militię regularibus; ac etiam ſi ipſi Clerici regulares fuerint, actiua & paſſiua voce, ipſo facto priuamus, & ijs priuatos atq; ad illa & alia ſimilia vel diſſimilia in poſterum obtinenda, in perpetuū inhabiles & incapaces eſſe decernimus & declaramus. dignitatum officiorum & beneficiorum huiuſmodi, ſic pro tempore vacātium, diſpoſitionem nobis & Apoſtolicę Sedi perpetuo reſeruantes.

Digitized by Google

Vt autem homines,qui nimia indulgentia & ſpe impunitatis,ac veniȩ facilitate,hactenus fuerunt ad huiuſmodi facinora procliuiores,ea ſublata & præcluſa ab his abſtineant, & caueát in futurũ tá abſoluẽdi, quã diſpenſandi falcultatem in caſib.ſuperius expreſſis, ẽt in foro conſciẽtiæ nobis & ſucceſſorib.noſtris dumtaxat,authoritate, & tenore præmiſſis, perpetuo reſeruamus, Inhibentes ne a quoquã ſæculari, vel cuiuſuis ordinis regulari Presbytero,vel Prælato quauis authoritate fungente, nec per quæcunq; Iubilea, & indulgẽtias,ẽt pleniſſimas, & extraordinarias per noſtros p̃deceſſores, aut noſmetipſos, vel ſucceſſores noſtros anno Iubilei,aut alio quouis tempore & Cruciatæ Sanctæ,vel quocunq; alio titulo,modo,& forma,Motu proprio,& Conſiſtorialiter, ſeu ad quorũcũque Principũ,Regum,aut Imperatoris inſtantiã, eorumq; cõtẽplatione,& intuitu quibuſuis ampliſſimis in genere, vel in ſpecie derogatoriis clauſulis conceſſa,vel in poſterum concedenda, vel vigore aut prætextu facultatum,aut Priuilegiorũ Mare magnũ,aut alias quomodolibet nũcupatorũ,quibuſuis ordinibus,Congregationib. aut perſonis regularibus aut Epiſcopis,per decreta Concilii Tridentini,aut officio ſacræ Pœnitentiariæ Apoſtolicæ, vel minorib.aut ẽt Maiori Pœnitentiariis noſtris & Roma.Pont.pro tempore exiſtentis,vel alias quomodolibet pro tempore conceſſorum,Perſonæ,ſic vt præfertur,delinquentes, tam ſcilicet Antiſtes,ſeu Abbates promouentes,quam Clerici male inſigniti ſeu ordinati a reatib.& exceſſib.præfatis abſolui, præterquã in mortis articulo poſſunt,aut debeãt,nec cũ ijs ſuper irregularitate ꝓpter p̃miſſa cõtracta,ẽt ſi crimen penitus occultũ fuerit,quouis mõ valeat diſpenſari.

Verum.n.vero quia grauiorib.morbis fortiora ſunt adhibẽda remedia,& iuxta perſonarũ,locorum ac tẽporum qualitates leges ſunt immutandæ,pȩnæq; aggrauandæ,& moliendæ,cum huiuſmodi peccatũ Satana ſuggerente,hominumq; fragilitate aſſentiente,videatur,iã ad culmẽ vitiorũ aſcendiſſe,& in præcipiti eſſe;Ideo,vt homines ſaltẽ pœnæ timore & proprij honoris confuſione,a peccato deterreantur,nouum hic veneno antidotum cogimur præparare.Ac propterea volumus,ut qui abſolutionẽ & diſpẽſationẽ huiuſmodi petẽt,ſemper quamuis delictũ,adhuc occultum extiterit,non per officiũ Sacræ Pœnitentiariæ, ſed a nobis & pro tẽpore exiſtẽte Rom. Pont.in vtroque foro abſolutionem petere teneantur alioquin ipſæ conceſſiones & abſolutiones; ẽt cum clauſula, ꝙ præſentes Conſtitutionis tenor,& alia prædicta habeãtur pro expreſſis, prorſus nullæ,irritæ,& inualidæ exiſtant,ac nemini penitus ſuffragẽtur.

Congruit tit. de ſimon. Cæterũ ſi quis Antiſtes vel Abbas, ſeruatis quidem cunctis præmiſſis & cæteris omnib.quæ in ipſius tõſuræ,& ordinũ collatione obſeruari debent,perſonas habiles & idoneas,ſed tamẽ recepta ab ijs, quib. tonſurã aut ordines cõferet,pecunia pretio,vel præmio ſimoniace in futurum inſigniuerit,vel promouerit: volumus,vt præter alias cenſuras,& pȩnas cõtra ſimoniacæ ordinãtes & ordinatos, ſacris Canonib. & conſtitutionib. Apoſtolicis alias inflictas & irrogatas,quib.nequaquã derogare intẽdimus,

mus,etiam oĩa & ſingula ſupradicta in ſic promouentibus & promotis locum habeant. Decernentes præſentes literas ſub quibuſuis conceſſionibus,facultatibus, & gratiis, etiã in caſibus quibuſcunq; Sedi Apoſtolicæ quomodolibet,etiam in Bulla Cœnæ Domini reſeruatis,etiam ſub nomine Iubilei plenarii,vel Cruciatæ ſanctæ,abſoluendi facultatem quibuſuis perſonis generaliter, vel ſpecialiter tribuentibus minime comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe & cenſeri,ſicque in præmiſſis vniuerſis & ſingulis per quoſcũnque Iudices,& Commiſſarios,etiam cauſarum Palatii Apoſtolici,Auditores; & S.R.E.Cardinales,ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate in quauis cauſa & inſtantia iudicari & definiri debere, ac irritum & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate,ſcienter,vel ignorãter, contigerit attentari.Non obſtantib.Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis,ac in Conciliis etiam generalibus editis, cæteriſque contrariis quibuſcunque.Vt autem præſentes literę oĩbus innoteſcant,mandamus illas ad Valuas S.Ioan.Later.& Principis Apoſtolorũ de Vrbe Baſilicarũ, & in acie Campi Floræ, affigi, & publicari,& poſt quindecim dies qui in Vrbe ſunt,qui verò extra eam & citra Montes intra quatuor menſes,qui demũ vltra Montes erunt,intra octo menſes,à die publicationis huiuſmodi cõputan.perinde afficere & arctare, ac ſi eorum cuique perſonaliter intimatæ fuiſſent, ac earundẽ præſentium literarum exemplis, etiam impreſſis, Notarii publici manu ſubſcriptis,& ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis,eandẽ fidẽ in iudicio & extra illud adhiberi, quæ ipſis præſentib. adhiberetur,ſi eſſent exhibitæ,vel oſtenſæ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti,ordinationis,declarationũ,priuationis,reſeruationũ,inhibitionis,voluntatum,decretorum & mandati infringere vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attẽtare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorũ eius ſe nouerit incurſurũ.Dat.Romæ apud S Petrũ anno Incarnationis Dominicę, Milleſimo quingẽteſimooctuageſimo octauo,Nonis Ianua.Pontificatus noſtri Anno Quarto.Nos animaduertẽtes in dictis literis nihil ferè,quo ad ea,quæ in ordinũ collatione ſeruãda ſunt,diſponi vltra id,ꝙ in ſacris Canonib. & in Cõcilij.Trid.decretis, ac aliorũ Roman. Pont.ncũ prædeceſſorũ noſtrorũ Cõſtitutionib. diſpoſitũ fuit,ſed diuerſas pęnas & cenſuras Eccleſiaſticas cõtra Epiſcopos, & alios Prælatos in ordinũ collatione peccantes, & ſimiliter contra Clericos tã ſæculares quam cuiuſuis ordinis,inſtituti & militiæ regulares malè promotos conſtitui.abſolutionemq; & diſpenſationem Sedi Apoſtolicæ reſeruari,& alias ſicut in præfatis literis continetur, conſiderantesque tam promouentes,quam eos qui ad dictos ordines promouentur,ſæpè cenſuris,& pęnis huiuſmodi,ob illarum multiplicitatem in eorum perniciem animarum variis modis illaqueari,nonnullos ex Prælatis,& Epiſcopis in conferendis huiuſmodi ordinibus nimis ſcrupuloſè procedere, multoſque metu pœnarum, & cenſurarum præfatarum ab ordinum

collatione prorſus deterrori,adeò,vt clericorum, & Sacerdotũ numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus ſit omnium in præmiſſis ſecuritati,ac animarũ ſaluti, paterna charitate proſpicere volentes: Motu proprio,& ex certa ſcientia noſtris,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,hac noſtra perpetuò valitura cõſtitutione ſupradictas literas ad terminos Sacrorum Canonũ,ac Cõſtitutionis fe.me.Pij.Papæ II.etiam prædeceſſoris noſtri,quę incipit,Cũ ex ſacrorũ ordinũ,ſub dat.videlicet Quĩtodecimo Kalẽdas Decẽbris,Pontificatus ſui Anno Quarto,cuius tenorem præſentib.pro expreſſo haberi volumus,& ad diſpoſitionem decretorum Sacri Concilij Tridentini reſtringimus & reducimus,necnon cẽſuras & pœnas in eiſdẽ Sixti literis contra quoſcunque præterquam contra Simoniacè ordinantes,& ordinatos inflictas,quas nolumus in ſuo robore permanere(aliis etiam pęnis & cenſuris per eoſdem Canones,ac Cõſtitutionem Pij II.Conciliumque Tridentinum iniunctis ſaluis & firmis remanẽtibus) moderamus & abolemus.Decernentes ſic , & non aliter per quoſcunque Iudices,& Commiſſarios quauis authoritate fungẽtes etiam eiuſdẽ Romanæ curiæ Cardinales,& cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate,& authoritate,vbique iudicari,& definiri debere,irritum quoque & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſciẽter,uel ignoranter contigerit attentari.Non obſtantibus &c.Dat.Romæ apud S.Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1595.Pridie. Kal. Martii Pontificatus noſtri Anno Quinto

Super hac bulla vide Clem. 8. Sayr. li. 4. The. caſ ſa. conſ. caps. 17. in fin.

Quantum verò ad regulares attinet ultra prædictas Conſtitutiones, & decreta Conc.Trid. præſertim in d.ſeſſ.23.c.12. & 13.& ſeſſ.7. c.11.de refor.extat ſequens decretum.

De mandato S.D.N.Clementis Diuina prouidentia Papæ viij. Tenore præſentium mandatur omnibus,& ſingulis quorumcumque Regularium ſuperiorib.ut de cætero obſeruent, & obſeruari faciant ea,quæ in Decreto Sacræ congregationis Concilii Trid.continentur,cuius tenor eſt talis. Congreg. Concilii cenſuit ſuperiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidẽ regulari,qui præditus qualitatibus requiſitis,ordines ſuſcipere uoluerit, literas dimiſſorias concedere,ad epiſcopũ tamẽ Diœceſanum,nẽpe illius monaſterii ,in cuius familia,ab iis, ad quos pertinet,is regularis poſitus fuerit,& ſi Diœceſanus abfuerit, vel nõ eſſet habiturus ordinationes, ad quẽcũq; aliũ Epiſcopũ,dum tamẽ ab eo epiſcopo,qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinã , & dum ipſi regulares non diſtulerint de induſtria,conceſſionẽ dimiſſoriatũ,in id tẽpus,quo Epiſcopus Diœceſanus vel abfuturus,vel nullas habiturus eſſet ordinationes. Verum cum a ſuperiorib.regularib.Epiſcopo Diœceſano abſente,vel ordinationes nõ habẽte literæ dimiſſoriæ dabũtur,in eis vtiq; huiuſmodi cauſam abſentiæ Diœceſani Epiſcopi,vel ordinationũ ab eo non habendarum, exprimendam eſſe,qđ qui nõ fecerint officii,& dignitatis,ſeu adminiſtrationis,ac vocis actiuę,& paſſiuę priuationis,ac alias arbitrio eiuſdẽ Sanctiſſ.D.N.Papæ reſerua-

reſeruatas pœnas incurrent. In quorum fidem,&c. Datum Romæ die. 15. menſis Martij 1596.

Notandum quod eadē ſacra Cōgreg. Card. declarans id quod in Cōc. Trid. ſeſſ. 23. c. 10. de ref. ſtatuitur videlicet.

Abbatib. & alijs quibuſcunq; quantumuis exemptis, non liceat in poſte rum, intra fines alicuius Diœceſis conſiſtentibus, etiā ſi nullius Diœceſis, vel exēpti eſſe dicantur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, tonſuram, vel minores ordines conferre; nec literas dimiſſorias clericis ſęcularibus, vt ab aliis ordinentur concedāt. Ait ipſa Congregatio, quod Abbates Regulares, habentes ius baculum deferendi, & Mitram, poſtq̄ ſacer dotalē ordinem, & munus benedictionis ſuſceperint, poſſunt tonſuras, & ordines minores ſæcularib. epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis, cōferre: Si mo do ipſius epiſcopi conſenſus accedat: & a dicto epiſcopo quiſq; literas dimiſſorias impetrauerit, ita vt ſatis nō ſit, id generatim ab epiſcopo conceſſum eſſe, ſed hac conceſſione ſemper opus ſit ſingulis, &c.

Poſſunt etiam ipſi Abbates eoſdem ordines conferre alijs Regularibus qui dimiſſorias ſpeciales Superiorum ſuorum & ſpecialem conſenſum epi ſcopi loci habuerint, ac præterea aliis ſæcularib. qui aliorum Epiſcoporū iuriſdictioni ſubiecti ſint, dummodo ſuperiorum ſuorum dimiſſorias attu lerint, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci, in quo ordines huiuſmodi cupiunt ſuſcipere.

Poſſunt etiā ex priuilegio Apoſtolico (de conſenſu tamen ordinarii vt ſupra) confirmationis ſacramentum conferre; prout declarauit ſacra Cō gregatio prædicta in ſeſſ 7. can, 3. de confirmatione.

Præſcriptæ declarationes reperiuntur etiam impreſſæ in compēdio Pri uilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendi cantiū, nouiſſime impreſſo Brixiæ anno 1590. in verbo ordines ſacri, fol. 457. & 458.

ADDITIO In ordinatione Regularium diſpēſatio ſuper interſtitijs pertinet ad Epiſcopū ordinantē, dēt tamē fieri mentio in literis dimiſſorialib. ſuorum ſuperiorum petentiū ab Epiſcopo, vt ſuper illis diſpenſare dignetur attētā neceſſitate uel utilitate eccleſiæ ſeu religionis, prout refert Sorb. in cōpend. Priuil Mend in uerbo ordines ſacri Quomodo intelligatur arbitrium Epiſcopo conceſſum authoritate Concilij Trid. ſeſſ 23 de ref. c. 1 in diſpenſando ſuper interſtitiis, & an Epiſcopus tacite aliquem diſpenſare cenſeatur. Pro horum dubiorum deciſ. remittimus lectorem ad Maio. lib. 3. de irregul cap 24. num. 13 ad Lopez ad Diaz. cap 25. in uer una eadem dic, & ad Menoch. de arbit. iud lib. 2. cent. 5. caſu 164 qui doctores uno ore illa determinant, ſic ampliando etiam ſi ab alio epiſcopo ordinetur de licentia tamen ſui epiſcopi, & Nauar de primo agit. in conſ 27. num 2. de tempor. ordin. in antiq Itē quæ dicatur eccleſiæ neceſſitas, & utilitas, ut ſufficiēs cauſa ad dipenſandū reputetur poſt gloſ in ſum diſt. 74. Abb. & Zabar in capit. quæris de ætat. & qualit hoc & alia egregie reſoluit Sorbus loco præalleg. Notādū inſuper circa annū interponendū ab uno ad alterū ordinem ſacrum attendendum eſſe annum eccleſiaſticum, non autem ſolarem. Hinc ſacra Congregatio de-

Ita declarauit ſacra Congreg. Cō. die 7. Septem. 1593. ut teſtatur Io. Bapt. Confectius in collect. priuileg. ſacr. ord. fol. 136.

clara-

claruit eos qui ad ſubdiaconatus ordinẽ quatuor temporib. Quadrageſimæ promoti fuerint, poſse anno ſequenti eiſdẽ quatuor temporib. Quadrageſimæ ad Diaconatũ promoueri, licet, annus naturalis integer tunc lapſus non fuerit, cum futuro anno Paſchæ feſtum celerius, quam ſuperiori celebretur.

Sciendum eſt etiam qualiter extat Sanctiſſ. D.N.D. Clementis diuina prouidentia Papæ octaui Conſtitutio contra eos qui cum ad ſacrum Presbiteratus ordinem minime promoti ſint, Sacerdotis tamẽ authoritatem temere ſibi aſſumentes Miſſarum celebrationes vſurpare, & Sacramentũ Pœnitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt. Ro. publicata die 5. Decemb. 1601. tenoris ſequent.

Cõgruit ti. de clerico non ord. miniſtran.

ET ſi alias fel. rec. Paulus Papa IV. prędeceſſor noſter ad nefariam, & ſacrilegam quorundam hominum temeritatem coercendã, qui cum ad ſacrum presbyteratus ordinẽ minime promoti ſint, Sacerdotis tamen authoritatẽ ſibi temere aſſumentes, Miſſarum celebrationem vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ miniſtrare præſumunt, decreuerit huiuſmodi delinquentes a Sanctę Inquiſitionis Iudicib. tradi debere curiæ ſæculari debita animaduerſione puniẽdos, poſtea fe. mem. Sixtus Papa V. etiam prædeceſſor noſter prædictum Pauli Papæ Quarti decretũ innouari, ac ſerio obſeruari mandauerit, eo tamen dictorum hominum prorupit audacia, vt prætextu ignorationis hmõdi decretorum, ac pœnarum contra ipſos, vt pręfertur, inflictarum, illis ſe minimè ſubiacere, & obnoxios eſſe putẽt, ac propterea ſe ab eiſdem liberari, & abſolui poſſe prętendant. Nos igitur animaduertentes hmõdi perditos, & nefarios homines ad ſacrũ Presbireratus ordiné non promotos Miſſarum celebrationem vſurpare præſumẽtes nõ ſolũ actus idolatriæ ſaltẽ extrinſece, ſeu ꝑ externa, & viſibilia Religionis, & pietatis ſigna exercere, ſed etiam quantũ in ipſis eſt, efficere, vt Chriſti fideles, qui credunt eos ordinatos eſſe, & ritè cõficere Sacramẽtum Euchariſtiæ, idololatriæ crimen ignoranter incurrant, purum videlicet Panẽ, & Vinum tanquã verũ Chriſti Domini noſtri corpus, & ſanguinem eiſdem adorandum proponentes. Confeſſiones autem audientes nõ ſolum Sacramenti Pęnitentiæ dignitatẽ contemnere, verum etiam Chriſti fideles decipere, dum ſcilicet inique ſibi aſſumunt gradum Sacerdotalem, authoritatem abſoluendi a peccatis magno cum periculo, & ſcãdalo plurimorum; Propterea, ut grauiſſima hæc ſcelera cõmittẽtes, poſthac debito ſupplicio puniantur, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudinæ S. Inquiſitionis iudicum conſcientiæ conſulere, & ne in futurum de pęna hiſce delinquentib. imponẽda dubitari poſſit, ꝓuidere volẽtes ſupradictorũ prædeceſſorũ noſtrorũ veſtigiis inhærentes, hac perpetuò valitura Cõſtitutione decernimus, atque ſtatuimus, vt quicũq; nõ promotus, ad ſacrũ Presbyteratus ordinẽ repertus fuerit miſſarum celebrationem vſurpaſſe, vel Sacramentalé confeſſioné audiuiſſe a Iudicib. Sanctæ Inquiſitionis, vel locorum

corum

Digitized by Google

corum ordinarijs tanquam Eccleſiæ miſericordia indignus à foro eccleſiaſtico abijciatur,& ab ordinibus eccleſiaſticis,ſi quos habuerit,ritè degradatus,ſtatim Curiæ ſæculari tradatur per Iudices ſæculares debitis pœnis plectendus. Non obſtantibus Cõſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis,ac in concilijs,etiam generalibus editis, etiam in corpore iuris clauſis;Quibus omnibus,& ſingulis illarum tenores pro ſufficienter expreſſis,& ad verbum inſertis habentes,ſpecialiter, & expreſsè derogamus,cęteriſq; contrarijs quibuſcunq;. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cætero allegari,aut prætendi nunquam poſſit, atq; vt præſentes literæ omnib. innoteſcant, volumus illas ad Valuas S. Ioãnis Lateran. & Principis Apoſtolornm de Vrbe Baſilicarum,& in Acie Campi Floræ more ſolito publicari,& affigi, atq; ijs inde amotis earundem exempla,etiam impreſſa ibi affixa relinqui, factaq; huiuſmodi publicatione omnes,qui in Vrbe poſt menſem,qui verò extra eam,& citra Montes,poſt quatuor menſes,qui demum vltra Montes fuerint poſt decẽmenſes a die publicationis præſentiũ cõputandos afficere,& arctare,ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent. Ac præterea mandamus earundem præſentium literarum exemplis etiam impreſſis,& manu Notarij publici ſubſcriptis,& Sigillo Officij Sãctę Romanæ Inquiſitionis, vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutę munitis, eandem prorſus fidem haberi, quæ hiſce præſentibus,haberetur,ſi eſſent exhibitæ,vel oſtenſæ. Dat. Romę apud Sanctum Petrũ ſub Annulo Piſcatoris, Die prima Decembris 1601. Pontificatus noſtri Anno Decimo.

POENAE PECVNIARIAE.

COmmunis eſt ſcribentium concluſio in cap. vt clericorum,de vita, & hon. cler. addendo etiam Fel.in c.irrefragabili,§.cæterũ,de off. ord. & Petr. Foller.in pract.crim.can.ca.33.nu.126 Poſſe aliquãdo Ep̃m correctionis zelo Clericos pro delicto pœna pecunia punire, potiſſime vbi ea magis timeretur,iuxta glo. in cap.licet,& ibi Panor. de pœnis, videretq; alias pœnas negligi,& paruipendi,& ad emendationem nihil proficere,adhibita tamen cautela ne in illa imponẽda modum excedat, ſed peccati qualitatem,& perſonarũ cõditionem attendere debet,& quod ipſis Doctorib. vti honeſtius (ſequendo Hoſtien. in ſum.de off.ord.§.quid pertinet)viſum eſt,nempe vt illam pœnam Ep̃s ad effugiendam auaritiæ ſuſpicionẽ,ſibi non retineat,in propriam conuertendo vtilitatẽ,ſed in pios vſus eroget,& deputet,id expreſſe decreto Conc. Trid.ſeſſ.25.de ref.c.3. præcipitur,vt mulctæ pecuniariæ, eo ipſo quod exactę fuerint,pijs locis aſſignentur,adeo quod refertur Sacram eiuſdem Concilij Cõgregationẽ cẽſuiſſe,nec poſſe Ep̃m ex mulctis, & pœnis, quas exigi contigerit in eius Curia aliquã portionem Vicario ſuo aſſignare pro eius mercede;Super quo etiam Conc. Tolet.celebratum anno 1565 actio.2.cap.14 relatum ab Ignatio Lopez in addit.ad Diaz.in pract.crim. can.ca.145.diſpo

ſuit

fuit, vt ſequitur pœnę pecuniarię ſi quando à Iudicibus Ordinarijs, iuxta rationem delicti, vel delinquentis qualitatem, eas imponi contigerit, in pios tantũ vſus, & pro executione iuſtitię, non pro priuata Epõrum vtilitate expendantur arbitrio Epi, vel eius Vicarij; Deputeturq; ab eodem Epõ, qui eaſdem pœnas recipere debeat, earumq; rationem reddere teneatur. Hactenus verba Cõc. Tolet. Pluraq; imitatione digna circa dictarũ pœnarum iniunctionem, depoſitionem, adnotationem, ac diſtributionem faciendã, Gabriel Paleot. S.R.E. Cardinalis dictauit, & ordinauit in ſuo Archiepiſcopali Bononien. par. 4. tit. de cauſis in foro Epiſc. fol. 270. & laius par. 6. tit. de adminiſtratione fori Archiep. fol. 435. & ſeq. Illud ſanè concordi omnium conſenſu, (Felino atteſtante loco indicato, ſub n. 6.) admittitur, vt in caſu quo Eps euidenter indigeret, ac pauper eſſet licitè poſſit dictas pœnas ſibi vendicare, & in proprium vſum expendere; In quam ſententiam deſcenderunt etiam Henric. Bott. in tract. de Synodo Epiſcop. par. 3. ſub nu. 25. ibi, puro tamen, &c. Couar. lib. 2. var. reſol. cap. 9. ſub nu. 6. ac Fuſc. de viſitat. lib. 1. ca. 31. nu. 3. Ego tamen adhuc tutius exiſtimarem conſulendam eſſe Sacram Congregationem notificando, & redditus, & onera Epiſcopatus.

PRAECEDENTIA.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod per Gregor. xiij. edita fuit declaratio circa Pręcedentiam Fratrum Mendicantium, & Confraternitatum Laicorum in proceſſionibus, vt patet ex eius conſtitutione Romę publicata die 17. Iunij 1585. fol. 1323. in Bullario incipien. Expoſcit paſtoralis officij, & infra.

De nobis attributę poteſtatis plenitudine volumus & Apoſtolica authoritate decernimus, ꝙ quicunq; ex dictis Fratribus mendicantibus inter ſe de præcedẽtia hmõdi contẽdentibus, aut Confratrib. confraternitatũ prędictarũ, inter quos lites, & cauſæ prẽmiſſorũ occaſione ortę iam ſint, ſeu oriri contigerit in futurũ, qui in quaſi poſſeſſione pręcedentię, ac iuris præcedendi ſunt ij, (quibuſcunq; reclamationibus, proteſtationibus, appellationib., & alijs ſubterfugijs prorſus remotis, & ceſſantib., & poſtpoſitis) in proceſſionibus tam publicis, quam priuatis præcedere debeãt: quãdo vero non probetur, aut non conſtet de quaſi poſſeſſione præcedentiæ huiuſmodi inter fratres quidẽ Mendicantes ii qui antiquiores in loco controuerſiæ, inter Cõfratres vero inter ſe litigãtes ij, qui prius ſacris vſi ſunt, in proceſſionib. tã publicis, ꝙ̃ priuatis ꝑcedere debeãt, ita vt ſi contigerit noua monaſteria aut domos alicuius ordinis Mẽdicãtiũ in loco, in quo alteri⁹ ordinis ex dictis Mẽdicãtib. monaſteria, aut dom⁹ prius erecta, & inſtituta ſint ille ordo, qui prius monaſteriũ ſeu domũ in loco habuerit, ꝑcedat. Præterea q̃a inter prædictos ordines plerũq; alia in ꝓceſſionib., & alia in cõciliis generalib., & alijs actibus publicis, ſiue priuatis, ratio circa modũ ꝑcedendi ſeruatur, nolumus per præſentes ꝑrogatiuis

rogatiuis dictorum ordinum quoad præcedētias huiuſmodi quę proprijs ordinib. præterquam in proceſſionibus prædictis debentur, aut fratribus Capuccinis nuncupatis, qui in proceſſionib. publicis ſub Conuentualium Sancti Franciſci, aut Minorum de obſeruantia fratrum nuncupatorū Cruce, vt ſolent, incedere poſſint, aliquod præiudiciū generari. Sicq. per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtantibus &c.

Et quoniam poſt dictam Cōſtitutionem ortæ fuerunt multæ lites, ideo, die 26. Auguſti 1593. Sacra congregatio Illuſtriſſimorū & Reuerēdiſſimorum DD. Cardinalium negotiis, & conſultationib. Epiſcoporum & regularium præfecta, ad tollendas omnes lites, & controuerſias, quæ inter Regulares plerunque ſolent oriri, ſuper eorum præcedentia in proceſſionib. cæteriſque actibus tum publicis, tum priuatis, illud in futurum obſeruandum cenſuit, quod in hac alma Vrbe omnium magiſtra ſeruatur.

Die 30. Auguſti 1593. Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ D. Card. Alexandrinus retulit ſupraſciptam Congregationis ſententiam ſanctiſſimo placuiſſe, & iuxta eam in caſibus occurrentibus ſemper reſcribi, & ſi opportunum fore videbitur generalem conſtitutionem deſuper fieri mandaſſe illa, Gre. XIII. quæ incipit. Expoſcit, aliiſque contrariis quibuſcunq; non obſtātib.

Habētur iſtę declarationes impreſſęin Priuilegiis ordin. Camalduleſ. fol. 218. & in collectione Priuilegiorum ſacrorum ordinum Mendicantiū & non Mendicantium per Io. Bapt. Confectium fol. 188. Impreſſ. Florētiæ.

De præcedentia in proceſſionibus inter regulares, & clericos ſeculares plura tradit Præpoſ. in cap. cōcilia. §. Epiſcopus 17. diſt. ad quem ſpectet diffinire controuerſias, quæ oriri ſolēt circa præcedentiā in proceſſionib. vide Conc. Tri. ſeſſ. 25. de regular. c. 13. & nouiſſime Roderi. tom. 3. quæſt. regular. 1. Item an omnes clerici de iure teneantur accedere ad proceſſiones, vide Archid. Gemin. & Præpoſ. in c. quando 38. diſt. & Felin. in c. dilectus, nu. 7. de off. ordin. & quid in Religioſis, vide Panor. in c. nimis praua, el. 2. de exceſſ. prælat. Hodie tamen per Conc. Trident. d. c. 13. ſancitum eſt vt exempti omnes tam clerici ſeculares, quam regulares; etiam monachi, ad publicas proceſſiones vocati accedere cōpellantur, ijs tantū exceptis, qui in ſtrictori clauſura perpetuo viuūt, & publicæ proceſſiones dicerētur veluti ſi pro bono publico indictæ eſſent, vt alias eſſent conſuetæ & publicæ, vt declarauit ſacra Cōgregatio, vel etiam vt inquit Abb. loc. cit. nu. 3. quando proceſſio fieret ex magna cauſa, vt in nouo introitu Epiſcopi, vel imminente peſte ſeu alio flagello, vel ad generales litanias, quæ fiunt poſt Paſcha ante feſtum Aſcenſionis, vt ibi per eum. Verum non obſtante d. decreto Cō. Trid. c. 13. cenſuit Sacra congregatio ſi monachi ſeu Regulares vere vltra dimidium milliare è ciuitate diſtarent, non eſſe vtique compellendos ab Epiſcopo accedere ad proceſſiones.

An in caſu, quo Regulares exempti tenētur accedere ad proceſſionēs, ſi citati, ſeu vocati venire renuerent, poſſit contra eos Epiſcopus p cēſuras procedere, & videtur dicendum, qđ nō, ſed per alias pœnas eccleſiaſticas ex Gambar. in tract. de poteſt. legati à latere lib. 8. cap. fin. nu. 77. & Henri. in ſum.

in ſum.lib.7.de indulgent.c.25.ſub §.7. Et quid in Religioſis,qui ex priuilegio eis conceſſo habent,vt non teneantur ire ad proceſſiones, ſi ab Epiſcopo vocati pluries acceſſiſſent,an debeant iterato eodem modo accedere. Reſpõdeo quod nõ,tũ quia priuilegiũ eſt facultatis,& poſſunt ire ſi volũt;& ſi nolũt,abſtinere;tũ quia precario videtur iuiſſe,& ſic nullũ ius eſt Epiſcopo acquiſitũ,vt in ſpecie determinat Calderin.in conſ.8.ſub tit.de regular.quem refert,& ſequitur Felin.in c.dilectus,ſub nu.7.de off. ordi.

Circa confraternitates laicorum, quæ laicorum Confratriæ nuncupantur an ſint loca religioſa,deq; aliis in propoſito, late tra. Io.Gutierrez.li. 1.canon. q.q.c.35.Itẽ in quibus Epiſcopus,& in quibus Iudex laicus ſe intromittere poſſint citra has cõfraternitates & laicorum collegia, vide Pari.notabiliter in conſ.74.vol. 4.& Nauar.in conſ.3.de foro compet.in nouis,Borgnin.Caual.deciſ.17.nu. 60.par.2.quib.adde Conc. Trid.ſeſſ. 22. de refor.c.8.& Item an poſſint cõpelli ab Epiſcopo, & cenſuris diſtringi vt accedant ad publicas proceſſiones. Reſpondeo pluries per Sacram Cõgregationẽ fuiſſe decretũ non poſſe cõpelli,vt fuit etiam reſcriptum Epiſcopo Scalenſi tenoris ſequentis. Reuerendiſſime Domine vti frater.Quãuis theſaurij Magiſtri, & Confratres Sanctæ Mariæ Annunciatæ magis cõſcientiæ ſuæ,ac pietati ſatisfeciſſent. ſi amplitudini tuæ, eos ad publicas proſeſſiones vocati morem geſſiſſent,cum tamen ad eas accedere deteſtatuerint,neque ab amplitudine tua compelli,neque vllis propterea cenſuris diſtringi,atque innodari debuerunt,quod ſæpius alias conſulti reſponderunt Illuſtriſſimi Patres Sacri Conc. Trid.interpretes, itaq; interdictũ hac de cauſa latum protinus tollas oportet,ac de cætero a ſimilib.cõpulſionibus omnino abſtineas. Deus amplitudinem tuam incolumen ſeruet.

Romæ die 6.Maij.1597.

Amplitudinis Tuæ vti frater. Cardinalis Matthæius.

PRAEDICATOR.

Cõgnit. de priuileg. Leo.X.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt,quod de Prędicatorum officio, eorumue examine, & approbatione extat Leonis X.cõſtitutio in Cõcilio Lateran.fol.205.in Bullar.incip.Supernæ,& infra.

Sacro approbante Concilio ſtatuimus,& ordinamus,vt nullus,tã clericus ſecularis,quam cuiuſcunque etiam Mendicantium Ordinis Regularis aut quiuis alius,ad quem facultas prædicandi,tã de iure,quam de cõſuetudine,vel priuilegio,aut alias pertinet,ad huiuſmodi officium exercendum admittatur, niſi prius per ſuperiorẽ ſuum reſpectiue diligenter examinatus,(in qua re conſcientiã ipſius ſuperioris oneramus)ac morum honeſtate,ætate,doctrina,probitate,prudentia,& vitę exẽplaritate ad illud aptus,& idoneus reperiatur,& hic quocũq; poſtea prędicaturus acceſſerit,de hmõdi,examine,& idoneitate ſua p literas authẽticas,ſeu alias ſui examinatoris,approbatoriſq;,Epiſcopis,& aliis locorũ ordinariis fidem legitime faciat.Mãdantes omnibus,qui hoc onus ſuſtinent, quiq; in futu

tum

rum ſuſtinebunt, vt Euangelicam veritatẽ, & ſanctam Scripturam iuxta declaratione m, interpretationem, & ampliationẽ Doctorũ, quos Eccleſia, vel vſus diuturnus approbauit, legendoſq; hactenus recepit, & in poſterũ recipiet, prædicent, & explanent. nec quicquã eius proprio ſenſui cõtrariũ, aut diſſonũ adijciant, ſed illis ſemper inſiſtant, quæ ab ipſius ſacræ Scripturæ verbis, & præfatorũ Doctorũ interpretationibus, rite, & ſane intellectis non diſcordant. Tempus quoq; præfixũ futurorũ malorũ, vel antichriſti aduentum, aut certũ diem iudicij prædicare, vel aſſerere, nequaquã præſumant, cum veritas dicat, Non eſt veſtrum noſſe tempora, vel momenta, quæ pater poſuit in ſua poteſtate. ipſoſque qui hactenus ſimilia aſſerere auſi ſunt, mentitos, ac eorũ cauſa reliquorum etiam recte prædicantiũ authoritati non modicũ detractum fuiſſe conſtet. inhibentes omnibus, & ſingulis clericis ſecularibus, vel regularibus præfatis, cæteriſq; cuiuſcunq; ſtatus, gradus, & ordinis exiſtãt, qui hoc onus aſſumẽr, ne de cętero in ſermonib. ſuis publicis, alia quæq; futura ex literis ſacris conſtanter prędicere, nec illa Spiritu ſancto, vel diuina reuelatione ſe habuiſſe affirmare, & alienas inaneſq; diuinationes aſſeuerando, aut alio quocumq; modo tractanda aſſumant, ſed ex diuinæ vocis præcepto Euangeliũ omni creaturę cũ vitiorũ deteſtatione, & virtutum comendatione enucleẽt, & declarent, & pacem ac dilectionẽ mutuã a Redemptore noſtro tantopere cõmendatã, vbiq; fauentes, non ſcindant veſtem inconſutilẽ Chriſti, ſed ab Epõrũ, & Pręlatorũ, ac aliorũ Superiorũ, eorumq; ſtatus ſcandaloſa detractione, quos corã Vulgo, & laicis non modo incaute, ſed etiam intẽperanter reprehendunt, & mordent, & ab eis malè geſtorũ expreſſis quandoq; nominib. aperta, & manifeſta redargutione abſtineant. Deniq; conſtitutionẽ felicis record. Clementis Papæ V. quæ incipit, Religioſi, quã tenore prędentiũ innouamus, & approbamus, inuiolabiliter ab eis obſeruari debere decernimus, vt hac ratione ad vtilitatẽ populi pdicantes, & cũ Domino lucrifacientes, talentum, ꝙ ab illo acceperant, ſuperlucrari, & eiuſdẽ gratiã, & gloriã conſequi mereantur. Cæterũ ſi quibuſdã eorũ, Dominus futura quędã in Dei Eccleſia inſpiratione quædam reuelauerit, vt per Amos prophetã ipſe promittit, & Paulus Apoſtolus prædicatorũ princeps, ſpiritũ, inquit, nolite extinguere: prophetias, nolite ſpernere, hos aliorũ fabuloſorum, & mendacium gregi cõnumerari vel aliter impediri minime volumus. Extinguitur namq; ipſius gratia Spiritus, Ambroſio teſte, ſi incipientib. loqui feruor contradictione ſopitur: & tunc Spiritui ſancto iniuria certe fieri dicitur. Et quoniã res magni momenti eſt, eo ꝙ non de facili credendũ ſit omni ſpiritui, ſed sũt ꝓbãdi ſpiritus, teſte Apoſtolo, an ex Deo ꝓueniãt; volumus vt lege Ordinaria tales aſſertæ inſpirationes, anteꝗ̃ publicent, aut populo prędicẽtur, ex nunc Apoſt. Sedis examini reſeruatæ intelligãtur. Quod ſi ſine more periculo id fieri nõ valeret, aut vrgẽs neceſſitas aliud ſuaderet, tũc eodẽ ordine ſeruato, Ordinario loci notificent, vt ille adhibitis ſecũ trib. aut quatuor doctis, grauib. viris, & hmõdi negotio cũ eis diligẽter examinato.

Cle. 5. de priui.

minato, quando id expedire videbunt (ſuper quo eorũ conſcientias onẽramus) licentiam concedere poſſint. Si qui autem contra præmiſſorum aliquod cõmittere quidquam auſi fuerint, vltra pœnas contra tales a iure ſtatutas, excommunicationis etiam ſententiam, a qua nõ niſi a Rom. Pont. præterquam in mortis articulo cõſtituti, abſolui poſſint, eos incurrere volumus. Et vt eorum exemplo alij attentare ſimilia minime audeãt eis prædicationis etiam officium interdictum eſſe perpetuo decernimus. Non obſtantibus, &c. Nulli ergo, &c.

Adſunt etiam aliqua Concilii Trid. Decreta; in quibus plura ad concionatores pertinentia ſtatuuntur, nempe Seſſ. 5. de ref. cap. 2. Seſſ. 24. ca. 4. & Seſſ. 25. in Decreto de purgatorio, & inſtructiones Prædicationis verbi Dei reperies apud acta Eccleſiæ Mediolanen. par 4 pag. 471. & declarationem Sacræ Congregationis de punitione Regularis prædicantis abſq; Epiſcopi licẽtia habes infra fol. 406 Quando vero poſſit parochus hanc facultatẽ in ſua Parochia dare poſt Naua. in Man ca. 25. nu. 141. exprimit Henriq. in ſum. lib. 7. de indulgent. c. 28. ſub § . 8. An autem prædicare ſit actus Sacri Ordinis, ita vt non poſſit per Epiſcopum alicui, qui non ſit in ſacris conſtitutus demandari, vide eundem Nauar. in cõſ. 2. de tempo. Ordinat. in antiq. & conſ. 7. de off. iud. deleg. in nou.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuã rei memoriã.

Sancta Mater eccleſia, cuius Chriſtus caput eſt, ingenitam ſuam charitatẽ ad omnes late diffundens, antiquæ iſraeliticæ gentis, populique Dei peculiares reliquias, pio nunq̃ deſinit affectu miſerari, grauiterq; contriſtatur iudæorũ quondã nationem præcipuis auctã muneribus, & gratijs, cuius erat adoptio filiorũ, gloria, teſtamentum, legislatio, obſequium, & ꝓmiſſa, vnde etiã Chriſtus ſaluator noſter ſecundum carnẽ naſci dignatus eſt, per diuerſas orbis partes tot iã ſecula diſperſã, ac contagioſi gregis more per inuia & inaquoſa miſere vagantẽ, verbi Dei fame, & aquæ refectionis ſiti perire, longeq; non a terrena tãtum ſup q̃ dominus fleuit, ſed ꝙ grauius eſt, a celeſti quoq; Ieruſalẽ, niſi Chriſtus quẽ negauit, confiteatur exturbari, qua miſeratione, & merore nos quoq; nõ leuiter cõmoti in dies ſemper aliquid excogitamus, vnde eorum conuerſioni, & ſaluti opportunius prouideatur, ipſiſq; ad intelligẽtiæ viam, quã ſibi prẽcluſerunt, valeant Deo propitio peruenire. Quare ſollicito hæc animo meditãtes, ac felicis recordationis Nicolai Papæ Quinti, nõnullorumq; Romanorum Pontificũ prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes, præſenti conſtitutione generali ꝑcipimus omnib. Patriarchis, Archiepiſcopis, Epĩs, & alijs eccleſiarum prælatis, etiã Cardinalatus honore præditis, vt in ſuis quiſq; ciuitatibus, terris, & locis in quibus competẽs aliquis numerus iudeorum qui ſynagogam conſtituat, cõmoratur, curẽt ſabbati, vel alio cuiuſcunq; hebdomadæ ſtatuto die ad iudeos ipſos in locum præſtitutum nõ tamẽ ſacrum, nec vbi ſacra confici ſolent, conuocatos

tos

tos peraliquem magiſtrum in theologia, aliumue idoneum virum ab eis
eligendũ cum mercede congrua illi ex ipſorum hębreorũ collatione, aut
alias prout commodius eis videbitur hæbraicè ſi fieri poterit linguę peri·
tũ ſermones, vel lectiones haberi, in quib. illis exponantur ſcripturæ vete
ris teſtaméti, Moyſis ſcilicet, & prophetarũ, præſertim verò, quæ eo ſab
bato legũtur, ſeu lectæ in eorũ ſunt ſynagogis iuxta ſanctorũ tñ patrũ in-
terpretationes, & verum catholicæ eccleſię ſenſum, ac in eis diſſeratur de
veritate chriſtianę fidei dè certo aduẽtu, & incarnatione filii Dei, illiuſq;
Natiuitate, vita, Miraculis, Paſſione, Morte, Sepultura, Deſcenſu ad infe-
ros, Reſurrectione, in cęlũ aſcenſione, de eius euangelio in toto terrarum
orbe per Apoſtolos eius & alios ſanctos prædicato, innumeris, atq; clariſ
ſimis virtutibus, & illuſtriũ miraculorũ gloria confirmato, ac de eius ſpi-
rituali & vero Regno, & de impio idolorũ cultu ſublato, & gẽtiũ vocatio-
ne, de perpetua Ieruſalem, & terrę eorundem iudeorũ deſolatione, tum
ipſorũ vbique terrarum diſperſione, captiuitate, & de aliis ſimilis argu-
menti dogmatibus, & articulis ex lege, & prophetis, de diutina pręterea,
& irrita iudeorũ aduẽtus Meſſiæ, & carnalis illius regni expectatione, de
vana eorũ quæ ſæpè quinimo quotidie eos fruſtata eſt ſpe redditus in ter
rã promiſſionis, & reſtaurationis tertij templi, & demũ de multiplicib. &
varijs errorib. & hæreſib. eorum, in quas miſerrimè ſe demerſerunt, poſt
q̃ Chriſtũ Dominũ in carne venientem agnoſcere noluerunt, & de falſa
per eorum rabinos tradita ſacrarũ ſcripturarum interpretatione, quarũ
literã, & ſenſum fabulis mendaciis, & varijs dolis, & modis detorquentes
corruperunt, & deprauarũt, & hactenus corrumpere & deprauare nõ de-
ſinunt, deque omnibus aliiſq; eos poſſint ad agnitionẽ fidei ad errorum
ſuorum correctionẽ, ad orthodoxamq; fidem conuertere, pro loci, tempo
ris, ſumptique argumenti ratione prudenter agant, veris, & ex ſacra ſcri
ptura depromptis demonſtrationib. nulla cum obtrectatione, aut iracun
dia, ſed magna cũ charitate, & modeſtia veritatis lumẽ illis aperire conẽ-
tur; ad quos ſermones, & lectiones volumus, vniuerſos, & ſingulos vtriuſ-
que ſexus iudæos a duodecim annis ſupra, infirmitate, aut alia legitima
cauſa, de qua ordinarios docere debeãt nõ impeditos, in ciuitate, & locis
vt præfertur habitãtes, vel aliunde obuenientes, ẽt ſi inibi domiciliũ non
habeant, ita per circuitũ conuenire, vt tertia ſaltẽ eorũ pars, nec vnquam
minor ſemper adſit. Quod ſi facere neglexerint interdicti cum fidelib. cõ-
mercij, & aliis pœnis arbitrio ordinarii pro contumaciæ modo imponen
dis, donec ſatisfecerint competenter ad ipſos ſermones audiendos com-
pellantur. Siquis vero de numero fideliũ ita fuerit ſalutis aut ſui, aut pro-
ximi ſui, de quo vnicuiq; mandatũ eſt immemor, qui eos a ſalutarib. hmõ
di ſermonib. ſeu lectionib. directè, vel indirectè abduxerit, aut impediue
rit, ſeu contẽderit quoquo modo, excommunicationis ſentẽtia ſit eo ipſo
ligatus, & contra eum ad alias pęnas ordinarii arbitrio oĩno procedatur.
Cęterũ imperatorẽ regeſq;, & principes oẽs, necnõ reſpublicas, magiſtra
tus, & dominos tẽporales ſęculares rogamus, & obteſtamur in domino, vt

Digitized by Google

Patriarchis, Archiepiſcopis, epiſcopis, & aliis ordinarijs prædictis, eorũ que vicariis, & miniſtris ſuum in præmiſſis auxilium præſtent, ampliſſimum ab omnipotenti Deo præmium in ſupremis gloriæ æternæ tabernaculis, habituri, &c. Datum Romæ apud Sanctum Marcum anno Incarnationis Dominicæ 1584 Kal. Septem. Pontificatus noſtri anno tertiodecimo, ſequitur publicatio facta Romæ die 14 Septembris 1584.

PRIVILEGIA REGVLARIVM.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, priuilegia Regularium fuiſſe moderata per Conc. Lateranenſe ſub Leone X. deinde per Conc. Triden. & per eius Sacrã congregationem fuiſſe factas aliquas declarationes, ac poſtremo conſtitutiones præſertim Pij iiij. Greg. xiij. quas referã. Moderatio priuilegiorũ per ſedẽ Apoſtolicã Fratrib. Mendicantibus, & aliis religioſis conceſſorum per Leonem X. facta in Concil. Lateranenſi. habetur Bullario, fol. 217. Incip. Dum intra mentis arcana, & infra.

c. per exẽ ptionẽ de priui. in 6 Concil. Trid. ſeſ. 25. de regul. c. 11.

Sacro approbante Concilio ſtatuimus, & ordinamus, quod Epiſcopi, & eorum ſuperiores, & alii Prælati præfati, Parochiales ad eoſdẽ Fratres ratione locorum ſuorũ legitime ſpectantes, quo ad ea, quæ ad Parochianorum curam, & ſacramentorum conſeruationem, adminiſtrationemq; pertinent, ſine tamen viſitatorum inſolito grauamine, vel impenſa viſitare, & illarum curam gerentes, & circa illam delinquẽtes, ſi Religioſi fuerint iuxta ipſius ordinis regularia inſtituta, intra ſepta regularis loci Sæculares vero presbyteros, & Fratres huiuſmodi beneficia obtinentes, libere tanquam ſuæ iuriſdictioni ſubiectos punire.

Ac tam prælati quam presbyteri ſæculares, qui vinculo excommunicationis legati non fuerint, miſſas in eccleſiis domorum eorumdem, deuotionis cauſa, celebrare volentes, libenter recipere debeant.

Cõc. Tridẽ. ſe. 25. de re. ca. 14. et extat declara. cõgrega. Cõc. vt infra Cle. dudũ de ſepul. et ut de Cõci. Tri. ſeſſ. de ref. c. 15. ac declar. concil. ſupra relatam.

Ac ab eiſdem Prælatis ad Proceſſiones ſolemnes pro tempore faciendas requiſiti (dummodo eorum loca ſuburbana vltra vnum miliare ciuitatibus reſpectiue non ſint remota) accedere.

Nec non ſuperiores eorundem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas confeſſiones ſubditorũ eorundẽ Prælatorum pro tempore elegerint, eiſdẽ Prælatis perſonaliter exhibere, ac præſentare, ſi eos ſibi exhiberi, & pſentari petierint, alioquin eorum Vicariis (dummodo ad Prælatos vltra duas dietas accedere nõ cogãtur) omnino teneãtur, poſſintq; illi per eoſdẽ Epiſcopos, & prælatos ſuper ſufficiẽti literatura, & aliqua ſaltẽ huiuſmodi ſacramẽti peritia dũtaxat examinari, Talibuſq; pręſentatis admiſſis, vel ẽt indebite recuſatis, confitẽtes, conſtitutioni, quæ incipit, omnis vtriuſq; ſexus, quoad confeſſionem duntaxat ſatisfeciſſe cenſeantur. Ipſique Fratres, ẽt forenſiũ, confeſſiones audire valeant, laicos tamen & clericos ſeculares a ſententiis ab homine latis nullatenus abſoluere poſſint.

Euchariſtiæ vero, & extremę vnctionis, aliaq; eccleſiaſtica ſacramenta illis, quorum ẽt infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus.

Digitized by Google

cẽtibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegare, dare nequeãt, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram notario publico facta doceretur. Eorũdem vero Fratrũ obſequio inſiſtentibus ſacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare, valeant, niſi illorum durante obſequio.

uer. confeſſor, & aliam ut infra.

Pacta autem, & conuentiones inter eoſdem Fratres, & Prælatos, atq; curatores pro tempore inita valeant, niſi per ſubſequutũ Capitulum proximum generale, vel prouinciale refutata per eos refutatio huiuſmodi intimata debito tempore fuerit.

Clem. 1. de priui.

Parochias autem cum Cruce ad leuanda funera, eorũ, qui apud eccleſias domorum, & locorum eorundem ſuam elegerint ſepulturam intrare nõ poſſint, niſi prius præmonito, & requiſito ac recuſãte parochiano preſbytero, & tũc ſine eius, ac ordinarij præiudicio, niſi eiſdẽ Fratribus ſuper hoc antiqua conſuetudo, quæ ſit in uiridi obſeruantia, & cũ pacifica poſſeſſione ſuffragetur.

Vide decretum ſacr. Congregationis ut infra.

Volentes quoque ſepeliri habitu eorundem Fratrum in clauſtro non degentes, ſed in proprijs domibus habitantes, in eorum vltima voluntate ſepulturam ſibi eligere poſſint.

Quodq; Fratres ipſi ad ordines, promouendi per Ordinarios, de grãmatica, & ſufficientia examinari, & dũmodo competenter reſpondeant, per eoſdem Ordinarios libere admitti, ac nullatenus in eorum eccleſiis, ſeu domibus, aut aliis eorum locis ab alio quã a diæceſano Epõ, vel eius vicario, ſuper hoc cum debita reuerentia requiſito, & abſq; rationabili cauſa contradicẽte, vel eo a diœceſi abſente, ad dictos ordines promoueri debeat.

Cõc Tr. ſeſſ. 23. de refor. c. 12. uide declaratione cõc. ſupra relatam in ter. ordo, fol. 377.

Nec ab alieno Epiſcopo conſecrationem eccleſiæ, vel altaris, aut cimiterij benedictionem petere, ſeu in Eccleſiis per eos pro tempore ædificandis primum lapidem per alienum Epiſcopum poni facere poſſint niſi vbi Ordinarius bis aut ter cum debitis reuerentia, & inſtantia requiſitus ſine legitima cauſa id recuſauerit.

Et abſq; curatorũ conſenſu ſponſum, & ſponſam benedicere nequeãt.

Concil. Tri. ſeſſ. 24. de refor. mat. cap. 1.

Et vt debitus honor matrici eccleſiæ reddatur, tam ipſi Fratres q̃ alii clerici ſeculares, etiam ſuper hoc Apoſtolicæ ſedis priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadæ, antequam campana cathedralis, vel matricis eccleſiæ pulſauerit, campanas in eccleſiis ſuis pulſare minime poſſint, contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.

Vide ſupra in uer. cap.

Cenſuras autem per eoſdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in matrici eccleſia ciuitatum, necnon in collegiatis, & parochialibus eccleſiis, caſtrorũ, & oppidum reſpectiue ſolemniter publicatas quando ſuper hoc ab eiſdem Ordinariis requiſiti fuerint, in eccleſiis, domorum ſuarum publicare ac ſeruare.

Cle. 1. de ſent excom Cõ. Tri. ſeſſ. 25. de regu. c. 12.

Et vt animarum vtriuſque ſexus Chriſti fidelium ſaluti vberius conſulatur, illos quorum confeſſiones pro tẽpore audierint, cuiuſcunq; ſtatus, & conditionis fuerint ad ſoluẽdũ decimas, ſiue aliã bonorũ, ſeu fructuũ

Capi. 1. de dec. in 6. clem.

cupiētes de pænit. Concil. Tri. ſeſſ. 25. de re ſor. c. 12. Vide declarationem Concilii ut infra.

quotam in locis in quibus decimæ ipſæ, aut ſimilia ſolui cōſueuerūt, etiā ſub onere conſcientiarum ſuarum monere, & hortari, ipſiſque etiam illas ſoluere recuſantibus abſolutionem denegare, & ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publicè prædicare, & perſuadere teneantur.

Conſeruatores aūt eiſdem Fratribus pro tempore à ſede Apoſtolica deputandi doctrina: & probitate præſtantes, & in eccleſiaſtica dignitate conſtituti eſſe debeant, & coram eis per eoſdem Fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas a loco ſuæ ſolitæ habitationis nullus trahi poſſit, priuilegijs ſuper hoc alias eis conceſſis nullatenus ſuffragantibus.

Excommunicati quoque ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de intereſſe tertij ageret abſolui nō poſſint, niſi præuia ſatisfactione.

Procuratores quoque, & negotiorum geſtores, ac operari leorundem Fratrum ſeruitiis inſiſtentes ſententijs excommunicationis promulgatis, illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederit aut dantib. conſilium, auxilium, vel fauorem præſtiterint.

Ca. Zab. in clem. cum ex eo de ſēt. excē. vbi gl. clem. 1. de rel. domi. C. dec. 115. et faciūt c. cū plātare §. fi. et ibi gl. ī uer. nullatenus c. priui. & c. quidam de priui. & clem. 1. §. fi. eo ti. Conc. Tri. ſeſſ. 24. de re ſor. c. 11. ubi de oblatis.

Fratres autem, & Sorores Tertii ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizochatæ, Cordellati, & alii quocunque nomine nuncupati, in propriis domibus habitantes, ſepulturam, vbi voluerint eligere valeant. Sed die Paſchatis tantum Euchariſtiam necnon extremam vnctionem, cæteraq; eccleſiaſtica ſacramenta (pœnitentiæ ſacramēto duntaxat excepto) a proprio ſacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbant, preſerēda teneantur, ac in foro ſeculari coram iudicibus ſecularibus conueniri poſſint. Et ne cēſura vileſcat eccleſiaſtica, & minoris authoritatis interdicti ſententia reputetur, iidem dicti Tertii ordinis ad diuina audienda in eccleſiis ſuorū ordinū tēpore interdicti nullatenus admittant, ſi cauſā dederint interdicto, vel cauſā ipſam nutriant, ſeu foueāt, aut dantib. auxiliū, cōſiliū, vel fauorem quoquo modo praſtiterint. Collegialiter autē viuentes, ſeu cum Clauſtralib. habitantes, ac mulieres virginalem, ſeu cælibē, aut caſtā vidualē, exp̄ſſo voto, & ſub dicto habitu vitā ducētes, priuileg. q̄b. fratres ordin. cui⁹ tertiæ regulæ habitū geſtāt, gaudere debeāt.

Omnia etiam ſingula ſupradicta ad reliquos Religioſos ordinum quorūcunq; extēdi, & per eos etiā ſeruari debere volumus, atq; decernimus Saluis tamen in reliquis deſuper non expreſſis, tā Epiſcoporum, quā Fratrū, & aliorū Religioſorum prædictorum iuribus, quib. per præmiſſa in aliquo preiudicare, ſeu quicquam innouare non intendimus. Non obſtātibus conſtitutionibus, & ordinationib. Apoſtolicis, ac ſtatutis, & cōſuetudinib. dictorū ordinum, iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoq;, & indultis, ac literis Apoſtolicis, &c. Datum Romę in publica ſeſſione in Lateranenſi ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata anno Incarnationis Dominicæ 1516. 19. Decembris. Pontificatus noſtri Anno Quarto.

Prędicta verba (expreſſo voto) declarata fuerunt deindè per eūdē Leonem X. vt per eius conſtitutionē incip. Nu per in ſacro Lateranenſi Cōcilio, & infra, Cum autem ſicut accepimus à quibuſdam nimiū curioſis vertatur

tatur

tatur in dubium, an votum prædictũ de voto ſolemni religionis intelligatur, cũ illud tria ſubſtãtialia comprehendat; obedientiam ſcilicet, paupertatem & caſtitatem, & circa dictas mulieres virginalem ſeu caſtam vidualem vitã ducentes, de virginitate, & caſtitate tantũmodo mẽtio fiat. Nos ad tollendũ omne dubiu motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine harum ſerie decernimus, & declaramus, quod in præmiſſis de voto ſolemni religionis minime intelligi debeat, ita vt mulieres virginalem, aut cælibem vitam ſimpliciter vouentes etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut proprijs domib. vel ſeorſum habitãtes, priuilegiis, & immunitatibus prædictis in omnib. & per omnia frui, & gaudere debeant. Non obſtantibus omnibus illis, quę in dicta conſtitutione noſtra voluimus non obſtare. Ceteriſq; cõtrarijs quibuſcunq;. Datum Romæ ſub annulo Piſcatoris die prima Martii 1518. Pontificatus noſtri anno Quinto.

Reperitur hæc declaratio impreſſa in collatione priuilegiorũ per Ioã. Bapt. Confec. fol. 110. & in priuileg. Minimorum f. 78. De Tertiarijs mulieribus in congregatione viuentibus videnda erit conſtitutio Pii V. incip. Circa in ver. mulieres quoq; & conſti. Greg. xiij. incip. Deo ſacris, q̃ fuerunt relatæ ſupra in verbo Monaſteria monialium fol. *336.* & 339. & iſte tertius ordo fuit reformatus per eundem Pium 5. vt in eius conſtitu. incip. Ea eſt officij noſtri ratio fol. 1019. in Bullar.

Ne liceat Regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti parocho.

Licet in Sacro generali Lateranenſi Concilio ſtatutum, & ordinatum fuerit, vt fratres Ordinum Mendicantium, cæteriq; Religioſi Regulares non poſſint intrare Parochias cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud Eccleſias Domorum, & locorum eorũdẽ ſuã elegerint ſepulturam, niſi prius præmonito, & requiſito, ac recuſante Parochæ presbytero, & tunc ſine eius, & Ordinarij pręiudicio, Significatũ tamen eſt Sacræ Cõgregationi S. R. E. Cardinaliũ negotijs Epõrum, & Regularium propoſitæ nõnullos fratres præſertim Ordinis Minorũ de obſeruantia, cuiuſdã conſuetudinis prætextu, q̃ neq; antiquitate vallari, neq; obſeruantia viridi inniti, neq; pacifica, & non interrupta poſſeſſione firmatam eſſe conſtat, contendere ſibi licere, defunctorũ funera proprio eorum parocho abſente, eoq; irrequiſito, efferre, & leuare, idq; haud leues cõtrouerſias, & altercationes aliquibus in locis, non ſine populi ſcandalo, & Dei offenſione excitaſſe, ideo volens eadẽ Sacra Congregatio omnẽ eiuſmodi diſſenſionũ, & ſcandalorum materiã & occaſionẽ præcidere, atq; in futurũ prouidere, vt tam parochi, q̃ Fratres ipſi, vnanimi inter ſe voluntate, & ea, qua par eſt charitate, vltima hæc Chriſtianæ pietatis officia defunctis præſtẽt, declarat, & huius decreti tenore ſtatuit, p̃dictis Fratrib. Ordinis minorũ de Obſeruantia, alijſq; quibuſuis Regularib. quorumcunq; Ordinum, & congregationũ, tam Mendicantium, q̃ non Mendicantium exiſtant, nulla modo licere: etiã ſpecialis alicuius conſuetudinis prætextu,

Priuilegia Regularium

Decretũ ſacra Cõgregationis.

Congruit tit. de ſepult.

Vide ſup. 403.

Parochias cũ Cruce proceſſionalitet, aut alias ad efferenda, & leuãda de funĉtorum funera intrare, vel illa leuare, & efferre, niſi vocato, & expecta to proprio defunĉti Parocho, eoq; ibidem præſente ſi tamẽ ipſe aliter fie ri non conſentiat, & permittat, vel niſi requiſitus, venire expreſſæ omnino recuſet. Atq; ita obſeruari mãdat & diſtriĉte præcipit, firmis cætero qui, & in ſuo robore permanentib. ijs omnibus, quæ ſuper quarta funerum, & canonica portione, aliiſq; iuribus, ad ſepulturas pertinentib. a ſacris Canonibus, & Conciliorum decretis, Summorumque Pontificum cõſtitutio nibus haĉtenus ſancita ordinata ſunt, vel alias ex particulari cõſuetudine vel alio iure obſeruantur. Romę die xij. Ianuarij. M.DCIV.

Alex. Card. Floren. Hieronymus Augucchius Secret.

Romæ, apud Impreſſores Camerales, M.DCIV.

Poſt Concilium Lateranenſe ſequitur Conc. Trid. vbi ẽt fuerunt mode rata, & correĉta in aliquibus Regularium Priuilegia, & ideo ſtandum eſt eius diſpoſitioni, ex d. Concil. aliqua recolleĉta habes ſupra in verbo exẽ ptio reliqua patent ex d. Conc. leĉtura, & non abs re inſerendas eſſe cẽſui quaſdam declarationes ad regulares pertinentes.

DECRETVM SACRAE CONGREGATIONIS Illuſtriſſ. ac Reuerendiſſ. DD. R. S. E. Cardinalium Sacroſanĉti Trid. Concilij interpretum ſuper intelligentia & obſeruatione c. 12. verſ. Dies etiam feſti. ſeſſ. 25. de Regular. & quædam aliæ deciſiones eiuſdem Congregationis ad Regulares ſpeĉtantes.

CONgregatio Concilij cenſuit Decretum c. 12. verſ. Dies etiam feſti, ſeſſ. 25. de Regular. ita eſſe intelligendum, vt Regularium Ritus illis feſtis ſemper maneat, quoad miſſas celebrandas, & cætera diuina officia, tam publicè quàm priuatim ab ipſis Regularib. in eorum eccleſiis perſol uẽda. Nec circa hæc ab Epiſcopis quoquomodo quicquã in cõtrariũ eiſdem Regularib. præcipi poſſe, Quod ſi de facto præceperint, Regulares neutiquã ipſis Epiſcopis obedire teneri. Verum quoad Conciones & leĉtiones, quas ijdẽ Regulares ad populum habuerint, debere ſe conforma re Euãgeliis & Epiſtolis, quibus clerus ſecularis vtitur illis diebus feſtis.

Congregatio itẽ Concilii cenſuit, Regulares, qui abſq; licentia Epiſco pi prædicauerint in eccleſijs, quæ ſuorum ordinũ non ſunt, tametſi Decre to eiuſdem Concilii. c. 12. ſeſſ. 5. contrafecerint, non poſſe tamen puniri ab Epiſcopo, ſed tantum a ſuis ſuperiorib. Regularibus.

Congregatio Concilii etiam cenſuit, Regulares monaſterii vltra medium miliare à ciuitate diſtantis nõ poſſe ab Epiſcopo compelli accedere ad proceſſiones.

Congregatio itidẽ Concilii cenſuit Epiſcopos, aut alios locorũ ordina rios vigore cuiuſuis Decreti eiuſdẽ Cõcilii, nullã habere facultatem quo uis tempore in monaſteriis domibus, & eccleſiis Regularium exemptorum,

tum,

rum,quibus non imminet cura animarum perſonarum ſæcularium, viſitandi ſacriſtias,paramenta, vaſa ſacra altaria, & cætera huiuſmodi, aut etiam tabernaculum,ſeu pyxidem, in qua Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruatur. Hier.Card.Matthæus.
Locus† ſigilli. Io.Franc.Fagnatus Sacr.Congreg.Conc.Sec.

Romæ,Ex Typographia Cameræ Apoſtolicę.1602.Superiorum permiſſu.

Declarauit etiam Sacra Congregatio die 2.Iulii 1587.
Regulares qui quoad confeſſiones audiendas idonei generaliter ab ordinariis eorumue examinatoribus reperti,& probati fuerint, generaliter, quoque & indiſtinctè abſque aliqua limitatione temporis, certorumue locorum aut generis perſonarum admittantur in Diœceſi propria.De cęteris vero qui non adeo idonei reperientur,ſi petierint ſe admitti, arbitrio ordinariorum relinquitur ipſos cum limitata facultate, prout eiſdem ordinariis magis expedire videbitur,probare, & admittere. Qui autem in domibus laicorum confeſſiones ex cauſa audierint, ſtatim Parochum admonere teneãtur, & fidem auditæ confeſſionis pro medico adueniente relinquere.
F.Michael Bonel.Card.Alex. Georgius Palearius Secret.

Inſuper ſciendum eſt,quod per Sacras Congregationes ſuper intepretatione Sacri Concil.Triden.& Regularium iuſſu Greg.xiij. declaratum fuit nempe,quod Regulares omnes in Ciuitatibus Italiæ exiſtentes,ſibi conſeruatores eligerent coram quibus conuenirentur, ac ſemel electus non niſi in capitulis prouincialibus mutarent, eorumque nomina intra menſem a die electionis Epiſcopis locorum ordinariis indicarent, alioquin coram ipſis ordinariis conuenire poſſint.
Has declarationes refert Io.Bapt.Confect.in ſummario priuileg ord. Mendic.tit.17.c.4.fol.154. & tit.4.cap.9.fol.73. & notandum quod quidam ſunt conſeruatores ſecundum iura, & priuatarum perſonarum, de quibus habetur in ca.1.& c.fin.vbi Io.And.aliique doctores de offi.deleg. in 6.& in Concil.Triden.ſeſſ.14.de refor.cap.5.quidem vero ſunt conſeruatores priuilegiorum regularũ,de quibus poſt Guid.Papa in deciſi.18. & deciſ.247.Mãdoſi.de ſignat.gratiæ ti.Conſeruatorię, Nauar.in man.c. 27.nume.125.& in conſi.1.de offic.delega. in antiq.& 2.in nou.latiſſime de eis agitur per Sorb.in Compen. priuileg.Mend. in verbo conſeruatores ordinis,Emanuel.Roderic.tom.1.quæſt.regular.quæſtio.65. & Confect.loco proxime citato quam declarationem de conſeruatoribus eligendis per regulares habes etiam in concil.Prouinc.Mediolan. quinto ſub titulo de Epiſcopo,epiſcopali iuriſdictione,& foro fol.126.in volumine actorum Eccleſiæ Mediolan.

Decretum, quo declaratur Epiſcopis, in eccleſijs Regularium Pontificalia exercentibus licere Baldachinum erigere.

DEcet Epis, pro eo, quo in Eccleſia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocunq; ſuarũ Diœceſum loco quoties eo, ibi Pontificalia exercere, aut in Pontificatibus adeſſe, & aſſiſtere contingit, eã, q̃ par eſt, reuerentiam, & honorem, decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare nõ ſine graui animi dolore, auditũ eſt, nonnullos Regulares, vano quorundam immunitatũ & priuilegiorum prætextu, Epiſcopis in eorum Eccleſiis in Pontificalib. intereſſentib., non modo renuiſſe in eis ſupra locũ Epalis ſolii, Baldachinũ erigere, verũ id etiã iuſſu ipſorummet Epiſcoporũ curantes, prohibere, & arcere auſos fuiſſe. Atque ideo Sacra congregatio S.R.E. Cardinalium negotiis, & cõſultationib. Eporum, & Regularium ꝓpoſita, facto verbo cum Sanct. Dño noſtro Clem. Papa viij. ac de Sanctitatis Suæ ſpeciali, & expreſſo mandato hoc præſenti decreto perpetuis futuris tẽporib. valituro, declarat, ſtatuit, decernit, & mãdat, vt de cætero Epi, vbi tã ex cõſuetudine, & priuilegio, q̃ ex ſacrorum Canonum cõſtitutionib., & Pont. Rom. præſcripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut Pontificalib. paramentis cum mitra, vel etiam ſola cappa induti, in, quibuſuis Regularium Mendicantium, q̃ non Mendicantinm, Monachorum, etiã Caſinenſium, Clericorum, Præsbyterorum, & cuiuſuis alterius Ordinis, & Religionis, Militiæ, Societatis, aut congregationis Eccleſiis, intereſſe poſſunt, ipſi Regulares, quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant, in loco ad ſolium Epi conſtituendum opportuno, & cõgruo, Baldachinum attollere; Eis autem id facere negligentib., aut nolentib., liceat eiſdem Epis illud aſportari, & in quacunq; eorundẽ Regularium, aut alia quantumuis exẽpta Eccleſia, ſupra, Epale, ſoliũ, ſeu Pontificale faldiſtorium, erigi facere, atq; ſub eo ſedere, & ſtare, quemadmodum in proprijs, & Cathedralib. eorũ Eccleſijs ſtare, & ſedere ſolẽt, eo tamẽ duntaxat tẽpore, quo Pontificales eiuſmodi functiones exercebũt, vel dum actus ipſe, cui in Põtificalib. aderũt, peragẽt. Siq; verò Regulariũ huic declarationi ſtatuto, decreto, & mãdato, inobediẽtes, & contumaces fuerint ſciãt ſe ab eiſdẽ Epis ad id, ꝑ cẽſuras, & pœnas eccleſiaſticas, huius Decreti virtute cogi & cõpelli poſſe, alijſq; pęnis, tã ſpiritualib. q̃ tẽporalib. arbitrio Sũmi Rom. Pont. ſubiacere, & obnoxios fore. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionib., & ordinationib. Apoſtolicis, ac dictorũ Ordinũ, Religionũ Militiarum, Societatum, & Congregationum quocunq; nomine cenſeãtur, ſtatutis, & priuilegijs quoq; indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis, & cum quibuſlibet, ẽt derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus. & inſolitis clauſulis, ac irritantib., & alijs decretis in cõtrarium præmiſſorũ hactenus quomodolibet conceſſis, cõfirmatis, & approbatis; quib. omnib., & ſingulis, etiã ſi talia eſſent, quæ ſub generali expꝛſſione, & derogatione nõ venirẽt, ſed de illis, eorumq; totis tenorib. ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua men-

Digitized by Google

tio habenda foret, eorum tenores, præſentibus pro expreſſis, & ad verbū inſertis habens Sanctitas ſua, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogat, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque. Romæ die 10. Iunij 1603.

Alex. Card. Flor. Epiſ. Prẹneſtin. Hier. Agucchius Secret.

Nota hanc declarationem pro ampliatione Clem. Archiepiſcopo, de priuileg. quia antea non poterant prohiberi ab exemptis Card. Zaba. in d. Clem. §. ſimili. imò etiā eis inuitis poterant exercere ea quæ in d. Clē. continentur, & per eoſdem Epōs poſſunt hodie compelli cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis vigore huius decreti, nam antea oportebat agere corā ſuperiore exemptorum idem Card. in d. Clem. §. fi. in fine, & dictum fuit ſupra in uer. Archiepiſcopi authoritas in 30. authoritate fol. 81.

Quaſdam alias declarationes habes ſupra in verbo confeſſor, & quantum ad quartam funeralium attinet, apud Conuentū S. Aloiſij, ſeu S. Lodouici de Neap. ordinis Minorum conſeruatur ſequens declaratio authenticata ab Auditore Cameræ Apoſtolicæ tenoris ſequentis. *In verbo caſus reſeruati. fol. 153.*

Illuſtriſſimi, & Reuerend. DD. Fratrum Minimorum Sancti Franciſci de Paula Sacra Religio à ſuis primordijs gaudet quodā Apoſtolico priuilegio per fel. mem. Iulium ſecūdum Pont. Max. Anno Domini MDVI. ſui vero Pont. 3. Beato Franciſco de Paula Patri, & Fundatori prædicti ordinis tunc in humanis agenti, & ſuæ Religioni benigne cōceſſo, in quo Indultum extitit Monaſteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis tam cōſtructa olim, quam in futurum conſtruenda nondū decimas ex Noualib., Prædijs, Hortis, verum etiam nullam Parochis eccleſiarum quartam funeralium teneri ac debere perſoluere vt in dicto Piuilegio latius eſt videre, ad huius effectum huic Sacræ congregationi præſentatam. Et quia licet hoc non obſtante aliquibus in locis prædicti eccleſiarum Parochi, & Rectores perperam forſam intelligentes Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 25. ca. 13. ſenſum, ſeu illum in eorum fauorem retorquentes nituntur à prædictis Fratribus huiuſmodi funeralium portionē ſeu quartā extorquere, quoties cadauer aliquod apud ipſorum Fratrum monaſteria ſepelliri contingit, magnas pro ea fratribus moleſtias inferentes aſſidue. Ideo Frater Petrus a Mera Prouincialis miniſter dictæ Religionis minimorū Sancti Frāciſci de Paula in caſtellæ Prouincia Illuſtriſſimis, & Reuerēdiſſimis DD. VV. humiliter ſupplicat vt ad ſedanda ſcandala, & euitanda lites dignentur declarare, an per d. ſacrū Conc. Trid. huiuſmodi priuilegio derogatum veniat quoad ſolutionem prædictam, vel decreto ipſius Cōcilij non obſtante debeat obſeruari, & Fratres d. Ordinis ab ea ſolutione immunes, & liberos cenſeri. Qnare. D. Opt. Max. congregatio concilij cenſuit huiuſmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur conceſſo minime derogatum eſſe eiuſdem Concilii decretis.

Hier. Card. Matthæius. Locus † Sigilli.

Aliam declarationem habes impreſſam 1. tomo Regular. quæſt. Emanuel.

nuel Roderici ar.39.q.1.fol.365.videlicet.

Congregatio Concilii cenſuit non comprehendi monaſteria ædificata a quadraginta annis, citra, aut quæ in dies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur, præſuppoſito quod huiuſmodi monaſteria ſunt eius religionis, cui a ſede Apoſtolica indultum ſit, vt quartam funeralem nõ debeant ſoluere Epiſcopo. Antonius Card. Carafa.

Publicato Concil. Trid. pro eius obſeruatione fuerũt editę a Pio IV. duæ conſtitutiones derogando etiam priuilegiis Regularium in his, in quib. ſtatutis, & decretis dicti Concilii contrariantur, quæ relatæ fuerũt ſupra in verbo Concil. Trid. fol. 193. de quorum priuilegiorũ abrogatione habetur per Emanuel. Roderic. to. 1. quæſt. regul. q. 8. Et cum per Piũ V. fuiſſent editæ tres conſtitutiones pro Regularib. prima incip. Et ſi Mẽdicantiũ fol. 982. in bull. ſecũda incip. Ad hoc nos Deus fol. 1135 in bul. Tertia incip. Ad exequẽdũ fol. 999. in bullario & vide infra verbo Vicarius perpetuus tãdẽ per Greg. xiij. fuit facta reductio dictarũ cõſtitutionũ pro Mẽdicãtib. & aliis Regularib. contra locorũ ordinarios ad terminos iuris, & Cõc. Trid. Rom. publ. die 23. Martii 1573. fol. 1208. incip.

In tanta rerum & negotiorum mole, qua Ro. Pontif. ex omnib. mundi partibus aſſidue premitur, vix vitari poteſt, ne aliqua interdum exiliant, quibus poſtea recognitis neceſſe eſt moderationis remedium adhibere. Cum itaq; alias feli. rec. Pius Papa V. prædeceſſor noſter, auditis grauaminib. quæ fratribus ordinum Mendicantium ab ordinariis locorum, & Parochialium eccleſiarum Rectoribus multis inferri dicebatur, ſuper ſacris concionibus, & lectionibus habẽdis, cõfeſſionib. audiendis, pœnitẽtiis iniugendis fratrib. ad ordines promouendis, celebratione Miſſarũ, Cura animarum, ſacramentorum adminiſtratione, ſepulturis, quarta funeraliũ, legatis donationib. eleemoſynis, collectionib. aliiſq; huiuſmodi iuribus, necnon decimis, & diuerſis oneribus, ac ẽt ſuper ſtatu, & regimine ſanctimonialiũ ipſis fratrib. ſubiectarũ, formatione proceſſuũ, cenſurarum publicatione, proceſſionib. pcedentia, locorũ acquiſitione, cæteriſq; aliis rebus tunc expreſſis, multa per quaſdam ſuas literas pro dictis fratribus non mõ ſtatuerit, ſed & quæ tam in Conc. Trid. decreta fuerãt ad hæc pertinẽtia declarauerit, multaq; præterea priuilegia eiſdẽ decimo ſeptimo Kal. Iunij, Põtificatus ſui anno ſecũdo, & deinde ea oĩa diuerſis alijs ordinib. & congregationib. Regularium nõ Mendicantium, ẽt per modũ communicationis conceſſerit. Poſtea per quandã ſuã conſtitutionẽ de vicariis perpetuis in parochialib. eccleſiis vnitis per ordinarios locorum inſtituendis, & portione illarum vicariis aſſignanda editã, alia ſuper cõſtitutione fratrum eorundẽ ad exercitium curæ animarum in eius parochialib. eccleſiis, quæ domib. & locis ſuis vnita ſunt decreuerit: Demum animaduerſo quod ea oĩa multis dubitationib. inuoluta, magniſq; difficultatib. obſtructa multas magnaſq; diſſentiẽtes altercationes, & lites inter prædictos locorum ordinarios & fratrũ ipſorum ordines, nõ ſine graui diuini

ui diuini cultus,& animarum detrimēto ac populorum ſcādalo cōcitaue rant,contra ac ipſe ſperabat, & præter ſuā expectationē, vt qui interdum conquereretur multa aliter,alioq; ſenſu a ſe prolata fuiſſe,quam literis expreſſa eſſent.Cupiens his mederi incommodis primū illa omnia quę regularibus aliorum ordinum,quam Mendicātium communicauerat,& ſecūdum præmiſſa conceſſerat Motu proprio reſtrinxerit: Deinde plenius ꝓuidere volens priorib. literis a ſe quoad ipſos Mendicantes magna in parte moderatis,& oēs quaſcunq; alias literas;quæ de aliis ordinibus & congregationibus extra Mendicantium ordines de obſeruantia nuncupatos emanauerāt, omnino aboleuerit,cauſas omnes iam de his etiā in Romana curia pendentes ad ſe aduocando,lites extinguendo,ac formatos ſuꝑ illis proceſſus,lataſque ſententias annullando, quemadmodum aliis ſuis literis in regiſtro proxime compertis,nūquam tamen publicatis,plenius continetur.Poſtremo circa confeſſariorum Regularium etiā Mendicantium approbationem iuxta Concilii prædicti decretum faciendam,ēt lectores in theologia graduatos, & certos alios tunc expreſſos cōprehendi debere declarauit.Nos hac tāta varietate cognita,quę ēt ex multiplici litterarū,& conſtitutionū editione procedi,præſentib. & futuris diſcriminibus occurrere volentes,De nobis attributa poteſtatis plenitudine ſtatuimus & ordinamus prædictis & aliis omnibus literis, & conſtitutionib. q̄ ab eodem prædeceſſore eiſdem de rebus pro quorumcunque Regulariū, ēt Mendicantium ordinibus,& congregationibus quomodolibet emanarūt,ac oībus & quibuſcumque in eis contentis,eam deinceps diſpoſitionē atq; deciſionē pro ſubiecta materia futuram eſſe,quæ ſiue ex iure veteri ſiue ex ſacris d.Concilii decretis, ſiue alias legitime ante dictarum literarū & conſtitutionum editionē erat,& ſi ipſæ non emanaſſent futura fuiſſet,ad quam diſpoſitionē,& deciſionē,ſuumq; priſtinum,& integrum ſtatum,ac terminum illa omnia reducimus.Quin etiam tollimus,& abrogamus omnia irritātia,& alia decreta,nec nō prohibitiones,declarationes, mandata, & quæcumq; alia ipſis litteris,& conſtitutionib. appoſita alias eorū occaſione,vel cauſa factis, his noſtris ſtatuto, ordinationi, & reductioni aduerſantia,quibuſcūq;illa ſint cōcepta formulis,ac ꝑſeruationib. declarationib.modificationib.reſtitutionib.mētis atteſtationib.derogatoriarū derogatoriis aliiſq; afficaciſſimus,& inuiolabilib.clauſulis, ēt motu,& poteſtatis plenitudine ſimilib. & ex certa ſcientia ēt ꝓ conſeruatione ſtatus regularis,& ex quibuſcunq; aliis vrgentiſſimis cauſis quotieſcūque roborata.Decernentes illa oīa pro nullis,& infectis haberi,omneſq; ſupradictos illarum vſu,cōmodo,& effectu carere,ac omnes lites, controuerſias,quæ coram quibuſuis iudicibus ſiue ordinariis,ſiue commiſſariis ēt cauſarū Palatii Apoſtolici Auditorib.& S.R.E.Cardinalibus,ēt de latere legatis,prædictarum literarum,& conſtitutionū occaſione ſuper pręmiſſis iā motæ ſunt,nec dum deciſæ,aut finitæ, vel etiam quæ iam deciſæ ſint,ſi modo tractum habeant ſucceſſiuum,eaſque rurſus,& inter quoſcunque excitari in poſterū contingat, ſecūdum prædictam diſpoſitionē,nec

aliter

aliter decidēdas: futura vero dubia & difficultates quandocūque, & vbi cunque orietur, ad nos & ſedem Apoſtolicam vbi & cætera, quæ ad decreta dicti Concilij pertinent, quotidie declarantur, omnino referenda eſſe; nec non irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his per quoſcunque ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Mandamus &c. Non obſtantibus &c. Datum Romæ &c. Anno Incarnationis Dominicæ 1572. Cal. Martii. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Quibus ſic ſtantibus deinde per Sixtum V. fuit facta confirmatio Priuilegiorum, indultorum, & exemptionum fratrum minorum, & monialiū Sancti Franciſci de obſeruantia, ac Sanctæ Claræ, & Tertii ordinis de pœnitentia, die 3. Octobris 1587. cum clauſula in his omnib. in quib. decretis Conc. Trid. non aduerſentur, vt per eius conſtitutionem incip. Et ſi mēdicantium ordines fol. 244. in bullar. cætera ergo priuilegia non aduerſantia remanent, vt clare &c patet ex diſpoſitione d. Conc. ſeſſ. 29. de regula. c. 20. in fin. ibi (in cæteris omnib. pręfatorum ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt, firma ſint, & illæſa) vt p Emanuel. Roder. in d. to. primo, quæſt. Regu. q. 8. ar. 8. & per Io. Bapt. Cōtect. in d. Summario priuileg. tit. 9. ca. vbi de Regularium priuilegiorum confirmatione, & validitate fol. 56. qui etiā tractant, An regularium priuilegia per non vſum, ſeu contrarium vſum, aut per præſcriptionē tollātur, quæ clauſula eſt clarior illa Greg. XIII. confirmantis d. priuilegia, quatenus ſint in vſu, & ſacris Canonibus, & decretis ſacri Conc. Trid. non aduerſentur ſub die 21. Aprilis 1575. fol. 1234. incip. in bullar. Benigna.

Inſuper Greg. XIII. non ſolum reuocauit tres conſtitutiones prædictas Pii V. ſed etiam per eundem fuit facta reductio quarundam literarum Pii V. ſub die 20. Nouembris 1568. pro militibus Sancti Ioannis Hieroſolymitani ad terminos decretorum Con. Trid. qui milites cum etiam regulares ſint, dictam conſtitutionem inſerendā eſſe cenſui, quæ habetur in bulla. fol. 1295. incip. Circūſpecta & infra, Motu proprio, & nō ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera voluntate, ac deliberatione, & certa ſciētia, deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & oīa & ſingula priuilegia, exēptiones, gratias, & indulta magiſtro, Conuentui, militib. & militiæ dicti hoſpitalis per quoſcunq; Romanos Pōtifices prędeceſſores noſtros, & ſedē prædictam in genere vel in ſpecie quomodolibet conceſſa, & confirmata, necnon dicti Pii V. literas ſuper eorundē confirmatio emanatas ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 29. Nouembr. 1568. Pōtificatus ſui anno tertio ad prædicti Concilii decretorū terminos tenore præſentium reducimus, ac reducta eſſe, nihilque ex ipſis priuilegiis, exēptionib. gratiis, & indultis ordinariis locorum detractū eſſe quominus ipſorum militū Vicarij, Capellani, miniſtri, ſeruientes, aſcripti coloni, procuratores, & familiares militum hmōdi quibus ea iam conceſſa ſunt, & in poſterū concedi contigerit, ab ipſis ordinariis tanquā Sedis Apoſtolicæ delegatis de eorum exceſſib. criminib. & delictis etiā extra viſitationem, quādo & quoties opus fuerit, inquiri, viſita-

Vide ſupra in uerbo monaſteria monial. Greg. xiij.

Seſſ. 24. de refor. gen. cap. 11.

viſitari,puniri,& corrigi poſſint, ipſorumq; ordinariorum iuriſdictioni plenè in prędictis ſubiecti exiſtant (Exceptis tamen iis,qui eccleſiis,alijſ que locis dictorum militum actu ſeruiunt,& intra eorũ ſepta, & domos reſident,ac ſub eorũ obedientia viuunt,quæ omnia debere ſimul concurrere intelligãtur,ſiue ijs, q legitimè, & ſecũdũ regulã pdictæ Religionis profeſſionẽ fecerint,de qua loci ordinario conſtare debeat:& ita in præmiſſis omnib.,& ſingulis per quoſcunq; Iudices &c. Nonobſtãtib.,&c.

Eiſdem Pij Papæ V.literis memoratis quo ad alia,& in eo maximè q voluit prædictorũ militum priuilegia, illorumq; confirmationem non comprehendere neq; eccleſias,neq; perſonas in his quæ ad curam animarum pertinent,ſed in his dicti Conc. Trid. decreta omnino ſeruari debere,in ſuo robore permanẽtibus. Volumus autem quod præſentium tranſumptus,&c.Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris,die 25.Nouemb.1580. Pont.noſtri anno nono. *Seſſ. 25. de regul. cap.11.*

Per eundem Greg.13.die 7.Ianuarij 1584.fuit facta declaratio facultatis ordinariorum viſitandi,& corrigendi loca, & perſonas Militiæ, & hoſpitalis S.Ioannis Hieroſolymitani in his dumtaxat,quæ cõcernũt curam animarum,aut ſacramentorum adminiſtrationem, in quibus Conc. Trid decreta,& conſtitutionem fel.rec.Pij V.ſub die 22.Septẽbris 1571. æditam ſeruari omnino voluit fol.1326.in bullar.incip.Conſueuit,& vide ca.per exemptionem de priuileg.in 6.& Conc.Trid.ſeſſ.25.de regula. c.11. & dicta Pij V.Conſtitutio ſequens eſt.

Breue per quod datur forma Epis,& alijs locorum ſuperioribus,vt tã q Sedis Apoſtolicæ delegati tantum viſitare poſſint parochiales eccleſias ordinis S.Io.Hieroſolimitani in his dumtaxat, quę curam animarũ & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt,& hoc gratis abſq; vlla impenſa,& onere fol.1134.in bullar.incip.Expoſcit & infra.

Decernimus,declaramus,ſtatuimus,omnes,& ſingulos locorũ Epos, & alios ſuperiores tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatos, omnes,& quaſcunq; parochiales eccleſias,cæteraq; beneficia eccleſiaſtica ſuarum ciuitatũ,& d oec quib. animarũ cura iminet, ad dictam religionem, eiuſq; Milites,Cappellanos,Miniſtros, Rectores,quomolibet pertinen. etiam q in eis epiſcopalem,& temporalem iuriſdictionem religio,& milites pdicti haberent,eorumq; eccleſias,Rectores,Vicarios, & Miniſtros quoſcunq; (in his tamen dumtaxat,quæ animarum curam, illiuſq; exercitiũ, ſacramentorũ adminiſtrationem reſpiciunt.)viſitare,omneſq; actus viſitationẽ concernentes exercere poſſe,& debere,ac rectores, cæteroſq; huiuſmodi miniſtros curam animarũ exercentes minus idoneos repertos, ſiquidẽ ad nutum amouibiles ſint,ſtatim amouere;ſin vero titulares ſint, illico ſuſpendere,ac ſuperiores eorũ monere, vt intra aliquẽ breuẽ terminũ in locũ amotorũ ſubrogẽt alios idoneos,prius tamẽ p ipſos Epos, & alios ſuperiores examinatos,& approbatos,titularibus vero ſuſpenſis deputẽt alios idoneos pariter examinatos,& approbatos,vt ſupra in coadiutores,ſeu Vicarios iuxta decretum Conc. ſeſſ.21.ca.6. Interea vero dũ *Pii V.*

hæc

hæc ſubrogatio, ſeu deputatio fiat ipſi Epi, & alij ſuperiores pro neceſſitate curæ animarũ prouideãt arbitrio ſuo, q̃ ſi ſuperiores dictorũ rectorũ, & miniſtrorũ intra tempus pręfixũ non ſubrogauerint, aut deputauerint vt ſupra, tũc dicto termino elapſo ipſi epi, & alii ſuperiores alios præuio examine iuxta eiuſdem Concilii formã idoneos repertos in locum amotorũ ſubrogent. Titularibus vero ſuſpenſis coadiutores deputẽt iuxta d. capitulũ ſextũ, ſeſſ.21. qui tamen in dictis parochialib. perinde inſeruiant, ac ſi ſubrogari, aut deputati ab ipſis ſuperiorib. religionis, & militũ prædictorũ fuiſſent. Volumus autem, quod Epi, & alii ſuperiores prædicti viſitationem huiuſmodi, & prædicta omnia ſolum tanquam delegati Apoſtolicæ ſedis, & gratis, & abſq; vllis dictæ religionis rectorum & miniſtrorũ impenſa, & onere faciãt, in collatione item ordinũ, necnon cõſecratione eccleſiarũ, & ſacrorum vaſorũ, ac benedictionibus, & aliis actibus ſpiritualitatem concernentibus, ac inſtitutione præſentatorum ab eiſdem militibus ad beneficia, aut approbatione, ſeu confirmatione, quas ab eiſdem fieri harum præſentium vigore contigerit, gratis omnia faciant, & diligenter attendant, vt nullos admittant, qui qualitates a concilio requiſitas non habent, ac præuio examine iuxta eiuſdem Cõcilii decreta idonei non exiſtãt, Nolumus autem Epos, & alios ſuperiores locorum ſupraſcripta facultate viſitandi vti, qui cum eadem religione, & militib. ſuper iuriſdictione Epi in locis viſitan. corã quibuſcunq; iudicibus litigant, niſi ipſi Epi, & alii ſuperiores in quaſi poſſeſſione antiqua exercitij iuriſdictionis huiuſmodi exiſterent, ſaluo tunc iure vtrique illæſo in petitorio, ſed quod Epi, & alii ſuperiores viciniores ius aliquod in iuriſdictione huiuſmodi non habentes, nullũq; intereſſe prorſus prætendentes, facultate prędicta vtantur. Nolumus item per præſentes vllum afferri pręiudicium iuri viſitandi dictas parochiales eccleſias, & alia beneficia curã animarũ habẽtia quod antea religioni, & militib. prædictis cõpetebat, inhibemuſq; expreſſe dictis Epis, & aliis ſuperiorib. ne hac facultate viſitan. eis per præſentes conceſſa alio vtantur modo, q̃ præſcripto, ſicq; per quoſcunq; Iudices, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrũ ſub annulo Piſcatoris, die 22. Septemb. 1571 Pontificatus noſtri Anno ſexto.

In confirmatione priuilegiorum religionis S. Ioannis Hieroſolymitani facta à Sanctiſ. Cle. viij. die 27. Iunii 1592. in fine addita eſt hæc clauſula, volumus autẽ quod fel. rec. Pii V 22. Septemb. anno ſexto, ac Greg. 13. prædeceſſorũ noſtrorum literis, ſub annulo piſcatoris 25. Nouẽbris anno nono Põtificatuum ſuorũ expeditis, in ſuo robore, & efficacia permanentibus, præſentes literæ con comprehendant, neq; eccleſias neq; perſonas in his, quæ ad curam animarum pertinent, in quib. decreta Conc. Trid. huiuſmodi omnino ſeruari debeant.

Poſtremò animaduertendũ eſt, qualiter vtriuſq; ſexus religioſis perſonis ordinum mendicantium Pius V. conceſſit exemptiones ab exactionib. Gabellis, pedagiis, & vectigalibus vt per eius cõſtitutionem ſub die 29. Iulii 1599. fol. 944. in bullar. incip.

Dum

Pij V.

Dum ad vberes, quos ſacri mendicãtiũ ordines in agro dominico quotidie faciunt fructus, attente reſpicimus, & attentè cõſiderationis indagine perſcrutamur, ipſorũ religionis ſinceritatẽ, & volũtariẹ paupertatis habitũ, in quibus ſub humilitatis ſpiritu, deuotũ altiſſimo pſtant famulatum; Dignum, quin potius debitũ reputamus, vt illis ea libenter cõcedamus, per quæ ſemotis quibuslibet grauaminib. promptiores eiuſdẽ altiſſimi inhæreant ſeruitiis. Hinc eſt quod nos volentes, eoſdẽ mendicãtium ordines, ac dilectos filios eorũ fratres, & monachos cæteraſq; perſonas, ac ẽt moniales qualibet eiuſdẽ ordinis ſub illorum cura degentes ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi; motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiã, ſed ex certa noſtra ſciẽtia, ac de ſede Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris tẽporib. & omnes, & ſinguli Mendicãtiũ ordinũ huiuſmodi fratres monachi, & dilectẹ filiæ in Chriſto moniales, ſeu ſorores, ac aliæ vtriuſq; ſexus perſonæ regulares vbilibet per totũ Chriſtianũ orbẽ diffuſi, & cõſtituti, illorũq; monaſteria, Cœnobia, domus, Cõuentus, Eccleſia, Capellẹ, oratoria, & alia loca ẽt vnita, ac mẽbra, & dependẽtia, necnõ terræ cultæ, & incultæ, poſſeſſiones, prædia, agri, & alia oĩa, & ſingula mobilia, & immobilia, ac ſe mouentia, & vbilibet, ac quibuſcunq; reb. cõnſiſtentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, Arrendatarii, locatarii, & affictuarii negotiorumq, ſuorũq; geſtores vniuerſi quomodolibet nuncupati, nunc, & pro eo tpe, exiſtentes in perpetuũ ab omnibus, & ſingulis exactionibus, tã vrbanis, quã ruſticis, necnon Datiis, Gabellis, pedagiis, vectigalibus, Collectis, impoſitionib. & Oneribus ordinariis, & extraordinariis tam realibus, quam perſonalibus, meris, & mixtis, etiam ſubſidio triennali, & augmento, ac facultatib. equorum taxis, multumque hoſpitiis, ac alias quibuſcunque nominibus, nũcupatis, quauis authoritate, quomodolibet impoſitis, & imponendis & quæ lacis, ac aliis quibuſuis quomodolibet imponi cõſueuerũt, & in futurũ imponentur, ac rõne quarumcũq; mercium, & rerum cuiuſcunq; generis, vel qualitatis exiſtentium, tã per mare, & aquã dulcem, quã per terrã, vndecũq; & quomodocunque pro tempore delatarum, necnon animaliũ quorũcũque mortuorum, & viuorũ, & quæ alias quomodolibet, & ex quauis cauſa, ac ſuper quibuſcũq; rebus tam in alma vrbe noſtra, quam extra eã, vbilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur, nec non a contributionibus, & ſolutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu & veſtitu, quam quocunque alio vſu ſuo tantũ, ac tã emendo quã vendendo, & aliis quomodolibet negotiando, necnon ẽt a ſolutione quadrantis pro ſingulis libris carnium de animalib. quæ nunc, & pro tẽpore ex armentis occidi cõtigerit, necnon ẽt quæ in ſuis ædib. prædiis & poſſeſſionibus priuatim detinẽt, & nutriunt, ac a contributione ſumptuum, & expenſarum, quæ aliquãdo pontib. & viis, aquẹductib. muris, mẹnibus, aliiſue machinis ſtruendis, & reparãdis ſeu reficiẽdis, ac ciuitatũ, terrarũ, & locorũ quorũcunq; fortificationibus, nec nõ ẽt aliis in omnibus, & per oĩa, ac tam

In familiarem omnium clericorũ videt. quã quã decẽſi. in 6. et cle. prẹſenti eod. titu. & Cõc. Triden. ſeſſ. 25. c. 40.

Has immunitates & omnes alii regulares per ſua priu. dicuntur hẽre, vt ſunt Benedictini, & ẽt per extẽſionem factam a Pio V.

Exẽptio a quadrãte carnis pro ſingulis libris carniũ.

Hic corrigitur. L. ad inſtruct. cum glo. Doct. C. de ſacr. ſanc. eccl. & olim correcta fuit per Aut. itē nulla cōitas. C. de epiſc. & cler. & pro eodē faciūt c. nonnullis &c. aduerſus, de imm. ec. et c. quā quam, de cenſ. in ſexto &c. ſi de ult. & ho. et alia ſuperius dicta.

in dicta vrbe, quam extra eā, vbilibet penitus, & oīno liberi, immunes, & exēpti, ac liberę & exēptę, liberaq; immunia, & exēpta ſint, & eſſe cenſeãtur, ac pro talib. teneantur, & reputētur, quodq; terræ agri, & poſſeſſiones, & loca aratiua, (vt præfertur) in illis, quæ aliquādo pro paſcuis animaliū ad certū tēpus reſeruantur nullatenus vnquā comprehendantur, nec comprehendi cenſeantur, ac ēt monaſteria, Cænobia, aliaque omnia regularia loca prædicta, pro quorumcūq; militū, tam equitū, quā peditū hoſpitiis quemadmodū magno cū noſtro dolore hucuſq; in pleriſque locis factum comperimus, nequaquam aſſignentur, nec aſſignari debeant. Et inſuper qđ fructus, redditus, prouentus, introitus, & alia q̄cūq; bona monaſteriorū, Cœnobiorū, & aliorum locorum regularium præfatorum, ab aliis, quam a Syndicis procuratorib. & religioſis fratribus monachis, & monialibus aliiſque perſonis præfatis exigi, illaque dūtaxat in beneficiū loci, uel ſuſtentationē ipſorum religioſorū fratrum, & monialium expendi, nec per alios quoſcumque, quouis nomine cenſeantur, nec in alium, quam præmiſſum vſum conuerti, ſeu expendi, poſſint, neq; debeant, niſi de conſenſu ſuperiorum illius loci, cui data; vel cōſignata, aut donata fuerint, ſeu ad quem alias ſpectabunt, nec ēt ſoli tutores, aut Curatores, ſeu protectores, & alio nomine Sanctesii, aut alias nuncupati de eiſdē bonis vllo modo diſponere poſſint. Quodq; id ipſum etiā de eleemoſynis, oblationibus, & quibuſcūq; alijs donatiuis intelligi, & obſeruari debeat, Apoſtolica authoritate, tenore præſentiū perpetuō ſtatuimus, ordinamus, volumus, & declaramus. Necnon fratres monachos, moniales, ac alias regulares perſonas eorumque monaſteria, Cænobia, conuētus, Eccleſias, cappellas, oratoria, & alia loca, & terras, poſſeſſiones, prædia, agros, & bona, necnō laboratores, Colonos, Arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac geſtores, prædicta, vt præfertur, libera, immunia, & exempta, eiſdem authoritate, & tenore facimus, ac fore, & eſſe decernimus. Mādantes ꝓpterea dilectis filijs hodiernis, & pro tempore exiſtentib. Camerę Apoſtolicę Camerario, pręſidentib. & clericis, ac cōmiſſarijs, agentib. & officialibus quibuſcunq; vt omnibus, & ſingulis, tam virorum quam mulierum monaſterijs mendicantium ordinū huiuſmodi exiſtentibus, ſub ditione noſtra temporali, mediatè vel immediate conſtitutis, tantum ſal, quantū pro eorum vſu ſuffecerit ſingulis annis omni dilatione ceſſante, & cōtradictione remota contribuere, & aſſignare, ac contribui, & aſſignari facere debeāt realiter, & cum effectib. Diſtrictius etiam in virtute Sāctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ; ac excommunicationis maioris latæ ſententiæ, ac duorū millū ducatorū auri de Camera pro una Baſilica Sancti Petri de vrbe, & pro altera, medietatibus, ſingulis monaſteriis, & locis præfatis quę moleſtari ſeu perturbari contigerit, irremiſſibiliter applicandorū pęnis, eo ipſo, ſi & quoties contrafactum fuerit, incurrendis Inhibentes &c.

Nota quod ſub reuocatione ſupra relata facta per Greg. 13. incip. Intanta fol. 410. non comprehenditur iſta conſtitutio Pii V. vt animaduertunt author Cathecheſis Neap. fol. 302. & Sorbus in d. Compen. fol. 451.

Hæc

Digitized by Google

Hæc breuiter de priuilegijs Regularium dixiſſe ſufficiat, cætera particularia ſatis abunde habentur in d. Compendio priuilegiorum cum additionib. Sorbi, ac in Compendio priuilegiorum Minimorum præſertim in verbo Notanda priuilegiorum per Paſſarellum, D. Ioan. Bapt. Confectius duos libros edidit vno volumine contentos ſic inſcriptos, collectio priuilegiorum ſacrorum ordinum mendicãtium, & non mendicantium iuxta ſacri Conc. Trid. reformationem, & Summorum Pontificum nouiſſimas confirmationes, & innouationes. alter vero ſic Summarium materiarum notabilium ex ſupradictis priuilegijs, & literis Apoſtolicis, nec non iure communi, ac decretis ſac. Cõcil. Trid. deſumptum, & ſub ſuis titulis, & ordine in vnum congeſtum, atq; redactum, Impreſſ. Florentiæ anno 1597. Nouiſſime vero Emanuel Rodericus magnum volumen edidit Regularium, & Canonicarum quæſtionum Salamanticę Impreſſ.

QVARTA EPISCOPALIS.

QVoniam ſequens Rotæ Rom. deciſio ad quartam Epiſcopalem pertinens inter volumina nouiſſimarum deciſionum diuerſorum eiuſdem Rotæ Auditorum minime excuſſa reperitur, & perſpiciens ad ſedandas lites quæ excitari poſſent, plurimũ prodeſſe, vt alijs innoteſcat, ideo communitati conſulendo, illam fideliter, ſicuti impreſſa ad manus peruenit meas, ſic typis mandare curaui.

Fuit dubitatum per Ill. & Reuerendiſſimum D. Seraphinum Oliuarijſ Rezalium Rotæ auditorem in cauſa Syracuſan. quartæ, An opera pia, in quibus conſumenda ſunt bona hæreditaria, ſint priuilegiata a iure, ita vt non debeatur quarta Epiſcopo Syracuſano, & die Mercurii 5. Martij 1586. fuit facta reſolutio infraſcripta, videlicet.

Circa propoſitũ dubiũ plures cõſideratæ fuerunt difficultates, Prima fuit, an Reuerendiſſimo D. Epiſcopo Siracuſano debeatur quarta ex relictis pro maritandis, ſeu monachãdis puellis pauperibus, & pro pane prę ſtando qualibet hebdomada pauperibus, & circa hunc articulum Domini dixerunt regulam eſſe, quod de relictis pauperib. in genere nulla debetur quarta. glo. in c. 2 in. ver. decreuit, & ibi Inn. num. 1. Abb. nu. 8. de ſepult. Bal. in l. id quod pauperibus, num. 30. verſ. addo tertiam rationem, C. de Epiſc. & cler. Rom. conſ. 233. nu. 2. verſ. tertio fallit. Petr. de Vbald. de canonica Epiſcopali c. 5. nu. 10. & 11. & cap. 7. nu. 15. & 50. & ratio eſt, quia quando relinquitur pauperibus in genere, relinquitur perſonis, non autem pijs locis, de relictis autem perſonis non detrahitur quarta Epiſcopalis, iuxta tex in c. ex parte, il terzo de verb. ſign. Inn. Abb. Petr. de Vbal. vbi ſupra. Fallit autem hęc regula in relicto facto pauperibus certi loci, quia tunc legatum videtur factum intuitu illius loci, & ſic factum loco pio, vt poſt Ioan. And. limitat Abb. in d. cap. 2. num. 3. & Pet. de Vbal. vbi ſup.

Secunda difficultas eſt, An de relictis ꝓ reſtauratione Eccl. matricis,

ædificatione, & reparatione Eccleſiarum, Monaſteriorum, Hoſpitaliũ, & aliorum locorum piorum debeatur quarta, & Domini cenſuerunt non deberi, iux. tex. in c. vlt. ibi, ſeu fabrica, de teſta. & in d. c. ex parte, ibi, vel ad fabricã, Rom. d. conſ. 233. in prin. Capy. dec. 23. n. 4. Sed circa hunc articulum inſurgit alia difficultas: An hoc caſu debeatur quarta, quãdo de præſenti non indigent reſtauratione. Nam affirmatiuam tenuerũt Hoſt. Io. And. Anch. in d. c. vlt. de teſtam. vbi Couar. exiſtimat eſſe magis communẽ opinionẽ; Contrariũ verò tenuerũt Goffred. Card. Barb. & ipſe Couar. per tex. in c. nobis 2. q. 2. quia legatum Eccleſiæ non indigente, ſeruãdum eſt in futuram Eccleſiæ refectionem, & reſtaurationem. Ideo in hoc conflictu attendẽda eſt forma legati. ſi enim teſtator vult ſtatim, vel in ſingulos annos ſolui aliquid pro reſtauratione Eccleſiæ, quæ reparatione non indigeat, tunc ſeruari poterit communis ſententia; ſi vero legat pro reſtauratione Eccefiæ, quoties ea indigebit, tunc contraria ſentẽtia erit ſequenda, & ſub hoc articulo cadunt etiam relicta pro ſubuentione Eccleſiæ reſpectu luminarium, ornamentorum, & aliorum ad cultum diuinum pertinẽtium, ex his namque non debetur quarta, d. c. fin. ſi vero vſus eſt indeterminatus, & non deſtinatus perpetuo, cultui diuino, tunc debetur quarta, d. cap. ex parte, & c. requiſiſti, de teſtam.

Tertia difficultas eſt, An de relictis pro aliis operibus piis in genere detrahatur quarta, & hæc pendet a futuro euentu, ſi enim executores diſtribuerint legatum in frabricã, luminaria, & ornamenta Eccleſiæ, vel in cõcernentia diuinum cultum, tunc quarta non deducitur, d. c. fin. & c. ex parte, & Couar. in d. c. fin. nu. 7. quia diſtributio quam facit executor cẽſetur facta ab ipſo teſtatore, l. vnum ex familia, §. 1. vbi *Dinus*, Bart. & Doct. de leg. 1. ſecus ſi executores diſtribuerent legatum in vſum non priuilegiatum locorum piorum.

Quarta difficulas verſatur circa legatum factum pro maritãdis duab. puellis ſingulis annis, & pro vna puella conſanguinea: & concluſũ fuit, neq; etiam hoc caſu deberi quartam, quia aut ſunt pauperes, & nõ debetur quarta, vt ſupra dictum eſt, cum legatum ſit factum perſonis, & nõ locis, aut non ſunt pauperes, & vltra præfatã rationem, militat alia ratio ꝙ tale legatũ non dicitur pium, & ideo ex eo quarta non debetur, Tiraq. de priu. piç cauſæ in prin. Quare concluſum fuit ſecundũ legatorum differẽtias, & diſtinctiones ſupra deductas eſſe in hac cauſa pronunciandũ.

Seraphinus Oliuarius Auditor.

REGVLAE, ORDINATIONES, ET CONSTITVTIONES Cancellariæ Apoſtolicæ Sanctiſs. D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. ſuorũ prædeceſſorũ veſtigijs inhærendo, normã, & ordinẽ reb. gerẽdis dare volens, in craſtinũ aſſumptionis ſuæ ad ſummi Apoſtolatus

Digitized by Google

ſtolatus apicem, videlicet, die vltima mẽſis Ianuarij, Anni ab Incarnatione Domini Milleſimi quingenteſimi nonageſimi primi, Reſeruationis, Cõſtitutiones & regulas infraſcriptas fecit, quas, ẽt ex tunc ſuo tempore duraturas, obſeruari voluit, & quas, Nos Alexander Sancti Laurentij in Damaſo Diaconus Card. Montaltus, S.R.E. Vicecãcellarius. die 6. menſis Februarii dicti Anni in cancellaria Apoſtolica publicari fecimus.

Reſeruationes generales, & ſpeciales.

1 In primis fecit eaſdem reſeruationes, quæ in Conſtitutione fel. rec. Benedicti Papæ xij. quæ incipit, Ad regimen, continentur, & illa innouauit, ac locũ habere voluit, etiam ſi officiales in eadem conſtitutione expreſſi, Apoſtolicæ Sedis officiales ante obitum eorum eſſe deſierint, quoad beneficia, quæ tempore quo officiales erant, obtinebãt. Declarans nihilominus beneficia, quæ dictæ Sedis officiales, qui rõne officiorũ ſuorũ hmõdi, eiuſdem Sedis Notarii erant etiam dimiſſis ipſis officiis, & quandocunq; aſſequuti fuerint, ſub huiuſmodi reſeruationibus comprehendi. Ac reſeruauit beneficia, quæ per conſtitutionem Ioannis xxij. quæ incipit, Execrabilis, vacant, vel vacare contigerit. Et ea etiam beneficia omnia, de quib. ordinarii, & alii collatores, contra Concilii Tridentini decreta diſpoſuerunt, & diſponent in futurum. *Sub. tit. de præb. inter extrauag. com.*

Reſeruatio Cathedralium Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac tempore uacation. Epiſcopatuum, uacaturorum beneficiorum.

2 Item reſeruauit generaliter omnes Eccleſias Patriarchales Primitiales Archiepiſcopales, Epiſcopales, necnon oĩa Monaſteria virorum, valorẽ annuũ ducẽtorum florenorum auri communi æſtimatione exceden. Et voluit quod exceſſus huiuſmodi in literis exprimatur; Ac etiam reſeruauit dignitates & beneficia omnia, ad collationem, præſentationem, electionẽ & quamcunquamq; aliam diſpoſitionem Patriarcharum, Primatuum, Archiepiſcoporum, & epiſcoporum, necnon Abbatum, & aliorum quorũcũque Collatorum, & Collatricũ ſecularium, & regularium quomodolibet, nõ tamen ad collationem cũ alio, vel aliis, aut etiam ad alterius præſentationẽ, vel electionem, pertinentia, quæ poſt illorum obitum aut Eccleſiarum, ſeu monaſteriorum, vel aliarum dignitatũ ſuarum dimiſſionem, ſeu amiſſionem, vel priuationem, vſque ad promotionẽ ſucceſſorũ, ad eaſdẽ Eccleſias, aut Monaſteria, vel dignitates, Apoſtolica authoritate faciendã & adeptam ab eiſdem ſucceſſoribus pacificam illorum poſſeſſionem, quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum.

Digitized by Google

Reſeruatio dignitatum, necnon ſuorum, & S.R.E. Cardinalium familiarium beneficiorum.

3 Itẽ reſeruauit generaliter diſpoſitioni ſuæ omnes dignitates maiores, poſt Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, necnon valorem decem florenorum auri cõi extimatione exceden. principales in Collegiatis Eccleſiis, Reſeruauit etiam Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, ac alias dignitates conuentuales, & Pręceptorias generales ordinum quorumcunque, ſed non militiarum, Ac quæcunque beneficia, quæ ſui, etiã, dum Cardinalatus fungebatur honore, exiſtentes, ac S.R.E. viuentium nunc, & qui erunt ſuo tempore Cardinalium familiares, continui commenſales obtinent, & in poſterum obtinebũt eorũ familiaritate durãte, ac in quib. ſeu ad quæ, ius eis competit, aut competierit, etiã ſi ab ipſa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel alias receſſerint. Declarans dignitates, quæ in Cathedralib. etiam Metropolitanis, poſt Pontificales non maiores exiſtũt, & quæ ex Apoſt. Sedis Indulgentia, vel ordinaria authoritate, aut conſuetudine præſcripta, vel alias quouis modo in collegiatis Eccleſiis principalem pręeminentiam habere noſcuntur ſub reſeruatione prædicta comprehendi debere.

Reſeruatio Beneficiorum Collectorum, & Subcollectorum.

4 Item reſeruauit generaliter omnia beneficia eccleſiaſtica quorumcunque Collectorũ, & vnicorũ in quacunq; ciuitate, vel diœceſi, qui ſuo tempore officia exercuerint, Subcollectorum fructuum, & prouẽtuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum illa videlicet beneficia dumtaxat, quæ durante eorũ officio obtinebãt, & in quib. ſeu ad quæ ius tunc eis competebat.

Reſeruatio beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.

5 Item reſeruauit omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica quorumcunq; Curialium, quos dum curia Romana de loco ad locum transfertur, eã ſequendo, decedere contigerit in quouis loco, quantumcunque etiam a dicta curia remoto.

Reſeruatio beneficiorum Cubiculariorum, & curſorum.

6 Item reſeruauit generaliter idem D.N. Papa diſpoſitioni ſuę omnia beneficia Cubiculariorum, Curſorum ſuorum.

Reſerua-

Reſeruatio beneficiorum Eccleſiarum S Ioan. Lateranen & S Petri ac B Mariæ Maioris de Vrbe, & beneficiorum titulorum Cardi. a Curia abſentium.

7 Item reſeruauit diſpoſitioni ſuæ generaliter quæcunque canonicatus, & præbendas, ac dignitates, perſonatus, & officia, in S. Ioãnis Lateranen. & Principis Apoſtolorum, ac Beatæ Mariæ Maioris de Vrbe Eccleſijs, necnon ad collationem, prouiſionem, & præſentationẽ, ſeu quamuis aliã diſpoſitionem S.R.E. Cardinalium a Rom Cur. abſentium, ratione ſuorũ Epiſcopatuum, Cardinalatus, ac ipſorum Cardinalium titulorũ, & Diaconiarum, ſpectantia, quamdiu abſentia ſua durauerit, canonicatus, & p̃bendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, cæteraq; beneficia eccleſiaſtica, cum cura, vel ſine cura vacantia, & in antea vacatura tam in eadem Vrbe, quam in Eccleſijs Ciuitatibus, & Diœceſibus dictorum Epiſcopatuum conſiſtentia ac decreuit irritum, &c.

Reſeruatio Menſium Apoſtolicorum de alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus.

8 Itẽ cupiẽs idẽ D.N. Papa pauperibus clericis, & alijs benemeritis perſonis, prouidere, omnia beneficia ecclaſiaſtica cũ cura, & ſine cura, ſecularia, & quorumuis ordinũ regularium, qualitercunq; qualificata, & vbicunq; exiſtentia, & ſingulis, Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Augusti, Octobris, & Nouembris, menſibus, vſq; ad ſuæ volũtatis beneplacitũ extra Romanã Curiam, alias quam per reſignationem, quocumq; modo vacatura, ad collationem, prouiſionem, præſentationem electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem quorumcumq; collatorum, & colatricum ſecularium, & quorumuis ordinum regularium, non tamen S.R.E. Cardinaliũ, aut aliorũ ſub concordatis inter Sedem Apoſtolicam, & quoſcumque alios initis, & per eos, qui illa acceptare, & obſeruare debuerant, acceptatis, & obſeruatis, q̃ lædere non intendit, comprehenſorum quomodolibet pertinentia, diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauit, Volens in ſupplicationibus, ſeu conceſſionib. gratiarũ, quæ de dictis beneficijs tũc vacantibus, etiam Motu proprio, fient de menſe, in quo vacauerint, diſpoſitiuè mentionẽ fieri; alioquin gratias nullas eſſe. Ac conſuetudines, etiã immemorabiles, optandi maiores, & pinguiores præbendas, necnon priuilegia, & indulta Apoſtolica circa ea, ac etiam diſponẽdi de huiuſmodi beneficiis, aut quòd illa ſub huiuſmodi reſeruationibus nunquã comprehẽdãtur, etiam cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, & fortioribus, efficaciorib., & inſolitis clauſulis, necnõ irritãtib., & alijs decretis, q̃buſuis pſonis, & collegijs cuiuſcũq; dignitatis, & ſtat⁹, gradus, ordinis, & cõditionis exiſtẽtib. quomodolibet conceſſa, aduerſus reſeruationem huiuſmodi minimè ſuffragari. Inſuper Sãctitas ſua ad gratificandũ Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epis intenta, ipſis quandiu apud Eccleſias, aut diœceſes, ſuas vere, ac perſonaliter reſederint dumtaxat, de omnib.,

Digitized by Google

& quibuſcumq; beneficijs eccleſiaſticis cum cura,& ſine cura,ſecularib., & regularib., ad liberam ipſorum dumtaxat (non autem aliorum cũ eis diſpoſitionẽ,ſeu pręſentationẽ,vel electionẽ,nec etiã cũ conſilio, vel cõſenſu,ſeu interuentu Capitulorũ,vel aliorũ,aut alias)pertinentibus quæ in antea in mẽſibus Februarij Aprilis;Iunij Auguſti, Octobris, & Decẽbris,extra curiã ipſam vacare cõtigerit.(Dũmodo alias diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata,vel affecta non fuerint)libere diſponendi facultatẽ cõceſſit;ac etiã voluit,vt ſi ipſi in collatione,aut alia diſpoſitione beneficiorum in alijs ſex menſibus, videlicet,Ianuarij,Martij,Iunij,Septembris, & Nouembris,vacaturorum (quæ etiã diſpoſitioni ſuæ, vt præfertur,reſeruauit)ſeu etiã aliorũ diſpoſitioni ſuæ,& dictæ Sedis,alias quomodolibet reſeruatorũ,vel affectorũ.ſeſe.intromiſerint, aut quominus prouiſiones, & gratiæ Sanctitatis ſuæ de illis debitum effectum conſequantur, impedimẽto quoquomodo præſtiterint,vſu,& beneficio prædictæ facultatis, eo ipſo priuati exiſtãt;ac collationes,& aliæ diſpoſitiones de beneficijs, illius prętextu deinceps faciendæ,nullius ſint roboris,vel momẽti.Illi vero q̃ gratiã alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint,acceptionẽ huiuſmodi p̲ patentes literas manu propria ſubſignatas,ſuoq; ſigillo munitas & in ſua quiſq; ciuitate,vel diæceſi datas declarare, & literas ipſas huic ad Datariũ Sanctitatis ſuæ trãſmittere teneanť,quib. ab eo receptis.& recognitis,tũc demũ,& nõ antea,vti incipiãt gratia ſupradicta. Decernentes ſic in p̃dictis omnibus p̲ quoſcũq; &c. iudicari debere,ac irritũ, &c.

De literis in forma rationi congruit expediendis.

9 Item voluit idem D.N.Papa,quod conceſſa per fel.re. Gregoriũ Papam xiiii.& Innoc.ix.prędeceſſores ſuos,& de eorum mandato expediãtur in forma Rationi congruit,ſub die coronationis ſuæ, vt moris eſt, & idem quò ad conceſſa per pię me.Greg.xiii.Sixtum Quintum, & Vrbanum vii.etiam prædeceſſores ſuos,ad ſex menſes dumtaxat, ab ipſo die Coronationis incipiendos,obſeruari voluit.

Declaratio reſeruationis Eccleſiarum, & beneficiorum per prædeceſſores reſeruatorum.

10 Itẽ declarauit,omniu,& ſingularũ Eccleſiarũ Cathedraliũ, & monaſteriorũ p̲uiſiones,quas prædicti p̃deceſſores ſui ordinationi,& diſpoſitioni,eorũ,necnon omnia & ſingula beneficia eccleſiaſtica,quæ dicti p̃deceſſores etiam prædictæ diſpoſitioni cũ interpoſitione decreti, reſeruauerant (quæ quidẽ Eccleſiæ, & Monaſteria,necnon ſic reſeruata beneficia tẽpore obitus eorundẽ prædeceſſorũ vacabãt, aut Eccleſiæ ipſæ, vel Monaſteria huiuſmodi,ſi commendata,vel eis adminiſtratores deputati nõ fuiſſent,etiã tũc vacaſſent)remãſiſſe,& remanere p̲ huiuſmodi reſeruationẽ,& decretum affecta,nullumq; de illis,præter Romanũ Pontificẽ, ea vice ſe intromittere,vel diſponere potuiſſe, ſiue poſſe quoquomodo.

Decer-

Decernentes irritum, & inane, ſi ſecus ſuper illis attentatum forſan erat tunc, vel in poſterum contingeret attentari.

Reualidatio literarum prædeceſsoris, gratiæ, & iuſtitiæ infra annum conceſsarum.

11 Item prædictus D.N. omnes, & ſingulas ab ipſis Vrbano vij. & Gregorio xiiij. ac Innocen. ix. prædeceſſorib. ſuis infra annum, ante diem obitus eorũ conceſſas, gratiæ, vel iuſtitiæ literas, tẽporibus debitis eorum exequutorib. ſeu Iudicibus non præſentatas, omnino reualidauit, in ſtatum priſtinum, in quo videlicet ante fuerant, vel pro quibus erant obtentæ, quo ad hoc plenariè reſtituit, ac decreuit. per exequutores, ſeu Iudices p̃dictos, vel ab eis ſub delegandos, ad expeditionem negociorum in eis cõtentorum procedi poſſe, & debere iuxta illarum formam.

Reuocatio unionum.

12 Item rationalib. ſuadẽtib. cauſis, ipſe D.N. omnes vniones annexiones incorporationes, ſuppreſſiones, extinctiones, applicationes, & diſmẽbrationes, ẽt perpetuas de quibuſuis Cathedralib. necnõ alijs Eccleſijs, monaſterijs, dignitatib. perſonatibus, Officiis, & beneficiis eccleſiaſticis, eorũue domib. prædiis, & locis, per ceſſum vel deceſſũ, aut quãuis aliã dimiſſionẽ, vel amiſſionẽ, qualiacunq; fuerint, inuicẽ, vel aliis eccleſiis, monaſterijs & mẽſis, ẽt capitularibus dignitatib. perſonatib. officiis, beneficiis, ac piis, & aliis locis vniuerſitatib. etiam ſtudiorum generalium, & collegiis, etiã in fauorẽ S.R.E. Cardinalium, ſeu eccleſiis, monaſteriis, & beneficiis per obtentis, quomodolibet; Apoſtolica, vel alia quauis (non tamen Concilii Tridentini) authoritate, necnon pro fundatione, ſeu datione, augmẽto vel conſeruatione collegiorum, & aliorũ piorũ & religioſorum locorũ ad fidei Catholicæ defenſiõnẽ, & propagationem, bonarumq; artium cultum inſtitutorum, factas, quæ ſuum non ſunt ſortitæ effectũ; Ac quæcunq; conceſſiones, & mãdata ſuper vnionib. annexionib. incorporationibus, & aliis pręmiſſis taliter faciendis reuocauit, caſſauit, & irritauit, nulliuſq; decreuit exiſtere firmitatis, nec alicui quaſcũq; clauſulas, vel adiectiones, aut decreta, quę Sanctitas ſua ꝓ expreſſis haberi voluit, in quibuſuis Apoſtolicis, ẽt quæ motu proprio, aut ex certa ſcientia, & conſiſtorialiter proceſſerunt, & emanauerũt literis etiam ſi in eis decretum eſſet, illas ex tũc effectum ſortitas eſſe, aut ius quęſitũ fore, quomodolibet contenta aduerſus reuocationẽ, & irritationẽ huiuſmodi, voluit aliquatenus ſuffragari.

Reuocatio facultatum quibuſuis conceſsarum.

13 Itẽ reuocauit quaſcũq; facultates conceſſas quibuſuis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Pręlatis, & ꝑſonis, necnõ Apoſtolicę Sedis

Nuncijs, ac fructuum,& prouētuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum collectoribus,de diſpenſando cum quibuſuis perſonis ſuper matrimonio cōtracto,vel contrahendo in gradu prohibito,ac natalium,& ætatis defectibus,& de incōpatibilib.beneficijs eccleſiaſticis inſimul retinendis necnō de Notarijs publicis creādis, ac diſponēdo quomodolibet de quibuſuis beneficijs eccleſiaſticis,& alias præmiſſis,officia ipſorū nunciorū,& Collectorum directe non concernentes, et ſi in literis deſuper confectis ſint clauſulæ reſtitutoriæ,& derogatoriarū derogatoriæ,& aliæ efficaciores; quas pro expreſſis haberi voluit,quoad omnia,in quib.facultates ipſę nō ſunt ſortitæ effectum, etiam ſi Nuntijs eiſdem dictæ Sedis Legatis de latere,competens ſit conceſſa poteſtas.Decernens irritum,&c.

Reuocatio facultatum conferendi beneficia reſeruata.

14 Item reuocat quaſcunque facultates,& literas deſuper confectas,per quas quicunque ſui prædeceſſores Romani Pontifices quibuſuis perſonis ordinariam collationem,ſeu aliam diſpoſitionem beneficiorum eccleſiaſticorum de iure,vel conſuetudine habētibus,quauis etiam Patriarchali, Archiepali,Epali,vel alia,dignitate,vel alio,nō tñ Cardinalatus honore fungentibus,quauis conſideratione,vel intuitu,etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine cōceſſerant,aut quamdiu viuerēt,vel ſuis eccleſiis,ſeu monaſterijs præeſſent,aut ad aliud tempus,de beneficiis eccleſiaſticis generaliter reſeruatis, ſeu affectis,ad eorum collationem,prouiſionem,præſentationē electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem,communiter,vel diuiſim ſpectantib. diſponere libere,licite valerent,aut etiam ad id per eoſdem prædeceſſores Vicarii perpetui,vel ad tempus conſtituti forent.

De Dictionibus Numeralibus.

15 Item,vt in Apoſtolicis literis cōmittēdi crimen falſi per amplius tollatur occaſio,voluit,ſtatūit,& ordinauit,quod dictiones numerales,q̄ in dictis literis ante Nonas,Idus,& Kal.immediate poni conſueuerūt,per literas,& ſyllabas extenſæ deſcribantur,& illæ ex prædictis literis,in quib. hmōdi dictionēs aliter ſcriptæ fuerint,ad Bullarium nullatenus mittātur.

De concurrentibus in Data.

16 Itē voluit,quod de concurrentib.in data eiuſdem diei ſuper vacantibus,ſeu certo modo vacaturis beneficiis,illi,quib.gratię Motu ꝑprio cōceduntur,cæteris ſimili modo gratias non habētib. alia graduati,nō graduatis, aut inter graduatos magis graduati, ac inter æqualiter graduatos prius graduati,necnon colorato titulo poſſeſſores non poſſeſſoribus ac inter perſonas alias in Curia præſentes abſentib.ab ea,ac inter præſen

tes

tes non beneficiati beneficiatis,& ſimiliter inter abſentes,cæteris parib. oriūdus non oriūdo,& diœceſanus non diœceſano.In reliquis vero ſingu li,qui prius Apoſtolicas deſup literas eorū exequutorib.pręſentauerint, aliis,in ipſorū,de quib.agi contigerit,beneficiorū aſſecutione pferantur.

De non tollendo ius quæſitum.

17 Item,ne per varias,quæ pro commiſſionibus,ſeu mandatis,& declara tionibus habendis in cauſis, plerumq; fiunt ſuggeſtiones, iuſtitia poſtponatur. idē D.N. Decreuit,& declarauit,ſuæ intentionis fore,q deinceps p quamcunq; ſignaturā,ſeu cōceſſionē,aut gratiā,vel literas Apoſtolicas, pro commiſſionibus ſeu mandatis,aut declarationib. huiuſmodi,etiam ſi Motu proprio,& ex certa ſcientia, ac etiam ante motam litem,a Sanctita te ſua emanauerint,vel de eius mādato,faciendas,nulli ius ſibi quæſitum quomodolibet tollatur.

Regula de uiginti.

18 Item voluit,quod ſi quis in infirmitate conſtitutus reſignauerit aliqd beneficium,ſiue ſimpliciter,ſiue ex cauſa permutationis,uel alias dimiſerit,aut illius commendę ceſſerit,ſeu ipſius beneficiis vnionis diſſolutioni conſenſerit,etiam vigore ſupplicationis,dum eſſet ſanus ſignatæ, & poſtea infra viginti dies a die per ipſum reſignantem præſtandi conſenſus, computandos,de ipſa infirmitate deceſſerit, & ipſum beneficium quauis authoritate conferatur,per reſignationem ſic factam: collatio huiuſmodi ſit nulla,ipſumq; beneficiū nihilominus per obitum cenſeatur vacare.

De idiomate.

19 Item voluit,quòd ſi contingat ipſum, alicui perſonę de parôchiali Ec cleſia vel quouis alio beneficio exercitium curę animarum Parochianorum quomodolibet habēte prouidere, niſi ipſa perſona intelligat,& intel ligibiliter loqui ſciat idioma loci, vbi Eccleſia,uel beneficium huiuſmodi conſiſtit,prouiſio,ſeu mādatum,& gratia deſuper,quoad Parochialem Eccleſiam,vel beneficium huiuſmodi,nullius ſint roboris vel momenti.

De non impetrando beneficium per obitum uiuentium.

20 Item,ſi quis ſupplicauerit ſibi de beneficio qūocumque, tāquam per obitum alicuius,licet tunc viuentis vacāte prouideri. & poſtea per obitū eius vacet,prouiſio,& quæuis diſpoſitio,dicto ſupplicanti per obitum huiuſmodi,denuo faciendæ,nullius ſint roboris,vel momenti.

De

De vnionibus,& vnionum confirmatione.

21 Item voluit, ꝙ petentes beneficia eccleſiaſtica aliis vniri, teneantur exprimere verum annuum valorem ſecũdum communem ęſtimationem, tam beneficij vniendi, quam illius, cui vniri petitur, alioquin vnio nõ valeat, & ſemper in vnionibus commiſſio fiat ad partes, vocatis quorũ intereſt, & idem voluit obſeruari in quibuſuis ſuppreſſionibus, perpetuis conceſſionibus diſmembrationibus, & applicationibus, etiam de quibuſcũque fructibus, & bonis eccleſiaſticis, ac etiam in confirmationib. vnionum ſingularumque diſpoſitionum huiuſmodi.

De Mendicantibus transferendis.

22 Item de Mẽdicantibus trãſferendis, qui ad alios Ordines trãſierint pro tempore, voluit conſtitutionem fel. recordat. Martini Papæ V. predeceſſoris ſuis deſuper factam, & in libro Cãcellariæ Apoſtolicæ deſcriptã, quæ incipit. Viam ambitioſæ cupiditatis, &c. firmiter obſeruari.

De male promotis.

23 Item de Clericis extra tempora a iure ſtatuta, ſiue ante ętatẽ legitimã, aut abſq; dimiſſoriis literis ad ſacros ordines ſe promoueri facientibus, pro tẽpore, ẽt voluit conſtitutionẽ pię mem. Pij II. ſimiliter prædeceſſoris ſui deſuper editã, & in dicto Cãcellariæ Apoſtolicæ libro deſcriptam, quæ incipit cum ex ſacrorum ordinum, &c pari modo obſeruari.

De moneta.

24 Item declarauit idem D. N. quod libra Turonen. paruorum, & florenus auri de camera, pro æquali valore in concernentibus literas, & Cameram Apoſtolicam computari, & extimari debeant.

De beneficijs vacaturis per promotionem ad Eccleſias, & monaſteria.

25 Item prædictus D. N. Papa voluit, decreuit, & ordinauit, quod quęcũq; cõceſſiones, gratiæ, & mandata, ẽt Motu proprio, & cũ derogatione huius cõſtitutionis, quæ ab eo, pro quibuſuis perſonis emanauerint, de ꝓuidendo eis de quibuſuis beneficiis vacaturis per promotionem quorũcũque ad Eccleſiarũ, & monaſteriorum regimina, ſi huiuſmodi cõceſſiones & mandata diem promotionis promouendorũ ipſorũ præceſſerint, nec non quęcunq; collationes prouiſiones, & diſpoſitiones pro tẽpore faciẽdę de pmiſſis, ac quibuſuis aliis beneficiis eccleſiaſticis ſęcularib. & regularibus, quę per promouẽdos, vel aſſumẽdos ad quaſcunq; Pręlaturas

inter

inter illarum vocationis,& huiuſmodi promotionis, vel aſſumptionis tẽ pore ſimpliciter,vel ex cauſa permutationis vbicunq; reſignata, vel alias dimitti cõtigerit,cum inde ſecutis pro tempore,ſint caſsę, & irritæ, nul liuſque roboris vel momenti.

De non iudicando iuxta formam ſupplicationum, ſed literarum expeditarũ.

26 Item,cum ante confectionem literarum gratia Apoſtolica ſit infor mis,voluit,ſtatuit,& ordinauit idem D.N.quod iudices in Romana Cu ria,& extra eam pro tempore exiſtentes,etiam ſi ſint S.R.E. Cardinales, cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores,vel quicunq; alii, non iuxta ſup plicantium ſignaturam ſuper quibuſuis impetrationibus, (niſi in dicta Curia dumtaxat ſint commiſſiones iuſtitiam cõcernentes,per placet, vel S.R.E. Vicecancellarium,iuxta facultatem ſuper hoc ſibi cõceſſam ſignatæ)ſed iuxta literarum ſuper eiſdem impetrationibus, & conceſſionibus confectarum tenores,& formas iudicare debeant.Decernẽs irritũ,&c.& ſi literæ ipſæ per præoccupationem,vel alias minus bene expeditæ reperiantur,ad illorum quorum intereſt,inſtantiam ad Apoſtolicam Cancel lariam remitti poterunt per eius Officiales, quibus huiuſmodi tenores, & formas reſtringere conuenit,ad formas debitas reducendæ.

De regulis Cancellariæ producendis.

27 Item attendens N. D. Papa, quod ſuper habendis de Cancellaria Apoſtolica regulis, & conſtitutionibus deſcriptis,faciliter per eos, qui in Romana Curia indiguerint, ad ipſam Cancellariam recurſus dirigi poteſt,nec conſultum foret,quod ſuper eaundẽ regularũ,& conſtitutio num,quæ iuxta varietatem occurrentium cauſarũ,& negotiorũ aliquoties immutari conuenit,probãdo tenorẽ,vel effectũ teſtiũ, plerumq; tenacem deſuper memoriam non habentiũ, depoſitionibus ſtari deberet, voluit,ſtatuit,& ordinauit,quod deinceps quilibet ex Authoribus cauſa rum Palatii Apoſtolici,& aliis,(etiam ſi S.R.E.ſint Cardinales) in ipſa cu ria pro tẽpore deputatis,authoritate Apoſtolica,iudicibus, et in cauſis actu dependentibus, ſuper hmõdi tenore vel effectu probãdo dũtaxat, ſtet,ſidemq; adhibeat cędulę,ſeu ſcripturæ deſuper a duobus de maiori parte,quod danda ſit,a tergo ſignatæ, & etiam a duobus aliis literarum Apoſtolicarum Abbreuiatoribus in ipſa Cancellaria auſcultatæ,& D.Vicecãllarii,ſeu dictam Cancellariã Regẽtis manu ſubſcriptæ vt moris eſt. Quicquid autem ſecus fieri contigerit,nullius ſit roboris,vel momenti.

De ſubrogandis collitigantibus.

28 Item D.N.cupiẽs litiũ ſuccidere an fractus, & ne noui collitigãtib. aduerſarii dentur,prouidere,voluit,ſtatuit,& ordinauit, ꝙ quoties dein ceps

Digitized by Google

ceps aliquem ſuper quouis eccleſiaſtico beneficio collitigātē, in iure, vel ad ius, quod forſan eius aduerſario in dicto beneficio competierit, ſubrogari conceſſerit (dūmodo prædictus, collitigans in dicto beneficio in tru ſus non fuerit, nec ſuper eo contra dictum aduerſarium, poſtquam illud per trienniū pacificè poſſederit, lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmiſſo iure ſiue tunc vacet, vel cū vacauerit, impetrationes, vel conceſſiones, etiam Motu proprio, infra mēſem ante conceſſionē huiuſmodi factę, nullius ſint roboris, vel momenti. Et nihilominus cupiens eorum fraudibus obuiare, qui viuentium beneficia, illorum præſertim, quibus, aut propter ſenium, aut propter infirmitatē immineret vitæ periculum, impetrant, vt illis decedentibus, tamq̄ collitigantes in eorum iuribus facilius ſubrogentur, voluit vt deinceps nullus in iure, vel ad ius in beneficio defuncti, ꝙ illo viuente in caſibus præmiſſis, vel ſimilibus impetrauerit, aliquo modo ſubrogetur ac ſubrogatio, vel gratia ſi neutri, ſi nulli, ſeu nouæ prouiſionis, aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus ſuffragetur, quod etiam ſtrictiſſimè obſeruari mādauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem, & amotionem ex quibuſuis criminibus, & exceſſibus, forſan perpetratis, etiam ſi vſque ad diffinitiuam ſententiam quæ tamen in rem non tranſiuerit iudicatam, proceſſum foret.

De ueriſimili notitia.

29 Item voluit, & ordinauit, quod omnes gratiæ, quas de quibuſuis beneficijs eccleſiaſticis cum cura, vel ſine cura, ſecularibus, vel regularibus, ꝑ obitum quarumcunque perſonarum vacantibus, in antea fecerit, nullius roboris vel momenti ſint niſi poſt obitum & ante datam gratiarū hmōdi tantum tempus effluxerit, quod interim vacationes ipſę de locis, in quibus perſonæ prædictæ deceſſerint, ad notitiam eiuſdem D. N. veriſimiliter potuerint peruenifſe.

Non ualeant commiſſiones cauſarum, niſi literis expeditis.

30 Item quod omnes, & ſingulæ cōmiſſiones cauſarū, quas in antea fieri contigerit, obtentæ, vel occaſione conceſſionum dumtaxat Apoſtolicarū de beneficijs eccleſiaſticis gratiarum, deſuper quibus literæ Apoſtolicæ confectæ non fuerint, ac proceſſus deſuper habendi, nullius ſint roboris, vel momenti.

De impetrantibus beneficia per obitum familiarum Cardinalium.

31 Itē voluit, ꝙ impetrans beneficiū vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis, teneatur exprimere nomen, & titulū ipſis Cardinalis, & ſi ille in curia fuerit, eius ad id accedat aſſenſus, alias deſuꝑ gratia ſit nulla, & idē ſeruari voluit, ſi dicti familiares eorundē Cardinaliū familiares

eſſe

eſſe deſierint, ſed ad aliorũ Cardinalium familiaritatem ſimilem tranſie rint, quoad beneficia, quæ familiaritate priori durante obtinuerint, & in quib. vel ad quæ, priori ipſa familiaritate durante, ius eis cõpetierint, ita quod quoad illa, & Cardinales, quorum prius familiares fuerint, ſuum ha beant adhibere conſenſum. Declarans pręſentem conſtitutionem locũ nõ habere in illis beneficiis, quæ familiares ipſi tempore obitus eorum in di cta Curia, vel extra eam obtinerent, aut antea obtinuiſſent, & ratione offi ciorum per eos obtentorum dictæ diſpoſitioni generaliter reſeruata, vel effecta fuiſſe apparerent. Nec non illos, quoad effectum dictæ conſtitutio nis, familiares eorundem Cardinalium cẽſeri, qui ipſorum Cardinalium familiares continui commenſales ad minus per quatuor mẽſes, etiam an te Cardinalatum, fuiſſe probarentur. Decernens irritum &c.

Super eadem familiaritate.

32 Item idem D.N. ad euitandas lites, & contentiones, quæ ex præcedẽti ſua conſtitutione exoriri poſſent, veſtigiis prędeceſſorum ſuorum inhærẽ do, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod ſi beneficia, quę per obitũ familiariũ cõtinuorum commenſalium eorundem Cardinalium in futurum vacabũt (ceſſantib. Apoſtolicis reſeruationibus) ad alterius Cardinalis collationẽ vel aliam diſpoſitionem pertinere deberent, in dicta præcedenti conſtitu tione non comprehendantur, quoad hoc, vt in prouiſionibus talium bene ficiorũ ſuper expeditione literarũ illius Card. cuius familiaris defunctus ille extitit, cõſenſus requiri debeat, ſed beneficia hmõdi ad collationem, ſeu quãuis aliam diſpoſitionem Cardinalis Ordinarij collatoris, vt pręfer tur, libere ſpectare cenſeatur, & ſi apud Sedem Apoſtolicam beneficia hu iuſmodi, per obitum dictorum familiarium vacauerint, tunc in prouiſio ne talium beneficiorum, ſuper expeditione literarũ illius Cardinalis exi gatur conſenſus, ſi in Romana Curia præſens fuerit, ad quem eorundem collatio, vel diſpoſitio, vt præfertur, peruenire deberet.

Signatura per Fiat, præferatur alteri per Conceſsum.

33 Item voluit idem D.N. quod cõcurrentib. eadem die ſuper quocunq; beneficio per Fiat, & conceſſum, ſignaturis, ex eis, per Fiat, etiam vt peti tur habens alteri per conceſſum, etiam Motu proprio habenti, præfera tur, etiam ſi in illa per Conceſſum pręgnantiores, & quantumlibet priui legiatiuæ eſſent clauſulæ.

De Annali poſseſsore.

34 Itẽ Sanctiſſimus D. N. vt improbis lites exquirentiũ motus repriman tur, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod quicunq; beneficium eccleſiaſticum tunc per annum immediatè pręcedentẽ pacificè poſſeſſum, & quod certo modo vacare prætẽditur, deinceps impetrauerit, nomen gradũ, & nobili-

tatem

Digitized by Google

tatem poſſeſſoris eiuſdem, & quot annis illud ipſe poſſiderit, ac ſpacificã, & determinatam, ex qua clare poterit cõſtare, quod nullũ ipſi poſſeſſori in dicto beneficio ius cõpetat, cauſam in huiuſmodi impetratione exprimere, infra ſex menſes, ipſum poſſeſſorẽ, ad iudiciũ euocari facere, cauſamq; ex tunc deſuper infra annũ vſq; ad ſententiã diffinitiuã incluſiue proſequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcũque inde ſequuta nullius exiſtant firmitatis, & idẽ impetrans de dãnis, & intereſſe poſſeſſorẽ præfatũ propterea cõtingentibus, ei ſatisfacere, & ſi poſſeſſorem ipſum iniuſtè friuolè, & indebitè moleſtaſſe repertus extiterit, quinquaginta florenos auri perſoluere Cameræ Apoſtolicæ, ſit adſtrictus, nec alius quã pmiſſæ vocationis modus, ẽt per literas ſi neutri, aut ſurrogationis, aut alias ſibi, quoad hoc, vt beneficiũ huiuſmodi ea vice cõſequi, aut obtinere valeat, quomodolibet ſuffragetur, illudq; nullatenus in antea letigioſũ ppterea cẽſeatur, quod ẽt extẽdi voluit ad impetrãtes beneficia eccleſiaſtica cuiuſcũq; qualitatis, per priuationẽ, & amotionẽ, vel alias propter cõmiſſa exceſſus, & crimina vacantia, vel vacatura, & ſimiliter ad impetrãtes beneficia tãquã vacãtia per deuolutionem.

De Triennali.

36 Item ſtatuit, & ordinauit idem D. N. quod ſi quis, quæcunque beneficia eccleſiaſtica qualiacunq; ſint, abſq; ſimoniaco ingreſſu, ex quouis titulo, Apoſtolica, vel ordinaria collatione, aut electione, & electionis huiuſmodi confirmatione, ſeu præſentatione, & inſtitutione illorũ, ad quos beneficiorũ huiuſmodi collatio, prouiſio, electio, & præſentatio, ſeu quęuis alia diſpoſitio pertinet, per triennium pacificè poſſederit) dummodo in beneficiis huiuſmodi, ſi diſpoſitioni Apoſtolicæ ex reſeruatione generali in corpore iuris clauſa reſeruata fuerint, ſe nõ intruſerit) ſuper eiſdẽ Beneficiis taliter poſſeſſis moleſtari nequeat, necnon impetrationes quaſlibet de beneficiis ipſis ſic poſſeſſis factas, irritas, & inanes cenſeri debere decreuit, antiquas lites ſuper illis motas penitus extinguendo.

De non appellando ante diffinitiuam ſententiam.

37 Item idem D. N. vt finis litibus celerius imponatur, & litigantiũ parcatur ſumptibus, & expẽſis, ſuorũ pdeceſſorũ cõſtitutionibus, & ſtatutis inhærendo, ſtatuit, & ordinauit, quod in cauſis pẽdẽtibus, & quas in poſterũ contigerit agitari, nulli ante diffinitiuã ſentẽtiam liceat appellare, nec appellatio ſi fuerit emiſſa, debeat admitti, niſi ab interlocutoria, quę vim habeat diffinitiuæ, vel a grauamine minime cõcernẽre negotiũ principale, quod nõ poſſit p appellationẽ a diffinitiuã ſentẽtia reparari, nullæq; cauſæ appellationũ committãtur, niſi in commiſſione exprimatur quod interloquutoria vim diffinitiuæ hẽat, vel grauamẽ ſit tale, quod in appellatione a diffinitiua nõ valeat reparari. Alioquin appellationes & cõmiſſiones

miſſiones in poſterum,& quicquid inde ſequutum fuerit,nullius ſit robo ris vel momēti cōmiſſionib.appellantiū iā iudicibus præſentatis, & exhi bitis,in ſuo robore permāſuris,in quibus,latis ſuper eiſdē ſententiis, ſecundo,vel vlterius ab eis non liceat appellare,Appellantes vero,& appel lationes, ēt ab interloquutoriis,grauaminibus huiuſmodi ſuo, vel alterius noīe ꝓſequētes,ſi ſuccubuerint,vltra expēſas,& dāna,ad q̄ reſacienda de iure cōdēnatus cōpellitur,viginti florenornm auri pęna mulctent.

Non ſtetur commiſſioni poſt concluſionem.

37 Item ſtatuit, & ordinauit, quod in commiſſionibus de iuſtitia, ſeu mandatis,etiam conſiſtorialibus,per eum ſeu de eis mandato,vel autho ritate,iu cauſis,in quibus concluſum exiſtat, in poteſterum concedēdis, etiam ſi in eis de concluſione huiuſmodi implicite, vel explicite mentio facta fuerit,nihil cenſeatur eſſe conceſſum,niſi per conceſſionē commiſſionis huiuſmodi derogetur expreſſe.

De literis Religioſorum expediendis.

38 Item voluit, & ordinauit, quod ſi aliqui Religioſi petunt aliquod beneficium ad nutum amouibile,cum clauſula,quod exinde pro ſolo nu tu Abbatis,vel Superioris amoueri non poſſit,literæ,quoad ipſam clauſnlam,nullatenus expediantur, niſi idem D. N. ponat in ſignatura, quod non poſſit amoueri, vel ad partem clauſulam ipſam concedat.

De clauſula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

39 Itē ſi committatur alicui beneficii reſignationis receptio ponatur clauſula,Attēte quoq; prouideas,&c.& ſi ex cauſa ꝑmutationis reſignationes fiant,ponatur clauſula.Quod neuter permutantium ius acquirat, niſi quilibet ipſorum ius habuerit in beneficio per ipſum reſignato.

De ſupplendis defectibus.

40 Voluit,quod ſi petatur ſuppleri defectus in genere,nullatenus literæ deſuper concedātur,niſi in petitione deſuper huiuſmodi defectus exprimantur,vel,per fiat vt petitur,ſupplicatio ſignata fuerit.

De derogatione Iuriſpatronatus.

41 Item voluit,ꝙ ſuper quouis beneficio eccleſiaſtico de iure patronatus laicorū nō expediātur literæ,niſi ponatur expreſſe, quod tale beneficiū tāto tēpore vacauit, ꝙ eius collatio ad Sedē Apoſtolicā legitimè eſt deuoluta,vel quia tēpus patronis laicis ad præſentandnm a iure ꝑfixum lapſum exiſtat,aut ad id patronorū ipſorū accedat aſſenſus, & ſi per ipſum

ſum iuri patronatus huiuſmodi derogari contigerit, iuriſpatronatus huiuſmodi mentio diſpoſitiuè, ac ſpecificè, & determinatè non autem conditionaliter fiat; & ſi illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in literis prouiſionis, vel mandati de prouidendo de dicto beneficio ſimilis mentio facta non fuerit, non cẽſeatur quomodolibet derogatum.

De commendis.

42 Item voluit, quod nulli ſeculari de regulari, nec religioſo de ſeculari, beneficijs commenda detur, niſi in ſignatura, per clauſulam ad partem ſuper petitione commendæ huiuſmodi, de commenda ipſa mentio fiat.

De reformationibus.

43 Item voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod ſuper quibuſcunq; reformationib. ſignatis ſuper impetrationib. quorumcunq; beneficiorum vacãtiũ, vel certo modo vacaturorum, in quib. petitur, quod literæ ſuper prima data expediri poſſint ſi ex hm̃ōdi expeditione ſub tali data cuiq̃ videaẽ poſſe fieri præiudiciũ, literæ huiuſmodi ſub ipſa prima data nullatenus expediãntur, niſi reformationes huiuſmodi per fiat ſub prima data ſignatæ fuerint.

De conſenſu in reſignationibus, & penſionibus.

44 Item voluit, & ordinauit, quod ſuper reſignatione cuiuſcunq; beneficij eccleſiaſtici, ſeu ceſſione iuris in eo, quam in manibus ſuis vel in Cancellaria Apoſtolica fieri contigerit, Apoſtolicæ literæ nullatenus expediantur, niſi reſignans, vel cedens, ſi præſens in Romana Curia fuerit, per ſonaliter, alioquin per procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter cõſtitutum, expeditioni huiuſmodi in eadem Cancellaria expreſsè conſenſerit & iurauerit, vt moris eſt, & vt ipſum reſignantem, ſeu cedentem pluries ſuper vno, & eodem beneficio in fauorem diuerſarum perſonarum ſucceſſiuè cõſentire cõtigerit, voluit Sanctitas ſua, quod primus cõſenſus tenere debeat, & alij poſteriores conſenſus, ac literæ illorum prętextu, etiam ſub priori data expeditæ pro tempore, nullius ſint roboris, vel momenti, nec literæ reſeruationis, vel aſſignationis, etiam Motu proprio, cuiuſuis penſionis annuæ ſuper alicuius beneficij fructibus expediri poſſint, niſi de conſenſu illius, qui penſionem perſoluere tunc habebit.

De ingreſſu religionis.

45 Item non dentur literæ ſuper beneficiis vacaturis per ingreſſum Religionis, niſi ille præceſſerit datam deſuper petitionis.

Non

Non valeat impetratio facta per modum in Cancellaria exprimendum.

46 Item voluit, quod ſi petatur aliquod beneficium vacans per modũ in Cancellaria Apoſtolica exprimendũ, talis impetratio non valeat, nec literæ deſuper expediantur.

De executione facienda.

47 Item voluit, ſtatuit, & ordinauit quod quotieſcũq; per ſignaturam ſuã vel de eius mandato factã, ſuper exequendis aliquib. cum adiectione proprii nominis, vel dignitatis cuiuſuis, iudex datur, literę deſuper expediantur cũ expreſſione, quod idem iudex executionẽ faciat per ſe ipsũ.

De diſpenſationibus in gradibus conſanguinitatis.

48 Voluit, quod in literis diſpenſationum ſuper aliquo gradu conſanguinitatis, vel affinitatis, aut alias prohibito, ponatur clauſula, Si mulier rapta non fuerit: Et ſi ſcienter, ponatur clauſula addita in quaderno.

De defectu natalium.

49 Voluit, quod in diſpenſationibus ſuper defectu nataliũ, quod poſſint ſuccedere in bonis temporalibus, ponatur clauſula, Quod non præiudicetur illis, ad quos ſucceſſio bonorũ ab inteſtato pertinere debeat.

Super diſpenſationibus.

50 Item, quod per quamcunque ſignaturam in quauis gratia nullatenus diſpenſatio veniat, niſi dicta gratia totaliter effectum huiuſmodi diſpenſationis concernat, vel alias nihil conferat aut operetur.

Nulli ſuffragatur diſpenſatio niſi literis confectis.

51 Item, cum conceſſiones ſuper gratiis diſpenſationum quarũcumq; quibuſuis per ipſum Dominum Noſtrum cõceſſarum, vel cõcedendarũ, per regulas Cancellariæ Apoſtolicæ ſunt prouide limitatæ, licet aliquando in petitionibus ſuper huiuſmodi conceſſionib. oblatis multa ſint petita, ne quis talium conceſſionum prætextu, id diſpenſatiuè tenere, aut facere præſumat, ad quod conceſſiones huiuſmodi ſe non extendãt, voluit idem D.N. quod nulla talis diſpenſatio cuiquam in iudicio, vel extra, ſuffragetur, antequam ſuper ea literæ Apoſtolicæ ſint confectæ.

Digitized by Google

De clauſulis ponendis in literis Indulgentiarum.

52 Item voluit, ꝙ in literis Indulgentiarum ponatur, quod, ſi eccleſiæ, vel capellæ, vel alias, aliqua Indulgentia fuerit per ipſum cōceſſa, de qua inibi ſpecialis mentio facta non ſit; huiuſmodi literæ ſint nullæ.

De indulgentiis concesſis ad inſtar.

53 Item voluit idem D. N. quod literæ ſuper indulgentiis non expediātur ad inſtar, niſi ſpecificetur.

De exprimendo ualore Beneficiorum in impetrationibus.

54 Item voluit, ꝙ in gratiis, quas quibuſuis perſonis, de beneficiis, vacantibus, ſeu certō modo vacaturis, fieri contigerit, illorū, & aliorū quorumcunque beneficiorum, quæ dictæ perſonæ tunc obtinuerint, ſeu de quibus eis fuerit prouiſum vel conceſſum, aut mādatum prouideri; verus annuus valor per marchas argenti, aut ſterlingorum, vel libras Turonen. paruorum, ſeu florenos auri, aut ducatos, vel vncias auri, ſeu aliam monetam ſecundum communem extimationem exprimatur, niſi perſonę prędictæ beneficia, quæ tūc obtinuerint, aut in quibus, vel ad quæ ius eis cōpetit, iuxta ipſarum oblationes, aut alias dimittere teneantur: alioquin gratiæ prædictæ ſint nullæ, & idē ſeruetur in gratiis, quas a Sāctitate ſua Motu proprio emanare contigerit, quo ad beneficia tāmen de quib. per Sanctitatem ſuam pro tempore prouidetur, ſeu prouideri mandatur, aut alias diſponitur, ac literis per quas pro tempore ad eccleſiarū Parochialium, & Cathedralium, ac Monaſteriorum regimina promotis conceditur, vt Monaſteria, & alia beneficia eccleſiaſtica ſæcularia, & regularia ꝑ eos obtenta, & in quibus, & ad quæ ius eis competit, retinere poſſint.

De clauſulis in beneficiјs vacantibus ponendis.

55 Voluit, & ordinauit, quod quando prouidet, ſeu mandat prouideri alicui de beneficio eccleſiaſtico vacante, tunc dare poterunt clauſulæ, ſi petantur, ēt ſi illud quouis modo, &c. ſeu ſuper conſtitutionē Execrabilis vacet, ac ſpecialiter reſeruatum, inter aliquos litigioſum ſit, & eius collatio deuoluta fuerit, & ſi ꝑ collitigāte, vel ſubrogationē, aut ſi neutri, vel ſi nulli, &c petēte, ſi tūc iis ſpecificè exprimatur. Nec detur aliqua generalis reſeruatio diſpoſitiuè niſi deſuper in cōceſſione ſpecialis, & expreſſa, ac purè, & nō ſub cōditione, mētio fiat, & tunc reliquę reſeruationes ibi contentæ veniāt. Si vero tpe expeditionis inde literarū, generalis reſeruatio huiuſmodi probari nō poſſit, aut in nouis prouiſionib. ſeu ꝑ collitigātib. ſi neutri. vel ſi nulli, &c. ſit expreſſum, quod ab aliquib. aſſeritur,

illum

illum cuius beneficium conceditur, collectorum, vel vnicũ ſubcollectorẽ, abbreuiatorẽ, vel familiarem notarium, aut dictæ ſedis officialẽ, fuiſſe, clauſula ponatur, etiam ſi dictum beneficium ex eo, quod talis collector, vel vnicus ſubcollector, abbreuiator, vel familiaris notarius, aut dictę Sedis officialis, fuit, diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruatũ exiſtat, dũmodo non ſit in eo alicui ſpecialiter ius quæſitũ, in reliquis vero nulla clauſula detur, vnde reſeruatio generalis elici poſſit, niſi deſuper ſignatura p duplex fiat ſignata ſit, aut reſeruatio, vel alias ſpecialiter habeat.

De expreſſione qualitatum Beneficiorum in impetrationibus.

56 Item voluit, quod ſuper beneficiis eccleſiaſticis, de qualitatibus illorum, videlicet, an dignitates, perſonatus, vel officia ſint, eiſq; immineat cura animarum & ad illa conſueuerint, qui per electionẽ aſſumi, mentio fiat, alias gratiæ deſuper factæ ſint nullæ, & ſi qualitates huiuſmodi affirmatiue, vel cõditionaliter nõ exprimãtur, negatiua expreſſe deſuper fiat in beneficiis, quæ tales qualitates, vel ex eis aliquas cõſueuerint habere.

De beneficijs vacantibus per contractum matrimonij.

57 Item, ſi reſeruetur beneficium per contractum matrimonii, non dẽtur alij modi vacationum de foro, ne cenſeatur beneficium reſeruatũ ſpecialiter vel affectum, niſi ſequatur matrimonium, ſed in beneficiis per promotionem, aut ingreſſum Religionis, vel aſſecutionem, vacaturis ponatur clauſa, etiam ſi non petatur. Cum beneficia huiuſmodi præmiſſo, vel alias quouis modo, &c. præterquam per obitum obtinentis, vacare contigerit, etiam ſi vacent.

De clauſulis ponendis in literis Religioſorum.

58 Item voluit, quod ſi petatur aliquem in Religioſum recipi, & ſibide quouis beneficio eccleſiaſtico prouideri per ſimplicẽ ſignaturã fiat, receptio huiuſmodi dumtaxat detur, adiecto, ſi petens idoneus ſit, aut aliud canonicũ non obſiſtat, & exprimatur, ſi certus numerus Regulariũ ſit ibidem, cui ẽt non derogetur niſi expreſſe concedatur: & ſi numerus iſte nõ exiſtat, ponatur. Dummodo receptionis locus huiuſmodi nimiũ propterea non grauetur, poſſintq; executores prouiſionis huiuſmodi, ad receptionẽ emiſſionis profeſſionis, nõ expectato probationis anno, procedere.

De tranſlatione Religioſorum.

59 Item ſi regularis petat ſibi de beneficio ab aliquo Monaſterio, vel alio regulari loco dependente, prouideri, & appareat ex petitione huiuſmodi, quod alterius Monaſterii, vel loci religioſus ſit, licet ibi tranſlatio non petatur, nihilominus illa veniat.

De clauſula, ſi eſt ita.

60 Item; quod in literis ſuper beneficiis, per conſtitutionem Execrabi lis, vacantibus, ponatur clauſula, ſi eſt ita, ſimiliter de quibuſcunque nar ratis informationem facti requirentibus.

Petenti prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti.

61 Item petenti ſibi prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti, prout expedierit impetranti.

Reuocatio decimarum, & aliarum impoſitionum.

62 Item reuocauit quaſcunq; decimarũ ſubſidiorũ vigeſimæ, & aliorũ onerum impoſitiones, quæ a prædictis Sixto V. Vrbano VII. Gregorio XIV. & Innocentio IX. prædeceſſoribus ſuis, ex quauis cauſa ẽt, in ſub ſidiũ expeditionis cõtra Turchas, & orthoxæ fidei hoſtes, emanarũt, & quaſcũq; facultates ſuper decimarũ, vigeſimæ & onerũ, huiuſmodi exactione quibuſuis fructuũ, prouẽtuũ Cameræ Apoſtolicæ debitorũ collectorib. & Apoſtolicæ Sedis Nũcijs ab eiſdẽ pdeceſſorib. cõceſſas. Suſpen dit quoq; ad ſuæ Sãctitatis, & Sedis Apoſto. beneplacitũ, quaſcũq; plena rias Indulgẽtias, ab eiſdẽ pdeceſſorib. ex quauis cauſa. ẽt expeditionis humõdi, cõceſſas, ſi quæ per Nuncios, vel Quæſtores deferebantur. Nec non deputandi, & eligẽdi cõfeſſores, qui plenariè abſoluãt, & alia faciãt earundẽ Indulgẽtiarũ ſuſpenſarum effectũ reliquaſq; facultates ipſas indulgentias quomodolibet cõcernentes, præterquam quoad ea, in quib. indulgentiæ, & facultates in aliqua ſui parte ſint ſortitæ effectũ. ita vt illis, qui implentes iniuncta eis in literis Indulgentiarũ huiuſmodi iam cõ ſequuti ſunt facultatem eligendi confeſſores, qui abſoluant eos plenarie in mortis articulo, per huiuſmodi ſuſpenſionem non piudicetur, quin facultate ipſa vti poſſint in futurũ, decreuit quoq; irritũ, & inane quicquid, facultatũ reuocatarũ earundũ ptextu, impoſterum contigerit attentari.

Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

63 Item reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit, quaſcũque facultates pcipiendi pretium Officiorum Romanæ curiæ pro tẽpore vacantium, in toto vel in parte, ac quaſuis conceſſiones, & collationes, aliaſq; diſpoſitiones, per fel. rec. Innoc. Papam IX. prædeceſſorem ſuũ de dictis officiis, etiam ex die collationum conceſſionum, & diſpoſitionum earũdem in antea vacaturis, in fauorom quarumcunq; perſonarũ, eccleſiarũ, monaſteriorũ, piorũ locorũ, collegiorũ, ſeu eorũ mẽſarũ ẽt perpetuo, etiam in vim contractus, & ex titulo oneroſo, & ſub alia quauis ver-

borum

borum forma, quam, & pręm iſſorum tenores pro expreſſis haberi voluit, conceſſas, & factas quoad officia, quæ poſt obitum ipſius prædeceſſoris vacarunt, & in poſterum quomodolibet vacabunt.

Item, reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit quaſcunq. Infeudationes, inueſtituras, gratias, & conceſſiones, quoquomo do, ét in emphyteuſim ad tempus, ſeu in perpetuũ, ét Motu proprio, & de plenitu dine poteſtatis, ac cum quibuſuis derogatoriarũ derogatoriis, (extra ta men Conſiſtorium, & ſine S.R.E. Card. conſilio, & conſenſu) a die Conſti-tutionis fel. rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris ſui ſuper prohibitione alienā-di, & infeudandi, Ciuitates, & loca S.R.E. ſed data Romæ apud S Petrũ, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, Quarto Kal. Aprilis Pontificatus ſui anno ſecundo, vſque in pſen-tem diem, per quoſcunq; Rom. Pont. ſuos prædeceſſores, aut mandato, vel authoritate eorum, quomodocunque, ac qualitercunque, & quouis colore factas, & conceſſas, de ciuitatibus, terris, oppidis, caſtris, arcibus, & locis S.R.E. & S. Sedi Apoſtolicæ tam mediate, quam immediate ſubie ctis, tunc videlicet de tempore dictarum infeudationum, inueſtiturarũ, gratiarum, & conceſſionum, nondum deuolutis; Necnon quaſcunq; pro-rogationes, & extenſiones quarumcunque infeudationum, inueſtitura-rum, gratiarum, conceſſionũ de dictis ciuitatibus, terris, oppidis, caſtris, arcibus, & locis, tũc videlicet, de tempore, dictarum prorogationum, & extenſionum, nondum finitarum, quibuſuis perſonis cuiuſcunque gra-dus, ſtatus, & conditionis, ac præeminentiæ, etiam ſi Imperiali, Regali, Ducali, aut alia quauis, pręfulgeant dignitate, etiam in vim contractus, & ex quocunq; titulo etiam oneroſo, & per quaſcumque, tam ſub plum bo, quam in forma Breuis ſub annulo Piſcatoris, aut etiam alias quomo-docunque & qualitercunque, expeditas literas, ac ſub quaqis verborum forma, quam, & præmiſſorum omnium tenores ſanctitas ſua pro expreſ-ſis haberi voluit latiſſime extend.

Quod fructus in tertia parte augeri poſſint vigore clauſulæ.

64 Item, cum nonnulli in impetrationibus beneficiorum eccleſiaſtico-rũ pro tpe vacantium, & certo modo vacaturorum, aſſerendo illorũ fru-ctus &c. certũ per eos expreſſum annuũ valorem non excedere, & nonnũ quam obtineant a Sanctitate ſua, vt hmõdi valorem annuũ augere poſ-ſint, vt verius poſſit in confectione literarum ſuper hmõdi impetrationi-bus, ſumma, ac valor ipſe annuus exprimi, aliter deſuper nõ ſpecificato, ne de virtute hmõdi conceſſionis impoſterum hæſitari contingat, decla-rauit pretextu conceſſionis hmõdi valorem ipſum vſque ad tertiam par-tem valoris expreſſi, & in prima, quæ deſuper fiet literarum expeditione, dumtaxat, augeri poſſe, & eas, quas, literis iam expeditis cum expreſſio-ne valoris ſpecificati, aut non integro augmento prædicto, denuo deſu-per expediri contigerit literas cum aliquo augmento valoris hmõdi, nullius eſſe roboris, vel momẽti, etiam ſi Motu proprio beneficiales gra-tiæ, & diſpoſitiones quæcunque a Sanctitate ſua emanarent.

Digitized by Google

De inſordeſcentibus.

65 Item, ne perſonis, pro quibus literæ ſuę Sãctitatis emanabũt, ob generalẽ abſolutionẽ a cenſuris eccleſiaſticis, quibus ligati forent, ad eorum effectum indifferenter concedi, & in literis Apoſtolicis apponi ſolita, pſtetur occaſio cenſuras ipſas vilipendendi, & inſordeſcẽdi in illis, ſtatuit, & ordinauit huiuſmodi abſolutionẽ, & clauſulã in literis quas in futurũ cum illa concedi contingent, non ſuffragari non parentibus rei iudicatæ, incendiariis, violatoribus Eccleſiarũ falſificãtibus, & falſificari ꝓcurantib. literas, & ſupplicationes Apoſtolicas, & illis vtentib. receptatoribus, & fautorib. eorum, ac res vetitas ad infideles deferentib. violatorib. Eccleſiaſticæ libertatis, via facti, auſu temerario, Apoſtolicis mãdatis nõ obtẽperantib. & Nuncios, vel executores, Apoſtolicæ Sedis, & eius Officialium, eis commiſſa exequentes, impẽdientib. qui propter pmiſſa, vel aliquod eorum excommunicati a iure, vel ab homine, per quatuor menſes, ſcienter excõicationis ſententiam huiuſmodi ſuſtinuerint, & generaliter quibuſcunq; aliis, qui cenſuris aliquib. ẽt alias quam vt præfertur, quomodolibet ligati, in illis per annum continuum inſorduerint.

Officiales nihil exigant vltra debitum.

66 Item, idem Dominus Noſter exactionib. quas Sanctitas ſua, non ſine diſplicentia, plerunq; fieri intellexit p officiales Romanæ curiæ, qui conſtitutis ſibi emolumentis ꝓ exercitio Officiorum, q̃ obtinet, nõ contenti, vltra, à proſequentib. negociorum quorũ ne ã expeditionem in eadem, exigere non verent, obuiare volẽs, diſtrictè pcipiendo inhibuit omnib. & ſingulis, quæuis officia in eadem curia obtinentib. ne de cætero quicquam, ptextu Officiorum, quę obtinent, quouis colore, etiam celeris expeditionis, vltra emolumenta huiuſmodi, exigere, ſeu ad hunc effectum expeditionem eorum, quę eis incumbunt, malitioſe differre, ſub excommunicationis, & pręter illã, ſuſpenſionis a perceptione emolumentorum huiuſmodi pro prima ad ſemeſtre, & pro ſecunda ad annum, & ꝓ trib. vicib. quib. ſic exceſſerint, priuationis Officiorũ per eos obtentorũ, in quib. ſic exceſſerint, pœnis. Ac voluit, quod Sanctę Romanę Eccleſię Vicecancellarius, & Camerarius, excedentes ipſos, reſpectiuè prout ẽis ſubſunt, per ſubtractionem emolumentorum eorundem, ac alias, vt præmittitur, compellant ab huiuſmodi illicitis exactionibus abſtinere, & cõtra eos, p pdictas pœnas, & alias prout melius expedire viderint, ꝓcedãt.

Quod Cardinales non comprehendantur ſub Regulis faciendis.

67 Item; cum S. R. E. Cardinales ipſi Sanctiſſimo Domino Noſtro aſſiſtant, ac propterea debeant ſpecialibus prærogatiuis, & priuilegiis gaudere, idem D. Noſter ſtatuit, & ordinauit, decreuit, & declarauit, quòd in quibuſcunque Conſtitutionib. & Regulis per Sanctitatẽ ſuã in poſterum poſt hanc primam editionem, & ſuarum Conſtitutionum, & regularum publicationem, faciendis, non includantur ipſi Cardinales, niſi illæ eorundem Card. fauorem concernant, vel ipſæ Conſtitutiones edendæ, de eorundem Card. vel maioris partis eorum conſilio, æditæ fuerit.

Depo-

De poteſtate Reuerendiſsimi Domini Vicecancellarij, & Cancellariam Regentis.

68 Primò, quòd poſſit committere abſolutionem illorum, qui ignoranter in ſupplicationibus, vel in literis Apoſtolicis, aliquid ſcriberent, corrigerent, vel delerent.

Item quod poſſit corrigere nomina, & cognomina perſonarum, non tamen eorum, quibus gratiæ, & conceſſiones fiunt, ac beneficiorum, dum tamen de corpore conſtet.

Item, quod poſſit omnes cauſas beneficiales, etiam non deuolutas, cõmittere in Curia, cum poteſtate citandi ad partes.

Item, quod proceſſus Apoſtolica authoritate decretos aggrauare poſſit cum inuocatione brachii ſecularis, & ſententias executioni demandari facere contra intruſos & intrudendos, per literas Apoſtolicas deſuper conficiendas, & non alias.

Item, quod poſſit ſignare ſupplicationes, manibus duorum Referendariorum, ſignatas, de beneficiis eccleſiaſticis ſecularibus, & regularibus, diſpoſitioni Apoſtolicę generaliter non reſeruatis, quorum cuiuslibet valor centum florenorum auri de camera, vel totidem librarum Turon. paruorum, ſeu totidem in alia moneta ſecundum communem æſtimationem, valorem annuum non excedat. *Super regulis Cãcellariæ vltra glosã ſcripſerunt Rebuff. Gomeſius et Mandoſius.*

Item, quod poſſit ſignare ſupplicationes etiam duorum Referendariorum manibus ſignatas, de nouis prouiſionibus, ſi neutri, & ſubrogationibus pro colligantibus, in quibus non detur clauſula generalem reſeruationem importans.

Item, quod poſſit, ad ordines ſuſcipiendos arctatis, prorogare terminos de dictis ſuſcipiendis ordinibus, vſque ad proxima tunc a iure ſtatuta tẽpora in quibus ſic arctati, ſucceſſiue ad ipſos ordines promoueãtur.

Placet publicentur, & deſcribantur Hip.

Lectæ, & publicatę fuerunt ſupraſcriptæ Regulæ, Ordinationes, & Cõſtitutiones, Romæ in Cancellaria Apoſtolica, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo nonageſimo primo, die ſexta menſis Februarij, Pontificatus prælibati Sanctiſſimi D.N. anno primo.

Claudius Ciccolinus Apoſtolicæ Cancellariæ Cuſtos.

RESIDENTIA.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod contra obligatos reſidere, & non reſidentes attenditur diſpoſitio Sacrorum Canonum, vt in tit. de cler. non reſiden. & Conc. Trid. ſeſſ 6. de refor. c. 1. & 2. & ſeſſ 23 de refor. c. 1. ac ſeſſ. 24 de refor generali c. 12 Pius V. ſuper reſidentia facienda in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatus, aut dignitates, ſeu aliud beneficium conſtitutionem edidit Rom publicatam die 15. Iunii 1568. fol. 1021. in bull. incip.

Cupiẽtes pro noſtri paſtoralis officii munere Chriſti fideliũ animarũ ſaluti, quantũ cũ Deo poſſumus ſalubriter conſulere, & parochialib. eccleſiis ab earũ Parochis, prout tenentur, in diuinis debitè, & laudabiliter *Pij V.*

ſign. optimè declarat Card. Pariſ. in conſil. 32. vol. 4. itaque clericus abſēs ab eccleſia ſua, vt litteris operam nauaret in aliquo publico ſtudio, vel academia bonarum artium iuris diuini & humani ad maiorem eccleſiæ vtilitatem, poteſt tuta conſcientia percipere illas diſtributiones impropriè dictas, quæ menſa communis ſeu groſſa dicitur, nempè cēſus, & fructus, ſeu decimas, vel alios redditus decimarum loco aſſignatos eccleſię, qui in fine anni diſtribuuntur clericis, & ei de iure debentur ex iuſta cauſa abſenti; non autem mortuaria, cæterauè emolumenta in dies obueniētia, quæ intereſſentibus tantum pro labore diſtribuuntur dietim.

ADDITIO. Iuxta præfatam doctrinam conſuluerunt ēt Fel in conſ. 18. loquens in canonico abſente ex cauſa ſtudij, & Rebuf. in conſ. 134. nu 3. loquens in canonico abſente commorante in ſeruitio Epiſcopi ſcilicet quod fructus, qui computantur inter groſſos, & ſingulis annis percipiuntur nomine Capituli per eius miniſtrum, & in cōi ponuntur, ac poſtea in fine anni ſecundum numerum canonicorum diuiduntur in portiones, prædictis ex iuſta cauſa abſentibus debeantur, idq; comprobatur tum authoritate gloſſæ notab in extrauag. vnic. in ver. in totum ſub titu. ne ſi de vac. quam ſequitur Rota diuer. deciſ 330. ſub num. 5. p 1. & Hier Gonzalez in comm. ad 8 reg Cancell §. 7. pro æm. nu. 205. dicentes diſtributiones quotidianas propriè eſſe quæ actu diſtribuuntur, & non alias tum ratione nā in plurib. eccleſiis Cathedralibus, & collegiatis ſunt Canonicatus nō habentes præbendas diſtinctas, aliosue fructus præter memoratas diſtributiones in quib. duntaxat Canonicatuū redditus conſiſtunt, & tunc hmōdi diſtributiones dicuntur efficere præbendā, eiuſq; loco ſuccedūt, ac fructuū nomine veniunt optime Phil Prob. alios citans in addit. ad Io. Monac in c. vn. nu. 60 de cler non reſid. in 6 & Tib. Decian. in propriis terminis in conſ. 43 nu. 13 vol. 1. quas ſi nō poſſent abſentes ex cauſa ſtudij conſequi, eorum priuilegium redderetur inutile, & ſine effectu, nihilq; eis prodeſſet, quod eſt inconueniens arg tex. in c in his de priuil & in c ſi Papa eo. tit. lib. 6. Rebuf. in praxi tit de differ. inter priuil & reſcrip. nu. 11 & in ſpecie tradunt Horat Lucius in tract. de priuil. ſchol priuil. 93 limit 1. ac Gregor. Toloſ. in inſtit nou rei benef c. 7 ſub num. 12. Et quamuis Alexander Moneta in tract de diſtribut. quotid par 2 q. 10 nu 24 & infra in hoc quodāmodo aliter ſentire videatur, ego tamē id habeo pro abſoluto ferturq; ēt Sac Cōc. Trid cōgregationē illud declaraſſe in eū, qui ſequitur modū videlicet congregatio cenſuit Canonicū abſentem ſtudiorū cauſa percipere quidē fructus præbēdæ non autē diſtributiones quotidianas, quod ſi in huiuſmodi diſtributionibus oēs capituli redditus conſiſtāt, percipere ēt diſtributiones dempta tertia parte, quæ inſeruientibus accreſcit nullo autē caſu debere ipſum Canonicum percipere diſtributiones miſſis, aut defunctorū anniuerſarijs applicatas. Eadē Sacra congregatio declarans, c. 3. Conc. Trid. ſeſſ. 21 de ref (referente Gonzal. in præc. §. 7. n. 79.) cenſuit dicens ſic, Abſentia cauſa ſtudiorum, ēt obtenta à Sede Apoſtolica, nō excuſat ab amiſſione iſtius tertiæ partis detractæ, ſicut nec excuſat ad amiſſione cæterarū diſtributionū quotidianarū, quæ ne præcedēti declarationi ab uerſetur, in hūc ſenſum accipienda eſt. Et de Canonico Sacræ Scripturæ Lectore in qualibet eccleſia iux. formā c. 1. Conc. Trid. ſeſſ. 5. de ref. habendo idē Doct n.

380. ſub-

180.*ſubnectit einſdem Sacr congregationis declarationem ſub his verbis, Idē cenſendum eſt de docentibus in eccleſiis qui quamuis a ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſunt percipere fructus ſuorum canonicatuum, exceptis quotidianis diſtri butionibus ſed ex gratia diebus, quib. legant habendi ſunt, ſicut preſentes in choro & inſeruientes, non modo pro illis horis, vt ſi mane legunt pro horis matutinis, & miſſa ſolemni, ſed etiam pro toto die, vt declarauit S D.N Greg XIII. Et licet Domini de Graſſ in deciſ. 2. ſub. ti. de præb. & deciſ vn. nu 8 ſub. ti de cler non reſid voluerint, quod diſtributiones quotidianæ etiam dicantur quāuis ſolutio ſemel tantum certo tempore fiat, non autē in dies ſingulos, vel horas, quādo tamen in ſolutione habetur reſpectus ad ſeruitium ſingularum horarum canonicorum, cui dicto annuit etiam Mandoſ de ſigna. grat. tit Penſiones verſ. Diſtributiones quotidianæ, & in conſ 15. nu. 3 illud intelligendū eſt vt ſint tales improprie ſumptæ ſecundum diſtinctionē a D Authore præhabitā Accedit præterea, iuxta eoſdem terminos fuiſſe per Dominos de Rota in vna Salamantina canonicatus, & præben concluſum teſte Caputaquēſi deci 9 par. 2 nempe quod in cōdemnatione fructuum perceptorum per iudicem facta licet non comprehendantur diſtributiones quotidianæ, quæ dantur intereſſentibus qualibet hora pro ſeruitio perſonali illæ vero, quæ fiunt in fine anni pro ſeruitio facto etiam vnius diei debeantur, & in ſententiam veniant; quod vltimum ſcilicet An canonicus in lite quam ſuper Canonicatu patiebatur, ſucumbens, condemnatus ad relaxandos fructus collitiganti a die motæ litis, dicta condemnatio ſe extendat ad diſtributiones quotidianas, tangit etiam Alex Mon. in præalleg. tract p. q 6. num. 16. & diſerte explicat Gonzalez loco ſuperius indicato nu. 155. & infra*

Verum reuocatur in dubium, an ut canonicus ex cauſa ſtudij abſens poſſit legitime fructus percipere, ſit neceſſaria licentia ſui Epiſcopi Reſpondeo quod receptior ſententia ſe habet in negatiuam partem, quam etiam tenet Nauar. in Man c. 25. num 12 imò quod de conſuetudine ferè vniuerſali huiuſmodi licentia non petatur, nec requiratur poſt Pan. in c. tuæ ſub nu. 5 de cler. non reſid. affirmant Rebuff in prax tit. de diſpenſ de non reſid nu 2 Mandoſ. de ſignat grat verbo Indultum percipiēdi fructus &c. & Greg Toloſ loco præalleg ſub nu 10. & ratio eſt quia ius eam concedit in c. fin de magiſtr. Concil. Trid. Seſſ. 5 de ref. cap. 1. in fin. & fruſtra precibus impetratur, quod iure communi conceditur in l 1. C de theſaur. lib. 10 Limitatur vt Epiſcopi licentia requiratur, quando conferret ſe ad profitendum alias ſcientias, præter illam Sacræ Theologiæ, vel iuris Pontificij, niſi in contrarium vigeret conſuetudo Nauarr. loco cit. Lopez ad Diaz. in pract. crim. cap 52

Prædictam concluſionem videlicet non requiri Epiſcopi licentiam, & conſenſum propter abſentiam cauſa ſtud, intellige ad effectum lucrifaciendi fructus, ſecus tamen quoad diſceſſum, ſeu ſe abſentandum ab eccleſia, tum ne proprius Prælatus contemni videatur, tum etiam quia ipſe Epiſcopus cognoſcere, & dijudicare habet, an abſentia ſit pro cauſa ſtudij, quanto tempore duratura, & ad quam ſcientiam adipiſcendā, qui etiam tanquam ſuperior licentiandi arbitrari debet, an ſit habilis ſiue aptus ad diſcendum, ne illi ingenium, & natura repugnent, ac reſiſtant an in loco ad quem ſe transferre deſtinauerit, regatur & vi-

geat

geat generale ſtudiũ tex in c. 2. vbi Doct de priuil in 6 an minus competens ſtudiorum exercitum c tuæ de cler. non reſid tem Epiſcopus attendere debet qualitatem ſtatus ipſius eccleſiæ ne propter talem diſceſſum graue detrimentum patiatur in cultu diuino ex miniſtrorũ defectu arg tex in c. pen de cler non reſid Pan in d. c. tuæ ſub nu. 5. & Alex Mon. in præcit. tract. par. 2 q 14 ſub nu 27. quam licentiam ſi ſine cauſa proprius Prælatus concedere denegaret tunc pôt haberi recurſus ad ſuperiorem vt eum compellat ad illam dandam idem Pan in c relatum nu. 6 & in eo c tuæ nu 3 vbi etiam Card. Zab q 2 de cler non reſid

Et quoniam hæc conceſſio eſt limitata ad certum tempus ſcilicet ad quinquennium & non vltra d c fin. non otioſe dubitatur, quid ſi dictum tempus ab Epiſcopo prorogetur Reſpondeo quod hæc Epiſcopi licentia nihil operatur, ita ſan ſacra cenſuit Congregatio his verbis videlicet, Licentia, vt quis abeſſe poſsit cauſa ſtudij, à ſeruitio ſuæ Eccleſiæ, vel ſui Canonicatus non ſuffragatur vltra quinquennium impetrata a die, quo cæpit ſtudere; quam declarationem refert Lopez vbi ſupra, & Rodriq. in ſum. par 2. 38. Num autem Canonici, vt prædicto indulto percipiendi fructus in abſentia gaudeant, poſsint eodem tempore in ſtudio eſſe vltra duos ex eodem collegio videndi ſunt Hoſt. Panor. & alij in cap ad audientiam, de cler non reſid quib. adde Horat. Lucium d priuil. 98 limit. 2.

Prædicta amplia vt in tantum ſit priuilegiata ac prærogatiua digna abſentia ratione ſtudiorum ſuſcepta, quod in hoc caſu non tenetur Canonicus loco ſui Vicarium ſeu ſubſtitutum relinquere, tum quia defectus ipſius abſentis poteſt ſuppleri per alios de Capitulo, tum quia contingere poſſet, quod detracta portione ſubſtituti nihil ſibi remaneret Panor. in cap. licet nu. 9. de præb. Nec omnino Eccleſiæ dicitur non ſeruire, (inquit Oldr. conſ. 220 num. 3 qui proficiendo in ſtudio literarum parat ſe vt ipſi, imo, & vniuerſali Eccleſię poſſit exiſtere fructuoſus arg tex in cap cum ex eo de elect. in 6.

Limita vt non ſufficiat canonico ad hoc vt huius priuilegij commodo potiri poſsit in ſtudio morari & ſcolas ingredi, qui re ipſa non proficeret, operamque daret, ut addiſceret, ſed otioſe viueret ita ſentire videtur Abbas in d. c. ſi nu. 6 & Felin ſub num. 3 & in ſpecie Alber de Roſate loquens contra eos, qui vadunt ad ſtudium non cauſa ſtudendi, ſed vt habeant fructus beneficiorum ſine labore reſidentiæ in l & qui data opera ſub numer. 1. ff. ex quib cauſ. maio Sfortia Oddo in tract de reſtit in integr par 1 q 9 art. 14. num. 131.

Item limita in Parochis, qui hodie poſt Conc Trid Seſſ 22 de ref ca. 1. § eadem omnino, non poſſunt ſtudiorum cauſa abſentiam facere, nec Ordinarii talem licentiam eis concedere, vt declarauit Sacra eiuſdem Concil Congregatio relata per Hieron. Gonzalez in commen. ad 7. reg. Canc. gl 6 num. 251. ſic dicens, Obtinentibus Parochiales Eccleſias poſt Conc Trid. ſtudendi licentia, ac in abſentia ſtudiorum cauſa fructus percipiendi, non datur. Et poteſt eſſe ratio ſecundũ præf. Doct. nam cum hodie parochiales Eccleſiæ prouideantur per concurſum, præſupponitur, quod ille, qui tamquam idoneior, Parochialem eccleſiã per concurſũ, alios ſuperando aſſecutus fuerit, iam prius ita ſtuduerit, quod ſtudiorum cauſa abeſſe neceſſe non ſit, & ideo ceſſat occaſio abſentiæ, ne ſub hoc prætextu ſeruitium defraudetur. Hinc Pius 4. quadam ſua conſti, Romæ in Cancellaria Apoſtol. pu-

ſtol publicata die 14. Nouembr. 1564 fol 831. in Bullar. declarauit, quod diſpenſationes de non reſidendo, & beneficiorum fructus percipiendo ratione ſtudij non valeant ſine conſenſu ordinariorum, vt ſequitur.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & dominus noſter D. Pius diuina prouidentia papa 4. ad cuius aures nuper peruenit nonnullos curata vel alios ſacros ordines, aut perſonalem reſidentiam requirentia beneficia obtinentes ſub prætextu, φ literis operam dare cupiebant, poſt confirmationem Conc. Trid. per ſanctitatem ſuā factam, & publicatam ſecum, vt literarum ſtudio in loco, vbi illud vigeat generale, actu inſiſtendo ratione beneficiorum, per eos obtentorum hmōdi vſque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expreſſum, dummodo infra primum illius annum ſub diaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri minimè tenerentur, & tā iidem interim, quam alii, etiam ad eoſdem ordines, vel eorum aliquem, ſeu aliquos promoti, quod ſimiliter vendentes beneficiis per eos obtentis, vel Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiam congrua fructuum beneficiorum hmōdi portione illis aſſignata, vel alias deputādos in diuinis deſeruiendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera ſupportando, vſque ad ſimile tempus perſonaliter in eiſdem beneficiis reſidere non tenerentur, nihilominus interea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere poſſent, per ordinariā Sanctitatis ſuæ ſignaturam, ſeu Pœnitentiariæ ſuæ officium diſpenſari, ſibiq; pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his, vel fraudi, vel circumuentioni locum, præſertim quo ad abſentes à Rom curia, de quorū qualitatibus facilis notitia haberi non pōt, quantum humana ratione prouideri poteſt, relinquere volens, Conc ēt Trid. Decretis inhærendo huiuſmodi diſpenſationes, & indulta hactenus conceſſa, ac tam ipſius Pœnitentiariæ, q̄ Apoſtolicas & alias deſuper confectas conficiēdas literas, proceſſuſque habitos, & habendos, per eaſdem dictis, abſentibus nullatenus ſuffragari, niſi ſingulorum Ordinariorum locorum, in quibus ſingula, beneficia huiuſmodi conſiſtunt, conſenſus gratis præſtandus ad id accedat, Apoſtolica authoritate declarauit, decernens irritum, &c.

In quæſtione illa, An ſcilicet priuilegium, quo gaudent duo Canonici exiſtentes in Epiſcopi obſequio, vt lucrari poſſint fructus in abſentia extendatur ad alios clericos inferiores non canonicos, dicimus φ licet quidā doctores affirmatiue ſentiant dummodo interueniat ipſius Epi diſpēſatio, hoc tamen non ita indiſtinctè a Dominis de Rota admittitur, ſ. quando ſolum occuparentur in ſeruitio perſonali ipſius Epi, ſed ita demū ſi alterum duorum concurrat, vel ſ. vtilitas in ſpecie illius eccleſiæ de cuius fructib. lucrandis quæritur ex Io. And. in c. 1. ſub nu. 4. de cler. non reſid. in 6. Put. deciſ. 194. in fin. lib. 2. vel vrgens neceſſitas ipſius Epiſcopi ex Panor. in d. c. ad audientiam ſub nu. 8. & Nau. etiam addit. & eccleſia non indigeat ſeruitio, differentiæ ratio aſſignantur, cum non ſit tanta cōmunio inter Epiſcopum & clericos inferiores ſicut eſt inter Epiſcopū & Canoni-

Canonicos,qui ſunt membra corporis eius ad tex.in c.requiſiti,de teſta. accedit etiam,quia cum hæc ſit materia damnoſa eccleſijs,cum per talem ſubtractionem diminuatur cultus diuinus, potius eſt reſtringenda,quam relaxanda. Abb.in c.dilectus nu.7 de cler.non reſi.

Cap. 1. de cler. non reſi. in 6.

Itē propoſitionē illam quæ ſe habet,non debere canonicos abſentes diſtributiones quotidianas ꝑcipere, niſi diuinis officiis interſint,amplia & primo procedere etiam per illud ſpaciū triū mēſium,quo(iuxta decretum Trid.ſeſſ.24.de ref.c.12.§. præterea)abeſſe licet, etiam ſi conſuetudo eſſet in contrariū,ſicut cenſuit Sacra Cong.referente Pariſ.li.1.de reſig.benef. q.10.nu.65.Secundo amplia vt nec liceat Capitulo aliquo prætextu prædictas diſtributiones quotidianas donare, aut remittere ei,qui ab Eccleſiæ ſeruitio abſuerit.quinimo eum,qui illas receperit teneri ad reſtitutionem,nec illas ſuas facere poſſe prout fertur eandem Sacram Cōgregationem declaraſſe,& colligitur ex eodē tex. Concilii ibi.ſ.(quauis colluſione aut remiſſione excluſa,)ſequitur Menoch.in addi. ad caſum 429.nu. 6. de arbi.iud.ad quod vide Nauar.notab.examinantē ac limitātē in miſcel lā.56.de orat.Cęterū in quib.caſib.principalis aſſertio limitāda foret,deque alijs ad hanc materiā pertinentib. poſt Doctores &'præſertim Philip. Prob.in d.c.1.adde Petr.Duen.in tract.regul.& fallent.regula 206.Couar. lib.3.var.reſol.c.13.Nauar.in conſ.9.& ſeq.de cler.non reſid. in antiq. & Hoied.in tract.de benef.incompatib. par.1.c.17.

Quæ vero ſint iuſtæ cauſæ excuſantes a perſonali reſidentia,& ex quib. licitū ſit per ſubſtitutum deſeruire,plures enumerantur per Io.de Sylu.in tracta.de benef.pa.4.q.6.& poſt eū de illis agunt Rebuff.Lopez & Hoieda locis citat. Inter quas potiſſima & rationabilis reputetur, quando graues ſuperuenirēt inimicitię,ita vt nō poſſit parochus ſine vitæ diſcrimine ī beneficio reſidere gloſ.in c.fin.ver.excuſationem,de cler.non reſid.quia inimicitiarum cauſa durāte poterit per annū ab eccleſia parochiali abeſſe de licentia Epiſcopi,qui idoneum Vicariū cōſtituere debet,vt dictæ eccleſiæ inſeruiat,aſſignata ei de illius fructib.congruēti mercede ex declaratione Sacræ Cōgregationis relata a Lopez vbi ſupra,& interim dēt ipſe Epiſcopus partes ſuas interponere,vt inimicitiæ extinguātur, ac animaduerte, an culpa ipſius Parochi factū ſit,quominus intra annū recōciliatio proceſſerit,quia nulli debet ſuus dolus patrocinari c.audiuimus,de collu.deteg. De ſignis vero ſeu cōiecturis,ex quib.inter aliquos inimicitia & odiū præſumatur,nouiſſime ſcripſit Menoch.in tract de pręſump.li.5.præſ.43.Cauſas,autem,ob quas Conc.Trid.ſeſſ.23.de refor.c.1.permittit Epiſcopis in propria eccleſia & diœceſi non reſidere,& ad tēpus abeſſe,in gratiā eorūdem Epiſcoporū declarat Tolet.in ſum.lib.5.cap.4.

Præter Summiſtas in hoc verbo rurſus ſciendum extare infraſcriptas, Sacræ Congreg.Concilii declarationes relatas per Hie.Gonzalez in commentar.ad reg.9.Cancell.Romæ impreſ.gl.6.nu.254.& infra,& ſunt videlicet.An deficiēte magiſtro Grāmaticæ in ciuitate,poſſit in ea curatus habitare,relicto idoneo Vicario,& approbato cū congrua mercede in paro

chiali,

chiali, dummodo ſolemnibus diebus interſit? cōgregatio cēſuit nō poſſe.

Item an Epiſcopo liceat pro cathedralis Eccleſiæ ſeruitio, & item ſuo, aliquem ex curatis ſuæ Diœceſis ex ipſorū Eccleſiis, conſtituto in illis idoneo Vicario, ad certa negotia adhibere, qui quando in huiuſmodi ſunt ſeruitio, à ſuis eccleſiis minime abeſſe cenſeantur? congregatio cenſuit non licere. Et iterum.

An ſi Epiſcopus indicauerit expedire, vti opera alicuius curati pro Secretario, vel ꝓ vicario foraneo, poſſit abeſſe, vel excuſetur a reſidentia, dūmodo cura ſuę eccleſię diligēter exerceatur. Cōgregatio cēſuit non poſſe.

Item Epiſcopus non poteſt vti opera parochi in viſitatione, vel alia opera ſuæ Diœceſis, niſi pro tempore duorum menſium a concilio permiſſo, & idoneus vicarius deputetur.

Item Inquiſitoris, vel Subcollectoris Apoſtolici officium exercens, a reſidentia parochiali non excuſatur.

Item obtinēs parochialem eccleſiam per prouiſionem Sedis Apoſtolicę & habens liberum curæ exercitium, & omniū bonorum, fructuum, & prouentum ad dictā eccleſiam parochialem pertinentium, poſſeſſionem, licet in limine adeptæ poſſeſſionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ad reſidentiam in dicta eccleſia.

Item, An Capellani coadiutores rectorū parochialiū inſtituti anthoritate apoſtolica teneātur ad perſonalem reſidentiam, vt rectores ipſi? congregatio cenſuit teneri. Quam declarationem narrat idem doctor in præcit. comment. gl. 4. §. . q. 9. nu. 16. qui etiā inferius nu. 30. atteſtatur eandē Sacrā Concilii. Trid. congregationem cenſuiſſe, quod, propter deputationem coadiutoris, parochus cui datus eſt coadiutor, non poterit abeſſe a reſidentia. Nā parocho illiterato, qui ſuo muneri minus habilis eſt, poteſt epiſcopus coadiutorem dare, iuxta formam decreti Concilii Trid. ſeſſ. 21. de ref. c. 6 qui ſi tūc abeſſe poterit, ſequeretur, quòd melioris conditionis eſſet ſtultus, quam peritus, contra tex. in c. eum qui, de præb. lib. 6. & vide etiam ſupra in verbo, diſtributiones quotidianæ.

Ante publicationem Concilii Trid. Pius Quartus edidit Conſtitutionē ſuper Reſidentia Epiſcopali Romæ publicatam die 13. Septembris. 1560. fol. 878. in bullar. incip.

De ſalute gregis Domini nobis ex alto commiſſi, attētius cogitātes, ad ea libenter intendimus, per quæ grex ipſe continua ſuorum cum eo reſidētia Paſtorū præſeruetur a noxiis, & indeuiū prolabēs ad rectitudinis tramitē reducatur, vt paſtores ipſi reſidētiā ipſam, ꝓut tenētur commodius facere, ac circa ipſius gregis curā libentius, ac feruentius inuigilare, & illū ab errorum præcipitiis præſeruare, ac in fide orthodoxa, & deuotione noſtra continere valeāt opē, & operā efficaces impendimus prout rerum, & tēporum qualitate penſata conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Hinc eſt, ꝙ nos Motu proprio, nō ad alicuius nobis ſup hoc oblatę petitionis inſtātiā: ſed de noſtra mera deliberatione; Vniuerſos, & ſingulos venerabiles fratres noſtros Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas

chas ab Eccleſiis,& diœceſibus ſuis abſentes in virtute ſanctę obedientię ac ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ pœna, eo ipſo, abſque alia declaratio ne incurrēda diſtricte præcipiendo monemus, vt omnibus poſtpoſitis quanto citius, in Romana Curia videlicet moram trahētes, intra vnum, extra eam verò in Italia intra duos, extra vero Italiā exiſtētes, intra qua tuor menſes a die publicationis præſentium in locis infraſcriptis facien dā cōputandos, ſe itineri cōmittere,& legitimis itineribus ad eccleſias, ſeu diœc. ſuas proficiſci, & ſeſe perſonaliter conferre, ac ibidem, vt tenē tur, reſidere,& paſtorale officium exercere debeant. Si quis autem a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana ſeu Cathedrali Eccleſia ſibi quocumq; titulo nomine, ſeu iure cōmiſſa, quacunq; illa dignitate, gradu, & præminentia præfulgeant, legitimo impedimento, ſeu iuſtis,& rationabilib. cauſis ceſſantibus ſex menſibus continuis extra ſuam Diœ. morando abſuerit quartæ partis fructuū vnius anni fabricæ Eccleſiæ,& pauperib. loci p ſuperiorem eccleſiaſticum applicandorū pœnam ipſo iure incurrat. Quod ſi per alios ſex mēſes in huiuſmodi abſentia pſeuerauerit, aliā quartā partē fructuū ſimiliter applicādam, eo ipſo amittat; creſcente vero contumacia, vt ſeueriori ſacrorum canonum cēſuræ ſubijciatur, Metropolitan. ſuffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitan. vero abſentē, ſuffraganeus Eṗus antiquior reſidens ſub pena interdicti ingreſſus Eccleſiæ ipſo iure incurrenda, infra tres menſes per literas, vel nuncium Rom. Pont. denūciare teneatur, qui in ipſos abſentes, prout cuiuſq; maior, aut minor contumacia exegerit ſuæ ſupremæ ſedis authoritate animaduertere,& Eccleſijs ipſis de Paſtorib. vtiliorib. prouidere poterit, ſicut in Domino nouerit ſalubriter expedire. Eoſdē autē Patriarchas, Primates, Archieṗos,& Eṗos mādatis noſtris parētes,& apud ſuas eccleſias ſeu in earū Diœc. perſonaliter reſidentes ſpecialib. fauorib.,& gratiis pſequi volentes, vt liberius,& cōmodius eorū officio fungi valeant, eis eorū, cuilibet, vt quādo reſederint etiam prætextu quorūcunq; delictorū, & exceſſuū etiā atrociorū, etiā hæreſis,& læſæ Maieſtatis criminū p eos quomodolibet cōmiſſorū, ad comparendum perſonaliter in Rom. Curia per quoſcunq; iudices ordinarios, vel delegatos etiā S.R.E. Cardinales, niſi vigore ſpecialis commiſſionis manu noſtra, vel Rom. Pont. pro tempore exiſtentis ſignatæ trahi aut citari non poſſint, neç debeant, atq; aliter factas citationes,& cenſuras in eis appoſitas, inde ſecuta quęcunque nulla,& irrita, ac nullius roboris,& momēti fore, ac eos minimè efficere, aut arctare ſtatuimus,& ordinamus. Necnon eos,& eorum quemlibet ab omnib.& ſingulis decimis,& aliis onerib. ordinariis,& extraordinariis, quomodolibet nuncupatis, per nos,& ſucceſſores noſtros Rom. Pont. p tēpore exiſtētes, ac ſedē Apoſtolicā etiam Motu proprio, & ex certa ſciētia, ac etiā conſiſtorialiter, etiā ad inſtantiam Regū,& Principū quomodolibet,& ex quauis at quātumuis vrgentiſſima iuſtiſſima ac pia,& neceſſaria cauſa etiam pro defenſione fidei Catholicæ ratione dictarum eccleſiarum nunc,& pro tempore impoſitis, illorumque ſolutione, authóritate Apoſto-

Apoſtolica, tenore præſentiũ ex ſimili ſcientia penitus, & omninò eximi
mus, & liberamus, nec ad id a dilectis filijs modernis, pro tempore exiſtẽ
tibus. S.R.E. Camerario, necnon Cameræ Apoſtolicæ Theſaurario, Præſi
dentibus, & clericis, ac decimarum, ſubſidiorum, & aliorũ onerũ huiuſ-
modi collectoribus, & ſubcollectoribus, ſeu exactorib., & cõmiſſarijs ad
id pro tempore deputatis, etiam vigore quorumcunq; priuilegiorũ, in-
dultorum, & literarũ, etiam præſentibus derogantium, ac illarum totum
tenore de verbo ad verbũ exprimentiũ eis quomodolibet conceſſorum,
& concedendorũ cogi ſeu compelli, & ob non ſolutionem huiuſmodi ali
quas ſententias. cenſuras, & pœnas incurrere poſſe decernimus, illiuſq;,

Cõc. Tri. ſeſſ. 6. de ref. ca. 3. & ſeſ. 7. de refor. c. 14. & ſeſſ. 25. de regul.

& quibuſuis alijs in virtute ſanctæ obedientię, & ſub noſtra indignatio-
nis necnõ excõicationis, aut ſuſpenſionis, ac priuationis, ſuorũ officiorũ,
& beneficiorũ, quæ obtinent, & pro tẽpore obtinebunt, eo ipſo incurren
dis pœnis, nec eoſdẽ, Epõs, Archiepõs, Primates. & Patriarchas ſic in di
ctis Eccleſijs, vel earũ, Diœc. reſidentes, q̃diu in illis reſederint, vt præfer
tur, ad ſolutionẽ decimarũ ſubſidiorum, & onerum præfatorum cogere,
ac propter illorum non ſolutionem excõicationis, aut alias ſententias, cẽ
ſuras, & pœnas promulgare quoquomodo audeant, ſeu præſumãt diſtri-
ctius inhibemus. Et inſuper eiſdẽ Epĩs, Archiepĩs, Primatibus, & Patriar-
chis, ſic, vt præmittitur, reſidentibus, vltra priuilegia, & indulta eis per

cap. 3. §. Nec liceat, & ſeſſ. 24. de ref. gẽ. cap. 11.

quoſcunq; Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, ac Sedem Apoſtolicam,
& Generalia, Concilia, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulas conceſſa, quæ
in ſuo robore permanere volumus, tanq̃ a dicta ſede delegati in quibuſ-
cunq; ciuilibus, criminalibus, vel mixtis cauſis contra quoſcunque cleri-
cos ſeculares particulares, ac etiam extra eorum monaſteria, ſeu regula-
ria loca degẽtes regulares quomodolibet exemptos authoritate noſtra
ꝓcedere, & cauſa ipſas cognoſcere, fineq; debito terminare ac quicquid
terminauerint exequi, & obſeruari facere, ipſoſq; exemptos pro tempo

Concil. Tri. ſeſſ. 13. de refor. c. 1. et ſeſſ. 24. de refor. gen. c. 10. & 20. ſeſſ. 22. de refor. c. 8.

re delinquentes iuxta eorum exceſſus, & delicta punire, corrigere, & om
nem iuriſdictionẽ in eos exercere, omniaq; alia, & ſingula in præmiſſis,
& circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, quæ noſmet facere,
exercere, & exequi poſſemus in omnibus, & per omnia facere exercere, &
exequi libere, & licite valeant, plenam, & liberam licẽtiam, ac facultatẽ,
authoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Decernen-
tes ab eorum ordinationibus, interlocutionib. & decretis ante diffiniti-
uam ſententiam, vel vimdiffinitiuæ habentem, & vbi agetur de morũ cor
rectione nullatenus, etiam ad nos, & ſedem Apoſtolicam appellari poſſe,
& nihilominus per appellationes quaſcunque contra præſentium teno-
rem quomodolibet interpoſitas minime cauſas deuolui, aut etiã ꝑ quaſ-
uis inhibitiones etiã cũ quibuſuis cenſuris, & pœnis eis a quibuſuis ordi
nariis iudicibus, vel delegatis forſan faciendas, illarum vlteriorẽ cogni-
tionẽ, & expeditionem, & vbi de morũ correctione agetur etiam legiti-
mã executionem, minimè impediri, aut cenſuris, & pœnis huiuſmodi li-
gari, aut irretiri cenſere. Sicq. in pręmiſſis, &c. Non obſtantibus, &c.

Diſpoſi

Digitized by Google

Diſpoſitio huius conſtitutionis eſt conformis d. concilij decretis citatis in margine. Quo publicato in anno 1564 Idem Pius IV. pro exequutione decretorum d. concilij contra non reſidentes alteram ędidit cõſtitutionem Romæ publicatam die 14. Decemb. 1564. fol. 833. Incip.

In ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula, meritis, licet inſufficientibus diuina diſpoſitione conſtituti, cunctos non ſolum vigilãtiæ noſtræ cõmiſſos dominicos greges, ſed etiam ſingulorũ paſtorũ ſuorum actus intenſa noſtræ mentis acie colluſtrantes ſtudiũm efficax, operãq; ſedulã ad hoc omnino ſtatuimus adhibere, vt queãdmodum operoſum Sac. Conc. Trid. progreſſum felicẽq; exitum, Dño cooperãte, prę̃ſtitimus; Ita ſanctiſſima huius decreta, ipſorum p̃ſertim, qui in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem vocati ſunt Paſtorum officium cõcernentia nõ tepide, neq; diſſimulanter exequamur. Sanè licet in cõcilio præfato ſaluberrima fuerit ordinatione decretum ꝙ omnes, & ſinguli Venerabiles fratres noſtri, Patriarchæ. Primates, Archiepi, & Epi, & alij beneficiati apud eccleſias ſponſas ſuas reſidere teneantur. nõnulli tamen (ꝑ non ſine animi noſtri mærore referimꝰ) adeo ſui, gregumq; quos olim deperditos, Saluator noſter proprio ſanguine redimere dignatus eſt ſibi creditorum obliti ſunt vt etiam nunc in alma vrbe vel alibi cõmorãtes, & ſacroſancta ſpiritualis matrimonij inter eos, ſuaſq; eccleſias ſolemniter contracti iura confundentes, ſponſas ſuas in lõga quaſi viduitate relictas ac præ dictas eccleſias quomodocunq; ſibi conceſſas inuiſere, & apud illas, vt probos, & prouidos patresfamilias decet, reſidere non curent, in perditionẽ animarum ſuarum, & ſubditorum ſuorum, ac pernicioſum exẽplum, & ſcandalum plurimorũ. Nos hãc illorum conumaciã alicuius, etiã tẽporalis pœnæ metu frangẽdã, & ſeu conuincendam eſſe cenſentes: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnib, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepis, & Epis præfatis, ac alijs quibuſcunq;, etiã quauis authoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentib. p rædictas eccleſias in commendã, vel adminiſtrationẽ, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuſcumque, beneficiatis curã animarum habentib., qui iuxta decreti ſuper reſidentia in concilio prædicto promulgati, tenorem, perſonalem in ſuis eccleſijs reſidentiam facere tenerentur, in uirtute ſanctæ obedientiæ, & vltra pœnas in dicto decreto Cõcilii contentas, etiam ſub priuationis eorum a regimine, & adminiſtratione eccleſiarum ſuarum, ac alijs, noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſucceſſoris noſtri arbitrio imponendis pęnis, diſtricte pręcipiendo per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omni mora ceſſante in eiſdem ſuis eccleſijs iuxta formam, & tenorem dicti concilii perſonaliter reſideant. Et nihilominus ſi quos mandato noſtro huiuſmodi, quod abſit, nõ parere cõtigerit, ne etiã tales abſentes melioris in hac parte conditionis q̃ cæteri in ſuis eccleſijs reſidentes exiſtant, hac noſtra perpetuo valitura ſanctione per præſentes ſtatuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia & ſingula mobilia, immobilia, etiam in vrbe vel eius diſtrictu exiſtentia,

& ſe monentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuſcunq; qualitatis, & quã titatis, & valoris, ac vbicunq; locorum cõſiſtãt ad Patriarchas, Primates Archiepõs, Epõs, & alios quoſcunq;, etiam quauis authoritate, dignitate, gradu, præeminentia præfulgentes, Eccleſias prædictas in titulum, vel cõmendam, ſiue adminiſtrationẽ, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios quoſcunq; beneficiatos curam animarũ habentes, qui extra prædictas eccleſias, ac diœceſes, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum, formã Concilij huiuſmodi non reſidentes deceſſerint, ꝑ tinẽtia, & ꝑ illos ſuarũ eccleſiarũ, ac quoruncunq; Monaſteriorum, prio ratuum, Præpoſiturarum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura ſecularium, & regularium, q̃ illi quomodolibet obtinue rint, ac fructuum, redditauum, & ꝓuentuum eccleſiaſticorum, necnon pẽſionum annuarum ſibi ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouẽtib. reſeruatarum, & aſſignatarum occaſione quęſita, etiã ſi facultatem ſpecialem de illis, aut eorum parte teſtãdi, & alias libere diſponẽdi a nobis, & quibuſcunq; alijs Rom. Pontificibus prædeceſſoribus, & ſucceſſorib. noſtris etiã cum clauſulis, ꝙ facultates huiuſmodi reuocari non queant alijſq; irritantib. decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum deſuꝑ cõfectarum de reb., & bonis huiuſmodi iamq; diſpoſuerint, tanq̃ ſpolia ad Camerã Apoſtolicã legitime pertineant. Liceatq; dilectis filijs moderno, & ꝓ tẽpore exiſtenti cõmiſſario noſtro generali, & ſuis, dictæq; Cameræ deputatis in euentum deceſſus huiuſmodi ſolitum inuentarium ſuper rebus, & bonis præfatis cõficere, illaq; prout de reliquis clericorum ſpoliis fieri ſolet ad dilecti filii noſtri moderni, & pro tempore exiſtentis Generalis Theſaurarii manus redigere, dictæq; cameræ applicare cuiuſ uis licentia deſuper minime requiſita. Ac facultates, & deſuper confectas literas ꝑdictas, etiã motu, & ſcientia ſimilib. etiã in recõpẽſam laborum, & obſequiorum etiã nobis, & Eccleſiæ Romanæ, dictæq; ſedi impẽſorum, quomodibet cõceſſas, & etiã iteratis vicib. approbatas, illarum omnium tenores pręſentib. ꝓ ſufficienter expreſſis, et ad verbum inſertis habẽtes in euentum obitus huiuſmodi etiã ſi in Vrbe, aut eius diſtrictu, vel alibi extra ſuas eccleſias, vt præfertur, contigerit, ex nunc pro vt ex tunc, & cõtra, in dictæ cõtumaciæ pœnam eiuſdẽ poteſtatis plenitudine, & tenore reuocamus, caſſamus, & annullamus; Ac tã eas, q̃ earum prætextu quomodolibet ꝓ tẽpore condita, factaq; teſtamenta, codicillos, legata, donationes, & alias diſpoſitiones quaſlibet, etiã ad pias cauſas, vel in remu nerationẽ ſeruitiorum nulla, inualida, nulliuſq; roboris vel momenti ſo re neq; cuiq̃ contra præſentium tenorem ſuffragari, Et ſic per quoſcunq; iudices, & Cõmiſſarios quauis authoritate fungentes etiã S.R.E. Cardinales in quauis inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis alias iudi cãdi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid ſecus, à quoq̃ quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem noſtri, & Romano rum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ordinationibus, reſeruationibus.

nibus,& decretis,quoad Prælatorum , & aliorum beneficiatorum, etiam in ſuis Eccleſijs aut Diœc.reſidentium,& ibi decedentium.quæ etiam ampliamus,& extendimus ad habentes eccleſias in vrbis diſtrictu,ibique reſidentes,& decedentes,ſpolia Cameræ Apoſtolicæ applicata hactenus emanatis nullatenus præiudicare , neq; quicquã in eis alterare intẽdimus,ſed ea in ſuo robore , vt antea manere volumus,præterquã quoad eos,qui in ſuis eccleſiis iuxta formã prædicti Concilii reſederint & ſpecialẽ licentiã teſtandi habuerint: hanc enim tantum ſaluã eis eſſe volumus,ita vt generalis licentia teſtandi eis qui illã reſidentibus minime ſuffragetur, ſed ſola ſpeciali ſi quam habuerint,tueri ſe poſſint. Cæterum &c.Non obſtan.&c.

REVERENTIA DIVINORVM.
Officiorum & Eccleſiarum.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt,quod vltra diſpoſita in ca. decet, de immunit.eccleſ.in 6.& in decreto Concilij Trid.de obſeruandis,& euitãdis in celebratione Miſſæ,incip.Quanta cura, verſ.Ab eccleſijs vero, &c.adeſt cõſtitutio Pij V.fol. 924. in Bullar.incip. Cũ primũ.§.Vt igitur.

PRAETER Summiſtas ſciẽdum eſt,quod contra illicita in Eccleſiis, facientes,vltra pœnas per ſacros Canones,& leges ciuiles comminatas, ſunt aliæ pęnæ ſtatutæ per Conſtitutionem Pij V.ſub dat. Romæ Kal.Aprilis 1566.incip.Cum primum.§. ...

Vt igitur Deo Optimo Maximo,glorioſæ Virgini,& Sanctis omnib.debitus honor deferatur,Gregorii Decimi prędeceſſoris noſtri Cõſtitutionẽ innouãtes,ac ſtatuta ĩ Trid.Cõcilio obſeruari volẽtes,ſtatuimus,& ordinamus,vt ad eccleſias ſit humilis,& deuotus ingreſſus, quieta conuerſatio,deuotis orationib.inſiſtant,& oẽs genib. flexis ſanctiſſimũ Sacramentum adorent,ad nomen Ieſu Chriſti Domini noſtri cũ exhibitionẽ reuerẽtiæ caput inclinent,nullus in dictis Eccleſiis ſeditiones faciat,tumultũ excitet,clamores moueat, impetumq; committat,ceſſent vana,fœda,& profana colloquia,riſus immoderati,& ſtrepitus oẽs iudiciorum, & alia quæcũq; diuinũ officiũ perturbare poſſunt. Nullus intra Eccleſias deambulare audeat , ſiue præſumat : dũ celebrantur ſacra Miſſarũ myſteria, & alia diuina officia.Qui vero prædicta petulanti animo cõtempſerint,pręter diuinæ vltionis acrimoniam,noſtri quoq; arbitrii pœnas incurrent,quæ omnia locorũ quoque Ordinarii in ſuis eccleſiis facient obſeruari . Quicũq; vero in Eccleſiis,dũ ibi ſacrificium Miſſæ,& diuina celebrantur officia,ac verbum Dei prædicatur, deambulare , vociferari aut verſo tergo ad ſanctiſſimũ Sacramentũ irreuerenter ſedere, aut aliquid,quod ſcandalum generet,aut diuina perturbet officia facere præſumpſerit, pœnã vigintiquinque ducatorũ incurret,p̃ter alias arbitrio noſtro imponẽdas,& moderandas pęnas,& q nõ hẽt in ære,luet in corpore aut exilio mulctabit.Qui vero in Eccleſiis cũ mulierib.impudicis,ſiue ẽt honeſtis colloquium ſcurrile habuerit,aut alios inhoneſtos actus fecerit,vigintiquinq; ducatorũ pęnã

incurrat,& carceris per menſem. Qui in Eccleſiis, vt ſupra, obſcęnis,& inhoneſtis, verbis, aut ſignis vſus fuerit aut alia fęda colloquia cũ perſonis quibuſcuſcunq; habuerit, decem aureorũ pęna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus prӕterea oĩbus, & ſingulis Cathedraliũ, Collegiatarum, & Parochialium Eccleſiarũ Capitulis, Rectoribus, Vicariis, Sacriſtis, Oſtiariis, & alijs ipſarum Cuſtodibus, quatenus prӕfatos, oẽs in Eccleſiis delinquẽtes admoneant, & vt in eis vetita fieri nõ permittãt, vel ſaltẽ ipſius Ordinarijs, vel officialib. noſtris puniendos deferant, quod ſi facere neglexerint, pęnã duorum aureorum vice qualibet incurrent.

Pauperes quoq; Mendicantes, ſeu eleemoſynas petentes per Eccleſias tempore Miſſarum, prӕdicationum, aliorumque diuinorum officiorum ire non ſinãt, ſed eos ad valuas Eccleſiarũ ſtare faciant, ſub pœna duorum aureorum Capitulis infligẽda pro qualibet vice niſi eos eijci curauerint, & Parochi dimidij aurei. Religioſis ẽt clauſtralibus ſiue regularib. prӕcipimus in virtute ſanctӕ obedientię, vt in Eccleſijs, ſuis deputent aliquem, qui tales eiiciat, & ſi negligentes fuerint, grauiſſimè ab Ordinario corripiantur, ꝙ ſi illi parere recuſauerint, grauiſſimas pęnas incurrent, & pro qualitate perſonarũ etiam corporaliter puniẽtur arbitrio noſtro, ſiue Superiorum, & ut in eccleſiis nihil indecẽs relinquatur ijdem prouideãt vt capſӕ omnes & depoſita ſeu alia cadauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoueãtur prout alias ſtatutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur.

Sequitur Edictum de non fabricando in Eccleſiis, neque in earum porticis, de non ſepeliendis mortuis niſi in cӕmeteriis ac tumbis necnon de feneſtris Eccleſias introſpicientibus remouendis, ac remurandis.

Iacobus miſeratione Diuina tituli S. Mariӕ in Coſmedin S.R.E. Presbyter Cardin. Sabellus S.D.PP. in alma Vrbe, eiuſque diſtrictu, ac ſuburbiis Vic. Generalis.

Vniuerſis, & ſingulis Patriarchalium, & Collegiatarum Parochialium, & aliarũ dictę Vrbis, & ſuburbiorũ Eccleſiarum Archipresbyteris, canonicis, Prępoſitis, Rectoribus, & quorumuis Monaſteriorum, & conuentuum cuiuſcunque Ordinis in eadẽ Vrbe, & ſuburbiis exiſten. Abbatibus. Prioribus, & Guardianis, capitulis, & Prӕpoſitis, Hoſpitaliumque, & confraternitatum, aliorumq; piorum locorum cuſtodibus, Gubernatorib & Adminiſtratoribus, ſeu quouis alio nomine nuncupatis, ne de cӕtero ſub ducentorum ducatorum auri, toties quoties contrauentum fuerit perſoluendorũ mandati executiui, & in iuris ſubſidiũ excõmunicationis, aliiſq; cenſuris Eccleſiaſticis arbitrio noſtro imponendis, & erogãdis pęnis, audeãt ſiue prӕſumant, aut aliquis eorũ audeat, ſiue prӕſumat per ſe vel alium, ſeu alios, in dictis eorũ Eccleſijs, & porticis fabricari, nec fabricari facere ẽt ex cauſa capellarũ, altariũ, & ſepulchrorum conſtruendorũ, ſeu aliqd innouare, aut innouari facere, vel permittere, minuſq; quibuſuis pſonis cuiuſcunq; ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentium, licentiã in dictis eorũ Eccleſijs, & porticis fabricandi, vel fabricari faciendi, aut aliquid inno

uandi,

ſtandi,vt ſupra concedere,ſine noſtra expreſſa licentia inſcriptis obtēta, neq; ſupra dictas Eccleſias,& porticus cæmeteria,aliquas ſtantias,māſiones vel habitationes conſtruere,& cōſtrui facere,aut id permittere,vel illas ad vſum priuatū concedere. Minuſq; mortuos, niſi tantum in cæmeteriis, tūbis ſiue ſepulchris ad huiuſmodi officiū fabricatis ſepelire, vel ſepeliri facere,vel id permittere,eoſdemq; pnominatos omnes requirim⁹, & monemus,ꝙ infra quindecim dierum ſpatium a publicationis præſentiū die cōputandū,ſub ſimilibus pœnis debeant,& quilibet eorū debeat quaſcunq; feneſtras domorū vicinarum,& continguarum Eccleſiis ſupra dictis etiā ipſorum introſpicientes dictas Eccleſias remouiſſe,obturaſſe, remuraſſe, remouerique,obturari,& remurari feciſſe,necnō infra terminum pdictū,vbi cæmeteria deſunt,tumbas, ſiue ſepulturas cōes in dictis eorum Eccleſiis ad ſepeliendum capaces,& ſufficiētes,locis tamen prius p nos,ſeu noſtrum Vicegerentē,aſſignandis,conſtruxiſſe, & conſtrui feciſſe. Alioquin ad prænominatas,& alias arbitrio noſtro reſeruatas pœnas cōtra inobedientes,& præmiſſa nō obſeruātes, procedere curabimus volumus autem, & decernimus,ꝙ pſentib. in locis ſolitis affixis,& publicatis,ita eorū quēlibet arctet executio pinde ac ſi pſonaliter intimati fuiſſent. In quorū fidē,&c. Datum Romæ,in ædib. noſtris ſub anno à Natiuitate D.N. Ieſu Chriſti mileſimo quingēteſimo ſexageſimo ſexto. Indictione nona die vero vigeſima octaua menſis Nouēbris Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto P.& D.N.D. Pij Diuina prouidentia Papæ.V. Anno.1.

A.Binarinus Vicegeren. Triphon.Victorellus Notarius.

Quamuis præfatum edictum ſit locale,ſub hoc verbo apte locandū cenſuimus,cum ſit valde decens,vt quæ in Alba vrbe Romana omnium magiſtra obſeruantur,ab alijs in occurrentibus caſibus imitentur.

Sciēdum eſt ēt,quod q̄ ſanctiſſime ob honorē Dei,& vt Eccleſijs,ſacriſq; templis debita habeatur reuerentia, per antiquos Canones introducta, & ſtatuta eſt immunitas, quoad tutelam perſonarum ad eas cōfugiētiū, vt inde p vim extrahi non poſſint,neq; debeant pro d. immunitatis renouatione,ac obſeruantia nouiſſima emanauit Pōtifica cōſtitutio fel.mem. Gregorij XIIII. publicata Romæ diæ 28. Maij 1595. tenoris ſequen. *cap. minor cum duobus ſeque. 17. q 4. c. inter alia, c. Eccleſia, &c. ſi. de im. eccl. Gregor. xiiij.*

Cum,alias nonnulli prædeceſſores noſtri,& pſertim felic recor. Sixtus Pap.v. nec nō Pius ēt Quintus,ſancto zelo ducti diuerſas facultates,& indulta,extrahendi,etiā in caſib. quibuſdā a iure nō permiſſis ex Eccleſijs criminoſos,& delinquentes,complurib. ſecularib. Princip. eorumq. Curijs,& Magiſtratibus ſub varijs modis,& formis conceſſerint,prout in illis plenius cōtinetur. Experiētia poſtmodum docuit,tum ob diuerſitatē & differentiā huiuſmodi indultorum,tū quia pleriq; eorūdem Principū Miniſtri,ex hoc ipſo illa diuerſimode, etiā latius q̄ par erat, & ad ſuum libitū interpretandi occaſionē arripuerunt,illiſq; abuti cæperunt,ſubortā eſſe nō mediocrem in aliquibus locis libertatis, & immunitatis Eccleſiaſticæ perturbationē,& confuſionem,alibi vero ne ipſos quidem laicos idultis huiuſmodi vti voluiſſe,aut potuiſſe,ꝙ populis inueterata erga Ec

 cleſias

cleſias reuerentia deuotis, & aſſuetis, ſcandali potius, q̃ quetis occaſio-
nē p̄beret, illud etiam abſurdū ſępè numero ſecutum eſt, vt infirmæ in-
terdum cōditionis laici non modo iuris, ſed etiā literarum penitus igna
ri & imperiti, dū quaſi poteſtates, aut miniſtri Curiæ ſecularis in aliquo
caſtro, aut oppidulo iuriſdictionē exercebāt, facultatem, & indultorū hu
iuſmodi limites longe exceſſerint, eaq; ſuo arbitratu in ſenſus minus re-
ctos, & ab intentione concedentis omnino alienos detorſerint, & illorū
prætextu quicquid ſibi in mentē venit, attentare præſumpſerint, in graue
iuriſdictionis, & immunitatis Eccleſiaſticæ p̄iudicium, locorum, & perſo
narum diuino cultui dicatarum contēptū, ipſius Diuinæ Maieſtatis offen
ſam, & ſcandalū plurimorū. Quare ꝓ cōmiſſo nobis a Diuino Paſtoralis
officij munere, p̄dictis abſurdis, & ſcandalis obuiare, ac differētias huiuſ
modi ad vniformē regulā reducere, omnēq. dubitandi ac perperā interp̄
tādi occaſionē dilucida declaratione ſubmouere, abuſus tollere, & ne Ec
cleſiaſtica iura plane cōculcent̃, & negligantur, opportune prouidere de-
creuimus prout ēt dictus Sixtus Prædeceſſor noſter ijſdē de cauſis motus
ſtatuere decreuerat, licet morte p̄uentus hoc adimplere nequiuerit, ita
tamen vt qm̃ p̄ſens tēporū calamitas, & nimia, q̃ iā inualuit peruerſorum
hominū malitia id expoſcit, aliquid, etiā ad terrorē delinquentiū, & ad
coercenda illorū facinora vltra id ꝙ priſca illa maiorū noſtrorū diſcipli-
na, & vetus ſacrorū Canonū norma pręſcripſerat in q̃buſdā caſib. cōgrua
moderatione adhibita, ꝑmittamus. Hac itaq; noſtra ꝑpetuo valitura Cō-
ſtitutione, omnia, & q̃cumq; priuilegia, indulta, & gratias tam per prædi
ctū Sixtū ac Piū Quintū, q̃ alias quoſcunq; noſtros p̄deceſſores, aut noſ-
metipſos, Sedemq; Apoſtolicā, eiuſue Legatos, ſuper abducendis, vel ex-
trahendis ab Eccleſijs, Monaſteriis, Sacellis, domib. regularib., & ſecula
rib., lociſuè ſacris, aut Religioſis, aliaſq; in caſibus a iure permiſſis homi
nib. certorum tunc expreſſorum, vel non expreſſorū criminum reis, aut
fraudolentis decoctorib. etiā in odium certorum delictorum, & pro bo-
no: pace, & quiete publica, & ex cauſis vrgētiſſimis, ac neceſſariis, & æqui
polentib. caſib. in iure expreſſis, atq; ex paritate, identitate, aut maiorita
te rationis extenſis perpetuo, vel ad certum nō dum elapſum tēpus, ſeu
ad vitā alicuius Principis, aut beneplacitum, ſeu alias quomodolibet cō-
ceſſa, ēt iteratis, aut multiplicatis vicib., approbata, & innouata ac vſu re
cepta, literaſq; Apoſtol. ſub plumbo, aut in forma Breuis, ſeu alias quo-
modocunq; deſuper confectas, quarū tenores hic haberi volumus ꝓ ex-
preſſis, ac ad verbum inſertis ſublata penitus omni differentia, ita ad vnā
tātum formā reducim⁹, & moderamur, vt laicis ad Ecleſias, locaq; Sacra,
& Religioſe prædicta confugientib. ſi fuerint publici latrones, viarumq;
graſſatores, q̃ itinera frequētata, vel publicas ſtratas obſident, ac viato-
res ex inſidiis aggrediunt̃, aut depopulatores agrorum q̃ve homicidia, &
mutilationes mēbrorum in ipſis Eccleſiis, earumue cęmeteriis committe
re nō verētur, aut qui ꝓditoriè proximum ſuum occiderint, aut aſſaſſini,
vel hæreſis, aut læſæ Maieſtatis in p̄ſonam ipſiuſmet Principis rei, immu-
nitas

Digitized by Google

nitas Eccleſiaſtica non ſuffragetur, Sed vniuerſis,& ſingulis Venerabilib.
fratrib. noſtris Patriarchis, Primatib. Archiepiſcopis; Epiſcopis cæteriſq;
Eccleſiarum & Monaſteriorũ Prælatis tam ſecularib. quam cuiuſuis Ordi
nis Regularibus diſtrictè præcipiendo mãdamus,& præcipimus, vt laicos
in caſibus prædictis delinquẽtes, ad eorũ Eccleſias Monaſteria, domos,&
alia loca ſupradicta Sacra, ſeu Religioſa reſpectiuè confugientes, & in eis
ſe recipien. atq; morãtes, qui prædicta delicta, eorumue aliquod iudicio
ſuo cõmiſiſſe videbuntur, quãdo a Curia ſæculari fuerint requiſiti,& qui-
libet eorũ fuerit requiſitus, miniſtris,& officialib. Curię ſæcularis, abſq; ir
regularitatis nota, aut alicuius cẽſuræ Eccleſiaſticæ incurſu tradi, & conſi
gnari curẽt,& faciãt,& quilibet eorũ curet,& faciat. Ne aũt Curia ſæcula
ris, p̃dicta Miniſtri facultate illos p ſe,& ꝓpria authoritate extrahendi,&
abducẽdi ſibi olim, vt p̃fertur attributa, & p præſentes reuocata, abutãt,
volumus, dictaq; authoritate decernimus,& declaramus, vt curia ſęcula-
ris, eiuſq; Iudices,& officiales, ab Eccleſiis, Monaſteriis, lociſq; ſacris præ
dictis laicũ aliquẽ, vt præfertur, delinquentẽ in nullo ex caſib. ſupradictis
ſine expreſſa licentia Epiſcopi, vel eius officialis, & cũ interuẽtu perſonæ
eccleſiaſticæ ab eo authoritatẽ habentis ad quos ſolos,& non alios Epi-
ſcopis inferiores ẽt ſi alias Ordinarii ſint, aut nullius Dięceſis, aut Conſer
uatores abhac Sede ſpecialiter, vel generaliter deputati prædictã licentiã
dandi facultas pertineat, Occurrẽte autẽ caſu in loco exempto,& nullius
Dięceſis, tũc ad Epiſcopum viciniorem deuoluatur hęc cognitio,& nõ ad
alios, capere, extrahere, aut incarcerare non poſſint, niſi eo caſu quo ipſe
Epiſcopus,& dictæ perſonæ eccleſiaſticæ requiſitæ illos ĩ delictis ſuperius
expreſſis culpabiles tradere, aut capturę, carcerationi ĩteruenire, & aſſiſte
re recuſauerint, tuncq; reuerentiæ Eccleſię,& locis ſacris debitę memores
prędictos delinquẽtes minori quoad id fieri poterit cũ ſcandalo,& tumul
tu, extrahere curent. Quodq; delinquentes laici prædicti, poſtq̃ vt præfer-
tur, ab Eccleſiis, lociſue ſacris extracti,& capti fuerint, ad carceres Curiæ
Eccleſiaſticæ reponi,& inibi ſub tuto,& firmo carcere, ac opportuna cu-
ſtodia data illlis, ſi opus fuerit p Curiã ſecularẽ, detineri debeãt, nec inde
extrahi, Curięq; ſeculari p̃dictę conſignari, nec tradi poſſint, niſi cognito
prius per Epiſcopũ, ſeu ab eo deputatũ an ipſi vere crimina ſuperius ex-
preſſa cõmiſerint, tuncq; demũ de mandato Epiſcopi per Iudicem Eccle-
ſiaſticũ Curiæ ſæculari, quacunq; appellatione poſtpoſita, conſignentur.
De crimine vero hæreſis cognitio ad forũ Eccleſiaſticũ tota pertineat, ne
que ĩ ea curia ſęcularis ſe quoquomodo intromittat: ſicuti ẽt prohibemus
ne cõtra eccleſiaſticas pſonas ſęculares, aut cuiuſuis Ordinis, vel militiæ,
ẽt Sãcti Ioãnis Hieroſolimitani regulas, in quoquomodo, ẽt vigore prædi
ctorũ priuilegiorum, indultorum, aut conceſſionum, quæ omnia ad termi
nos Iuris per præſentes reducimus, procedãt, aut ſe intromittãt, illaſue ab
Eccleſiis, Monaſteriis, Domibus, lociſq; ſacris aut religioſis, etiã in caſi-
bus in hac Cõſtitutione expreſſis, extrahere, abducere, capere, carcerare,
aut cognoſcere de criminib. ad forũ Eccleſiaſticũ pertinentib. alias, quam

de iure,& per priuilegia eiſdem Ordinib. aut Militiis conceſſa permittit quomodolibet præſumant. Quod ſi quis, quacunq; dignitate,& authoritate præditus, præmiſſorũ, aut alio quouis prætextu, quicquã præter, aut cõtra huius noſtræ cõſtitutionis tenorẽ attẽtare præſumpſerit, declaramus eum ipſo facto cẽſuras & pœnas eaſdẽ incurrere, quæ contra libertatis, iuris,& immunitatis Eccleſiaſticæ violatores, per ſacros Canones,& Conciliorum generalium, noſtrorumq; prædeceſſorum conſtitutiones ſunt promulgatæ, ſicque per quoſcunque Iudices,&c. Non obſtantib.&c.

De hac materia præter doctores tam Ciuiliſtas, quã Canoniſtas, variis in locis tractãtes, vide Sũmiſtas in verb. Immunitas. Boer. dec. 109.& ſeq. alioſq; quamplures, amplum,& aureum de ea elucubrauit tractatũ Remigius de Goni,& poſt eũ ſcripſerunt Didac. Couar. doctiſſime lib. 2. var. reſol. cap. 20. Iulius Clar. in pract. crim. §. fi. quæſt. 30, Nauar. in man. c. 25. nu. 17.& infra, aliqua Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 5. præſum. 10. Anaſtaſius Germonius lib. 3. de ſacrorum immunitatib. cap. 16. Roderic. in ſum. par. 1. c. 155.& tom. 2. q. q. regul. q. 50. art. 3. præfatam inibi Conſtitutionẽ recitans Salaman. impreſſ.& noſtris temporib. diffuse Proſper. Farinac. in ſua praxi crim. par. 1. tit. de carceribus, quæſt. 28. per totam.

SEQVESTRVM.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quòd Pius Quartus tradidit facultatẽ iudicib. lite pendente, decernendi ſequeſtra, ſuper fructib. beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſiue affectorum,& ordinaria, vel alia authoritate nulliter collatorum, adiiciendo pęnas deſuper litigantiũ vt per eius conſtitutionem Romę in cancellaria Apoſtolica publicatam die 26. Octobris 1560. fol. 896. in Bul. incip. Sanctiſſimus,& infra.

Congruit rs. de Sequeſtr. poſ. & fruct.

Hac ſua perpetuo valitura cõſtitutione ſtatuit,& ordinauit, quod quoties in antea aliquem ſuper quouis beneficio eccleſiaſtico, vt præfertur, reſeruato, ſeu affecto,& dicta authoritate, vel alias nulliter collato, tã in dicta curia q̃ extra eam litigare contigerit,& iudici ordinario, ſeu cui cauſa de ſuper cõmiſſa, fuerit, etiam ſummariè,& extraiudicialiter quãtũ ſibi pro rei qualitate ſufficere parte legitime citata videbitur, cõſtiterit beneficiũ ipſum in dictis mẽſibus vacauiſſe, aut alias, vt præfertur, reſeruatum, ſeu affectũ,& nihilominus ordinaria, ſeu alia authoritate nulliter collatũ,& indebite detentũ exiſtere, idẽ Iudex reproducta citatione, fructus, redditus & prouentus beneficiorum ſic nulliter collatorũ,& indebite detentorũ ſequeſtrari mãdet,& faciat, ac alia exequatur in pręmiſſis neceſſaria,& opportuna. Super quod eidẽ iudici omnẽ poteſtatẽ,& authoritatẽ impartitus eſt. Ideq; ſanctitas ſua in cauſis nunc in quauis inſtanti corã eiſdẽ iudicib. pendentib. ſimiliter obſeruari mandauit. Praterea decreuit,& declarauit ſic reſignãtes, ſeu cedentes,& nihilominus lites huiuſmodi proſequentes, ne eorũ malitia illis prodeſſe,& fouentib. bonã ius nocere valeat,

leat, ad fructuum, reddituum, & prouentuũ dictorũ beneficiorũ per eos receptorum reſtitutionem, ac expenſarum in litibus huiuſmodi factarũ refectionem, oĩaq;, & ſingula damna, & intereſſe, in quibus condemnati fuerint, ſi non ceſſiſſent, vel reſignaſſent, per iudices tam ordinaria, q̃ delegata, vel alia authoritate fungentes, corã quibus lites ipſas pro tpe pẽdere ſeu moueri contigerit condemnandos fore, & condẽnari dẽre, ad id teneri, & obligatos eſſe. Ipſoſq; ac ẽt in dictis bñficiis ſucceſſores quoſcunque ad paritionem ſententiæ, ſeu ſententiarum, ac literarum executorialium pro tpe latæ, ſeu latarum, & decretarum, a quib. appellare non liceat, ad reſtitutionem, ſeu relaxationem poſſeſſionis, ac fructuum, reddituum, & prouentuum, necnon refectionem expenſarum, ac damnorum, & intereſſe huiuſmodi, perinde ac ſi contra eoſdẽ ſucceſſores ſnĩa, ſeu ſententię, latæ, & literę executoriales huiuſmodi decretæ fuiſſent, cogi, & cõpelli. Sic tñ, quod poſtq̃ alter ipſorum ſententię ſeu ſententiis, ac reſtitutioni, vel relaxationi poſſeſſionis, & fructuũ, reddituũ, & ꝓuentuũ necnon dãnorũ, & intereſſe huiuſmodi refectioni, aliiſq; p̃miſſis realiter & cũ effectu paruerit, alter deſup moleſtari nõ poſſit. Et ita ĩ p̃miſſis &c.

Hanc cõſtitutionem explicat Gõzalez in proemio octaua regula cancel. ca. 7. nu, 2, c. 1

Extat etiam Pij V. conſtitutio, quod fructus beneficiorũ lite pendẽte deponi debeant apud perſonam a iudice eligendam, non obſtãtibus qui buſcunq; ſtatutis diſponentibus, quod capitula, & canonici percipiant, publicata Romæ die 2. Iunij 1568. fol. 1053. in bullar. tenoris ſeq.

Cordi nobis eſt lites minuere, a laboribus ſubditos, maxime perſonas eccleſiaſticas diuino cultui deditas, releuare. Sane cum ſicut accepimus in pleriſq; cathedralib. & collegiatis Eccleſiis earum conſtitutionib. & ſtatutis, ẽt a Sede Apoſtolica approbatis, & confirmatis cautum ſit, quod occurrentib. litib. & controuerſiis inter prouiſos de dignitatib. officiis, canonicatib. & præbendis portionibus, & ꝑſtimoniis, cęteriſq; beneficiis eccleſiaſticis qualitercunq; qualificatis, tam ordinaria, q̃ apoſtolica authoritate, tam ſuper illorum prouiſione, ſeu inſtitutione, aut poſſeſſione, q̃ illorum idoneitate, & habilitate, aut alias ex quauis cauſa, & eorundẽ ad dignitates, canonicatus, & præbendas, cæteraq; beneficia eccleſiaſtica ꝑdicta admiſſione, & receptione, & capitulum, & canonicas cęteraſq; capitulares perſonas, ad quos admiſſio, & receptio tã de iure, q̃ ex conſuetudine ſpectat, & pertinet, aut ẽt alias perſonas eccleſiaſticas aſſerẽtes beneficia prædicta ad ſe de iure ſpectare, ipſi ſic prouiſi interim beneficiorum huiuſmodi fructus, ac diſtributiones nõ ꝑcipiãt, ſed capitulũ, & canonici illas, vel in ſuos vſus, & vtilitatẽ conuertendas, ſeu reſtituendas ei, cui de iure reſtituendæ erunt, recipiunt, prout in dictis conſtitutionib. & ſtatutis, ſeu conſuetudinib. cõtinetur, quo factũ eſt vt lites huiuſmodi ĩmortales efficiãtur, nec earũ optatus finis videri poſſit. Hinc eſt, qđ nos hac noſtra perpetuo valitura cõſtitutione authoritate Apoſtolica ſtatuimus, atq; decernimus, quod fructus, reditus, & ꝓuẽtus, & diſtributiones cęteraq; emolumẽta, q̃ vigore cõſtitutionũ cõſuetudinũ & ſtatutorũ p̃dictorum a capitulo, & canonicis recipiẽda (vt pręmittitur) erant, amplius

non

non ab eiſdem capitulo,& canonicis recipiantur ſed penes perſon ã fide, & facultatib. idoneã, per iudicem, corã quo cauſæ huiuſmodi pendere re pertæ fuerint, eligendam, & nominãdã deponãtur, reſtituenda ei cui de iure poſtea reſtituẽda fuerint. Sicq; per quoſcunq; &c. Nõ obſtantib. &c.

SERVITIVM CAPPELLANIAE.

QVONIAM inter noſtrates Iuriſconſultos concertatum eſt variè ſentientes in dubitatione illa, videlicet, Quando teſtator, præuia Ordinarii licẽtia, ex ꝓpriis bonis Capellaniã fundauit, diſponẽdo, quod quotieſcũq; vacaret, prouideretẽ Capellanus qui celebret, vel dicat tot Miſſas in qualibet hebdomada, ſeu mẽſe, An in hoc caſu Capellanus pſen tandus debeat neceſſario eſſe Sacerdos, ſeu ſaltẽ in tali ętate quod poſſit infra annũ presbyteratus Ordinẽ ſuſcipere, an verò teſtatoris voluntati ſatisfieret ẽt ſi præſentaretur nõ Sacerdos qui per alium Miſſas celebrari curaret, ſciendum eſt, quod poſteriorem partem, nempe quod talis Capellania non ſit ſacerdotalis recipit ac plures decidẽdo amplexa fuit Rota Rom. teſte Hieron. Gonzalez in cõmen. ad reg. 8. Cancell. gl. 5. ſub nu. 77. & infra, eo quod pdicta verba (qui celebret tot Miſſas) non reſpiciunt factum ipſum celebrationis ab ipſomet Capellano, nec obligationem Sacerdotii, ſed potius ſunt poſita ad denotandũ onus, quod ipſe fundator Capellæ imponebat, & ſufficit vt expreſsè nõ ſit ita impoſitum Capellano quod per alium expleri non poſſit; Accedebat ad tollendã omnẽ hęſitationem declaratio congregationis ſacroſ. Conc. Trid in vna Piſtorien. ſub his verbis item Epus non poteſt compellere obtinentem cappellaniã vt ipſemet celebret, licet in eius fundatione diſponatur, quod cappellani celebrent; nã iſtis oneribus Miſſarum rectè per ſubſtitutum ſatisfit. Et ſimiliter eadem Sacra congregatio declarauit vt ſeqtur, Si fundatio capellę eſſet ſub verbis teſtatoris, quod capellanus debeat celebrare diuina officia die, noctuq; ſicut cæteri capellani faciũt, an capellanus hic debeat eſſe presbyter? congregatio cẽſuit ex his verbis poſitis in fundatione huius capellæ, non inferri neceſſario, vt capellanus debeat eſſe presbyter.

Prædicta ſunt intelligenda, niſi expreſsè contrariũ in fundatione cautũ eſſet, ſ. quod capellania ſit ſacerdotalis, & ad eã præſentẽtur Sacerdotes, & non alij, qui per ſeipſos, & non per ſubſtitutum celebrare poſſint, vel quod capellanus præſentandus debeat eſſe actualiter Sacerdos, Cum enim hæc verba exploratã diſponentis voluntatẽ oſtendant, interpretandi ratio ceſſat: verũ in primo caſu adhuc ſufficeret, ꝙ præſentandus in ea ſit ætate; vt ſaltem intra annum ad presbyteratus Ordinẽ promoueri valeat, in vltimo aũt ſecus, adeo quod niſi tempore præſentationis cũ effectu ſit Sacerdos cũ ei deficeret qualitas illa a fundatore requiſita, nec verba cõueniãt, cẽſetur ab ipſo fundatore (cuius volũtas ſeruãda erit) excluſus quæ cũ ipſi ſẽſui expoſita ſint, nullus probationis ope indigẽt, Dicũt tamen Doctores, & præſertim Felin. in c. cum acceſſiſſent, ſub num. 19. & 20. de

20.de conſtit.poſſe Epum ex cauſa pro vnica vice diſpenſare. Sed an hodie huic poteſtati ſit derogatum per Conc.Trid.ſeſſ.25.c.5.de refor.eſſet conſulenda ſacra Congregatio. An autem Sacerdos obtinens cappellamā cū onere celebrandi certas Miſſas,teneatur illas tēpore infirmitatis per alios celebrari facere, adeo ꝙ ſi id negligeret Capellaniæ redditus ſuos facere nequiret,latè tradit Petr.Nauar.lib.2.de reſtit.nu.210.

SIMONIA.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra cōmittentes ſimoniā realē in ordine,& beneficio ac mediatores, vt in extrauag.com.Pauli 2.de ſimon.declarata per Nau.in Man.conf.c.27.ſub nu.106.per Car. Pariſ.in conſi.29.nu.12.& infra vol.4.per addentes ad Diaz in pract.crimin.can.c.16.& late per Io.Gutier.lib.1.can.quæſt.c.9.eius pœnæ fuerūt innouatæ,& ampliatæ per Pium V.vt patet ex conſtit. edita kal. Aprilis 1567.fol.924 in bullar.incip.Cum primum & infra.

Vt ſimoniacæ prauitatis labes prorſus aboleatur, conſtitutiones Anteceſſorum noſtrorum contra ſimoniacos editas,& præſertim Pauli 2.inuiolabiliter obſeruari mandamus,& delinquentes tam in ſacrorum ordinum receptione; quam in beneficiorum aſſecutione, ſtatutis ēt inferius pœnis noſtra authoritate affici volumus. Quicumque igitur deteſtabile crimen ſimoniacæ prauitatis commiſiſſe conuictus fuerit in conſequendis ordinibus, eo ipſo ſit ab illorum executione per decennium ſine ſpe diſpenſationis ſuſpenſus,& per annum carceribus mancipetur. Qui dignitates eccleſiaſticas ſimoniace acqſierit, illis ſit ipſo iure priuatus in futurum inhabilis ad eas,& quaſcumque alias obtinendas. Qui beneficium, aut officium eccleſiaſticū ſimoniace adeptus fuerit, illis ſimiliter ſit ipſo iure priuatus,& ad fructuum omnium,quos perceperit reſtitutionem teneatur, & perpetuo ſit inhabilis ad ea & quæcumque alia beneficia eccleſiaſtica obtinenda.Si quis autem tale crimen pluries commiſiſſe conuictus fuerit,præter ſupradictas pœnas etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus eccleſiaſticis degradatus a fidelium conſortio eijciatur. Qui vero ordines,& beneficia ſimoniace contulerit,pœnis a iure ſtatutis puniantur cuiuſcunque gradus,cōditionis,& dignitatis, etiam ſi Epiſcopi,Archiepiſcopi,vel maioris fuerint.Caueant prætererea quicunque ne in ſacramentorum exhibitione ſimoniacum aliquid faciant, alioquin grauiſſime puniantur per locorum ordinarios,qui huiuſmodi criminis reos cum maxima ſeueritate coercere procurent iuxta Conc.Trid.ſtatuta.

Sixtus Quintus alias pœnas addidit contra promouentes, & promotos ad ordines ſimoniace etiam in prima tonſura, vt in eius conſtitutiōne contra Clericos male promotos, quæ in hoc non fuit moderara per Santiſſim.D.N.Clement.VIII.quam habes ſupra in verbo Ordo fol.387.

ADDITIO.Præd. extrauagantem Pauli 2.nouiſſime explicat Rodriquez in ſum-

ſum par.2.ca.58.concluſ.6 & Bartho.Vgolin.in tract de Simonia tab.4.cap.3. & ſequentibus, vbi etiam aliqua ad intellectum conſtitutionis Sixti V. quam ad verbum recitat, reperies, & ad id quod paſſim prælleg. Doctores, aliq; ab eis citati affirmant ſ. extrauag. Pauli 2 habere tantum locum in ſimonia reali, quando aliquid datur vel recipitur, deciſum fuit per Dominos de rota prout cõtinetur in deciſ 403 diuerſ uol 2 An autem qui dat pecunias mediatori, vt ſibi impetret dimiſſorias ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos, quas per pecunias mediator impetrauit comprehendatur in diſpoſitione d.extrauag Pauli 2.diſputat. & reſoluit Nauar.in conſ.58 de ſimon in antiq.& 97. in nouis.

Contra pęnas conſuetudinis recipiendi a prouiſis de beneficiis Vide Conc.Trid.ſeſſ.24.cap.14.de refor.generali.Reuocatio priuilegiorum,& conſuetudinum eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione; aut alia ꝓuiſione, ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum fuit facta a Pio V. Romæ publicata die 23.Iulij 1570.fol.1080.in bullar.incip.

Durum nimis, & incommodum arbitramur, quod eccleſiarum miniſtri in ijs, quæ ab ipſorum ſuſtentationem ſuppeditant, diſpendia patientur. Quo circa cum hanc ad rem, ſimulque prohibendam ab eccleſia Dei auaritiæ prauitatem, editas ante hac ſanctiones minime ſatis eſſe intelligimus, nouæ conſtitutionis ſubſidio cogimur prouidere. Cum itaq; alias ex plurium eccleſiarum Cathedralium, & collegiatarum conſtitutionib. aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligeretur, vt in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia prouiſione, ſiue admiſſione ad poſſeſſionē alicuius Cathedralis eccleſiæ, vel beneficii, canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuū, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones, compenſationes illicitæ, aut etiam quæ in aliquibus eccleſis dicuntur turnorum lucra, interponerētur, licet ſancta Synodus Tridentina hæc deteſtata mandauerit Epis, vt quæcūq; huiuſmodi quæ in vſus pios non conuerterentur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem haberent, fieri nō permitterent. Ipſiq; diligenter de eorum conſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcerent: & illis tantum quas probarent exceptis, reliquas vt prauas & ſcandaloſas reiicerent. Eos vero, qui aduerſus prædicta quauis ratione commiſiſſent, pœnis contra ſimoniacos editis teneri decreuerit. Multorum tamen indomita cupiditate tam prædicta, quam alia ad beneficium, & commodum ipſorum miniſtrorum, edita, aut omnino contemnuntur, aut in varios ſenſus traducta perperam eluduntur. Quare nos pro diuini cultus exercitio, ſimulque euocatorū ad illum auxilio plenius, euidentiusq; conſulendum fore, rati, Reuocamus & abolemus omnia quęcunq; priuilegia, conſuetudines, & ſtatuta quarū cunque eccleſiarum Cathedralium, Metropolitanarum, ac maiorum nec non collegiatarum, etiam iuramento, cōfirmatione Apoſtolica, aut alio quouis præſidio munita, ac etiam ſupra hominum memoriam, & longiſſimo, ac quantocunque tempore etiam continuo obſeruata, ſiue pro ſol-

uendis

uendis eccleſiarum, vel Prælatorum debitis, ſiue pro ſupportandis illorũ onerib.ſiue aliis etiam maioribus,maximis,& vrgentiſſimis cauſis conceſ ſa,& approbata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata,extenſa,& moderata,quod vacantib. ipſarum Eccleſiarum dignitatib. Canonicatibus, præbendis,portionibus,beneficiis,& officiis fructus,ac etiam quotidianę diſtributiones ex eis primo ab ipſa vacatione Anno,aut longiore,vel etiã breuiori tempore prouenturi, Menſæ epiſcopali,ſeu Capitulari, alioue loco integre,vel partim remaneãt,ſeu applicentur, aut in cõmunes vſus cedant,ſeu inter alios canonicos,& perſonas eccleſię ſeu Capituli diuidantur. Quodq; nullus etiã Apoſtolica authoritate prouiſus in canonicum recipi aut ad dignitatẽ,ſeu portionẽ, beneficium,vel officium admitti,vel alias in eius poſſeſſionẽ induci poſſit,niſi prius de obſeruandis hmõdi priuilegiis,conſuetudinib. & ſtatutis iuramentũ præſtiterit,& obtentæ illorum derogationis,ac fructuum,& diſtributionum perceptioni renunciauerit,ſeu Capitulo,& perſonis p̃dictis ceſſerit,ſed(vt appellãt) dulciaria, aut quid præſtiterit. Quorũ omnium tenores cauſas,& effectus habemus præſentib. pro expreſſis,quibuſcunq; illa concepta ſint formulis, nec non irritantibus,& aliis decretis roborata. Volentes ea omnia vires & effectũ de cætero non habere. Præcipimus igitur & interdicimus omnib. Epiſcopis Capitulis,Collegijs,& perſonis ad quos id pertinet,ne poſthac fructus aut diſtributiones huiuſmodi, nec prorſus vllam eorum partem retineãt, neue ipſorum ceſſionem,vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodocunque petant,vel exigant, aut quemquam ſine ordinaria,ſiue Apoſtolica authoritate prouiſum,ad præſtandum huiuſmodi iuramentũ inducant,aut illi prædicta non facienti poſſeſſionẽ impediant,vel remorentur. Quicunque cõtrafecerint, ſi eccleſiarum Antiſtites ſint tamdiu a Pont. officij exercitio ſint ſuſpẽſi,donec ſatisfactione præuia illis per ſedẽ Apoſtolicã ſuſpenſio relaxetur:Capitula vero,& Collegia quæcunque eccleſiaſtico ſubiaceant interdicto,ac ſingulares perſonæ in excõmunicationis ſententiã incurrant. A qua,niſi in mortis articulo conſtituti, ab alio q̃ a Rom. Pont.abſolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes hmõdi, præſtita iuramenta non tenere nec quemquam illis obligari,quinimo iurantes in huiuſmodi cẽſuram incidere,necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper his per quoſcunq; ſcienter,uel ignoranter contigerit attẽtari. Et nihilominus ſtatuimus, vt vbicunq; huiuſmodi fructus, & diſtributiones fabricæ,vel ſacriſtiæ,aut alterius pij loci vſib.vltra ſemeſtre tempus reperiuntur conceſſi, horũ duntaxat dimidia pars ipſi ſacriſtiæ vel fabricæ, aũt pro loco deinceps tribuatur,alterã vero beneficiati pr̨dicti integre ꝑcipiant. Nõ obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquib. communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultũ, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenã,& expreſſam,ac de verbo ad verbũ de indulto huiuſmodi mentionem Decreto prædictæ ſynodi, ac etiam conſtitutione fel. rec. Ioannis Papę xxij. quæ incipit. Suſcepti, &

alijs

aliis iuribus hac de re diſponentibus nihilominus alias in ſuo robore du raturis. Cæterum per prędicta non intendimus illis periudicare Capitulis Collegiis, mēſis, aut perſonis fructus & diſtributiones inter vacationē beneficiorū, & eorū collationē, ſiue poſſeſſionis apprehenſionē prouenientes ex ſtatuto, conſuetudine, vel priuilegio huiuſmodi percipientibus, vel retinentibus, quominus ipſi illos interim vt antea, exigere valeant & habere. Poſtremo volumus, vt præſentium exēpla etiam impreſſa, Notarij publici manu, & Prælati eccleſiaſtici, eiuſue Curiæ ſigillo obſignata eandē illam prorſus fidem vbique locorum in iudicio & extra illud faciant, quam facerēt ipſæmet præſentes, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, abolitionis præcepti, interdicti, decreti, ſtatuti, intentionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis aūt hoc attentare preſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorū eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sāctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo, ſeptuageſimo, pridie Kal. Iulij Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Et vide c. veniens, & c. Iacobus, & extrauag. com. Vrbani 4 d. tit de Simo. & Cōc. Trid. d. ſeſſ. 24. de refor. generali. c. 14 & adde ad extrau. com. vnicam. ne ſede vacan quæ eſt eadem cum extrauag. Ioan. 22. de electio.

ADDITIO. Huius decreti Conc. Trid vigore præter alia argumenta ab eo adducta conſuluit Nauar. conſ. 15 de Simon in antiq. non licere Epiſcopo pro expeditione literarum collationis beneficij tertiā partem fructuū illius accipere, & proinde ad reſtitutionē teneri Eiuſdem decreti virtute conſuluit idem conſ. 7. eod. tit. non potuiſſe tuta conſcientia, Secretariū Cardinalis, conſuetudine non obſtante percipere ſcuta duo, vnū. ſ pro ſubſcriptione, & regiſtratura bullæ prouiſionis beneficij eccleſiaſtici, & alterū pro impreſſione, ſeu appenſione ſigilli nullum aliū laborem in ea ſuſtinendo Fertur tamē quoad hoc S. Cōgregationē declaraſſe nō poſſe Cancellarios pro expeditione literarū collationis, vel inſtitutionis quarumcūq; beneficiorum, vel pro deputatione Vicariorum, in illis accipere ſuā mercedem niſi ſuo labori conuenientē, qui tamen ſcriptura, ſigillo, & ceris computatis, vnum aureū non excedat, dummodo ipſis Cancellariis ſalarium vllum pro officio exercendo conſtitutum nō ſit, & ex pecunia quā acceperint nihil prorſus emolumenti Collatores aliquo modo directè, vel indirecte accipiāt Poteſt vero in adeptione poſſeſſionis alicuius beneficii ſeu canonicatus, vbi talis adeſt cōſuetudo, aliquid ſolui, conuertendū tamen in aliquem pium uſum ex Panor in c Iacobus de ſimon quem communiter receptum idq; per præalleg Conc decretum confirmar fatetur Nauar in Man. confeſ. c. 23 ſub nu 102 ut ibi latius per eum.

Contra dantes & recipiētes etiā Epiſcopi miniſtros pro collatione ordinum vide Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 1. de refor. ex quo tex. notat inter alia Tolet. Sum. lib. 5. cap. 88. ex eo quod Concilium generaliſſime loquatur, periculum eſſe etiam Candelas accipere vide S. Thom. 2. 2. & q. 100. art. 2. ad 4 lib. .. Sot. lib. 9. deciſ. & in q. 6. ar. 1. Nau. in man. c. 23. nu. 102. & conſ. 88. de Simon. in nouis, Vgoli. de ſimon. tab. 4. c. 3. nu. 2.

Contra

Contra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernandas eccleſias parochiales aliquid accipientes decernit Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gen. cap. 18. §.

Caueantq; ne quidq̃ prorſus occaſione huius examinis nec ante, nec poſt accipiant, alioquin ſimoniæ vitium tam ipſi, quã alij dãtes incurrãt, a qua abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficijs q̃ quomodocunq; etiam antea obtinebant, & ad alia in poſterum inhabiles reddantur, &c.

ADDITIO Huius ratio eſſe videtur, quia per approbationẽ factã in concurſu acquiritur approbatio ius ad beneficiũ, & ſic pro illo iure ſpirituali datũ videretur tẽporale examinatoribus Nauar. cõſ. 48. verſ. Ad quartum de Simo. in antiq. qui etiam in Miſcell. 41. de oratione inſinuat, in quibus huiuſmodi examinatores peccare ſoleant, de quibus quatenus ad Simoniæ labem pertinens, agit Vgo. in tract. de Simon tab. 1 cap 48. §. 3. Et ex parte competitorum committi poteſt Simonia ex ſequentibus, & Primò ſi duo concurrentes ad beneficium alter ad impedimentũ tollendum alteri pretium det, vt a concurſu deſiſtat, ut ſic ſolus exiſtens ipſe obtineat Maiol. lib. 5 de irregu. c. 45. nu. 1. Secundo ſi fieret pactio, quod alter alteri in cõcurſu defectus, & exceptiones non opponat, cum realiter poſſint obijcere ſed ſe examini ſubmitterent, & qui per ſuperiorem dignior iudicaretur beneficium haberet, & ſoluere alteri pẽſionẽ annuam cum benep'acito Sedis Apoſtolicæ Nau. conſ. 3. nu 1. de Simon. in antiq. & cõſ. 39. 41. & 42. de ſimon. in nouis. Flamin. Pariſ. in tract. de confid. benef. prohib. quæſt. 47. nu. 6. Tertio ſi quis per virum potentem, cui pecuniam traderet ſeu promitteret, metũ alii inferret, vt a concurſu ceſſent. Vgolin. in d. §. 3 ſub num. 5.

Eſt, & alia certa Simoniacę prauitatis ſpecies, q̃ beneficiorum confidẽtiam vocant, de qua extat Pij iiij. cõſtitutio contra quoſcunq; eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcumq; in confidentiam retinentes, ſeu recipientes. Romę publicata die 4. Decemb. 1564 fol. 820. in Bullario incip.

Rom. Pont. in excelſa militantis eccleſiæ ſpecula conſtitutum, vigiles mentis oculos, non ſolum in abſentium extendere, ſed potiſſimum in pręſentium domeſticorumq; fratrum, & filiorum ſuorum mores diligenter perſcrutandos, aliquando reflectere, ac eos pſertim quos in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem euocauit altiſſimus, ne dum ab omni pactionis illicitæ contagione, verum etiam ab eius omnimoda ſuſpicione, vacuos, & immunes ſeruare decet, vt q cæteros illuſtris officij ſublimitate antecellunt, eoſdem priſca etiam illa morum integritate præſtare dignoſcantur. Sanè licet dudum, eum certam ſimoniacæ prauitati ſpeciem, q̃ beneficiorũ confidentiam vocãt, etiam in Rom. cur. atq; adeo in ſacrum venerabiliũ fratrũ noſtrorum, Sanctę Rom. Eccleſiæ Cardinalium Collegiũ, quaſi per cuniculos irrepſiſſe, ac nõnullos ex ipſis fratribus, nimia quadã facilitate, ſeu potius importunis amicorum, familiarũq; precibus adductos, beneficia eccleſiaſtica in cõfidẽtia huiuſmodi recepiſſe, & frequẽter recipere, intelliximus, hanc illicitã beneficiẽtiæ exercẽdæ, ſeu amicitiæ colẽdæ

viam,

viam,a tanto ſaltem Collegio prorſus eliminare cupiẽtes, eoſdẽ fratres in conſiſtorio noſtro ſecreto,nõ ſemel admonuerimus, hoc aliena benefi cia cuſtodiendi modo ne aſſueſcerent, neve illa hoc pacto reciperẽt,vtq; ſic recepta dimitterent. Nihilominus, nuper ad aures noſtras peruenit, eorũ aliquos,monitionis noſtræ,immo potius ſuimet oblitos,ea,q̃ cuſto diẽda receperant,beneficia nondũ tamen dimiſiſſe. Et inſuper illos, & nonnullos alios etiam Patriarchas,Archiepõs,& alios Epõs,ac etiã Cameræ Apoſtolicæ Clericos,Eccleſias monaſteria,dignitates,& alia bene ficia huiuſmodi,in ſui fauorẽ reſignata,ceſſa, vel alias dimiſſa, acceptaſſe,aut de illis,per obitũ,vel alias vacantib. a nobis,& prædeceſſorib. noſtris,ſeu ẽt ab ordinarijs,& aliis inferiorib collatorib.ẽt ad patronorũ ꝑſentationẽ ad alterius cõmodũ ſibi prouideri obtinuiſſe,illaq;, ac etiam alia aliter vacantia ſibi in titulũ cõmẽdã,vel adminiſtrationẽ, aut alias dicta authoritate cõceſſa quandoq; in reſignantiũ, vel cedentiũ, ſeu etiã aliorũ fauorẽ ceſſiſſe,vel alias dimiſiſſe.Ac ſibi propterea penſiones annuas,ac fructus,redditus,& prouentus Eccleſiarũ,Monaſteriorũ,dignitatum,& aliorũ beneficiorũ huiuſmodi,in toto,vel in parte, etiã aliquan do cum facultate illas,& illos transferendi,ac etiã collationẽ,prouiſionẽ, ꝑſentationẽ,& aliam diſpoſitionẽ beneficiorum,eccleſiaſticorum,ad earundẽ eccleſiarũ,monaſteriorũ,& dignitatũ Prælatos pro tẽpore exiſtẽ tes,ac alios huiuſmodi beneficia ꝓ tẽpore obtinẽtes pertinentiũ, necnõ regreſſus,ſiue acceſſus,& ingreſſus ad eccleſias, etiã cathedrales, monaſteria,ac alia diuerſa beneficia,eccleſiaſtica, ſibi reſeruari procuraſſe, & obtinuiſſe,ac hoc videlicet,vt confidentes ſic decimarũ Apoſtolicarum, vel cõis dicti collegij,& annatæ,aliorumq; iuriũ dictæ camerç debitorũ, ſolutionẽ eludant integriſq; beneficiorum etiam in menſibus Apoſtolicis vacantiũ,aut alias diſpoſitioni ſedis Apoſtolicæ generaliter reſeruatorũ,collationibus,ac interdũ vt beneficia ipſa, tempore procedente, in aliquorũ tunc forſan de iure inhabilium,& incapacium,vel nondũ adhuc natorũ fauorẽ cedantur,ſeu reſignentur, vel vt perſonæ inhabiles,& incapaces huiuſmodi,etiã laici,penſionibus,ac fructib. redditibus,& prouentib. eccleſiaſticis fruãtur,& gaudeãt,ſeu potius illis, & facultate trãſ ferẽdi prædicta abutant,in animarum ſuarum pericuũ, & perniciosum exẽplũ.Quare nos hanc Cardinaliũ eorundẽ,in monitionib. noſtris parẽdo,incuriã,& tam illorũ,q̃ cæterorũ Prælatorum etiam clericorum, ac aliorũ quorumcunq; indignam fallaciam,conniuentibus oculis diuti us minimè diſſimulandã,ſed huic errori,ne radices altius agat, occurrendũ tandẽ eſſe cenſentes.Et quoniã huic ipſorũ, qui monitioni noſtræ nõ pãrentẽs beneficia huiuſmodi in confidentiã,ut præfertur,retinuerũt,& fructus ex eis,indebitè,vel percipiẽdo,vel ꝑ alios nomine ſuo,etiã ꝑ ſimulatas illorũ locationes,& fictas de receptis quietantias ac donationes,& remiſſiones ꝑcipi ſinẽdo grauiter exceſſerũt Cardinaliũ metã,potius ex immoderata erga ſuos indulgentia,q̃ alioquin ꝑceptorũ noſtrorũ ſpretu proceſſiſſe facile reputamus,idcirco omnes,& ſingulas eccleſias, etiã me

tropo-

tropolitanas,& alias Cathedrales,& monaſteria,ēt conſiſtorialia,priora tus,ppoſituras ppoſitatus,dignitates,ēt maiores,& principales etiā Cōuentuales,perſonatus,adminiſtrationes,& offi ia cæteraq; beneficia eccleſiaſtica,cū cura,& ſine cura,ſecularia,& quorūvis ordinū regularia,ēt de iure patronatus,ēt laicorū,ēt nobiliū,& Illuſtrium,ēt ex fundatione, & donatione exiſtentia,per eiuſdem Romanæ Eccleſiæ ēt Epōs,Cardinales,& quoſcunq; alios etiam Patriarchas, Archiepiſcopos,& alios Epōs, ac etiam eiuſdem Cameræ clericos,in titulū , commendam,vel adminiſtrationem,aut alias,in huiuſmodi confidentiam iure prohibitam,cuiuſuis perſonæ,vt præfertur, contemplatione, vel intuitu, quouis modo recepta,illorum liberam collationem,& diſpoſitionem nobis, & ſedi Apoſtolicæ,harū ſerie reſeruantes, ipſo iure a die receptionis eorundē,vacauiſſe,& vacare; Ac fructuū,& penſionū reſeruationes,ac facultates transferendi,& collationis beneficiorū cōceſſiones,eis,vt præmittitur,factas, ac regreſſus,ſiue acceſſus,& ingreſſus cōceſſos huiuſmodi,ceſſaſſe,& ceſſare,ac extinctos eſſe,& eoſdē Cardinales, ſeu quoſuis alios a prima die receptionis beneficiorū huiuſmodi citra,fructus,redditus,& prouentus earundē Eccleſiarū,Monaſteriorum,dignitatū,& aliorū beneficiorū, ac penſiones,prædictas,indebitè percipere,ſuoſq; facere non potuiſſe,neq; debuiſſe,ſed illos omnes, & ſingulos, ad Cameram eandem deuolutos fuiſſe,& eſſe,illiq; deberi,ac ipſos Cardinales,& alios,ad quorum manus quomodolibet peruenerūt, & eorū hæredes, ad integram illorū reſtitutionem in vtroq; fore teneri,& ad id opportunis iuris remedijs compelli debere,authoritate Apoſtolica,tenore præſentiū decernimus,& declaramus. Et inſuper vniuerſis,& ſingulis,tam eiuſdem Rom. Eccleſiæ Cardinalib. ēt Epiſcopis,q̃ Prælatis,& Clericis,& aliis prædictis præſentib. & futuris,ne deinceps vllo vnquam tempore,aliquas Eccleſias,Monaſteria,dignitates,vel alia beneficia,etiam,de dicto iure patronatus,vti præfertur,exiſtentia,aut fructus,vel penſiones,aut regreſſus,ſeu acceſſus, in confidentiam prædictam aut ad effectū reſeruationū huiuſmodi,ſibi poſt nondū credentib. pro curandarū, recipere præſumant,Cardinalibus videlicet,& alijs Prælatis huiuſmodi in virtute ſanctæ obedientiæ,& ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ,reliquis verò ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ pœna, per contrafacientes eoipſo incurrenda,a qua niſi a nobis,aut Rom.Pont. pro tempore exiſtente,præterq̃ in mortis articulo conſtituti,abſolui nequeant, diſtrictius inhibemus. Ac quaſcunq; collationes,prouiſiones,præfectiones,cōmendas,reſeruationes,facultates,ēt transferendi,ac regredie̅di,ſiue accedendi,& ingrediendi,ac alias diſpoſitiones,de eccleſijs,monaſterijs,dignitatib.& aliis beneficiis,eorūque fructib. & beneficiorū collationib. per nos, & alios Rom.Pont.ſucceſſores noſtros ēt motu proprio,ſeu conſiſtorialiter,aut etiam per ordinarios,& alios inferiores collatores, ēt ad patronorum eorundem præſentationē,& alias quomodolibet cū interuentu confidentiæ huiuſmodi expreſſe,ſiue occultè ac de iure præſumpto,& alias contra præmiſſa p tē

pore factas,nullas,& inualidas,nulliuſque roboris,vel momenti fore,neque cuiquã ſuffragari, ſed eccleſias, monaſteria,dignitates, ac alia beneficia huiuſmodi.ipſo iure vacare,ac noſtrę,& ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſeruata,fructuſq;,& penſiones Cameræ Apoſtolicę applicatos, vt pfertur eſſe,& cenſeri;Sicq; in præmiſſis omnib.,& ſingulis per quoſcunq; iudices,& commiſſarios,ẽt ipſius Eccleſiæ Romanæ Cardinales, ſublata eis quauis aliter interpretandi,& iudicandi facultate,ẽt per præſumptiones,& cõiecturas legitimas,& eorum arbitrio (cum alias cõfidentias huiuſmodi in lucem erui,& probari non poſſe cõſtet)procedendo,iudicari,& definiri debere. Ac quicquid ſecus ſuper his a quoquam,quauis authoritate ſcienter,vel ignoranter,attentari contigerit,irritum,& inane ſimiliter decernimus.Non obſtantibus,&c.

De confidentijs beneficialibus,earumq; caſibus, præſumptionibus, & probationibus,& pœnis retinentium beneficia in confidentiam extat ẽt Pij.V.Conſtitutio Romæ publicata die.5.Auguſti 1569.fol.1051. in Bullario incip.

Intolerabilis multorum peruerſitas, qui ſacroſanctas conſtitutiones nouis quotidie fraudibus eludere nituntur,ſæpè illarum authores in neceſſitatem adducit cautius prouidendi,quo pertinaciũ animi ab improbis conatibus grauiore ſanctione propoſita reprimantur. Benè quidem, & prouidenter felicis recordationis Pius Papa IV.prædeceſſor noſter ad tollendã fiduciariæ mancipationis beneficiorum eccleſiaſticorũ corruptelam,ſtatuit,& decreuit,vt ipſo iure vacarent eccleſiæ,monaſteria,cæteraq; beneficia eccleſiaſtica in confidentiam a quibuſcunque, ẽt S.R.E. Cardinalibus,cuiuſuis perſonæ contemplatione,vel intuitu recepta,liberam illorum diſpoſitionem,ſibi,& Apoſtolicę ſedi reſeruando,Nec valerent ipſorum collationes,ſeu conceſſiones,nec fructuum,nec penſionum reſeruationes,nec facultates illas transferendi,nec regrediendi ſeu accedendi ad eccleſias,monaſteria, beneficia ſupradicta, illaq; recipientes, fructus,penſiones & alias res eorundem indebitè perciperẽt, Prohibẽs quibuſcunq; ẽt ſub cenſuris eccleſiaſticis ne qui huiuſmodi amplius accederent.Ac etiã decreuit omnes, & quaſcunq; prouiſiones præfectiones, collationes,cõmendas,& alias diſpoſitiones de eccleſiis Monaſteriis, & beneficijs,necnõ reſeruationes fructuum,penſionum,rerum,& iurium,ac etiam transferendi,regrediendi,accedendi,& ingrediendi,aliaſq; facultates,ſiue per ſe,ſiue futuros Rom. Pont.,etiam motu proprio,ac conſiſtorialiter,ſiue etiam pro ordinarios collatores,ẽt ad patronorum præſentationẽ,cum interuentu confidentiæ huiuſmodi,ſiue expreſsè ſiue occultè ac de iure præſumptas,& alias contra prædicta pro tẽpora factas, nulliꝰ momẽti fore,nec cuiq̃ ſuffragari,ſed eccleſias,monaſteria,&beneficia huiuſmodi ipſo iure vacare,ac pdictæ diſpoſitioni reſeruata eſſe,ſicq; per quoſcunq; etiã per præſumptiones, & cõiecturas legitimas,& alias eorũ arbitrio procedendo(cũ alioqui confidentias huiuſmodi in lucem

erui,

erui,& probari non poſſe conſtaret)iudicari,& diffiniri debere. Necnõ ir ritum, & inane quicquid ſecus contigerit attentari,quemadmodũ confe- ctis ſuper his literis ſuis plenius continetur. Verũtamẽ pp improbas multorũ cupiditates,prædicta quæ ad purgãdã hac pernicie eccleſiam, & animarũ ſalutem ab ipſo prædeceſſore edita ſunt, in multis deprehendimus viam aperuiſſe grauius delinquendi. Si quidem cum frequentibus pluriũ querelis pridem concitati, quod iudices in cauſis hmõi confidentiarum expediendis remiſſiores eſſent, omnes, & ſingulas cauſas ipſas vbicũq; & inter quoſcunque motas ad nos aduocauiſſemus, ac omnimodã huiuſmodi cauſarum præſentiũ,& futurarum, rerumque omnium ex ipſis reſultantium cognitionẽ nobis & ſucceſſorib. noſtris reſeruauiſſemus,& ſuper quibuſdam coram nobis proceſſum fuiſſet,variis inde,nec leuibus coniecturis intelleximus vitium quidem confidentiæ occultè irrepſiſſe,ſed in pleriſq; cauſis prẹſumptiones,& coniecturas,quę ad illud probandũ deducũtur,minimè ſufficere,eiuſq; rei cauſa plurimos,qui antea literarũ prędictarum editionem huiuſmodi confidentias exercebant vbi cognouerunt obſtructam veritatem propter difficultates probãdi in iudiciis confidentias ipſas contẽpta cõſtitutione prædicta,eccleſias monaſteria, & beneficia ſic recepta vt pri⁹ retinere,alios fructus,pẽſiones,& alias res percipere:alios eorũ exẽplo ad ſimilia,& grauiora fidentius commoueri. Multi enim ipſa beneficia iure retinere nequeũtes,alii ne cogantur ad ſacros ordines,ad reſidentiã,ad incedendũ in habitu clericali, vt ad bellũ proficiſcantur, vt inimicos occidant,alii vt alieno nomine lites agant,aut defendant,alij propter crimina incapaces,quidam vt purgato delicto,vel abſolutione cõ ſecuta illa repetant,eadẽ in alios deponũt,& in pleriſq; fructus ipſorũ aut eis miniſtrantur,aut quib. ipſi ſtatuunt, ſæpè locis, & inhabilib. Plerique vel ſenes vel, infirmi,vt beneficia in domib. ſuis perpetuẽt,illa renũciarũt & renunciant in alios, qui vel profanã familiam cedentium de fructibus eccleſiaſticis alant,vel illa etiã num infantibus,aut naſcituris aſſeruent,facto interdum circuitu retroceſſionis,cũ reſeruatione fructuum, & aliarũ rerum,aut acceſſu præſertim ab illis,qui prẹſtãdorum iuriũ Camerę Apoſtolicæ ſunt immunes,alis aut incapaces,aut aliis beneficiis eccleſiaſticiş onuſti,aut eccleſiaſtico ordini ſeſe mancipare refugientes,aut mere laici benificia eccleſiaſtica aliis conferenda procurãt, vt de illis poſt modũ ad libitũ ſuũ diſponatur, fructus ẽt percipientes illorũ. Ad hęc pleriq; ordinarii,& alii collatores,ac etiã patroni laici curant deponenda beneficia, vt fructus,ſeu pẽſiones capiant eorundẽ,aliiſue faciãt miniſtrari. Alia itẽ permulta eiuſcemodi admittuntur,quib. immaculata rerũ diuinarum puritas impiè violatur,diſciplinæ eccleſiaſticę neruus dirumpitur,& iminẽs patratur exitiũ animarum. Quare nos volentes periculoſam talium audaciã noui iuris ſubſidio cohibere, præſentium authoritate ſtatuimus,vt ſi qui quacunq; authoritate eccleſiam, vel monaſterium, aliud beneficium eccleſiaſticum, qualecunque ex reſignatione, vel ceſſione cuiuſcunq; perſonæ ſimpliciter,aut cũ circuitu retroceſſionis cum regreſſu,vel acceſſu,

etiam ſola dimittentis intentione receperit, vt illa, vel illud ēt in euentū regreſſus, vel acceſſus, eidem dimittēdi vel altera poſtea cōferatur, aut illius fructus, vel eorū pars alii, vel aliis cōcedantur, vel penſiones ſoluātur ex eiſdē hæc cōfidentia cenſeatur. Itidē ſi ordinarius, vel alius collator cōtulerit antehac aut conferat in futurū beneficium eccleſiaſticum quouis modo vacans, ea cōditione tacita, vel expreſſa, aut poſtea in alterū pro arbitrio collatoris, ſeu alterius cuiuſcunq; cōtra iuris communis ordinationem diſponatur, ſiue vt de eo prouiſus, fructus illius, vel partē ad vtilitatē vel libitum conferentis, vel cedentis, aut alterius relinquat, & remittat, ſeu pēſionē illi, vel illis, quē vel quos idē collator, aut cedens, vel alius per ſe vel aliū ſcripto, aut verbo iuſſerit, ſeu ſignificauerit, pſoluat, & pariter ſi a patrono ēt laico, vel alteri præſentatori, ſeu electori contigerit, aut contigat id fieri. Ad hæc ſi clericus prædictæ cameræ, aut Cardinalis, aut alius a ſolutione iuriū ipſius cameræ, vel ēt Cancellarię Apoſtolicæ exemptus poſt reſignationem, vel ceſſionem alicuius extranei, de eccleſia, monaſterio vel alio beneficio eccleſiaſtico in ſe Apoſtolica, vel alia authoritate factā, & admiſſam, illā, vel illud ēt cōfectis literis Apoſtolicis, & poſſeſſione apprehenſa in eundē reſignantē vel cedentē, modico ſpatio interiecto, veluti duorū, aut triū menſiū retroceſſerit, aut retrocedat in futurū, & ex illa retroceſſione fructus eccleſiæ, ſeu monaſterii, aut beneficij, vel eorum pars, ſeu penſio, ſeu quid aliud ſuper illis reſeruatū, aut regreſſus, ſeu acceſſus, & ingreſſus ad illā, vel illud ipſi clerico, vel Cardinali, aut alii exēpto ſit, furtiue conceſſus. Poſtremo ſi quis in crimine aliquo abſolutus, aut cū quo ſuper irregularitate diſpēſatū eſt, denuò receperit, quacunq; authoritate eccleſiā, monaſterium, vel aliud beneficiū eccleſiaſticū, quod ante, vel poſt commiſſum delictum, aut cōtractā irregularitatē dimiſerit in quouis horum caſuum confidentiæ prauitas ſit contracta, caſuſq; huiuſmodi literis prædictis cōprehendantur, ac ſi illis ſpeciatim expreſſi fuiſſent, licet ipſum confidentiæ crimen alterius tantum partis cōſcientia ſit admiſſum. Ad probandum vero plene confidentiarum abuſum inter alias ēt hæ præſumptiones, & cōiecturæ habeātur legitimę videlicet, ſi quis poſt ceſſam ab ſe eccleſiam, vel monaſterium, aut beneficium, & publicatā reſignationem, ſeu conceſſionē, captamque a ſucceſſore poſſeſſionem, ſeſe in illa vel illo, ſeu reb. illius, p ſe, vel aliū, ſeu alios de facto ingeſſerit, aut fructus perceperit, aut quicūq; ſucceſſor illi, vel eius propīquis ipſos, aut partē aliquam remiſerit eorundē. Si recipiens beneficiū conſtituerit dimittentem, vel eius, parentes, aut propinquos procuratores ad percipiendū, vel locandū fructus beneficii dimiſſi, & illi vel illis de fructib. pceptis, aut percipiēdis, donationē fecerit. Si vel ſola procuratoris depoſitione, vel libris rationalib. menſariorum ex parte dimittētis, expeditio, quæ perſonā recipiētis cōcernit proſecuta ſit, ſimulq; expenſæ pro ea neceſſariæ ab illo factæ fuerint. Deniq; ſi quis pro cōceſſione alicui facta quacūque authoritate de beneficio eccleſiaſtico p ſe, vel aliū ſeu alios īterceſſerit, vel alias ī negotio cōceſſionis ſeſe īmiſcuerit quoquo modo, deīde aliqd de fructib.

talis

talis beneficii de facto, ẽt per manus poſſeſſoris, ac ẽt ſimplicis donationis titulo perceperit ſeu de illa poſtmodum ad voluntatẽ interceſſoris fuerit diſpoſitũ quandocunq;. Teſtes autem de quaq; re ſingulares ſingulas probare valeant præſumptiones, & coniecturas, pluresq; huiuſmodi præſumptiones, & coniecturæ plenam probationẽ faciant in prædictis. Cæterũ crimiuoſi, & cæteri omnes, qui ad perhibendum in caſibus ſimoniæ teſtimoniũ recipi poſſunt, ad prędicta omnia admittãtur. Sed ne quiſquã ẽt vana fiducia fretus, non intendendi contra ſe iudicii in crimine perſeueret, vt q̃ hoc malum grauioris cenſuræ ſtimulo vſquequaq, prohibeatur, omnes, & ſingulos, qui huculq; eccleſias, monaſteria, beneficia, fructus penſiones, aliaſue res, intercedente hoc confidentiæ vitio receperunt, ac retinent, niſi ſtatim ad ſe reuerſi, & reſipiſcentes celeri dimiſſione ſibi proſpexerint, & quicquid tale admiſerint in futurũ, ẽt omnib. & ſingulis aliis eccleſiis, monaſteriis, dignitatib., adminiſtrationib., officiis & beneficiis obtentis, quæ pariter ſub dicta reſeruatione comprehendi volumus, necnon fructib., penſionib., & aliis rebus eccleſiaſticis, ac ẽt Romanæ Curiæ, & alijs officijs temporalibus præſentium authoritate priuamus, & ad futuras inhabiles decernimus, & in iuris ſubſidiũ excõicationis ſententia innodamus, a qua nullus, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio, quã a Rom. Pont., abſolutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim aduocatione cauſarum huiuſmodi, & reſeruatione cognitionis illarũ, rerumq; omniũ inde emergentiũ, nobis, & prædictis ſucceſſoribus, vt prædictũ eſt, facta (cauſis illis duntaxat exceptis, quæ iam corã nobis pẽdere noſcũtur ac ẽt ijs quas ratione eccleſiarũ, & monaſteriorũ, quorũ diſpoſitio in conſiſtorio fieri cõſueuit, aut debet, itemq; cõtra ordinarios collatores Epos, & alios ſuperiores, prælatos, ẽt Cardinales haberi cõtigerit, vt iã aliis nr̃is literis ſtatutũ eſt, audiẽdis, decidẽdis, & terminãdis) harũ ſerie prorſus relaxata, decernimus ita deinceps quoſcũq; iudices ordinarios, & delegatos, ẽt cauſarũ Palatii Apoſtolici Auditores, ac prædictæ Romanę Eccleſię Cardinales, ſublata eis, & ipſorũ cuicũq; quauis aliter iudicãdi, & interpretãdi facultate, & authoritate, vbiq; iudicare interpretari, & diffinire debere; necnõ irritũ, & inane q̃cq̃d ſecus in p̃dictos ꝑ quoſcũq; quauis authoritate, ſciẽter, vel ignorãter cõtigerit attẽtari. Quo circa omnib. locorũ ordinariis diſtrictius iniũgimꝰ vt in ſuis quiſq; eccleſijs, ciuitatib., diœceſib., & locis ẽt exẽptis ad p̃dicta ſtudiosè attẽdãt, & quatenus illis relaxauimus, in delinquẽtes ſeuere animaduertãt, ſi diuinæ maieſtatis iudiciũ, dictæq; ſedis cenſurã voluerint euitare. In cæteris verò cauſis negotijs (nobis, & prædictis ſucceſſorib. exceptis) eoſdẽ locorũ ordinarios præſentiũ authoritate delegamus, vt gratia, & fauore poſtpoſitis, ꝓ ſe quiſq;, cũ venerit vſus contra p̃dictos ões ſub ipſa exceptione cõprehẽſos diligẽter inquirãt, ſuoq; inq̃ſitiones ões ſigillo obſignatas ad prædictã Sedẽ q̃ primum transferant, vt nos, & prædicti ſucceſſores in cauſis huiuſmodi procedentes, ꝙ iuſtum fuerit, decernamus. Nos enim ſingulis ordinariis ipſis prædictos omnes, & quoſcũq;

alios ét exemptos, etiam per edictũ publicum, conſtito prius ſummariè, & extraiudicialiter de non tuto ad illos acceſſu, citãdi monendi, eiſq; ac iudicibus ordinarijs, & delegatis, alijſq; perſonis quibuſcnnq;, ne prædictorum executionem quoquomodo impediant vel alias in illis ſeſe inter ponant, ẽt per ſimile edictum inhibendi, eoſdemq;, alios contradictores, & rebelles quoſcunq; per cẽſuras, & pœnas eccleſiaſticas, ac omnia alia iuris, & facti remedia opportuna cõpellendi, auxilium brachij ſecularis, quãdocunq; opus erit, inuocãdi cęteraq; in prędictis omnib., & ſingulis neceſſaria faciendi, & exequendi, plenam, & liberam tenore præſentium concedimus facultatem. Non obſtantib., &c. literis prædeceſſoris huiuſ modi in ſuo robore duraturis. Volumus autem, &c.

Ad hanc conſtitutionẽ vide Suarez de cenſuris diſp. 22. ſect. 6. fol. 437. & ad materiã confidentię p hãc extrauag. prohibitæ extãt cons. Nauar. in tit. de ſimon. in nouis videlicet a conſ. 70. vſq; 84. & vide Guttier li. 2. cano q. c 23 à n. 78. Lodouic. lopez in inſtructorio conſcien. par. 2. cap 9.

ADDITIO Præfatæ conſtitutionis Pij V quatuor ſunt partes principales, q̃ tota die practicantur, ſi quidẽ poſt relationẽ tenoris conſtitutionis Pij IV. quam. fortiori vinculo innouat, cõfirmat, & ampliat, & poſt ſpecificationem cauſarũ, ex quibus moueri poſſunt homines ad confidentiæ crimen committendum, vt in verſic Multi enim, &c. In prima parte exprimit ſeu ponit quatuor caſus quos ipſe confidẽciales indicat, qui continentur in §. Quare nos volentes, & cæt in ſecunda parte inducit modos probandi confidentiam per quatuor coniecturas ſeu legitimas præſumptiones, ex quib in foro exteriori cõmiſſe conuincitur in § Ad probandũ, & c. in 3. parte diſponit circa perſonas teſtium ſ. vt ad probandũ hoc confidẽtiæ crimẽ teſtes ſingulares ſufficiant, & vnius teſtis dicto ſtetur in § teſtes autem, &c Et quoniã præd. caſus & coniecturæ. quib. hæc Simoniæ ſpecie ſ cõfidendia detegitur poſt Nauar. in man. cap. 23. nu 109. & ſeq. reaſſumuntur per Maiol li 5 de irregu. c. 4. Maſc. in tract de prob concl. 1307. Menoch in tract. de præſumption lib 5 præſum. 9. Bartholom. Vgolin in tract de Simonia tabula prima capit. 2. latiſſimè explicantur per Flamin Pariſ. in tract de confident benefi probib præſertim, quæſt. 27. & ſeptẽ alijs ſeq non erit propterea inſiſtendum, addimus tamen duas alias confidentiæ ſpecies per Rotam Romanam tales iudicatas, quarum prima eſt quando reſignans cum eſſet infirmus conuenit cũ reſignatario, cui beneficia reſignauerat, vt ſi ex illa infirmitate conualeſceret ita beneficia ſib reſtitueret, & ſi moreretur eſſent ſua ita habetur in deciſ. 337. diuerſ par. li 3 altera eſt, quãdo cõſtaret ex literis miſſiuis reſignãti directis, in quib reſignatarius fatere ſibi factã fuiſſe beneficij reſignationẽ, ob id, ꝙ ipſe tanq̃ fideiuſſor reſignantis ſoluerat debitum eius creditori, & quia ſumus in bis q̃ difficilem habent probationem, ſicuti in confidentia, quæ ſecrete tractatur, fuit cõclusũ hãc coniecturã ſeu circumſtãtiã ſufficere ad probandum confidentiã ita Caputaq. deciſ 200 par. 1. aſſertio illa ꝙ quando Sumus in bis q̃ ſunt difficilis ꝓbationis ſufficit ꝓbatio p coniecturas declaratur per Gratiam in conſ 45. nu. 4 li. 2.

Quartã igitur & poſtremã huius conſtitutionis principalẽ partem aſſumẽdo, ſ. circa pœnas inobedientibus, & contrafacientibus inflictas, de quibus agitur in. § ſed

§. ſed ne quiſq; &c. breuiter, & ſuccincte aliqua diſſeremus. Et primo q ſtante priuatione ſeu vacatione beneficiorum ipſo iure per prænarratas extrauagãtes illata, quorum collatio ipſi Sedi Apoſtolicæ reſeruatur, nota caſum ſpecialẽ, cuius meminimus nos ſupra in verbo beneficiorũ reſignatio fol. 104. verſ. Huius occaſione, &c. in quo quis in foro conſciæ tenetur beneficia dimittere, etiam quod non præcedat ſententia declaratoria, & ratio eſt quia in illis non videtur iuſte intitulatus Paris in præalleg. tract. q. 58. nu 15. & ab initio nihil iuris in eis acquiſiuit Nauar. in man c. 23 ſub nu. 111 optime Rodriquez in ſum. c 58. cõcluſ. 6 notab. 8 par. 2. Et Vgolin in tract. de Simon. tab 4 c 6. §. 1. nu 2 Amplia vt poſtq̃ illa dimiſerit non poſſit de nouo impetrare, & illa ex nouo titulo obtinere Caputaq dec ſ 201. nu 2 par 1 & expreſſe ſtatuitur in quadã conſtit. Pij 4. edita ad reformandũ dũ officiũ Pœnitẽtiariæ fol 744 in bul incip. In ſublimi §.

Caueat autem Pœnitentiarius nè in abſolutionibus à Simonia reali, vel cõuentionali ẽt occulta vnquã concedat, vt ipſi ſimoniaci, beneficia, ſuper quib. Simoniã cõmiſerunt, ſeu pecunias, vel alia pro illis recepta, aut fructus exinde poſt cõmiſſam Simoniã perceptor in toto, vel in parte retinere poſſint, Quinimo, & in abſolutionib. huiuſmodi apponatur clauſula q vterq; ad beneficiũ, ſuper quo fuit cõmiſſa Simonia perpetuo inhabilis exiſtat. Hactenus verba Pij iiij. per quæ verba, vt aſſerit Tolet. in ſum. li. 5. ca 93. d. Sum. Pont. reſeruauit ſibi diſpenſationẽ in retinẽdo beneficio, & fructib. per Simoniã conuentionalẽ, & occultam perceptis.

Secundo amplia vt d priuatio cenſeatur ipſo iure facta non ſolũ de beneficiis, ſuper quib. eſt cõmiſſa confidentia, ſed ẽt de alijs ante rite, & licite obtentis, ita ex vi verborũ conſtitutionis Pij V. colligi per plura docet Pariſ. in eadem quæſt. 58. nu. 31. & infra, quod nota quoad multos effectus, qui reſultãt ex amiſſione beneficiorũ ipſo iure, de quib. per Hoied. in tract. de incõpatib. benef. cap. 13. nu. 59. & ſeq. par. 1. Declara ſecundum Henriq. li. 13. de excom. c. 37. ſub § prope finem. hoc procedere in foro exteriori, verum vt in foro conſcientiæ Simoniacus dimiſſo beneficio Simoniace habito, & abſolutus ab excõicatione poſſit frui primis beneficijs rite ſuſceptis, & ita in glo. lit. c. inquit temperandum eſſe rigorẽ extrauag. Pauli II. & Pij V de confidentia, vbi rationẽ affert, quia bonis propriis, & iure acquiſito, ac poſſeſſione nemo in pęnam priuandus eſt ante ſententiam ſaltem criminis declaratoriam.

Tertio amplia, vt ad euitandã hanc priuationis pænã non ſuffragetur allegare ignorantiã præd. conſtitutionũ, ac confidentiæ per eas prohibite q̃ opinionẽ veriorem in iure eſſe, eam ſuſtinendo, voluit Decius in c. 2. nu. 35. de conſtitut. & ratio eſt, quia hæc ignorantia non videtur probabilis ex attentatione facti alia de ſe damnati, & illiciti Pan. in c. a nobis el. 1. nu. 9 de ſen. excõ. q̃ opinionẽ ſectando Pariſ. quęſt. 21. nu. 30. alia ratione cõprobat, quia alias daretur cauſa cõmittendi confidentias deludendi præfatas conſtitutiones, ideoq; hanc viam non eſſe aperiendam.

Limita, & primo, quando confidentia eſſet commiſſa ab alio, accipientibus tamen beneficia illã ignorantibus, veluti cum conſanguineus pro-

curat, vt alicui ex ſuis coniunctis conferatur ſeu renuncietur beneficiũ, promittens beneficii, eiuſq; fructuũ diſpoſitionē ad libitum ipſius confe rentis, ſeu reſignantis, vel, & ſecundo cũ beneficia aſſeruantur quibuſdã incapacibus, quibus effectis habilib. fuerũt poſtea dicta beneficia reſigna ta ab his qui illa, habuerunt in confidentiam, quæ limitatio ſane eſt intelligenda, & primo nõ quidē ad effectum, vt in foro exteriori priuari nõ poſſint ipſis beneficijs, ſuper quib. cõmiſſa eſt confidentia, quamuis inſcii illius facti, & ratio eſt quia in odium criminis ad quoſcumq; tráſit res, tranſit cũ vitio, Panor. in c. ex inſinuatione, nu. 6. de Simon. ſed dũtaxat quoad pœnas priuationis aliorum beneficiorũ iuſte obtẽtorum, & decla rationis inhabilitatis ad alia, quæ per has conſtit. inducuntur, eſſet enim cõtra omnē legē, vt quis ex delicto ab alio cõmiſſo puniatur, & ita cũ hic caſus eueniſſet fatetur Pariſ. in d. quæſt. 21. ſub. nu. 47. ſe vidiſſe conſultũ per plures excellentiſſimos V. I. DD. Italiæ, & Hiſpaniæ. Secundo d. limitatio intelligenda eſt, ꝙ iſti tales, ne incipiant ligari his, & alijs pænis in præd. extrauag. adiectis ſuperueniente ſcientia, & certificati de hoc, ſ. de confidentia ab alio cõmiſſa, debent ſtatim illa beneficia dimittere, q̃ cõ cluſionē approbaſſe Ro. Romanã aſſerit Gomeſ. in regula de Trien. poſſeſſ. quæſt. 12. verſ Et iſta quæ dicta fuerunt, &c. Nauarr. in conſ. 15. numero ſexto. & conſilio 65. de Simon. in antiq. Vgolin. in cit. tract. tab. 4. §. 1. nu. 1. & eſt comm. opinio. vt per Pari. in ead. quæſt. 21. nu. 52. Secundo limita has extrauag. in eo, quod reddunt ipſarum trãſgreſſores incapaces, & inhabiles ad alia beneficia in futurũ obtinenda, niſi habuerint diſpenſationē, qua mediãte ſit licitũ, qđ alias erat illicitũ Doct. in c. at ſi clerici, §. de adulterij. de iudic. Caputaq. in præalleg. deciſ. 201. n. 3. par. 1. & dec. 338. par. 3. Tertio limita vt per has cõſtitutiones non puniaᵗ tractatus illicitus de renunciãdo beneficiũ ſub confidẽtia, ipſa reſignatione nõ ſequuta, vel ẽt ſi fuiſſet ſequuta, ſed nõ eo mõ vt fuit tractatũ, ac ẽt ſi facta fuiſſet traditio chirographi cõtinẽtis ꝓmiſſionē illicitorũ, a qb. po ſtea receſſũ fuerit ex Nau. in cõſ. 58. n. 3. de Sim. in antiq. & ex lectura ac cõtextu p̃d. cõſtitutionũ apparet illas loqui in caſib. in qb. realiter fuerit cõfectus actus ſub titulo cõfidẽtiæ ꝓut cõſiderat Pariſ. in d. tract. quęſt. 3.

Altera pæna quæ ex his extrauag. & p̃ſertim Pij IIII. in ver. in eoſdem Cardinales, & c. colligitur, eſt, Cõfidentiarios, eorũq; hæredes in vtroq; foro teneri ad integrã fructuũ ꝑceptorũ reſtitutionē ex beneficijs quos habuerunt in confidentiã a prima die receptionis illorum Cameræ Apoſtolicæ faciendã, & ratio eſt quia illos ſuos facere non potuerunt ex cauſa iniuſtæ acceptionis, tamq̃ a lege prohibitæ, arg. tex. in c. qui cõtra iura de regul. iur. in 6. vnde cum cauſa confidentiæ cõmiſſæ reddidit eorũ titulũ inutilē, & ipſo iure nullũ, non habuerunt facultatē ad illos capiẽdos, & ſic, vt quidã fures rē alienã detinere videntur Redoa. in tract. de Simo. par. 4 c. 14. ſub nu. 19. & diceretur integre fieri reſtitutio quando plenariè, & vſq; ad vnum quadrantē fieret arg. tex. in c. commiſſum, &c. tua nobis de decim. Bald. in c, conquerente, num. 1. de reſtit. ſpoliat. vide Purpura.

pura.conſ.466.num.27.volu.2. Amplia tanquam iniuſti alienæ rei poſſeſſores tam in iudicio animæ quã in foro exteriori teneantur reſtituere nõ ſolum fructus qui potuiſſent a quolibet diligenti percipi, ſed ẽt fructus p ceptos propter eorum induſtriam, & ſollicitudinem, deducta tamẽ huius ſollicitudinis iuxta mercede, prout explicat Didacus Cou.in relect.regulæ peccatum par.2.§.2.nu.4.de reg. iur.in 6.Declara hoc eſſe intelligendũ de ductis ẽt expenſis in colligendo ipſos fructus, & illis,qui expenſi ſunt in vtilitatẽ Eccleſiæ D.Tho.2.2.q.100.ar.6.in ſolut.ad 3.Burgaſ.in tract. de irregular.par.6.tit.de Simonia,nu.85.& Vgolin.in præalleg.tract tab. 4.c.6.§.2.nu.4.& ca.7.§.2.nu.3, Ioan.Gutier.lib.2.cano.q.q.c.24.nu.14.Secundo amplia vt etiam habita prius abſolutione ab excõmunicatione reſeruata nequeãt Confeſſarii hos Cõfidẽtiarios abſoluere, niſi facta pręd. fructuum reſtitutione, alioquin ſi per ignorantiam craſſam, ſeu affectatã abſoluerent ante reſtitutionem,vel antequam præciperent eam confitẽti ad id parato,peccarent,& remanent obligati ad reſtituendũ,quia fuiſsẽt in cauſa ne alienum reſtituatur, Roſel.in verbo Reſtitutio.2.§.5.Angel.in eod verbo vlt.§.5.declarando,vt per Nauar.in man.cap.17.nu.22.Limitã vt nõ debeat fieri reſtitutio de fructibus perceptis ab ijs, qui d.beneficia aſſequuti ſunt per confidentiam a tertio commiſſam,ipſis tamen ignorãtibus ex dictis per Nauarr. in conſ.30. numer.3.& 4. & conſi.60.de Simon. in antiq. quod intellige,& primo de perceptis ante habitam notitiam de confidentia, ſecus uero de perceptis poſt eius notitiam ex rationib. per eundẽ Nau. adductis in conſ.61.nu.7.eo.tit.ſecũdo intellige de perceptis & qui bona fide cõſumpti reperiũtur ante d.ſciẽtiã vitii cõfidentiæ,ſecus vero de fructib.extantibus tempore ſcientiæ,& dimiſſionis faciendę ipſorũ beneficiorũ ex D.Thom.loco præcit. quẽ ſequi videtur Coua.in regul. peccatum par.2.§.8.ſub num.8.de regul.iur.in 6.& Rodriq.in ſum.par.2. cap.68.concluſ.3.Vgolin.in d.cap.7.§.2.Pariſ.vero in præalleg.tract.q.21. num.50.nulla habita diſtinctione in hoc caſu in terminis huius extrauag. Pij.V.tenet fructus perceptos eſſe reſtituendos:mihi verò æquius,& probabilius videtur eius opinionẽ eſſe moderandam, ac intelligendam ſecundũ præſentem,& pręnarratam declarationem.tu autẽ cogita.Secũdo limita quoad fructus ſic male,& indebite,pceptos,cõdonatos ſeu remiſſos ipſi beneficiario,ſiue in totum ex gratia,ſiue in partem vltra ſummam ſolutam ratione compoſitionis factæ cum Camera Apoſtolica,cũ de ſtylo Datariæ ſit,vt ſoleat partẽ fructuum male perceptorum exigere; & reliquos condonare,vt colligitur ex Nau.in comment.de Spol.cle.§.12.ſub nu.4.& Mãdoſ.de ſignat grat.tit.de Abſolutio.a mala fruct.percep.quæ compoſitio dicitur quædam gratuita conuentio.Rebuſ.in tract.de decim.q.13.nu. 14.qui beneficiarius vt ſit tutus in foro conſcientię.debet exprimere verũ valorem fructuum exactorum Nauar.conſ.73.de Simon.in antiq. etiam ſi huiuſmodi fructus fuiſſent modicæ quãtitatis,cũ eius taciturnitas gratiã ſurreptitiã redderet.Puteus deciſ. 131.lib. 1.Mandoſ.loc.cit.Pariſ.in eod. tract.q.60.nu.35.& infra, quo loco etiam inſinuat formam,& praxim ho-

diernam circa hanc fructuum reſtitutionem,ſeu compoſitionem.

Eſt & alia pęna q̃ per has extrauag. infligitur ſcilicet excõicatio ipſo facto incurrenda,cuius abſolutio Summo Pontifici reſeruatur, Amplia, & primo vt de eius ſubſtantia nõ requiratur,ſeu expectetur iudicis declaratio,ſed ſtatim ipſi cõfidentiarij in eam incidant,eaq; ligentur,& ratio eſt quia immediate trahit ſecum executionem c.paſtoralis.§.verum,de appel lat.Felin.in c.Rodulphus, ſub num.38.de reſcript. Decius conſ.45.num.4. Sot.lib.1.de iuſt.& iure quæſt.6.art.6.Roderi.Tom.1.quæſt.reg.quæſt.8. art.9.Cæſar.de Graſ.deciſ.2.num.13.ſub tit de ſent.excom.Secundo hanc excommunicationis pęnam extende,vt illa afficiatur etiam mediator ſeu interceſſor,qui ipſam confidentiã procurauerit,tum quia mediator crimi nis dicitur ipſum delictum committere,vt adnotant Gemin.& Franc.in c. mediatores,de teſtib.in 6.tũ quia qua ratione mediator Simoniæ incidit excõmunicationem,vt expreſſe cauetur in extrauag.2.§.ſtatuẽtes,ſub.tit. de Simon.inter com.eadẽ ẽt mediator Confidentiæ.argu.tex.in l.illud, ff. ad legem Aquil.& in l.a Titio.de verbo.obli.& ad hoc vt quis dicatur me diator Simonię,ſeu confidentiæ nõ requiritur,quod ipſe ob eam aliquid percipiat,ſibiq; quærat,ſed ſatis eſt,vt mediator fuerit,vt illa fiat,ſicuti ꝓ batur in d.extrauag.2.& tradit Nau. in conſ.59. de Simon.in antiq.Vgolin.in eod.tract.tab 4.cap. 8.vbi de iſtis proxenetis,& mediatoribus,poſt Redoan. in tract.de Simon.par.4.c.10.agit , & ad pœnas ad quas teneantur;Vbi vero huiuſmodi mediator,aliquid de beneficij fructibus percepe rit, tunc quia non ſolũ eſt mediator, ſed ẽt dicitur principaliter facere,& confidentiæ delictum committere , alijs vtiq; pœnis afficietur præter illã excommunicationis Pariſ.in eo.tract.quæſt.22.ſub nu.14.dicẽs id aperte liquere ex verbis d.extranagan. Pij V.in verſ. Denique ſi quis,&c.Limita vt in hanc excommunicationis pęnam non incidant tam ignorantes prædictas conſtitutiones iuxta ea,quę ſcribit Nauar.in plurib.conſiliis,ſub ti. de ſen.exc. & præſertim in man.cap.27. nu.274.vbi neruoſius quam alibi huius concluſionis rationes tangit etiam ſi per legem Papę excommunicatio eſſet impoſita pro facto de ſe illicito,& tradit Tolet.qui alios citat in ſum.lib.1.cap.8.ver.Aduerte rurſus prope finem, quam etiam ignorantes confidẽtiam ab alio commiſſam,in quo omnes Doctores concordare aſſerit Pariſ.in d.tract.q.21,num.43.quod declara ex dictis ſupra in ſecundo intellectu primæ limitationis ad primam pœnam.Secundo limita,vt neq; irregularitatem incurrãt ſi ante abſolutionẽ ab excommunicatione a Sũmo Pontifice obtentã ignoranter celebrarent,quia ignorantia ac bona fide attenta ab irregularitate excuſarentur;cum ſine dolo non contrahatur ex allegat.in propriis terminis per Nauar.in conſ.18.num.5.de Simon.in antiq.Sed extra caſum violatæ cẽſuræ dubium verſatur in eo, an reſpectu ipſius criminis ſcilicet confidentię in beneficio commiſſę efficiatur quis irregularis,ſi quidẽ quod Simoniacus in beneficio ſit irregularis probat Lãbert.de iure patron. par.1.lib.2.quæſt.9.art.10.Maiol.de irregular.libr.5. capit.45. ſub nume.1.& firmat Archil.de Graſ. deci.2.ſub.titu.de Simon.

Verũ-

Veruntamen Nauar. in conſ.34. & ſeq. eod. titu. in antiq. ſentire videtur, quod non ſolum iure antiquo attento, ſed etiam nouo extrauag. Pii V. incip. Cum primũ, ob crimen Simoniæ in beneficio commiſſum ipſo iure in foro conſcientiæ quis irregularitatis, & inhabilitatis pęnas non cõtrahat ante ſententiam condemnatoriam, & Hẽriquez loco ſuperius cit. aſſerit Simoniacum etiam publicum in beneficio nõ fieri irregularẽ, quia nullo iure exprimitur, nec ſit crimẽ depoſitione dignum, in terminis vero huius cõſtitutionis Pii V. Pariſ. in præalleg. tract. q.61. nu.9. affirmatiuam opinionem veriſſimam, ac in iudicãdo, & cõſulendo tenendam exiſtimat ponderãdo inter alia ipſam in eo, quod cõfidẽtiarios beneficiis obtentis priuet, & ad futura inhabiles reddat, ex quo, inquit, ſatis videri conſtare de irregularitate, quę inter præcipuos effectus hũc inducit, vt irregularis nõ poſſint beneficia conferri Doct. in c. cũ noſtros, de conceſ. præb. Card. Pariſ. in conſ.136. n.40. vol.4. aliique citati per Didac. Cou. in prǫd. §.8. ſub nu.6.

Pauli IV. conſtitutio publicata Romæ die 27. Nouembris 1557. contra eos, qui pro obtinendis beneficiis ſeipſos pro aliis in examine ſupponũt, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis, ut ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, vt aliis poſtea cum penſione reſignẽt, f.6014. in bullar. incip. Inter cæteras curas & infra.

Nos præmiſſis fraudibus, & dolis, ac hæreſi Simoniacæ quantũ cũ Deo poſſumus efficaciter occurrere volentes, Apoſtolica authoritate, tenore pñ ſentium ſtatuimus, & ordinamus, atque decernimus, quod de cætero oẽs, & ſinguli qui poſt publicationem præſentium in locis infraſcriptis faciendã occaſione beneficiorũ obtinendorũ ſe alios eſſe ſimulauerint, & tanq̃ tales ſe in examine ſuppoſuerint aut beneficia pro perſonis id ignorantibus, ſeu pro ſe, vel pro aliis cum oblatione alicuius penſionis annuę, aut ꝓ aliis cum ſpe penſionẽ annuam, aut aliud quantumuis modicum tẽporale cõmodũ ab eis conſequendi, vel pro ſe ipſis principaliter, animo, & intentione ea poſtmodũ in fauorem aliorum, etiã quantũuis idoneorum, & benemeritorum, cũ ſimili penſione, aut commodo, aut etiam ſine eo reſignãdi obtinere procurauerint, cuiuſcunq; ſtatus, gradus ordinis, & conditionis exiſtãt, et ſi Epiſcopali, aut alia maiori dignitate Eccleſiaſtica, vel Cardinalatus honore ſeu mũdana etiam Regia, Ducali, aut Marchionali pręeminentia præfulgeant, excommunicationis, & anathematis, ac maledictionis æternę ſententiã, à qua niſi a nobis, aut Romano Pontifice pro tẽpore exiſtente, præterquã in mortis articulo conſtituti abſolui nequeãt, necnon priuationis omniũ, & ſingulorũ beneficiorũ Eccleſiaſticorũ cũ cura, & ſine cura, ſecularium, & quorũuis ordinũ regularium per eos in titulum, vel commendam, aut alias quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinẽda pœnã eo ipſo abſq; alia deſuper facienda declaratione incurrant, ita vt conſtito ſolũ ſummarie, & extraiudicialiter, quod ipſi contra tenorem prę ſentium aliq̃d fecerint, per Curię cauſarum Cameræ Apoſtolicę generalem Auditorem, ſeu Viceauditorem vel eius Locumtẽnentem pro talibus, & vt tales publicari poſſint, & nihilo

mi-

minus ſic, vt præfertur, obtentæ prouiſiones, & cōmendæ, aliæq; diſpoſitiones nullæ ſint, irritæ & inanes, nulliuſque alicuius in ipſis beneficijs, vel ad illa tribuant, nec aliquis earū vigore fructus ſuos faciat, ſed ad eorum reſtitutionem teneantur, poſſintque beneficia, tam ſic impetrata, quam p eos antea obtenta, tanquam modo præmiſſo vacantia a nobis, & Ro. Pontifice pro tempore exiſtente dumtaxat libere impetrari, volumuſque ſtatutum, ordinationem, & decretum noſtrum huiuſmodi, etiam quoad Monaſteria monialium, & alia beneficia per moniales, aut alias mulieres obtineri ſolita locum habere. Non obſtantibus, &c.

SODOMIA.

PRAETER Summiſtas Sciendum eſt, qualiter contra clericos nefandi criminis reos vltra diſpoſita in Concil. Lateranenſi ſub Alex. 3. relato in c. clerici, de exceſſi. prælat. pœnæ fuerunt aggrauatæ per duas conſtitutione Pii V. quarum prima eſt ſub Datum Romæ Kal. Aprilis 1566. in bullario fol. 924. incip. Cum primum.

§. Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, perpetrauerit, curiæ ſæculari puniendus tradatur, & ſi clericus fuerit, omnibus ordinib. degradatus ſimili pēnæ ſubijciatur.

Altera vero conſtitutio de priuatione clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio ſæculari eſt eiuſdem Pij V. publicata Romæ die tertio Septembris 1568. fol. 1028. in bullario incip.

Horrendum illud ſcelus, quo pollutæ fœdatæq; ciuitates tremēdo Dei iudicio cōflagrarunt, acerbiſſimū nobis dolorē intulit, grauiterq; animū noſtrū commouet, vt ad illud quantum poteſt cōprimēdū, ſtudia noſtra conferamus. Sanè Lateranenſi Concilio dignoſcitur conſtitutum, vt quicūque Clerici, illa incontinentia, quę contra naturam eſt, propter quā ira Dei venit in filios diffidentiæ, deprehenſi fuerint laborare, à Clero deiciātur, vel ad agendam in Monaſterijs pęnitentiam detrudantur. Verum ne tanti flagitii contagiū, impunitatis ſpe, quæ maxima peccandi illecebra, eſt, fidentius inualeſcat; Clericos huius nefarij criminis reos, grauius vlciſcendos deliberauimus, vt qui animæ interitū non horreſcūt, hos certè deterreat ciuilium legum vindex gladius ſęcularis. Itaque quod nos iam in ipſo Pontificatus noſtri principio, hac de re decreuimus, plenius nūc, fortiuſq; perſequi intendentes, omnes, & quoſcunq; Preſbiteros, & alios Clericos ſæculares, & regulares, cuiuſcunq; gradus, & dignitatis, tam dirum nefas exercentes, omni priuilegio clericali, omnique officio, dignitate, & beneficio eccleſiaſtico præſentis Canonis authoritate priuamus, Ita qđ p Iudicem Eccleſiaſticum degradati, Poteſtati ſtatim ſæculari tradātur, qui de eis illud idem capiat ſupplicium, quod in laicos hoc in exitio deuolutos, legitimis reperitur ſanctionibus conſtitutum. Nulli ergo, &c.

ADDITIO Præſentis conſtitutionis diſpoſitionem, & pœnas ampliamus non ſolum in clerico Sodomita maſculorum concubitore, ſed & in eo qui fœminā præpoſtera venere cognouerit, cū in hoc caſu Sodomia proprie committi dicatur ſicuti præ

ti præ alijs voluerunt Afflict in conſtitut. regni legum aſperitate lib. 3. rubr. 42. nu. 3. Iul Clar. qui de communi opinione atteſtatur lib. 5 recep. ſent. § Sodomia, nu. 2 eamq; ſequutus eſt Menoch de arb Iud lib. 2. caſu 286. nu. 5. & in addit ad eundem caſum num. 40 Couar in epitome de ſponſal & matrim par. 2. § 5. nume. 7. & Sayr. lib. 7. theſaur. conſcien. cap. 12 ſub nu. 21 Secundo ampliamus in Clerico, qui vitium beſtialitatis commiſerit cum brutis luxuriæ cauſa turpiter ſe cõmiſcẽdo, vt in ſpecie notat Rodriq in ſum par. 1. c. 209 ſub nu. 2. ratione de qua ibi per eum vide Rolan conſ 7. vol. 1. Ampl. 1.

Illam vero in plurib. limitamus, & primo in Clerico Sodomita occulto quoad limit. 1. *ſuſpenſionem ipſo iure in foro conſcientiæ ab ordinũ executione, & per conſequẽs quoad irregularitatẽ ſi in illis miniſtraret, & quamuis in contrarium ſe habeãt quamplurimorũ Doctorum authoritates, etiam poſt peractam pœnitentiam ante diſpenſationẽ, prout eſt videre apud Lamber. de iure patron par. 1 lib 2 quæſt. 9. art. 18. Couar in Clem. ſi furioſus par. 1. §. 1 nu 6. de homici. & huic opinioni adſtipulatur Lopez ad Diaz. c 85. & ita propter criminis grauitatem practicandũ eſſe inquit Foler in pract. cri can in miſcellan cap. 37. num. 11. Oppoſitum tamen ex pluribus defendit, ac demonſtrat Nauar. in man ca. 27. num. 240. & latius in comment de neceſſ defend. prox. num. 37. Vgolin. in tract de irregular. c 43. n 1. & ſ q idque etiam ſtante præfato Tij V motu, Henriq. in ſum lib 11 de excom. cap. 36. in fine in gl lit & clarius lib. 14 de irregular. c. 5. ſub §. 1. concurrit Rodriq. in præalleg c 209. concluſ 1. ſecus vero in notorio, & publico ex præd doct. quo caſu vt aduertit Tolet. in ſum. lib. 1. c. 74 hmõdi irregularitas non dicitur prouenire ex delicto, ſed ex infamia, & ſcandalo quæ ex delicti notorietate oriuntur; minuſq; dicendum eſt irregularitatẽ per laicos contrahi, de quibus hæc extrauag. non loquitur ex eiſdẽ Nauar. Toleto & Vgolino Secũdo limita procedere tãtũ in* limit. 2. *clerico habente copulã Sodomiticã, quæ non alias cõſumari dicitur, niſi intra vas cõtra naturã ſemẽ effunderetur arg tex in c. fi. de Sponſ & ita declarat Nau. ubi ſupra, quem ſequitur Lopez, & Rodriq tã in ſum quã in tom. 1. q. regul q 30. art. 18 & tom 2. q 27. art. 2 Vgolin. loco prox. cit ſecus aũt ſi extraordinariã pollutionẽ cũ puero haberet, quãuis inter actus Sodomiticos cõputetur. Tertio conſequẽter* 3. limit. *limita in Clerico, qui attẽtauerit hoc ſcelus perpetrare ex allegatis per Menoc. l. 2 de arb iud. in addit. ad caſ. 286 nu 27. etiam ſi ad actum proximum deueniſſet, nõ tamen delictum perfeciſſet: Vnde ſciendum, quod dicitur attẽtari pueri pudicitia cum id agitur ut ex pudico impudicus fiat c ſi quis tam fœminam, de penit. diſ. 1. idque verificari, & exiſtere poteſt duob. modis, & primo quando proceſſũ eſſet ad aliquẽ actũ de per ſe ordinatũ de præſenti ad ipſum factũ ſceleſtiſſimũ, veluti ad leuandum veſtes, & alia præparatoria, de quibus per Card Pariſ in conſ 163. vol. 4 Secundo modo quãdo peruentũ eſſet ad actũ magis proximum, & immediatum qui tunc talis diceretur, quo ſuppoſito de facili ipſius facti continuatio ſequeretur ex dictis per Boer deciſ 310 & ſic vt neutro modo clericus pœnis per hãc cõſtitutionẽ pro hoc crimine impoſitis puniendus veniret, niſi tale delictum perfeciſſet, & omnino cõſummaſſet, idque probatur ex eo, quia hodie de generali cõſuetudine totius Italiæ, imo totius mundi, (per quã iuri communi abrogatum eſſe cenſetur) introductum eſt, ut etiã in atrociſsimis, & grauiſsimis attentatũ pro cõſuma*

to nō puniatur, nec conatus ſeu affectus nō ſequuto effectu, etiam ſi ad actum proximū deuentū eſſet, ita ut licet puniatur eadē lege, non tamē eadem pœna ab ipſa lege determinata, ſed minus, ſeu mitius, & extraordinarie, de qua cōſuetudine preter alios, quos recenſere poſſem, atteſtantur Afflict. in conſt. regni aſperitatē par. 2. rubr 11. num. 2. Gram deciſ 2 num. 8. & infra, & deciſ. 7.. num. 9 & 30. idem Gram. in voto 19. nu. 4 & voto 20 nume 8. Iul. Clar. in pract cr. q. 92 ſub nu 2. tutius hoc eſſe exiſtimans & nouiſſime Proſper Farinac. qui alios Doctores plena manu congerit, in ſua pract crim titu. de delict. & pœn. quæſt 19 nume. 49. Ego autem perpenſa huius criminis deteſtatione, & grauitate, & cum ſit res perniciosi exempli arbitrarer (meliori iudicio ſemper ſaluo) quod vbi clericus conatus, fuerit hoc ſcelus committere, & ad aliquem actum admodum proximum ſeu directum in ſceleris conſumationem peruenisset, deinde propria pœnitentia ductus ſua ſponte, & a nemine impeditus a crimine ceſſauerit incepto, ex doctrina Couarr loco infra citando debere prædictas pœnas in alias mitiores commutari argu. tex. in l qui falſam ff de falſ & gloſ in l. qui ca mente ff de fur. vbi vero per ipſum minime ſtetiſſet omnem conatum adhibēdo ad actus perfectionem, ſed aliquo exteriori impedimento fuerit impeditus, quominus crimen perageret. exequeretur, & in totū conſumaſſet, veluti quia detectus fuiſſet ob aliorū ſuperuenientiā, vt in hoc caſu veniat puniendus pœnis in d conſtitutione contentis, & expreſſis. Et ad ita decidendum mouent me ſcripta per Felin. in tract quādo conatus puniatur & in capit 2. de præſum. & præciſe tradita per Couar. in d Clem ſi furioſus par. 2. in initio num 6. & infra, ita in ſpecie admonet me Menoch. lib 2. de arbit. ind. caſu 360 num 40 & Rodriq in d. cap. 107. aſſerens in Regnis Hiſpaniæ cōburi eos, qui hoc peccatum committere conantur, & procurant, quamuis impediti copulam non conſumaſſent. Quarto limito vt huius extrauag. pœnæ ſaltim quoad forum conſcientiæ procedant in clerico, qui ex iteratis actibus vitium hoc frequentaret, adeo vt ex vſu quaſi cōtinuato id exerceret, ac boni viri arbitrio illius exercitor dici poſsit, ex alleg per Nauar d. c. 27 nu. 250. nō antē in eo qui aliquoties cadit, & cecidiſſe pœnitet ideoq; minus recte ſenſiſſe exiſtimo Ignat Lopez loco præalleg qui vnicū lapſum ſufficere prætēdit Nauar opinionē impugnando et reprobādo, de quo ēt miratur Rodriq. in locis citatis. eo quod ob quodam leue & fragile argumentū, cui ipſe reſpondet, & ego ne inutiliter membranas occupem referre omitto, a tam pia, & tanti viri opinione recedat Greg XIII authoritate confirmata Sed quoniam prædictorū difficilis eſt probatio niſi per confeſſionem ipſorum delinquentiū, cum huius delicti natura ſit, vt ex cōmuniter accidentib ſecrete, & occulte committi ſoleat, dubitari poſſet, An & quando dictum ſolum pueri ſtuprati, & Sodomiā paſſi faciat inditium ad torturā contra Stuprantem ſeu agētem: Ad cuius dubij reſolutionem præ aliis videndi ſunt Egid. Boſ. in tit. de indit. & cōſid. ante tort. Plot. in cōſ 133. q eſt inter cōſilia criminalia diuerſorū, Grā. deciſ 49. n. 16. Cardin Pariſ conſ 163. volu. 4. & nouiſsime ac notab. Proſper Farinac qui communē Doctorum opinionem, & praxim inſinuat in pract cri tit. de indit & tort quæſt 43. nu 89. & infra Quinto, & deniq; limito præſentem cōſtitutionē quoad pœnas in ea contentas ipſo facto incurrendas quantū ad forū interius quo clericus tali vitio irretitus non tenetur ſtatim commiſſa culpa dimittere beneficia,

Digitized by Google

neficia,officia,et dignitates Eccleſiaſticas,abſq; eo quod præcedat iudicis ſententia non enim tenetur eſſe executor dictarum pænarũ contra ſe ipſum ex com & frequentiori ſentẽtia vt per Symanc de cathol. inſtit c.9.nu.209. Nauarr.in cõment.de dat.& promiſ. notab. 1.n.52.in fine,Molina in tract.de iuſtit diſp.96. late Gutier li 1. can q.c.1. ſub nu 12.concludens quod ſententia tenentiũ contrarium,eſt a cõi Schola Theolog & canoniſtarũ exploſa,quod ſi vtrum legum pænalium tranſgreſſores ante latam ſententiam pænas ipſas ſubire teneantur, examinat etiam Rodericus to.1 q.regular.quæſt.7.ar 16.& latiſſime Alex.Moneta in trac.de diſtribution, quotidian par.3 q.7.quinimo ꝙ d extrauagans tantũ reſpiciat forum exterius,& quoad forum conſcientiæ in praxi recepta non ſit,inquit Henriq & Tolet.locis ſuperius cit.& ex plurib demõſtrare nititur Graſ. par.1.lib.2.deciſ. aurear dec.90.nu.5.& infra,& ita refert Vgolin in tract. de irregular.cap.43.§.2 ſub nu.4.in fine teſtatũ fuiſse quendam ex Societate ſeu Illuſtr. Card Sabellium Rom.Pont Vicarium,cum de hac re Romæ contentio eſſet,conſuetum reſpondiſse,hancque ſententiam probaſse vnum ex pænitentiarijs S.Petri de Vrbe,quam,& ipſe ſequitur.

Hinc deducitur,& primo,quod cum pœna priuationis beneficiorum, &c. ſit ipſo iure ab hac extrauag.impoſita propter illa verba ſ.(præſentis canonis authoritate priuamus)quæ cum ſint præſentis temporis inducunt pœnam ipſo iure ex allegatis per Nauarr. in man.c.27.nu.24.non erit neceſſaria ſententia priuatoria,& ſic ut feratur ſuper pœnam,quæ longe diſtat a declaratoria,in qua per ſimplicem criminis declatationem uenit ipſo iure priuatio Sot li.1 de inſt.& iur.q. 6.ar.6.concl 3 Rota diuerſ.deciſ.728.part,3.ſub nu 2 ſed requiritur declatoria tantum ad factum,non autem ad ius, Achilles de Graſ deciſ.unic: num 5 ſub.tit. de pœnis,& alibi diximus alios citantes.Deducitur ſecundo quod quis poſſet facere ſibi prouidere de beneficijs,illaq; acceptare etiam ante d. ſententiam ex cõ. opinione vt inquit Mandoſ. quiquam plurimos Scribentes in hoc conuenientes, cumulat, in addit.ad Lap allegat.16.lit. Ad idem Achil.de Graſ.in eadem deciſ nu 2.ipſe uero clericus de hoc crimine infamatus remanet in poſſeſſione;a qua inauditus amoueri non poteſt ex veriori,& com. ſententia ut teſtatur Hoieda de benef.incompat.par.2.c.4 ſub n.9.uel antequam ſententia declaratoria promulgetur,imo neq; poſt datam ſententiam,ni ipſe reus de poſseſſione expolietur Henriq opime lib.13.de excom c.56 in fine § 3 uide Supra in verbo alienation.49. & in uerbo beneficiorum reſignatio.

SPOLIA CLERICORVM.

Congruit tit. de peculio Clericorum

PRæter Summiſtas Sciẽdum eſt,quod in hac materia ſunt aliquæ ſummorum Pontificum conſtitutiones,quarum prima eſt. Pauli III. Declaratio,& conſtitutio ſuper Spoliis ad Cameram Apoſtolicam ſpectantib.ab antiquiſſimo tempore,citra fol.240.in bullario incip.Romani. *Pauli 3.*

Declaratio quod fructus beneficiorum,tempore obitus beneficiatorũ inexacti debeantur ſucceſſoribus in beneficiis,& non hæredibus dictorũ beneficiatorum,&c. Incip.cum ſicut nobis nuper folio 504. in bull. *Einſdem.*

Declaratio regulę,ſiue cõſtitutionis perpetuæ nuper publicatæ ſuper fructibus beneficiorũ tpe obitus beneficiatorũ inexactis in bull. fol.405.

Quo

Quod conſtitutio perpetua ſuper fructibus beneficiatorum inexactis edita, locum non habeat in locis in quibus collectores Cameræ Apoſtolicæ eſſe cõſueuerunt fol. 596. & ſic limitatur diſpoſitio cap. fin. de off. ord. in 6. & c. quia ſæpe de electio. in 6 & Clem. ſtatutum eo. tit. & c. cum uos, de offi. ord quia non reſeruantur vacantibus Eccleſijs eorum ſucceſſoribus. Aduerte tamen quod extat Breue ſuper fruct b. pendentibus, & maturatis, & a ſolo minime ſeparatis, ſeu nondum exactis vſq; ad diem apprehenſionis poſſeſſionis per beneficiatum ſpectantibus ad Camerã Apoſtolicam Sixtus Papa V. ad perpetuam rei memoriam.

Cum ſicut accepimus, uariæ dubitationes, ac etiam contentiones inter modernum, & pro tempore exiſtentẽ noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ Nuncium in Regno Neapolitano ex vna, & clerum ſingularum ciuitatum, & diæceſum eiuſdem Regni, qui ſuper ſpolijs clericorum, & præsbyterorũ beneficiatorum, ac aliorum dicti Regni ab humanis pro tempore decedentium cum nobis, & Camera noſtra Apoſtolica tranſegerunt, & cõcordarunt, eorumq; hæredes prætendentes fructus beneficiorum Eccleſiaſticorũ, clericorũ, & presbiterorum dicti Regni ab humanis pro tẽpore eorũ obitus pendentes, & maturatos, ac etiam a ſolo minime ſeparatos, ſeu a quib. id contingit nondũ exactos ad clerũ, ſeu capitulũ, vel hæredes beneficiatorũ huiuſmodi, non autem Cameram prædictã ſpectare, quãuis in cedulis, tranſactionũ ſuper ſpolijs huiuſmodi mentis, intentioniſq; noſtræ fuerit eoſdem fructus pendentes quorumcunq; benef. Eccleſiaſt. in quouis menſe, pro tempore vacantiũ, ẽt iuxta felicis recordationis Iulij Papæ III. prędeceſſoris noſtri conſtitutionẽ deſuper editã, eidẽ Camerę noſtræ reſeruare, eoſq; a die obitus beneficiatorũ vſq; ad diẽ captę poſſeſſionis per illorum ſucceſſores in dictis beneficijs decurrendos, eidem Cameræ applicare, in dies oriri ſoleant. Nos igitur pro noſtri Paſtoralis Officij munere dubitationes, & cõtentiones, ſeu controuerſias, huiuſmodi è medio tollere volentes, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus quorumcumq; beneficiorum Eccleſiaſt. cũ cura, & ſine cura ſeculariũ, & ẽt quorumuis ordinũ regulariũ in dicto Regno conſiſtentiũ, ẽt in quocunq; menſe pro tẽpore vacantiũ, tã ante obitũ illorum poſſeſſorum pendentes, & maturos, ac etiã a ſolo minime ſeparatos, ſeu nondum exactos, q̃ etiam poſt eorum obitũ vſq; ad diẽ adeptæ poſſeſſionis dictorũ beneficiorũ per ſucceſſores eius maturandos, & ſeu decurrendos, pro rata tẽporis a die adeptæ poſſeſſionis eorundẽ beneficiorũ ad ipſam Cameram noſtrã ſpectare, illoſq; eidẽ Cameræ applicandos eſſe, & illos per venerabilem fratrem Marcũ Antonium Epm Fulginatenſem modernum, & pro tẽpore exiſtentem Nunciũ Apoſtolicum in Regno prædicto pro eadem Camera, & eius nominè percipi exigi, & leuari ac etiam pro faciliori illorum exactione ſi videbitur in fine anni cum ſucceſſoribus in dictis beneficijs computandi, diuidi, & illorũ ſic diuiſorum, quemlibet eorundem Nuntij ſeu ab eo deputatorum commiſſariorũ in dictis beneficijs ſucceſſorum ratas partes mo-

do, &

do,& forma præmiſſis, in dictis beneficijs reſpectiue tangetes, et percipere, exigere, & leuare poſſe, & debere declaramus, ac de cętero perpetuis, futuris tēporibus ita, & nō aliter in præmiſſis ob ſeruari volumus, ac etiā perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, omneſq; & ſingulas lites, cauſas quæſtiones, & controuerſias ſuper præmiſſis fructibus, & illorū perceptione inter ipſum Nuncium ex vna, & quoſuis Cleros hæredes, & ſucceſſores, dictorū beneficiorū defunctorū corā quibuſuis iudicibus, et ordinarijs, & delegatis hactenus quomodolibet introductas, adhuc indeciſas pendētes partibus, ex altera in eiſdem ſtatu, & terminis in quib. reperiuntur, ab eiſdē iudicib. ad nos aduocamus, illaſq; penitus extinguim', & annullamus, ſicque per quoſcunq; iudices, &c. Non obſtantibus litis pēdētia, & aliis præmiſſis, ac quatenus opus ſit noſtra de non tollendo iure quæſito. & quibuſuis aliis conſtitutionib. & ordinationib. Apoſtolicis, ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem, &c. Dat. Romę apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 1. Ianu. 1589. Pont. noſtri anno 4.

Applicatio R. Cam. Apoſtolicæ fructuū beneficiorum in Regno Neap. Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum a die vacationis vſque ad diem, quo prouiſi a Rom. Pont. poſſeſſionem capient de manu Nuntij Apoſtolici in eodem Regno fol. 691. incip. Cupientes, &c.

Reſeruatio, & applicatio ad R. Cameram Apoſtolicam fructuū omniū beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſeu affectorum pro tempore vacantium fol. 700. incip. Cupientes malitijs, &c.

Quod clericorum bona ex illicita negotiatione acquiſita ſub ſpoliorum nomine veniant fol. 685. incip. Decens, &c.

Declaratio literarum ſuper bonis ex illicita negotiatione acquiſitis editarum fol. 695. incip. Romanus, &c.

Et ad maiorē declarationē. Per procedere ſopra l'illecita negotiatione nel Regno di Neapoli, nō oſtante le cōpoſitioni, fatte, et, che nō ſia cominciata la lite, in vita del negotiante, extant literę Sixti V. tenoris ſeq.

Monſignor Glorierio Chiericō della noſtra Cam. Apoſt., & noſtro Nuntio nel Regno di Napoli. Eſſendoſi di noſtro ordine fatte molte cōpoſitioni di Spōgli con diuerſi capitoli, & Cleri, & altri particolari di detto Regno, come per inſtromenti ſopra ciò in piena Cam. Apoſt. ſtipulati appare, & in eſſi ſi ſia cōuenuto, che per cauſa della illecita negotiatione fatta da Preti, ò clerici, non ſi poſſa procedere dopò la morte di eſſi nō eſſendoſi cominciato il giuditio in uita loro; Et intendendo, che da queſto, loro ſi fanno più arditi a contrauenire alli Sacri Canoni, & cōſtitutioni Apoſt., quali con tanto rigore prohibiſcono tali illecite negotiationi, & che di qua, loro pigliano occaſione di peccare licencioſamēte, Perciò volendo noi in q̃ſto prouedere alla ſalute dell'anime loro, che è il noſtro principale intento; Per la preſente Apoſt. autoritate, & di certa noſtra ſciētia, & Motu proprio dechiaramo, che quando coſterà, ò in vita, ò dopo i morte loro, trouādoſi i eſſer la mercācia, ò prouādoſi di voce, e fama publica, ò p ꝓue euidēti, e preſenti, e nō mēdicate che loro habbiano

Digitized by Google

negotiato illecitamente, detto patto, ò conuentione poſto in detti inſtromenti di cõpoſitioni non obſti, anzi ordiniamo, & cõmãdiamo tanto à voi, quãto all'altri Nuntij Apoſtolici, che pro tẽpore ſaranno in detto Regno, che cõforme a queſta noſtra intẽtione, debbiano nelli caſi predetti procedere, & giudicare, leuãdo, a voi, & ad eſſi, & à qualũq; altra perſona qualſiuoglia autorità, & facoltà di giudicare altrimente. Et tãto eſſeguirete che tale è mente, & intentione noſtra, nõ obſtante le dette cõpoſitioni, & inſtrumẽti ſopra eſſe, ẽt in ordine noſtro ſtipulate, e le regole di Cãcellaria de non tollendo iure quæſito, & qualſiuoglia altra coſa, che faceſſe in contrario, allequali, anchorche, di eſſe biſognaſſe farne qui eſpreſſa mentione, hauendole noi per inſerte, & ſufficiẽter eſpreſſe, per queſta volta ſola in quanto alle coſe predette deroghiamo. Dal noſtro Palazzo Apoſtolico il dì 16. d'Aprile M.D.XC. Sixtus Papa Quintus.

ADDITIO, Quæ huc pertineret examinare Clericos negotiatores, & alienæ rei conductores tangentia pro Spolijs Cameræ Apoſtolicæ faciendis, ne his idẽ repetam, deſeruient dicenda infra in addit. ad Verbum Vectigal. & vide Nauarr. conſ. 10. de teſtamen. in antiq.

Pij V. Declaratio applicationis fructuum omniũ beneficiorum reſeruatorũ in regno Neap. pro tempore uacantium a die vacationis vſq, ad diẽ, quo prouiſi poſſeſſionem cæperint de Manu Nuntii fol. 1008. in bull. incip. Cupientes, &c. & vide ſupra in verbo beneficiorum poſſeſſio.

Pij V. Declaratio circa bona, quę non ueniunt ſub nomine Spoliorum Romę publicata die 28. Septembris 1567. fol. 995. in bullar. incip. Romani Põtificis prouidentia circumſpecta ad ea ſolicitudinis ſuæ partes potiſſimũ cõuertit, per quę ſingulis Eccleſiis debita obſequia, & opportuna ſubuẽtionis auxilia minime ſubtrahãtur. Cũ itaq; ſicut accepimus, nõnulli Patriarchæ; Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Abbates, ſeu commendatarii, ac alii beneficia Eccleſiaſtica obtinẽtes, proprii honoris, & ſalutis immemores, ẽt ꝑtextu facultatũ teſtandi eis per Sedẽ Apoſtolicã conceſſarum in eorum vltimis uoluntatibus, res ſacras, ac vaſa, ornamẽta, & paramenta Eccleſiaſtica, aliaq; cultui diuino dicata quandoq; ex fructibus Eccleſiaſticis per eos acquiſita, non eccleſijs & Monaſteriis, ac beneficiis, quib. præfuerunt ſeu a quibus prouentus Eccleſiaſticos, & ſtipendia accęperũt, pro vt rõni & honeſtati conſentaneũ foret, ſed aliis locis, etiam aliquando non piis ac interdum eorum conſanguineis, & affinibus relinquere, ac Cameræ Apoſtolicæ collectores prætextu quod illa ſub appellatione Spoliorũ veniant tanquam eiuſdem Cameræ Spolia exigere, & percipere non erubeſcant in maximum religionis dedecus, ac eccleſiarum Monaſteriorum, & beneficiorum eorundem detrimentum, ac relinquentium animarum periculũ ſcandalumque plurimorum. Nos abuſibus, ſcandaliſque huiuſmodi prouidere, ac ſingularum Eccleſiarũ, & Monaſteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarũq; quorumlibet ſaluti conſulere volentes. Motu proprio, & ex certa ſciẽtia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac noſtra perpetuo valitura cõſtitutione ſtatuimus, ordinamus, decernimus, & decla-

claramus quod de cętero omnia,& ſingula ornamenta,& paramenta, ac
vaſa nec nõ Miſſalia,& gradualia,at cãtus firmi,& muſicę,alijq; quomo
dolibet nuncupati libri,& alia res ſacrę,ẽt auri,& argenti, ac quæcunq;
alia bona per quoſcunq: Patriarchas Archiep. Epiſcopos, Abbates ſeu
Commendatarios,& alioſcunq; quæcumque, & qualiacumque benefi-
cia Eccleſiaſtica,cum cura,& ſine cura ſecularia, & quorumuis ordinum
regularia in titulum,vel Commendam,aut alias quomodolibet obtinẽ-
tes quocunque nomine,vel titulo cenſeantur,ẽt ſi de illis, & eorum qua
litatibus ſpecialis,& expreſſa mentio habenda foret,ad vſum, & cultum
diuinum ẽt in eorum priuatis ædibus,& Capellis,vel Oratorijs deſtinata
tempore eorum obitus ex teſtamento,vel ab inteſtato relicta ſub quibuſ
uis facultatib. teſtandi,& alias diſponẽdi,de bonis per eos ex altari, vel
alias quomodolibet acquiſitis per quoſcunq; Rom.Põt. prædeceſſores,
& ſucceſſores noſtros,ac nos ſub quibuſuis tenoribus,& formis,ac cũ q
buſuis clauſulis,& decretis,ẽt motu proprio aut alia quomodolibet con
ceſſis,& concedendis minime comprehendantur. Nec ſub appellatione
Spol.veniant,ſed ad ſingulas Eccleſias,Monaſt.ẽt Conuentũ carentia, &
beneficia huiuſmodi in quib. reſederint,aut quibus præfuerint, ſeu quæ
alias obtinuerint omnino ſpectent,& pertineant,ac ſpectare,& pertine-
re,illaq; poſt eorũ obitum eiſdem Eccleſiis Monaſteriis,& beneficiis, ẽt
ſi in Rom.Curia,& procul ab illis deceſſerint,vel ad illa nunquam acceſ-
ſerint,ẽt ſi antea Eccleſiarum,& Monaſteriorum regimini ceſſerint, vel
beneficia huiuſmodi renũciauerĩt,eo ipſo applicata,& incorporata ſint,
& eſſe cenſeantur.Ita quod liceat illis defunctis,in eiſdem Eccleſiis,Mo-
naſteriis,& beneficiis ſucceſſoribus,ac Eccleſiarum, & Monaſteriorum,
huiuſmodi capitulis,& Conuentib.,reſpectiue illa propria authoritate,
libere apprehendere,ac eorum Eccleſiis,& Sacriſtiis applicare,& incor-
porare,ac quæcunque donationes ac relicta, & legata teſtamenta,& co-
dicilli,& aliæ vltimæ voluntates,ſeu ſpolia deſuper contra præſentis con
ſtitutionis noſtræ tenorẽ quomodolibet pro tẽpore facta, quoad præmiſ
ſa nulla,& inualida nulliuſq; roboris, & momẽti exiſtant, & perſonis,ẽt
Eccleſiaſticis,ſeu locis ẽt piis,aut Eccleſiaſticis aliis quibuſcunq;,in qua
rũ,ſeu quorũ fauorẽ pro tẽpore facta fuerint,minime ſuffragentur,nec p
ea eiſdẽ perſonis,ſeu locis,vel aliis eccleſiis huiuſmodi aliquod ius in re
bus pdictis,vel ad illas acquiri poſſit.Quinimò res ſacras,ac alia bona p-
dicta,quocunq; nomine,vel titulo pro tempore detinentes ad illa Eccle
ſiis,& Monaſteriis,ac beneficiis per defunctos quomodolibet acquiſitis
vt præfertur iuxta præſentium tenorem realiter,& cũ effectu reſtituẽdũ,
& conſignandum quibuſuis diſpoſitionib. de illis in contrarium quomo
dolibet factis minimè attentis,omnino teneantur,& ad id per cenſuras,
& pænas,ẽt furti,& ſacrilegii,ac alia iuris,& facti remedia opportuna co
gi,& compelli poſſint,& debeant. Inſuper ne deinceps contingat inſolen
tia Spoliorum Cameræ Apoſtolicę Collectorũ,vel ſubcollectorũ aliquas
Eccleſias,nec hominum quemq̃ dãno, & iniuria affici,nec cuiquam de ce

tero vertatur in dubiũ,quę res habẽdæ ſint nomine ſpolii,ſimili modo ſta
tuimus,decernimus,& declaramus,quod quæcumq; ſcãna,Cæthedræ,ar
cæ,& ẽt ligneæ,vel lapideæ ẽt marmoreæ Menſæ, & Tabulæ,ac quæcum-
que dolia ſeu vaſa vinaria,& alia ſimilia ſuppellectilia domeſtiça ꝑ quoſ-
uis presbyteros,ſeu clericos ab humanis pro rpe decedentes tẽpore eorũ
obitus in Eccleſiis,ſeu eorũ Domibus Eccleſiarũ earundẽ vel alibi vbiuis
locorum relicta etiam ſi ex fructibus,& prouentib. beneficiorum quæ dũ
viuerent obtinebant acquiſita fuerint ſub ſpoliorum appellatione mini-
mè veniant,nec pro ſpoliis vllo modo reputari poſſint præterea quod nul
lum ſpoliũ Cameræ præfatæ,fieri nec quicquã a quibuſuis ſpoliorũ Came
ræ hmõdi Collectoribus , vel ſubcollectoribus exigi poſſit per obitum il-
lius qui dum viueret,vnũ,vel plura beneficia Eccleſiaſtica obtinuerit,cu-
ius,vel quorum inſimul fructus,redditus,& prouentus,triginta ducatorũ
auri de camera ſecũdum communem æſtimationem valorem annuũ non
exceſſerint,aut qui pẽſiones annuas ſuper quibuſuis fructib. Eccleſiaſticis
vſq; ad dictum valorem annuatim perceperit,dummodo tamẽ is ſe ab om
ni illicita negociatione,& a ſacris Canonib.prohibita abſtinuerit.Ita qđ
ſi quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quorũuis defunctorũ,qui
ſimilia beneficia obtinuerint,ſeu ſimiles penſiones perceperint prætextu
ſpoliorũ eiuſdẽ Cameræ percipere,aut alias contra præſentes noſtras li-
teras,attentare præſumpſerit,ad totalem bonorum per eum perceptorũ
reſtitutionem teneatur,ac ad id via iuris ẽt per ſimiles cenſuras,& pœnas
cogi,& cõpelli poſſit,& debeat. Diſtrictius inhibẽtes quibuſuis Cameræ
præfatæ ſpoliorũ Collectorib. nunc, & pro tempore exiſtentibus, ne ſub
indignationis noſtræ & priuationis eorũ officiorum pęna in ornamẽtis ,
& paramentis,ac vaſis,& libris præfato cultui diuino dicatis,ac aliis reb.
ſacris,necnõ ſuppellectilib. præfatis quomodolibet ſe intromittant, nec
in eorum inuentariis tamquam ſpolia redigant, ſeu deſcribant ſed orna-
menta,& paramẽta,necnõ vaſa,& libros,aliaq; diuino cultui dicata hmõ
di eccleſiis,& Monaſteriis,Capellis,& aliis beneficijs huiuſmodi , eorũq;
Rectorib.& aliis præfatis libere dimittant,& conſignent,ac conſignari fa
ciant,cũ effectu,Ac ſuppellectilia prædicta in locis vbi conſtiterint relin-
quant.Ac decernentes,ſic in præmiſſis omnib.& ſingulis per quoſcumque
Iudices,& Commiſſarios,quauis authoritate fungentes ſublata eis,& eo-
rũ cuilibet quauis aliter iudicãdi,& interpretãdi facultate,& authoritate
iudicari,& diffiniri debere,ac irritũ,& inane,quicquid ſecus ſuꝑ ijs a quo
quã quauis authoritate ſciẽter,vel ignorãter cõtigerit attẽtari.Quocirca
dilectis filiis curiæ cauſarũ Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori,& ſin
gulis locorũ ordinarijs,ac maiorẽ dignitatem, poſt Pontificalé in vniuer
ſis Eccleſiis Cathedralib. & Metropolitanis pro tempore obtinẽtibus per
Apoſtolica ſcripta,motu ſimili mãdamus,quatenus,ipſi,vel duo aut vnus
eorũ præſentes literas,& in eis cõtenta quæcũque vbi,& quãdo opus fue
rit,ac quoties pro parte quorũcunq; in præmiſſis intereſſe habẽtiu,vt præ
fertur fuerint requiſiti ſollemniter publicantes, eiſque in præmiſſis effica-

çis

Digitized by Google

cis defenſionis pręſidio aſſiſtentes faciant authoritate noſtra præſentes literas,& in eis cõtenta quęcunq; firmiter obſeruari. Ac ſingulos,quos literæ ipſæ cõcernunt illis pacificè gaudere,nõ permittẽtes eos deſuper quo modolibet indebite moleſtari.Cõtradictores authoritate noſtra appellatione poſtpoſita cõpeſcẽdo.Nõ obſtãtib.Apoſtolicis,ac in Prouincialib. & Synodalib.Cõciliis editis Generalib.vel ſpecialib.Conſtitutionibus, & Ordinationib. nec non Eccleſiarum, & monaſteriorũ hmõdi iuramento cõfirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis,& cõſuetudinib.facultatibus teſtãdi aliiſq; priuilegijs indultis,& literis Apoſtolicis,quibuſuis cõceſſis approbatis,& innouatis,ẽt ſi de illis,eorumq; totis tenorib.ſpeci alis,& expreſſa mentio faciẽda eſſet,illorũ tenores ꝓ ſufficienter ex preſſis habentes,illis in reliquis in ſuo robore permanẽtib. cæteriſq; cõtrarijs quibuſcũque.Volumus aũt ꝙ ſi aliquis ex Patriarchis, Epiſcopis, Abbatib. ſeu Cõmẽdatariis & aliis beneficiatis præfatis pluribus Eccleſijs,ſeu Monaſterijs pro tpe ſimul,vel ſucceſſiue ꝓfuerit,ſeu plura beneficia obtinuerit ornamenta,& paramenta ac res,& bona prædicta ad illa oĩa habita rõne fructuum,& temporis,quo eadem beneficia poſſedit oĩno pertineant,& proportionabiliter inter ea diuidantur, quodq; ꝑſentes literę in cancellaria noſtra Apoſtolica,& acie Cãpi Floræ,de more publicentur,& inter cõſtitutiones ꝑpetuo valituras deſcribãtur, &c. Nulli ergo &c.Item quæ ad Camerã Apoſtolicam pertineant vide in cõmiſſionibus generalis Theſaurarij præſertim Sixti V.fol.1367.in bullar.

ADDITIO. Hãc Pij V.Extrauag.ad verbum recitat cũ annotationib. Nauar in commentar de Spol Cleric.§.8.& ad eius intelligentiam aliqua etiã ſcribit in conſ.4.de donation.in antiq Cuius dictis adde quod hæc conſtitutio eſt iuridice intelligẽda ſ deductis prius ære alieno,& debiti quibus alias minime ſatisfieri poſſet Roderic. in ſum.par.2 ca.34.conclu 4.& tom 1 quæſt regular.q. 30. art. 1.ex Ioan.Gutierez.li 2.pract quæſt.cap 94 in finc. Et in dubio Bona quæ Prælatus habet,an cenſeatur acquiſita ex redditibus Eccleſiæ, & poſt obtẽptã dignitatẽ,& an ex propria induſtria, & intuitu perſonæ præter Doct in c. ,de pecul cler.& alios videndi ſunt Andreas Barbat.in tract de præſt Card.par.1. q.3.Bertacchin. in tract de Epiſcop.li 4 par.4.n.6.Didac Couar.in c 1 n 6 & infra de teſtam.Iul Clar.li 3.receptar ſentent quæſt.27 nu 3 Maſcard. in tract. de probat concluſ 202.Menoch in tract de præſumpt.li 3.preſ 53.& Molin in tract de iuſt & iu diſp.147.in fine Vbi enim conſtaret de paupertate Eccleſiæ, & de bonis ac diuitijs proprijs Epiſcopi prædefuncti, ſemper bona quæ reperta fuerunt,non habentia ſignum Eccleſiæ præſumuntur potius quæſita ex bonis Epiſcopi,quam Eccleſiæ Rota Rom.quæ alios allegat deciſ.582 diuerſ par.3 lib 3.

Declaratio,quod Bona Regularium extra clauſtra degẽtium ad Cameram Apoſtolicam ſpectant,& quod in omnibus ſpolijs eadem Camera eſt vere & proprie hæres fol.1254.in bullar.tenoris ſeq.

Officij noſtri partes ſedulo ꝑſtare tenemur,vt dubiæ,quæ ab aliquibus ſub falſo ꝑtextu,vel nimis ſubtiliter excitata,in Cameræ noſtrę Apoſtolicæ pręiudiciũ tendũt,declaratione noſtra dilucidẽtur.Nuper accepimus

Digitized by Google

quod,& ſi fel.rec.Pius Papa iiij. prædeceſſor noſter conſtitutionẽ,& quę
cunq; in illa continerentur per piæ memoriæ Paulum Papam IIII. etiã
prædeceſſorẽ noſtrum contra Apoſtatas editam, per quam inter cætera
decreuit bona quęcumq; mobilia,& immobilia,ac cẽſus, redditus,& ꝓ-
uentus iura,& actiones per regularẽ ordinẽ profeſſos extra clauſtra ſuo
rũ regulariũ locorũ, ẽt de licentia ſuorũ Superiorũ degentes, tempore
quo extra clauſtra huiuſmodi fuiſſent acquiſita,etiã ſi acquiſitiones hu-
iuſmodi ab ipſis profeſſis ex redditibus beneficiorũ Eccleſiaſticorum cũ
cura, vel ſine cura per eos obtentorũ, ſeu detẽtorum, aut ex propria in-
duſtria,ſeu,artificio,mercatura,vel ex teſtamento, ſiue ſucceſſione ab in
teſtato quorumuis conſanguineorũ,affiniũ,vel amicorũ ſuorũ, aut quo-
rũcunque aliorum factæ eſſent non fiſco, aut Cam. Apoſt., ſed Religio-
ni, aut Monaſteriis,in quo,ſeu quib. profeſſi fuiſſent,eo ipſo applicata eſ-
ſe,& cenſeri debere,ad iuris, & ſacrarum Conſtitutionum formam redu
xerit:Necnon præfata bona Regularium extra clauſtra, vt præfertur,de-
gẽtiũ ſiue mendicantiũ,ſiue non mendicantiũ, aut militiarum profeſſo-
rum,ẽt,ſi loca,& canonicales portiones,aut dignitates in Cathedra*lib*.,
vel Collegiatis Eccleſijs cuiuſuis Ordinis regularib. obtinuerint, ac Epi
ſcopali Archiepãli,Patriarchali,Primitiali, vel quauis alia præfulſerint
dignitate poſt eorũ obitũ ad eandẽ Cam. Apoſt.& iuxtam conſtitutionẽ
fel. rec.Pauli Papæ III. ſuper ſpoliis,ſub Dat.videlicet. Tertio nonas Ia-
nuarij, Põtificatus ſui anno 3.promulgatã legitime ſpectent,& pertineãt
idq; per Rom. Pont. prędeceſſores noſtros,ac nos dũ Collector genera-
lis ad recuperandũ ſpolia regulariũ ſpecifice deputatus fuit, aperte de-
monſtratũ extiterit,ac in poſſeſſione illa exigendi, ac recuperandi eadẽ
Camera merito ſemper fuerit nihilominus nonnulli vano ſub dictæ con-
ſtitutionis Pauli IIII.prædeceſſoris præfati prætextu contrariũ aliquan-
do aſſerere non dubitarint. Nos omnẽ circa prædictã dubitãdi occaſio-
nẽ dimouere,ſimulq; ęquitate,& iuſtitia ſuadentibus,eiuſdẽ Cameræ in
demnitati,ne in dies moleſtijs,& incõmodis afficiatur,cõſulere volẽtes,
præſentiũ authoritate,Declaramus res,& bona quæcunq; per dictos Re
gulares extra clauſtra Eccleſiarum,Monaſteriorum,domorum,& quorũ
cunq; regulatiũ locorũ degentes,quocumq; iure,& actione,ſiue ex cau-
ſa teſtati,ſiue inteſtati acquiſita,& in poſterũ acquirenda,vel ad eos dela
ta in quibuſuis ꝓuinciis,dominiis,regnis, & locis conſiſtant, niſi iidem,
ad quos illa ſpectauerint,ſufficienti fuerint teſtandi, aut de illis diſponẽ
di facultate ſuffulti,eaq; legitime vſi fuerint ad eãdẽ Cam.pleno iure per
tinuiſſe,& ſpectare,ac bona quæcumq; eorundẽ ſub ſpoliorũ nomine cõ
prehenſa per ipſam Camerã,eiuſq; nomine,a quibuſcumq; occupantib.,
& detinẽtib. recuperari,ac vindicari potuiſſe,& poſſe,ac iuxta Pauli III.
& aliorũ ꝑdeceſſorũ noſtrorũ literas eadẽ Cam.Apoſt. in huiuſmodi bo
nis ſpolia nuncupatis vere vniuerſaliter ſuccedente,quod ipſa Camera, q́
cæteris hæredib.,& ſucceſſorib. ampliori eſt priuilegio munita,cuiq; me
rito magis fauẽdum eſt,dum in eã rerum,& bonorũ dominum,ac poſſeſ-

ſio

Digitized by Google

ſio nulla traditione præcedente tranſeat, in quacumq; bonorum, & ſpoliorum ſiue ad ſæculares, ſiue ad regulares dũ viuerent ſpectantiũ ſucceſſione, quibuſcumq; in rebus, ſiue pecuniis illa conſiſtant, etiam ſi nominatim, aut alia ſpeciali nota illa deſignanda eſſent, quæ ad eandem Cameram iure ſpoliorum pertinuerunt & pertinebunt in poſterum, omni prorſus fictione penitus ceſſante, ius & nomen veri hæredis in eiſdem ſpoliis habere, illiuſque naturam ſortiri, ac veri hæredis priuilegiis & iuribus in quibuſcunque bonis, pecuniis, iuribus, & actionibus vt ante hac potuiſſe, & nunc poſſe idque eorundem prædeceſſorum, ac noſtræ etiam intentionis ſemper fuiſſe, & eſſe authoritate præſentiũ declaramus: ſicq; per quoſcunque iudices in quibuſuis cauſis etiã per appellationem, aut alias pendentibus, & futuris, ac in quacunque cauſa, vel inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere necnon quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attẽtatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Mandantes, &c. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO Huius extrauag ac intentionis d. Pontificis in ipſa edenda meminit Nauar. in conſi. 15. nu. 4. de regular. in antiq. & iuxta eiuſdem diffinitionem, quã declarando proſequitur in cõmentarijs ſuper c. non liceat Papæ 12. q 2. §. 1. nu 2 ſpolia ſunt bona Eccle. perſonæ quæſita immediate, vel mediate ex bonis Eccleſiaſticis, vel redditus eorũ debiti, quæ non fuerũt ante mortẽ eius iure impenſa nec facta iure patrimonialia nec q̃ſita alii irreuocabiliter, vel quæ ſunt ex illicita negotiatione cõparata, de quibus ante cum copioſe ſcripſit Redoan. in tract. de ſpolijs Eccleſiaſt & ad materiã vide etiam Mandoſ de ſignat. grat tit licentia teſtandi & ſpoliorũ conceſſio, & eundem Nau. in conſ 5 de donat. & conſ. 14. de regular in antiq & conſ. 5. & ſeq. eo tit in nouis, ac Molinã in præal. diſpu. 147.

SYNODVS DIOECESANA.

DECRETO Concilii Trid. ſeſſ. 24. de ref. gen. c. 2. præcipitur vt Synodi Diœceſanæ quotãnis celebrẽtur, ad quas exẽpti etiã oẽs, qui alias ceſſante exẽptione intereſſe deberent, nec capitulis generalib. ſubdũtur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarũ ſecularium Eccleſiarum, etiam annexarum debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicunque illi ſint, Synodo intereſſe. Ordo ad celebrandam Synodum habetur in Pontificali Romano par. 3. *Cõgruit tit. de eff. ordi.*

Acta verò, q̃ neceſſario in Synodo fieri debẽt, ſunt videlicet. Poſt emanatum edictũ de Synodo ad certam diem inchoando, & ſucceſſiue proſequenda, debet in primis fieri electio Conſultorum Theologorũ, & in vtroque iure Doctorũ, Promotoris, & Notarii ſiue Secretarii ipſius Synodi.

Secundo monẽdi, & requirẽdi ſunt oẽs, qui Synodo adeſſe, & intereſſe debẽt, & contẽnentes, per pęnas eccleſiaſticas ad illã venire compellendi ſunt, ac cõparentes obediẽtiã, & reuerentiã exhibere debẽt, iux. tex. in c. ꝙ ſuper his, de maior. & obed. & contra abſentes, nec legitimas excuſationes ad decre. curãtes, veluti cõtumaces ꝓcedi vt debita pęna mulctentur.

Tertio debet fieri, & promulgari decretum, quod ſi contigerit quem in ſedendo, loco ſibi debito non ſtetiſſe, ſeu vocatum fuiſſe, aliunde egiſſe q nullum circa præcedentiā patiatur præiudicium, ſed cuiuſcunque ius ſemper ſaluum conſiſtat, vocationis tamen ea ſit ratio, vt primo Ciuitatis, deinde Diœceſis Clerus vocetur.

Quarto debet apponi pœna ne quis, niſi tota Synodalis ſeſſionis actione completa, ac benedictione obtenta, diſcedere præſumat.

Quinto moneri debēt oēs, qui in ipſa Synodo q̄relas proponere velīt, & ſi q̄ ſint, audiātur, legantur, & prouideātur. Solēt inſuper eligi Punctatores, & teſtes Synodales, aliaque agi, quæ Epiſcopo expedire videbuntur.

His peractis, alta, & intelligibili voce legi debet profeſſio Fidei, iuxta formulam præſcriptam in bulla fel. rec. Pij IV. incip. Iniunctum, &c. qua lecta, accedere debent, qui ad id tenentur vocati iuxta eorum gradum, & dignitatem ad iurandum Fidei profeſſionem ſecundum formulam recitatam, pręſtitoq; iuramento, decet ēt quemque oſculari manus Reuerēdiſſimi Prælati in ſignum reuerentialis obſequij ac debitæ reuerentiæ.

Legatur etiam Decretum Concilij Tridentini de deſignandis perſonis ad id aptis, quibus cauſæ delegandæ committantur, illique, qui Synodales iudices deputati fuerint, pronuncientur, & publicentur.

Legatur etiam Decretum eiuſdem Concilii de proponendis examinatorib promouendorū ad Eccleſias Parochiales, ꝓ quib. probandis ſuffragia ferantur, & electi nominatim promulgentur, de quib. examinatoribus in Synodo approbandis, extant literæ nomine Sacræ Congregationis Cōcilii ſcriptè tenoris ſequen.

Illuſtr & reuerendiſſ. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſſ. Domine vti frater. Conſultationi Amplitudinis tuæ ſuper examinatorib. in Synodo approbandis, ſic reſpondit Congregatio Sacri Trid. Cōcilii interpres nēpe. Examinatores, qui ab Amplitudine tua propoſiti fuerint, a Sinodo tam per uota ſecreta, quā aperta poſſe probari. Itaque Amplitudo tua eum modum in probatione ſeruari faciat, quem magis expedire iudicauerit. Quod reliquū eſt, Deum illi quam beneficentiſſimum precamur. Romæ die 11. Iulii M D. XCII.

Amplitudinis tuę Illuſtr. & Reuer. Vti frater Hier. Card. Matthæius

Legatur ēt diſpoſitio decretorū Conc. Tri ſup ꝑſonali reſidētia faciēda c. 1. ſeſſ. 6. de ref & ſeſſ. 23. de ref. c. 1. in cuius fine id expreſſe cauetur, vt ī Epiſcopalib. Cōcilii publicētur. Publicatio aūt ſtatutorū Cōcilij Prouincialis fit in Epiſcopalib. Synodis ex diſpoſitis in c. ſicut olim, de accuſat.

In priuatis Congregationibus tractentur decreta, & conſtitutiones Synodales faciendæ, quæ poſtea publice in Eccleſia promulgentur, illæ aūt fieri poſſunt ſine Synodi approbatione, ſuper quo extant literę nomine Sacræ congregationis Concilij ſcriptæ tenoris ſequen.

Illuſtr. & Reuerendiſſ. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſſime Domine vti frater. Sacra congregatio Illuſtr. Patrum, qui Trid. Conc. interpretādo a S. D. N. præfecti ſunt, per libellum

Amp.

Amp.tuæ nomine porrectum conſulto reſpondit; eandē Amp.tuam in Sy
nodo Diœceſana facere poſſe conſtitutiones abſque conſenſu,& approba
tione Cleri debere tamen requirere conſiliū capituli, licet illud nō tenea
tur ſequi,niſi in caſibus a iure expreſſis:nō obſtāte,quod ex forma Rom.
Pontificalis in celebrāda Dięceſana, & Prouinciali Synodo expreſſe ha-
beatur,vt conſtitutiones in Synodo publicandæ a Patrib. per verbum Pla
cet,confirmentur cui Congregationis ſentētiæ Amp.tua. inhærens in ſuā
Synodum peragendam nouiter incumbat,& bene valeat in Domino,quē
vt illi in huiuſmodi paſtoralibus,ac ſalutaribus munijs ſua gratia ſemper
adſit,ex animo rogamus. Romæ die 27.Aprilis 1592.

Amp.tuæ Illuſtr.& Reuerendiſſimæ.

Vti frater ſtudioſiſſimus Hieron.Card.Matthæius.

Quas,& præcedentes relatas literas habes impreſſas in Synodo Vene-
ta celebrata in menſe Septembris 1592.fol.46.& ſeq.

His explicitis,priuſquam Synodus dimittatur,fiant acclamationes ſan
ctę cū gratiarū actionib.iuxta modum,& formulam a pręlato pręſcriptā,
quib.terminatis,omnes Sacerdotes, & Clerici ſurgentes,cum reuerentia
oſculum pacis ab Epiſcopo accipiāt,& ſibi inuicē dent cū timore,& amo
re Dei,quod verò ſancti oſculi ſignificatione oſtendunt,id re ipſa præſtēt,
vt coniunctiſſimis animis concordique voluntate,& pacis,atq; charitatis
ſtudio,quęcunq; lecta,ſancitaue ſunt,ſollicitè exequantur,ac æq; ab om-
nib. cuſtodiātur,in ſynodis diœceſanis magis deceret vt omitterētur ac-
clamationes,& pacis oſcula vt hētur in cęrimoniali epiſcoporū li.1.21.ī fi.

Demū Epiſcopus ſolēniter benedicat,& Archidiaconus verbis in Pōti
ficalis lib. cōtētis Synodi cōcluſionē, abſolutionē,& dimiſſionē ſignificet.

Verū an ſicuti Synodus Prouincialis, ita etiā & Dięceſana antequam
publicetur,ſit ad vrbē tranſmittēda,vt eius ſtatuta prius recognoſcātur,
& approbentur per Sacrā Concilii Trid.congregationem. Et reſpondeo,
quòd non,prout ex ſequentibus literis manifeſte deducitur.

Illuſtri,atq; Reuerendiſſ.Domino vti fratri Domino Epiſcopo Hoſtiē.

Illuſtris,& Reuerendiſſime Domine vti frater. Nō eſt in more poſitum
apud,Patres Illuſtriſſimos,qui Triden.Concilii decreti interpretādis prę
fecti ſunt Dięceſanas Synodos recognoſcere.ſed Prouinciales tantū emen
dare.Quare vt voluntati,vterq; Paſtorali amplitudini tuę zelo ī tuę Syno
di correctione quoquomodo ſatis p me fieret,illud pro mea ī te & ī eccle
ſiam tuam charitate mihi ſumpſi,vt Synodū ipſam percurrerem,ſimulque
ea adnotarem,quæ notatu digna viſa ſunt,quemadmodū licebit in extre
mis ipſis Synodi pagellis,vbi noſtras animaduerſiones,adſcripſimus,īſpi
cere.Quod ſupereſt tu,Clerusq; tuus tot ſalutariū cōſtitutionum obſerua
tione nouiter incumbite, memores vnā, optimaq; legē eſſe legum obſer-
uantiam.Valete in Domino Romæ pridie Kal.Decembris 1586.

Amplitudinis tuæ Perilluſtris,atque Reuerendiſſimæ.

Vti frater ſtudioſus A.Card.Carafa.

Digitized by Google

Pij V. PRAETER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, ſuper prohibitione taurorum,& ferarum,& annullatione votorum,& iuramentorũ ſuper eiſdem pro tempore interpoſitorum extare Bullam Pij V.Romæ publica tam die 15.Nouembris 1567.tenoris ſequentis.

De ſalute gregis dominici noſtrę curę diuina diſpenſatione crediti,quo ex debito Paſtoralis officii aſtringimur,ſolicite cogitãtes,fideles cunctos gregis eiuſdẽ ab imminẽtibus corporum periculis,etiam animarũ pernicie perpetuo arcere ſtudemus.Sanè licet deteſtabilis Duellorũ vſus a diabolo introductus,vt cruẽta corporũ morte animarum ẽt perniciem lucręretur,ex decreto Concilii Tridentini prohibitus fuerit,nihilominus adhuc in pleriſque ciuitatib.& aliis locis,quam plurimi ad oſtentationẽ virium ſuarum,& audacię,in publicis,priuatiſque ſpectaculis cũ tauris,& alijs feris beſtiis congredi non ceſſant. vnde ẽt hominum mortes, membrorum mutilationes,animarumque pericula frequenter oriuntur.Nos igitur cõſiderantes hæc ſpectaculã,vbi tauri,& feræ in circo, vel foro agitantur,a pietate,& charitate Chriſtiana aliena eſſe,ac volentes hæc cruenta, turpiaq; demonũ,& nõ hominum ſpectacula aboleri,& animarũ ſaluti quãtũ cũ Deo poſſumus prouidere,oĩbus,& ſingulis principibus Chriſtianis quacunque tam eccleſiaſtica, quam mundana etiam Imperiali, Regia,vel quauis alia dignitate fulgentib.quouis nomine nũcupẽtur, vel quibuſuis communitatibus, & rebuſpubl. hac perpetuo noſtra conſtitutione valitura ſub excommunicationis,& anathematis pœnis ipſo facto incurrendis, prohibemus,& interdicimus ne in ſuis prouinciis,ciuitatib.Terris,oppidis,& locis hmõdi ſpectacula,vbi Taurorũ,aliarumq; ferarum,beſtiarum agitationes exercentur,fieri permittant.Militib.quoque,cęteriſq; alijs pſonis,ne cũ Tauris,& aliis beſtiis in præfatis ſpectaculis,ipſi tã pedeſtres quam equeſtres cõgredi audeant interdicimus. Quòd ſi quis eorum ibi mortuus fuerit eccleſiaſtica careat ſepultura.Clericis quoq; tam regularib.quam ſecularib.beneficia Eccleſiaſtica obtinentib.vel in ſacris ordinibus conſtitutis,ſub excommunicationis pęna,ne eiſdem ſpectaculis interſint,ſimiliter prohibemus,omneſq; obligationes iuramẽta, & vota,a quibuſuis perſonis, vniuerſitate,vel collegio de huiuſmodi Taurorum agitatione,ẽt vt ipſi falſo arbitrãtur,in honorẽ Sanctorũ,ſeu quarumuis eccleſiaſticarum ſolemnitatum,& feſtiuitatum,(quæ diuinis laudibus ſpiritualibus gaudiis piiſque operibus,cum huiuſmodi ludis celebrari,& honorari debẽt)hactenus factas,& facta,ſeu in futurum fienda,(quæ,& quas oĩno prohibemus, caſſamus, & annullamus, ac pro caſſis nullis,& irritis haberi perpetuò decernimus,atq; declaramus;mãdamus autẽ omnib. principibus,comitibus,baronibus S.R.E. feudatariis,ſub pęna priuationis feudorũ,quæ ab ipſa eccleſia Romana obtinẽt,reliquos verò Principes Chriſtianos,& terrarũ Dominos prædictis hortamur in domino, & in virtute ſanctæ obedientiæ madamus,vt pro diuini nominis reuerẽtia,& honore, præmiſſa oĩa in ſuis dominiis,ac terris huiuſmodi exactiſſime ſeruari faciant,vberrimam ab ipſo Deo mercedem tã boni operis recepturi;ac vniuerſis

uerſis venerabilibus fratribus patriarchis, primatibus, archiepiſcopis, epiſcopis, aliiſq; locorum ordinariis in virtute ſanctæ obedientiæ, ſub obteſtatione diuini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus in ciuitatibus, & diœceſibus propriis præſentes noſtras literas ſufficientes publicari faciant; & præmiſſa etiam ſub pœnis, & cenſuris eccleſiaſticis obſeruari procurent. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Ad huius conſtitutionis intellectum vide tradita per Nauarr. qui eam ad verbũ refert in man. c. 15. nu 18. & tribus ſeq Ioan Gutier. li 1. ca non quæſt. c. 7. Petr. Nauarr in tract de reſtitut li. 2 ca. 3 nu. 300 & ſeq & Rodriq in Sum par. 2. c. 73. Neq; ignorandum, quod præfatę conſtitutionis pœnæ, & cenſuræ in Regnis Hiſpaniarum, quoad laicos, & fratres Milites tantum quarumcunq; Militiarum, (dummodo ſacris Ordinibus initiati non fuerint.) reuocatæ fuerunt per Greg. 13 duabus adhibitis conditionib ſ. vt agitationes taurorum feſtis diebus non fiant, necnon prouiſo per eos, ad quos ſpectabit, quod exinde alicuius mors, quoad fieri poterit, ſequi non poſſit, per quem in reliquis a Pio 5. ſancitis nihil immutatur, vt latius in quibuſdam literis ab eo editis anno Domini milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo quinto die 25. Auguſti continetur, quarum litterarum ſeriẽ, & tenorem recenſet Lopez ad Diaz in pract crimin c. 72. Et inſuper in eiſdem Hiſpaniarũ Regnis dũtaxat, ac cũ eiſdem conditionib. Sãctiſſimus D. N. Clemens 8 abundantius prædictas pœnas, & cẽſuras in Pij 5. cõſtitutione cõtentas ſuſtulit, & amouit ſcilicet, quoad omnes in ea expreſſos (exceptis Monachis, & Fratribus mendicantib, cæteriſq; regularibus cuiuſcumq; Ordinis, & inſtituti) illam ad terminos iuris cõis reducẽdo, non tamen illi derogãdo. Monet tamen ſua Sãctitas, ac in Domino hortatur Clericos ſeculares beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, vel in ſacris ordinibus, ſeu in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutos ibi exiſtentes, ne paterna ac eius benignitate abutãtur, prout plenius in ſuis literis ſub Dat. Romæ Anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſexto die 13 Ianuarii habetur, quarum literarum cõtextũ refert cum annotationibus Roderic. Tomo 4. quæſt. regular. quæſt. 68. art. 2.

VECTIGAL.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt qualiter illi, qui collectas decimas, taleas, præſtantias, & alia onera Clericis, Prælatis, & aliis perſonis Eccleſiaſticis, ac eorũ, & Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorũ Eccleſiaſticorũ bonis, illorumq; fructib., redditib., & prouentib. huiuſmodi abſq, ſimili Rom. Pont. ſpeciali, & expreſſa licentia imponũt, & diuerſis & exquiſitis modis exigunt, aut ſic impoſita ẽt à ſpõte dantibus, & concedentib. recipiunt. Nec non, qui per ſe, vel alios directè, vel indirectè pdicta facere, exequi, vel pcurare, ac in eiſdẽ auxiliũ, conſiliũ, vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcunq; ſint pẽminẽtiæ, dignitatis, ordinis, &c. Sũt excõicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ, vt Bulla. Cęnæ. c. 18. vbi ẽt c. 5. ſunt excõicari, q in terris ſuis noua pedagia, ſeu gabellas, præterquã in caſibus ſibi à iure, ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſt. licentia permiſſis imponunt, vel augent, aut imponi, ſeu augeri prohibita exigunt.

ADDITIO,

Digitized by Google

*ADDITIO. Firmiſſima & Generalis ſtatuenda eſt Regula quod Clerici,&
quælibet perſonæ Eccleſiaſticæ gaudent immunitate gabellarum collectarũ, &
huiuſmodi ,eorumq; bona a ſimilibus oneribus', & exactionibus eſſe exempta,
eſt enim priuilegiũ eis a iure conceſſum,ita vt a laicis cõpelli non poſſint adſoluẽ
das gabellas vectigalia,datia,&c.cap non minus vbi Abbas nu.3 & 17.&c.
aduerſus de immunit Eccleſ idem Abbas in conſ.12 par.1 c quamquam de cẽſ.
in 6 clem præſenti eod tit.cum alijs concord Concil Trid.ſeſſ.25 de ref.c.20.vbi
immunitates,& priuilegia Eccleſiarũ,ac Eccleſiaſticarum perſonarum innouã
tur,& confirmantur.Soto in 4 ſent.diſt 5.q 2.art.2.Alfonſ de Caſtro li 1 de le.
ge pen.cap 12. late Medina de reſtit quæſt 15.Nauarr deciſionem hanc ampli-
ficat,ut in Man c 17.nu.202 Quam amplia,& primo vt non ſolum ſint immu-
nes ab omnib. onerib.& gabellis Clerici in ſacris Ordinib. cõſtituti verũ ẽt Cle-
rici primæ tonſuræ,dummodo incedant in habitu & tonſura Clericali,& inſer-
uiant in diuinis Couarr notab c.31 practicar quæſt ſub nu.9.(prout de Clericis
primæ tonſuræ adeſt in hoc Regno)Capitulũ incip Item ſtatuimus , quod Clerici
qui Clericaliter uiuũt non cogantur cõmunicare cum alijs in Collectis , & exa-
ctionib alijs quibuſcunq;,nec pro bonis Eccleſiaſticis , nec pro patrimonialibus
de portionib. eos legitime cõtingentibus,quo loco pẽr addentes declaratur,qui di
cantur clericaliter uiuere.Secundo amplia, vt Clerici Greci quamuis coniugati
gabellarum immunitate gaudeant,quia ſunt vere,et quoad omnia perſonæ Eccle
ſiaſticæ Doct addentes ad præd Regni c Clerici autẽ Latini coniugati illas ſubi-
re,& præſtare teneantur glo celebris in c vnic in verſi. in cæteris de cler coniug.
in 6 Bertacchin in trac. de gabel.par 7 n 17.Guido Papa deciſ.383 & eſt cõis
Doctorũ opinio in c ex parte eo tit de qua teſtatur Couar loco præcit Tertio am
plia,vt etiã poſſint Clerici donare, & vendere ſiue id, ꝙ eis ſupereſſet de immu-
nitate taxata ſicuti cõis vſus comprobat Quarto amplia,ut nec teneantur Cleri-
ci ſoluere datia vini,carniũ,panis , & huiuſmodi declarando, ut per Syluest. in
uerbo Immunitas 1 ſub nu 22.quem refert,& ſequitur Ludou. Lopez in inſtru
ctor conſcient par.2 ca 42 & q.9 & Rodriq in ſum par.2.c.15 cõcl.14.Quin
to amplia,ut abſque gabellæ ſolutione uendere ſeu uẽdi facere poſſint bladũ,uinũ,
oleum,& ſimilia habita tam ex fundis,& uineis patrimonialib ,q̃ beneficialib.
nõ ſolum in põdere magno ſeu ad groſſum ſed etiã ad minutas menſuras Bertach.
in tract.de gabel par.7 col.4 uerſ.An autem,&c Cãpan in repet.extrauag.Clẽ.
7.contra Cler nõ incedẽtes in hab. & tonſ ſub n 128. Rol a Valle in conſ 71.
nu.9 lib.4.quia cũ talia ſint ex reb ſuis recollecta nõ dicuntur negotiari Panor.
in cõſ 6 prope finẽ par.1.Grauet.conſ.103 n.3.Roland.ibidẽ n.11.Tolet. in Sum.
li.1.c.38.verſ undecima habetur,&c.Extende vt id eis liceat non obſtante pro
hibitione de hoc publice facta Ignat. Lopez.ad Diaz. in pract. crimin can.c.55.
quẽ ſequitur Matthæus Bois in Addit.ad Stephan. Aufrer in tract.de poteſt ſe-
cular.in Eccleſiaſt. regula 2.fallent 32 Neq; ex hoc inferetur poſſe Clericum te
nere tabernã,& vinum,ꝙ ex poſſeſſione ſua vel Eccleſiæ colligit,perſonaliter,et
p ſeipſum vendere,licet poſſit illã ẽt in domib Eccleſiæ tenere,& vinum per aliũ
vendere Gem & Franc c in c vn.de vit.& honeſt Cler in 6. alij quos congerit
Lãber.de iure patron.li.2 par.1 q.6.art.62,n.4.Sexto,& deniq; amplia,vt neq;*

poſſint

Digitized by Google

poſſint Clerici cogi ad hoſpitãdum milites l. 1. & ibi Bald. notab. 3. C. de Epiſc. & Cler. & in hoc Regno adeſt Capitulum incip. Item ſtatuimus quod domus Prælatorum, &c. & quoad monaſteria extat etiam Bulla Pij V incip Dum ad ubercs relata ſupra in verbo priuilegia Regularium fol 415. & de exemptione Religioſorum quoad tributa, & exactiones late loquitur Roderic tom. 2. quæſt. reg q 64. quo loco etiam de fratrib. Hieroſolymitanis, quos vulgus appellat de Malta, & de fratribus tertij Ordinis S. Franciſci agit.

Eandem limita, & primo, vt hac immunitate non gaudeant Clerici in fraudẽ 1. limit.
collectarum aſſumentes habitum Clericalem, ſine vlla intentione clericandi arg. tex. in l qui ſub prætextu. C de ſacroſ Eccleſ Secundo limita, vt neq; illa gaudeãt 2. limit
Clerici in rebus eis fraudulenter donatis a patre, fratre &c. Bart in conſil. 180. nu. . lib. 1 Luc. de Pen. in l. vlt. in fine. C. de annon & tribut. lib. 10. Petrus Duẽ. regula 10 . nu 5. qualiter aũt probetur fraus in donatione facta Clerico. videndi ſunt Speculat. in tit de Cler coniug. num. 17. lib . & Syluest in verbo Excommunicatio. quæſt ſub nu 14 quæ fraus præſertim detegitur, vbi Pater feciſſet ſibi fieri albaranũ de illis detinendis nomine ſuo, & tunc tenetur integre reſtituere oĩa damna illata vniuerſitati cũ ſit ficta donatio, ſecus uero ſi puis donaret filio animo transferendi dominiũ, & donatio nõ eſſet immoderata, & vltra virilem, quãuis cauſa impulſiua fuerit, vt non teneatur ſoluere collectas, cum enim in hoc caſu ſit uera donatio, excuſatur filius Clericus a collectis, quia cauſa motiua, ſiue cauſa ſine qua non vitiat actum, probatur hoc in ſimili de iure congrui quod non hẽt locum quotieſcumque fit donatio iuxta conſtitutionẽ Regni ſancimus, quæ donatio ſufficit, quod ſit uera, licet cauſa impulſiua ad illã faciendam fuerit pro euitando retractu ſeu iure congrui, quia eſt cautela a lege conceſſa Tertio limita, quod quã 3. limit
uis Clerici de iure Regni hac immunitate in bonis eis donatis nõ gaudeant, hoc nõ procedit quando eis eſſent data ſeu conceſſa pro titulo ſacrorum Ordinum loco be 4. limit.
neficij iuxta decretum Conc. Tri cum non deceat ſeſſ 21. de ref quia cenſentur Eccleſiaſtica Felin. in c. Eccleſia S Mariæ nu. 10. de conſtitut. Decius in c Epiſcopus nu. 20 de præben Nau. in conſ 5. ſub nu 1 de immunit. Eccl in nou Quartò limita, quãdo ad ipſos Clericos tranſierit res aliquo onere affecta, eo quod haberet annexam annuã præſtationem tributi, ſeu cẽſus qui ſoluebatur antequam illius rei poſſeſſio ad eos peruenerit l. Imperatores. ff. de publican & uectiga c. tributũ 23. q 8 & arg. tex. in c. ex literis de pign. cũ concord. idq; intellige dũmodo illud onus eſſet ordinarium, perpetuũ, & inuariabile, ſecus ſi eſſet extraordinariũ, tempora- Vide mẽ
le, & incertum ex allegatis per Campan. loco ſuperius cit n. 101. & ſeq veluti in noch. lib.
collecta, quæ ſecundum uarietatem negociorum imminentiũ, & prout neceſsitas 4. de præ
expoſcit interdum in maiori & interdũ in minori quãtitate imponitur, quia tale ſum. præ
onus cũ non ſit perpetuũ, neque certũ nõ dicitur durare poſtquam res peruenit ad ſump.
perſonam priuilegiatam Panor & Imola in c fin. n 12 de uita & hon ſt Cleric. 82. nu. 4.
Syluest in verbo Immunitas primo ſub n. 1 . optime addẽtes ad Capitulum Regni proximè citatum, & notab. declarat Camp ubi ſupra n. 104 in fine, & ſub n 109. 5. limit.
Quinto limita, ut teneantur Clerici ſoluere onera, & gabellas (ẽt non expectato aſſenſu Apoſtolico) quãdo ſoluerentur pro communi damno, ſeu periculo euitando, iuxta caſum poſitũ per Panor. in c. non minus ſub nu. 20. de immun. Eccleſ. Berta

chinus

Hãc Panor. doctrinã ſe quiturẽt Nat. in conſ. 42.

chinus in præd.tract par. - col.7.verſ Sed limita verum &c Sylueſt & Ludou. Lopez locis cit.Campan in eadem repet ſub nu 113 Rodriq in Sum par.2.c 95. concluſ.13 & per Anaſta Germonium lib 3 de Sacr.Immuni c. 17 nu. 28. Sexto limita niſi S Pontifex immunitates Clericis debitas in aliquem locum pium transtuliſſet,eiq; applicaſſet.

Sexta Limitatio.

Limitatur denique in Clerico negotiatore; Ad cuius materiæ dilucidationem, tria animaduertenda proponimus Primũ eſt,quod Clericus non eſt iudicandus negotiator, ſeu mercator per vnius rei emptionẽ, & venditionem ſed qui plures negotiationes feciſſet ex gloſ & ibi Bar in l 1 §.licet in verbo omnes,ff de tribut. act Panor & Ripa,in c.1 de iudic dicentes in hoc conſiderandam eſſe vulgi opinionem,Ancharan Gem & Franc.cap vnic de vit & honeſt.Cler in 6.Philipp. Prob.in c vni n 1 de Cler coniugat.in 6.Purp.conſ.50.Ignatius Lopez qui alios memorat in eodem cap.55.

Quibus clericis ſit interdictã negotiatio.

Secundo animaduertimus,quod in propoſito noſtro,ſub prohibitione ſacrorum Canonum,ne Clerici exerceant negotiationem, comprehenduntur,duo genera Clericorum,nempe cõſtituti in ordine ſacro,& Clerici beneficiati, cæteri vero in minoribus Ordinib.conſtituti,vel primæ tonſuræ quoad hoc habentur vt lai i,ut nõ ſit eius interdicta negotiatio Panor.in c 1 nu 12.ne Cler vel monac ſecul negot ſe immiſc.Nauarr in conſ.3 num.2.de ſucceſſ ab inteſt in antiq & conſ 5.in nou Ignat.Lopez ubi ſupra Rodriq in Sum.par. 2.c 1 concluſ.1 cuius rationem affert Redoan in tract de ſpolijs Eccleſ.q.2.nu.61. quia poſſunt impune ſeculariter viuere, & ad ſeculum redire, ac ordini Clericali in totũ renunciare, & ſi non verbo,ſaltem facto exercendo actum omnino contrarium

Negotiatio quæ dicatur. & quando licita.

Tertio (quatenus ad id,de quo agitur attinet) emptionem,& venditionem in duo tantum genera diuidimus quorum alterum eſt,quãdo emitur res aliqua et in ſua forma integra, qua empta eſt,lucrãdo reuenditur,& hæc propriiſſime dicitur negotiatio.Alterum eſt, quando emitur res,ſeu rudis materia , vt inde ſit occaſio operandi,& mutata forma vẽdatur charius,& tunc potius dicitur artificiũ,ſeu induſtria,quã propriè negotiatio,quia illud lucrũ non prouenit ex re illa vendita forma adhuc integra,& intacta ſed ex artificio,quo mediante ſecundum regulam alicuius artis ad aliã formam res illa eſt redacta Feder de Senis in conſ o - nu. 2 Panor in c fin nu 10.de vi & honeſt.Cler.Archid Io Andr.Gemin.& Frãc. in c quamquã,de cenſ.in 6 Imola,& Vitalin in Clem præſenti eod.tit.Silueſt.in verbo Excommunicatio nono ſub quæſt 21 Capyc in inueſt feud.fol 116 in princ. Redoan in præd q 2.nu 36 & infra,& Molina de contract.diſputatione 339 nu. 3 Quib ſic prælibatis veriſſima eſt propoſitio,quod cũ negotiatio merc lucratiua ſtrictiſſimo modo ſumpta,quę ad primũ genus pertinet ſit Clericis prohibita,prout Canones 88 diſt. perlegenti manifeſtum apparebit,cuiuſq; exercitiũ ipſis ſub pœna anathematis interdicitur iux. tex in c.ſecundum inſtituta ne Cler vel Mon.

Idem Panor. con. 6.ſub.n. 2.par. 1.

Quando clericus teneatur ſoluere gabellã.

huiuſq; prohibitionis ratio eſt indecentia maxima ratione perſonæ,& dignitatis Eccleſiaſticæ,ideoq; cũ de peccato ſuo,ac facto indecedenti,et contra canones nõ debeant commodum reportare,neq; eis ſit fauendum in eo in quo iura violant,vt per Cardinal Zabar in conſ 12.num 3 huiuſmodi Clerici, negotiatores tenentur in concernentibus negotiationem gabellas ſoluere cap.fin.de vita,& honeſt.Cler.

d c.-

Digitized by Google

d.c.qua mq̃,& d Clem preſenti,de cenſ a cõtrario ſenſu, Duen in d.reg 100 n. 1?.Quam amplia,& primo,vt in cõſcientia ad dd.gabellas ſoluẽdas ſtatim ſint aſtricti anteqũ ter ſint admoniti abſtinere a talibus cõmercijs Gemin.& Franc in d c quamquã Camp.loco ſuperius cit.ſub n.? 12.optime Molina de contract. diſputat.3 .nu 4 & ſeq. cui opinioni ẽt adhæſit cõis præceptor admodum Reuer. P.Marius Andria quicquid in contrarium dicat Ludouic. Lopez,in inſtructor. conſcient.par.2 c 4 cuius doctrinam ſectatur ẽt Rodriq in Sum.p.2 c.75 concl. 9.in fine moti per tex in d cap fin cuius intellectũ ad defenſionem huius ampliationis recte inducunt præalleg Doctores,quã ipſi non ſatis animaduerterunt Secundo amplia ẽt ſi per manus alienas d negotiationem exercerent,tũ quia,& in ea interuenire videtur aliquid fœditatis,& indecentiæ ratione ſtatus Clericalis vt inquit Molina,tũ quia maximam bonorum tẽporaliũ cupiditatẽ præſeferat, vt ait Igna Lopez in præd c.55. fallit ſi adeſſet circumſtantia paupertatis ſui ſiue familiæ,quæ eum excuſaret,quæ quando eſt vera mutat naturã rei, & operatur,vt licite illa per alios fieri poſſit Medina in cap de reſtit.q.30 imo ẽt per ſeipſum quando non fit ad locupletandũ, ſed ad propriã,ſeu,ſuorum inopiam ſubleuandã ex Imola in cap.fin ſub num.13 de vita,& honeſt.Clericor & Nauar. in Man.c 25.ſub nu. 10 & in conſ 3.nu.?.de ſucceſſ.ab inteſt.in antiq.& cõſ 5. in nou Item principalis propoſitio limitationẽ recipit,ſi per ipſum Clericũ emerentur res aliquæ ad propriã ſubſtentationem, vel ſuæ familiæ pro uictu totius anni,& præter propoſitum de eis ſupereſſent, ut tunc illæ res ſuperfluè poſſint licite uendi iuſto pretio, tunc currenti licet maiori q̃ emerit abſq; periculo negotiationis quia illa uenditio eſt per accidens,& id quod fit per accidens,non eſt in cõſideratione D.Thom.2.2.quæſt 77 art 4.Nauar.in præd c 2 .ſub eodem n 10. eritq; immunis a gabellæ ſolutione quod in practica eſſe notatu dignum aſſerit Ignat Lopez loco præcit.idq; extende,ut in præfato caſu,quando ſcilicet emerit neceſſaria ad proprium,ſuorumq; uſum abſq; animo reuendendi,accreſcente poſtea pretio ex cuius magnitudine ad vendendum ipſe Clericu , attrahatur(intelligens ſe deinde uilius emere poſſe res ſimiles) liceat ei illa vendere charius quã potuerit,& lucrari ſine ulla tributi obligatione ex com.omnium ſentẽtia,de qua teſtatur Molina loco prox.cit. nu.1 eoq; maxime ſi dicta uenditio fieret propter occurrentem neceſſitatis articulum, attenditur enim prima deſtinatio, prout etiam in alijs ſimilibus concludit Roderic. tom 3 quæſt.regul q 74. art.8.ſub 3. concluſ.

Difficultas verſatur in his,quæ de ſecũdo genere emptionis,et uẽditionis ſunt, uidelicet,quando clericus emeret lanam,ut per miniſtros,ſeu operarios ſua impẽſa conductos,illiq; rei aptos ex illa pannos conficiat,quos uendat quæſtus faciendi cauſa,aliaq; ſimilia exempla ad hoc ſecundũ genus ſpectãtia, quæ receſet Molina ibid nu.6 & infra,& quidem præfatus Doctor affirmat, quod cum huiuſmodi negotiationes multum accedant ad primum genus ex identitate rationis in his Clericus immunitatis priuilegio non gaudeat, idem fatetur Roderic in præd. q 74.art 8.concluſ 2 quod & ante ipſos pronunciauit Boni. de Vital. in præd. Clem præſenti,n.59 & ſcq ſcilicet.vt non ſit facienda differentia inter primũ, & ſecundum genus,quando id Clericus faceret cauſa lucri,& cupiditatis,ſecus,

uero

ſecus autẽ ſi iumenta emeret ſolum vt ea locet Molin loco præallegato ſub n. 14.

Et quoniam ſupra in verbo Spoliæ Clericorum oſtenſum eſt varijs Summorũ Põtificũ conſtitutionibus cõſtare, quod bona, quæ a Clericis ex illicita negotiatione acquiruntur, ſub nomine ſpoliorũ veniunt, non immerito dubitare cõtingit, An ſuccedentes Clericis in prædicti bonis ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato tuta conſcientia ea retinere valeãt, illarumq; titulum acquirant Reſpondeo quod hãc quæſtionẽ decidunt Nauar. in conſ. 10. de teſtam. in antiq & conſ. . in nouis Molina de iuſtitia diſp. 147. ſub concl. 5. & Rodriq. in Sum. par. 2 c . concl. 4.

Vt autẽ exigentes gabellas collectas, & huiuſmodi a Clericis, incidant in cenſuram reſeruatam in Bulla Cœnæ Domini ſupra relata, requiritur illarum impoſitio expreſſe facta quoad Clericos, & perſonas Eccleſiaſticas ita recẽtiores illam exponentes ex ea cõiter annotat Gregor. Sayr in theſauro caſ conſc cap. 22. nu 10. Barthol Vgolin. in tract de cenſuris Rom Pont reſeru. par 2. poſt §. 5. nu. 8. & 9. ubi vero in impoſitione gabellarum nulla facta eſſet mentio Clericorum, & exactores indiſtinctè exigerent tam a laicis, quam Clericis, tunc tantum inciderent in excõicationẽ contentam in c. quamq̃, de cenſ in 6 quæ cum ut per Doctores ibi, & per Caiet. in Sum in verbo Excõicatio cap. 39 & Nauar in Man. ca. 27. nu 1 in fine, & in conſ 6. nu. 2. de cenſib in nou habetur, ſummo Pontifici non ſit reſeruata, poterit ab ea Epiſcopus præuia ſatisfactione abſoluere ca. nuper de ſent excomm Intereſt ẽt inter primum, & ſecundum caſum, ſi quidem in primo recipientes gabellas a Clericis, & ſi ſua ſponte perſoluentibus, adhuc in cenſurã incurrerent prout ex lectura eiuſdem bullæ clariſſime patet, in ſecundo uero caſu ſecus eſt. Syluest in verbo Excom 9 nu. 48. in fine, & eſt cõmunis opinio teſte Nauar. in Man. c 27 ſub. nu. 128. in quo aduerte quatenus in hac bulla ſit extenſio ẽt ad accipientes ſponte oblata, quod tunc diceretur Clericus ſponte ſoluere, quando nulla præcedente petitione, & coactione illas ſolueret, non autem ſi ſolueret rogatus ſoluere tanquam debitum eſto uis non adhibeatur, vt docet Caietan. loco prox cit quem ſequitur Nauar. in d cap. 27. ſub nu. 51 dicuntur ſponte dari, non quia ex abſoluta, & omnino libera voluntate donandi dentur cum hoc non ſit prohibitum, ſed quia ſine aliqua ſpeciali vi, et coactione præter exactionum impoſitionẽ dantur, adeo quod hæc ſit ſufficiens vis, & coactio, ita vt ſi hoc titulo dentur, quocumq; modo accipiantur hęc cenſura incurratur, ita nouiſſime explicat Suarez de cenſuris in communi diſput 21 de cenſuris S. Pontifici reſeruatis in bulla Cœnæ Domini ſect. 2. cenſura . 8. & ideo ſi Clericus ad iurgia, & contentiones euitandas, & ne publicani inter morentur propter bonorum arreſtationem, non valens alio modo ſe iuuare, aliquid eis ultro offerre & præſtare eligeret, tunc enim diceretur inuitus, & nõ ſponte ſoluere.

Quando exactores a clericis incurrãt in bullã cenæ.

Contrariũ ampliationis aſſeuerare uidetur Suarez loco præcit. et diſp 23 ſect. 4. pag. 452.

Item ex eiuſdem bullæ verbis colligũt præfati Doctores in illius cenſuram incurrere non ſolum imponentes exigentes gabellam, & ſimilia onera ſuper bonis, quę Clerici ab Eccleſiis, ſeu beneficijs habent, uerum etiam ſuper bonis patrimonialibus proprijs ipſorum Tolet in Sum li. 1. cap 29. Sayr in eod cap. 2 . nu. 9. Vgolin in præd c. 8. §. 3 nu. u.

Item huius bullæ cenſura uẽdicat ſibi locum, nedum quãdo prædicta onera directè ipſis Clericis, & eorum bonis ſed ẽt ſi alijs, quorum damna ad ipſos redũ-

daret, imponerentur, ueluti ſi fieret ſtatutum, quod coloni clericorum, uel eorum conſanguinei grauiorib. onerib. afficiantur, quia dictũ ſtatutum clericos per indirectum, ſeu obliquum afficeret, & grauaret arg tex in cap. quãto, de priuileg. & c. fin. de immunit Eccleſ in 6. & ita Vgolin exemplificat in eod. c. 18 ſuper uerſ. directe, uel indirecte, & c. alia exempla uide per Purpurat cõſ. 594 uolum. 2. Rim cõſ. 489. et 499 uol. 3. Menoc. de Arbi iud cẽtu 6 caſu 562 n. 46. et 54.

Item ab huius bullæ cenſura excuſantur miniſtri, ſeu famuli conductorum, et arrendatorum ipſarum gabellarum, qui ad portam ciuitatis, vel in alio loco deſignato ad illas exigendas præponuntur, & per probabilem ignorantiam etiam a clericis exigerent arg. tex. in c. 2 de conſt. in 6. Nauar. loco prox cit Vgol. in eod. c. ſuper uer diuerſis etiam &c. nu 4. in fine.

Item bulla hac non procedit, quando eſſet facienda contributio pro aliquo extraordinario, q̃ immediate ſpectaret ẽt ad bona ipſorum clericorum, & quadam ratione naturali illis incumberet, veluti ſi ageretur de reficienda uia penitus deſtructa, quæ extenderetur etiam per domos, & prædia ipſorum clericorum propter quod eis ad ſuas poſſeſſiones difficilis eſſet acceſſus, ne per illa eorum plauſtra duci poſſent et alia ſimilia, in quib. ipſorũ vtilitas principaliter uerteretur, ut tunc teneantur ad expenſas in contribuere ex dictis per Panor. in cap nõ minus ſub n 16. verſ. Itẽ dico et c. de imm Eccl. & Syluest. in verbo Immunitas 1. ſub nu. 19 verſ Sunt tamen aliqua onera, & c. ac per Cãp. in ſuprad. repet. ſub n. 118. & Nauar in Man. cap 27 ſub nu. 115 & in terminis huius Bullæ affirmat Vgolin in eod. c. 18. §. 3 in fine.

Clauſulam verò Bullæ Cenæ Domini ſupra narratam nouiſsime poſt Nauar in Man cap 27. nu. 41 & in conſ 6. ac duobus ſequen de cenſibus in nou declarant Tolet in Sum lib. primo cap. 21. Greg. Sayr in theſauro caſ. conſc. lib. 3 cap 9 late Bartholom Vgolin. in præd tract. de cenſuris, S. Pontifici reſer. c. 9. Franc. Suarez loco præcit. de cenſura 5.

VICARIVS PERPETVVS.

SCiendum eſt, quòd poſt Conc. Trid. ſeſſ. 7. de ref. c. 7 & ſeſſ. 25. c. 16. ad declarationem portionum aſſignandarum Vicariis perpetuis parochialium piis locis perpetuo vnitarum, emanauit conſtitutio fel. rec. Pii V. Romę publicata die 15. Nouemb. 1567. fol. 999 in Bull. incip.

Pii V. Ad exequendũ paſtoralis officii, & infra, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, authoritate Apoſtolica hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ac declaramus quemadmodũ etiam de ipſius Concilii mente fuiſſe colligimus, Patriarchas, Archiepos, & Epos præfatos aſſignatione portionis ipſis Vicariis perpetuis, ex prædicto Cõcilio ipſorũ prælatorũ arbitrio faciẽda, ita ſe cõtinere, & arbitrio debere, vt non maior centũ, nec minor quinquaginta ſcutorum annuorũ ſumma, cõputatis omnib. ẽt incertis emolumentis. & aliis obuentionib. cõiter percipi ſolitis eis omnino aſſignetur niſi Vicariis temporariis ſolitũ fuiſſet plus aſſignari, ſiue in quantitate, aut quota fructuũ, pecuniaq; numerata, fundo ſeu alia re ſtabili portio huiuſmodi cõſtituatur, cuiuſcũq; valoris parochialis eccleſia vnita fuerit, & habita etiã ratione reddituũ,

&one-

Digitized by Google

& onerũ loci, cui parochialis ipſa vnita fuerit, ita quod portiones vltra, vel infra dictas ſummas ſcutorũ centũ, & ſcutorũ quinquaginta hactenus aſſignatæ, vel in poſterũ forſan aſſignandę, quoad exceſſum, & defectum huiuſmodi nullius roboris, & momenti exiſtant, & ad ſummas prædictas reductæ, & auctę reſpectiuè cenſeantur, niſi tamen valor annuus ipſius parochialis vnitæ, habita ratione (vt præfertur) minor ſit quinquaginta ſcutis, quo caſu portio aſſignata, vel aſſignanda Vicario perpetuo, nõ debeat excedere ſummã annuã valoris dictæ parochialis, ſed ſufficiat, ꝙ oẽs fructus eius dumtaxat attribuantur ipſi Vicario perpetuo. Et quoniã iniquũ eſſet, eos, qui cõmodis priuantur, eadem onera, quæ prius ſuſtinebant debere ſufferre, volumus, & ſtatuimus, quod eccleſiæ, monaſteria, collegia, beneficia, & pia loca huiuſmodi in quorũ parochialib. eccleſiis vnitis cõtiget Vicarias prædictas erigi pro quantitatibus fructuum ipſis Vicarijs perpetuis aſſignatorũ, ad ſolutionẽ quindẽniorũ, q̃ nobis & Camerę Apoſtolicę ſoluunt, & vlterius non teneantur, ſed eis detractio fiat ad ratã certorũ, quæ de fructib. dictarum parochialium percipiũtur. Ita tamẽ quòd Vicarij perpetui, qui pro tempore deputabũtur, teneãtur accipere a Sede Apoſtolica nouam prouiſionem ſuæ deputationis, & ſoluere annatã proportione fructuum, reddituũ, & prouentuum certorum ſibi aſſignata, & expedire literas Apoſtolicas, nec alias ad poſſeſſionẽ dictarum Vicariarũ perpetuarum, & ſeruitium earũdẽ parochialium admitti poſſint, niſi ſoluta annata, & expeditis literis Apoſtolicis nouæ prouiſionis, vt præfertur, alioquin integrũ quindenniũ ſolui debere, nec Vicarij prædicti antea tuta conſcientia fructus percipere poſſint. Volumus inſup, & ita mandamus, ꝙ dicti Vicarij perpetui nõ ad liberam ordinariorum electionem, ſed ad nominationẽ illorum, in quorum eccleſiis vnitis ponentur, cum ipſorum ordinariorũ, ſeu eorũ Vicariorum præuio examine approbatione deputentur. Et ſi dictæ parochiales vnitæ erunt monaſteriis regularium mẽdicãtiũ, poſſint a ſuperiorib. dictorum monaſteriorũ nominari ex ipſis mendicantib. quos ſi ordinarii præuio examine per ſe, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curã animarum exercendam inuenerint, & ita ꝓ idoneis approbauerint, teneantur Vicarios, ad nutum tñ ſuperiorum ſuorum amouibiles, deputare. Idemq; etiam ſeruetur in regularibus monachis tãtum, dũmodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis monachis fuerit, ſeruata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo ſaltem quatuor alij ex dictis monachis. Sicque per quoſcunque, &c. Non obſtantibus, &c.

Aduertendum ne quis decipiatur, putans præfatam Pii V. Conſtitutionẽ reuocatã fuiſſe per conſtitutionẽ bonæ memorię Gregorii XIII. incip. In tanta rerum, & negotiorum mole, &c. folio 2208. in bullar. Nam vltra qđ dicta Gregorii cõſtitutio dũtaxat procedit quoad Vicarios parochialiũ vnitarum monaſteriis, poſtea idem Gregorius XIII. ore reualidauit eandẽ pij V. conſtitutionem, dummodo cum fratre, ſeu religioſo Vicario ad nutum amouibili per monaſterium pro ſubeũda animarũ cura aſſignãdo, vnus duntaxat alius religioſus extra clauſtrum maneat, & nõ plures,

prout Sacra Concilii Tridentini congregatio declarauit pro interpretatione d.c.7.ſeſſ.7.de reformat.adeo quod memorata Pii quinti conſtitutio eſt hodie ſeruanda,de quibus omnib. teſtimonium perhibet, inſignis Doctor Hieronymus Gonzalez in Romana curia Aduocatus in commẽt. ad regulan.8.Cancell.glo.5.§.3.nu.79.Romæ impreſſ.

V S V R A.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter de vſura circa cambia extat Pii 5.conſtitutio Romæ publicata die 7.Feb.1571.f.1154.in bullar. incipien.in eam & infra.

Primum igitur damnamus ea omnia cambia, quæ ſicca nominãtur,& ita confinguntur,ut contrahentes ad certas nũdinas,ſeu ad alia loca cambia celebrare ſimulãt,ad q̃ loca ij, qui pecuniã recipiunt, literas quidem ſuas cãbii tradunt,ſed non mittuntur, vt tranſacto tempore vnde proceſſerãt,inanes referãtur,aut etiã nullis huiuſmodi literis traditis pecunia ibi denique cum intereſſe repoſcitũr,vbi contractus fuerat celebratus,nã inter dantes,& recipientes vſq; a principio ita conuenerat,vel certe talis intentio erat,neque quiſquam eſt,qui in nũdinis,aut locis ſupradictis huiuſmodi literis receptis ſolutionẽ faciat.Cui malo ſimile etiam illud eſt, cum pecuniæ,ſiue depoſiti,ſiue alio nomine facti cambij traduntur, vt poſtea eodem in loco,vel alibi cum lucro reſtituantur. Sed,& in ipſis cãbiis quæ realia appellantur, interdum(vt ad nos perfertur)campſores præſtitutum ſolutionis terminum lucro ex tacita,vel expreſſa cõuentione recepto,ſeu ẽt tantummodo promiſſo,differunt. Quæ omnia nos vſuraria eſſe declaramus,& ne fiant diſtrictius prohibemus. Porrò ad tollendas quoq; in cambiis,quantum cum Deo poſſumus, occaſiones peccandi,fraudeſq; fęneratorum, ſtatuimus, ne deinceps quiſquam audeat ſiue a principio ſiue alias certum,& determinatum intereſſe,etiam in caſu non ſolutionis paciſci,neque realia cambia aliter q̃ pro primis nundinis,vbi illę celebrãtur:vbi uero non celebrantur,pro primis terminis iuxta receptum locorum vſum exercere,abuſu illo prorſus reiecto, cambia pro ſecundis,& deinceps nundinis ſiue terminis exercendi.Curandum autem erit in terminis,vt ratio habeatur longinquitatis, & vicinitatis locorum in quibus ſolutio deſtinatur, nedum longiores pręfiguntur,quam loca deſtinatæ ſolutionis deſiderant, fœnerandi deſur occaſio. Quicumque contra hanc noſtram conſtitutionẽ commiſerit,pœnis a ſacris Canonib.contra vſurarios inflictis,ſe nouerit ſubiacere. Eos vero,qui cõſpirationes fecerint, vel cõgeſtam vbique pecuniam ita ad ſe redegerint,vt quaſi monopolium pecuniæ facere videantur pœnis, quæ à iure contra exercentes monopolia,cõſtitutæ ſunt,teneri ſancimus. Volumus &c.Hãc bullam refert, & declarat Nauar.in Man.c.17.ſub nu.299.in fine.& ad materiam vſurarum vide Philip.Port.conſ.30.lib.2.

F I N I S.

S. RAY-

S. RAYMVNDVS.

RECOLLECTIO, extrauagantium, quæ a diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librum extrauagantium cõium emanarunt vſq; ad S.D.N.D. Paulum PP.V. ſeu extrauagantium communium liber ſextus in quinque diuiſus libros iuxta ſerie titulorum Decretalium, ſic recollectæ a Stephano Quaranta Neapolitano vtriuſque iuris Doct. Canonico, & Iudice Synodali Neapolit.

Edito iam Bullario cum collegiſſem ex eo extrauagantes illas generales in hanc luculentam conſonantiam ſub titulorum decretalium ſerie, vt ad ſupplementum quinque librorum extrauagantium communium liber ſextus merito dici poſſit, ad exemplum ſexti libri Decretalium Bonifacii Octaui ad Decretales Gregorij Noni. Hæc recollectio vna cum duobus meis tractatibus de Concilio Prouinciali; & de præſtantia, ac authoritate Archiepiſcoporũ in ſuffraganeos, eorumq; ſubditos, & in tota prouincia, Neapoli fuit impreſſa anno 1586 quam modo huic ſummulæ quibuſdam additis acceſſionis iure iungendam eſſe cenſui, & canendo recoeptui præcedentia ſuis coaptando locis ſeu titulis in hunc librum redegi iuxta compilationem decretalium iuſſu Gregorij Noni factam à Sancto Raymundo confeſſore, vt ipſe ſummus Pontifex teſtatur in proœmio Decretalium, & feli.recor. Clemẽs Papa VIII. in literis ſuæ canonizationis, cuius ſancti ordinem compilationis ſequendo, eiuſque interceſſionem inuocando, Oremus.

Deus qui Beatum Raymundum pœnitentiæ Sacramenti inſignem miniſtrum elegiſti per maris vndas mirabiliter traduxiſti, concede, vt eius interceſſione dignos pœnitentiæ fructus facere, & ad æternæ ſalutis portum peruenire valeamus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſecula ſeculorum Amen.

LIBER PRIMVS.

De *Summa Trinitate, & Fide Catholica.*

COnſtitutio ſuper ritibus Grecorũ, qui tolerari, vel non tolerari poſſunt. Habetur ſupra in verbo Græcorum Ritus fol. 262. *Inno.4.*

Super vnione Græcorum ad S.R.E. fol. 68. in bullario incipien. Lætentur Cœli, extat liber Gennadij Scholarij Patriarchæ Conſtantinopolitani. Defenſio quinq; capitum, quę in Sancta, & œcumenica Florentina Synodo cõtinẽtur. De proceſſione Spiritus ſancti. De ſacrificio in azimo, vel fermẽtato. De purgatorio. De fruitione Sãctorũ. De primatu Papę, & dictus liber fuit ex Gręco in Latinũ trãſlat⁹, ac Romę impreſſus anno 1579 vbi ſectione 15. f. 241. deplorat, & deſcribit excidiũ Cõſtãtinopolitanũ, *Euge.3. in generali Cõcil. Flo.*

 dicens

dicens Græcos propter ſchiſma veniſſe in manus Turcarum. De Andromaco Paleologo ſe Imperatorem Græcorum nominante ſchiſmatico denunciato excommunicato, vide extrauag. com. Clem. 5. Ad certitudinẽ de ſent. excomm. Idem Eugenius in eodem Concil. Armenis, & Iacobitis ſeu venientibus S. R. E. per duas conſtitutiones veritatem Catholicæ fidei eos inſtruit incip. Cantate domino, & alia incip. Exultate Deo.

Gregor. xiii. Profeſſio orthodoxæ fidei a Græcis facienda iuſſu fel. recor. Greg. Papæ xiij. edita habetur fol. 253. in eodem verbo, & adde ad capitu. vni. de Summa Trin. in 6.

Clem. 8. Ex ſententia congregationis ſuper reformatione Græcorum perbreuis inſtructio ſuper aliquibus Ritibus Græcorum, &c. fol. 259. Et hæc de Græcis adhũc titulum pertinentia, quę adhuc non ſunt in bullario, ſed in eo habes fol. 98. dictam conſtitutionem Eugenij quarti, in Generali Cõcilio Florentino. Capita in eo diffinita habentur in dicta profeſſione fidei à Græcis facienda ſupra fol. 253. Aduertendum tamen eſt, quod circa articulum in eodem Concilio diffinitum, De fruitione Sanctorum, aderat antea extrauagans Benedicti xij. incip. Benedictus Deus, quæ etiam non eſt in bullario, ſed eam refert per extenſum Alphonſus de Caſtro in libro contra hæreſes in verbo Beatitudo.

Py 4. Super forma iuramenti profeſſionis fidei fol. 251.

Eiuſdẽ. De fidei profeſſione emittenda in ordinatione, & promotione Doctorum & aliorum cuiuſuis artis, & facultatis profeſſorum fol. 249.

De conſtitutionibus.

Py. 4. CONfirmatio œcumenici generalis Concil. Trid. fol. 193.

Eiuſdẽ. Declaratio temporis ad obſeruãdum decreta d Conc. Trid. fol. 813. in bullario incip. ſicut ad ſacrorum & ſunt impreſſæ in fine eiuſden. Cõcilii, & vide in verbo Cõcilium Trid. fo. 193. vbi de aliis conſtitutionib. facientibus ad hunc titulum.

Sixti 5. De non publicandis conſtitutionibus Conciliorũ Prouincialiũ abſq; Sedis Apoſtolicę approbatione, habetur in uerbo Concil. ũ Prouinciale fol. 169. & huius occaſione fuit poſitus tractatus de Cõcilio Prouinciali.

De electi one.

Greg. 13. COntra prouiſos apud Sedem Apoſtolicam dantes, aut promittentes nuntiatoribus, fol. 220.

Iulii 3. Contra prouiſos retinentes beneficia eccleſiaſtica abſq; literis Apoſt. fol. 94. & breue Pii V. ibidem allegatum habes per extenſum in Bullar. fol. 1008.

Pauli. 4. Quod Archiepiſcopi, & Epiſcopi cuiuſcunq; ordinis profeſſores ad clauſtra ſuorum ordinum redeuntes ad dignitatẽ, & officia aſſumi non poſſint, fol 219.

Py 4. Reformatio conclauis in electione Romani Pontificis fol. 767. in bullario

rio incip. In eligendis,& cõtra aſpirantes ad Papa,tum ſimoniacè adeſt cõſtitutio Iulij 2.f.149 Cũ tam diuino.& vide etiam in bullar.aliã Clem. 7.de electione Romani Pontificis,fol.333.Cum chariſſimum & eiuſdem Pontificis innouationem literarum ſuarum ſuper electione Ro.Pont.fol. 352.Licet varie, & præcedentes conſtitutiones adde ad diſpoſita in c. licet de uitanda de elect. & c.vbi periculũ,eo.ti.in 6.& clem. ne Rom.d.ti. & contra ambientes Papatũ vide Pauli 4.conſtitutionem f. 624.in bullario incip.Cum ſecundum Apoſtolum.

Super collatione parochialium eccleſiarum,fol.90. *Pii.5.*

De Abbatiſſis,& aliis monaſteriorum monialium præfectis non vltra triennium per vniuerſam Italiam in futurum eligendis,fol.1. *Greg.13.*

De Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium creandorum numero,ordine, ætate,tempore,qualitate,& officio,incip.Poſtquam. *Sixti.5.*

Super noua ordinatione titulorum, & Diaconorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium,incip.Religioſa. *Eiuſdem*

Contra ineuntes ſponſiones ſuper vita,& morte, & futura electione Sũmi Pontifi.is,ac promotione S.R.E.Cardinalium,& habes per extenſum, fol.:20. *Greg.14.*

De forma faciendi proceſſus,& inquiſitiones ex præſcipto Conc.Trid. ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum,ſeu Monaſteriorum,atque ad cæteras dignitates, de quibus in Conſiſtorio prouidetur,fol.223. *Eiuſdem*

De renunciatione.

RElaxatio prohibitionis de non admittendis reſignationibus per Ordinarios cum modificationibus,habetur f. 102. *Pii V.*

Conſtitutio de modo & forma publicandi reſignationes, & ceſſiones, fol.111. *Gre. 13.*

De temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum.

COntra promotos ante legitimam ætatem,aut extra tempora,aut ſine dimiſſoriis,fol 370. *Pii 2.*

Extenſio decreti Conc.Trid.ſeſſ.21.tit.2 de reg.c 2.incip.Cum non deceat,loquentis de clericis ſecularib.ad clericos regulares nõ profeſſos q̃ nõ promoueãtur ad ſacros ordines niſi ſeruata forma dicti decreti f.378. *Pii V.*

Moderatoria Bullæ fel.rec.Sixti Papæ V.contra clericos male promotos,ac in Epiſcopos in ordinum collatione peccantes,f.387. *Clem.8.*

De ordinatione Regulariũ, & collatione ordinum ab Abbatib. f.393. *Decretũ Sacra cõgregat.*

Breue ſuper ordinatione ad titulum ſeruitij Eccleſiæ fol.386. *Sixti V.*

Digitized by Google

De ſacra vnctione.

Congruunt huic titulo conſtitutiones Summorum Pontificum, & decreta Sacrorum Conciliorum Florenti. & Triden. quæ habentur in verbo Græcorum Ritus fol. 259.

De filiis presbyterorum, & aliis illegitime natis.

Clem. 7. Quod filii Sacerdotū nullo pacto, aut quouis quæſito colore in beneficiis parentum ſuorum ſuccedere poſſint, f. 284.

Pii V. Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de reb. eccleſiaſticis feudalibus, & emphyteuticis in illegitimos, fol. 285.

Ampliatio fol. 238.

Eiuſdē Contra illegitimos, legitimatos &c. ad religionē trāſire volētes f. 307.

Sixti 5. Declaratio præcedentis conſtitutionis f. 312.

Eiuſdē Gre. 14. Moderatio prædictarum conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos Regulares fol. 316.

De officio iudicis deleg.

Leō. 10. De aſſeſſore aſſumendo a Iudice iurium non Doctore fol. 290.

Declaratio Sacra congreg. De conſeruatore eligendo per Regulares f. 407.

De officio iudicis ord.

Leō. 10. in Conc. generali Lateranen. Prohibitio imprimēdi libros abſq; approbatione Vicarii, & Magiſtri Sacri Palatij Apoſtolici in Vrbe; ac Epiſcoporū, & inquiſitorū hæreticæ prauitatis in aliis ciuitatib. fo. 109. in bullar. incip. Inter ſollicitudines, & vide Conc. Tri. ſeſſ. 4. §. ſed & impræſſorib. ac regulas indicis librorū prohibitorum c. 10. & Nau. in Manua. confeſſ. c. 27. nu. 148.

Pii. 4. Literæ in forma breuis, per quas Eccleſiæ Græcorum, earumque Prælati, & adminiſtratores viſitationi, ac ſuperioritati Ordinariorum ſubiiciūtur fol. 266 ac faciunt tex. in c. quoniam, de off. ord. & allegata fol. 259. in princ. verb. Græcorum ritus.

Pii 5. Præceptum omnibus Epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ curiæ fol. 289.

Sixti V. Vt bonorum eccleſiaſticorum archiuum teneātur facere Prælati in eorum diœceſibus, & adminiſtratores eccleſiarum fol. 87.

De maioritate & obedientia.

Leō. 10. IN Concil. Lateranen. de pulſatione campanæ in Sabbato Sancto f. 126.

Gre. 13. De præcedentia fratrum Mendicantium, & confraternitatum fo. 396.

Pii V. De præeminentia Inquiſitorum Generalium hæreticæ prauitatis, & obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda fol. 280.

Decretum

Digitized by Google

Decretum quo declaratur Epiſcopis in Eccleſiis Regularium Pontificalia exercentibus licere baldachinum erigere fol.408. *Clem.8.*

LIBER SECVNDVS.

De Iudicijs.

DE nullitatibus alias quam ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati non attendendis fol.369. *Clem.8.*

De foro competenti.

COntra Perſonas eccleſiaſticas alias perſonas eccleſiaſticas ad forum laicale trahentes fol.62.in bullario incip. Ad reprimendas,& in verbo eorum competens fol.255. ubi alterantur pęnæ,de quibus in c.ſi diligenti,de foro comp.& contra Iudices. vide etiam bullę cœnæ Domini, c.15.fol 237. de pœna clerici,qui conqueritur coram iudice ſæculari de prælato eſt tex.in c.grauem,de exceſſ.prælat. *Pii 5.*

De ferijs.

DE obſeruatione feſtorum fol.211.& vide decreta Sacræ congregationis ibid. *Pii V. Decreta S. Congreg.*

De ſequeſtratione poſſeſſionum,& fructuum.

FAcultas iudicum lite pendente decernendi ſequeſtra ſuper fructib.beneficiorũ Sedi Apoſtolicę reſeruatorũ,ſiue affectorũ,& ordinaria,vel alia authoritate nulliter collatorum,& pœnæ deſuper litigantium f.456. *Pii.4.*

Quòd fructus beneficiorum lite pendente deponi debeant apud perſonam a Iudice eligendam non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis diſponẽtibus,quod Capitula,& Canonici percipiant fol.457. *Pii.5.*

De iureiurando.

INnouatio conſtitutionis Nicolai tertii,& aliarum ſanctionum contra iurantes,& iurare facientes illicita,impoſſibilia,damnoſa,& eccleſiaſticæ libertati,ac decretis Conc.Trid.aduerſantia fol.290. *Gre. 13.*

De viſitandis liminibus Apoſtolorum fol.4[illegible].poſſet etiam ſituari ſub tit. de maio.& obedien. *Sixti 5.*

De Appellationibus.

Quando per Metropolitanos ſuffraganeis ſit inhibendum fol.68. *Decreti S.Congregation*

Google

De vita, & honeſtate clericorum.

Sixti 5. DE habitu & tonſura per clericos, ſeu milites beneficia, vel penſiones obtinentes deferendis, & pœnis contra inobedientes inflictis f.272.

Eiuſdem Conſtitutionis prædictæ moderatio fol. 274.

Eiuſdem Contra eccleſiaſticas perſonas Regni Neap. bannitorũ receptatores, f.88. & delinquentium, & debitorum. f.90.

De clericis non reſidentibus.

Py 4. SVper reſidentia epiſcopali fol.446.

Eiuſdem Contra non reſidentes fol.449.

Eiuſdem Declaratio quod gratiæ de non reſidendo, & percipiẽdo fructus ratione ſtudii non valeant ſine conſenſu ordinarij fol.444.

Py 5. Super reſidentia in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatum aut dignitates, aut aliud beneficium fol.440.

De præbendis, & dignitatibus.

Py 4. QVod Iudices cauſarum beneficialium vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorumque affines, & familiares beneficia illa impetrare non poſſint. f. 120.

Eiuſdem De pœnis conferentium beneficia Sedi Apoſtolicæ reſeruata fol.120.

Py 5. Reſeruatio beneficiorum, & de beneficiis propter hæreſim, ſeu certo modo vacantibus f. 121.

Clem.8. Declaratio portionũ, quę aſſignari debent Vicariis perpetuis in vnione beneficiorũ incip. Ad exequendũ f 999. in bullar. ſed an per cõſtitutionem Greg XIII. incip. In tanta relata f.499 ſit reuocata & reducta ad terminos iuris cõmunis, & decretorum Conc. Trid. Seſſ.7. de refor. c. 7. & Seſſ. 25. de refor. c.16. vide in verbo Vicarius perpetuus fol.498. de quibus Vicariis habetur in clem. 1. de iu. patr. & in c. extirpandæ, §. qui vero, c. auaritiæ, & c. de monachi, de præben. & eo. ti. in §. & extrauag. Ioan. 22. de præben. & ibi gloſ. in ver. vicarios c. ad hæc de off. vica. clem. uni. eo. tit. c. 1. de c. mona. in antiq. & in 6 ac extat Petri Rebuffi tract. congruæ portionis beneficiorum vicariis maxime debitæ.

Greg.13. Decretum de nullitate omnium diſpoſitionum beneficialium, quæ fiũt perſonis prohibitis propter genus, ſeu hæreſim, aut a fide apoſtaſiam cõtra ſanctiones, ſtatuta, vel priuilegia fol.121.

Pii 5. Referruatio menſium Apoſtolicorum, & de alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus fol 421. in verſi. Regulæ cancellariæ, vbi de aliis reſeruatis Sedi Apoſtolicæ.

Erectio

Erectio eccleſię Bononien. in Metropolim, & Archiepiſcopatum, fol. 1320. in bullario incip. Vniuerſi. vbi enumerat aliqua de authoritate Archiepiſcopi. hinc ſumpta occaſione tractatum meum inſerui ſupra in ver. Archiepiſcopi authoritas fol. 42. proſequendo omnes authoritates quas de iure habet, & congruit huic titulo propter extrauag. com. incip. Saluator de præb. & dignit. ſub quo fuit inſerta conſtitutio Ioa. 22. erectionis Epiſcopatus Tholoſani in Archiepiſcopalē, & poteſt dictus tractatus cō gruere ēt tit. de off. ord. propter ca. paſtoralis d. tit. vbi de hac poteſtate. *Greg. 13.*

De clerico ægrotante, vel debilitato

Congruunt huic titulo declarationes Sacræ Congregationis ſacrorū rituū de facultate, quam habent Epiſcopi coadiutores cum futura ſucceſſione, & quęnā exercere poſſint, relatę in ver. Archiepiſcopi authoritas, author. 13 ſub nu. 9. fol 47. & auth. 16. fol. eod. cum ſeq. quas declarationes reperies per extenſum. fol. 50. & 51. *Declarationes S. Congreg. ſuper ſacris ritibus.*

Ne Sede vacante aliquid innouetur.

Congruūt huic titulo diſcuſſa in verbo Capitulū Sede vacāte. fo. 128.

De rebus eccleſiæ non alienandis.

De alienatione bonorum eccleſiaſticorum non facienda. fuit relata, & dilucidiſſime declarata. fol. 7. cum plur. ſeqq. *Paul. 1.*

De officio commiſſariorum in examinandis cauſis alienationum rerū eccleſiaſticarum, quę a Sede Apoſtolica in forma ſi in euidentem vtilitatem cedant, delegantur fol. 15. *Eiuſdē.*

Reductio ad viam iuris communis literarum Pauli 4. ſuper alienatione bonorum eccleſiaſticorum, cū ſatis abunde per anteriores canones fuerit prouiſum fol. 681. in bulla incip. Prouida. *Pii. V.*

Confirmatio conſtitutionis Sanctæ mem. Pii Papę V. de ciuitatibus, terris, & locis S. R. E. non infeudandis, & declarationis fel. rec. Innocentii Papæ IX. deſuper factæ. incip. Romani. *Clem. 8.*

De emptione, & venditione.

Vt incolæ, & habitatores, ac vniuerſitates Regnorum Siciliæ citra, & vltra Pharum contractus cenſuales, modo tamen, & forma de qua in d. conſtitutione inter ſe contrahere libere, & licite poſſint fol. 206. *Nico. 5.*

Super forma creandi cenſus fol. 207. *Pij. V.*

Breue ſuper confirmatione d. conſtitutionis Nicolai V. fol. 208. Iſtud breue nō reperiē in bullario, ſed habui à Reuerendiſs. Antonio Veſpulo Epiſcopo N. & Coadiutore Potentino, & refert in fine tractatus, quē cōpoſuit *Greg. 13.*

poſuit de cenſibus,vbi vidi authenticum cum ſubſcriptione Reuerendiſſimi Vicegerentis Illuſtriſſimi Domini Cardinalis Ruſticutii Vicarii Sũmi Pontificis,& morte præuentus dictus tractatus non fuit impreſſus, ſed remanſit penes eius fratrem Dominum Thomam Veſpulum Regiũ Conſiliarium integerrimum.

De rerum permutatione.

Pii V. Greg.13 CONſtitutionem in ea parte,quę ad permutationem attinet, vide folio 117.in verbo Beneficiorum permutatio.

De peculio Clericorum.

Pij V. DEclaratio circa bona,quæ nō veniunt ſub nomine ſpoliorũ fol.482. Declaratio quod bona regulariũ extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectent,& quod in omnib. ſpolijs eadē camera eſt vere,& proprie hęres fol.485.& faciunt ad hunc titulum alię conſtitutiones Summorum Pontificum relatæ in verbo ſpolia clericorum fol.479.

De teſtamentis,& vltimis voluntatibus.

Pii 4. QVòd teſtamenta,donationes,& quæcumque aliæ diſpoſitiones per eccleſiaſticas perſonas facultatem ab Apoſtolica Sede non habentes etiam in fauorem piorum locorum facta de rebus eccleſiaſticis nulla ſint fol.660.in bullar.incip. Graue nobis.

Pii V. Reuocatio facultatum teſtandi,& diſponendi de rebus eccleſiaſticis, feudalibus,& emphiteuticis in illegitimos fol.285.

Eiuſdē. Applicatio fabricæ Sancti Petri de Vrbe medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium cum declarationibus fo.245.

De ſepulturis.

Pii V. VT capſæ omnes,& depoſita,ſeu alia cadauerum cōditoria ſuper terrā exiſtentia omnino amoueantur,& defunctorũ corpora in tũbis profundis infra terram collocentur fol.924.in bullar.incip.Cum primũ. §.& vt in Eccleſijs,& fol.451.in verbo Reuerentia eccleſiarum.

Decretũ Sacræ cō gregat. Ne liceat regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti parocho,fol.405.Decretum Concil Lateran.habes fol 403.

De Regularibus,& tranſeuntibus ad Religionem.

Greg.7. QVod Religioſi,etiam Capellani ſedis Apoſtolicæ,eorum Superioribus in omnibus,& per omnia ſunt ſubiecti,fol.44.in bull. incipien. per Roman. Pontifi.

Reuocatio

Reuocatio indultorum præter iuris communis diſpoſitionem cōceſſo *Pij V.*
rum recipiēdi, vel retinēdi Religioſos alterius ordinis, ēt laxioris f. 328.

De trium votorum profeſſione ab ijs emittenda, qui in congregationi- *Eiuſdem*
bus ſub obedientia volūtaria viuunt, quorum habitus a ſecularibus Pres
byteris eſt diſtinctus, fol. 1035. in bullar. incip. Lubricum.

Reuocatio omnium licentiarum ingrediēdi monaſteria, & domos Car *Eiuſdem*
tuſien. & aliorum quorumcumque regularium Ordinum, etiam Mendicā
tium quibuſuis mulieribus conceſſarum, fol. 305.

Declaratio præcedentes conſtitutionis. ibid. *Eiuſdem*

Contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddēdis rationib. ob *Sixti V.*
noxios ad aliquam Religionē tranſire volentes, & contra regulares abſq;
Superiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes, ſeu tranſmigran
tes fol. 307.

Super dubiis in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad *Eiuſdem*
habitum & profeſſionem regularibus declaratio, fol. 312.

Moderatio prædictarum conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos re *Gre. 14.*
gulares. fol. 316.

Reductio ad terminos iuris, & ſacrorum Canonū vnius ſuper qualitati *Clem. 8.*
bus, ac modo, & forma recipiendorum Religioſorum, & alterius illius de
claratoriæ conſtitutionum fel. rec. Sixti Papæ V. quoad nullitates profeſ-
ſionum ſaluis pœnis contra ſuperiores, &c. fol. 329.

Contra Regulares delinquentes extra clauſtra, fol. 243. *Eiuſdem*

Decretum de nouitiis ad regularem habitum non recipiendis, niſi in *Eiuſdem*
monaſteriis, & locis deſignandis, fol. 318.

Decretum ſuper forma recipiendi nouitios Regularium ad habitum, *Eiuſdem*
& profeſſionem, fol. 320.

Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione nouitiorum Religioſo- *Eiuſdem*
rum in Monaſteriis, & Conuentib. deſignatis, vel deſignandis, fol. 321.

Contra Regulares ad Vrbem temere, leuiue ex cauſa accedentes abſq; *Decretū*
eorum Superiorum licentia, fol. 327. *S. Cong.*

De ſtatu regularium.

Super clauſura, & reformatione quarumcunque monialium, f. 336. *Pij 5.*

Prædictæ conſtitutionis declaratio, & de eleemoſynis monialibus præ *Greg. 13.*
ſtādis fol. 339.

Declaratio ſuper facultate quam habent Ordinarii, & alii monialium *Eiuſdem*
Superiores ingrediendi earum Monaſteria, f. 343.

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi Monaſteria monialium, *Eiuſdem*
& virorum, & prohibitio, ne habentes licentias ab Epiſcopis, vel Supe-
rioribus in caſibus neceſſariis ingrediantur Monaſteria monialium, niſi
vrgentibus neceſſitatibus, fol. 344.

Contra moniales, exeuntes è clauſura, & dantes licentiam, comitātes, *Pij V.*
& receptantes, fol. 346.

Quo

Decret. S. Cong. Quo Religioſi ad monialium Monaſteria cuiuſcunque Ordinis accedere prohibentur, fol. 348.

Eiuſdem Ordinationes pro reformatione monialium, fol. 351.

Clem. 8. De largitione munerum vtriuſque ſexus Regularib. interdicta, f. 361.

Decretũ S. Cong. Declaratio quomodo ſint ſoluẽdæ eleemoſynæ pro monialib. ſupra numerum recipiendis, & quando poſſint concedi, vel prómitti loca, in monaſterijs puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus. fol. 359.

De celebratione Miſſarum, & diuinis officijs.

Pij. 5. REuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi Miſſas veſpertino tempore, fol. 302.

Eiuſdem Reuocatio licentiarũ Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarum fol. 268.

Leo. x. Contra beneficiatos non recitantes horas canonicas. fol. 282.

Pii 5. De fructibus quos amittunt, qui horas canonicas non recitant, ibid.

Cle. 8. Decretum circa litanias obſeruandum, fol. 293.

Decre. Congr. ſac. rit. De ſpectantibus ad parochum exiſtẽtem in eccleſia extauritæ, ſeu magiſtrorum fol 304.

De Reliquiis & veneratione Sanctorum.

Pii 5. COnſtitutio, ne in popularibus concionibus diſputetur de Cõceptione glorioſæ Dei Genitricis Mariæ, fol. 168.

Gre. 13. Ne Agnuſdei Benedicti minio inficiẽtur, nec venales propor ãtur, f. 6.

Cle. 8. Decretales Literæ canonizationis S. Raymundi Ordinis Prędicatorũ.

De cenſibus & exactionibus.

Pii 5. VTriuſque ſexus perſonis Religionis Mendicantium exemptionis ab. exactionibus, gabellis, pedagiis, & victigalibus, fol 415.

De eccleſiis ædificandis.

Cle. 8. PRæſcriptio normæ dandi licẽtiam ab Ordinariis ad ædificanda in poſterũ Regularia Monaſteria. fol. 331.

De immunitate eccleſiarum.

Pii 5. COntra deambulantes per Eccleſias, pauperes per eas Mendicantes, ac alios in eis illicitas facientes, fol. 451. vbi de feneſtris Eccleſias introſpicientib. fabricandis, & fol. 452.

Greg. 14. Super immunitate eccleſiarum, fol. 453.

Ne

Digitized by Google

Ne clerici, vel Monachi ſecularibus negotijs ſe immiſceant.

DE ſtudio Philoſophiæ, aut Poeſis, quando conſtitutis in ſacris non liceat. fol. 294. *Leo X. in Conc. Later.*

LIBER QVARTVS.

De ſponſalibus, & matrimonijs.

DEclaratio decreti Sacri Concilij Trid. ſuper impedimento publicę honeſtatis fol. 296. & circa ſacramentum matrimonij, quoad Græcos, vide ſupra fol. 261. *Pij V. Clem. 8.*

De cognatione ſpirituali.

DEclaraitō decreti Conc. Trid. de cognatione ſpirituali. fol. 295. *Pij 5.*

De eo qui cognouit conſanguineam vxoris ſuæ, vel ſponſæ.

DEclaratio decreti Conci. Trid. de impedimento affinitatis ex fornicatione proueniente, fol. 296. *Pij V.*

De conſanguinitate, & affinitate.

DIſpenſationes non concedi contrahentibus matrimonia ſcienter in gradibus prohibitis, fol. 202. in bulla incip. Quia, vide Conc. Trid. Seſſ. 24 de refor. matrimonii c. 5. & Clem. vnicam, de cōſang. & aff. De cauſis diſpenſationis, vide Abb. in c. quocirca d. tit. Fel. in c. nihil de præſcrip. Nauar. in Manua. confeſſ. c. 22. nu. 87. Mandoſi. de ſignatu. gratiæ tit. Diſpenſationes matrimoniales, & ſupra in eodem verbo fol. 298. *Cle. 7.*

De frigidis, & maleficatis, & impotentia coeundi. *Paul. 4.*

De Matrimonii nullitate per Eunuchos, & ſpadones. fol. 297.

LIBER QVINTVS.

De ſimonia.

COntra eos, qui pro obtinendis beneficiis ſeipſos pro aliis in examine ſupponunt, vel annuas pēſiones offerunt, aut beneficia impetrāt pro aliis, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, vt aliis poſtea cū penſione reſignent, f. 475. *Pij 4.*

Contra quoſcunque eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcunque in confidentiam retinentes, ſeu recipientes, fol. 463. *Pij 5.*

De confidentiis beneficialibus, &c. fol. 466. *Pij 4.*

Innouatio cenſurarum, & pœnarum contra ſimoniacos, fol. 459. *Eiuſdem*

Reuocatio priuilegiorū, & conſuetudinū eccleſiarū aliquid recipiēdi *Eiuſdem*

in

Digitized by Google

in collatione, aut alia prouiſione, ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum, fol. 460.

Sixti 5. Contra promouentes, & promotos ad Ordines Si moniace etiam ad primam tonſuram. fol. 387.

De Magiſtris.

DEcretum obſeruandum a Magiſtris, & pręceptoribus ſcholarium, fol. 294.

De iudæis, & ſaracenis.

Leo x. in Concil. Lateran. Pauli 3. QVod Iudęi, cæteriq; infideles ad agnitionem Catholicæ fidei veniẽtes bona patrimonialia, maternaliaqne, & omnia eorũ conſuetudine acquiſita ſeu quæ verũ dominum habere nõ reminiſcuntur ẽt viuis, & inuitis parentibus habere, tenere, & poſſidere valeant. fol. 415. in bullar. incip. cupientes, & vide c. Iudei el 2 d. tit. & extrauag. com. Ioa. 22. in cip. Dignũ eo tit. & ſi bona ipſa ex vſura, aut alio illicito quæſtu fuerint acquiſita, & notæ ſint perſonæ, quibus eorum fuerit de iure facienda reſtitutio, illis reddi debent quia non remittitur peccatum niſi reſtituatur ablatum perſonis vero nõ extãtib. prædictis, quia bona ipſa eſsẽt per manus Eccleſiæ in pios vſus conuertenda, bona huiuſmodi eiſdem Iudæis, & aliis infidelibus in fauorem ſuſcepti baptiſmatis tanquam in piũ vſum liberè cõcedimus, eaq; ad ipſos ſic cõuerſos Iudeos, & alios infideles remanere decernimus inquit Paul. 3. in d. conſtitutione, vbi in materia Iudęorum habes, conſtitutiones pertinentes allegatas.

Greg. 13. De blaſphemiis Iudeorũ, in quas hæreticæ prauitatis Inquiſitores animaduertunt, fol. 123.

Eiuſdẽ. Quod Medici Hæbrei, vel Infideles ad Chriſtianorum curã non admittantur, fol. 302.

Clem 8. Contra impia ſcripta, & libros Hæbteorũ. publicata Romæ die 3. Apri. 1593. incip. Cum hæbreorum malitia.

Greg. 13. De prædicatione faciẽda Iudeis ſemel in hebdomada f. 1257. in bull. incip. Sancta Mater.

De hæreticis.

EXcõicatio in primo capite Bullæ Cænæ Domini contra hęreticos eſt tenoris ſequẽtis. Excõicamus, & anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, authoritate quoq; Beatorum Apoſtolorũ Petri, & Pauli, ac noſtra quoſcumq; Huſſitas, Vuiclephiſtas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluiniſtas, Vgonottos, Anabatiſtas, Trinitarios, & a Chriſtianæ fidei Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios hæreticos quocũq; nomine cẽſeanĩ, & cuiuſcũq; ſectæ exiſtãt, ac eorũ credentes, receptatores, fautores, & generaliter quoslibet illorũ defenſores, ac eorũ libros hæreſim cõtinẽtes, vel de religione tractãtes ſine authoritate noſtra, & Sed. Ap. ſciẽter legẽtes, aut retinẽtes, imprimẽtes, aut quolibet defendẽtes, ex quauis cã publice, vel occulte quouis ingenio, vel colore,

necnon

necnon ſchiſmaticos,& eos,qui ſe a noſtra,& Romani Pontificis pro tēpore exiſtentis obedientia pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt. Abſolutio a d.excōicatione ſoli Summo Pontifici reſeruatur, vt in fine d.Bullæ habetur,& declaratur per Nauar.in Manua. confeſſa. cap. 27. & in ea parte quoad libros hæreticorum fuit relata in vebro libri prohibiti, fol. 291.& lege pro vt hic.

Approbatio Indicis librorum prohibitorum cum regulis cōfectis per patres a Trid.Synodo electos,a Sixto V.aucti,& a S.D.N.Clem. VIII. recogniti,& publicati,fol.291.& adde ad d.c.fraternitatis d. tit. Pij 4.

Innouatio conſtitutionis fel.recor.Pauli Papæ 4. contra negantes Trinitatem,aut diuinitatem Ieſu Chriſti, aut eius conceptionem de ſpiritu ſancto aut eius mortem, vt nos redimeret, aut virginitatem Beatiſſimæ ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ fol.276. Cle.8.

Conſtitutio contra offendentes ſtatum,res,perſonas Sacri inquiſitionis hæreticæ prauitatis officij,fol 278. Pij 5.

Declaratio,& conſtitutio,quod ſententiæ in reorum inquiſitorum fauorem per quoſcunque Iudices contra diſpoſitionem,vel ſtylum iuriſdictionis officii ſanctiſſimæ inquiſitionis latæ,& ferendæ, nunquam tranſierint,nec in futurum in rem iudicatam tranſire poſſint, fol. 958. in bulla. incip.Inter multiplices. *Eiuſdē.*

Quod Principes, Iudices, & Iuſtitiæ miniſtri mandatis Cardinalium inquiſitorum generalium in concernentibus officium Sanctiſſimæ inquiſitionis pareant,& obediant fol.1179.in bullar.incip.Santiſſimus.Alias cōſtitutiones ad hunc titulum pertinentes habes in directorio inquiſitorū nuper impreſſo cum additionibus Domini Franciſci Pegnæ nunc Rotæ Rom.Auditoris,quæ etiam habentur in alio libro ſeparato ſic inſcripto, literæ Apoſtolicæ diuerſorum Rom.Ponti.pro officio Sanctiſſimæ inquiſitionis ab Innoc.3.Pont.Max.vſque ad hæc tempora. *Eiuſdē.*

De apoſtatis.

COgruunt huic titulo relata in verbo Apoſtata,fol.40.

De homicidio.

COntra abortum procurantes,conſulentes,& conſentientes fol. 2. *Sixti 5.*
Eiuſdem moderatio,fol.4 *Greg.14. Cle.8.*

De torneamentis.

SVper prohibitione taurorum & ferarum agitatione, fol.490. *Pij 5.*
Eiuſdem conſtitutionis moderatio pro Regnis Hiſpaniarum,fol.491. *Gre. 13. et Cle.8.*

KK De

De Pugnantibus in duello.

Leo.x. Contra pugnantes in duello,& dominos ,& quoſuis alios dantes eis campum, eiſque auxilium præſtantes, duelloque intereſſentes eum inſertione literarum Iulii 2.& multarum pœnarum, adiectione, fol. 232. in bullar. incip. Quam Deo.

Cle.7. Contra pugnantes in duello,& dantes eis auxilium , & fauorem, fol. 298. in bulla. incip. Conſueuit.

Py 4. Confirmatio conſtitutionum prædeceſſorum Pontificum ſuper prohibitione duellorum, fol 686. incip. in bull. Ea quæ.

Greg.13. Conſtitutio, quæ Concil. Triden. pœnis ſubiiciuntur duellum priuatim committentes, locum dantes, ac etiam ſuadentes, auxiliantes, & ſpectantes fol.215.

Clem. 8. Confirmatio, declaratio,& extenſio conſtitutionū Apoſtolicarum , & decreti Conc. Trid. contra pugnātes in duello publice, vel priuatim, nec non contra mittētes ſcribentes, aut diuulgantes,& chartulas prouocatoria aut ſcriptas, quæ dicuntur manifeſta, eorumque fautores,& complices, fol. eod. confeſſarii priuilegiati a quibus caſibus poſſint abſoluere, vide in verbo Caſus reſeruati, fol.162.

De vſuris.

Leo.13. De montibus pietatis, fol.289.

Py 5. Super exercendis cambiis, fol.492.

Sixti 5. Super contractibus ſocietatum ad caput ſaluum, fol.223.

De ſortilegijs.

Sixt.V. Contra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem , & alia quæcumque diuinationum genera libroſque de eis legentes, ac tenentes. fol.87.

De maledicis.

Pij V. Contra Clericos Blaſphemantes, fol.123.

De clerico non ordinato miniſtrante.

Cle.8. Contra eos, qui cum ad Sacrum presbyteratus ordinem minimè promoti ſint, Sacerdotis tamen authoritatem temere ſibi aſſumere Miſſarum celebrationem vſurpare,& Sacramentum Pœnitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt. fol.394.

De

De exceſsibus Prælatorum & ſubditorum.

CONtra grauamina Prælatorum in fauorem Ordinum Mendicantiū, fol.982.in bulla.incipt Et ſi Mendicantium, & de grauaminibus in corpore iuris inſertis, vide in c.nimis cũ ſeq.de exceſs.prælat.Clem. vni. d.tit.in cle.dudum, de ſepult.& extrauag.com. Sixti 4.de treg. & pace ac extrauag.com.de ſepult.& in extrauag.com. 1.de iud.atque in extrauag. com.Inter cunctos, de priui.circa vero in eis,& d.cle. dũdũ diſpoſita ad ver.libere valeāt clero,& Populo pdicare, vide Cōc.Trid.ſeſ. 5.de refor. c.2.& ſeſ.24.de refor.gene.cap.4.Itẽ ad §.ſtatuimus,& ordinamus autho ritate pdicta, vide in d.Cōc.ſeſ.23.de refor.c.15.& conſtitutionẽ Pij 5.ſu per confeſſorum approbatione relatā in verbo confeſſor.fol. 194. Itẽ ad §.huiuſmodi verſ.verũ vide d.Cōc.ſeſ.25.de refor.c. 13.quæ Pij 5.conſti- tutio contra grauamina prælatorũ fuit deinde reuocata per Greg. xiij. per conſtitutionem relatā ſupra in verbo priuilegia Regularium f.398. *Pij V.*

Conſtitutio de priuatione clericorũ propter incontinentiam,& eorũ traditione brachio ſeculari, fol.476. *Eiuſde.*

De priuilegijs, & exceſsibus priuilegiatorum.

FAciunt ad hunc titulum conſtitutiones Summorum Pōtificum, Decre ta Sacrorum conciliorum,& declarationes Sacræ congregationis re latæ in verbo Priuilegia Regularium, fol.402.& in verbo Exemptio, fol. 241.ac in verbo conc.Trid.fol.191.

De his quæ obſeruari debent a Prædicatoribus fol.398. & poteſt ſitua ri ſub hoc titulo, quia prædicationis officium priuilegiatum eſt, c. quod Dei timorem, de ſtatu monach. *Leo.x.*

Pius 4.reuocat facultates Hoſpitali ſancti Spiritus in Saxia, & Mona- ſterio Sancti Sebaſtiani ad Cathecumbas,& capitulo S.Ioannis Lateran. de Vrbe conceſſas erigendi Eccleſias,& Confraternitates, vel illas in eo rum membra cum facultatum,& indulgentiarum communicatione reci piendi,& ſubiicit illas, eorumque Sacerdotes, Miniſtros,& bona iuriſdi ctioni Ordinariorum & rectorum parochialium, fol.757. in Bulla. incip. Regimini.& adde a d.c.recipimus, de priuileg. *Pij 4.*

Quod omnes, qui impetrabunt aliqua priuilegia, gratias, facultates, li centias,& indultas, aut conceſſiones, quæ aliqua ex parte intereſſe Came ræ Apoſt. concernere cenſebuntur, debeant illa infra tres mēſes a die il- larum impetrationis in eadem Camera præſentare,& ibi regiſtrari face re ſub pęna illorum nullitatis,& inualiditatis f.873. In bull.incip.Ingēs. *Eiuſdem*

Super modo,& forma per quoſcunque regulares Ordines, religiones, Inſtituta, ſeu Archiconfraternitates,& congregationes,&c.fol. 201. *Cle.8.*

Digitized by Google

De pœnis.

Pij V. EXtenſio conſtitutionis Bonifacii Papæ 8. quæ incipit. Infelicis, eo. tit. in 6. ad ſcientes, & reuelantes eos qui offendunt S.R.E. Cardin. fol. 162. in bulla. incip. Infelicis ſeculi, & vide bullam in cœna domini. f. 235.

De pœnitentijs, & remiſsionibus.

SVper communione in Paſchate, fol. 200.

Eug. 4. Reuocatio indulgentiarum, pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ, & quæ continent quæſtuandi facultatem, fol.

Pij 5. in bulla. incip. Et ſi Dominici, & in verbo indulgentiæ fol. 366.

Conſtitutio per Medicos obſeruãda in infirmorũ curatione, fol. 300.

Eiuſdem Super approbatione Regularium ad confeſſiones, & declaratione Sacræ Congregationis, fol. 194. cum ſeq.

Pij 5. Decretum ſuper confeſſione Sacramentali, fol. 200.

Cle. 8. Decretum ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus Regularium Superioribus obſeruandum, fol. 153.

Eiuſdem Decretum, & eiuſdem declaratio quo prohibetur abſoluto a caſibus reſeruatis, fol. 162.

Eiuſdem Bulla indictionis ſancti Iubilei, incip. Annus Domini placabilis.

Eiuſdem Bulla ſuſpenſionis indulgentiarum plenariarum etiam perpetuarũ quibuſcunque conceſſarum durante anno ſancto Iubilei, incip. Cum ſancti

Eiuſdem Iubilei, & adde ad c. ſi quis aliquando, §. in Leuitico. ver. in Iubileo, & ibi Nauar. de pœn. diſt. 1. & ad extrauag. com. d. tit.

Pauli V. Sanctiſs. D. N. Pauli diuina prouidentia Papæ V. Iubileũ ad diuinam opẽ initio ſui Pontificatus pro ſalutare Catholicæ Eccleſię regimine, & pręſentibus neceſſitatibus implorandam, incip. Quod in omni uita.

De ſententia ex communicationis.

Ioan. 22. SVper declaratione quæ ſit leuis vel enormis iniuria, fol. 232.

Leo x. in Conc. Later. Decretum de abolitione ab excommunicatione per confeſſarios priuilegiatos fol. 194.

Eiuſdem De excommunicatorum vitatione, fol. 231.

Clem. 8. Quod nulla ciuitas, Caſtrum, Villa, Locus, Territoriũ, vel diſtrictus pro debito pecuniario Eccleſiaſtico interdicto ſupponi poſſit, fol. 399. in bul. incip. Licet, & vide extrauag. com. Bonifac. 8. incip. Prouide, de ſen. excõ.

Pij 4. Contra Nuncios Apoſtolicos ne à Principibus ad quos mittuntur, debeant mendicare fauores, fol. 40.

Pij 4. De excõicationib. ad finẽ reuelationis, f. 231. & extat meus tractatus.

Greg. 13. De datis, & promiſſis pro iuſtitia vel gratia obtinenda, fol. 210. Congruunt denique huic titulo relata in verbo Bona Eccleſiæ vſurpantes, fo. 125. & Bona naufragantium rapientes, fol 124. & in verb. vectigal. f. 491. ac cætera diſpoſita in bulla Cęnæ Domini, quam quicunque audiunt confeſſiones habere debent, & vide in verbo excommunicationes.

De

De verborum ſignificatione.

FAmiliares,& continui commenſales Rom. Pontificis,qui intelligantur.fol.489.in bulla.incip.Sanctiſſimus,vide aliam Iulii 3.fol. 558. & adde ad c.fin.d.tit.in 6. *Iul. iij.*

Declaratio,quod ordines Sancti Dominici,Sancti Frācisci,ac Eremitarum Sancti Auguſtini, & Carmelitarum, Seruorumque Beatæ Mariæ ſint proprie Mendicantes,& eorum priuilegiis gaudeāt etiam ſi in communi bona ſtabilia poſſideant,fol.997.in bull.incip.Romanus Pont.inter quos cōnumeratur etiam Ordo Minimorū & Religio Societat s Ieſu. adde ad c.vni §.ſane de religio.dom.ſub.quo ti.poſſet etiam ſituari, non enim eſt inconueniens vt vna decretalis, ſeu lex ponatur ſub diuerſis titulis,glo.in extrauag.com.de vita,& honeſt.cleric. *Pij.V.*

CANONES, ET DECRETA SACROſancti Oecumenici, & generalis Concilij Tridentini iuxta ordinem titulorum Decretalium.

Cum citationibus conſtitutionum Summorum Pontificum editarum ad declarationem quorundam capitum eiuſdem Concilij.

LIBER PRIMVS.

De Summa Trinitate & Fide Catholica.

CONGRVVNT huic titulo Decreta in ſeſſ.3. & 4.de ſymbolo Fidei,& de canonicis ſcripturis, ac de æditione, & vſu ſacrorum librorum,& in ſeſſ.5.de peccato originali,ac ſeſ.6. de iuſtificatione,& ſeſ.25.de Purgatorio.

C.tanta,c.cogi.ſeſſ.25.c.cum dignitate §.prouiſi 23.ſeſſ. Extant Bullæ
Pij 4. Pij 4. ſuper forma iuramenti profeſſionis Fidei,& a quibus, incip. Iniunctum,& in ſacroſancta,fol.249.

De conſtitutionibus.

C.ſicuti publice expedit,ſeſſ.25.

De reſcriptis.

C.Quoniam ob malitioſam,ſeſſ.25.c.diſpenſatione,& c.in commutationibus,ſeſ.22.c.& quoniam ſeſ.13.

De electione.

C.Ad cathedralium ſeſ.7.c.ſi in quibuslibet ſeſſ.24.

Greg.14. C.Quicunque poſthac ſeſſ.22. Extat conſtitutio Gregorii xiiij.de forma faciendi proceſſus ſuper promouendis ad Cathedrales, incip. Onus Apoſtolici,fol.223.

C.In electione,& c.Abbatiſſa,ſeſſ.25.Extat Bulla Gregorii xiii.de mo-
Greg.13. nialium præfactis non vltra triennium per vniuerſam Italiam eligendis, incip.Expoſcit.fol.1.

C.inferiora,ſeſſ.7.c.cum dignitates,ſeſ.24.

C.expedit

Digitized by Google

C.expedit ſeſſ. 24. Ad cuius obſeruantiam extat Bulla Pii V. incip. In conferendis fol. 90. *Pii V.*

De ſupplenda negligentia Prælatorum.

C.eadem §. in monaſteriis,& c.2.§.ſi quæ verò ſeſ.5.c.cauſæ omnes §.legati ſeſſ.24.c.quæcumque,in fine ſeſ.21.c.capitulum Sede vacate,ver.negligens ſeſſ.24.c.Monaſteria,ver,quod ſi in his, c.hæc omnia ver. & quia ſeſſ.25.de regular.

C.regularis ſeſſ.25.de regul.ſuper cuius decreti exequutione extat cōſtitutio Clem.8.incip.Suſcepti muneris fol 138. *Clem*

De temporibus Ordinationum, & qualitate Ordinandorum.

De Sacramento Ordinis vide in ſeſſ.23.

C.Ordinationes ſeſ.23.ferè per totam,c.cum honeſtius,c. & quoniam ſeſ.14.c.facultates de promouendo,c.facultates de non promouendo, c. ad maiores ſeſ.7,c.Eccleſiis.ſeſ.23.

C.nulli Epiſcopo ſeſſ. 26. & fertur Sacram cōgregationem declaraſſe, quod Epiſcopus alienus volens conferre Ordines in loco exempto, non ſolum requiritur licentia Superioris loci exempti,ſed etiam illius Epiſcopi,intra cuius fines locus exemptus eſt conſtitutus. *Declara tio S. Cō greg.*

C.cum nō deceat ſeſ.21.Extenſio huius decreti loquentis de clericis ſecularibus ad clericos regulares non profeſſos, vt non promoueantur ad ſacros ordines, niſi ſeruata forma huius decreti, fuit facta à Pio V. per eius conſtitutionem,incip.Romanus Pontifex,fol.378. *Pii V.*

C.non liceat ſeſſ.7.

C.Abbatibus ſeſſ.23.

De ſcrutinio in ordine faciendo.

C.Sanctæ Synodus,& c.cum nullus cum aliis ſeſ.23.Quorum requiſita plura enumerantur in bulla Sixti V.cōtra clericos male ꝓmotos, f. 387. *Sixti V.*

De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

C.Quicumque,ſeſ.22.c.nullus prima tonſura,& c. nullus in poſterum, cum aliis ſeſ.23.c.expedit ſeſ.24 c.cum pleraque,ſeſ.25.de regul.

De ſacra Vnctione.

C.Si quis dixerit Confirmationem cum ſeq.ſeſ.7.c.Viſum eſt,c.Inſtituta, c.Res porrò,& c.Iam verò ſeſ.14.

Digitized by Google

De filijs presbyterorũ

C. Vt paternæ, ſeſſ. 25.

De Clericis peregrinis.

C. Cum nullus §. nullus prætęrea ſeſſ. 23. c. Quanta §. deinde ſeſs. 22.

De officio, & poteſtate iudicis delegati.

C. Inſuper cum nonnulli ſeſs. 14. & adde ad c. 1. & fin. eod. tit. in 6.

De officio Ordinarii.

C. 1. ver. & ne ſub ſpecie } ſeſ. 5.
C. Quia verò,
C. Pręd icationis ſeſs. 24.
C. Eccleſiarum Prælati } ſeſ. 6.
C. capitula cathedralium
C. 1. in princ. ſeſſ. 13. de ref.
C. Omnes Eccleſiæ. Prælati. ſeſſ. 14.
C. Ordinarii } ſeſ. 7.
C. Vniones
C. Beneficia
C. lo. Ordinarii.
C. Quæcunq; in diœceſi ſeſ. 21.
C. Quę alias } 24. ſeſ.
C. Epiſc. vt aptius
C. Prouincialia

C. vt Sanctorum ſeſ. 23.
C. Epiſcopi etiam } ſeſſ. 21.
C. Quia illiterati
C. Epiſcopi etiã tãquã } ſeſſ. 22.
C. Adminiſtratores
C. cum ex notariorum.
C. Statuit ſancta Synodus ſeſ. 25.
C. Patriarchæ } ſeſſ. 24.
C. liceat Epiſcopis
C. vt fidelis.
C. Apoſtolus
C. In monaſteriis } ſeſſ. 25.
C. monaſteria ſancti-monialium.
C. Epiſcopus quoſcunq; ſeſſ. 14.

De maioritate, & obedientia.

C. Non poteſt ſancta Synodus, c. ſtatuit ſancta Synodus, el. 1. §. Epiſcopis, & c. poſtremo, ſeſs. 25.

Greg. XIII. C. controuerſias, ead. ſeſſ. 25. extat conſtitutio Gregorii XIII. circa prę cedentiam Fratrum Mendicantium, & cõfraternitatum laicorum in pro ceſſionibus, incip. Expoſcit, fol. 396.

De pactis.

C. Nulla quoque renunciatio ſeſ. 25. de regular. & congruit huic tit. propter cap. quauis pactum. eod. tit. in 6.

LIBER

LIBER SECVNDVS.

De foro competenti.

C.cauſæ Epiſcoporum ſeſſ. 13.
C.Quoniam verò
C.cauſę criminales ſeſſ. 24.
C.cauſæ omnes
C.Non liceat verſ. & ſic ordinat ſeſſ.7.c. præterea quia nonnulli ſeſs.14.
C.Nullus prima tonſura ſeſs.23.

De feriis.

C.ab Aduentu ſeſs.24.c.mandat verſ.& Sanctorum celebrationes, &c. inſuper ſeſs.25.

C.cenſuræ §.dies,ead.ſeſs.25. Extat Pii V. Bulla de obſeruatione feſtorum,incip.cum primum,f.211.& decretum Sacrę Congregationis,ibid.

De teſtibus.

C.teſtes ſeſs.13.

De appellationibus.

C.eadem.§.in cauſis,c.a ſententia.& c.reus ab Epiſcopo ſeſſ.13.ca.legati ſeſs.22.c.Epiſcopi vt aptius §. Nec in his ſeſs.24.c.quam turpe ver. nec ſeſs.25.c.expedit uer.nec prædictorum ſeſſ.24.
C.cauſæ omnes ſeſſ.24.

LIBER TERTIVS.

De uita, & honeſtate clericorum.

C.ſacroſancta §. Epiſcopos ſeſſ.2. C.cum dignitates §.veſt. ſeſſ. 24.
C.cum proprie Epiſcoporum ſeſ.14. C.nihil eſt ſe.22.
C.optandum ſeſſ.25. C.quia verò,& ſi habitus ſeſ.14.
Extat Sixti V.conſtitutio contra non incedentes in habitu, incip.cum ſacroſanctam fol 272. *Sixti V.*

De cohabitatione Clericorum, & mulierum.

C.quam turpe.ſeſ.25.

De Clericis coniugatis.

C.nullus prima §.in clericis,&c.vt Sanctorum in fine .ſeſſ.23

De

De clericis non reſidentibus.

C.eadem ſacroſancta } ſeſ.6.
C.Epiſcopi inferiores }
C.inferiora ſeſſ.7.
C.cum beneficia ſeſ.21.

C.cum præcepto ſeſ.23.
C.Epiſcopi etiam ſeſſ 22.
C.cum dignitates §. præterea, & §.diſtributiones ſeſ.24.

De præbendis, & dignitatibus.

C.nemo }
C.inferiora } ſeſ.7.
C.quicunque }
C.Ordinarii }
C.ratio poſtulat } ſeſ.25.
C.ſtatuit el.2. }

C.& quia in iure } ſeſſ.14.
C.regularia }
C.cum pleraque ſeſſ.25.de reg.
C.in eccleſiis. } ſeſ.24
C.cum eccleſiaſticus. }

Faciunt etiam decreta de vnione loquentia in c.vniones ſeſ. 7. cap. & quia ſeſſ.14.cap.vt etiam ſeſ.21.c.quoniam pleræque ſeſſ.24.&c. ſicuti §. inſuper ſeſ.25.

De Clerico ægrotante.

C.cum beneficiis §.in coadiutoriis ſeſ.25.

De inſtitutionibus.

C.præſentati ſeſ.7.c.concedit § in prædictis ſeſ.25.de regul.facit tex. in c.authoritate eo.tit.

De conceſsione præbendæ, & eccleſiæ non vacantis.

C.Decernit ſancta Synodus mandata de prouidendo ſeſſ 24.c.cum in beneficiis ſeſſ.25.

Ne Sede vacante aliquid innouetur.

C.non liceat ſeſſ.7.cap.abbatibus.§.pœnam ſeſſ.23.c. capitulum Sede vacante ſeſſ.24.

De his quæ fiunt a Prælatis ſine conſenſu capituli.

C.ſtatuit el. 1.ſeſſ.5.

Vt Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione, conferantur.

C.quoniam pleræque §.ad hæc in poſterum, ſeſſ.24.

Digitized by Google

C. magnam ſeſſ. 25. cōtra vero vſurpatores c. ſi quem clericorum ſeſſ. 22.

De teſtamentis, & vltimis voluntatibus.

C. Epiſcopi etiam ſeſſ. 22. concordat c. tua eod. tit.

De ſepulturis.

c. Decernit ſancta Synodus, ſeſſ. 23. & adde ad clement. dudum, de ſepult. & ad c. de quarta, de præſcript.

De parochiis, & alienis Parochianis.

c. quoniam pleræq; §. in parochialibus. §. in his quoq; ſeſſ. 24. c. Epiſcopi etiam ſeſſ. 21. c. quanta §. moneant ſeſſ. 22. c. prædicationis §. moneatq; ſeſſ. 24.

De Decimis.

C. non ſunt ferendi ſeſſ. 25.

De Regularibus, & tranſeuntibus ad Religionem.

C. quoniam cum ſequentibus ſeſſ. 25. de regularibus c. quia vero Regulares ſeſſ. 14.

De ſtatu Regularium.

Congruunt huic titulo decreta d. Concilii ſeſſ. 25. de monialib. præcipuè loquentia; veluti c. Bonifacii VIII. c. Abbatiſſa, c. Monaſteria ſanctimonialium, c. attendant. c. in quacunque. &c. libertati.

Pro maiori obſeruantia d. c. Bonifacij VIII. extant cōſtitutiones Pij V. & Gregorij XIII. relatæ in verbo Monaſteria monialium fol. 336. cū ſeq. *Pii V. et Greg. XIII.*

De ſtatu Monachorum & Canonicorum Regularium.

C. nemini, &c. Monaſteria omnia, cęteraq; capita ī d. ſeſſ. 25. de regularib.

De Religioſis domibus vt Epiſcopo ſint ſubiecta.

C. curent ſeſſ. 7. C. admonet ſeſſ. 25.

De iure patronatus.

C. nemo, &c. nō liceat ſeſſ. 14 c. Patriarchæ §. patroni ſeſſ. 24. c. ſi quem clericorum ver. quod ſi ſeſſ. 22 c. expedit vel porro. & verſi. ſi verò ſeſſ. 24. C. ſicuti ſeſſ. 25.

De cenſibus, exactionibus, & procurationibus.

C. Patriarchæ §. interimque ſeſſ. 14.

De

Vide in ſeſſ.13 21.& 22.
C.quanta ſeſſ 22.
C.ſacroſancta ver.Epiſcopos. ſeſſ.2.
C.qui piè §.curet ſeſſ 23.
C.cum dignitates §.omnes verò ſeſ. 24.
C.contingit ſæpe ſeſſ.25.
C.attẽdant §.quod vero ſeſſ.25. de reg.

De Baptiſmo & eius effectu

Vide in ſeſſ.7.

De Reliquiis, & ueneratione Sanctorum.

Pii.V. C.mandat ſancta Synodus ſeſſ.25.c vt fides § fin.ſeſſ.5.extat Pii V.conſtitutio, Ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione glorioſæ Dei Genetricis Mariæ fol.168 incip.Super ſpecula.

De obſeruatione ieiuniorum.

C.inſuper hortatur ſeſſ.25.

De eccleſiis ædificandis, vel reparandis.

C.cum illud quoq; c.Epiſcopi etiam ſeſſ. 21.c. conceditin fine ſeſſ 25.
*Clem.*8. Extat conſtitutio Clem. VIII præſcriptionis normæ dandi licentiam ab Ordinariis ad edificãdã ĩ poſterũ Regularia monaſteria,incip.Quũ,f.331.

De immunitate Eccleſiarum.

C.quanta §.ab eccleſiis ſeſſ.22. c.cupiens ſeſſ.25.

Ne clerici, vel monachi ſecularibus negotiis ſe immiſceant.

Congruunt huic titulo citata ſupra in tit.de vita, & honeſt.cler.

LIBER QVARTVS.
De ſponſalibus, & matrimoniis.

Vide ſeſſ.24.de Sacramento matrimonii.
C.multi ſunt, qui vagantur, c.ita plerunque ſeſſ. 24.
Pii V. C.iuſtitia publicæ honeſtatis, d.ſeſſ.24.de ref.matrim.Extat declaratio Pij V.incip.Ad Romanum fol.296.

De Clandeſtina deſponſatione.

C.tametſi ſeſſ.24

De Cognatione ſpirituali.

Pii.V. C.docet experientia ſeſſ. 24. Extat Pij V.declaratio incip.Cum Illius vicem.fol.295.

De

De conſanguinitate & affinitate.

C.ſi quis intra gradus ſeſſ.24.& adde ad clem.vnic.eod.tit.

C.præterea ſancta ſynodus eadem ſeſſione. Extat declaratio Pij V. incip. Ad Romanum fol.296.& congruit etiã titu.de eo, qui cognouit conſanguineam vxoris ſuæ ſponſæ.

De matrimonio contra interdictum Eccleſiæ.

C.tametſi §.qui aliter ſeſſ.24.

LIBER QVINTVS.

De Simonia.

C.quoniam ſeſſ.21.c.expedit,§.caueantque,ſeſ.24.

C.in pluribus eccleſiis ſeſſ.23.Ad corroborationem huius decreti extat Pij V.Bulla reuocatoria priuilegiorum,& conſuetudinum Eccleſiarũ aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouiſione ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum,incip.Durum nimis,fol.460.

Ne prælati vices ſuas,vel eccleſias ſub annuo cenſu concedant.

C.magnam §.non liceat ſeſſ.25.

De magiſtris.

C.eadem ſacroſancta ſeſſ.5.c.cum adoleſcentium ætas ſeſ. 28. c.prædicationis §. iidem etiam ſeſſ.24.

De Homicidio.

C.cum etiam qui per induſtriam ſeſ.14.

De pugnantibus in duello.

C. deteſtabilis ſeſ. 25. Ampliatur hoc decretum per conſtitutionem Greg.xij.incip. Ad tollendum fol.215. & alteram Clementis xiij. incip. Illius vices fol.eod.

De Adulterijs.

C.graue peccatum ſeſ.24.de refor.matri.vbi etiam de concubinariis.

De Raptoribus.

C.decernit ſancta Synodus ſeſ.24.de refor.matrim.

De Clerico venatore.

C.cum dignitates §.veſtitu ſeſ.24.

De

De Clerico per ſaltum promoto.

C.qui pie §.fin.ſeſſ.23.

De eo qui furtiuè Ordines ſuſcepit.

C.Ordinationes §.quod ſi quis,ſeſſ.23.

De Priuilegijs.

C.in exemptorum cauſis ſeſſ.7.c.Eccleſiarum Prælati ſeſſ.6.c. inſuper, &c.præterea quia ſeſſ.14.

C.quoniam priuilegia ſeſſ.24.Ad corroborationem huius decreti ex-
Greg.13 tat:Gregorij XIII. conſtitutio incip.Circumſpecta fol.412.

De Pœnis.

C.cum vero tam grauia ſeſſ.13.c.inſuper §.poſt hæc ſeſſ.23.

De Pœnitentijs,& Remiſſionibus.

Congruit huic titulo de ſanctiſſimo Pœnitentiæ Sacramento ſeſſ.14. c.cum Catholica ſeſſ.25.c.Apoſtolus monet,&c.liceat Epiſcopis ſeſſ.24.
Pij V. C.Quamuis presbyteri ſeſſ.23.Extat declaratio Pii V.ſuper approbatione Regularium ad audiendas Confeſſiones ſecularium,incip. Romani Pontificis,fol.194.

C.quia vero ſeſſ.5.in fine.c.cum multa ſeſſ.21. c. cum poteſtas ſeſſ.25.
Eiuſdē. Extat Pii V. conſtitutio reuocatoria indulgentiarum pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ,& q̄ queſtuādi facultatē quo modolibet continent,incip.Et ſi Dominici,fol.968.in Bullar.Et pertinet ad Ordinarium loci præſcribere formam colligendi eleemoſynas,& alia oblata Chriſtianæ charitatis ſubſidia,remotis tamē menſis,peluibus,cap
Clem.8. ſis per conſtitutionem Clem.8.incip.Quæcunque fol.612.& vide Concilium Prouinciale Mediolan.V.in tit.de indulgentiis,vbi prouiſum eſt, ne indulgentiarum literæ,inſcriptiones earum nomine exaratę eo loco vbi capſa ad eleemoſynam colligendam apparata eſt, etiam extra eccleſiam proponātur,affiganturue,ſed vel in Altari maiori,vel in alio vbi indulgētiæ cauſa ſtatio pro oratione conſtituta eſt,&c.

Si verò aliquando epiſcopi conceſſu capſa in quam eleemoſyna Fidelium conijciatur, palam ponitur, intus in eccleſia loco longe ab Altari, vbi indulgentiæ ſtatio agitur,decore collocetur,&c.

Digitized by Google

De ſententia Excommunicationis.

C quãuis excommunicationis gladius ſeſſ.25.de ref. Ad cuius declarationem vide Pij V.ordinationem fol 231.
C. cenſuræ,c.anathemati ſeſſ.25.de regular.
C.ſi quem clericorum ſeſſ.22.
C.ita plerunque ſeſ.24.

De verborum ſignificatione.

C.cupiens ſeſ.24. c.tanta §.quod ii in his,ſeſ.25. Circa declarationẽ Concil.Triden.extat Bulla Pij 4.incip.Benedictus Deus fol.193. *Py 4.*

Item vltra pręallegatas conſtitutiones particulares ad declarationem quorundam capitum d. Concil.ſciendum eſt extare alias conſtitutiones generales pertinentes ad omnia contenta in d.Conc. Trid. & ſunt.

Super confirmatione Conc.Triden.incip.Benedictus Deus.

Super declaratione temporis ad ſeruanda decreta Conc. Trid. ad reformationem,& ius poſitiuum dumtaxat ſpectãtia,incip.Sicut ad Sacrorum.Reuocatoria priuilegiorum,exemptionum,immunitatum,facultatum,conſeruatoriarum,indultorum,confeſſionaliũ,Maris magni, & aliarum quarumcunque ſimilium gratiarum,quibuſcunq; locis, & perſonis cõceſſarum in his quib.ſtatutis,& decretis Sacri Cõc.Tri. cõtrariantur, incip In principis Apoſtolorum ſede, quæ habentur impreſſæ in fine dicti Concilii. *Py 5.* *Eiuſdem* *Eiuſdem*

Reductio conſtitutionum Pii V. ꝑ mẽdicantibus,& aliis Regularibus contra locorum Ordinarios ad terminos iuris,& Conc.Trid.inci. In tanta.fol 410.in verbo priuilegia Regularium.

Innouatio conſtitutionis Nicolai iij relata in c.1.de iniur.in 6. & aliarum ſanctionum contra iurantes,& iurare faciẽtes illicita, impoſſibilia, damnoſa,& eccleſiaſticæ libertati,ac decretis Cõc.Trid.aduerſantia,incip. Inter Apoſtolicas,fol.290.vbi relata d. conſtitutione Nicolai,ſequũtur verba Gregorij xiij.a verb. verumtamen multi. Quę Bullę fuerunt citatæ in verbo Concil.Trident.fol.193. *Greg.13.*

Si in hac recollectione aliqua capita multiplicatis vicibus repetita fuerunt non eſt inconueniens, nam vna decretalis, ſeu lex diuerſis reſpectibus,ſub diuerſis titulis ſituari poteſt gl.in extrauag.com.de vi.& honeſta.cler.Et animaduertit ſummarium extrauag Io.22.incip.Suſcepti regiminis,de electio.quę eadem reperitur in extrauag.com.ſub tit.ne ſede vaca.Imo vna bis ſub eodem titulo in diuerſis compilationibus,vt extrauag.Io.22.incip.Execrabilis,in tit.de præben.etiam inter communes.

Ex quibus ſit impoſitus finis relectioni per me Stephanum Quaranta in hac ſacra feſtiuitate ſanctæ MARIAE ad Niues,Cuius oracibus & meritis & omnium Sanctorum perducat nos Dominus ad regna cœlorum. Amen.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google